Ion Coja

ŞEITANII

VIN AMERICANII

★

AEVEA

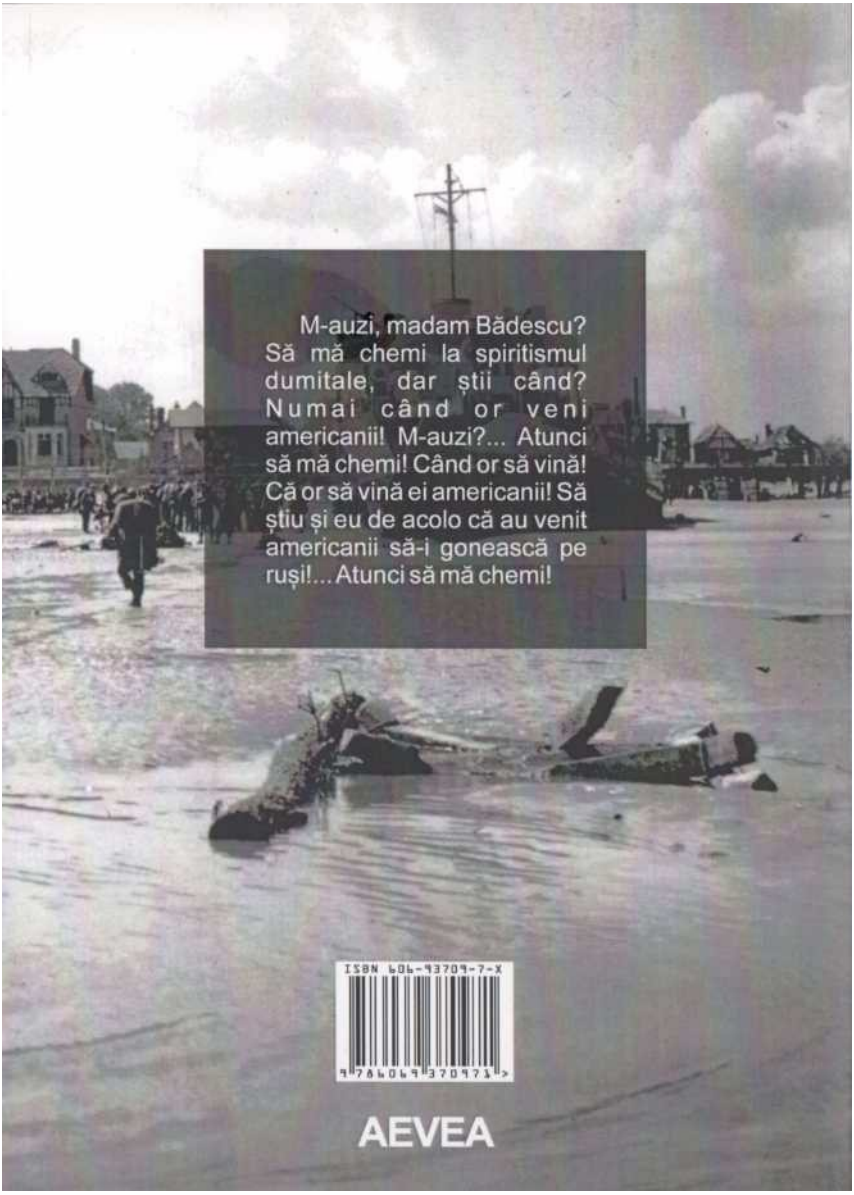
M-auzi, madam Bădescu? Să mă chemi la spiritismul dumitale, dar știi când? Numai când or veni americanii! M-auzi?... Atunci să mă chemi! Când or să vină! Că or să vină ei americanii! Să știu și eu de acolo că au venit americanii să-i gonească pe ruși!... Atunci să mă chemi!
ISBN 606-93709-7-X
AEVEA

Coperta: Ion Aurel COJA
Tehnoredactare: Adrian STANCIU
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
COJA, ION

Şeitanii / Ion Coja.
— Bucureşti: Aievea, 2015.
3 vol.
ISBN 978 – 606 – 93709 – 6 – 4
Voi. 1.: Vin americanii. – 2015.
— ISBN 978 – 606 – 93709 – 7 – 1
I
821.135.1 – 31;
© Toate drepturile şi responsabilităţile asupra conţinutului aparţin autorului
Editura AIEVEA
E-mail: editura aievea@gmail.com Tel.: 0744.90.38.90
021.222.81.00
Tiparul executat la S.C. SEMNE ’94 S.R.L.
Tel.: 0744.35.70.28
021.667.08.20
ION COJA
ŞEITANII
Volumul I
VIN AMERICANII!
roman
I

Bunica, săraca, trăgea să moară. Se chinuia aşa de vreo săptămână.

— Nu mor azi, fiţi pe pace!... ne liniştеşte bunica în fiecare dimineaţă, îndemnându-ne la ale noastre. Azi dimineaţă însă nu ne-a mai zis nimic. Respira la fel de greu, ne-a privit îndelung pe fiecare, adunaţi s-o întrebăm cum a dormit, s-o vedem cum se mai simte. A tăcut. Părea îngândurată. Nu ne-a răspuns. Apoi a închis ochii şi a ridicat din umeri, a neputinţă şi a împăcare cu ce va fi să fie. Ce?...

Ţaţa Floarea a început să scâncească prima. Când a auzit-o şi pe mama, bunica a deschis ochii.

— Eh, păru ea că se hotărăşte în sfârşit, ia mai bine lăsaţi prostiile şi chemaţi-o pe madam Bădescu…

Tata n-a prea înţeles. Pe madam Bădescu? Da! Pe madam Bădescu! De ce?

— Treaba mea! se iţi bunica din slăbiciunea ei. Chemaţi-o!

Pe mine m-au trimis după madam Bădescu, casele noastre sunt lipite, spate în spate. A ei spre răsărit, a noastră către apus. Am dat colţul şi i-am bătut la poartă. Părea că mă aşteaptă.

— Se prăpădeşte, ai? m-a cercetat cotoroanţa.

— Treaba ei! i-am răspuns eu.

— Cum îi mai semeni!… pe urma mea, lipa-lipa, mărunt, din papuci şi din gură, parcă a rugăciune.

— Madam Bădescu, eu mă duc! o luă bunica în primire încă din uşă.

— Fugi de-aici, cu vorbe de-astea, leică Măruţă! Cu-atâta penicilină!…

— Mai pe seară, preciză bunica, surdă la vorbele de prisos. Am însă o vorbă pentru dumneata!… Dar să nu afle părintele Bumbac ori…

— Tu n-ai altă treabă? se întoarce spre mine vechitura de madam Bădescu.

— Lasă-l, nu-i nicio tainã!… Dar abia m-am spovedit şi m-am împărtăşit!… Mi-e oleacă de ruşine!… De părintele Bumbac, că-i om serios!…

— Da’ ce făcuşi, coană mare?

— Nimica, zise bunica, încă nimica! şi-mi păru că încearcă să râdă. Madam Bădescu o privi abia acum mirată…

— Eu, madam Bădescu, să ştii că n-am crezut niciodată prostiile voastre cu… cu masa şi cu… Mă rog, cu spiritismul dumneavoastră!… Dar m-am mai gândit zilele astea că poate o fi ceva şi spiritismul ăsta!… Cine poate şti de aici?!… Eh, nu mai e mult şi-am să văd cu ochii mei ce

şi cum!

— Poate ne trimiţi şi nouă un semn mai desluşit, leică Măruţa, de ce-i pe acolo!… Nu te-ai gândit rău! Femeie deşteaptă ai fost toată viaţa dumitale!

Bunica rămâne puţin pe gânduri, trăgându-şi cu luare-aminte sufletul.

— Eeh, geme ea încetişor, nemulţumită de ce-a înţeles madam Bădescu. Eu vreau să te rog… şi iar se opri să mai răsufle… rugămintea mea cea de pe urmă, madam Bădescu!… şi ridică un deget în sus, avertizând împrejur.

— Păcatele mele, nu-mi vorbi aşa! se smiorcăie baba şi începe să bocească încetişor, dar cu urechile pâlnie spre bunica.

— Nţ, nţ, madam Bădescu! o dojeneşte bunica. Două lucruri vreau să te rog!… Nu taci?!

— Tac, iaca tac, nu mai plâng!… Şi ochii i se deschid cât cepele.

— Mai întâi să mă lăsaţi în pace, acolo unde oi fi, să nu mă chemaţi la masa… voastră!… Ne-am înţeles?…

— Leică Măruţa!…

— Da ori ba?

— Fie, leică!…

— Aşa… Că or fi şi pe-acolo lucruri mai bune de făcut decât să mă înşiraţi la palavrele voastre!… Cine-i curioasă n-are decât să mă urmeze mai repede!…

— Coană mare!…

— Aşa… Şi nici celelalte cumetre, vreuna, să nu le prind că… Ne-am înţeles?… Aşa să le spui!

Şi iar cu smiorcăiala. Bunica a aşteptat să se mai potolească. Nu pricepeam nimic.

— Măi, Oane, măi!… se întoarse bunica spre mine cu un fel de zâmbet. Vezi tu cum s-a prostit mă-ta mare?!… Măi, Oane… Şi ochii i se umeziră văzându-mă că mă apropii de ea. Cine o să-ţi mai facă ţie gogoşi şi uscăţele?… Am început şi eu să plâng… Băiat mare!… mă dojeneşte

bună.

Asta o tăcu pe madam Bădescu să-şi dea drumul de-a binelea, cei din casă năvăliră peste noi, mama cu lumânarea în mână, cu toţii plânşi şi speriaţi. N-au înţeles nimic, mama încearcă să ascundă lumânarea şi, negăsind ceva mai bun să zică, mă luă pe mine la rost s-o las pe bunica în pace. Cum te mai bagi în sufletul omului!… Şi dădu să mă scoată afară.

— Lasă băiatul, Lenuţo!… De el o să-mi fie cel mai tare dor!… Şi se-ntoarse puţin cu faţa spre perete, oftând adânc, sau numai respirând din ce în ce mai greu. Lumânarea poţi s-o laşi aici…

Priveam în sus, la mama, la tata, la unchiul Ghiţă şi ceilalţi, cum îşi strângeau buzele şi clipeau des, cu feţele strâmbate, aproape caraghioşi. Aprinde-o…

— Mamă, se apleacă tata uşor.

— Ce e? se înăspri vocea bunicii şi întoarce ochii spre noi.

— Doreşti ceva?… şi vocea tatii sună cum n-o mai auzisem niciodată.

— Da!… Aveam şi eu o vorbă cu femeia asta!…

— Bine, mamă!…

— Staţi cuminţi!… Mai e până deseară!… Vedeţi-vă de treburi, nu mai păziţi pe la uşă!

Începură să iasă. Tata încearcă iar să mă ia cu ei.

— Lasă-l, Sandule. Cu el am stat cel mai puţin!

Vorba asta n-am înţeles-o, dar sunt mulţumit că rămân. Oricum, pentru mai multă siguranţă, mă apucasem cu o mână de perna de sub capul bunicii. M-a simţit. Se-ntoarce iar de-a binelea spre mine şi-mi zâmbeşte:

— Ce-i, măi, Oane?… N-ai lecţii de făcut?

— Nu, bunică, duminica nu!

— E duminică?! se minunează bunica. Ce zici, madam Bădescu, când e mai bine să mori?

— Ştiu şi eu?!…

— Eh, oftă bunica, vorbind aproape singură, nici măcar duminica pe înserat nu-i bine să mori!... Doamne, iartă-mă!... Şi-şi făcu încet cruce. M-am prostit de tot, madam Bădescu!... Era să uit! De banii ăia... şi făcu semn cu mâna, ştergându-i din mintea ei.

— Bogdaproste!... Vecină ca mata, leică Măruţa...

— Dar să nu le laşi pe cotoroanţele alea să mă cheme la spiritism, că vă trântesc paharul în cap!... Ne-am înţeles?

— Bine, leică, acceptă mâhnită madam Bădescu.

— Numai o singură dată să mă chemaţi! ridică bunica glasul, neaşteptat de limpede. M-auzi, madam Bădescu? Să mă chemi la spiritismul dumitale, dar ştii când? Numai când or veni americanii! M-auzi?!... Atunci să mă chemi!

— Te-aud, coană mare! Americanii?

— Americanii! Când or să vină! Că or să vină ei americanii! Să ştiu şi eu de acolo că au venit americanii să-i gonească pe ruşi!... Atunci să mă chemi! Or veni ei odată şi-odată!

— Să te-audă Dumnezeu, leică Măruţa! şi se închină mărunt, bolborosind alte rugăciuni, pe care le încheie, răsunător, cu un /zăi-ar focul de ruşi!" Se închină bunica. Ce era să fac? M-am închinat şi eu. Arză-i!

...Spre seară, ştiind bine că nu mai are putere şi zile să-i mai aştepte pe americani, bunica muri, împăcată că, în rest, lasă toate lucrurile la locul lor. Era duminică şi zilele următoare ştiam că voi lipsi de la şcoală. Era prima oară când lipseam şi eu de la şcoală. Era ultimul răsfăţ pe care mi-l făcea bunica... Cum s-o uit?!

II

— Şi, zi, biată mama îi mai aşteaptă şi azi pe americani!

— Pe lumea ailaltă! preciză vărul Niţă.

— Măi, Oane, ne-ai făcut praf cu povestea asta!

— Mă văd zilele astea cu... cu... Ce mutră o să facă!...

Am să-i trântesc povestea cu bunica de faţă cu toţi consilierii…

Vărul Niţă fu cât pe ce să-i spună mahărului pe nume, s-a oprit în ultima clipă luând aminte că mai eram şi eu pe acolo.

Deci cunoşteam acel nume?… Câţi americani cunosc eu?

— Unde vă vedeţi? îl întreabă nenea Dumitru pe fecior-su, scrutător. Ştiutor deci de mişcările lui văru…

— La… la Casa Albă!… Vă mai aduc gheaţă?… în salonul oval cumva?…

Deci, îmi fac eu socoteala, bunica va fi citată la Casa Albă! Aşadar, nu greşisem venind în America. După numai câteva ore, jocurile încep să se lege. E treabă multă de făcut aicea, aici unde e bătaia peştelui! Aici trebuia să vin de la bun început.

— Eu zic că te-am obosit destul cu întrebările noastre! Ai schimbat şi fusul, e timpul să te lăsăm să dormi… Mai beţi un pahar dacă vreţi, dar nu vă mai lungiţi!… Cu Oane ăsta, dacă seamănă cu mamă-sa, şi seamănă bine, poţi să stai de poveşti zile întregi, văd eu bine! Dar cred că semeni şi cu bunică-ta, auzi ce trăsnaie să-i treacă prin minte!… Biată mama!

M-am ridicat în picioare şi nenea Dumitru opri în dreptul meu căruciorul acela care abia se zărea de sub trupul său voinic ca un trunchi de copac.

— Vezi ce mi-au făcut comuniştii voştri?!…

Ca un trunchi de copac doborât…

— De când e nenea Dumitru în cărucior?

— E numai de câteva luni!… Nu vrea să se opereze! Are un glonte în noadă din ’53, de la festivalul tineretului comunist. Au dus-o destul de bine împreună până anul trecut, de Crăciun, când ne-am trezit cu tata paralizat de la mijloc în jos!…

— Câţi ani are?

— A făcut astă iarnă 80! Taică-tu e mai tânăr! Nenea Alexandru… Când dai telefon acasă?

Am sunat în ţară a doua zi abia, cu nenea Dumitru mai odihnit lângă mine. Degeaba am vrut eu să scurtez convorbirea, eram fiecare cu un aparat de telefon în mână şi de câte ori încercam eu să închei, nenea Dumitru mai avea ceva de spus, de întrebat, o mai chema o dată pe mama sau pe tata şi iar se mira, ce ziceţi de mama, Dumnezeu s-o odihnească?! Auzeam bine în telefon ezitarea de la celălalt capăt al firului.

— Vorbeşti de mama? se miră tata.

— De mama ta şi a mea! Am avut o mamă grozavă! Ştiam şi eu! Dar treaba asta, cu americanii, le întrece pe toate! E peste toate aşteptările mele! Să mergeţi mâine cu nişte flori la mormânt, din partea mea! Din partea americanilor care nu mai vin!… Nenorocirea e că nu pot să râd!… N-am voie să râd până nu-mi fac o operaţie! Nu voiam s-o fac!… Dar m-am hotărât azi-noapte s-o fac, ca să pot râde şi eu ca lumea. Oane ăsta al vostru m-a convins!… Mă, Lenuţo, ai un băiat de toată isprava! Chiar Şeitan! Şeitan mie-n sută!

Într-un târziu abia, a închis telefonul. Da, am să mă operez ca să pot după aia să râd, dar să şi răcnesc ca lumea la banda asta de pederaşti, care îşi bate joc de atâta lume! Nenorociţii! se întunecă nea Dumitru, aproape schimonosit de o furie ce n-o înţelegeam. Biată mama, cât de mare i-a fost disperarea! Şi ca ea câţi am fost?!… Câţi mai sunt?!… Ia, zi, Oane, în afară de mama, pe lumea cealaltă, în România cine îi mai aşteaptă azi pe americani? Mai sunt proşti care ne mai aşteaptă?

— Tată, încearcă văru Niţă să-l liniştească.

— Ai? îşi înteţi bătrânul întrebarea şi rămase cu ochii boldiţi la mine. Trebuia să răspund ceva.

— Mai mulţi ca oricând!

— Care ne-aşteaptă?

— Da!

— E fără de leac prostia! decretă nenea Dumitru şi părăsi vastul living ca un general care a terminat inspecţia trupelor.

— Se ţine verde nenea Dumitru!

— Păcat că nu l-ai văzut înainte să fi paralizat!

— Poate că se va opera!

— Nici nu voia să audă!... Mă mir că s-a răzgândit! I-a plăcut mult povestea cu bunica. Biata bunica!...

— O mai ţii minte?

— Auzi întrebare!

III

Noi, Şeitanii, suntem neam mare, numeros. Dacă-i pun la socoteală şi pe ceilalţi, cu care ne-am încuscrit.

Dobrogea-i plină de veri şi unchi. Aşa am venit aici, din Ardeal, cu toate neamurile după noi, după bunicu'. Au mai rămas şi-n Ardeal destui, dar cei mai mulţi au coborât în Ţară, în Dobrogea. Nu-i sat între Hârşova şi Constanţa în care să n-avem rude, unchi şi mătuşi, pe care am început să-i ştiu binişor, şi veri, o droaie, de care ştiu mai mult din auzite. Nu-i cunosc decât pe cei care s-au mai îmbolnăvit şi i-au adus la Constanţa pe la doctori. La noi au tras. La bunica. Ea îi ştie pe toţi. îi ştia. Acum bunica e moartă şi curtea s-a umplut de neamuri. Au venit fără copii. N-am cu cine să mă joc. Nici n-am voie. Ori să râd... Bunica e moartă şi mama m-a rugat să n-o fac de ruşine. Să stau cuminte, trebuie să fiu trist. Aşa se cuvine când moare cineva.

Ba chiar, dacă poţi, e bine să şi plângi, cum au făcut fetele domnului Costică, săracu', vecinul nostru, când l-au adus tăiat de tren. Ce-au mai plâns!... Ce-au mai bocit, de se-auzea în toată mahalaua Coiciului!

Dar la ei n-a venit atâta lume. Câţiva doar, vecinii. La noi, iată, vecinii nici nu mai au loc, de-atâtea neamuri. Nu văd niciun vecin. Numai d-eştilalţi. Rude. Abia au încăput

toţi în biserică. Iar pe drum, spre cimitir, convoiul se făcuse lung, aproape două colţuri, se oprea lumea să se uite, eu eram în faţă de tot, mă ţinea de mână tata, în spate, după mine veneau ceilalţi verişori, mai mari decât mine, ai căror taţi, fraţii tatii, mergeau, iată-i, alături de mine, singurul copil printre ei, feciorii bunicii. Doar fusesem nepotul ei preferat!… Şi singurul băiat al tatii. Ceilalţi, au umplut-o pe bunica de nepoţi. Eu am venit pe lume mai târziu. Sunt singurul copil al mamei. A mai avut unul, cu mult înainte de a mă naşte eu. Tot băiat. Nelu… A murit în clasa întâi, biata mama…

După aia m-am născut şi eu. La câţiva ani. Vreo şapte, după socotelile mele… La cimitir am mai fost de multe ori. La mormântul lui Nelu. Cu mama. Tata nu prea merge la cimitir. Chiar! Niciodată n-a mers cu noi la Nelu…

A mers azi, după ce-au îngropat-o pe bunica. Abia atunci am reuşit şi eu să plâng. Prea plângeau toţi! Şi prea am înţeles că n-o s-o mai văd, n-o s-o mai am pe bunica, bunică! bunică! au început să ţipe verişoarele mele când au bătut cuiele în capacul sicriului. Gata! Bunica nu mai era!

Lumea a început să plece din cimitir. Doi zdrenţăroşi de gropari aruncau mai departe pământ peste bunica. Acum puteam să-i văd mai bine. Nu se grăbeau. Mama s-a tras de-o parte. A venit şi tata lângă noi.

— Hai şi la Nelu! Tata a zis. Eu ştiam c-o să mergem încă de-acasă, văzând-o pe mama că-şi bagă în poşetă lumânări şi chibritul. Şi alţii se răsfirau prin cimitir, pe unde-şi aveau mormintele. Al nostru e în celălalt capăt, lângă cimitirul armenesc. Rămânem singuri pe drumeagul năpădit de buruieni uscate. Când ajungem, aşa cum m-a învăţat mama, mă închin şi sărut un braţ al crucii. În mijloc e fotografia lui Nelu. Tata rămâne privind pierdut la fotografie. Mama a trecut în spatele crucii, s-aprindă

candela şi lumânările. Mă trag lângă tata, să mă vadă Nelu mai bine. Exact la noi se uită.

— Dumnezeu să-l odihnească! se-aude o voce în spatele nostru. Mă-ntorc aproape speriat. Un cerşitor, cred că-i un cerşitor, dacă n-ar fi aşa de înalt. Îşi face cruce, cu capul plecat şi căciula subsuoară.

— Rămâneţi pe locurile voastre!... Nu mă cunoaşteţi! mai şuieră, poruncitoare, vocea necunoscutului. Nu-i cerşitor?

— Dumitre, se scapă mama, Dumitre, tu eşti!

— Eu sunt, Lenuţo.

Mă uit repede în jur, nu e nimeni pe-aproape.

— Cum ai aflat?

— S-a auzit pe la Săcele!...

Săcele!... Din Săcele a venit bunica!... Ce-o fi făcând pe acolo nenea Dumitru?!

— Ai mei ce fac?...

— Îs bine şi ei!...

— Şi mama? S-a chinuit mult?

— Deloc!... A stat cu noi de vorbă până în ultimul ceas!

— Dumnezeu s-o odihnească!

— Şi tu? Ce-i cu tine? îl întreabă tata. Ai nevoie de ceva?

— Aş trece şi eu deseară pe-acasă. Când rămâneţi numai de-ai noştri!... Dacă se poate! Ce zici, Lenuţo?

— Pe mine mă întrebi?!

— Cine mai ştie că ai venit în Constanţa?

— Nimeni!... în privinţa asta... Ce zici? Am să trec prin faţa casei pe la nouă, zece, când pleacă lumea. Opreşte-i pe ai mei, dar nu le spune nimic de mine! Ca să ştiu că pot intra atârnă pe frânghia de rufe ceva... un... un pantalon! Ce zici?

Tace mama, tace şi tata. De ce?

— Cu Niţă ce-a fost?

— Nu l-au primit la liceu!

— Din pricina mea?

Tac iar amândoi. Dar eu nu pot!

— Pentru că era cel mai bun, de-aia nu l-au primit!

Acum se uită şi nenea Dumitru ca lumea la mine.

Faţa i se luminează de plăcere. Doi cleşti de fier mă ridică de subţiori şi mă strâng la piept.

— Mă, Oane, te-ai făcut bărbat!…

Da, da, încep să-mi aduc aminte de nenea Dumitru, de zâmbetul lui care-i face un evantai de creţuri la colţul ochilor!

Cam cum desenez eu la şcoală razele de soare…

— Nu mi-o luaţi în nume de râu!…

— Nu-i vorba de asta!… Ne-au băgat un rus în camera din faţă…

— Ştiu!… E bine, nu-i rău! E aproape sigur că nu vă mai supraveghează! La mine, dacă m-aş duce, înseamnă să mă dau singur pe mâna lor!

— Atunci, rămâne cum ai spus… După nouă!

— Bine, Lenuţo!…

Se mai închină o dată, sărută crucea noastră şi se face nevăzut printre crucile cimitirului armenesc. Noi am rămas pe loc, eu simţeam că mama are multe de spus, dar se abţine, ca să nu se certe cu tata aici, „la Nelu”… Mai târziu, când ne vom fi depărtat binişor, aproape de poarta cimitirului, mama îşi va da drumul la gură. E speriată! Venirea lui nenea Dumitru e o mare prostie! Dacă ţinea aşa de tare la maică-sa, atunci ce caută de patru ani în munţi?! Cui vrea el să arate că nu se teme de ăştia! Nu-i destul ce păţesc ai lui? Vrea să nenorocească tot neamul!… Ce să mai caute diseară la noi? în casa mea? în casa mea? repetă mama de mai multe ori, parcă spre luarea aminte şi a mea, care ştiu bine că-i casa Iu’ bunica! Ea a clădit-o, în ea s-a născut şi tata! De ce spune mama că-i casa ei, casa ei e la Gogealia, acolo s-a născut şi a crescut, până a venit tata şi

„a scos-o în lume”, cum zicea bunica.

Toată seara şi-au adus aminte, care mai de care, de câte şi mai câte a zis bunica!… Şi pricep eu că bunică ca a mea n-a mai existat alta printre toţi mocanii din Dobrogea… Leica Măruţa… Masa s-a pus în două rânduri. Mai întâi pentru vecini şi rudele venite de la ţară! Un şir lung de căruţe, cât ţine toată strada Talazului, îi aşteaptă să se întoarcă fiecare de unde a venit. Ferdinand, Viişoara, Crucea, Corbu, Sibioara, Gogealia, Cicârciu, Hârşova… Pe nenea Mitică Licoi şi Ionel Florea îi ştiam bine. Erau din Gogealia. Ca şi alde Jiga şi Canja. Trăsniţii ăia, cum le zicea bunica. Câţiva erau tocmai din Cartalu, satul în care se aşezase mai întâi şi întâi bunicul, venind în Dobrogea. La ei mă uitam mai atent. Cartalu? Care-s din Cartalu? l-am întrebat pe tata.

— Ăştia ai lui Ivaşcu! Mi-au întins mâna. Şi-ai lui Nedelcu!

— Ai fecior mare, Sandule!

— Îs mari şi-ai voştri! De ce nu i-aţi adus?

— Nu-i vreme de plecat cu copiii!

— Ce mai e prin sat?

— Ca peste tot: cotele şi chiaburii!

— V-au făcut chiaburi?!

— Da’ nu ştiai?

— Şi cu primarul cum a rămas?

— Procesul merge înainte!…

— Prinde orbul, scoate-i ochii!

— Bine i-au făcut!

— Cine? Cine-a…

— Tot satul! Toţi au dat în el! Da’ poţi să ştii de mâna cui a murit?

— Ai fost şi tu?

— Am fost, dar de lume multă ce s-a îmbulzit asupra lui n-am mai apucat să-i dau vreuna că ştiu că de mâna mea murea!… Auzi tu, să ne facă pe toţi chiaburi! Tot

satul!

— Şi cum e chiabur? zâmbi tata.

— Nu-i rău! Nu-i rău deloc!

De chiaburi şi de cote au vorbit şi la masă.

— Cică am avut argaţi şi i-am isploatat!... Dar eu cum am început? Nu tot ca argat?! Ce, îs fecior de moşier? Cu cuţitul tăiam, sâmbăta, bătăturile din palmă! Şi ei cică n-am muncit! I-am pus pe alţii să muncească pentru mine!... Bată-i Dumnezeu să-i bată! Cică am huzurit!...

O văd pe mama că-mi face semn să mă ridic de la masă. Are ceva să-mi spună. O urmez în odaia bunicii. Rece.

— Dragul mamii, ieşi în stradă şi dă un ocol casei, până la Ceaciu şi înapoi, uită-te după nenea Dumitru, l-ai văzut în cimitir, îl mai recunoşti dacă-l vezi, nu?

— Da, mamă!

— Şi spune-i aşa: să nu arate faţă de ceilalţi că ne-am întâlnit în cimitir! Ai priceput? Să intre ca şi când acum ar pica de la drum! Pricepi?

— Da, mamă!

— Repetă! Ce-i spui?

— Îi spun că e mai bine să nu ştie nimeni că-am stat de vorbă cu el în cimitir!

Mama mă priveşte lung, mişcată. Mă strânge la piept. Apoi mă ajută să-mi pun paltonul, era iar frig afară. Şi căciula. Ai grijă, să nu te vadă nimeni că stai de vorbă cu el!...

În stradă căruţele se răriseră. În ultima, aproape de celălalt colţ, mă aştepta nenea Dumitru. Părea că doarme. Când să trec pe lângă căruţă m-a fluierat încetişor şi şi-a ridicat puţin capul, peste loitrea căruţei. L-am recunoscut imediat.

— Unde umbli?

— După matale.

— Ce e? şi-şi roteşte privirea, scrutător. Pare foarte

liniştit.

Mă uit şi eu roată în jur. Nu e nimeni. Ce s-a întâmplat?

— Mama zice să nu vă ară taţi faţă de ceilalţi că neaţi întâlnit în cimitir…

— Cine a rămas?

— Numai neamuri!…

— Mai aveţi câine?

— L-am legat. O să latre!…

— Cum îi ziceţi?

— Grivei!

— Ah! zâmbeşte nenea Dumitru. Păi mă cunoaşte! Eu ţi l-am adus, măi, Oane!… Ai uitat!…

Nu mai ştiam! Ori poate am uitat!…

— Du-te, am să vin şi eu! şi se trage înapoi în căruţă.

Când am intrat în curte mama agăţa de frânghie o pereche de pantaloni de-ai tatii. Nu m-a întrebat nimic. M-a trimis în casă, la masă adică. Era şi tata, îşi găsise un scaun şi şedea, ca toţi ceilalţi. Apoi a venit şi mama. S-a tras lângă mine. M-a luat de mână. A ei tremura. Când l-a simţit în curte s-a ridicat şi a început să mai strângă de pe masă, cu spatele la uşă. Uşa s-a deschis şi cerşitorul a intrat puţin pe furiş, a închis-o, s-a rezemat de ea cu spatele, îndreptându-se şi arătându-şi tuturor faţa, obrazul nebărbierit. Era cât uşa. N-a zis nimic. A privit peste toată masa şi a rămas cu ochii la ai lui, adunaţi în jurul mă-sii, toţi cei patru băieţi ai lui nenea Dumitru, la celălalt capăt al sufrageriei. Pe rând, care cum îl recunoştea înceta vorba, holbându-se ca la un strigoi. Nu se mai auzea nicio vorbă, amuţisem cu toţii. Nenea Dumitru oftă adânc şi-şi făcu o cruce mare:

— Dumnezeu s-o ierte pe mama, aşa cum ne-a iertat şi ea nouă!

— Tată! se ridică Niţă de lângă mă-sa, dar mai mult nu îndrăzni.

— Am trecut pe la cimitir. Ce puteam să fac? Să nu fi venit?!…

— Fii binevenit, Dumitre! îi răspunde mama şi puse o mână pe creştetul lui Gelu, băiatul cel mic al ţaţei Vetuţa. Pofteşte la masă!… şi-i făcu loc chiar acolo, pe scaunul de unde se ridicase Niţă.

— Să fie primit, murmură nea Dumitru, strecurându-se ostenit. îi întinse mâna lui fecior-su, dar Niţă se zăpăci de tot, nu băgă de seamă că taică-su l-aşteaptă cu mâna întinsă.

— Eşti supărat pe mine? îl cercetă nea Dumitru sever.

— Ah, băgă Niţă de seamă şi se prăvăli să i-o sărute.

— Eh, doar n-am venit să te văd cum plângi!

— Lasă-l să plângă, aşa plâng copiii fără tată! îl fulgeră ţaţa Veta făcându-i loc să se aşeze mai bine şi trecându-l pe Gelu în partea cealaltă. Copilul pare speriat. Nu-i moşu', puiu mamii, nu-i moşu'!

— E tata. îi şopteşte Corneliu.

— De unde să te mai cunoască?!

— Du-te şi închide poarta cu zăvorul, îmi zice mama.

Nu-mi pare bine că trebuie să ies. Când mă întorc, mama e în bucătărie.

— Am închis-o!

Îmi dă o farfurie cu felii de pâine s-o duc la masă, la nenea Dumitru. Mamă, de ce-i supărată ţaţa Vetuţa?

— Nu-i treaba ta!

— Mamă, nenea Dumitru e bandit?

— Du pâinea odată şi să nu te mai aud cu prostii deastea că-ţi umflu botul!

Pun pâinea în faţa lui nenea Dumitru. Îmi zâmbeşte.

— Am dat drumul la câine!… M-am uitat şi în stradă, nu se vede nimic!

Nenea Dumitru se opreşte din mestecat şi mă priveşte mai atent. Uită să le răspundă celorlalţi, nici n-am înţeles ce-l tot întrebau. Văd bine că-i place de mine.

— Dar ce voiai să vezi?…

Mă simt fulgerat de privirea tatii. Tac. Mai bine tăceam de la început.

— Ai băiat isteţ. Sandule! Seamănă cu mă-sa! o întâmpină nenea Dumitru pe mama care intră încărcată cu farfurii.

— Oane ăsta? se bagă-n vorbă Marioara Iu' nea Ghiţă. Oane ăsta-i dracul gol! Bunica întreagă, Dumnezeu s-o odihnească! Dumnezeu s-o odihnească, repetă apoi, şoptit, fiecare din unchi şi mătuşi, aplecând paharele.

— N-am multă vreme de stat cu voi!… Şi se uită scurt la nevastă-sa. Nu-i după voia mea!… Dar ţaţa Veta face aşa, ca o strâmbătură, aproape de dispreţ! De ce?… Pentru că nimeni nu mai face azi în ţara asta decât ce vor alţii!… Şi se întoarce către ceilalţi. N-are rost să vă mai explic eu! … Uite ce e: eu plec dincolo! Poate ajung chiar şi în America!…

— În America zici? se miră pentru noi toţi nenea Ghiţă.

— Tată! l-aud pe Niţă. În spatele meu.

— Plec şi mă întorc în câteva săptămâni!… Dar mai am două locuri libere cu mine. De-aia am trecut!… Dacă vreţi careva…

America?!…

— Plecarea e mâine seară! Două locuri!… Şi fără bagaje!

Tac toţi.

— Numai două?… întreabă nea Ghiţă, aproape supărat

— Numai!…

— Atunci ce mai încurci lumea?! se răsti la el, duşmănoasă, ţaţa Veta.

— Aşa-s eu, încurcă lume! Nu mă ştii?!… îi pune o mână pe după gât şi-o trage spre dânsul. Ţaţa Veta nu se împotriveşte şi se lasă cu capul pe umărul lui nenea

Dumitru. Închide ochii, strivind lacrima care răsare şi-n ochii celorlalţi, ai mamei, ai mei. Plâng uşor când o văd şi pe mama că plânge.

— Norocul mamii ei de viaţă! l-aud pe nea Niţă.

— Voi? îl întreabă nenea Dumitru pe tata.

— Noi?… Bine!… Cum vezi!…

— Voi aţi încăpea bine, cu băiat cu tot!… precizează nenea Dumitru.

Îl văd pe tata mirându-se puţin, dar nu vrea să arate.

— Ce zici. măi. Oane? Vă iau în America? Ai? Cu avionul!

Mă codesc să-l refuz. De ce să-l refuz? Ah, americanii! Nu, nu plec în America.

— Vreau să fiu aici când or să vină!

— Cine să vină?

— Cum cine?! Americanii!… Nu mă crede nenea Dumitru, nu-mi mai dă nicio atenţie. Ce zici, Lenuţo? Vă iau cu mine?

— Eh, noi şi America?! Ţi-ai găsit!

— Ia te uită cum mă rog de ei!… Alţii ar da o avere să-i scoţi din ţară!

— Ce nu-ţi iei nevasta şi copiii?! răsare dintr-un colţ de masă tuşa Frusina.

— Păi eu, mamă soacră, nu plec să rămân pe-acolo. Mai am pe-aici nişte socoteli de încheiat! Mă întorc!

— Ţi s-a urât cu binele, de când te ştiu!

Nenea Dumitru tăcu şi se întoarse la nevastă-sa, aşteptând de la ea încă o vorbă. Oftează.

— Acum nu mai avem timp s-o luăm iar de la capăt. Cu dacă şi cu parcă nu faci nicio treabă. Asta-i situaţia, nu mai contează cum am ajuns la ea. Mai departe ce facem!… Eu ştiu! Pentru mine!…

— Şi pentru copiii tăi cine ştie? insistă tuşa.

— Tot eu! Pentru ei o fac!

— Mamă!…

— Eh, pupă-ţi-l în bot! încheie tuşa Frusina.

— Cuscră, încercă nenea Niţă, ca frate mai mare, să împace lucrurile.

— Dă-l încoace, îi zice nenea Dumitru nevesti-sii şi-ntinde mâna după Gelu. Hai la tata!... Nu ştie să fie blând, vocea nu-l ascultă, Gelu, care numai de câteva luni a învăţat să nu mai facă pipi pe el, începe să plângă. Poate mă ia pe mine în braţe!... Dar ţaţa Veta îl apucă de-un braţ pe Corneliu, e ceva mai mărişor decât Gelu, şi i-l dă lui nea Dumitru. îl saltă pe un genunchi. Tu îl mai cunoşti pe tata?

— Da, tată! răspunde Corneliu serios.

— Ia să vedem noi ce i-a adus tata?

La cuvintele astea se opreşte şi Gelu din smiorcăit. Nenea Dumitru îşi vâră mâna-n sân şi scoate ce? Un fluier, da, un fluier. Ciobănesc. Corneliu nu prea ştie ce să facă cu fluierul, întinde Gelu mâna după fluier, Corneliu se dă înapoi, ferindu-se, Gelu începe iar să plângă. Nenea Dumitru însă alt fluier nu mai are în sân.

— Ce-i, măi, Oane? Ce te uiţi aşa?

— Eu... dar cum să-i zic oare?... Mie, nene Dumitre, nu mi-e frică de pistol! Ştiu să mă joc cu el...

— Ce pistol, mă? şi-ncepe să râdă. Aoleo, Sandule, dar e chiar dracul gol, băiatul vostru. Când l-ai văzut, mă?

— Ce-ţi spuneam eu, unchiule? se dă mare şi ea Marioara. Eh, lasă, că-mi scapă el mâna în cozile ei...

— E bun la drum, mai zice nenea Dumitru, şi se bate uşor sub sânul drept. E stângaci, îmi dau eu seama ce mi se păruse până acum ciudat la nenea Dumitru. Dar nu-l scoate să-l pună măcar pe masă. Are ochi buni băiatul ăsta!

— „Ochi de ghizoroi” îi zicea bunica, Dumnezeu s-o ierte!...

— Şi ţie cum îţi zicea? i-o întorc eu Marioarei.

— Ia uite la el?! mă fulgeră mama. Te bagă-n seamă o domnişoară ca Marioara, pe tine, un nichiperce şi-un

căcăcios mic ce eşti, iar tu te obrăzniceşti!

— Lăsaţi băiatul! mă apără nenea Dumitru. Şi cum ziceai că-i spunea mama?

— Nu mai zic, pentru că i-aţi făcut cu ochiul Marioarei.

— Ha, ha! râde nea Dumitru. Iar m-ai prins!

— „Chiele lungă”-i zicea, se bagă-n vorbă Gheorghiţă, şi râd toţi, în afară de Marioara, s-a făcut roşie şi încearcă să zâmbească, mânzeşte. Îmi pare rău de ce-am făcut.

— Eh, Marioaro, să ştii că şi Iu’ mama la fel îi zicea bunica!… Aşa suntem noi de neam, nişte chiele lungă!… Toţi Şeitanii!

Râseră cu toţii.

— Când ne chemi, Ghiţă, la nuntă? Ai, Floareo?

— Dacă-ar fi după mă-sa, şi mâine!

— Eh, să fie după tine, că eşti mai deştept!

— Măi, Dumitre, tuşi nenea Niţă şi tăcură cu toţii. Tu ce mai ştii de-acolo, de la voi?… Altceva decât ne mint ăştia la radio!…

— Nu mare lucru, păru că oftează nenea Dumitru.

— Ce au de gând americanii cu noi?

— De ce focului nu vin odată? izbucni ţaţa Stanca, uitând cât e de ştirbă. Întrebarea ei îi însufleţi pe toţi. Mă uit la mama, e şi ea numai ochi şi urechi.

— Vin ei, se-ncruntă nenea Dumitru. Până la urmă vin ei! Dar trebuie să le dăm şi noi un motiv, un pretext!

— De unde să le mai dăm şi lor, continuă ţaţa Stanca mai cu curaj! Ei nu ştiu că ne-au luat ruşii totul?!… Totul, lua-i-ar Dumnezeu de pe faţa pământului.

Nenea Dumitru zâmbeşte fără chef.

— Nu-i destul că ne belesc ruşii în fiecare zi de-atâţia ani? Ăsta nu-i motiv?! se oţărăşte nea Gheorghe.

— Nu uitaţi că americanii au terminat războiul ca aliaţi ai ruşilor! Cu un prieten îţi trebuie motiv serios ca să-l iei la bătaie!

— Maamă! ce-o să-mi placă să-i văd cum se încaieră!

— Încaieră-i drace, că aşa îmi place!

— Numai să nu se încaiere pe spinarea noastră! zice tata.

— Când s-o pune cu bătaia pe rusnaci, în două săptămâni nu mai au ce alege din toate colhozurile lor! îşi dădu cu părerea nea Gheorghe. Ai, Dumitre?... Zi-le, dom'le! Du-te şi spune-le tot!

— Aşa ziceau şi nemţii! le aduce mama aminte.

— Nemţii au fost proşti! nu se lasă nea Gheorghe cu una, cu două. Eu neamţ deştept n-am cunoscut!

— Eh, când m-oi întoarce, am să ştiu să vă spun mai multe!...

Ţaţa Veta închide ochii şi-şi pleacă fruntea. O aud pe mama:

— Dumnezeu să te aibă-n grija lui, Dumitre!...

— Mulţumesc, Lenuţo!... Şi vouă, la toţi. Se ridică-n picioare, cu o mână după gâtul nevesti-sii. ia să vă pupe tata. Vin toţi patru la nenea Dumitru, se apleacă şi-l ia în braţe pe Geluţu, nu mai plânge, se lasă sărutat de taică-su, apoi ceilalţi, ultimul rămâne Niţă. îi întinde iar mâna, şi-o strâng, apoi se îmbrăţişează.

— Tată, se hotărăşte Niţă.

— Ce-i, măi, Niţă, mă? şi vocea lui nenea Dumitru parcă a tremurat.

— Ia-mă cu dumneata!

— În Anglia? se miră nenea Dumitru.

— Nu! în munţi!... Când te-ntorci!...

Nenea Dumitru rămâne pe gânduri. Cum adică în munţi? mă mir şi eu.

— În Anglia mergi, Dumitre?

— Poate şi mai departe!... Dacă pot, am să v-aduc ceva medicamente! Penicilină!... Ia mai du-te o dată afară, măi, Oane, şi vezi dacă e cineva pe stradă. Se dau toţi la o parte să-mi facă mie loc să trec. În curte mă ia în primire

Grivei. E dezlegat şi are chef de joacă. Ies cu el în stradă. Căruţa în care l-am găsit pe nea Dumitru e în faţa porţii acum. Are cai frumoşi, înalţi. Şi căruţa-i înaltă. Încerc să mă uit în căruţă. Foşnesc paiele şi-un cap ca paiele de blond îmi zâmbeşte, ridicându-se.

— Ce-i, ţâcă?

— Nimic!... Şi doar nu arată mai mare decât Niţă. De ce-mi zice mie ţâcă?

— Mai stă mult?

N-apuc să mai zic nimic, se deschide uşa de la bucătărie şi iese nenea Dumitru şi mama. Îşi vorbesc ceva, parcă pe şoptite, venind încet spre căruţă. Grivei se gudură la picioarele lor, vine iar la mine. Mai prind doar ultimele cuvinte ale lui nenea Dumitru:

— Te-ai gândit bine!... încearcă!... Şi dacă se-nvoieşte, tot aşa, atârni la prânz o pereche de pantaloni!...

Mama dă din cap, a înţeles, nenea Dumitru se apleacă să mă sărute pe creştet, strângându-mă către sine. Are o mână puternică şi mare. Închid ochii din cauza bărbii, înţeapă. Când îi deschid, nea Dumitru aproape că nu se mai vede din căruţă, ne face semn cu mâna şi dispare, blondănacul e deja cu hăţurile în mână, pe capră, dar ezită să plece. Mama îşi dă seama, scoate un *ah* înăbuşit şi se grăbeşte să-i întindă băiatului legătura cu care a ieşit din casă.

— Bogdaproste! Sărut-mâna!... îmi face şi mie un semn şi căruţa porneşte.

— Intră-n casă, mă trage mama de umăr, deşi aş fi vrut să mă uit după căruţă până o să dea colţul, apucând-o pe Coiciu încotro?... La stânga, spre port, ori la dreapta, spre barieră...

În casă parcă s-au luat la ceartă.

— Să nu te superi Vetuţo şi nici voi, Niţă, le spune răspicat de la celălalt capăt al mesei nenea Victor, dar cumnatul Dumitru a greşit venind aici! A greşit într-un

mod nepermis!…

— De ce, mă rog? nenea Ghiţă.

— Atât vă-ntreb: ce se întâmplă cu noi dacă se află că Dumitru a fost aici, că s-a-ntâlnit cu noi şi tot ce s-a vorbit aici? Ai?… Atât întreb!

— Şi cum să se afle?

— În ziua de azi în cine mai poţi avea încredere?

— Uite că eu am încredere în tine! Şi ştiu că n-ai să te duci de-aici la securitate! Sunt absolut sigur!

— N-ar trebui să fii aşa de sigur!

— Victor are dreptate! hotărî ţaţa Veta. Ochii lui Niţă scăpărară mânioşi. Dacă a fost la cimitir, foarte bine, era dreptul lui, dar aici nu mai avea ce să caute!… Are casa lui!

— Parcă nu ştii cum ne urmăresc casa! izbucneşte Niţă.

— Eh, nepoate dragă, cu-atât mai periculos atunci!… Suferim destul de pe urma lui că e unde e, dacă se mai află că ne-am mai şi întâlnit cu el, e vai de pielea noastră!

— I-o fi fost şi lui dor să ne vadă pe toţi! încearcă mama să-i împace. Numai copiii ăştia să înveţe să-şi ţină gura şi să nu vorbească neîntrebaţi, ca al meu!

— Spune-i lui Geluţu să-şi ţină gura!… se bagă iar, ca o cobe, ţaţa Frusina.

— Ăsta-i lucrul cel mai important pe care trebuie să-l înveţe copiii în ziua de azi, conchide nea Niţă, apăsat, căutând privirile noastre. Să vă ţineţi gura de ce vedeţi şi auziţi în casă!

Ne-am uitat unii la alţii, cu ochii mari, boldiţi, de ghizoroi, ne simţeam priviţi de ceilalţi, cântăriţi care vasăzică, ni se dădea dintr-odată atenţie, deci. De ce?

— Să nu vă puie naiba să vorbiţi ceva din casă! Băă! strigă la noi nea Ghiţă, milităreşte. M-aţi înţeles? Şi se întoarce către mama: de Oane să nu-ţi fie grijă! Aşa-i Oane?

Mă uit la mama urât, nemulţumit Mereu îmi dă peste nas. Doar ştie bine că n-am să suflu o vorbă nimănui. Cui?

Tata mă trage spre el, punându-mi o mână, mâna lui cea mare şi caldă, făcută căuş, pe creştetul capului. Încap numai bine, şi-mi iese tot frigul din oase, cât s-a adunat în zilele astea, de când murise bunica. A murit, săraca… Mă bag mai în tata.

— Ai făcut băiatul să plângă, l-aud dojenind-o pe mama. Apoi nu-i mai aud pe ceilalţi ce vorbesc, mi se face aşa ca o apă adâncă, în care mă scufund fără să mă ude, roiuri, roiuri sclipitoare, ducând departe vocile din jur. Numai pe-a tatii nu, îi simt pieptul umflându-se mai tare şi, ca un tunet, la urechea mea, mai întâi tuşind, apoi:

— Şi zi aşa, măi Ghiţă!…

— Cum, Sandule? îi răspunde de la celălalt capăt, cu trufie, fratele mai mare.

— Păi cum l-ai întrebat pe Dumitru?… Că am uitat!…

— Cum?

— „Numai două locuri?!” îl maimuţări ţaţa Floarea. Ridic şi eu capul. Nenea Ghiţă priveşte în jur, mirat şi mereu bine dispus, cum îi e felul. Adică?

— Ţi s-a făcut de America!… Ai?

— Dar câte locuri ţi-ar fi trebuit, măi Ghiţă, îl luă şi nenea Niţă în primire.

— Păi, ca prostu’, mi-am făcut socoteala şi la nevastă, şi la copii, în loc să-i las în Paştele mă-sii pe toţi aici şi să mă duc de unul singur, să-mi iau lumea în cap!… Ce cap am avut, domnule! şi nea Ghiţă se plesni peste frunte. Tu-i America mă-sii!

— Şi ce făceai, măi, Ghiţă, pe-acolo? îl descoase nea Niţă mai departe.

— Ce făceam, ce nu făceam, dar scăpăm de scorpie!

— Uite că n-ai vrut să scapi, îi aminti mama.

— Da, domnule, mi-a luat Dumnezeu minţile!… Ba să mă mai gândesc şi la banda asta de flămânzi! şi nenea

Ghiţă şi-i priveşte cu drag, adunaţi în jurul ţaţei Floarea, şase, câţi erau, flămânzii, râzându-i ochii în cap de plăcere. Marioara, cea mai mare, stă gata să-l fulgere din ochi pe nea Ghiţă, dar nu e cazul, n-a băut cine ştie cât. S-o fi luat cu mine numai pe Mărioara şi ne descurcam noi, ai, Măruţo? îi face nenea Ghiţă cu ochiu', s-o mai îmbune.

— Sigur că te descurcai, o măritai cu un milionar, iar tu te apucai să-i papi milioanele! într-un an, doi…

— Găseai tu, Ghiţă, vreo văduvă bogată! îl încurajează mama. Şi-i mai trimiteai şi Floarei câte ceva, aici!

— Ba-i trimiteam eu, să nu mă pomenesc iar cu el pe cap!…

— Poate te mai auzeam şi pe la Vocea America, zice nea Victor.

— Precis, se umflă nea Ghiţă, semeţ. Şi tot el, duzumflându-se: păcat! Iar am scăpat ocazia!… Prii! Ce ocazie!…

De-afară se porneşte, furios, lătratul lui Grivei. E cineva la poartă!… Da, aşa latră Grivei când se opreşte cineva la poartă, ca să intre în curte. Ştie şi mama. Şi tata. Se uită unul la altul, ceilalţi pricep că e, că s-ar putea să fie ceva!… Aşteaptă de la noi un răspuns. Tata se ridică în picioare, mă ridic şi eu, Grivei de mine ascultă cel mai mult. Da, e cineva la poartă, cineva cu chipiu, mai mult nu văd din pragul uşii. Tata mă lasă şi se întoarce în casă. Mâna i-a tremurat, dibuind după clanţa uşii până a nimerit-o. Din casă aud un scaun răsturnându-se, Grivei latră să rupă poarta, nu alta, aşa se repede! Cine o fi?… Un gând mă strânge de gât: l-au prins pe nea Dumitru! L-au prins… Mă aud strigat de la poartă, da, pe mine mă strigă aşa cum nu m-ar fi strigat ei dacă ar fi de la…

— Ivanuşca! Măi, Ivanuşca!…

— Vasia?

— Da, Vasia!… Idisiuda, Ivanuşca! maiadét! Daragoi

moi!

Mă reped în casă, abia bag de seamă cât sunt toţi de speriaţi, iar eu de înveselit: e Vasia! S-a ntors Vasia, mamă! Feţele tuturor se lungesc în jurul meu, nedumerite acum, le las aşa şi-o zbughesc afară, abia reuşesc să-l leg pe Grivei, mă încurc în găurile zgărzii, nu le mai nimeresc, a ieşit şi mama, dar tot le-o iau înainte şi-s primul la poartă s-o deschid. Vasia! Vasia!

— Bătu-te-ar norocul, Vasia, tu eşti!

— Eu sunt, hazaica!

IV

Nu mi-e somn. Poate că aşa, dacă nu dorm, noaptea o să treacă mai repede şi s-o face ziuă odată şi odată. Mă furnică în tălpi şi-n podul palmelor. Parcă m-au fript minunăţiile alea de patine, avionul, carabina, trenuleţul şi mingea de fotbal, minge adevărată şi toate câte mi-a mai adus Vasia, încă le mai simt atingerea pe degete, în palmă… A rămas să doarmă la noi, în camera mea.

Mama n-a vrut să-l culce în odaia bunicii. Aşa că m-au luat cu ei să dorm, dar nici ei n-au adormit încă. Mă aşteaptă pe mine, ştiu eu. Au multe să-şi vorbească şi n-au putut de-atâta lume. Acum nu pot de mine. Dar cum să adorm aşa, cu una, cu două?!… Nea Dumitru pe unde o fi acum?… Şi Vasia, săracu'!…

— Măi, băiete! De ce nu dormi?!…

— Mă gândesc, mamă.

— Uite la el!…

— Mamă, or să ne bage şi pe noi la colhoz?

— La asta te gândeai?

— Nu!… La nenea Dumitru!

— Vai de capu' lui, săracul! oftează mama. N-o să sfârşească bine!

— Dă-ţi peste gură!

— Doamne, ajută-l, Doamne!

Mi-am făcut şi eu cruce, aşa, pe întuneric, deşi ştiu

eu că Dumnezeu nu se uită la mine decât la cimitir, când sunt lângă crucea lui Nelu. Acolo s-o fi dus şi nea Dumitru să stea ascuns până mâine seară, când o să mai treacă o dată pe la noi? Asta numai dacă mama va întinde iar pe frânghie perechea de pantaloni!

— Mamă!…

— Dormi acolo!

— Da’ dacă venea Vasia mai devreme şi se întâlnea cu nenea Dumitru?!…

— Nţ! Nţ! Nţ!…

— Adică ce-ar fi fost? întreabă tata înveselit.

— Eu cred că nenea Dumitru e mai tare!… E şi stângaci!

— Şi ce-i cu asta?

— Stângacii sunt mai buni la bătaie!…

— Sandule, lasă copilul să doarmă, că mâine dimineaţă merge la şcoală!… S-a isprăvit cu pomana!…

Am uitat de şcoală!… Şi tocmai mâine să mă duc iar, când se vor întâmpla atâtea!… Şi eu să nu fiu acasă când o să-şi ia rămas bun Vasia?!… Şi dacă trece nenea Dumitru mâine dimineaţă, aşa, pe neaşteptate?!… Şi eu să nu fiu acasă!… Ce-aş putea face?… Mai întâi am să mă fac că dorm…

— A adormit, o aud pe mama. Aşa cum stau, întins pe spate, nu pot să adorm, dar mi-e cel mai uşor să nu mă mişc şi să mă gândesc la orice aş vrea eu. La Vasia, săracu’, la tot ce ne-a povestit aseară… Aşa o să fie şi la noi?… De ce să-l spânzure pe tata?…

— Parcă-mi pare rău că n-am vorbit mai desluşit cu Dumitru!

— A rămas că mai trece diseară dacă e nevoie!…

— Cum adică?

— Îi las semn afară în curte.

— Pantalonii?

— Da!…

— Tu ce zici?

— Vorbeşti şi tu parcă ai fi nen-tu Ghiţă!

— Ai văzut ce povestea Vasia!…

— Poveşti!… hotărî mama.

— Poveşti?… De ce poveşti?…

— Se îmbătase! preciză mama.

— Eh, cu prostiile tale!… Aşa arată un om beat?

— N-ai văzut că nu se mai putea ţine pe picioare?

— Eh, da, asta la sfârşit, după ce ne-a povestit, abia atunci s-a pus pe băut!… Eu cred că de frică!

— Ce frică?

— I se făcuse frică de noi, să nu-l reclamăm ce a spus!

— Eeh!

— Mi-a spus-o şi el, când l-am ajutat să se culce!

— Ce ţi-a spus?

— Că dacă nu a fost printre noi cineva de la ceea!…

— Ce-i asta?

— Securitatea lor!… I-am spus să stea liniştit, că suntem toţi rude, neamuri!… Nici de tine, Alioşa, să nu fii sigur! mi-a zis… Iar de neamuri şi prieteni!… Şi a scuipat…

— Doamne, fereşte!…

La ce s-o fi gândit mama când a zis „Doamne, fereşte”?… La tatăl lui Vasia, pe care l-au spânzurat în curtea atelierului ori la maică-sa, cumarămassăfieservitoare încasaei… Şi fostaservitoare, care o obliga în fiecare zi s-o spele pe picioare!… Şi-o alungase să doarmă cu amândoi copiii în atelier, jos, pe ciment… Vasia… Acum doarme în patul meu… Beat, săracu’… Doamne, nici pe domnu’ Costel nu l-am văzut aşa de beat ca pe Vasia!… Dar asta alt’dată! Aseară nu s-a îmbătat prea tare, totuşi… Dar ce se mai îmbăta înainte, acum un an şi ceva, când a stat la noi încartiruit!… Am plâns când a plecat… Ce m-a mai pupat şi el!… De plâns, a plâns aseară. Eu n-am mai plâns!… M-am făcut băiat mare!

… Chiar şi la cimitir, puţin de tot, numai când au lăsat-o în groapă… E-n groapă bunica, bunică… Bunică…

— Tu nu dormi? o aud pe mama. Încerc să tac chitic, dar tot trebuie să-mi trag nasul. De ce plângi, mamă?… Vine la mine mama şi mă mângâie pe frunte, n-am cum să mă feresc, pe obraz, dă peste lacrimile mele şi mi le şterge uşor, ce bine ar fi dacă aş plânge ca lumea, e aşa de greu să te opreşti după ce ai început să plângi. Dar nu, să nu plâng!… Bunica a murit!… Nu mai am bunică, bunic n-am apucat să am, la fel şi pe cealaltă bunică, abia mi-aduc aminte de ea… Asta înseamnă că am crescut şi eu, nu mai sunt nepot?!… Cum vine asta?…

— Ia zi Iu’ mama, ce e?… Ţi-e frică?

— Nu! dau eu din cap sub dulcea apăsare.

— Atunci?…

— Mă gândeam la bunica!…

— Nu-i duce grija!… A fost femeie cinstită şi cu frica lui Dumnezeu!…

Aşa a fost şi mama lui Vasia, mi-aduc eu aminte, şi încep să plâng de-a binelea. Mamă! Mamă!… Aproape că mă înec, nu reuşesc să mai tragăer în piept, gâtlejul mi se strânge, mă sufoc!… Mamă, mamă!

— Băiatul mamii!

Iar peste noapte o visez pe mama, cu mine şi cu Nelu, exact cum ne-a povestit Vasia, săracu’… Am ţipat, am plâns, nu mai ştiu ce-a fost cu mine, m-am trezit în patul mamei, cu mama alături, ogoindu-mă de spaime. Tata a trecut în locul meu şi era iar bine, Dumnezeule, ce bine e că totul a fost în vis, cu mama şi cu trenul… Poate că tot în vis a fost şi cu mama lui Vasia, cum s-a aruncat dinaintea trenului!… Am visat? L-am visat pe Vasia cum plângea şi povestea?

— Dormi, puiul mamii pui!…

L-am visat pe Vasia, vezi bine! Ce să caute Vasia la noi, e departe, prin Austria parcă, zicea mama. Dar

jucăriile?... încerc să mă dau jos din pat fără să mă simtă mama.

— Unde te duci?... Stai locului şi dormi!

— Să-mi iau batista!...

Mă dau jos din pat şi nimeresc uşor, pe întuneric, fotoliul.

Pipăi sub hainele mele şi dau peste minge, bine umflată, din piele... Nici n-o să le vină să creadă băieţilor! ... Deci Vasia a venit, e la noi, dincolo, la mine în cameră. Deci n-am visat!... Mă bag iar în pat, lângă mama, caldă şi mirositoare ca o pâine scoasă din cuptor... Pâinea care s-a mâncat la pomana bunicii... Şi tatăl lui Vasia?... Şi fratesău?! Chiar nu s-au mai văzut de atunci?!... Pe tine să te cheme de-acum înainte Vasia şi s-o apuci în partea asta, lea zis maică-sa, iar pe tine să te cheme aşa şi s-o apuci în partea astălaltă!... Nu trebuiau să plece de lângă ea!... Şi trenul când a călcat-o?... Ajunseseră departe cei doi fraţi atunci când s-a arătat şi trenul?... Şi nu s-au mai întors la mama lor?... Ca s-o îngroape!... Unde?... Dar nici n-aveau cu ce s-o îngroape!...

— Ce e cu tine? l-aud pe tata şi-i simt mâna pe creştet, scuturându-mă uşor. Dar tac să n-o trezesc pe mama.

S-a speriat, prostuţul, o-aud pe mama.

— Nu m-am speriat, mormăi eu fără să mă clintesc.

— Ce e atunci?

— Mă gândesc la Vasia!...

— La Vasia?

— La mama lui L. Tac amândoi, miraţi poate.

— Ce-i cu ea?

— Dacă Vasia nu pleca de lângă ea poate că nu se mai arunca dinaintea trenului. Nu trebuia s-o asculte!

— Ia te uită la el! se miră mama.

— Băiatul ăsta creşte prea alintat! hotărî tata. Las' că schimbăm de mâine foaia dacă nu ţi-e somn să dormi după

miezul nopţii!

Şi ieşi din cameră, nu-l mai aud ce face, nici nu ştiu dacă apuc să dorm, mă trezesc buimac, cu greu înţeleg că mă ţine mama în braţe, repetând întruna că dorm, doarme băiatul, cu cine vorbeşte? ferindu-i de privirea mea, nişte străini, necunoscuţi, nu aprindeţi lumina! se roagă mama de ei, speriaţi copilul! E aprinsă veioza, într-un colţ, lângă fotoliu, la ce le trebuie mai multă lumină şi ce vor? Cine sunt ăştia?!…

Încerc să mă ridic, dar mama mă ţintuieşte de pat, repetând cu aceeaşi voce tânguită: doarme băiatul!… Doarme băiatul!… Dumnezeule! Dar ce vor de la mine? De ce vor să mă trezească?… Văd umbra unuia apropiindu-se de mine, se apleacă şi cotrobăie cu mâna, parcă şi cu un băţ, pe sub pat!!… Deci nu pe mine mă caută!…

De dincolo aud vocea tatii, neînţeleasă, apoi mai tare, răstită, a lui Vasia. Uşa se deschide şi o voce necunoscută strigă cuiva din camera noastră, nu înţeleg ce, atât doar, că se vorbeşte tare, peste toţi vocea lui Vasia se aude cel mai bine, dar tot nu înţeleg ce se întâmplă, o simt pe mama tremurând şi o aud tânguindu-se, aproape rugându-se de cineva necunoscut, băiatul ei doarme, să nu fiu trezii, m-aş putea speria, m-aş putea îmbolnăvi din sperietură, de ce nu vorbiţi ca oamenii: ce căutaţi? Ce vreţi de la noi?!…

Numai cuvintele mamii le pot înţelege, strecurându-se printre vocile bubuitoare ale bărbaţilor de care s-a umplut casa noastră, celelalte camere.

Apoi rămânem numai noi doi, îmi dau seama după cum începe să plângă, cu hohote, încerc să mă trezesc, dar l-aud pe tata, deci nu l-au spânzurat, e şi vocea lui Vasia, ca prin vis l-aud, sau poate chiar visez, de ce ar plânge mama atât de tare?!… Când mă trezesc sunt singur în pat şi în cameră, e ziuă mare afară/nu m-au sculat să mă trimită la şcoală, deci. Sar din pat şi mă reped la fotoliu, sub haine mingea cafenie, uşor gălbuie, Dumnezeule! O

încerc uşor cu piciorul, ascultătoare, se potriveşte bine s-o joc pe şiretul piciorului, o dată, de două ori, de câte ori vreau, uşa se deschide încetişor, mama se încruntă nemulţumită să mă vadă aşa, dar e prea grăbită ca să mă mai certe:

— Hai, că pleacă Vasia! îmbracă-te iute!

În două clipe sunt gata şi ies din cameră cu mingea sub braţ, să mă vadă Vasia aşa. Se bucură când mă vede. Îmi dau seama că n-o să-l mai pot întreba nimic. E gata de plecare. Unde, Vasia? Unde pleci? Rămâi aici! Rămâi la noi!

— Daleco, daleco! oftează Vasia. Ce să-i faci? Aşa e viaţa de militar!

— Dar tu nu eşti militar, Vasia!…

— Războiul s-a terminat!…

— Ehe, războiul abia a început! ne lasă Vasia pe toţi trei cu gura căscată. Îşi dă seama şi precizează: s-a terminat războiul cu nemţii! Dar anglo-americanii vor alt război!… ăla război! şi o spune fără nicio bucurie, mai împietrit ca noi, privind în gol, unde ne dăm seama că vede ce noi nu ne putem nici închipui. Stă aşa câteva clipe şi-mi pare că seamănă cu nenea Dumitru, are căutătura din cimitir a lui nenea Dumitru! Pe unde o fi?

— Vasia, Vasia! o aud pe mama.

— Ce-i, hazaica?

— Mare noroc am mai avut noi cu tine!

— Care noroc, hazaica?

— Vasia, să te însori c-o rusoaică grasă şi frumoasă, Vasia, şi să vii pe la noi să-ţi vedem copiii! Las-o dracului de armată!

— Nu mă lasă ea pe mine!… Dar nevastă îmi iau eu!

— Dacă stăteai până Duminică îţi găseam eu o româncă!

— Româncă?! Şi Vasia râde înveselit. Nu era rău!… Lasă, îmi iau o româncă din Basarabia! mai râde Vasia şi

eu îmi aduc aminte de o discuţie a lui tata cu Vasia, despre Basarabia, atât ţin minte, numele, atunci l-am auzit prima oară şi m-am tot mirat de el, ce nume frumos!... Basarabia... Asta când a stat Vasia la noi prima oară... înainte de-a pleca în Austria... La Viena... De acolo mi-a adus jucăriile astea... îţi place, Ivanuşca? Da, Vasia, e o minge cum nu s-a mai pomenit în mahalaua noastră! Şi celelalte jucării, nu mai vorbesc!!... Dar mingea e cea mai! în toată Constanta nu e alta la fel.

— Are acum cu ce sparge geamurile vecinilor! comentează mama bucuria mea.

— Să ne scrii, Vasia!... Lasă-ne şi nouă o adresă!

— Adresă? Care?...

— Însoară-te, Vasia!

— Spune-i şi tu o vorbă de bine, o dojeni tata. Nu-i cobi acum la despărţire.

Vasia pricepe tot şi râde şi mai tare: Alioşa, Alioşa!... Mi-ai fost ca un frate!... Să nu-I lăsaţi pe Ivanuşca fără un frate, se-ntunecă Vasia. Şi să aveţi grijă de voi!... Vin timpuri grele!... mai adaugă Vasia şi se repede să ne îmbrăţişeze pe fiecare. Mă las uitat în braţele lui, el nu se mai satură de mine, îl simt cum îmi doreşte tot binele de pe lumea asta, şi o clipă ne gândim amândoi la aceeaşi amintire a lui, pe care mi-a împrumutat-o şi mie, pentru toată viaţa. Milâi moi! Daragoi moi!...

Câţi ani sunt de atunci?...

Unde-i Vasia?

Unde-i tata?

Unde-s eu?...

V

Unde să fiu? Sunt la Viena! Mi-s la Viena! în plin centrul Vienei, stau pe trotuar încremenit, iar în jurul meu lumea curge şi se foieşte bezmetică, aproape ameţitoare, dar sigur ameţită, năucă, numai eu neclintit! Nemişcat! La fel de ţeapăn ca şi Vasia, la care mă uit mirat şi înveselit,

aproape fascinat. Nu pare deranjat de foiala maşinilor care fac în jurul său sensul giratoriu, obligatoriu pentru toată Viena şi pentru tot restul lumii rotindu-se ameţitor în jurul lui Vasia, singurul punct fix, neclintit şi de neclintit din inima Europei. Ca o osie, a lumii osie?!... Doamne, fereşte!

Nu m-aş fi gândit să dau de Vasia la Viena! Dar nu reuşesc să stau şi eu câteva clipe măcar la fel de ţeapăn, nămeţii mă împing din toate părţile, sunt nevoit să circul şi eu, dar ochii nu mi-i pot desprinde de pe Vasia. Ce-i cu Vasia aici? i-am întrebat pe găzdoaiele care mă plimbau, amabile, prin Viena, să văd tot ce e de văzut. Iată-l deci şi pe Vasia! Viena fără Vasia, bineînţeles, nu se poate concepe! E obiectiv turistic!

— Ce să fie?! Monumentul ostaşului sovietic eliberator!... Aveţi şi voi unul la Bucureşti, în piaţa Victoriei!

— Niet! Niet! Nu mai este în piaţa Victoriei! Noi l-am mutat!

Sâc!

— Serios?! De ce?

— Cum de ce? Voi n-aţi vrea să-l mutaţi de aici şi să nu vă mai împungă privirea cu baioneta de la stindardul roşu atotbiruitor?!... Ia uite-o ce ascuţită e! Ca să nu mai zic de seceră!

— Nu pricep nimic, domnule!

— Era prea în centru, prea la vedere. La vedeală! Exact ca aici, la Viena. Zi de zi trecea pe lângă Vasia nen’tu Nicu şi n-a mai suportat să-l vadă! Unii spun că-i miroseau şi picioarele!... Chiar aşa, sus cum era, strica totuşi mirosul teilor din jur!... Aşa că l-a mutat, rotarea cadrelor, şi l-a transferat mai în provincie, la loc de odihnă şi de mai multă verdeaţă. Abia se mai vede de copacii din jur!...

De unde mi-a venit răspunsul ăsta?!

Nu m-au crezut. Să fie sănătoşi! Cine are în lume

curajul să se atingă de-un monumental soldatului sovietic?!

— Ceauşescu! insist eu.

— Hai că mă enervezi cu Ceauşescu al tău! Cred că tremură şi pantalonii pe el numai când aude de Moscova!… De Gorbaciov!

Nu mai insist. Degeaba. Insistă ei.

— Acum câţiva ani au scris unii nişte chestii antisovietice pe monument! Noaptea!… Câteva zvastici, prostii!

— Pfiu, ce emoţii a doua zi pe toată Austria, să nu se supere cumva Moscova şi să trimită Armata Roşie să păzească monumentul!

— Ce de proteste, ce de promisiuni că nu se va mai repeta! Mi se făcuse o scârbă!…

— Austria că-i Austria, şi tremurau toţi, de la cancelar până la cel mai prăpădit pensionar, nu cumva să se fi supărat ursul sovietic!

— Şi tu ne torni gogoşi cu Ceauşescu!

— Ce gogoşi?

— Că a mutat Ceauşescu monumentul ostaşului sovietic a toate eliberator! Aşa, de capul lui!

— L-a mutat şi a mai şi scurtatsoclul cu câţiva metri! Aproape că te poţi pişa pe el! Pe soldat! Unii zic chiar că l-au văzut pe Ceauşescu făcând-o. Incognito!

— Mă înnebuneşti cu…

— Unde să-l fi mutat?!

Le explic. Nu le vine să creadă. Dom’le, românii ăştia de la Viena şi din tot Vestul sălbatic îs fericiţi numai dacă-l înjuri pe Ceauşescu. Uite că nu-l înjur! Vă place?

— De ce nu-l înjuri pe Ceauşescu?

— N-are niciun haz să-l înjuri pe Ceauşescu la Viena!

— Şi ce, la Bucureşti are cineva voie să-l înjure?

— N-are nimeni voie să-l înjure!

— Vezi?!

— Da-l înjură toţi!

— De ce? C-a mutat statuia soldatului sovietic?… Te contrazici! Nu l-ar mai înjura nimeni dacă ar muta statuia! Dimpotrivă! O-ho!

Încerc din nou să tac. Am vrut doar să-i contrazic, aproape mecanic, aşa, de-al dracului, dar descopăr că am avut, fără să ştiu, mare dreptate! La ăştia au urlat ziarele, televiziunea, pe şapte mii de canale, radioul, zeci de interviuri, toate ţuguindu-şi buzele îngrijorate şi dezaprobatoare, numai pentru că vreo doi-trei puşti zănateci au mâzgălit suprafaţa sacrosanctă a monumentului sovietic!…

Aşa cum probabil mai mâzgăliseră ei zeci şi sute de pereţi, de garduri!…

Iar ambasadorul sovietic a bătut cu pumnul în masă şi le-a pus în vedere că dacă nu sunt capabili să asigure integritatea monumentului, atunci se va ocupa armata, glorioasa armată sovietică, de paza şi buna funcţionare a acestuia!…

A îngheţat tot Osterraihul şi şi-a luat angajamentul solemn că nicio boare de vânt nu se va mai atinge de muscal!… Bietul Vasia! Chiar seamănă, zău!…

Pe când prost prostu’ nostru, dă-i al nostru, şi iată-l că, fără să se scrie nimic în ziare, nici tu radio, nici tu televiziune, interviuri, declaraţii, fără să se atingă de marmura soclului nici măcar cu un găinaţ de porumbel al păcii, după ce l-a spălat şi l-a lustruit bine, ne-am pomenit că mută monumentul, fără nicio zarvă, fără tevatură, extrem de eficient!

Cum a făcut, dom’le? încerc eu, la întoarcere, să aflu cum de i-a păcălit pe rusnaci, sub nasul lor, la doi paşi de ambasadă, a demontat monumentul, l-a scos din Piaţa Victoriei, a cui victorie, dacă monumentul este al unei armate străine?! Piaţa Victoriei altora, nu a noastră! Eu, Leano, nu mai suport să-l văd zi de zi în faţa ochilor!…

Noi suportam! Numai el n-a suportat şi, fără să i-o

ceară nimeni dintre noi…

— Care „noi”?

— Noi, nemulţumiţii, disidenţii, anticomuniştii! Noi ăştia care îi înjurăm toată ziua pe ruşi şi pe comunişti, căci ruşii ne-au adus pe cap comuniştii, deci şi pe Ceauşescu, dar numai el, nenorocitul, avea insomnii şi încrunta din sprâncene – îi şedea mult mai rău când zâmbea, dar nu zâmbea nicicum când vedea iar obeliscul în vârful căruia se ridicase cât mai sus ostaşul sovietic, să nu simţim aroma celebrelor sale obiele muscăleşti, de mujic nespălat de cinci războaie!

Pe noi nu ne mai deranja. Ne obişnuisem cu el! Aveam şi vederi color din Bucureşti, cu Alioşa se căleşte, Alioşa nu răceşte, şi le mai şi trimiteam prin străinătate, să vadă şi alţii, toată lumea, ce mândreţe de soldat sovietic atotbiruitor ne-a crescut în piaţa Victoriei!

Şi tocmai el, omul ruşilor, să-i pună gând rău!

Ce umilit m-am simţit că nici măcar nu-mi mai trecuse prin cap că mă deranjează mujicul. Într-atât ne obişnuisem cu el!…

Noi, dar el, nea Puiu, nebunul, aşa bâlbâit şi agramat, n-a avut odihnă până nu l-a luat de chică pe mujic, azvârlindu-l într-un colţ de parc unde, aproape în mod natural, se strâng gunoaiele maldăr. Ne-a cam dat câteva clase înainte, repetentul!

— L-a păcălit pe ruşi spunând că taman acolo, sub statuie, va fi staţia de metrou din piaşa Victoriei!… Că e musai să-l demonteze şi să-l refacă undeva în loc sigur, unde să nu fie afectat de planurile de urbanizare a Capitalei!

— Dom’le, nu cumva nebunul tocmai de aia s-a apucat să facă metrou în Bucureşti, ca să aibă motiv să mute monumentul de-acolo, că prea stătea înfipt în inima Bucureştiului!

— Exact în inima oraşului, ca şi aici, la Viena! V-ar

trebui şi vouă în Austria un Ceauşescu sau măcar un sfert de Ceauşescu ca să scăpaţi de ruşi! Dar de unde să se nască un Ceauşescu în ţara asta de hotelieri şi oberchelneri?... Vă apucă anul 3.000 cu soldatul sovietic biruitor în inima Vienei!...

— S-a făcut metrou în Bucureşti?!... îmi închipui cum arată! Chiar! Cum arată?

— Uite aşa! zic eu, închipuind cu mâna prin aer câteva contururi, sătul de atâta prostie.

— N-ai fost prea politicos, mi-a reproşat la întoarcere, acasă, Simina.

— M-am săturat, dom'le, de imbecilii ăştia care s-ar bucura numai dacă ar afla că ne-am dus dracului de râpă toată ţara! N-ai văzut, le pare rău că s-a făcut metrou la Bucureşti!

Am priceput până la urmă de ce erau aşa de ahtiaţi, românaşii noştri, să afle veştile cele mai nasoale din ţară.

— Te rog, până plec, să nu mă mai scoţi niciodată în oraş. Mă simt teribil de bine aici, la voi! N-am chef să mai văd pe nimeni! M-am lămurit ce e cu ei!

— Adică?

— Le pare rău că au plecat din ţară, dar nu vor să recunoască. Nici măcar faţă de ei înşişi! Vor însă cu tot dinadinsul să-şi dovedească, să-şi demonstreze că n-au calculat greşit pasul făcut peste graniţă. Le dai peste cap tot confortul lor sufletesc dacă le mai spui şi de bine despre ceea ce se întâmplă în ţară, în absenţa lor! După plecarea lor! Mor de ciudă că nu ne-a luat încă dracu'! Asta aşteaptă să afle!

— Ai exagerat şi tu cu Ceauşescu al tău! Parcă ai fi Păunescu!

— Nu-i al meu! E al lor! Le-am spus-o şi celor din ţară, că au rămas destui imbecili şi în România: bă, ce vă faceţi când n-o mai fi Ceauşescu?! Pe cine o să mai daţi vina?! Că acum e nemaipomenit de uşor să fii un terchea-

berchea! De vină-i Ceauşescu! Şi pentru lipsa voastră de talent, şi pentru lenea din voi, pentru tot, pentru toată mizeria din mintea şi din sufletul lor de vină-i Ceauşescu!…

Nenorociţi! ăştia or să mă aducă în stare să-mi placă! Nu? Când vezi înjurându-l atâţia amărâţi, mai întâi că nu-ţi mai vine să-l înjuri, iar mai apoi rişti să-ţi devină simpatic! …

Zău, mă întorc din străinătate cu un minus de antipatie, din câtă antipatie, cu carul, aveam la plecarea din ţară pentru animalul!… Auzi ce să păţesc eu din pricina acestor neisprăviţi: încep să-i iau apărarea lui Ceauşescu, că prea îl înjură prosteşte! Voi aici îl înjuraţi fără nicio socoteală, exact la fel de prosteşte cum îl laudă alţi imbecili în ţară. Sunteţi de aceeaşi teapă!

— Adică n-au dreptate cine-lânjură?!

— Ai, dom’le, motive berechet să-l înjuri! Nimeni nu zice nu! Dar înjură-l ca lumea, cu o socoteală! La fel, le-am spus şi la Bucureşti unor derbedei din echipa de lăudaci: de ce nu-l lauzi, dom’le, pentru ceea ce merită să fie lăudat? De ce îl glorificaţi aiurea în tramvai, fără nicio legătură cu meritele lui reale, căci are şi aşa ceva, fiara! Şi le-am spus-o, chestia cu monumentul ostaşului sovietic eliberator. S-au uitat unul la altul mirându-se ca proştii.

— Chiar! L-au mutat, dom’le!

— N-ai băgat de seamă pentru că pe tine nu te deranjează monumentul sovietic în inima Bucureştiului. Nu te deranja minciuna şi insulta din piaţa Victoriei! Şi mai faci pe anticomunistul! Naţionaliştii lui peşte!

— Prea a trecut…

— Da, tu ai fi vrut să scrie pe prima pagină a „Scânteii” ca să pricepi importanţa evenimentului!

— Exact! N-a scris nicăieri, nici că s-a mutat monumentul şi nici de ce. Măcar motivul oficial, aşa, pentru istorie!

— Pentru istorie, nu s-a întâmplat nimic cu

monumentul ostaşului sovietic din Piaţa Victoriei! Avem atestarea sa, prin zeci de mii de vederi, trimise în toată lumea, mai ales de turiştii sovietici care nu iertau unul să-şi facă o poză în faţa monumentului Armatei Roşii atotbiruitoare! Dar n-avem nicăieri menţiunea că în anul cutare, ziua şi ora de Ceauşescu hotărâtă, ostaşul sovietic a luat un şut în cur şi s-a trezit aterizând într-o groapă de gunoi! Unde stă şi azi, fără să crâcnească!

— Mă duc şi eu să-l văd! Mă duc cu copiii!

— Nu te cred!…

— Al dracului să fiu dacă n-o fac!

— Mai bine fă-o de al dracului ce eşti! Sau măcar încearcă să fii! Ia-ţi copiii, du-i acolo în fundătura unde s-a mutat monumentul ostaşului sovietic eliberator şi atotbiruitor, explică-le copiilor ce şi cum, iar la sfârşit pune-i să recite câteva poezii despre Ceauşescu, alea pe care le au în manual şi tu te dai mare că nu-i laşi să le înveţe pe dinafară! Doar, deh! Sunt copii deştepţi, ai unui tată şi mai deştept, doctor în istorie, în de-aia citită, scrisă de alţii, că din istoria păţită, pe care el însuşi o trăieşte, domnul doctor în ştiinţe, istorice, şi nu pricepe nimic! Nu vede nimic!…

— Ba, văd, bă! Văd că tu nu vezi!

— Ce?

— Cât o să-l coste pe Ceauşescu!… Nu i-o iartă ruşii! … O să-l coste, cumplit ce-o să-l coste!

— Atâta vezi?

— Atâta! Nu-i destul?

— Uiţi că istoria o face poporul, noi!

— Adică?

— Pe noi, vere, o să ne coste! Pe noi! De Ceauşescu mă doare în cot! Noi o să tragem ponoasele!

— Păi, atunci, ar fi fost mai bine să-l lase la locul lui pe Vasia?…

Bravo, domnilor!… Asta aţi înţeles?… Vă credeam

români, dar sunteţi mai austrieci decât bieţii de ei! Ce bine aţi ajuns să semănaţi!

VI

Spre seară, când nea Dumitru a intrat în casă, fără să mai bată la uşă şi nelătrat de câine, mamei aproape că i s-a făcut rău. Doar tata a mai putut vorbi, răstit şi întunecat:

— Tu eşti nebun?! Vrei să ne împuşte-e toţi?

Nenea Dumitru s-a uitat scurt la mama, cum căzuse pe scaun, sfârşită, apoi la mipe şi pricepu îndată.

— Tu ai pus pptalonii?

N-am mai zis nimic, deşi nu înţelegeam de ce era atât de înfricoşăţ-'ce făcusem. Cu ce greşisem? căci greşisem, n-o mai văzusèm niciodată pe mama atât de palidă, secată de puteri.

— Dumitre, suspină mama, ne nenoroceşti pe toţi şi n-avem nicio vină! Niciuna!…

Tata mă fulgeră cu privirea. Am înţeles imediat că bătaia ce-o voi încasa nu va semăna cu niciuna de până acum!… Am început să plâng fără să scâncesc, fără să mă miorlăi. Numai ochii şi mă căzneam să nu plâng, să nu creadă tata că-i cer să mă ierte, înţelegând din fiecare vorbă a lui cât fusesem de… Dar dacă n-am ştiut?!… Dacă nu mi-au spus!…

— Au fost aici azi-noapte!… Vreo treizeci de inşi… Au răscolit toată casa după tine… Erau siguri că te-ai ascuns la noi!… Poţi să ştii că n-au lăsat pe cineva să ne pândească casa?!

Nenea Dumitruse-ncruntă şi căutătura-i alunecă spre uşă. Nu e timp de pierdut. Îşi face nişte socoteli.

— Nu vă speriaţi! şi trece în cealaltă cameră, de pe colţ, dar nu aprinde lumina, n-aud comutatorul, ci doar pe mama, tânguindu-se către mine:

— Ai să mă bagi în mormânt, copile!… în mormânt ai să mă bagi!…

Tata nu ştie ce să facă, săracul.

— Dacă l-o fi văzut cineva intrând?!... se tânguie mama şi tata se simte vinovat faţă de mama, nenea Dumitru îi e frate! Frate mai mare!...

Dar vinovat nu e nici nenea Dumitru măcar. Ci eu! Eu sunt de vină!... Deci ce-a fost azi-noapte?... Pe nenea Dumitru îl căutau?... Aproape că uitasem, aş fi zis mai degrabă că visasem, de ce nu mi-au spus nimic?... Eu n-am vrut decât să-l mai văd pe nenea Dumitru... Şi să-i spun de Vasia, ce jucării mi-a adus... Mă gândeam că s-ar putea vreodată întâlni!... Acolo, prin munţi! Să nu-l omoare!... Pe Vasia să-l ierte!...

Tata se duce şi el după nenea Dumitru, rămân numai eu cu mama, care mă judecă din ochi, clătinând capul de parcă m-ar căina. Pentru ce am făcut sau pentru ce avea să urmeze?

— Nu-ţi fie teamă, copil nenorocit!... N-o să te bată nimeni! Or să mă aresteze şi pe mine, şi pe taică-tău mai înainte, iar tu ai să rămâi de capul tău! Poţi să te şi bucuri! ... Poate de-aia ai şi făcut-o! mai suspină mama, îndurerându-mă cu o aşa de mare nedreptate.

Tata se întoarce şi iese în curte. Ce-o fi făcând? De ce le e teamă?... Mi-aduc aminte de vorbele lui Vasia. Oare tata l-ar putea vinde pe nenea Dumitru?... Din camera de dincolo aud vocea lui nenea Dumitru, şi pricep că stă la fereastră, privind din întuneric strada şi curtea.

— Lenuţo!... Ai vreo bănuială pe cineva?

— Dumitre! Eu am alte griji, măi omule!...

Nenea Dumitru nu mai răspunde nimic.

Se-ntoarce şi tata, întunecat. Auzind uşa, nenea Dumitru apare şi el. Înţelege de la tata ce e de înţeles şi nu-i mai pune nicio întrebare.

— Îmi pare rău!... Eu am crezut că v-aţi hotărât să plecaţi cu mine!...

— Noi nu plecăm, Dumitre! continuă mama, la fel de moale. Poate el, şi mă arată cu degetul, că la casa mea tot

n-o să-l mai ţin! Ia-l şi du-l în America voastră!

— Dacă mi-l daţi…

— Ia-l! îţi şi plătim să-l iei, lua-ne-ar Doamne, iartă-ne pe toţi!

— Atunci, eu plec cum am venit!… De-o fi ceva, să fim înţeleşi: am cerut găzduire şi voi nu m-aţi primit! Nimic despre avion!

— Să ies eu să mă uit pe stradă? nu mă rabdă inima să tac doar aşa, pentru că tot ştiu ce mă aşteaptă.

— Ieşi, da, şi du-te de la casa mea!… mai suspină mama. Ia-l cu tine, Dumitre!

— Lenuţo!… E un copil!… Dar era degeaba şi nici vreme de aşa ceva… Eh, cum mi-o fi norocul! Rămâneţi sănătoşi!…

Tata dă să iasă şi el. dar mama îl opreşte scurt:

— Sandule!

— Nu fiţi, mă, muieri! pare că se-nfurie nenea Dumitru, întorcându-se de la uşă. Are în cap alte gânduri. Aprinde lumina dincolo! se răsteşte el la frate-su. Tata îmi face semn din cap şi zbor în camera cealaltă, unde aprind lumina şi aş mai face ceva să fiu de vreun folos, dar nu ştiu ce. În urma mea lumina din sufragerie se stinge şi rămân singur în lumină fără să mai văd nimic. Ciulesc urechile. Nu se aude nimic. Nici măcar zăvorul de la poartă, de parcă ar mai zăbovi în curte. Încep să mă rog lui Dumnezeu ca liniştea asta să ţină cât mai mult, până mâine dimineaţă. Până mâine la prânz, când Oane al nostru s-a întors de la şcoală şi maică-sa îl aştepta în curte. A arătat spre pantalonii încă întinşi pe sârmă.

— Tu cine vrei să strângă în urma ta? Cine?…

Şi jap! o palmă! Oane o aştepta. Şi încă una, potop. O bătaie cum nu avea să mai mănânce alta în viaţa lui. Plângea şi dădea în el: Vrei să ne nenoroceşti pe toţi!… Să-nfunde taică-tu puşcăria pentru că nu te-am bătut la timp?! … Şi dă-i! şi dă-i! Orfan vrei să ajungi, să trăieşti din mila

altora?!…

Dădea săraca şi plângea, speriată de atâtea nenorociri de câte era plină lumea asta! Plângea şi dădea! …

Oane, ce să mai plângă? Nici să se ferească nu mai avea putere ori nu voia, pedepsindu-se astfel, ca maică-sa să priceapă că el ştie că-şi merită pedeapsa, numai că maică-sii, văzându-l aşa că stă fără să se ferească, i se păru că o face de încăpăţânat şi de ambiţios ce-i, că vrea s-o înfrunte, şi atunci se înverşuna mai tare pe el, disperată că băiatul ei va avea numai de suferit, nimic de câştigat de pe urma mândriei, cum a suferit şi ea, dar altele erau timpurile acum, capul ţinut mândru pe spate, cum l-a ţinut ea toată viaţa, fără să-l pleci, aşa cum îl ţinea dragul de Oane al ei acum, te duce direct la ocnă ori şi mai rău, dragul mamii! Şi dă-i! Puiul mamii, că nu te-am făcut ca să ne bagi la puşcărie! Şi jap! Jap!

Rupsese o oardă zdravănă pe spinarea lui şi-acum îl pocea mai departe cu o gheată veche, gâfâind şi rugându-se la Dumnezeu ca bătaia asta să nu-i fie fără folos în viaţa lui Oane al ei!…

Rămase prăbuşită pe el aproape, fără nicio putere, aproape îmbrăţişându-l sfârşită, şi Oane, mai departe ţeapăn, o susţinu bărbăteşte, aşa cum văzuse la cimitir că sunt sprijinite femeile când plâng cum plânge acum maică-sa, cu sughiţuri şi icnete, şi strângându-i la piept căpşorul de copil, ca o nebună am dat în el, puteam să-l nenorocesc eu înaintea altora, nici n-am mai ştiut de ochi, de gură, am dat în el ca o apucată, apuca-te-ar boalele să te apuce, Dumitre, cu America ta cu tot, din pricina ta să-mi omor eu băiatul în bătaie!

Da! Cucuiele şi vânătăile ce i le făcuse bietului Oane, puţin mai jos sau într-o parte dacă l-ar fi nimerit – şi numai un noroc fusese că nu se nimerise aşa, ar fi putut să-l lase pe Oane fără vreun ochi, ori dinte, însemnat pentru toată

viaţa lui. Biată mama s-a speriat când l-a văzut pe Oane cum arăta, şi aducându-şi aminte cum a putut să dea în el, fără niciun gând că e copilul ei, că e copil, că ar fi putut din bătaia asta să iasă vreo nenorocire, se închină speriată la icoane, mulţumind sfintei Paraschiva că nu-şi nenorocise cu mâna ei copilul.

Dar Oane nu avu parte de niciun semn în privinţa asta. Maică-sa se arătă mai departe la fel de severă, iar când, după câteva zile, se glumi la masă pe seama vânătăilor, Lenuţa le-o reteză scurt:

— Mai rău trebuia!…

Sandu o dojenise şi el pentru bătaia năprasnică ce i-o administrase lui Oane. N-ar fi crezut-o în stare!… Dar nu era ea, mama, aia căreia să-i pară rău dinaintea altora pentru vreo vorbă sau vreo faptă! Cum făcuse, aşa era bine! iar data viitoare să-l ferească Dumnezeu pe domnul Oane de ce-o să se întâmple, că s-au mai văzut părinţi care şi-au omorât leprele de copii! mai bine intru la puşcărie dacă nu reuşesc să cresc la uşa mea un om, ci un ticălos! Decât să-l las în lume să-şi facă de cap!… Şi să nenorocească alţi oameni!… Mai bine îl omor eu, cu mâna mea!

M-aş fi supărat în sinea mea pe mama, simţeam că exagerează, că e nedreaptă cu mine, mai ales acum, după ce mă bătuse şi spunea atâtea despre mine, dar îmi lipsea ceva care să-mi dea siguranţa gândurilor: nu ştiam ce naiba se întâmplase atunci, noaptea, când a dormit Vasia la noi, iar eu, dimineaţa, ce mi-am adus aminte am crezut că visasem, dormisem ca un bolovan răpus de nesomn ori de somnul pe apucate pe care l-am avut cu bunica moartă în casă, două nopţi mai mult nedormite. Azi sunt patruzeci de zile de la moartea bunicii şi i-au făcut pomenirea cuvenită. A făcut mama cum a făcut şi iar am rămas între ai noştri, exact ca-n seara când ne-am pomenit cu nenea

Dumitru. Despre întâlnirea din cimitir, am băgat de

seamă că nimeni, mai departe, nu ştie. Decât eu cu tata şi cu mama…

Au aflat cu toţii de percheziţia ce ni s-a făcut. Dar nu se grăbesc să ceară amănunte. Le aşteaptă însă nerăbdători. Mai ales femeile şi nenea Ghiţă.

— M-am gândit bine, ceru linişte nenea Niţă. Nu de aici s-a aflat de Dumitru! Nu de la noi!… Şi roti privirea asupra tuturor, fraţi şi surori mai mici, cumnaţi, cumnate, nepoţi. Eram din nou toată droaia. Cine ne-a vândut…

— …sau cine l-a vândut pe Dumitru! Nu? se vârî nea Victor posomorât. Nu-i făcea plăcere că avusese dreptate.

— …sau cine l-a vândut pe Dumitru! da! fu de acord unchiu' Niţă după ce înţelese unde bate cumnatul său, se prea poate să vină de la ai lui vânzarea, cine a făcut-o…

— …arză-l-ar focul şi să nu mai apuce ziua de mâine! se auzi vocea Mărioarei.

— Cu tot neamul lui! veni completarea ţaţei Floarea.

— Doamne, iartă-ne, că-i postul Paştelui şi blestemăm mai rău ca păgânii, se căină vocea ţaţei Frusina.

— Mare-i Dumnezeu, oftă nenea Gheorghe. Aflu eu cine a fost!

— Oricum, a ştiut că Dumitru va veni aici ori l-a văzut intrând. N-a mai ştiut însă că a şi plecat!… De-aia zic că nu poate fi vorba de careva dintre noi! punctă nenea Gheorghe celălalt, Baloş.

— Doamne, fereşte! se miră mama.

— Linico, asta-i situaţia. O să ajungem să ne temem şi de umbra noastră, dacă mai stau ăştia mult!

— Le sunt zilele numărate! decretă doct nenea Ghiţă.

— Au mai zis ceva la radio? Când vin?

— Ce zic e una! Dar ce lasă de înţeles e lucru mare!…

— Dar n-au zis când?…

— Dom'le, la toţi le e frică de iarna rusească!… Eu, cum miros eu lucrurile, până-n Paşte se întâmplă ceva! Căci, totuşi, le trebuie câteva luni ca să-i bată bine! Da'

bine de tot!

— Vorbeşte, măi, Gheorghe, mai desluşit! Eu n-am priceput nimic! se miră nenea Niţă, şi toţi ceilalţi se arătară a fi de acord cu fratele cel mai mare: n-au înţeles nimic!

— Păi Napoleon de ce a pierdut războiul în Rusia?! se miră nenea Ghiţă de ignoranţa alor săi. Pentru că l-a prins iarna acolo!... Iarna rusească! Hitler, că v-am spus că n-am întâlnit neamţ deştept, când a atacat? în toiul verii! După două-trei luni, a dat prima ninsoare şi Îi s-a înzăpezit tot bliţirigul lor!... Acolo când ninge, ninge cu nămeţi! La Moscova!... La Stalingrad, tot aşa! Iarna, zăpada şi gerul i-a bătut pe nemţi! Aşa că americanii, că nu-s proşti, vor veni şi vor ataca de cum trece iarna, cel mult până la mijlocul lui aprilie, ca să aibă timp, până cade prima zăpadă, să-l scoată pe tătuca Stalin din bârlogul de la Kremlin!...

— Să-l scoată şi să-i dea cu o boambă d-aia tomică în cap! Să-l crape în două! se repezi ţaţa Frusina să prindă şi ea rând printre bărbaţi.

— De bomba atomică ce-au zis? Când o dau?

— E problema naibii şi cu bomba aia!... Bomba, fraţilor, continuă nenea Ghiţă să se înfoaie în mijlocul atenţiei generale, nu alege! Omoară-n stânga şi-n dreapta pe cine se nimereşte! Ea nu ştie, dom'le, care-i comunist şi care-i chiabur! Sau burjui!... Ia să zicem că dă o bombă de-asta la Constanţa?... Rade toată Dobrogea! Rade şi Poarta Albă, şi Capu' Midia, unde-s închişi numai de-ai noştri!... Ne face terci şi pe noi, la un loc cu comuniştii şi cu ruşii din oraş!... Şi cu asta ce-am câştigat?!...

— Aşa care vasăzică!... Când or să vină, americanii n-or să bombardeze oraşul? Ca ruşii?

— Nu, dom'le! Or să facă debarcare, pe plajă, la Modern! Ca-n Franţa!... îi mai bun locul la Mamaia!... Asta ar trebui să le spună Dumitru, că la Mamaia, sau la Trei

Papuci, e locul cel mai bun să debarce din curaisatele lor! …

— Cur… cum le-ai spus? surdă ca de obicei, ţaţa Stanca.

— Şi cu avioanele ce-or să facă dacă nu ne mai bombardează?

— Eh, n-au ce face? Au mii de paraşutişti!… Te trezeşti într-o noapte, aşa, mai spre ziuă, că-ţi cade-n curte un paraşutişti… în fiecare curte câte unul!… înarmat până-n dinţi şi mestecând ciunga de-aia de-a lor!

— Mă, Ghiţă, tu râzi de noi! îl priveşte mama ceva mai atentă, plecând capul într-o parte.

— Nu râd, domnule! Dar toţi soldaţii americani mestecă gumilastic de-ăla, ca să nu fumeze! în America nu-i voie să fumezi! mai ales în armată!

— Şi zici că până-n Paşte vin americanii?

— Dacă-s deştepţi!…

— Mai e şi Paştele Cailor!

— Şi Paştele mă-sii!…

— La care Paşte or să vină americanii tăi, măi Ghiţă?! …

— Râdeţi voi, râdeţi, dar când o să vă cheme pe toţi la cazan, la colhoz, o să daţi din colţ în colţ şi parcă vă văd că n-o să mai râdeţi!

— Şi la colhoz încă o să fie bine! Să n-ajungem mai rău!

— Pe cine au mai ridicat?

— Pe Radu Roşculeţ, cică.

— L-au ridicat şi pe doctorul Balaban!

— La Cartalu ce se mai aude?

— Păi îi ia pe rând, câte cinci, câte cinci, şi-i bate de-i stinge!… Fug toţi şi se ascund pe unde pot!… M-am trezit azi dimineaţă cu văru’ Coteş, speriat de moarte! Nu ştie pe unde să se mai ascundă!

— Avea dreptate săracu’ Vasia! Doamne, ce ne-a

povestit din Rusia!… Să ţi se facă părul măciucă, nu alta!… Ăsta micu’ tot urât visează noaptea de la câte ne-a mai povestit Vasia!…

— Norocul vostru cu Vasia, că s-a nimerit să fie în casă! Asta-i mâna lui Dumnezeu, că cine ştie ce păţeaţi cu ăia!…

— Ia mai zi, Sandule, până la urmă ce-a fost?

— Ce-ai zis când i-ai văzut la poartă?

— Ce să mai zic, că săriseră câţiva gardul şi se ţineau pe lângă zidul casei. Le-am deschis poarta, Grivei lătra să rupă lanţul… Şeful lor s-a ascuns după mine, mă ţinea de mâna stângă şi cu dreapta mă împungea de la spate cu pistolul, vârât în coastă!

— Câţi au fost?

— Vreo treizeci, cred?!… Nu?

Mama nu are nicio părere, e iar obosită, prea obosită ca să mai numere ce-a fost… Numai amintirea şi pare de-ajuns ca s-o doboare.

— Mă-nghiontea de la spate cu ţeava pistolului şi-mi zicea că dacă încerc să fac ceva sunt un om mort!… Strigă-i să se predea viu, zice, îl vreau viu, altfel te împuşc şi pe tine!…

— Cui, domnule, să-i strig?!

— Lu’ banditu’ de frate-tu! strigă-i că la primul foc de armă pe care-l trage, eu te împuşc! Neam de bandiţi!… Şi mă împungea cu pistolul!…

— Ia uite, dom’le, se miră nenea Gheorghe, de parcă de-abia de acum începe să mai creadă şi el câte ceva din toată povestea asta. Câteva mătuşi îşi fac cruce, clătinând din cap. Iar eu dormeam…

— Aşa-i, Lenuţo? tot nenea Gheorghe. Mama dă din cap, adeverind, cutremurată de amintirea acelei nopţi care de multe ori avea să mai fie povestită şi răspovestită de ai mei.

— Nu mi-a fost frică decât de Oane, când au vrut să-l

trezească şi să-l întrebe de Dumitru!… Că noi îl luasem pe nu în braţe, nu ştim, domnule, nimic, n-a fost nimeni aici!… Că apucasem să le spun aşa şi aşa a rămas!… Dar ăsta care mă ţinea din spate cu pistolul, o potcă de om, ai fi zis că are ceva de împărţit cu Dumitru, aşa era de înverşunat să-l găsească.

— Mic şi negricios? întreabă ’ţa Veta.

— Negru bine! confirmă tata, cumnată-sa nu mai zice nimic, dă uşor din cap limpezindu-şi anume gânduri pe care nu ni le mai spune. Dar nu părea ţigan! mai zice tata.

— Nu-i ţigan! confirmă ţaţa Veta.

— Eh, ăsta o ţinea una şi bună că trebuie luat interogatoriu copilului. Aşteptăm până se scoală singur, dacă nu vreţi să-l treziţi!… îi zicea şefului, aţâţându-l, care se vedea a fi mai moale. Au dat să-l scoale, mai zice tata, şi toţi întorc privirile spre mine, spre vânătaia ce înc-o mai am sub ochiul stâng.

— Bietul copilaş! o aud pe ’ţa Veta.

— Bine că nu te-ai trezit, tată!… Adică le-aş fi spus eu ceva!… Aş fi trădat!… îmi vine să plâng de necaz, ce naiba, tocmai tata!…

— Noroc cu Vasia, când i-a văzut că se leagă de Oane, s-a făcut foc! A pus mâna pe pistol, îl avea sub haine, pe scaun! Să-l fi văzut în izmene şi cu pistolul în mână, îşi pusese şi chipiul în cap, să-l vadă mamelucii ăia că-i ofiţer rus! Să mori de râs!

— Şi de frică!…

— Încă nu se trezise, tot beat era, s-a repezit la piticania aia neagră şi l-a ameninţat că-l împuşcă! Ghitleristule! striga la el. Eu am omorât mulţi ghitlerişti! Vin de la Berlin! Pe toţi vă împuşc! Şi poc! două gloanţe, uite acolo, în tavan, în colţ! arată tata locul în care s-a slobozit Vasia. Iar eu să n-aud nimic! Nimic…

Au întins-o ca potârnichile, după colţ îi aştepta un camion şi-o maşină mică. Nu-i venea de loc să plece

piticaniei. Mă mir că nu s-a întors a doua zi!

S-a întors a doua zi nea Dumitru, dar despre asta nici mama, nici tata nu le-a mai spus nimic. Nici măcar mătuşii Veta.

— Şi vânătaia aia urâtă de unde o ai, măi, Oane?

— De la şcoală, că de-aia-l trimit la şcoală, să vină plin de vânătăi! mi-o luă mama înainte.

— Cum a fost măi, Oane?

— Eh, am vrut să sar gardul şcolii şi m-am împiedicat de-o sârmă!

— Şi tu? N-ai dat şi tu? se minunează nenea Ghiţă. M-ai făcut de ruşine, măi, Oane! Noi, Şeitanii, nu prea rămânem la nimeni datori! Păi văr-tu Niţă ce păzeşte acolo?

— Nu ştiu nimic!

Iar când văru Niţă, întâlnindu-mă în curtea şcolii, m-a întrebat cine m-a pocit aşa de rău, a trebuit să-i povestesc cum a fost cu pantalonii, cu nenea Dumitru şi cu bătaia de la maică-mea. Dar numai după ce l-am pus să jure că nu spune la nimeni. Cu asta l-am făcut să mai uite că e cu patru ani mai mare decât mine.

— Când se întoarce tata am să plec cu el în munţi, în Făgăraş. Să nu spui la nimeni. Jură!

— Jur!

VII

Peste ani şi ani de zile, vreo treizeci şi, Oane va ajunge la Viena, unde va petrece câteva zile uimit de gândurile în care i se amesteca, nepoftit şi neaşteptat de nimeni, bietul Vasia. Un Vasia de bonz, în jurul căruia zburau fărădodihnă porumbii municipalităţii. Săracul Vasia, cine ştie?… Oale şi ulcele, probabil… Ciudate clipe în care vederea monumentului a înviat imagini şi frânturi de discuţii de care habar nu mai avea Oane al nostru că le are undeva pitite sau măcar uitate!…

Şi-a amintit mai ales cu degetele atingerea acelor

jucării de odinioară, aduse lui de la Viena atunci, de un ofiţer sovietic pe care Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie îl lăsase fără familie, singur pe lume, iar Marele Război de Apărare a Patriei îl purtase de la un capăt la altul al lumii, să o vadă cât e de mare şi cât e el de singur, purtându-l şi pe la Constanţa, pe strada Talazului, unde a fost încartiruit câteva luni la o familie oarecare, pentru a descoperi astfel, abia acolo, ce înseamnă să ai familie, ce va să zică aia familie, Vasia reuşind astfel să-şi amintească şi el de lucruri pe care le uitase, speriat că le mai ţină minte, dar, peste voia sa, începeau aici, în odaia scundă şi în contact cu intimitatea unei case locuite de oameni aparţinând la trei generaţii ale aceleiaşi familii – aşa cum nu mai întâlnise, începeau să renască în el amintirile, ca fire de iarbă străpungând asfaltul greu al anilor ce se prăvăliseră peste el de când maică-sa i-a scos la marginea oraşului şi a mers cu ei de-a lungul căii ferate până ce au dat de-un drumeag ce traversa, fără barieră, terasamentul.

Tu s-o iei pe aici şi să te cheme aşa şi pe dincolo. Oane nu mai ţinuse minte cum, iar tu s-o iei pe dincoace, şi să te cheme Vasia!… Vasia şi mai cum?… Uitase… Nici ai lui nu mai ştiau! Vasia! Era destul!…

Era şi un pâlc de salcâmi prăfuiţi, cu umbră rară, nespornică, şi oricum nu aveau timp de pierdut! De frica cui?…

Acasă să nu vă mai întoarceţi niciodată! le-a mai spus copiilor şi ei se cutremurară atunci, pe loc, numai la gândul acesta, al întoarcerii în iadul de-acasă, iar Vasia, peste ani, gustând din mireasma cea adevărată a lui acasă se va mai cutremura o dată, dar exact pe dos!… Păi unde să te întorci, şi ce înţeles are vorba aceasta, cu întoarcerea, unde să te mai întorci, dacă nu acasă?!… Şi fără acasă cum se mai poate spune că te întorci? Unde?… La Constanţa!… Pe strada Talazului… Acasă!… Cu gândul, cu gândurile astea se întorcea Vasia de la Viena!…

— De ce bei, Vasia?

— Frate Alioşa, eu şi uitasem că mai am un frate!… Săracul de mine!… Pe unde-o fi?!… Dacă o mai fi trăind…

— Ai să-l cauţi când te întorci!

— Unde să-l caut?

— În Rusia!

— Rusia-i mare!

— La tine acasă!…

— Ce ştiţi voi, românii?!… Nimic nu ştiţi altceva decât acasă şi-acasă! De-aia beau, Alioşa! Pentru că n-am acasă pe nimeni!… N-am acasă!

Va fi spus Vasia vorbele astea?…

Iar pâlcul de salcâmi?… Tot de la Vasia?… Nici vorbă! … Dar pâlcul acesta de salcâmi explica totul!… Deci Vasia a luat-o într-o parte, spre Soare Apune, iar frate-său spre Soare Răsare, şi după doi-trei paşi s-au oprit şi s-au întors de câteva ori, să-i cade în braţe şi să nu se mai despartă de ea, iar biata femeie a început să dea în ei, să-nchidă ochii şi să dea, ţipând şi plângând şi rugându-se de ei să înţeleagă, nu cumva să se mai întoarcă acasă ori în orăşelul ăsta mic şi blestemat, şi mai ales nu cumva să mai ţină minte cum îi cheamă şi cine le-au fost părinţii! Pe tine te cheamă Vasia şi pe tine Alioşa, taică-tău a murit pe front, iar maică-ta a fost ucisă de cazaci, de cazacii ţarului, mă auziţi?… Cazacii, ah, procleţii, şi ţarul! Batiuşa, batiuşa!…

Greul a fost până au reuşit să dea cotul după salcâmi, salcâmii ăia, şi nu au mai văzut-o pe maică-sa când au întors iar capul înapoi şi s-au oprit din nou.

— Paşlite! Paşlite, Vasia şi cum l-o mai fi numit pe celălalt! Paşlite! a strigat la ei mumă-sa, simţindu-i că s-au oprit, nehotărâţi.

După câţiva paşi iar s-au oprit şi iar n-au văzut nimica de salcâmi, salcâmii ăia nenorociţi! Doar glasul, mai stins şi mai hohotit, plecaţi, plecaţi! Puii mamii,

paşlite, plecaţi, zburaţi!

Când s-a auzit trenul erau de-acum departe! Au luat-o la fugă înapoi, dar a fost prea târziu! Trenul trecuse fără păsare, iar de salcâmii aceia iar nu vedeau nimic, iar mai mult nu s-au apropiat, ţinuţi la distanţă de liniştea ce se lăsase. Au mai aşteptat câteva clipe, lungi şi asurzitor de tăcute, goale de vocea care până mai adineauri strigase la ei îndemnându-i să priceapă că de-aici înainte sunt singuri pe lume, fără familie, fără frate, fără mamă, fără tată erau mai demult, de anul trecut, când îl spânzuraseră în poarta atelierului. Fără acasă!...

Îl spânzuraseră pe tatăl lui Vasia!... Cine?... Nu pricepuse Oane cine putuse face una ca asta, nu pricepuse atunci, când auzise povestea din gura lui Vasia, cum văzuse cu ochii săi Marea Revoluţie din Octombrie spânzurându-l pe taică-su în faţa întregii familii, obligată să asiste la veselia generală care s-a încins!... Trecuseră ceva ani la mijloc, vreo treizeci şi Oane nu uitase povestea aceea, cu Vasia şi cu ai lui, dar mare lucru nu se lămurise, adică cine! Cine îl spânzurase pe tatăl lui Vasia?...

Deseori şi-a pus această întrebare, din ce în ce mai nedumerit, pe măsură ce afla mai multe!

La Viena însă ajunse cu alte întrebări, cu alte griji!...

A oprit lângă Schönbrunn, la o benzinărie şi a dat telefon. Au încercat ei să-i dea adresa, dar Oane era prea obosit. O să aştepte aicusă vină ei să-l ia! La benzinăria din dreapta palatului! O fi simplu pentru ei s-o ia el a doua la stânga şi a şaptea la dreapta!... Pentru el e simplu să aştepte şi să se lase condus! S-a săturat să se descurce în nemţeşte cu cele câteva zeci de cuvinte pe care le ştia!... Eh, veniţi? Sau plec mai departe, spre ţară?

— E-n stare nebunul! Duceţi-vă şi luaţi-l!...

A doua zi s-a trezit cu un fel de uimire în suflet, dormise fără să ştie de el, fără vise, fără să se mai trezească în timpul nopţii, fără să-şi mai aducă aminte

nimic de peste noapte. Decât cum se culcase de obosit şi de sătul de câte trebuise să vorbească! Sătul şi de drumul acesta nesfârşit, de al cărui capăt se apropie jurându-şi să nu-l mai repete!

Dar dintr-odată făcea toţi banii! Merita!... Somnul acesta răscumpăra totul! Aşa somn, de adânc şi de mântuitor, nu mai dormise de când se ştia!... Era singur în casă, plecaseră la slujbă cu toţii, îi lăsaseră un bilet pe masa întinsă cu de toate, ce mai lipsea, va găsi în frigider. Poftă bună!

Dar nu-i era foame!... începu să cerceteze uşurel casa în care dormise atât de bine. Nici nu era de mirare, cu tavanul atât de sus, dormi ca sub iove!... Camere înalte! De când se ştie îşi doreşte o casă cu asemenea camere! Nu largi, ci înalte! Ca astea!...

Apoi se miră pe îndelete şi de grosimea zidurilor. La ferestre, se vedea bine, aproape un metru!... Mai late ca la Louvru! îşi aminti el de fereastra pe al cărei glaf îşi făcuse socoteala că şi-ar putea întinde un pat destul de confortabil! Aici numai că nu erau la fel de largi ferestrele, altminteri grosimea zidului era cel puţin la fel de mare!...

Ciudate ziduri!...

Se simţea mai odihnit ca-n urmă cu o lună de zile, când plecase din ţară, aproape fără voia, dar oricum fără plăcerea sa. Acum o gusta prima oară, plăcerea de a fi străbătut jumătate de Europa!... Chiar că făcea toţi banii să ajungi la capătul drumului într-o dispoziţie atât de grozavă! Se întinse pe o canapea ca să poată privi în voie la tavanul înalt!... Minunată cameră!...

Nu cumva afară plouă?

Nu, nu ploua, dar lui îi era la fel de bine ca şi când afară ar fi plouând de-o săptămână, iar nimeni şi nimic nu-l chema să plece din casă... De-acasă... Aşa se simţea în acest apartament ciudat de ospitalier!... Acasă!

A doua zi abia se îndură să iasă din casă şi descoperi

parcul imens în care se afla căsoaia de cărămidă roşie în care dormise aşa de bine două nopţi la rând. îi fu ruşine să le spună că n-are chef de nicio plimbare în Viena, i-ar fi destul parcul ăsta, dacă l-ar lăsa în pace, aşa cum s-a descurcat şi până acum fără însoţitori supărător de binevoitori!…

Mai rămânea şi povestea cu bunică-su, deşi acum i se părea caraghioasă, dar, oricum, cu Viena la poartă, nu se face să nu scoţi nasul afară s-o vezi ce poate! E doar Viena! Beciul!…

L-au tot plimbat, până seara târziu, dar tresărirea aşteptată, nu! Nu l-a încercat!… Nici la Belvedere, nici pe Ring, nici la catedrală şi pe unde l-au mai dus, deşi erau locuri prin care nu se putea să nu fi hălăduit, iscoditor, ca un ghizoroi, şi neică Stan! Va găsi el, undeva, dovada că-i calcă paşii pe urmele bunică-su! Era caraghios de sigur că aşa se va întâmpla!

Abia la plecare, a doua zi, a treia, când şi-a notat adresa unde să le trimită o vedere din Bucureştiul iubit, *Arsenalstrasse*, şi unde-i Arsenalul? a întrebat.

— Aici!

— Unde aici?

— Aici, în clădirea asta şi-n celelalte, din parc! Aici a fost arsenalul! Cazărmile împăratului! Nu vezi ce ziduri?!

Vedea el, văzuse, dar mai ales pricepea abia acum lucrul cel mai important: de ce se simţise atât de bine! Ăsta fusese semnul! în şapte ani de armată petrecuţi la Viena, neică Stan va fi dat el pe aici, pe la cazărmile astea, poate că tocmai aici, într-una din ele, poate chiar în asta, aici, în odaia ce i-o dăduseră lui, şi dormise atât de bine, somn de neuitat, dormise şi neică Stan, la fel de bine, ca sub cerul liber, somn de cioban, mocăneşte! Aşa de puternic somn avusese şi-n noaptea asta, a treia, de pe urmă!… Ocrotit de ceva ce rămăsese de pe urma lui bunică-su, făcând din Arsenal un spaţiu binecuvântat

pentru Oane, nepot.

Iar parcul, fireşte, este fosta curte a cazărmii!… Pe aici bătuse neică Stan pasul de front şi de marş, înainteee marş!

Iar *obi*. Ăsta ce înseamnă?

Obiect!…

Adică?

Aşa se cheamă fiecare clădire. A noastră e *Obiect 14*! …

Deci găsise exact ce căutase. „Obiectul”! Asta era! Iată, scria chiar pe el, cu litere de-o şchioapă, numai că el nu le văzuse de la început şi e mai bine că a fost aşa! Că nu le-a ştiut nici adresa, numai telefonul, grozav de bine s-au potrivit!…

Oare chiar asta să fie cauza că a dormit şi i-a tihnit aşa de bine să locuiască în acest *obiect*?!…

Păcat că nu se poate verifica, dar probabilitatea este extrem de mare să fi privit, să fi traversat, să fi respirat acelaşi acest spaţiu prin care va fi trecut ori vieţuit şi bunică-su, la începutul de veac la al cărui capăt Oane nu ştia nici el de ce şi cum a ajuns în Viena, dar a ajuns! „Din nou’? Sigur că da! Din nou! După aproape o sută de ani! Chemat de duhul sau cum să-i zică altfel, al locului şi-al amintirii lăsate de neică Stan! Lăsata Şeitanului! Care?

Joaca cu asemenea gânduri avea farmecul ei şi Oane se străduia să le ia în serios, chiar să creadă în ele dacă se va putea! Oricum, maică-sii îi va povesti în aşa fel încât măcar ea să creadă că *ceva* trebuie să fi fost!… La naiba! Ne credem noi mai deştepţii decât bătrânii şi, cine ştie, peste câţiva ani se va dovedi că există „ceva”, acel ceva în care a simţit-o întotdeauna pe maică-sa crezând şi încredinţându-i şi pe alţii, la nevoie cu zeci de dovezi! Bunăoară somnul lui, nefiresc de… spornic, de săţios, ăsta-i cuvântul, somnul săţios din cele trei nopţi dormite la Arsenal. Altfel nu se poate explica…

Le explică şi gazdelor sale, să se bucure şi ele de mulţumirea trăită în casa lor! L-au ascultat cu interes şi puţin amuzaţi.

— Telepatie?

— Mai mult!

— Spiritism?…

— Nu mă pricep!…

— N-aţi încercat niciodată?

— O dată, una singură, am să încerc, dar nu acum, cine ştie când, poate că niciodată!

— Dacă mai stăteai vreo două-trei zile îţi puteam aranja să participi la o şedinţă de spiritism!

— Păcat, marşă şi el, l-aş fi chemat pe bunicul să-l întreb unde a locuit în Viena!

— L-am putea întreba noi!

— Mai bine întrebaţi-l de Nicolae Iorga cum a fost!

— Asta dumneata să-l întrebi!…

— Eu, dacă mi-o ajuta Dumnezeu, am să-i întreb pe alţii!…

VIII

N-ar fi ajuns niciodată neică Stan cătană la împăratul, doar de-aia plecase în Ţară, adică trecuse munţii, din

Ardeal în Muntenia şi apoi şi Dunărea, în Dobrogea, unde i-a plăcut şi pricepu îndată că nu-s poveşti toate cele auzite despre averile mocăneşti aici făcute, pe dealurile pustii ale Dobrogei. Va face şi el avere, numai pe muncite, fără să mai şi negustorească. Să se mai îmbogăţească şi alţii, e loc pentru toată lumea! Pentru el va fi îndestul ce va lua de la oi şi, poate, şi de la cai!… Neam de neamul lui nu s-a lăcomit!…

Nici moşu? se întrebă neică Stan, şi întrebarea îl umplu de vedenii din Săcelul părăsit în urmă cu patru veri…

La câţi ani după moartea bătrânului?…

Iar aici, în Dobrogea, mereu dădea de urma lui bunică-su.

— Cum, mă, nepotul lui Bucur Şeitan e cioban la oi?! La stâna cui? se mirau mocanii mai vârstnici, care-l apucaseră în putere pe moşu. Leit bunică-su, îi auzea pe toţi, minunându-se cum îi seamănă şi la apucături.

De taică-su, că murise tânăr, nu pomenea nimeni. îl ştiau toţi însă pe moşu-su. Şaitanul cel bătrân!…

Murise de vreo zece ani şi vor mai trece zeci de ani şi lumea tot nu-l va uita, nu acolo, în satul din inima Bârsei, unde trăise şi murise, cât mai ales aici, în pustietăţile Dobrogei. Ehe, bunică-tu, de şi-ar fi pus mintea, putea s-o cumpere toată!

— Ce?

— Dobrogea! Toată Dobrogea!…

Tăcea, nehotărât asupra gândurilor. Nu era rău în Dobrogea nici aşa, fără să fie toată a lui bunică-su.

— L-ai apucat?

— Aveam şase ani când a murit!

— Da’, ia zi, i-adevărat c-a murit de inimă rea, atunci?

— Cam!

— Pe loc?

— Nu, a treia zi!…

— Grozavă poveste!…

A dat peste ea şi la Viena!… De care fugise trecând munţii şi Dunărea, dar peste câţiva ani a trebuit să se întoarcă la obârşii. Nu se putea altfel. A descălecat direct la primărie, aşa cum venea de la drum, colbuit şi cu calul în spume. Ziua în amiaza mare. Nu-şi dădea seama dacă muierile cu care s-a întâlnit în sat l-au mai cunoscut. Dar s-a adunat ceva lume să vadă cine şi de ce a intrat atât de falnic la bietul primare.

— Nu-mi spune cine eşti, că se vede! îi zâmbi primarele. Se vede de la o poştă. Şi după cal! adăugă,

privind la lumea ce se adunase cu încetişorul, cântărind cu ochi cunoscători armăsarul înspumat Eşti de-ai lui Şeitan! … Dacă nu te recunoşteam, puteam să mă sperii de tine cât eşti de mare, ba mai umbli şi cu puşca aia-n spinare!

— Vin de departe!

— Şi tragi direct la primărie?!…

— L-am auzit pe moşu' zicând de dumneata că eşti om de treabă!

— La ce ţi-s bun?

— Vreau să cumpăr o casă şi dumneata trebuie să ştii ce case-s aici, în sat, de vânzare!

— Te pomeneşti că jucăm şi la nuntă după aia!

— Nu pentru mine o cumpăr!

— Dar?

— Pentru mama!…

— Dar tu care Şeitan eşti? Al cui?

— Al Zahariei!…

— Aşa-i, că semeni şi cu taică-tu, Dumnezeu să-l odihnească… N-a avut noroc să vă vadă mari!… Eu pe moş-tu îl ţin mai" bine minte!… Şi zi, aşa zicea de mine?…

— Parcă!… De tot neamul lui Beşleagă!

— Şi maică-ta ce trebuinţă are de casă, s-o scoţi din a ei?!…

— Aia să rămână soru-mii!

— Înţeleg, făcu primarele, şi vorba asta îl săgetă adânc pe neică Stan, ce era pe-atunci? Un flăcău a cărui gură încă mirosea a lapte. Aşadar, tot satul ştie!…

Ştia şi primarele ce case sunt de vânzare, trimise pe-un gură cască după ai lui Fane Moroianu şi în mai puţin de-un ceas târgul se făcea. De mâine putea să-şi aducă boclucurile. E bine? E foarte bine!…

— Numai că mai e ceva! suspină primarele.

— Ştiu, făcu neică Stan. Cătănia nu-i grea pentru un cioban!…

— Dacă ar fi după mine…

— Ştiu, repetă, nici bucuros, nici mâhnit. Asta e! Dumnezeu a vrut aşa şi cine poate să ştie că ar fi mai bine altfel?!

Nu putea! Nu putuse! Veştile despre mumă-sa îi veneau rar, dar clare. Ajunsese să-şi bată joc de ea giner-su, amărâtul ăla de Go tea. N-ar fi răbdat el din partea oricui să ştie că suferă mamă-sa!…

Pe Floarea nu era supărat decât că-şi mâncase norocul măritându-se cu un neisprăvit. Aşa că, a doua zi, când căruţa tocmită opri la poartă, el nu-şi schimbase hotărârea. Ce văzuse şi cât pricepu numai din privirile furişate ale maică-sii era de-ajuns ca să nu-i pară rău de nimic. Nici de cătănie, că nu scapă de ea! Altfel nu se putu. Aşa că spune-mi mamă ce iei cu dumneata şi hai să te muţi la casa dumitale!

Biata Floarea începu să plângă. Maică-sa însă nu zise nimic, şi îşi privea feciorul îngândurată parcă de altceva, nu de ce i se întâmpla ei aşa cum nu i se mai întâmplase nici unei alte femei din toată ţara Bârsei. Fecior ca Stănică al ei doar nu găseşti la to pasul…

Curând însă, aflând că de pe urma acestei isprăvi Stănică al ei va trebui să plece catană, o cuprinse disperarea şi gândurile cele mai negre. Viena!… Cât se frământase ea să-l ferească de cătănie!… Iată, era ca un blestem, să nu reuşească!… Apără-l Doamne, că-n mâna şi-n voia Ta sunt toate!… Aşa cum au fost şi viaţa lui Zaharia, şi viaţa lui Gheorghieş, atât de tineri ce-au fost când i-ai luat la tine!… Nu mi-l lua şi pe Stănel, Doamne, destul e că nici nu l-a văzut pe bietul taică-său, bietul de fecior al meu, fără de noroc, că numai orfan să nu fii pe lumea asta!… Orfan şi văduvă!…

Se mustră pentru mulţumirea cu care primise isprava feciorului, nici nu i-a mijit bine mustaţa şi iată-l ce bărbat fără pereche! Să vină el atâta drum şi să-şi dea toţi banii munciţi în ăşti cinci ani de ciobănie pentru maică-sa, să n-o

mai ştie sfiită la casa altuia!… A ginerelui, că altul mai bun de unde să-şi fi luat, când măriţi fata săracă şi fără vreo nădejde de moştenire! Bătu-l-ar Dumnezeu să-l bată pe moşu', cu zgârcenia şi nebunia lui!… Mia, Doamne! Mia de draci ce-a avut în el!

De moşu', de Şeitan cel bătrân, a dat neică Stan şi la Viena! Din primele zile încă!

— De ce te miri? îl întrebă căpitanul. Află, măi fecioraş, că de bunică-tău şi împăratul ştia!

Neică Stan încercă să nu se mire. împăratul?! Om şi el ca toţi oamenii, cum să nu se fi mirat şi el, împăratul, de moş Şeitan?… Când s-o întoarce înapoi, în Dobrogea, o să-i întrebe şi pe turcaleţii din Hârşova dacă nu au ei ştire cumva de sultanul lor, de la Stambul!… A aflat sau nu de caii lui moş Şeitan?…

Mia, Doamne, mia!…

— Eu l-am cunoscut pe moşu-tu când mai venea pe aici, pe la Viena! A fost în putere până târziu!… Nu-l mai uit când am fost să ne cinstim cu o halbă de bere în Greenzig, la Hans cel roşu, am să te duc eu şi pe tine, când te vei mai învechi puţintel, să nu fii luat la ochi!… Se îmbătase un căpitan de honvezi şi arunca în stânga şi-n dreapta cu ce apuca în mână, halbe, farfurii, scaune, tot, ca un turbat, l-a băgat pe toţi pe sub mese!… Numai bunică-tu nu s-a clintit nici atunci când, la două deşte de tâmplă, s-a făcut cioburi, de perete, o halbă grea, de sticlă, cântărea vreo două ocale, aşa se bea pe atunci, încât cine se îmbăta nu mai avea putere să ridice halba şi era dat afară!…

Honvédül, un zdrahon, ne zărise că numai noi doi nu ne ascundeam pe după mese şi-a aruncat spre noi cu bolovanul de halbă. Să fiu cinstit, eu m-am cam aplecat sub masă, dar moş Bucur Şeitan nimic, ca o stană de piatră se făcuse, de alb şi de nemişcat. Ţăndări s-a spart halba la atâtica de capul lui moş-tu, mai e şi azi semnul, iar el nici

n-a clipit. Honvédül a rămas şi el cu gura căscată, atunci au sărit câţiva pe el şi l-au scos afară.

— Ce faci, bădie!… Dacă te nimerea?!…

— Să mă fi nimerit şi-i arătam eu cum se-bea!… Şi moşu-tău era pe atunci trecut de şaizeci!… Aşa era de verde!…

Avusese noroc neică Stan cu căpitanul ăsta!… Dar norocul lui n-a fost şi-al căpitanului, care avea o fată de măritat şi i-ar fi plăcut s-o dea după Stan Şeitan ăsta, iar peste câţiva ani, când s-o lăsa de căpitănie, să se tragă înapoi, în Ardeal, la casa fetei… A lui, cea bătrânească, din Avrig, auzise că se năruise de tot!… Se făceau douăzeci de ani, iată, de când n-a mai dat pe acasă! Arză-o-ar focul de militărie!…

Îi plăcea de băiat, se vedea că-i om cuminte, cuminte şi răzbătător, ca toţi Şeitanii. Fusese moşu’ nebun, cum ziceau unii?… Aşa nebun să tot fie şi nepotă-su, n-ar avea nimic împotrivă să-l ştie, aşa nebun, ginere!… Dar n-a fost să fie!… Şi de oful fetei, ce murise, răpusă de-o aprindere la plămâni, în câteva zile, don căpitan berete i-a făcut neichii Stan cătănia câta putut de uşoară… în vreme de pace, nici nu a fost greu!…

— Uite, vezi, bucăţica asta care a sărit din piatră, e de atunci, când cu moşu-tu şi cu halba honvedului! Păcat că nu mai trăieşte Hans să-ţi fi povestit şi el cum a fost. Ce s-au mai minunat atunci cu toţii de moş Şeitan!…

— Dar cu frate-meu, Gheorghieş, cum a fost?…

Maică-sa l-a tot ferit de povestea asta!… Pricepea şi el de ce, încă de copil pricepuse că maică-sa se teme de povestea asta, destul îi fripsese ei inima moartea năprasnică a lui Gheorghiţă… Lasă-i în plata Domnului, că-i plată mai dreaptă decât răzbunarea noastră!… Era treaba lui taică-tu, dacă ar mai fi trăit! Dar tu eşti prea crud, iar când te-i face mare şi puternic, după atâţia ani cu ce inimă să mai doreşti răul altuia?!… Dacă n-a fost cine atunci, pe

loc, să-l pedepsească, după atâţia ani, vreo cincisprezece de-acum, pe cine să mai apuci de chică şi să-i muţi gura la ceafă?…

— Mai trăieşte?

O căzătură ajunsese, şi când căpitanul i l-a arătat, simţi că plata se făcuse de mult!… N-avea cu cine să-şi mai pună mintea, nici minte nu mai avea nenorocitul ca să priceapă pentru ce a fost aşa de rău bătut de Dumnezeu.

— Aşa-i când nu e să fie!… încheiase căpitanul povestea, cu gândul mai mult la biată fie-sa, de Gheorghieş abia-şi mai aducea aminte.

— Da’ Moşu’?

— Moşu’?

Adică Şeitan bătrânul, ce-a zis de omor? Doar era vorba de nepotă-su!…

— Ştiu eu ce-o fi fost în sufletul lui?… Duse halba la gură sorbind-o prelung. Apoi se şterse cu dosul mâinii peste mustăţile falnice, coclite de tutun. Oftă adânc şi ochii-i rămaseră înfipţi în privirea tinerei cătane.

— Eu, am vrut să mă fac neamţ!… De-aia am rămas pe aici! Nu eram eu primul!… Poate că şi Gheorghieş al vostru tot asta voia!… Mulţi se fac nemţi şi fără voia lor!… Iar frate-tu, care mântuise cel dintâi şcoala de ofiţeri, primul pe toată împărăţia, era musai să se facă neamţ!… Neamţ sau ungur! Altfel, baţi pasul pe loc!…

— Nu-l lăsa ea mama!…

— Nu-i pe lăsate, ci pe putute!… Unii pot, dar uite că eu n-am putut şi s-a ales praful! Nici în căruţă, nici în teleguţă!…

Adică? se miră neică Stan de vorbăria căpitanului. Ce aveau toate astea cu moşu ori cu Gheorghieş?… Gheorghieş neamţ? Neam de neamul lor nu păţise aşa ruşine!… S-o fi îmbătat domn căpitanul?

Nu, nu se îmbătase, dar nici el nu prea ştia ce vrea să spună, adică de ce moş Şeitan, care acum cincisprezece

ani încă mai era bărbat, nu s-a dus să-l trăsnească în moalele capului pe cel ce-i ucisese mişeleşte nepotul, mândreţea de nepot

Poate că aşteptase să se facă dreptate împărătească, omorul nu rămâne nepedepsit nici la noi în sat, care-i tocma la marginea împărăţiei! Darămite în inima Vienei?! mai bău domn căpitan două-trei halbe şi începu să fie mai desluşit

— Aşa suntem noi, românii. Proşti, de buni ce suntem!… De-aia ne-au pus aşa de uşor juvăţul de gât!… Eu nu ştiu, n-am auzit ce-a zis atunci moşu-tu, dar sunt rezolutaminte sigur că nu putea spune decât într-un singur fel: cu ce îl mai învie pe bietul Gheorghieş dacă-i ia capul şoagărului?!… Cu ce i se face mai cald lui Gheorghieş acolo, la trei stânjeni sub pământ?!… De unde-s aşa de sigur?!… Pentru că aşa suntem noi românii! Proşti!… Toţi! … Cu Bucur Şeitan în frunte!…

Prost moşu'?!…

De bună seamă!… Altfel nu răbda nepedepsită mârşava faptă!

A pedepsit Dumnezeu, în locul nostru, şi a pedepsit mai adânc!

Prea mult ne punem nădejdea în Dumnezeu noi, românii. Asta-i prostia noastră!… De-aia nu reuşim să ne facem nemţi!…

Prea mult nu s-a lămurit neică Stan, cu cele aflate de la domn căpitan. Ca la vreun an de când era la Viena s-a pomenit cu nenea Niţă, cică vânduse nişte oi armatei şi venise la Viena să încaseze banii, ca să nu-l ştie lumea pe-acasă câţi bani a luat! Aşa să faci şi tu, Stane, să nu laşi pe nimeni să ştie ce bani ai! Nici frate să-ţi fie!…

— Dar mie de ce nu-mi ascunzi?

— Până scapi tu de-aici, s-au dus şi bănuţii mei, că doar n-o să-i ţin la teşcherea să facă pui!…

— Nene Niţă, mergi cu banii de cumpără pământ în

Dobrogea!…

— Nu ne-a purtat noroc!

— Norocul şi-l mai face şi omul!… Moşu’…

— Ai început să-l judeci pe tap-tu mare?!… Ne-am dat dracului!…

— Nu-l judec, dar nici bine nu făcea ţinându-şi tot avutul ÎN Dobrogea, pe mâna altora, iar el nedezlipit de sat, tocmai la Braşov.

— Îi plăcea la munte!…

— Da, dar în Dobrogea e treabă de făcut! Eu acolo mă întorc de-aici!…

E copt la minte feciorul ăsta, îşi zise nenea Niţă, cu mulţumire.

I-a luat domn căpitan acasă, neică Stan şi-a pus straie mocăneşti şi-au ieşit la preumblare prin Viena. Nenea Niţă nu mai fusese pe aici de… de mulţi ani.

— De când?

De… de-atunci, când au venit după Gheorghieş! Să-l ducă acasă!… Măcar atât să mai facă pentru el! Să-i poată mă-sa tămâia mormântul cum se cuvine!… Mai mult pentru ea am venit!… Biată maică-ta!…

Ce mai face? îi bine!…

Şi Floarea? Dă pe la mama?

De ce să nu dea?…

Mă gândeam că bărbat-su ăla…

No, nepoate, să ştii că bine i-ai făcut! Că nu era singurul, mai erau şi alţii care credeau că se prăpădeşte tot neamul nostru odată cu caii lui moşu’! Bine l-ai mai învăţat minte!… Cam aşa suntem noi, Şeitanii, de neam!… Am auzit de la don căpitan că nici tu pe aici nu te laşi mai prejos!… Ai grijă să nu te avânţi însă prea tare! Lumea-i rea!…

Vorbele astea îs de la mama!

Aşa-i!…

Dar mata ce zici?

La fel!… Tu ai trăit mult în Dobrogea! Acolo îs oameni puţini, e şi răutate puţină!… Aici e lumea de pe lume, furnicar, nu alta!… Să nu te încrezi în nimeni!…

Nici în domn căpitan?!…

Ehe, când am venit cu tata, atunci, la proces, domn căpitan al tău nici n-a vrut să ne cunoască!

Păi zicea că era prieten cu moşu'!

Prieten?… O fi fost, până atunci şi după!… Dar atunci!…

Deh, domn căpitan încă mai trăgea nădejde să se facă neamţ şi voia să arate că nu mai e român!… Poate de-aia! Treaba se încurcase rău!… Nu era numai fata aia la mijloc! Ca să-l scape pe ticălosul ce lovise pe la spate, ca o secătură, tată sau unchi, ce i-o fi fost ăla, tocmise un ziarist să scrie că honvédül nu răbdase jignirile aduse de Gheorghe împăratului şi la tot neamul lui împărătesc! Chip, Doamne, că de aia scosese sabia şi împunsese pe la spate, ca un mişel!

De unde şi până unde avea Gheorghieş ceva de împărţit cu împăratul?!

Uite aşa s-au întors lucrurile, înainte de proces, ca să-l scape pe neisprăvit! Ce ştii tu ce-s avocaţii!…

Moşu' n-a pus şi dumnealui avocat?

O pus, pe unul rău de ciont, Raţu, bani aruncaţi, mai bine i-aş da de pomană la o văduvă, zisese atunci tata. S-a supărat foc avocatul când l-a auzit! Ce-i mai mergea clănţăul de gură, că aşa suntem noi, mocanii, habar n-avem pe ce lume trăim!… Ştia el!

Raţu?… Nu-i cumva cel cu memoratul, de-au scris gazetele toate?

De unde ştii tu de asta?

Uite că eu ştiu, ştiu pe ce lume trăim!… şi râse cu poftă neică Stan, ce era el pe-atunci, un flăcăneaţă!

Când râzi semeni bine cu moşu-tu!

Nu cu tata?

Ba şi cu taică-tu, Dumnezeu să-l odihnească! Nu l-ai prea apucat!…

Nu…

Apăi aşa suntem noi de neam, ori murim prea tineri, ori trăim până se satură lumea de noi şi noi de ea!… Tata, de n-ar fi pierit caii, mai trăia şi azi şi făcea şi suta! Ca ţaţa Lina! Şi ca moş Gheorghe!…

Nea Nae cât are?

Păi e trecut şi el de nouăzeci!…

Şi mata?

Păi, mă apropii şi eu de şaptezeci!…

Cei mulţi înainte, nene Niţă!

Cei mulţi şi frumoşi s-au dus, măi nepoate!… Au rămas ăia puţini şi urâcioşi!…

A făcut şi nea Niţă suta, până la urmă, dar chinuit de tot, ultimii ani, vreo 5 – 6, nu s-a mai mişcat decât întors cu pătura. N-are atâta inimă într-însul să moară dintr-odată, ca Moşu', au zis babele satului, cu gândul la tinereţea lor şi câte mai pătimiseră de la Moşu'.

Caii şi femeile…

Mia, Doamne!… Dă-mi mia…

Mia de cai?

De cai, fireşte!… Mia cealaltă…

Eh!

Pentru mia cealaltă nu murea el de inimă rea!…

Şi-adică de ce să nu moară?!…

Păi, hai să ne socotim! Cum ar fi venit oare? Cum să moară el de inimă rea pentru că toate cele, să zicem, vreo nouă sute, aproape o mie de femei, de-ar fi fost să fie atâtea, au… au… eh, ce au păţit, ce puteau păţi toate odată pentru ca bietul Moşu' să moară de necaz şi de supărare?! …

De oful şi de jalea lor, a muierilor! Iubite şi neiubite la un loc! Că doar nu le ţinea pe toate de-a valma, în herghelie, ci erau fiecare pe la casa ei, pe cele mai multe

le şi uitase, numai la ele nu i-o fi stat mintea când i-a plesnit inima de supărare!

Mia de cai, asta fusese socoteala lui Moşu', să aibă o mie de cai!... Cu ce-i fătau iepele în primăvara aceea, măcar că mai vindea ceva, tot făcea mia!... Era lucru ştiut de toată lumea, numai Moşu' nu se arăta bucuros, purta cu el o grijă nemărturisită nimănui, presimţea el, dom'le, ceva, de nu se putea bucura, nici socoteli nu mai voia să facă, alta era grija lui şi n-o spunea la nimeni! Or să fete iepele şi fără socoteala mea!...

No, şi după ce faci mia te linişteşti, nebune? îl iscodea tuşa Maria, sătulă de-o viaţă întreagă trăită în strâmtorare de dragul miei! Mia de cai!... Că pentru mia cealaltă a suferit mult mai puţin! îi făcuse Moşu' zece copii, n-avea ce se plânge! Iar ce face bărbatu' după ce iese pe poartă, asta nu-i treaba muierii! Bine că-i în stare! Nu ca alţii, să nu-i primeşti în casă nici ca argaţi!... Cine-i pune, pe toate nevoile, să-şi ia muiere dacă n-are cu ce s-o ţină?!...

Ce-i drept că şi moşu' bătuse mai mult satele de prin prejur şi de pe unde-l mai purtaseră drumurile sale după cai buni de prăsilă, mai ales la iepe se pricepea să le-aleagă cu un ochi ce nu da greş niciodată. Vânturase toată ţara, de la Buda până dincolo de bălţile Nistrului, şi de la Salonic până dincolo de Cernăuţi, era cunoscut chiar ca un cal breaz!... Armăsar!

Zici mata că şi împăratu'? De unde şi până unde?

Păi, de pe la '77, când a fost războiul cu turcii! L-a aflat un ziarist de-ăla, fluieră vânt prin buzunare, că nu vrea Moşu* să dea cai pentru armata română, aşa cum făcuseră toţi mocanii de prin părţile noastre. N-a vrut Moşu' şi pace! Şi nici să zică de ce nu vrea nu ne-a zis!... Şi venind taica la Viena după negoţul său, dă peste dânsul un jurnalist, cum le mai zice, şi-l zgândări cu întrebările. El cu întrebările, Moşu' cu răspunsurile!

De ce ai, neică, aşa de mulţi cai?

N-am aşa mulţi!…

Lumea vorbeşte de vreo şapte sute!

Eh, dacă mi-o ajuta Dumnezeu să fac mia, atunci să stăm de vorbă!

Dumneata ştii că în toată Europa nimeni nu mai are o mie de cai?

Te cred şi eu! Ce, e de colo?

Nici împăratu'!

Să fie sănătos! Pentru cât se pricepe la cai, are destui!

Da' armatei române de ce n-ai vrut nici măcar să le vinzi din caii dumitale?

Nu-i bun războiul ăsta!… Turcul e om de cuvânt! Eu ţin mult la turci!… Cu rusul tovarăş ieşi în pagubă şi când câştigi! Eu nu-mi dau caii împotriva turcilor!

Dar împotriva cui?

Ehe, să am eu împotriva cui, mi-aş da toţi caii! Va veni ea şi vremea aceea.

Nu cumva împotriva împăratului?

Dumneata ai spus-o şi pari om cu carte!…

Numele dumitale nu-i nume turcesc?

Nu-i nume, e poreclă!… Dată de turci!

Cui?

Păi lui alde moşu* lui moşu-meu! Când au vrutără turcii să ia Beciul!… Poveste veche!… Turcii i-au scornit un nume aşa de fain!…

Da, era tare mândru moşu' de numele ce ni-l dăduse şi nouă! O fi fost adevărată povestea cu asediul Vienei?… Şi oare ce păcăleală le-o fi tras turcilor, aşa de drăcească?! …

S-a uitat! Nici mOşu' nu mai ştia! De fapt, nici nu ştiuse vreodată! Scârţa-scârţa ăla de la ziar, ziar românesc din Viena, a înflorit el o poveste care să se potrivească, dar nici vorbă să fi fost aşa. Ceva cu un Şerban Vodă, parcă, ce

s-a mai mirat moşu’ când a citit la gazetă!

De-aia n-a avut încredere nici în Raţu, că scria pe la gazete. „Îs mai răi ca babele din sat de la noi” zicea taica despre gazetari.

Da’ Raţu nu-i avocat?!…

Avocat e, dintotdeauna, dar mai scria şi pe la gazete! Asta nu-i treabă pentru bărbaţi, mai zicea moşu’ cu Raţu de faţă!

Şi nu se supăra?

Păi s-or împrietenit până la urmă!… Ce l-a mai plâns pe taica!… De la dumnealui am ştiut şi noi cum a fost atunci, aici, la Viena, când s-a prăpădit frate-tu, împuns pe la spate!… Se mirau şi doctorii că n-a murit pe loc!… Pe picioarele lui a mers până la spital!… îi semăna cel mai mult lui moşu’ dintre toţi nepoţii!… Nici tu n-ai sărit departe!… Dacă trăiau amândoi, păi cred că lui Gheorghiţă al vostru i-ar fi lăsat taica toţi caii! Zău, aşa de tare ţinea la Gheorghiţă, cum nu ţinuse la niciunul dintre feciorii săi!… De fete, ce să mai zic? că le-a măritat fără nicio zestre ca să nu-şi împuţineze caii!… Caii!… Mia, Doamne!

Erau frumoşi?

Erau, măi nepoate!… Ultima oară i-am văzut, cu taica împreună, când a tocmit simbriile la oameni, şi-au venit fiecare cu herghelia şi oamenii lui, aşa-i plăcea lui Moşu’, să-i vadă la faţă pe toţi oamenii care munceau pentru el şi dacă nu-i plăcea la vreunul căutătura, îi plătea pe loc simbria toată şi-l trimitea în plata Domnului. Două săptămâni am stat atunci la Ţăndărei şi venea lume de peste şapte sate să-l vadă pe moşu’ şi caii lui să-i vadă: caii! Caii Şeitanului bătrân!

Mai călărea, bunicu’?

Călărea, dar domol, pe Suru. Scornise lumea că era de-un leat cu tata!… Cojeni! Prăpădiţi de cojeni! Ce să ştie ei ce-i acela cal?!… Măi, nepoate, şi tot câmpul era numai caii Iu’ tata! Parcă-i văd şi acum! Nouă sute şi ceva!… N-a

lăsat pe nimeni să-i numere ca să se ştie câţi pe câţi!... Dar am eu semnele mele că moşu' ştia, numai el, câţi erau caii noştri cu toţii!... îi vedea primăvara mânji şi toamna, ajunşi cârlani, îi recunoştea pe fiecare!... îi dracul gol, ziceau herghelegiii, îşi ştie caii mai bine decât noi, care îi vedem în fiecare zi!

Bunicu' mergea des pe la herghelii?

Legiuit era cam de patru ori pe an!... Le lua la rând, una la Ţăndărei şi alte trei dincolo de Dunăre, la Ciobanu... Acolo făcuse târlă prima oară taica Oprea, bunică-meu... Şi aşa i-a rămas numele, de Ciobanu... Acolo ţinea tata cei mai buni cai... La Hârşova mai avea una... Iarna trăgea caii mai spre baltă... Treceam Dunărea pe la Vadu Oii, că era iarbă mai multă şi mai bună pentru iepe... Atunci, când a fost prăpădul, numai caii rămaşi în Dobrogea au scăpat, dar nu erau mulţi, vreo sută numai! Ceilalţi, li se mai văd şi azi ciolanele prin baltă!

Ştiu, le-am văzut şi eu!...

Câţi ani aveai atunci?

Vreo şase ani!... La toamnă îţi dau mânz să mergi la şcoală călare! îmi zicea bunicu'. Numai vorba asta i-o mai ţin minte!

Ehe, ţi-ar fi dat, că trecea de mie cu ce fatau iepele în primăvara aceea!... Trecea binişor!... Fusese o iarnă blândă, nu lipsise nutreţul, plesneau iepele de grele ce erau!... Mai ales iepele n-au avut putere împotriva vijeliei, vânt, ploaie, întuneric, ce să vezi, ce să auzi?!... Dacă au fost ei şi oameni care s-au prăpădit, oameni în toată puterea!... Care-au scăpat, la fel ziceau cu toţii: că aşa năprasnă de vijelie n-au pomenit şi nici n-au gândit că ar putea să fie!... Şi la urmă viscol şi îngheţ, în aprilie!... Dunărea umflată!... Tot stau de atunci şi mă gândesc, ce blestem sau ce păcate de-ale lui Moşu' or fi fost la mijloc, de le-a adunat Dumnezeu pe toate în capul nostru atunci! în ziua aia!...

Păcate?...

Cine n-are păcate?!

Mama ce păcate o fi având?

Mamă-ta?... Parcă o aud cum îl jelea pe Gheorghieş: Doamne, cu ce ţi-am păcătuit, Doamne!... A suferit mult şi după taică-tu!... Ce vrei? Aşa ne naştem: pentru suferinţă! Dacă nu pricepi asta, vai de viaţa ta!...

Neică Stan s-a uitat lung la nen-su Niţă: nu prea se vedeau urme de suferinţă pe faţa-i roşie şi întinsă, mai să plesnească şi ea! Numai creţurile din coada ochilor îi brăzdau pielea sănătoasă, de om care trăise de plăcere în aer liber. Nu-i mersese rău niciodată, nici chiar după ce s-a prăpădit moşu' cu mia lui cu tot. Se răznise de taică-su de cum s-a însurat, lăsându-se de cai şi întorcându-se la oi! Şi la făcut brânză! Tot cu brânză venise şi la Viena! Luase bani frumuşei şi de data asta! Miroase a om mulţumit de la o poştă.

Ţi-au fătat oile toate, unchiule!

Aşa-i, măi, nepoate!... îs bune oile!

Unde le mai ţii, nene Niţă? Tot în bălţile Nistrului?

De câţiva ani le-am împins până-n Crimeea! Vara le urc la munte tot acolo!... Alţii, din Bran, s-au întins până-n Cavcaz!... E iarbă multă şi bună. Dă alt gust caşului!

Cum îs oamenii pe acolo?

Ca peste tot... Cu stăpânirea e mai greu: muscalu-i tot muscal, bată-l Dumnezeu să-l bată! Mă feresc şi eu cât pot! Nu mă bizui decât în tătari şi moldoveni! Şi-n bacii pe care i-am adus eu de la Răşinari!

Şi vinzi bine?

Eh, tot la Viena noastră e preţul cel mai bun! Am vândut bine şi de data asta! Şi nenea Niţă bătu încetişor în chimirul lat de două palme.

Să fii sănătos, unchiule, să-i cheltuieşti după voia dumitale!

Ei, nepoate, mă gândesc să-ţi las şi ţie nişte parale!

Cât ai trebuinţă?

Bani am, unchiule! mai am!… Chiar voiam să te rog să-i duci şi mamei câţiva poli!

Mă-ta are de toate! Nu-ţi strica banii şi pe urmă, când vei scăpa din cătănie, să n-ai cu ce începe vreo treabă!… Trec anii ca nimica!… Câţi ani mai ai?

Trei!

Vezi?!… Şi ce-ai de gând!

O iau pe mama şi merg la Dobrogea!…

Ştiu şi eu?!… Dacă se întoarce turcu'?!…

Nu ştii mata ce zicea bunicu' de turci?… Nu-s mai răi ca ăştia!

Toţi îs răi!

Şi neică Stan s-a ţinut de cuvânt!… De-aici încolo povestea-i alta şi o ştie mult mai bine!… Ce-o fi fost însă la Viena, într-adevăr? Atunci!… Clădirile astea au fost, cu siguranţă! Numai parcul ăsta, cu peluzele de gazon, n-avea ce căuta într-o cazarmă imperială, la Arsenal!… Arsenalstrasse… Obiekt Ies!… De unde gazon?! Pe aici fusese pietruit, ca să poată bietele cătane să bată pas de defilare! Ar putea să pună şi pariu!… Şi statuia Mariei Tereza, ca şi Opera sau, mai ales, catedrala Sfântul Iosif, parcă aşa se cheamă!… Au fost toate şi pe vremea neichii Stan!… în cei şapte ani ai săi de cătănie! mai puţin monumentul ostaşului sovietic eliberator… Vasia, săracul…

Da! Merita şi pentru asta să se abată din drum şi să-şi întârzie întoarcerea acasă!… Ce bine i-a picat în discuţia de aseară că şi-a amintit de monument!…

Culmea a fost că nu le-a convenit!… Exact ca şi la Paris sau la Londra, ori în Germania!… Două categorii de români, aceleaşi, peste tot, în tot Occidentul!… Draga de Simina!… Ce ochi mari mai făcea şi cum se bucura de toate bancurile alea!… Dracu' a pus-o? Ar mai fi rămas cu gândul la Simâria, întârziind în pat ca să se facă simţit de ceilalţi din casă că s-a trezit! îi auzea vag, prin uşa grea de

stejar, foind prin bucătărie, pregătindu-se de plecarea lui. Nu mai era timp de lenevit în pat, oricât de bine i-ar fi fost aşa cum se cufundase în toate astea moi şi călduroase! E semn de bătrâneţe că i-a plăcut aşternutul ăsta, atât de pufos?!…

De când se ştie i-au plăcut paturile tari, chiar fără arcuri dacă s-a întâmplat!… Probabil că din cauza femeilor… Ce bine i-ar şedea însă şi-ntr-un pat dintr-ăsta cu una alături!… Care?… Şi cum ar fi?… Cu cine?… Asta e! Cu cine?… Dar nu reuşi să se hotărască şi ratã astfel ocazia! făcu pe nefericitul şi acceptă să se întindă, zgomotos, anunţând toată casa că e pe punctul de a le da tuturor bună dimineaţa!

Bună! Cum ai dormit?

Mă, voi nici n-aveţi cu ce pricepe cât de bine am dormit!… Nici când am plecat din Bucureşti nu mă simţeam atât de odihnit!… Şi-atât de bine! Grozav de bine! …

Asta din pricină că te-ai plimbat aşa de mult, prin toată Europa, sau pentru că te întorci acasă?

E drept, la plecarea din Bucureşti, aveam aşa, un fel de încordare, ca să nu-i spun teamă sau îngrijorare! Mi-erau atâtea necunoscute!…

Da’ zi-mi, dacă e să alegi din toate impresiile una, cea mai… cea mai deosebită, mai neaşteptată, care ar fi?

Să mă gândesc… Şi n-a fost nevoie să se gândească prea mult, mirat el singur de răspunsul aflat: măi, fraţilor, m-am văzut cu o mulţime de români: prieteni, rude, foşti colegi, necunoscuţi… Unii bogaţi, alţii săraci… Niciunul însă nu mi-a propus să rămân în Occident! Nu m-a sfătuit, nu m-a îndemnat. Aş zice chiar că s-au ferit să deschidă vorba!… Şi doar fiecare cam asta făcuse: rămăsese în Occident!… Nici voi nu aţi zis o vorbă, cea mai mică aluzie că, dacă aş avea o asemenea intenţie, voi m-aţi sfătui în vreun fel, s-o fac sau nu!… A? Ce părere aveţi? Care-i

sfatul vostru?... Ce să fac?... îi iscodi amuzat de ideea ce-i venise! Păcat că aşa de târziu! Ar fi meritat să mai fi încercat măcar cu câţiva! La Londra, la Paris!... Oho, la Paris!

Mai încoace, la Viena, bieţii oameni încremeniră, fiecare cu ce i se nimerise în mână. Schimbară o privire la fel de şocată din ambele părţi. Ah, de-aia a tot lăudat dormitorul nostru şi a mai inventat şi povestea aia, se sfârşi de necaz biata Coca. Asta le mai trebuia acum! Petrică fu mai tare:

Mă, Ioane! Nici dacă mi-ai fi frate nu te-aş sfătui să rămâi!

Bun, dar pe frate-tu de ce l-ai adus după tine?

Lasă prostiile şi spune-mi – şi vocea Cocăi răsună ca un ţipăt, bananele le laşi în punga de plastic? S-ar putea să se coacă prea repede aşa!

Lasă că le pun în spatele meu, să le bată curentul de aer rece! mai mănânc şi eu câteva pe drum...

Îţi dau eu altceva să mănânci pe drum, iar bananele să le duci toate la copii. Că tu ai mâncat destule pe-aici!

Îi păru şi lui bine că o vede liniştită iar. Se purtaseră aşa de drăguţ cu el! Ce-i venise să-i pună la încercare? Ce fel de încercare?... Se nimerise să iasă, din vorbele lui, impresia că l-ar paşte gândul să rămână în Occidentul liber, să nu se mai întoarcă în România, la Ceauşescu...

Nebun ce eşti! răsuflă Coca uşurată, cu glasul ei obişnuit.

Te-am speriat... Aşa-i?

Câte-am văzut noi în Viena asta?!...

Văzuse şi el destule în Viena, fără să se cutremure de nimic. Nici măcar de Belvedere, pe care l-a vizitatstrict turistic, cercetând îndelung pereţii, plafoanele, scările – somptuoase, dar mereu cu ceva în plus ori în minus, ratând şi el, odată cu arhitectul, satisfacţia de aseafla acolo. Abiaafarăâşiaduse aminte de diktat, cu acestgând că s-ar fi

cuvenit şi el, ca orice bun român, să cutreiere sălile ale de-acum înainte inofensivului palat. Iar apoi, la ieşire, luând-o pe jos la vale, la capătul cică vestitelor grădini, monumentul! Monumentul victoriei altora! Ţapăn înfipt în inima târgului. Rupând-o!

Şi-aşa zici? Au tremurat toţi de frica ruşilor că se vor întoarce să facă cu mâna lor curat în jurul monumentului! …

Daa! Se luau la televiziune interviuri de la oamenii de pe stradă, miniştrilor, cancelarului, să-i vezi cum nu mai puteau de indignare că s-au găsit asemenea inconştienţi, să pună în pericol pacea Europei, nici mai mult, nici mai puţin!

Şi adevărul?

Adevărul e că nimic nu le e mai odios, mai nesuferit! … Ca şi la Bucureşti! Ce?… Voi nu tot aşa?!

Numai că la Bucureşti lumea cam uitase cât ne e de nesuferit şi de odios monumentul soldatului sovietic victorios şi eliberator!… Nu era înfipt chiar în inima târgului, ci mai spre barieră!… Trecea lume mai puţină pe lângă el… Doar el trece în fiecare zi şi asta trebuie să fie explicaţia: spre deosebire de noi, ceilalţi, el n-a putut să uite!… îl prea vedea zilnic pe rusnac de trei, patru ori! Şi când a demontat monumentul şi l-a mutat mai acană, abia atunci ne-am adus şi noi aminte că ne era şi nouă atât de nesuferit, şi de odios!…

…Şi, culmea, domnule, nu le-a plăcut românaşilor noştri nici povestea asta!

Măi, fraţilor, la voi aici, în Viena asta imperială, preşedintele Austriei sau ce va fi acela care va reuşi vreodată să clintească din inima oraşului pumnalul post belie, cred că-l veţi face din nou împărat, de bucurie!… Şi de mândrie!… Şi ce-or să mai scrie ziarele!… Şi manualele de istorie se vor grăbi să bată în aramă ziua acelei izbăviri de chipul cioplit al Satanei roşii! Ce tămbălău, câtă

publicitate, nu? E sau nu aşa?

Şi ce-i cu asta?

Iar amărâtul de Puiu, de unul singur, îi trage-n piept şi le mută ombelixul după tufişuri, fără incidente diplomatice şi fără consecinţe militare, dar şi fără să scrie ziarele un rând măcar, nici ale noastre, nici ale voastre, de televiziune şi alte mass-media nici nu mai zic. Şi astfel cronica acestor ani lasă neconsemnat acest moment unic în istoria ultimelor decenii!

Băi – se lumina Oane pe măsură ce încerca să-i lumineze şi pe alţii, aşa s-a făcut întotdeauna istorie acolo, la noi, în ţară, la Bucureşti! Fără tămbălău şi eficient!… Fără atestări scrise!

Sst! îl rugă din nou Simina să coboare vocea.

Ah! înţeleg!… făcea Oane, de-acum binişor cherchent. Vecinii!… Noi, la Bucureşti, când tragem un chef ne place să se ştie în bloc, să ne afle vecinii! Poate are vreunul gândul cel bun şi pică şi el, cu forţe proaspete!… Dar voi aici vă ascundeţi unii de alţii, vecini de vecini, români de români, români de nemţi… Om de om se-ascunde, ceva ce nici cu bila lui Bilă n-aş fi gândit! Noi nu ne ascundem decât de securitate, în ţară. În rest!…

Oare de ce nu înţelegeau?… De ce nu se puteau bucura aflând că la Bucureşti obiectul cu pricina nu mai era acolo, în piaţa victoriei noastre, nu a altora, dus ceva mai încolo, lăsând locul slobod şi gândurile noastre să nu se mai agaţe în spinul ce sfâşia zi de zi, ceas de ceas, rotirea cerului înalt?

Tu de-asta ai venit? Ca să-i faci reclamă lui Ceauşescu?… Ce-i aşa de nemaipomenită toată povestea asta? Crezi că a făcut-o de capul lui? I-au dat ruşii voie! Fii tu sigur!

Mă, băiete! Eu nu-ţi spun decât ce am văzut la Bucureşti!… Iar ce am văzut eu la Bucureşti râvneşte toată Austria să vadă şi la Viena, şi nu vor vedea nici peste o

sută de ani!…

Doamne, fereşte! se închină, bisericoasă Coca.

Nu m-aş mira!… Oricum, doar din altă parte să le vie scăparea! Dar ei, ăştia de aici, n-or să reuşească cum am reuşit noi, adică fără să profităm de vreo conjunctură internaţională, de un moment de criză ori mai ştie naiba în ce speră împărăţia chezaro-crăiască!… Noi n-am sperat în nimic, dar a dibăcit-o, trebuie să recunoaşteţi, cu staţia de metrou! Unde era locul cel mai potrivit? Taman acolo, sub monument!… Atât şi era motiv suficient ca să ne apucăm de construcţia metroului… Ba – şi Oane dădu încet, prelung, peste cap paharul, pahar de vin, vin bun, bun de tot – mă întreb dacă nu cumva chiar ăsta o fi fost, în capul lui, motivul!… Motivul pentru care la Bucureşti s-a construit metroul!

Cum arată metroul?

Habar n-am!…

Am auzit că arată bine!

Aşa ziceau la Paris unii!… O fi!

Măi, al dracului tu ce eşti! La Paris afli tu cum arată metroul din Bucureşti?!

Mă crezi că n-am mers decât o staţie, de la Izvor la Unirii, aşa, ca să nu zic că-s prost! Că-i auzeam pe toţi în jur!

Şi cum e?

Află că abia la Paris mi-am dat seama! E incomparabil!

IX

A

Încerc să mă gândesc la ceva interesant şi important, pe măsura evenimentului, a situaţiei în care mă aflu: în zbor spre America, deasupra Atlanticului, într-un PAN AM mai mare decât un bloc cu patru etaje din Balta Albă! Ştiu bine că mai toţi mă vor întreba, întors acasă, neamuri şi vecini, colegi şi prieteni, admiratori, ce am simţit când

zburam spre America, traversând Atlanticul! La ce mă gândeam?… La ce să mă gândesc?… E o înghesuială de gânduri în capul meu şi n-apucă unul să iasă mai în faţă că e dat la o parte de altele!

Sau parcă ar fi în capul meu o uşă, o poartă grea care se deschide spre înăuntrul creieraşilor mei şi nimeni nu o mai poate deschide căci prea multe gânduri s-au năpustit să iasă care mai de care mai înaintea celorlalte şi din pricina asta împing nebunele bulucite în poartă şi poarta rămâne închisă, răzbat până la mine numai bubuiturile din spatele canaturilor care nu se mai pot deschide înapoi din pricina presiunii, a presiunii şi densităţii gândurilor din care niciunul nu reuşeşte să iasă la lumina cuvântului şi să devină amintire bună de povestit vreodată! La neamuri, la vecinii, la fraieri! Căci de-ar reuşi unul să scape cred că mi-ar face creierii explozie, ca un balon înţepat, aşa că e bine că e aşa cum e şi că nu reuşesc să mă opresc la niciun gând… Gând memorabil! Niciunul!

Din când în când tresar uimit de câte unul, gând neaşteptat care răsare spre a mea cea mai mare surpriză! … Marele, extraordinarul spectacol al forfotei din creierii, din mintea, din sufletul şi chiar şi din trupeanul desfătat de fotoliul ergonomie în care mă poartă spre America imensul pescăruş! Sau albatros, condor, Andersen…

Dar nu mă simt chiar călărind, aventurier şi intrepid, aşa cum toţi îşi vor închipui şi numai aşa mă vor imagina, odată cu neroada întrebare. Neroadă şi obligatorie. Păcat că nu-mi vine să dorm, cel mai mult aşa mi-ar plăcea să le povestesc că am simţit: casc, încerc să casc de plictiseală sau de somn, dar nu e niciuna, nici alta. Deşi ar fi meritat la urma urmelor să mi se întâmple aşa! Să mă urc în avion şi să dorm neîntors până la New York, ca un navetist cumsecade şi sictirit să dorm, ca o valiză!

Poate că exagerez! La naiba, mâine-poimâine fac jumătatea de secol de când m-am născut şi de când n-am

călcat niciodată în America! O voi face peste câteva ceasuri şi cine ştie dacă se va mai întâmpla şi a doua oară! … Aşa că să mai termin cu fiţele astea şi să mă gândesc ca lumea, metodic şi profesionist, destul am jucat la întâmplare, Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi bagă în traistă!…

M-am pomenit eu zburând în America fără să-mi fi pus în gând vreodată, ca lumea, gândul ăsta!… Dar ce va fi în America, asta nu mai am voie să las la voia hazardului!… Capul sus şi cască bine ochii, Ioane, că a doua ocazie nu vei mai avea-o vreodată! O singură dată în evoluţia cosmosului, a soarelui şi a planetelor, e septembrie 1989! … 13 septembrie.

Da, n-ar fi rău să-mi folosesc chiar şi carnetul meu de note şi de adrese şi să-mi însemn gândurile care-mi trec prin minte şi gândurile pentru care mă îndrept spre America cu 800 de km pe oră, clar să consemnez pentru posteritate intenţiile mele, că doar nu mă duc până acolo aşa, de florile mărului. E ceva treabă de făcut în America şi nici nu-mi trece prin bilă să fac numai pe turistul ori pe nepotul regăsit de unchi şi vice-versa!

Iată, nu e nevoie să notez de bunica să-mi aduc aminte, povestea cu vin, nu vin, ba vin americanii şi bunica săraca musai să ştie de pe lumea cealaltă când se va petrece minunea de-or să vină americanii, asta n-am să uit să i-o povestesc lui nenea Dumitru. Dar de Iuliu Maniu şi de Malaxa, ce mi-a povestit Dragoş Munteanu, trebuie neapărat să-l întreb pe nenea Dumitru! O fi ştiind ce-a fost?…

Să nu uit! Aşa că trec peste toată lenea din mine şi scot din geantă carnetul, caut prima filă goală, e pe la jumătatea caietului, şi trec deasupra *U.S.A.*, cu litere de-o şchioapă, apoi, în stânga, dedesubt, cap de listă la ce am de gând şi de grijă să nu uit şi să fac, scriu Iuliu *Maniu*. Pun o virgulă şi adaug *Malaxa* etc. Şi, în paranteză, *apud A.D.M.* N-am cum să uit de *Nene*, dar îl scriu şi pe el, sub

Iuliu Maniu. îl scriu întreg, pentru posteritate: *Ioan Petru Culianu*. Apoi *Mişu* & *Bilache*... *Vlădescu şi* Guţulescu *nu* mai scriu! Nici pe Tauru nu am cum să-l uit, dar îl trec şi pe el, spre bătaia de cap a biografilor: Ovidiu *Oprescu*, *cu* precizarea: pachetul *de ţigări*!... *Mă las* dus la vale spre alţii, tot de la Mircea. Negreşit, Dan Cautiş. *Apoi* Puiu Statopol, *Cochino Vanghelache*, *îl trec* în paranteză şi pe Sava Gheorghiu, *măcar* că ştiu de el că nu-i în State, dar poate-i dau de urmă aşa!... Da, pe aici e şi Sandu Adrian, *poate dau* şi de Stelică Canja, *aşa că l-am* trecut şi pe el. Pagina asta şi următoarea o las pentru persoane, să n-o uit, cum s-o uit?! pe Luminiţa Coler, *o trec şi-i* mai şi subliniez numele, rămânând cu ochii beliţi prin hubloul înspumat de albul orbitor al norilor. O să-mi fie greu s-o găsesc, nu văd cum, dar cine mă împiedică să încerc, să-mi propun, să sper, să doresc s-o revăd!... Ar fi trebuit s-o trec prima!...

Nu, n-aş putea spune că din spuma norilor, albă, mai albă ca spuma mării tălăzuind spre ţărmul înalt, începe să prindă contur chipul sfios al blândei şi visătoarei copile... Înger blând!... Dacă e să fie un răspuns, probabil că acesta ar fi: la Luminiţa! La Luminiţa Coler m-am gândit trecând Oceanul!... Din tot ce mi-a trecut şi o să-mi mai treacă prin minte în aste şapte ore de zbor tomnatic şi crepuscular, nu cred că va fi ceva, gând sau chip, să merite mai mult!...

Încerc să adun liniile şi conturul chipului, ezit, nu reuşesc ca lumea decât luminile ochilor, privirea s-o dezgrop din noianul de alboare, imaculat, care mă cotropeşte prin hubloul transparent, revărsându-se asupra mea şi dulce, molcom cotropindu-mă, de nu mai văd nimic, nimic decât lumina de antracit, înnegurată, traversând întunericul alb, chemându-mă şi călăuzindu-mi paşii pipăind nesigur puterea acestui clocot domol de-a purta mai departe zborul sfiit al somnului meu...

Adorm fericit! Le am făcut-o americanilor! M-a luat

somnul!…

Şi ăsta-i numai începutul! De cum mă trezesc, cu carnetul de notiţe în poală, dau foaia şi, fără alte preliminarii, încep, eficient, pe pagina din dreapta, o listă separată, de fapte şi idei, fapte nemaipomenite de făptuit şi idei, de ne-uitat, de urmărit şi-n somn, bun a fost, mă întind şi casc, casc, caaasc, e bine în avion, picotind şi învârtind pe degete, ca pe mătănii, tot ce am de tatonat că s-ar putea face cu ele, ale mele-s, ideile, în America asta nu-i nici cu un fir de nisip a mea, cât e ea de mare şi în care se pare că nu a mai rămas nimic nefăcut şi negândit deja de alţii, înaintea ta! A mea! Cine mi-a spus asta, impresia asta despre America? Te oboseşte să vezi la câte s-au mai putut gândi şutii ăştia! Oamenii! La tot! Nimic nu le-a scăpat! Ai clar sentimentul că nu mai poţi veni cu nimic nou!… Asta îi paralizează pe toţi nou veniţii!… Impresia că au venit prea târziu în America! Că numai aici merită să trăieşti, dar cu condiţia să te naşti în America! Iar dacă se poate, tot în America să se fi născut şi părinţii tăi sau măcar bunicii!

Şi trec aşa, nu chiar sută la sută ca să mă aflu şi eu în treabă, cap de listă, ideea numărul unu, *să rămân*? Rămân puţin pe gânduri şi privesc peste norii înspumaţi visător şi scrutător, ca să pot avea un răspuns sincer, cel aşteptat de cei care, la întoarcere, acasă, mă vor întreba: şi nu te-ai gândit să rămâi în America?… Ba of course, încă nici nu pusesem piciorul în America, şi ăsta a fost primul lucru la care m-am gândit: să rămân?

Chiar! E vreo şansă să mă gândesc cât de cât serios la asta?… Şi la mai ce? Mi-aduc aminte de Cioran şi dau foaia înapoi, da, Svetlana *Roller trec*, *sub* Luminiţa *Coler*, rimează! De parcă aş zice seamănă! Seamănă, dar nu răsare!… Nu mai am eu a doua oară norocul acela! Mă uit în avion, pe deasupra capetelor şi descopăr că, foarte probabil, sunt singurul din tunel care ţin în mână un creion

şi-o foaie de hârtie pe care însemnez şi, totodată, consemnez, pentru eternitatea de după mine, ce am de făcut în America!…

Mă simt dintr-odată omul cel mai important din incinta asta zburătoare. Cu misiunea, cu treaba cea mai importantă de făcut în America! Care? Care din ele este chiar cea mai importantă?

Nicolae Iorga? Şi completez *21 ianuarie 1941*. Dedesubt, deşi le cuprinde pe toate, trec, la derută, ZERO. Scris cu majuscule, îl trec şi pe *Jan Fallak*, iar dincoace, la persoane, îl scriu şi pe *Alberto Eraso*, sub Svetlana Mihailovna. Mă întorc şi continui *Revelion 2000*, poate îi găsesc cumpărător. Tot cu majuscule, MEMORIAL. Cel de la Washington! Of course!… Să nu uit nici de povestea cu Viorel *Trifa*. Merită verificată…

Plus toate întrebările de la Paris, rămase fără niciun răspuns. Le-am rupt gura la Paris cu Frederic Lassalle. N-ar strica se lansez şi aici, minunata poveste, poate se găseşte cineva să facă un film! Nu m-aş încumeta să-l scriu eu, dar câteva scene, scene cheie, n-ar putea fi decât aşa cum mi le-am imaginat eu! Ce ins grozav, chiar grozav, o fi fost şi boier Racoviţă, dumnealui!… Uite, dom'le, unde să-mi aduc eu aminte de dumnealui, velitul logofăt sau ce mama lui o fi fost!

Nu-i vorbă, mai am eu o listă în alt caiet, dar nu strică să mai fac alta şi apoi să le compar!… Lista am făcut-o la Viena, după ce am ştiut că n-am încotro şi voi ajunge, fără voia mea, în America. Am făcut-o ca să-mi dovedesc mie însumi că n-a fost o prostie din partea mea când am acceptat invitaţia lui nenea Dumitru fără să stau prea mult pe gânduri! Sunt atâtea de făcut pe lumea asta şi cele mai multe au, mai devreme sau mai târziu, o legătură cu America! America!…

Şi, probabil, zâmbesc, aducându-mi aminte de Dorin: Fie pâinea cât de rea, tot mai bună-i în America!…

Şi mi se face dor şi de Florin, de domn profesor, de toată ceata aia de năuci, o să-i adun la întoarcere pe toţi şi-o să le povestesc tot ce mi-a spus Cioran! Păcat că nu l-am înregistrat!… Deci mă întorc! Şi probabil că iar zâmbesc aşa, pe dinăuntru, de unul singur!

Bine, domnule, de ce te-ai întors?! se va mira, supăra sau indigna vreunul mai şmecher. Eu ce să-i răspund?… M-am întors, dom'le, că vreau să fiu de faţă când vin americanii!

— Vin americanii?

— Păi eu de ce crezi că m-am dus în America! Gata! Am aranjat totul!…

— Vin americanii?

Merge! Cam căznit, dar decât deloc?!

Poate, poate că n-ar strica, ce n-am făcut până acum, să-mi iau şi eu note. de călătorie, impresii şi alte vrăjeli de-astea scriitoriceşti, de maestru, şi la urmă să le-adun într-o carte, altfel cum intitulată decât *Vin americanii'*.

O să se-mpiedice tov. Dulea încă din titlu!… Idioţii! Chiar de va fi o carte propriu-zis anti-americană, nu va conta! Nu vor pricepe că o carte cu adevărat anti-americană numai aşa merită să se numească. Ce-ar fi?… Ce-ar fi s-o scriu? Cartea dezamăgirii noastre!…

Şi mă ia aşa, ca o tristeţe, gândul că s-ar putea chiar s-o scriu!… Să nu-mi fie destul că-mi voi face inimă rea şi grea, grea inimă îmi voi face descoperind că America este chiar aşa cum mi-am închipuit-o, mare, măreaţă, formidabilă, extraordinară şi perfect indiferentă la cei care o ştiu cât e de mare, de măreaţă, de formidabilă, de extraordinară, şi nu-şi pot imagina că fiind aşa mai poţi să fii şi teribil de indiferentă! Cumătră America!… întind mâna după caiet, îl deschid şi trec, să nu uit, Petre Ţuţea, *la Aiud*, *despre America*…

Să-i povestesc lui nenicu Dumitru şi cui se va nimeri să mai fie de faţă, de la Bush în jos, cum ajunseseră toţi

deţinuţii să-l ocolească pe bietul nea Petrache, să nu-l mai audă cum îi înjură pe americani! Americanii ne-au băgat în temniţă! Nu bolşevicii!”

Ce vină să aibă comuniştii, ruşii sau chiar şi amărâţii ăştia care ne anchetează cu vâna de bou în mână?! Ei n-au nicio vină că sunt aşa cum sunt! De vină-s cei ce-i lasă liberi, slobozi să batjocorească întreaga planetă!... Imbecilitatea americană! Cutra anglo-saxonă!... Cum să mă supăr eu pe Stalin că a vrut să ne aibă-n buzunarul de la jiletcă?! Nu-i vinovat cine vrea şi cine cere! Vinovat e cine-i dă!

...Şi la Yalta i-au dat lui Stalin tot ce-a vrut şi ce n-a vrut, nici n-a vrut să apuce, rusnacul, Europa până la Marea Adriatică, mai mult ca-n nebunia lui Petru cel Mare! ... Da, domnule ministru, eu nu mă pot supăra pe ruşi, aşa cum nu mă pot supăra pe cutremurul din ’40! Căci ruşii sunt ce-au fost întotdeauna! Nu mă surprinde nimic în comportamentul ruşilor! Ba pot spune că mă aşteptam şi la mai rău, să nu-şi mai piardă timpul cu noi şi să rezolve simplu, cu un glonte în ceafă! Cum a făcut Armand Călinescu! Ce i-ar fi putut împiedica? Şi uite că n-o fac! Spasiba, tătucă Stalin! Balşaia spasiba!... Dar americanii? Dar englezii?... Păi cine a inventat drepturile omului şi ale popoarelor?!... Cine-a inventat democraţia şi toate celelalte minunăţii? Păi nu America? Nu Occidentul?... Unde-s?

— Nea Petrache! Nu-i mai înjura pe americani că, uite, fug toţi din preajma dumitale! Nu vor, bieţii oameni, să te mai audă înjurându-i pe americani.

— Nu le place să le deschid ochii! Să priceapă că i-a adus aici, în puşcărie, ca pe nişte infractori de rând, neroada lor de încredere şi nădejde în americani! Iar americanii, la Yalta...

— Cine nu ştie, domnule profesor?! Dar mai important decât adevărul este ca oamenii ăştia să

supravieţuiască! Să iasă de aici!

— Aici vom muri! Dar să murim deştepţi, nu prostiţi! … Chiar de vom pleca de aici, nu-i nicio pricopseală! Afară nu-i libertatea, ci o închisoare şi mai a dracului!

— Da, dar acolo îşi au oamenii muierea, copiii, părinţii…

— Adică?

— Adică au motive să-şi dorească să iasă de aici întregi! Să iasă!… Dar dacă n-au nicio speranţă… Şi speranţa lor e numai în americani!

X Măi, Simioane, s-ar putea să ai dreptate!… Nici eu nu reuşesc să suport mizeria acestui destin decât cu gândul la ce voi face când voi ieşi de aici!

— Ce vei face, nene Petrache?

— Mai vedem noi până atunci!… Şi crezi că eu îi lipsesc pe camarazi de reazemul speranţei?!… Crezi că oamenii ăştia, care n-au fost la viaţa lor nişte imbecili, au nevoie mai departe să creadă în venirea americanilor mai dihai ca-n venirea lui Iisus?… Păi dacă-i aşa, stai că mă apuc şi eu să-i laud pe americani de-or să le meargă fulgii!?. Imediat se face, dacă asta-i comanda!…

Le-a plăcut la Paris povestea asta şi i-au dat dreptate domnului profesor. Era un subiect pe care-l discutaseră mult între ei: trădarea Occidentului, a Americii!

Le-am spus şi povestea cu Iuliu Maniu şi Averel Hariman. Nu ştiau nimic de ea, dar era foarte plauzibilă. La Viena am găsit completarea cu Malaxa!… Şi totul s-a rotunjit ca-ntr-o nuvelă, nuvelă exemplară… De altfel, cam toate mi-au mers pe gustul meu în excursia asta, căpătând un soi de structură literară tot mai vizibilă. Un motiv în plus să pun mâna pe stilou şi să-mi fac cât mai multe note, căci, deh, Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi bagă în traistă! Destul că te bagă în seamă şi-ţi aranjează un voiaj în SUA, în State. Mai departe n-ai nicio scuză, vere, dacă te întorci cu traista goală!

Deci, iată-mă-s acum şi dilematic! Aterizând în America şi nu mai ştiu în ce calitate: de nepot al bunică-mii şi-al lui nenea Dumitru, dar mai ales al bunicii, sau ca să-l răzbun pe domn profesor şi să-i pot povesti, la întoarcere, că m-am răcorit şi le-am spus americanilor, verde, în faţă, cât de mult nu-i mai aşteptăm! Le-am spus tot ce avea pe suflet să le spună domn profesor!

— Ce părere aveţi, domnule profesor, de americanii ăştia, să-şi aleagă ei preşedinte un actor!… N-am nimic cu actorii, că şi eu, sunt regizor, făcu Puşi generos şi teatral. Dar îi cunosc foarte bine…

— Domnule dragă, actor să fie, şi nici măcar actor mare! Dar să fie în stare cinci minute să joace bine rolul lui Iulius Caesar când se va întâlni cu Ivan şi-i va spune *niet*! Nu mai merge! Ne-aţi păcălit destul!… Atât îmi trebuie!

— Ce vă face să credeţi că va fi în stare?

— Domnule, ăsta, actor cum e, le-a pus ruşilor diagnosticul cel mai exact: *imperiul râului*! De la Corneliu Codreanu, nimeni nu a mai pus fiarei bolşevice un diagnostic atât de exact!

— Codreanu, care a fost diagnosticul lui?

— Exact ăsta: imperiul răului!… E total! E absolut! Nu mai trebuie nimic adăugat!

Aşa e, nu ştii niciodată cum s-o dai cu domn' profesor!… Aşa că tot mai simplu şi mai sigur şi maj bine e să merg mai departe pe mâna bunicii. Are întâietatea faţă de oricine şi de orice! Ea m-a trimis în America, exact cum mă trimitea în colţ, la Ceaciu, după drojdie sau vanilie, la fel mă simt şi acum, da, ăsta-i răspunsul, mă simt de parcă bunica mi-ar fi spus, măi, Oane, lasă puţin joaca şi du-te până-n colţ, în America, şi vezi ce fac năucii ăia de nu mai vin odată! Dar ai grijă cum treci oceanul! Te uiţi atent şi-n stânga, şi-n dreapta, căscat cum eşti!…

Mai casc o dată, neîngăduit de sonor, să mă audă şi morţii, ăştia viii degeaba se întorc şi se uită la mine, n-au

de unde să priceapă de ce casc eu aşa de sonor, mă uit bine în stânga, nimic decât spuma asta de baie, în dreapta la fel, numai clăbuci, deci pot să trec liniştit oceanul, până pe trotuarul de vizavi să văd ce şi cum e cu năucii ăştia de americani, ce naiba fac pe ei, pe aici, cu ce-şi pierd timpul şi nu mai vin la noi, la Trei Papuci? Acolo undeun pescăruş călare zboară cât îi ziulica lui de mare cu-n cuţit de vânătoare vizibil la cingătoare şi-n gură c-o scobitoare!…

Va fi primul constănţean care-i va zări pe americani apărând la linia orizontului, la început nesiguri, ca o părere, e mult, e atât de mult de când nu mă mai întreb, cutremurat şi amuzat, ce vor face oamenii de pe plajă când se vor trezi cu americanii că debarcă din bărcile lor pe plaja de la Modern! Sau la Mamaia!… Am şi uitat ce spectacol grozav s-a ratat!…

Iar americanii, amărâţii, nici n-au habar! Nici că-i pasă, nici că-i doare, mulţumiţi că stă la soare, în gură c-o scobitoare, pe sub zboruri de cocoare şi visând o debarcare cea mai tare din parcare…

Adorm iar, mulţumit să ştiu că ştiu că-am adormit din nou, chit că americanii habar n-au de mine, că m-a luat somnul, n-au habar de nimic, îi joacă ruşii cum vor!… Avea dreptate…

Cine?… Nenea Ghiţă?… Dumnealui în persoană, le ştie pe toate, nu-i scapă nicio vorbă rostită la Vocea Americii şi aseară au anunţat clar şi răspicat, fără subînţelesuri, că gata, mâine, adică azi, se face! Vin! Au venit! Dacă nu ne grăbim ajungem iar prea târziu! Nu! Nici nu vrea să intre, măcar în curte, ne-aşteaptă în stradă, atâta-i de grăbit, iar dacă ne mocăim mult, pleacă singur, ce mama dracului, nici acum nu vă grăbiţi?!…

Eu nu mă grăbesc, m-aş grăbi degeaba, ştiu dinainte că n-am să ajung la timp, de fiecare dată când debarcă americanii ăştia.

eu n-ajung la timp… Nici de data asta şi tot din

pricina chiloţilor de baie, iar nu-i găsesc!

Ai casei se bulucesc spre Cazinou, rămân singur acasă, pe Cuza Vodă, şi abia atunci îmi dau seama că americanii nu au cum să debarce la Cazinou, e nevoie de-o plajă pentru orice debarcare corectă, regulamentară, s-au dus ca nămeţii la Cazinou, mereu se duc pe faleză, de-ale cărei stânci s-ar face zob amfibiile marinei americane, oricât ar fi ele de grozave, aşa că totul se va petrece pe plajă, la Modern şi la Trei Papuci, de-aia îmi trebuie şi mie costumul de baie, să le ies înot înainte şi să le strig *Helo*, *darling*, să le fac cu mâna, să le zâmbesc, *smile*, *smile*, şi chiar zâmbesc visându-i pe americani, ce fain va fi când mă vor întreba acasă, în ţară, ce simţeam când am traversat Atlanticul, în zbor panamerican spre America, planat, printre norii clăbucii, clăbucii, clăbucii, ăsta-i un cuvânt nou, cu accent pe ultima silabă, acum mi-a venit, în vis, în somn, căci am dormit, nu ştiu la ce te poţi gândi când zbori peste Atlantic, vă pot spune ce poţi visa, în somn, da, în somn, am adormit, nu, nu de oboseală, ci de plictiseală, pe cuvântul meu, şi tot de plictiseală am să mă şi trezesc, visul ăsta l-am visat de atâtea ori, mai ceva ca pe *Fanfan la Tulipe*, pe care l-am văzut de optsprezece ori, din toată mahalaua numai Peter l-a văzut de mai multe ori, mai stau puţin, până ajung la „Zorile” şi încep să cobor spre plajă, de data asta am întârziat mai mult ca de obicei, americanii deja au început să urce malul, nici nu se mai văd amfibiile cu care au traversat plaja…

Uite, al dracului, ce oceanic se dă!… A dormit, se plictisea şutul traversând oceanul pentru prima oară şi a preferat să doarmă!… Băi, malahizdroc ce eşti! Ne iei de fraieri?!…

Ăştia, dacă mă mai apuc să le povestesc şi ce am visat, a câta oară şi cât am mai căscat în somn de plictiseală, or să mă huiduiască. Dar nu fac pe nebunu’, chiar de plictiseală am adormit, dar nu ascund că-mi face

plăcere, mare plăcere, măcar că am locul chiar la hublou şi aş putea să mă zgâiesc la tot ce se petrece sub mine, pe planeta noastră, nu mă interesează decât să ştiu că-i teribil ce plictiseală a dat peste mine, aproape că-mi vine să cobor şi să iau primul avion înapoi, spre Europa… La Trei Papuci… America?…

Poate doar atât, că de aici, de sus, din avion, îmi vine să visez cum voi debarca eu, nevisat de nimeni, pe deasupra tuturor plajelor, din Hawaii mai ales, care mai de care mai bună, mai potrivită pentru o debarcare-două, aş putea să debarc pe toate deodată, aşa de sus zbor, zbor, ori să le iau pe toate la rând de aici de sus, sus, să aleg una cu nisipul cel mai fin, ca la Mamaia, şi moale, călcând tot mai greu, în somnul meu tot mai împleticit sau măcar aşa pare, aşa se vede de aici de sus, sus, printre stele, stelele de pe stindardul american fluturându-şi domol puzderia de stele prin care alunec şi eu şuierând molcom ca un motor de avion quadrimotor, ia-mă şi pe mine-n zbor, de cocori… de… Am reuşit!… Din nou…

— Şi cum a fost în avion, vere, când ai trecut Oceanul şi ştiai că te apropii de America, America… Că ai să calci pe pământ american! Cred că e o senzaţie fantastică! Aşa spune toată lumea! Tu ce ai simţit?

— Nu mai ştiu!… Parcă… parcă, da, am dormit mai tot timpul şi m-am visat la Trei Papuci. La spărtură!

— Hai sictir, domnule Ion!… Cine să te creadă?! auzi la el, a dormit! Tocmai când traversa oceanul şi se apropia de America!… Asta să i-o spui lui mutu'!… Că te-ai visat la Trei Papuci!… Că ai dormit… Dormi?… Dorm?… Iar! Iar am reuşit să adorm, cu soarele din hublou luminând şi încălzind pietrele de la digul Mic, încinse de toropeala amiezii, un somn scurt, mic, de infanterie, dar somn, somn… în care mă înşurubez ca un capac, pe dinlăuntru, al fotoliului, americanii naibii, ce faine fotolii au mai clocit, ce fain soare, cald şi luminos, cald, ca vara la Trei Papuci, în

septembrie… septembrie…

X

Nici vorbă să pot dormi, deşi, după cum am schimbat fusul, aş fi binişor în urmă cu somnul. Dar nu mă prinde sau nu vrea să mă prindă ori eu, poate că eu nu vreau, dom'le, să mă las prins! Dar ştiu bine că la Neviorc şi nicăieri în toată povestea asta n-o să mai dorm vreodată aşa de bine ca la Viena, în Obiekt 14 de pe Arsenalstrasse…

Ce chestie!… Tot răul e spre un bine?… Este a câta oară oare când cazaro-ungurimea mondială încercând să ne facă un rău nouă, românilor de noi, ei ne binefăcătoresc fără voia lor, fără vina lor şi fără niciun merit!… Binele ăsta nu se pune la socoteală acolo sus, când se va face adunarea şi scăderea de apoi!

Aşa să fie?

Cine la Viena mi-a înţepat toate patru roţile de la Oltcit, exact în noaptea de dinaintea plecării, amărâtul, de unde să-i treacă prin freza lui de bozgor nerod şi nătâng că-i mâna destinului, nu a lui e mâna care m-a înţepat în tus-patru cauciucurile mamii mă-tii de iredentist, întârziind cu un ceas şi mai bine plecarea mea, adică exact atât cât a trebuit ca să mă prindă din urmă telefonul de la nenea Dumitru, nici nu l-am întrebat cum a dat de mine tocmai la Viena, unde eu însumi nu ştiam că voi ajunge. Iar dacă nu-mi înţepa Pişta roţile…

Cum dracu' se spune mulţumesc pe bozgoreşte?

— *Tecuem*?

— Măi, Oane, chiar tu eşti?!

„Oane"? Nu-mi mai spune nimeni aşa de ani, de zeci de ani de zile!… M-am făcut băiat mare!

— Măi, dacă îmi spui cine sunt, îţi dau… îţi dau premiul Nobel!

— Înseamnă că sunteţi Academia Suediei!

— Bravo, măi! ai haz, semeni cu Linica!…

Cu mama, adică. Cine e aşa de intim cu maică-mea în Europa asta de Vest? De unde vorbiţi?

— Din America, de unde din altă parte?! Ţi-am luat urma de la Paris, m-au sunat băieţii să-mi spună de tine! Le-ai cam plăcut! Nu-i vina mea!

M-am dumirit. Aşa se spune când de la celălalt capăt al firului îţi vorbeşte un nene Dumitru?...

Nici nu eram sigur că mai trăieşte. Şi trăieşte destul de bine după casa în care m-a primit. Toată plăcinta asta de cameră e pentru mine, dar un pat ca lumea nu s-au învrednicit să bage într-însa. Baia însă face toţi banii! Păcat că nu pot dormi în cadă.

Ce-o să se mire mama că am ajuns şi pe aici! La New York!... S-ar putea să am neplăceri la întoarcere? N-am avut viză pentru America. Nici nu m-am gândit să cer, ştiam că nu mi-o vor da şi nici vreo nevoie de America nu aveam.

Dar cum să nu mă mir de iuţeala cu care mi-au dat la Viena şi viza, şi biletul de avion şi ceva bani pe deasupra, ca să mă simt şi eu o dată boier, dar nu Traian!... Boier Şeitan, căci se pare că-i mare sculă nea Dumitru în America asta... Ce s-au mai mirat gazdele mele când au văzut că primesc pe loc viza pentru State!... Eu n-am ştiut să mă mir şi s-au mai mirat şi de mine că nu-mi dau seama că va să zică o viză de intrare în... în ce măsă?! Doar n-o fi vorba de intrarea în rai!...

Ceânvârtenea Dumitru?... Şivăru' Niţă, nul-ammairecunoscut aşa chel! – ce caută el pe la Casa Albă şi cui o să-i povestească el despre mă-sa mare, cum aşteaptă ea pe lumea cealaltă, să-i vadă pe americani venind odată şi odată în România!

Dar cine să-i mai dea búnicii de veste, căci a murit şi madam Bădescu, şi toate celelalte babe din Constanţa care mai făceau spiritism?!... Plus materialismul dialectic!... Cine mai face azi spiritism?! Biata bunica!... Ce mi-o fi

venit să povestesc despre bunică-mea? Da, este şi mama lui nenea Dumitru şi, iată, eu, ştiam despre maică-sa un lucru atât de important de care el, nenea Dumitru, habar nu avea. Habar nu avea cu ce of a murit bunica. Maică-sa, adică. Nu de grija lui că haiduceşte prin munţi şi prin capitalele lumii, ci de-a americanilor, că nu mai vin odată! …

Ce le place cel mai mult americanilor? Vin sau whisky? Whisky! De ce nu vin, domnule, de ce nu vin?!…

A simţit Oane că-l va da gata pe nenea Dumitru cu povestea asta!… Nici alor săi, maică şi tată, nu le-a povestit-o aşa, cu una, cu două, ci după mult timp, când a murit şi madam Bădescu, abia atunci le-a spus ce secret avea el cu bunică-sa, dar de-acum cum s-o mai anunţe când or veni americanii dacă madam Bădescu a dat şi ea colţul…

— De unde scoţi aiurelile astea?! Pe cine vrei tu să prosteşti? s-a supărat taică-su. Nu l-a crezut!

Ba nu, aşa trebuie să fie, a zis maică-sa, îi povestise şi ei până la urmă madam Bădescu, dar n-o prea crezuse şi nu ştia că la înţelegerea asta fusese martor şi Oane al ei. Deci era adevărat ce-i povestise cândva madam Bădescu, iar ea, maică-sa, n-o crezuse. Şi nici n-o impresionase în vreun fel! Şi nici mai departe mamă-sa nu dădu atenţia cuvenită acestei întâmplări, acestei poveşti minunate.

Nenea Dumitru a înţeles-o însă perfect, cât era de important pentru el că maică-sa murise cu oful ăsta, politic! Ce era mă-sa?

O ţărancă puţin mai şcolită. Şi uite la ea, domnule, care să-i fie ultima dorinţă, lăsata ei cea din urmă, oful ofurilor! Să vină americanii! mai vin americanii ăia? Vin sau whisky? Nu, americanii nu vin, americanii whisky! Whisky Jim Beam! Noi! Noi beam. Ei nu! Nu vin!

— Ehe, să fi fost mama bărbat, ajungea prim-ministru! Nu prea i-au semănat fetele! Cel mai mult i-a

semănat maică-ta, măcar că-i era noră! De-aia sau şi înţeles aşa de bine!

Bun, l-am ghicit bine pe nenea Dumitru că o să-i placă mult, teribil ce-o să-i placă şi chiar că i-a plăcut, teribil ce i-a mai plăcut de întâmplarea cu bunica, adică maică-sa, spiritismul şi americanii!… Cum or să tot vină ei, veni-le-ar greaţă să le vină!…

Al şaptezecişaptelea de simţ al meu funcţionase impecabil! Dar de ce nu ghicesc nimic, niciun semn nu am descoperit din care să pricep ce vrea nenea Dumitru cu mine?!… Căci vrea el ceva! Atât amar de ani nimic, niciun semn, şi acum, iată, dă de mine la Viena – e de lămurit cum! şi insistă atât de mult să-mi schimb tot planul, de întoarcere acasă – chiar, eram acum la Bucureşti! îmi plăteşte drum, hotel şi tot ce mai aveam de gând să cheltuiesc, dar numai să vin şi să vin, neapărat să mă vadă, să mă văd cu el, dar nicio vorbă despre vreun motiv mai serios! Dacă-i era dor de mine se putea rezolva cu câteva fotografii!… Ce s-a mai mirat că nu am nicio fotografie la mine. Nici de-a mamii, nici de-a copiilor, nici de-a nevestei.

— De unde-i doamna ta?

— Din Moldova!

— Nu-i mocan că?! se dezumflase nea Dumitru. Cum de nu ţi-a găsit mamă-ta o mocancă, o ţuţuiancă de-a noastră, de la Sibii?

Nu-mi dau seama cum m-am uitat, dar bietul moş s-a grăbit să bată în retragere, ba să-şi ceară şi scuze. Că cică n-a vrut să mă jignească!…

M-oi fi uitat la el mai dintr-o parte, întrebându-mă dacă i-ar pica bine să-i spun acum cine e nevastă-mea! Chiar că doamnă! Şi mi-am făcut socoteala că nu e totuşi momentul potrivit, mai bine să mai amânăm, să fie cu lume mai multă de faţă!… S-o fac ca la Paris, să uite toţi să mai închidă gura, căscată de uimire şi încântare!

Cred şi eu că le-a plăcut băieţilor, băieţi trecuţi cu

toţii de şaptezeci, povestea cu Frederic Lassalle! auzi la ei, să-l sune pe nenea Dumitru la New York să-l felicite că are aşa un nepot!… Mă la de fraier! Mi-am dat seama că ştie despre mine mult mai multe decât arată!… Şi-atât amar de ani de ce nu ne-a mai dat niciun semn?… De ce, unchiule Sam?

— Am avut un motiv… o să-l afli, nu pleci de aici, din America, până nu afli tot ce te interesează!

Vorbele astea sunt cu subînţeles sau aşa, se potrivesc numai?… Păi sigur că toţi anii ăştia am avut aşa, ca o bănuială tot mai întemeiată, că de aş putea să stau de vorbă cu nenea Dumitru mă lămuresc definitiv. Se cunoscuse bine cu amărâtul ăla de Traian Boieru, fuseseră colegi la şcoală, copilăriseră împreună, jucaseră poarca în Coiciu, ştiam o mulţime de lucruri din anii aceia pe care le făcuseră împreună. Ştiam de la mama. Aşa-i, nene Dumitre?

— Şi comuniştii îţi dau voie să te ocupi de povestea asta?

Eh, s-au mai schimbat şi comuniştii, nu mai sunt aceiaşi, nu mai sunt la fel ca-n anii când…

— Am auzit că eşti membru de partid!

— Sunt!… Din ’69L.

— Asta ce înseamnă?

— În ’69 nu mai era niciun deţinut politic, Ceauşescu o rupsese cu ruşii pe faţă, încă din ’68, iar eu i-am cerut maică-mii voie să intru în partid şi mi-a dat!…

— Linica?

— Mama, da! Mi-a dat voie!

— Nu pot să cred!

— S-o fi văzut pe mama, în august, în ’68, când Ceauşescu a vrut să ridice ţara împotriva ruşilor!…

— Ce a făcut Linica?

— A fost, aşa, vreo câteva ceasuri comunistă, ce mai?! Pe urmă i-a mai trecut!

— Acum?

— Ai sărâzi, nene Dumitre, dar îi cam place de el!

— El? (ftiauşefscu?

— Mă, ăsta-i omul dracului, dar nu-i rău la suflet, aşa zice!

— Îi omul dracului, aşa-i!…

Adică?… Nenea Dumitru va fi ştiind de ce spune aşa şi aş fi curios să aflu. O să aflu chiar tot ce mă interesează? … Nu atât de Iorga! Nu pentru Iorga am venit eu să mă văd cu nenea Dumitru!… Ci pentru nenea Dumitru, mai înainte de orice!…

Da, n-am să plec până n-am să aflu şi cum a fost cu secătura aia de Philby!… Ştiaţi, nene Dumitre, că englezii i-au făcut un film?

— Au făcut din el un gentleman rătăcit la Moscova!… Printre mujici! Lordul! Secăturile!…

— Pe cine înjuraţi, nene Dumitre?

— Ne-au murit atâţia băieţi din cauza lui!… Şi ăştia aproape că l-au făcut erou! I s-a iertat totul pentru că erau pederaşti… Nu ne-a putut înghiţi! Ne-a pus naiba, pe câţiva, să ne lăudăm că-n toată Mişcarea n-a fost niciun homosexual!…

— Asta n-am ştiut-o!… Şi nici nu m-am gândit… Interesantă perspectivă!

— Ne-a costat mult!…

— Deci, printre legionari n-a fost niciun homosexual?

— Eh, aşa s-a nimerit! intervine vărul Niţă, americanizant.

Mi-aduc aminte de bancul cu ciobanul şi homosexualul. Li-l povestesc! în Occidentul ăsta fără haz, s-audă şi ei un banc ca lumea! *Pe mine*? *Poate în*… încurc iar replicile şi hazul e şi mai mare! Râde şi nenea Dumitru, şi ochii îi fac la colţuri evantaiul acela de creţuri cu care îl ştiu dintotdeauna! Se vede că a trăit mult în aer liber!

Dar de râs parcă nu e!”. Cum de nu mi-a spus nimeni

chestia asta?! Niciun homosexual în Mişcarea Legionară? Cum de le-a scăpat? Le-a scăpat să priceapă cât de important este detaliul acesta, pe care se vede că legionarii nu pun mare preţ, deşi de aici ar putea, simt că ar putea, ba simt chiar mai mult, am brusc certitudinea că aşa se explică foarte multe din câte au păţit legionarii. Pe cine i-au supărat legionarii de s-a abătut pe capul lor atâta urgie?!... La întrebarea aceasta răspunsul este foarte complex! Adică sunt mai multe răspunsuri!

— Nu, domnule, e o pistă falsă! mă contrazice nenea Dumitru. Hitler, da, i-a băgat la Auschwitz şi pe homosexuali, dar în preajma sa erau bine merçi acceptaţi o mulţime de pederaşti! Cu funcţii foarte mari în Reich! Nici nu se gândea Hitler la toţi homosexualii să-i bage la izolare ori la exterminare, ci numai pe cei care mai făceau şi politică, alta decât a lui!... Cred că nici Hitler n-a fost chiar zdravăn în privinţa asta!... Un om care nu-i în stare să aibă o familie, n-are ce căuta să conducă o ţară, un imperiu!... Da, la noi în Mişcare n-a fost niciun băiat dintr-ăsta bun la toate, dar ăsta nu-i cine ştie ce merit, ai grijă! în România, în general, şi printre români în mod special, nu prea sunt ei mulţi cei pedepsiţi de Dumnezeu în felul ăsta!

— Mocanul tot mocan rămâne, suspină văru Niţă. Poate el să stea în America şi-o mie de ani, că tot nu pricepe cum vine chestia asta pe care n-o făcea nimeni la Săcele sau la Cartalu! Că dacă berbecii mârlesc numai oile – parcă aşa se zice, le mârlesc!

— Aşa, mă mir şi eu de aşa vorbe să le aud în America, la etajul şaptezeci! A mârli, mârli-te-aş!...

— Cum să se mai mârlească mârlanii de berbeci şi între ei!

— Sau oile?! plusez şi eu.

— Eh, asta chiar că n-o mai pricepe bietul tata!

Ne uităm amândoi la el, compătimitor, cât e de falnic mai departe, pe tronul umblător, ne zâmbeşte cu toată faţa

şi deodată îmi dau seama, da, de ce-mi place aşa de mult nenea Dumitru!

Seamănă deopotrivă cu actorii mei preferaţi, Burt Lancaster, Jean Gabin şi Spencer Tracy! Când cu unul, când cu celălalt, când cu niciunul şi atunci arată cel mai fain! Sau invers! Ei seamănă, şi de-aia mi-au şi plăcut, seamănă când cu nenea Ghiţă, când cu tata, când cu nenea Dumitru, de-acum! Cu Şeitanii! Cu mocanul de nenea Dumitru ajuns la Neviorc şi tot mocan, nevindecabil şi irecuperabil rămânând!…

Ce limpede îl văd şi pe cel de odinioară, pentru care am mâncat cea mai cumplită bătaie din viaţa mea de băiat cuminte!…

Când a intrat pe uşă şi parcă ne-am mirat cu toţii că a încăput!…

Ce-ar fi ieşit în urmă cu atâţia ani, să-i fi dat drumul lui nenea Dumitru sau lui nenea Ghiţă, săracul, într-un club de asta, de care-i plină America, de oiţe americane şi nemârlite de berbeci, ci numai ele înde ele, drăguţele! Sunt sigur că le-ar fi lecuit şeitanii pe toate de neînţelesul beteşug!

Ce să găsească o muiere la altă muiere goale puşcă amândouă în pat?! Se mai cruceşte o dată nenea Dumitru şi pentru mine. Ne mirăm cu toţii înveseliţi de America asta, cât poate fi de rafinată, poznaşa!…

Mai torn un rând, mie şi lui nenea Dumitru, paharele ni-s goale cam de multişor şi văru Niţă nu bagă de seamă!

Ridic ochii spre nenea Dumitru şi nu mai înţeleg nimic: i-a trecut toată veselia, înnegurându-se tot mai tare! Ce e nene Dumitre?… Dar întrebarea nu i-o pun decât în gând, simt că nu trebuie tulburat aşa cum priveşte de crispat peste capetele noastre, undeva, departe, întristându-şi liniile feţei, cumplit îndurerându-le!

— Ce e, nene Dumitru? îl pipăi eu încetişor. O să-mi răspundă oare?

Închide ochii şi răsuflă adânc. Apoi:

— Mă, băieţi, eu i-am iertat, i-am putut ierta pe toţi! Pentru câte mi-au făcut mie, mie nu cine ştie ce, am fost mai norocos, dar celorlalţi camarazi, a fost neînchipuit de… Dar i-am iertat!

Carol, Antonescu, comuniştii… I-am putut ierta. N-aş strica pe ei nici măcar o înjurătură! Dar nu pot ierta ce-au pătimit fetele din Mişcare… E cumplit! Şi mai ales absolut nedrept!

…Mi-am adus aminte de ele! se tângui neputincios muntele din fotoliu. Mi-e greu să mă împac cu gândul că-n lumea asta, ca să se mântuiască, era nevoie de câte au îndurat acele fete… Fete şi femei de pus în icoană!…

…Mie mi-au plăcut tare mult femeile!… Şi oful meu e că nu mi-a dat Dumnezeu o fată! Nu m-a învrednicit… Eu nu ştiu lucru mai minunat pe lumea asta decât privirea unei femei!… Mă simt în stare de orice ticăloşie! Dar n-o fac! Ştii de ce? Nu suport gândul că cum s-ar mai uita la mine după aceea orice femeie! Toate!… Chiar fără să ştie exact ce ticăloşie am făcut, sunt convins că numai privindu-mă şi ar pricepe! Ar simţi! Atât e de adâncă privirea unei femei!… A maică-mii, săraca! Numai din priviri ne-a spus ce e bine şi ce e rău! Am priceput din ochii mamei mai mult ca din toate cărţile citite!… Măi, Oane, tu mai ţii minte privirea bunică-tii, măi, ochi de ghizoroi ce eşti!

— Ce-i asta, ochi de ghizoroi?

— Aşa-i zicea mama lui Oane ăsta! mai ţii minte?

Tac, n-aş vrea ca subiectul discuţiei să se mute pe mine. Era mult mai interesant ce spunea nenea Dumitru. Fetele din Mişcare? N-am auzit nimic despre ele!

— Au fost nişte sfinte!… Mai e nevoie să adaug ceva? Nişte sfinte!

— Ce-i ăla ghizoroi? insistă văru.

— Cred că un fel de viezure, după nume. Bunica

folosea mereu acest cuvânt! Acum, aşa le spune mama nepoţilor ei, copiii mei. Când le povesteşte mama şi ei cască ochii la ea mai ceva ca la televizor! Ca nişte ghizoroi!

— Cred şi eu! Şi ce poveşti le spune?

— Poveşti cu Făt-Frumos cum a căzut prizonier, iar maică-sa, coana împărătească, l-a crezut mort şi i-a făcut toate slujbele şi toate pomenile, ba chiar şi mormânt cu cruce şi poză i-a făcut.

— Ce şolticar mai eşti, domnule Oane! auzi la el!

— Chiar, ce aţi zis când v-aţi văzut crucea şi mormântul?

— Ce să zic? M-am închinat, am pus şi câteva flori şi-am zis să-l ierte Dumnezeu, creştineşte.

— Glumiţi!

— Nu glumesc, dar nu mi-ai răspuns tu la o întrebare: comuniştii n-au nimic împotrivă ca tu să dovedeşti că Nicolae Iorga n-a fost asasinat de legionari?…

— Dar de unde aţi înţeles că am stat eu de vorbă cu comuniştii pe acest subiect?… Comunist sunt şi eu, nu?

— Vreau să zic securitatea!

— Am avuteeva discuţii, dar nu despre Nicolae Iorga. M-au sfătuit să nu-mi pierd vremea cu Ţuţea, cu Ghinea, că sunt terminaţi!

— Simion Ghinea?… Te vezi cu el?

— El m-a trimis la „băieţii” de la Paris. La Malcasian şi la părintele Boldeanu…

— Concret, ce înseamnă că ai avut „ceva discuţii”? Dar foarte concret! Sunt curios cum se lucrează, altceva nu!

— Păi nu-i mare lucru, am fost invitat în birou la secretarul de partid şi acolo era un individ cu care mi-a făcut cunoştinţă şi ne-a lăsat singuri să stăm de vorbă. Nu le-a plăcut că i-am dus lui nea Petrache nişte studenţii să-i…

— Studenţii ăia de care mi-ai vorbit?

— Da!… Şi mi-a zis că-i păcat de mine, că nu înţelege de ce mă întâlnesc cu unul căruia i se zice „domn profesor”, dar în viaţa lui n-a ţinut în mână un catalog!

— Idiotul!…

— I-am răspuns că mai aflu şi eu câte ceva, lucruri despre care nici cea mai mică idee n-am avut. S-a mirat că eu, care sunt dictamai profesorul, aş avea de învăţat de la Petre Ţuţea ceva. Ce?

— Şi ce i-ai răspuns?

— Că am aflat de la Ţuţea şi de la Ghinea, de exemplu, cum a fost cu asasinarea lui Duca. Zic, nu a fost cum scrie în istoria lui

Mihai! Roller!… Dar cum? Şi-i povestesc ce aflasem de la „băieţi”. A făcut nişte ochi, mirat că pot să cred asemenea baliverne. Deocamdată nu le cred, dar le bag la cap, zic, şi când o să am timp şi posibilitate, voi verifica!

— Am să verific şi eu!

— Cine a zis asta?

— Ăsta, securistul!

— Ia te uită?!

— Eh, dar ştiţi care-i culmea? M-a căutat din nou, după câteva săptămâni, ca să-mi spună că a verificat el povestea aceea, despre cum şi de ce a fost omorât Duca de legionari! Şi? E-aşa cum v-a povestit Ţuţea al dumneavoastră, închipuiţi-vă! Da, m-a căutat colonelul acela de securitate – în securitate toţi sunt colonei, ca să-i dea dreptate lui Petre Ţuţea şi legionarilor! Ca să-mi spună, da, domnule, au avut şi ei motivele lor!… Dar Iorga, dar cu Nicolae Iorga ce au avut?… Ăă? „Nu i-am dat niciun răspuns, atunci. L-am lăsat să creadă că, până la urmă, rămâne tot aşa cu legionarii. Căci l-au omorât pe Nicolae Iorga! Pe cel mai învăţat dintre români!

— Eh, aici mintea românului se blochează şi nu mai poate nimic să priceapă!… Oricât ne-am mai da noi peste

cap, asta n-o să ne-o ierte rumânul în veac!…

— Şi dacă se dovedeşte că n-a fost mână legionară?

— Mâna a fost legionară, o mână pe care o cunosc foarte bine, am copilărit împreună în Coiciu. Nu ştiai?

— Ba da!… Dar…

— Să zicem că în spatele lui Traian Boieru sau deasupra lui au fost alţii, nu din Mişcare, ci dimpotrivă, duşmanii noştri. Deştepţi au fost! Au priceput multă psihologie, nici că se putea să ne compromită mai tare şi mai definitiv în ochii românilor decât făcând din noi asasinii lui Nicolae Iorga!

— Dar am înţeles că nici Nicolae Iorga nu era fără prihană… Am citit nişte pamflete de-ale lui Tudor Arghezi! Năprasnice!

— Asta-i treaba lui Arghezi! Nu mă priveşte pe mine şi nici pe tine! E treaba generaţiei lor să se judece între ei altfel decât îi judecăm noi pe ei, pe fiecare! Noi nici n-avem dreptul să-l judecăm pe Iorga! Din respect pentru cel care ţi-a dat viaţă şi minte în cap! Ne-a fost ca un tată!

— Bine, dar au apărut semne că asasinarea lui Iorga s-a făcut după un ordin venit din afara ţării! Dacă se confirmă…

— Tot legionarii l-au omorât pe Iorga! Românului nu-i place să recunoască că s-a înşelat, că a fost păcălit!… Ştiu şi eu că nu l-am omorât noi pe Iorga!… Dar tu de unde ştii?

— Ce să ştiu?

— Despre Iorga! Cine l-a ucis!

— Eu ştiu cine nu l-a ucis! Voi!… Legionarii!

— Şi de unde ştii asta?

— De la domnu’ Ţuţea!

— Ţuţea… Nu-l ştiu decât din auzite!… A venit târziu în Mişcare. Ce fel de om este? Aud tot mai mult vorbindu-se despre Ţuţea ăsta!

— Este… este omul cel mai obositor din câţi am întâlnit! Mi-a dat dreptate şi Cioran, care-l cunoaşte din

anii studenţiei.

— Obositor?

— Teribil de obositor! în două ceasuri te-a terminat!

— Cum adică?

— Adică tot ce spune este extrem de interesant, unchiule! Interesant până la virgulă, până la apostrof!… Niciodată nu deschide gura pentru conversaţie, pentru fleacuri convenţionale… îţi răspunde la bună ziua şi după aceea, dacă te ţine cureaua, să te ţii: tot ce spune, e atât de important că stai tot timpul încordat, încercând să nu pierzi nimic din ceea ce spune! Să ţii minte, să ţii minte tot, căci tot ce spune este memorabil! De bătut în piatră! De neuitat

Se uită unul la altul, nenea Dumitru şi văru Niţă.

— N-aveţi cum pricepe până nu-l ascultaţi o dată!… La Bucureşti, intelectualii români sunt de două categorii: unii, suntem numai câţiva, care rezistă să rămână pe lângă Ţuţea, şi ceilalţi, proşti, dar mulţi, care l-au cunoscut şi fug de el ca dracul de tămâie: căci te obligă să gândeşti! Să-ţi pui creieraşii să se învârtă fără nicio pauză de prânz! Ce-i la gura lui, când e vorba de ruşi şi de americani!

— Văd că ţii la el, nu glumă!

— Am scris şi-o carte, în care l-am făcut personaj principal! Mulţi nu-l iubesc, dar care îl cunosc îl iubesc fără niciun rest!…

— Şi ce ştia el de Iorga?

— L-am căutat odată acasă, îi trimisese mama un cozonac, e mare mâncău, şi l-am găsit cu încă cineva. Am vrut să mă retrag cât mai repede, dar m-a oprit. Să stau câteva minute şi să nu uit niciodată ce-o să aflu de la domnul acesta! şi a arătat spre musafirul său. Mai întâi, zice Petre Ţuţea, vă rog, domnule profesor, să ţineţi minte numele de Ilie Stângă!

— Ilie Stângă?… Mai trăieşte?… L-am cunoscut bine, era în poliţia legionară!

— Exact!… S-a uitat la domnul Ţuţea el mai mirat decât mine, nu ştia unde vrea să ajungă marele vorbăreţ. Eu nici atât.

— Domnul Ilie Stângă deţine dovada celei mai cumplite mistificări din istoria neamului nostru!… Asasinarea lui Iorga de către legionari!… Nu există minciună mai mare! Zi, domnule Ilie!

Şi văzându-l încurcat, că nu ştie ce să zică, a continuat tot domnul Ţuţea: când s-a aflat că echipa lui Boieru a plecat la Sinaia, bănuind şi temându-ne de ce, domnul Ilie Stângă a sunat la locuinţa lui Nicolae Iorga să-l avertizeze şi să-l sfătuiască să plece de acasă! Din al cui ordin ai dat telefon, nene Ilie?

— Din al comandantului!

— Al lui Horia Sima, îmi traduce domnul Ţuţea ca să fie totul clar! Comandantul legiunii!

— Da, ştiu şi eu cum a fost, continuă nenea Dumitru.

— Şi cine ţi-a răspuns la telefon, domnule Ilie?

— Doamna Iorga… S-a speriat când i-am spus că ar fi bine să plece de acasă, măcar domnul profesor! A zis că nu e acasă, n-a vrut să mi-l dea să vorbesc cu el!

— Minte de femeie! Ştii ce zicea Iorga despre nevastă-sa! Am crezut c-o să-mi facă copii deştepţi ca mine şi frumoşi ca ea! Dar au ieşit taman invers: frumoşi ca mine şi deştepţi ca nevastă-mea!… Era cumplit Iorga.

— A fost să fie de data asta!

— Cert este că în clipele acelea, privindu-l în ochi când pe nea Ilie Stângă ăla, când pe nea Petrache, m-am convins că asasinarea lui Iorga nu-i deloc lucru curat! Nu-i opera Mişcării!

— Asta e simplu de dovedit!

— Eh, după aceea am început să mă întreb dacă nu cumva Boieru n-a acţionat de capul său!… Şi mă tot întreb de atunci.

— Eu te-aş sfătui să nu amesteci lucrurile.

Demonstrează mai întâi ce este uşor de demonstrat şi rezolvă astfel partea cea mai importantă a problemei: demonstrează că asasinarea lui Nicolae Iorga nu este opera Mişcării. Fireşte, nu poţi ocoli întrebarea „cine?” Dacă nu legionarii, atunci cine l-a omorât pe Iorga?... Eu nu-i exclud nici pe englezi!

— Dar pe ruşi?

— E totuna! mă plesni în moalele capului naşul celebrului Philby.

— Nu înţeleg cu Madgearu ce aţi avut!

— Da!... Madgearu nu ne făcuse nici rău, nici bine!...

— Antonescu ce rol a avut?

— Antonescu se pare că n-a regretat prea mult! Nu-l iubea pe Iorga, îl detesta. Se detestau reciproc!

— Să fi avut vreun...

— ...amestec? Niciun amestec! Exclus!... Mârşav n-a fost Mareşalul!... A greşit mult faţă de noi, dar nu din ticăloşie!

— Faţă de noi? Care „noi”?

— Bună întrebare! Că şi-n Mişcare intraseră atunci mii de septembrişti! Mulţi dintre ei pleavă şi neghină!... Nu uita că cei mai buni dintre noi, vreo trei sute, fuseseră omorâţi ca nişte câini!... Cei mai buni! Am ajuns la putere fără Căpitan şi fără floarea Mişcării! Eram siguri că ne vom compromite! Şi, ce-i drept, toţi ne-au ajutat din răsputeri!

— Şi de ce aţi mai acceptat să guvernaţi?

— Pentru că altminteri ar fi fost încă şi mai rău pentru Ţară... Nimeni nu voia să-şi ia răspunderea guvernării. Nici liberalii, nici ţărăniştii, nici Antonescu singur!... Cât priveşte crimele noastre de la Jilava, n-au fost chiar crime!... Probabil că ştii!

— Dumneavoastră, nene Dumitre, ce „crime” aţi făcut atunci, în noiembrie 1940?

Îl pufneşte râsul.

— Eu, cu Simion Ghinea, cu Grigore Armeanu, Malcasian, cu Nae Cojocaru şi alţii… am plecat prin oraş să-i avertizăm pe cei care ştiam că-s pe listele noastre, să se ascundă câteva zile, până trece nebunia!… La Jilava, cei care au tras în deţinuţi, erau tineri, unii abia intraţi în Mişcare, ei ştiau una şi bună: că ăia arestaţii, miniştri şi generali de-ai lui Carol, omorâseră fără judecată, în dispreţul oricăror legi, sute de băieţi, pe cei mai bravi camarazi!… Ba chiar şi câteva camarade… Ai prieteni?…

— Desigur!

— Dar camarazi?… N-ai! Nu-i aşa?!… Prietenia-i una, camaraderia e altceva! Camaraderia apare între cei ce au văzut împreună moartea cu ochii! între oameni care ştiu că dinaintea morţii şi a ticăloşiei celor care îţi vor moartea poţi conta numai pe tine însuţi, pe Dumnezeu şi pe camarazi! Nu pe lege, nu pe instituţiile statului, nu pe bunul simţ… Toate astea nu există pentru fiara apocaliptică care vrea să te distrugă, ca om, şi ca neam! De bunăvoie au venit alături de tine sau tu te-ai ataşat lor, şi ăştia se numesc camarazi!… Tu ai trei sute de prieteni? Nu!… Eh, cei trei sute de legionari pe care i-au omorât Carol cu Armand Călinescu şi cu Gavrilă Marinescu şi alţi criminali investiţi cu funcţii de stat, cei trei sute de legionari, care sugrumaţi, care împuşcaţi, care spânzuraţi, dar toţi nu numai asasinaţi, ci şi batjocoriţi, toţi trei sute erau camarazii mei, le eram camarad!… Ăsta-i secretul Mişcării Legionare, marea ispravă a Căpitanului. Ne ziceam între noi camarazi, dar chiar şi eram camarazi!… Nu tovarăşi, nu fraţi, nu domni, ci camarazi! Camarad Oane!

— La ordin!

— Ce mai bei?

Am mai băut şi nenea Dumitru s-a bucurat să vadă că-s spornic la băutură. Vărul Niţă parcă ezită să ducă paharul la gură. Hai, noroc, vere!… Semeni cu neamul

mamă-tii…

Când oare ai să-mi povesteşti şi mie ce învârti tu în America asta şi mai ales atunci când te duci la Casa Albă şi te întâlneşti cu nu ştiu ce mare mafiot căruia deja i-ai povestit de bunica şi încă nu mi-ai povestit şi mie cum a fost bunica primită la Casa Albă, cum erau îmbrăcaţi etc.? De bunica nu te întreb căci nu mi-o pot închipui decât în negru, cu vreo câteva fuste pe ea, negre toate, de te săturai să aştepţi până reuşea să ajungă la buzunarul cel mai dosit unde ţinea un bănuţ pentru nepotul ei, să fugă în colţ să-şi ia o acadea!… Aoleu, bunică, pe unde m-ai adus!

— Dacă înţeleg bine asta e şi diferenţa între legionari şi nazişti!

— Una dintre deosebiri!… Ai înţeles bine! Noi am reuşit să cultivăm floarea atât de rară a camaraderiei!… Şi la Piteşti asta a fost ţinta principală: să nu mai rămână urmă de camaraderie între băieţi!…

— L-am cunoscut la Paris şi pe Dumitru Bacu!

— Eh, ce zici de machidon?

— Cred că e omul care m-a impresionat cel mai mult din toată excursia asta!

— Bravo ţie! Ai ales pe gustul meu!… Ţin la el ca la un frate! La un frate mai mic! mai mic şi mai năzdrăvan!… Deci, mai mult decât Cioran ţi-a plăcut!

— Cel mai mult!… Persoanele de faţă se exclud!

— Măi, Oane, eu am trecut prin multe, dar n-am ales. M-a dus vârtejul! Dar Mitică Bacu?!… Ştii povestea?

— După ce am stat de vorbă cu el şi din câte mai ştiam şi eu, m-am trezit cu un sentiment ciudat. Că omul din faţa mea semăna leit cu o sabie trasă din teacă!… O sabie!… De Toledo, fireşte! Ferm şi definitiv croit ca o sabie!… Aşa mi s-a părut Dumitru Bacu!

— Măi, Oane, tu ai talent la vorbe, le potriveşti bine! Să-mi trimiţi şi mie cărţile pe care le-ai scos!…

— Am avut câteva cu mine, le-am tot dat şi eu pe

unde am ajuns! Data viitoare!

— Ca o sabie trasă din teacă!… Ce zici, Niţă, de vărtu? Numai scriitori n-am avut în neamul nostru!

XI

— Eh, nepoate, cred că a sosit momentul să te lămuresc şi eu despre ce e vorba!…

Asta s-a întâmplat abia după vreo săptămână. M-au lăsat să-mi revin, am stat la taclale în fiecare seară până târziu, tot aşa, fără să pricep mare lucru. Nici măcar că ar fi ceva de lămurit. Tac.

— Am să-ţi spun de la bun început că mi-ai întrecut toate aşteptările!… îmi pare bine că te-am adus aici. Good shut!

— Aşa suntem noi de neam! întrecem toate aşteptările!

— Care neam? Şeitanii? Păi n-au fost pe aici, acum trei ani, băieţii lui Victor?! Ce puşlamale?! Hai, nu vreau să vorbesc despre ce nu-mi place. Au fost timpuri grele, nu acuz pe nimeni, fiecare se descurcă cum poate! Şi cei mai mulţi nu au avut de ales, aşa că nici nu poţi să-i judeci. Mai ales noi, de aici, n-avem voie să vă judecăm pe voi, cei din Ţară! Aţi fost nişte martiri! Chiar şi cei care au cedat. Nu există popor de eroi! De martiri, poate. Dar popor de eroi, nu!

A tăcut. Era clar că-şi pregătise alt discurs şi eu îi stricasem… aia, cum se cheamă? Aha… Strategia oratorică!… Fără voia mea. Dar cum să-l ajut?

— Am impresia că îmi veţi face şi unele destăinuiri.

— Bineînţeles!

— N-aş vrea, ştiţi, să-mi încredinţaţi secrete pe care le mai ştiu şi alţii, astfel încât să nu se mai ştie cine le divulgă, cine trădează, şi să cadă vreo bănuială şi asupra mea! Dacă ştim numai noi doi, e O.K! Puteţi avea toată încrederea. Ştiu să păstrez un secret!

Stătu puţin pe gânduri.

— Eu îţi voi împărtăşi nişte secrete, teribil de mari, cutremurătoare. Dar nu ca să le păstrezi! Ci dimpotrivă, ca să le divulgi, nepoate!

— Cui?

— Ai să vezi tu!

— Dacă nu-i aşa de secret, de ce m-aţi mai adus aici să stăm de vorbă, unde nu ne poate nimeni intercepta discuţia?!

— Ţi-ai dat seama!

— Acasă vă e teamă să nu fiţi ascultat?

— În America orice este posibil!

— Ţara tuturor posibilităţilor!… Cine v-ar putea urmări?

— Mulţi! La care se adaugă cei ce ar fi interesaţi să te urmărească pe tine!

— Pe mine? Poate în… Nu ştie nimeni că sunt aici!

— Nimeni din România! Dar aici, de vreme ce ai primit viză, o mulţime de americani au fost avertizaţi că eşti aici! Că te-am găzduit eu! Că te-ai întâlnit cu Culianu al tău! Cu Tauru! Şi, fii sigur, când nici nu visai tu să ajungi în America, aici erau destui care ştiau că un român trăsnit vrea să afle cine de fapt l-a omorât pe Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu.

— Numai Iorga mă interesează! îi avertizasem eu încă de la

Paris.

— De ce numai Iorga? Mâna criminală a fost aceeaşi şi pentru Madgearu!

— Eu am motive numai pentru Iorga.

— Care?

— Nicolae Iorga, stimate doamne şi stimaţi domni, aflaţi că de când s-a inventat pe lume scrisul, onorată asistenţă, în urmă cu vreo şapte mii de ani…

— Zic unii acum că scrisul s-ar fi inventat la noi, în Dacia. Aşa-i?

— Aşa-i: zic unii! Alţii, zic altfel!

— Dar tu ce zici?

— Eu zic că dacii ăia vechi au inventat scrisul, pe plăcuţele alea ale lor de la Tărtăria, şi de la ei s-a răspândit scrisul în toată lumea!… Ca sida!

— Ca sida?!

— Mai apoi dacii şi-au dat seama cât de mult rău ni se poate trage de la scris şi l-au abandonat, vindecaţi… Până au venit romanii peste ei şi iar… Mă rog, e bănuiala mea! Top secret! Iar Nicolae Iorga, în mod paradoxal, după principiul cu excepţia aia care confirmă regula, este omul care a scris cel mai mult de când s-a inventat scrisul!… Cu Nicolae Iorga ne-am scos pârleala pentru un mileniu de tăcere! Când n-am scris nimic!

— E-n Guiness Book aşa ceva? mă completează Niţă.

Nu e, că noi, românii, ştiţi bine, iubiţi telespectatori, nu facem prea mult caz de isprăvile noastre!

— Şi tu, ce te face să te frământi pentru asta?

— Eu am terminat facultatea de litere, domnilor, facultatea de cetire, frumoasă doamnă!… Aşa-i spunem noi, la Bucureşti! Ca cititor, deci, ca profesor de citire şi de recitire mai ales, am mare respect pentru cei care ne dau ce să citim!… Iorga ne-a dat cel mai mult! De citit şi mai puţin de recitit!…

Glumisem, desigur, şi au râs, înţelegând, cu toţii. Lăsasem astfel în doi peri motivaţia interesului meu pentru acest subiect. Americanii ăştia, nu era deloc exclus să mă urmărească?… Nenea Dumitru, american cum era, el a spus-o! Nu eu! Or fi ştiind ei, mai bine şi decât mine, de ce mai cred eu, nu de nebun, că pe Nicolae Iorga nu l-au omorât cei ce l-au împuşcat mortal! Am, deci, motive! Dacă n-ar fi aşa, dacă aş alerga după o himeră, nu m-ar mai urmări! M-ar lăsa să-mi bat capul cu cvadratura cercului. Sunteţi sigur că mă urmăresc? Asta ar dovedi că ei ştiu că am ce să aflu! Şi de aceea mă urmăresc. Mă urmăresc

americanii?

— Încă de la aeroport!... Mai exact, încă de la ambasadă, la Viena, când ai cerut viza şi ţi-au dat-o pe loc! Ţi-au dat-o, că a intervenit văr-tu, dar te şi urmăresc ce faci pe aici!

Eh, aşa mai da! Să ştii că eşti urmărit de FBI şi de CIA, cu forţe reunite, asta da viaţă. Mă săturasem de securitate! Mi se acrise! Până-n gât!

— Securitatea?

— Bănuiesc! în România toată lumea este urmărită de securitate!

Iar nu reuşeam să mă concentrez la cele ce mi se spuneau. Aşa că îmi veni în minte răspunsul de aseară al lui nenea Dumitru, merita ţinut minte! Şi ce a urmat, mai ales ce a urmat!

— Dacă noi, legionarii, am fi vrut să-i omorâm pe Iorga şi Madgearu, am fi trimis o echipă de băieţi la Sinaia, să-l ridice pe Iorga, şi altă echipă la Bucureşti, după Madgearu. Nu era deloc logic, când legionarii din Bucureşti erau sute şi zeci de mii, să trimitem aceeaşi echipă după amândoi!...

— E logic ce spuneţi! Cum de nu m-am gândit?!

— Închipuieşte-ţi că erai tu cel care hotărai uciderea celor doi. Cum procedai, ştiind că unul se află la Sinaia şi celălalt la Bucureşti? Trimiteai două echipaje! Nicicum altfel!...

— De ce? De ce asasinii n-ar fi trimis şi ei două echipe? Una la Sinaia şi alta la Madgearu acasă?

— Pentru că nu aveau decât o echipă! Atât au reuşit să infiltreze printre noi! O singură echipă, poate că un singur om!

— Traian Boieru?...

— A lucrat clar ca un om care avea de îndeplinit o misiune, urgentă, ocazia nu i se mai putea ivi încă o dată şi trebuia profitat. Iar misiunea, e limpede, n-o avea de la

noi, de la legionari!…

— De la cine atunci?

— Spune tu, că ştii mai bine decât mine!…

— Eu nu ştiu nimic. Adun numai date! Date noi! Uitate de unii, ascunse de alţii!…

— Şi cum le cauţi?

— Nu prea le caut!… Mă caută ele pe mine. Mai ţineţi minte unde locuia Traian Boieru în Constanţa?

— În Coiciu, lângă Ionică Papuc!

— Eh, chiar de Papuc e vorba! De Istrate Papuc, feciorul lui Ionică Papuc…

— Am făcut armata împreună, călăraşi cu schimbul…

— Eu am fost coleg de liceu. Ia Mircea, şi sunt prieten bun cu Istrate… Au fost vecini, zicea Istrate, casă-n casă cu familia lui Traian Boieru… Istrate mi-a deschis ochii prima oară, când a ştiut să se mire de nevasta şi copiii lui Boieru, cât de frumos s-au purtat cu ei comuniştii!

— Adică?

— Niciun fel de persecuţii!… Cu Boieru fugit în Germania, iar ai lui rămaşi în România. Niciun reproş că sunt copiii celui mai nenorocit asasin din istoria României!

— E interesant ce spui!

— Să continui? îmi daţi voie?

— Te rog!

Iarăşi, din nou, a câta oară în aceste câteva săptămâni de globtrotăreală, mă vedeam nevoit să-i las din nou cu gura căscată?! Chiar şi pe unii ca aceşti oameni, numiţi legionari, care, ce-i drept, m-au lăsat şi ei pe mine de atâtea ori, visător la câte nemaipomenite au făcut ori câte era cât p-aici să le facă, dar iar n-a fost să fie…

— Deci, *primo tempo*, comuniştii şi securitatea nu se ating de copiii şi nevasta lui Traian Boieru! Nu-i tratează aşa cum îşi băteau joc de ceilalţi, soţi sau copii ori fraţi şi nepoţi de legionari!… Una la mână!

— A doua?

— Ce mai ştiţi de Traian Boieru? Ce face acum?

— Noi l-am exclus din Mişcare şi din viaţa noastră! Niciun legionar n-a mai vrut şi nici voie n-a avut să aibă în vreun fel de-a face cu el!

Rimează, o s-o ţin minte…

— Mare, domnule, mare şi surprinzătoare greşeală!… L-aţi exclus, ziceţi? N-aţi mai vrut să aveţi de-a face cu el! … Nu v-a Interesat să aflaţi motivaţia lui Boieru şi, mai ales, să vedeţi dacă nu vă minte?!

Nu vă înţeleg, domnule unchi! De ce nu l-aţi anchetat, domnule, dur, pe toate părţile?!… Din dezgust? Nu cumva v-aţi permis ca dezgustul să vă fie mai mare decât sentimentul datoriei, al datoriilor faţă de neamul românesc?! De unde atâta candoare? Faţă de omul care v-a făcut cel mai mare rău! Vouă şi neamului românesc!

— Aşa crezi?!

— Dar ce să cred altceva?!… I-aţi întors spatele, cu dispreţ şi oroare! Dar cu Iorga, că a fost ucis de un român, cum rămâne, camarade?! Cum rămâne cu noi, ca români, românii care, iată, îl ucid pe cel mai învăţat dintre ei! Ce fel de oameni suntem noi, românii?! Căci definiţia noastră! ca români, definiţia românilor, deci, s-a schimbat de atunci, dar nu atunci când Iorga a fost ucis mişeleşte, ci atunci când voi, legionarii, l-aţi exclus pe criminal din Mişcare! De atunci suntem un neam fără pereche de tembel, de criminal! Aşa suntem, cum aţi decis voi, legionarii, atunci când nu, domnule, nu l-aţi strâns cu uşa pe asasin să vedeţi despre ce este vorba! Ci i-aţi deschis uşa larg să părăsească Mişcarea!

De ce n-aţi făcut aşa şi cu Stelescu?! Mult mai nevinovat decât Boieru! De ce nu l-aţi exclus şi pe Stelescu din Mişcare? Să-l fi exclus şi atât! De ce l-aţi mai omorât?!

— Crezi că asta trebuia să-i facem şi lui Boieru?

— Trebuia să-l cercetaţi, aşa cum l-aţi cercetat pe

Stelescu, şi să aflaţi *ce*, ce a urmărit! De ce l-a ucis pe Iorga fără să ceară sfatul ori consimţământul cuiva?! Sau poate că l-a avut! Asta nu vă interesa să ştiţi? Să ştiţi tot şi să-l puneţi pe nemernic să semneze cu mânuţa lui ce şi cum a făcut şi de ce şi de cine pus, tot, ca să rămână clar în arhive şi-n manualele de şcoală, să nu mai fie nevoie de fraieri ca mine să bată coclaurii planetei ca să afle cine, cine domnule, ne-a făcut-o atât de urât! Chiar nu v-a interesat?! Voi să fiţi ăia atât de naivi şi de…

— Gândul că, probabil, a acţionat manipulat sau comanditat de undeva, din afara Mişcării…

— …şi-a Tării!

— …ne-a venit mai târziu!

— Niciodată nu a fost prea târziu ca să aflaţi răspunsul clar la întrebarea cine I-a ucis pe Iorga! Cine a comandat moartea lui Iorga?… Eraţi în faţa neamului românesc datori cu acest răspuns! Nici acum nu e prea târziu să-l aflaţi! Să-l daţi! Şi am dat şi eu să dau cu pumnul într-o masă, dar era prea mică şi prea departe… S-o fărâm mi-a venit!

— Aşa să fie?! şi mă privi adânc.

Da, greşeala lor mi se făcea şi mie, abia acum, limpede evidentă. Ce să mai zic de bietul nenea Dumitru, rămăsese agăţat cu privirile de mine, de dincolo de pupilele mărite răbufnindu-i cu fereală un fel de disperare, de stupoare îndurerată că s-ar putea să am dreptate! Că am!… Am!

— De ce nu-i daţi acum un telefon?

— Cui? Lui Boieru?

— Sigur că da! Poate că şi el abia aşteaptă să aibă cui să i se mărturisească, plin de căinţa cumplitei crime! Să vedem ce zice!… Aţi copilărit împreună în Coiciu, la Constanţa… Coiciu ăla a dat oameni mari!… Nu se ştie ce reacţii ar putea să aibă! Luaţi-l prin surprindere! Pe neaşteptate! Nu se ştie cum va reacţiona! Cine ştie…

— Unde să-l sun?

— Unde trăieşte!

— Cred că în Germania! Să-l sun?! mai mult către Niţă, dar ca niciodată în ultimii cinci sute de ani de derutat. Bietul nenea, nu mai are nimic din fala cu care, urmărit de toată securitatea din România, făcea pe cerşitorul prin cimitire! Cât e acum de nesigur!... Ca nicicând vreodată!... Oftez şi eu, cât pot de tare, zgomotos şi retoric şi în toate felurile dezamăgit...

— Nene Dumitre, nu mai facem noi România Mare cu camarazii matale!... în veacul veacurilor! Şi iar oftez, decisiv şi Irevocabil. Întindeam cumva coarda prea tare? Iată, tace. îi sare-n ajutor fecior-su. Brava lui! Aşa te vreau, vere Niţă!

— Vere Ioane, nu cumva vezi lucrurile prea simplu, simplist? Ce rezolvă un telefon?

— Bineînţeles că aşa le văd! Ce e mai simplu decât asta, că nenorocitul ăla de Traian Boieru este mort, mort, vere, mort de cinci ani şi mai bine, iar căpeteniile legionare habar nu au! Aşa de tare l-au dispreţuit pe cel care le-a făcut răul cel mai mare! L-au lăsat în plata Domnului şi a celor ce l-au năimit!... Ăsta da, mioritism!...

— Măi, nepoate...

— Iar bietul neam românesc rămâne cu povara că i-a odrăslit pe legionari, criminalii criminalilor, care au ucis vreo şapte mii de prim-miniştri, ceea ce nu e decât başca dacă te gândeşti la Nicolae Iorga, prim-ministru şi prim cărturar al planiglobului, învăţatul învăţaţilor, omul care, de când îi lumea, adunase cea mai multă ştiinţă de carte care a încăput vreodată într-un singur creieraş! Creieraşii ăia pe care i-aţi zburat voi!

— Măi, Oane...

— Se îndurase bunul Dumnezeu ca să-l nască printre noi pe Nicolae Iorga, iar noi l-am ucis! mai ceva ca evreii pe Iisus! Căci noi, spre deosebire de jidovi, am ştiutbine

cine era Nicolae Iorga! Şi o ştia şi tot mapamondul! Şi tot s-a găsit cine, când au ajuns să guverneze cei mai români dintre români, s-a aflat printre ei viteazul care să-l doboare pe bătrânul cărturar!

...Ehe, evreii sunt mici copii pe lângă legionarii de noi! Nu evreii, noi suntem poporul ales, ales să se facă de ocara veacurilor! în ţara în care a apărut scrisul, a fost ucis omul care a scris cel mai mult! Cine l-a ucis? Nişte... nişte români, căci, se vede, îs neam de ucigaşi! Ucigaşi ai celui mai bun dintre ei!

Nici văru' Niţă nu a mai avut ce să zică! Aşa că am continuat tot eu, ca să nu-mi ies din mână. Măcar că boxam aşa, de unul singur, în oglindă.

— Nu-i aşa că nu a fost niciun legionar la înmormântarea lui Boieru?!... Păi sigur că da! Nu aţi fost deloc curioşi să vedeţi cine-i trimite coroana de flori!... Care ambasadă, care KGB, care partid comunist sau laburist ori social-democrat!... Cum e posibil, nene Dumitre?

— Măi, Oane!... Ai şi n-ai dreptate!

— Mă interesează de ce nu am dreptate!

— Pentru că băieţii noştri, în România, au stat în temniţă din '41 până în '64, iar apoi, până azi, urmăriţi pas cu pas tot ce fac... Noi, aici, în Occident, n-am dus-o nici noi mult mai bine!... Să nu vă faceţi iluzii!... Hăituiţi mereu şi mereu ameninţaţi cu expulzarea! Ne-am risipit prin toată lumea... Iar feciorii noştri, numai Niţă al meu... Şi încă vreo doi, trei! Ceilalţi, nu le fac niciun reproş! După câte a păţit taică-su, nu-i de mirare că îşi vede fiecare de viaţa lui, cu alte gânduri, alte griji... Nu le putem cere să ne urmeze!... Mă mir de tine! mai sunt şi alţii în Ţară? Hai, dă-mi vestea asta, că mai sunteţi vreo douăzeci, treizeci, şi întineresc pe loc!... Aşa, ca tine nişte băieţi!

Mare!... Mare ce eram? Mare jigodie sau mare cabotin? Căci nu făcusem până aici decât să-mi pregătesc

boamba, informaţia trăsnet pe care să i-o dau ca un par în moalele capului! Oare nu i-aş fi putut-o spune cinstit, lăutăreşte, de la bun început, fără atâtea… Fără să-l mai judec eu, neisprăvitul de mine!…

— Deci eu şi alţii, din cauza de rude legionare, nu primim paşaport de ani de zile! Dintotdeauna! Şi ne-am obişnuit cu logica asta şi nu mă mai miram când iar îmi venea plicul albastru, de hârtie proastă, cu antetul Ministerului Afacerilor Interne, celebrul MAI, prin care mi se aducea la cunoştinţă că anuala mea cerere de paşaport a primit anualul răspuns de respingere. De refuz. Tot aşa, fără să mi se spună de ce. Doar o singură precizare: decizia de respingere, „nu s-a aprobat”, venea de la organele, şi citez: „competente”.

— Cunoaştem! Unde vrei să ajungi? mă zoreşte văru’ Niţă insensibil la strategiile mele colocviale.

— La următoarea întâmplare, mie povestită de Viorel Patrichi, un tânăr, unul dintre cei douăzeci de poate treizeci sau chiar binişor mai mulţi, după care tânjeşti matale şi care a ştiut şi el să se mire, în 1983, când doi colegi de-ai săi, de slujbă, au primit în aceeaşi zi vestea că le murise, în străinătate, unuia mama, celuilalt tatăl. La Cernăuţi şi Bonn. Primul a primit telegrama cum că biata maică-sa aşa şi pe dincolo, cel de-al doilea un telefon, că nu mai are în viaţă niciun tată în Germania capitalistă, care să-i strice dosarul de cadre şi de la securitate. Căci cine era taică-su? Era însuşi Traian Boieru!

— A murit Traian Boieru! se întunecă abia acum creştetul muntelui, înnegurat de amintiri. Le las câteva secunde, să fiarbă molcom, nesigur şi eu unde să pun mai departe piciorul…

— Şi au cerut amândoi paşaport! mă ajută, nerugat de nimeni, văru ăsta de Niţă. Te pomeneşti că-mi strică tot aranjamentul meu de vorbe înflorite! Unul a cerut pentru Cernăuţi şi celălalt pentru Bonn!

Nesuferitul!…

— Exact! S-au prezentat amândoi la şeful de cadre, la acelaşi, unul cu telegrama în mână, celălalt cu vestea de la telefon! Securistul fabricii a informat mai sus şi răspunsul: telegrama trebuia verificată, nu te iei după o telegramă, oricine poate să aranjeze să i se trimită o telegramă şi să scrie orice vrea în ea, aşa că mai este nevoie şi de o copie autentificată la notariat şi tradusă în limba română după actul de deces! Ne pare rău, dar asta este procedura! Aşa că bietul proaspăt orfan a trebuit să aştepte vreo trei săptămâni până s-a văzut cu paşaportul în mână. Paşaportul pentru Cernăuţi!… A cumpărat o floare şi atât a mai putut să facă, s-o pună pe mormântul deja năpădit de buruieni al maică-sii…

— În timp ce…

— În timp ce, bravo, vere! paşaportul pentru Bonn şi pentru feciorul Traianului Boier a fost eliberat în câteva ceasuri, fără niciun notariat, ca să poată bietul om prinde avionul de seară… Cine i-a dat paşaportul aranjându-i şi viza germană, s-o primească în drum spre aeroport?… Au colaborat perfect autorităţile româneşti şi germane, trupele NATO şi ale pactului de la Varşovia, toată lumea bună, pentru ca asasinul lui Iorga să nu fie îngropat fără onorurile şi lacrimile familiei!… Poate că şi ale altora…

— Eşti sigur că aşa a fost?

— Merg pe mâna lui Viorel Patrichi până-n pânzele albe!

— Nu strica să verifici!

— Am verificat!

— Pune tu concluziile! Ai toate datele şi, dacă pricep bine, te-a cam pus pe gânduri întâmplarea asta! Deci?

— Unu: securitatea română nu s-a purtat cu băiatul lui Traian Boieru aşa cum s-a purtat dintotdeauna cu urmaşii legionarilor! Deci?

— Deci Traian Boieru nu era un legionar, cel puţin

pentru autorităţile româneşti! Era altceva! Şi securitatea ştia ce! Ce şi cine este propriu-zis Traian Boieru al nostru. Ştia securitatea, iar legionarii, nu!

— Bravo, vere! Doi: la Bucureşti, securitatea română nu a mai avut nevoie să verifice, prin declaraţii la notariat, dacă într-adevăr Traian Boieru murise! Şi asta deoarece, se vede, ştia!... Ştia că murise! Merge?

— Mda!

— Trei: dumneavoastră, legionarii, cum de n-aţi aflat despre Boieru, când, unde şi cum a murit?

— Pentru că fusese exclus din Mişcare, nimeni nu mai avea nicio legătură cu el. Niciun legionar!

— Înseamnă că securitatea, care ştia că Boieru a murit, fusese mai departe în legătură cu Boieru!

— Cum să fie securitatea „mai departe” în legătură cu Boieru?! Securitatea s-a înfiinţat în ’49! Boieru l-a ucis pe Iorga în noiembrie 1941!... Nu ţine!

— Adică, zici tu, vere, în ’49 Securitatea s-a născut din nimic, fată mare! Păi, ce, securitatea din România e una singură? E mai multe! E şi o securitate închinată KGB-ului, şi una a Mossadului, şi una a CIA, numai a noastră, a românilor, nu ştiu dacă mai este şi una de-asta!... Că m-aş înscrie în ea! Şi eu, şi Viorel Patrichi, care, puţin neam de şeitan şi el, s-a dus la şeful de cadre şi l-a întrebat tovărăşeşte, tovarăşi, dar de ce securitatea dă mai uşor un paşaport pentru Bonn decât pentru Cernăuţi? Răspunsul: persoana moartă la Bonn a făcut servicii importante! Cui? Nouă! Care noi? Noi, proletarii din toate ţările! Noi, cominternul! Altă concluzie care să fie?

— Dacă asta este concluzia ta – şi nu cred că este greşită, nu-ţi dai seama că este cam periculos ce faci? Al naibii de periculos!... Şi cu concluzia asta ne-am dus aseară fiecare la culcare! Tot aşa, târziu, după miezul nopţii! Să tot dormi cu aşa concluzie în braţe!

Da, era periculos, dar nu cumva e şi mai periculos să

pricep ce-mi va spune acum bătrânul camarad, nu degeaba s-o fi deranjat el să vină în căruciorul său de paralitic până aici, în mijlocul acestei peluze perfect gazonate, unde în jurul nostru nu mai e nimeni pe-o rază de câteva zeci de metri. Or fi de ajuns ca să nu ne audă nimeni?

— Ce? Ce trebuie să ştiu? Ce trebuie să fac?

— E nevoie să te întorci în ţară cât mai repede!… Am băgat de seamă că a început să-ţi placă pe aici. Îţi dau eu bani să revii când vrei. Viza americană nu-i o problemă.

— Problema este dacă îmi mai dau românii paşaport!

— Or să-ţi dea ei! O să-ţi dea Ceauşescu însuşi!

— Ceauşescu?!

— Despre el e vorba… Trebuie să te întorci acasă şi să iei imediat legătura cu el. Să intri în legătură cu el! Prin orice mijloace! Dar numai cu el să stai de vorbă! între patru ochi!

Săracu’ nenea Dumitru! Nene Dumitre, dar mata nu mai ştii pe ce lume trăieşti! Sau, mă rog, pe ce lume trăim noi acolo, în România. Timid, încerc să-l fac atent:

— Nu e uşor să ajungi la el!

— Ştiu, dar te faci luntre şi punte, eşti ditamai scriitorul şi profesorul! Dacă tu nu poţi să ajungi la el, atunci cine?!

Tac. Să vedem despre ce e vorba. îi fac semn, coborând pentru o clipă ceva mai lungă pleoapele. Chiipesc! A mers! Respiră adânc, pentru fraza decisivă:

— Vor să-l lichideze! Au hotărât! E ca şi semnat! E ca şi mort!

L-aş ruga să repete. Nu sunt convins că am auzit bine: vor să-l lichideze, au hotărât, e ca şi semnat… Am auzit bine? E ca şi mort cine? Ceauşescu?

— Da! îi vor capul până la sfârşitul anului!

— Lui Ceauşescu?

— Doar nu mie!…

— Cine? Ruşii?

— Unii!… Zi-le aşa!… Sau zi-le ăia unii, e mai neclar şi mai corect!… îţi dau eu ceva pentru Ceauşescu. El o să înţeleagă imediat că nu bat câmpii!

Ne uităm unul la altul. Ce l-a apucat pe nenea Dumitru grija de Ceauşescu?! De-o săptămână îl tot înjură. Şi, acum, deodată…

— Când aţi aflat de această hotărâre?

— Acum o lună şi nu ştiam cum să fac să-l avertizez. Noroc cu tine, m-au sunat băieţii că eşti la Paris… Aşa mi-a venit ideea să te chem aici şi să te văd ce-ţi poate pielea! Le-ai plăcut mult şi băieţilor de la Paris. M-au sunat să mă felicite că am aşa nepot. Vezi, nu-i vina mea!

— Bine, dar cât sunteţi dumneavoastră de anticomunist, cum de…

— Îi ştiu bine pe cei care au hotărât asta. Nu e prima oară când au hotărât ceva în privinţa României! Niciuna din aceste hotărâri n-a urmărit binele nostru. Al vostru, că voi trageţi ponoasele! Noi, aici, asistăm! Dar, cât putem, încercăm să ne băgăm şi noi, să le dăm peste mână unora. Unora care sunt plătiţi cu bani grei să nu ne vrea binele!

— Cine-i plăteşte?

— Voi! În ţară! Pe banii voştri sunt plătiţi toţi cei care vor să vă ia gâtul! Aşa de bine au ştiut să vă joace! Idiotul de Ceauşescu! Pe mâna lui v-au pus juvăţul de gât!

Iar mă minunez, fără cuvinte de data asta. De ce-l mai lichidărescu atunci? Şi de ce nenea Dumitru nu-i lasă pe unii să-şi vadă de-aşa treabă minunată?!

— S-a dumirit până la urmă şi el, a aflat! Şi n-a mai acceptat jocul în care intrase fără să i se spună care sunt regulile! Vrea acum să iasă din joc! A ieşit propriu-zis! De-aia îi vor capul!… Şi nu-i va fi uşor să şi-l păzească. Chiar dacă vom reuşi noi să-l avertizăm. Măcar să câştigăm ceva timp!

Tac. Care noi?… Se vede bine că i-ar fi mai uşor dacă i-aş pune eu întrebările la care să răspundă. Are prea

multe de spus şi nu reuşeşte să se hotărască în ce ordine să le spună.

Nici eu nu găsesc ordinea cea mai potrivită în care să mă gândesc la câte mi-a spus.

— Nu-s prea multe de spus. Esenţialul e că trebuie avertizat. O să-ţi fag eu acasă o scrisoare pe care s-o înveţi pe dinafară. Crezi că eşti în stare?

— Nu ştiu. S-o văd. Dacă e-n versuri, o s-o memorez mai uşor.

— Care versuri, mă, pişicherule?!

Da, dom'le, are mintea încă al naibii de vie! S-a prins… Atunci de unde aiureala asta în care se vede bine că bietul nenea Dumitru crede! Unii… Unii ăia!… Cine-s ăia ăştia?

— Te înţeleg, asta este întrebarea cea mai a drăcuţului! Ai să mi-o mai pui, mie, altora sau ţie însuţi, de 'j de mii de ori! Mă mir că ţi-o pui abia acum prima oară!… Dar uită de această întrebare căci nu avem vreme de ea! Uite, nici aici nu putem sta prea mult! Trebuie să ne întoarcem, să nu bată la ochi!… Chiar, ia du-te mai încolo şi întinde-te în iarbă, câteva minute nici să nu mai vorbim. Dacă aţipesc, nu mă lăsa mai mult de-un sfert de ceas!…

Am aţipit eu şi am tras un pui de somn pe cinste. Începe să-mi placă în America. Mă rostogolesc în iarbă până ajung la picioarele moşului. Roţile căruciorului abia se văd din gazonul impecabil. Mă uit mai atent, încercat de-o bănuială cumplită. Dar nu, am adormit pe bune, gazonul nu e artificial. Am auzit eu de gazon artificial, dar asta nu în parcuri, ce naiba! Ci la stadion, acolo, da, mai merge! îmi înfig unghia adânc, printre perişorii de iarbă, să scurm în pământul Lumii Noi!

— Dormişi ceva, nepoate!

— Se doarme bine în poiana asta!

— Mereu ies la iarbă verde, singur de obicei. Din când în când iau şi câte un musafir, ca tine, pentru o

partidă de iarbă verde. Chiar dacă ne-au urmărit, şi cred că ne-au urmărit, ei ştiu că ăsta e tabietul meu!... N-au niciun motiv să creadă că te-am adus aici pentru cea mai importantă discuţie din viaţa ta!...

Din viaţa mea?...

Lucrurile aşa trebuie să rămână: am vorbit şi aici despre Nicolae Iorga! Reluăm acest subiect de câte ori vrei şi cu cine mai vrei tu! Dar despre debarcarea lui Ceauşescu vorbim numai aici şi acum tot ce trebuie vorbit E singurul loc în care sunt sigur că nu ne ascultă nimeni! Te ascult!

— Nene Dumitre, toată ţara aşteaptă să-l vadă debarcat, şi pe el, şi pe ea, daţi dracului jos şi huiduiţi.

— Tu trebuie să-l convingi să-şi dea demisia, să se retragă! L-ar mai huidui cineva?

Îmi vine să mă culc la loc. Deci nu numai să ajung la Ceauşescu şi să stau de vorbă cu el între patru ochi, dar acum mai trebuie să-l conving să-şi dea şi demisia!... Nene Dumitre...

— Hai, zi ce ai de zis! Văd eu că mă înjuri în gând fără să-mi spui în faţă că-s bătrân şi nebun! Spune-mi, nu mă supăr!

— Nu-i vorba de aşa ceva, dar nu-l cunoaşteţi pe acest tovarăş Nicolae Ceauşescu!... Eu nu-mi pot imagina cum aş putea ajunge să stau de vorbă măcar cu şeful său de cabinet...

— Asta să n-o faci! Să n-ai încredere în nimeni din anturajul său!

— Şi atunci cum să ajung eu la el?

— Încerci! Şi iar încerci! Numai de asta să te ocupi imediat ce ajungi în ţară! încerci şi iar încerci! Va fi cineva să te ajute; dar pentru asta e nevoie ca tu să încerci, în toate felurile imaginabile, hai! Şi cineva din preajma lui Ceauşescu, nici eu nu ştiu cine, te va ajuta, dar să nu-ţi închipui că vei primi telefon acasă şi invitaţia să te prezinţi

în audienţă. Trebuie tu să te zbaţi!... E ca la loterie, unde ştiu că nu joci pentru că ştii că nu vei câştiga. Ca şi mama, care nu juca, dar se supăra foc că nu a câştigat şi ea măcar o dată!... La loto există o singură regulă: dacă nu joci, nu câştigi! Asta vreau să te conving: să joci, să nu stai deoparte! Să umbli în draci după o audienţă la Ceauşescu, să te dai şi peste cap! Să faci moarte de om, dar să ajungi la Ceauşescu.

— Bun, ajung la el, la dânsul. La dumnealui! Ce-i zic, ce-i arăt animalului?

— Îi spui şi lui adevărul, despre tine şi Nicolae Iorga. Concluziile la care ai ajuns, informaţiile căpătate de la Londra, ce ţi-am mai spus şi eu! Tot!

— Credeţi că-l interesează?

— E un subiect care interesează pe orice român normal.

— Toată lumea zice că nu-i normal şi că nici român nu prea e!

— Cine-i toată lumea asta? 'ra dracului de lume!

— Păi şi aici, în America, şi la Paris, i-am auzit chiar pe camarazii dumneavoastră înjurându-l de mama focului! Chiar şi pe dumneavoastră!

— Măi, nepoate, iar mă plimbi cu vorba de nu mai ştiu unde am rămas! Ascultă până la capăt şi pe urmă comentează! auzi la el, dacă-l interesează! Păi şi asta e important să ştim, dacă îl interesează subiectul Iorga! Dar, indiferent cum va reacţiona, tu mergi mai departe şi îi spui că mergând pe urmele asasinilor lui Iorga ai căpătat câteva informaţii despre el, despre Ceauşescu, dar aşa i-o spui cum ţi-am spus-o eu, astfel încât să nu-i fie clar că e vorba despre informaţii la timpul prezent şi viitor, lasă-l să creadă că ar fi informaţii despre el, Ceauşescu cel de pe vremea asasinatului lui Iorga. Şi iarăşi să fii atent la reacţia lui. E complicat? Eşti scriitor! îţi pun în braţe romanul cel mai palpitant şi tu faci nazuri!

— De la cine am căpătat aceste informaţii?

— De la mine, poţi să-mi spui numele şi că-ţi sunt unchi. Dacă a uitat, ceea ce nu cred, adu-i aminte: eu am comandat atacul de la Berna, când a murit ca un fraier bietul Seţu.

— Şi care-i informaţia?

— Care ţi-am spus-o: au hotărât să-l lichideze, să-l suprime! Să-l omoare, domnule! Nu doar să-l dea jos ori să-l aresteze! Să-l o-moare!... Călcat în picioare de mânia clasei muncitoare

Oare chiar vorbeşte serios? Şi eu îl ascult la fel de serios?!

— Cine a hotărât? Gorbaciov?

— Nu-i el aşa de prost să te mai întrebe cine!

— Mă rog, zic şi eu unii!... Nu?! Şi-o să mă creadă? Unii ăia!

— Asta numai el ştie, în căpşorul lui. Tu mergi mai departe, să apuci să-i spui tot. Cât o crede, treaba lui!

— Ce-ar mai fi de spus?

— Lucrul cel mai important: să nu facă pe eroul!...

— Asta cam în ce fel de cuvinte să i-o spun?!... Mă faceţi să râd, nene Dumitre. Ceauşescu se simte erou şi când merge la budă!

— Nu mă lua peste picior, încearcă să mă ajuţi să te fac să înţelegi bine ce ai de făcut! Sigur că e nebun şi nu m-ar mira să-i convină, în nebunia lui, să moară martirizat! Nu-l cunosc prea bine, n-am stat niciodată faţă către faţă! Să mă uit în ochii lui, cum mă uit într-ai tăi, şi să pricep cu cine stau de vorbă! Este musai nevoie ca el să supravieţuiască!... Indiferent cum! Dar să nu le ofere ocazia să-l omoare! Căci asta vor, cu orice preţ: să-l omoare! Şi el nu poate să scape în prea multe feluri! Numai într-unul!

— Nene Dumitre, hai s-o luăm mai sistematic. Aveţi ceva împotrivă?

— Nu! Sistematizează tu ce ai de ţinut minte.

— Eu nu pot să ţin minte decât ceea ce înţeleg!…

— …decât ceea ce înţeleg?… Bravo! Good shut! Ai cap de Şeitan.

— Numărul unu!… Numărul unu ar fi să nu-l mai aud cu good shut ăsta în gură! Cum să-i spun asta?

— Bun! Te ascult. Numărul unu…

— Unii, ăia, au hotărât să-l lichideze pe Nicolae Ceauşescu. Cu Elena cu tot, nu?

— Exact!

— Numărul doi: de ce să nu-i lăsăm s-o facă? Asta nu pricep!

— Mi-ai turtit fesul cu întrebarea asta!… Mă, nepoate…

— Nene Dumitre, eu v-am întrebat care este motivul dumneavoastră! Eu nu contez, nu intru în discuţie. Eu execut planul dumneavoastră. Şi vreau să vă pricep. Atât.

— Tu ştii cum ne numeam noi? Ai uitat! Ne numeam Totul pentru Ţară! Fireşte, nu toţi eram aşa!

— Numai unii! Unii…

— Printre ei m-a blestemat Dumnezeu să fiu şi eu!…

Despre Ţară e vorba! tună nenea Dumitru de se auzi în tot

FBI-ul. E vai de mama voastră ce-o să urmeze!… Şi domolit: Mă rog, ce-au hotărât ăştia să urmeze!

— Ăia unii?

— Ăia.

— Ce?

— Nimic de bine, că-i cunosc eu! îi ştiu ce le poate pielea!

— Vreau un răspuns mai clar! De ce vor să-l dea jos?

— Măi, copile, că faci mâine-poimâine cincizeci de ani… Se duce de râpă toată şandramaua comunistă, în toată Europa de Est, poate că şi-n Rusia!…

Pentru cevaurma. peăştianu-ideranjează

săsupravieţuiască schimbării şi Jivkov, şi Honecker, şi Jaruzelski! Căci nu vor mai avea nicio putere, vor urmări evenimentele din puşcărie sau dintr-o vilă din provincie unde vor avea domiciliu obligatoriu. Şi, cine ştie? poate că au căzut la pace cu ei: vă dăm la o parte, pe linia moartă, şi vă ţineţi gura! Altfel, păţiţi ca Ceauşescu!…

— Eh, de ce numai pe Ceauşescu vor să-l terminărescu de tot, să-l lichideze efectiv? That is the…

— Pentru că Ceauşescu viu le strică socotelile! Eu nu ştiu ce socoteli anume! Dar pun mâna-n foc că nu sunt socoteli făcute ca să vă meargă vouă mai bine!… Ţării!… Deci pentru Ţară, pentru Ţara asta căreia Ceauşescu i-a făcut atâta rău, pentru Ţară ar fi mai bine dacă Ceauşescu scapă! Supravieţuieşte! E un fel de paradox!…

La asta mă gândeam şi eu, că nenea Dumitru este prea dialectic pentru o căpetenie legionară.

— Supravieţuieşte, dar nu ca preşedinte al României! … Să fim bine înţeleşi şi să-i spui de la mine că nu are rost să se opună! Toţi din jurul său au fost cumpăraţi şi-l vor trăda când li se va face semnul! N-are cu cine să se opună! … E singur!

— Şi atunci?

— Cum miros eu lucrurile, cel mai bine ar fi să dispară!…

— Să…

— Să se ascundă de ăştia, de cei care îl vor trăda! Să se mişte cu un ceas înaintea lor şi să fugă din ţară ori să se ascundă!… Iar ăştia ştiindu-l că nu e mort sunt sigur că-şi vor schimba planurile! Sau măcar şi le vor limita!

— De ce?

— Pentru că, repet, ce-osăurmezedupăcăderealuileauşescu, aşa cum au planificat-o ei, o cădere, o debarcare violentă, însoţită de dispariţia fizică… Şi ce-o să urmeze, nenorocirea ce va urma, îi va face pe cei mai mulţi români să-l regrete, aşa troglodit cum

e!

— Să-l regretăm?!

— Dar dacă nen-tu Ceauşescu nu mai există, degeaba o să-l regretaţi!

— Chiar aşa tâmpiţi să fim?!… Să-l regretăm că nu ne mai fute zilnic la icre?! scap eu o vorbă din liceu ştiută şi pe care, iată, la fix mi-am amintit-o, băi, Beberule!…

— Nu vorbi aşa, ci pricepe că n-ai nicio idee despre ce va urma!

— Mai rău decât e acum nu se poate!

— Ohoho! Ba încă cum!… Şi ţine minte ce să-i spui, cuvânt cu cuvânt: dacă nu pleacă din ţară, cum ar fi cel mai bine, să se ascundă în acelaşi loc unde a zăcut bolnav de friguri în toamna lui 1940! Acolo să se ascundă! Toul e pregătit şi-l aşteaptă! Să se ascundă acolo unde se afla el atunci când Nicolae Iorga al tău a fost omorât!

— Unde?

— Ştie el!… Tu e mai bine să nu ştii!

— Ceauşescu este omul care ştie totul, dar nimic în plus!

— Ce-i asta?

— Un banc!

— De bancuri sunteţi buni, nu vă întrece nimeni!…

— Deci ziceţi că se poate şi mai rău!

— Of course!… Nu că se poate, sigur va fi mai rău!

— Nene Dumitre, ce-a făcut Traian Boieru cu Nicolae Iorga când l-a omorât este floare la ureche pe lângă crima pe care vrei dumneata s-o faci salvându-l pe Nicolae Ceauşescu. Nu te vor ierta niciodată românii!

— Măi, nepoate, nu fi căpos! Să dea Dumnezeu să fie dat jos Ceauşescu şi vouă să vă fie mai bine fără el, vouă şi Tării! Sunt primul care am să mă bucur!… Dar dacă nu va fi aşa? Dacă planul, proiectul, pe care eu îl cam ştiu, iar tu habar nu ai de el, este să vă fie încă şi mai rău?!

— Asta ce fel de planificare este? Că nu-i socialistă!…

— Zi-i cominternistă!

— Aha!

— Ei, bine, asemenea proiect se poate împiedica numai în detaliul ăsta: Ceauşescu nu e mort! Ceauşescu se poate întoarce!

— Ca Monte Cristo?

— Ăştia, dacă se pun să vă belească, aşa cum ştiu ei să belească, păi o vor face mult mai metodic şi mai eficient decât Ceauşescu!

— Iar mata zici că n-o vor mai face dacă Ceauşescu e pe undeva ascuns şi îi pândeşte!

— Dimpotrivă, ştiindu-l că poate reveni, vor schimba planul, adică vor face tot ce se poate pentru ca voi să nu-l regretaţi pe Ceauşescu! Să nu-l vreţi înapoi!... E aşa greu de priceput?... De-o lună de zile îmi fierb creierii ca să găsesc o soluţie!... Pentru voi! Nu ca să-l salvez pe... pe... Pricepi ideea? Poate că nu e cea mai bună. Dar noi doi numai atâta putem face! Pricepi?

Cam...

Şi stai liniştit, nici eu nu sunt de capul meu! mai sunt şi alte capete care gândesc la fel!...

Pricepea Oane, şi, dacă avea atâtea de obiectat, era mai mult din curiozitate, să vadă argumentele, motivaţia huidumei cu părul colilie. De unde aerul ăsta de forţă pe care-l degaja chiar şi din scaunul său de paralitic, din care îţi vorbea ca de pe un tron?!

— Nene Dumitre, dumneavoastră ce ştiţi de povestea cu Vlad Ţepeş, că neamul Şeitanilor din Săcele ne-am trage din Vlad Ţepeş?

— Din Dracula?! Ţi-ar plăcea!

— Bunica mi-a povestit ceva, dar eram eu prea mic şi nu mai ţin bine minte.

— Întrebarea asta mi-a pus-o şi profesorul Sextil Puşcariu... Am auzit că numele lui e interzis în România!

— A fost interzis, prin anii ’50. Acum nu mai e, îl

învaţă studenţii la facultate!

— M-a trimis Căpitanul la el, cu o scrisoare... La Bran... Am stat o noapte întreagă de poveşti!... Să-i spun despre toate neamurile noastre din Dobrogea. Ce s-a mai minunat! Fusese prin Basarabia, avea oameni de-ai lui care trecuseră şi Nistrul, până dincolo de Bug, alţii până în Caucaz, au dat şi pe-acolo de nişte sate mocăneşti! Pline de Şeitani, Vidrighini, Licoi, Florea, Canja... Nu ştiu când se vor mai naşte oameni dintr-ăştia!... Ca domnul Puşcariu!... Tu cu ce te ocupi la facultate?

— Predau limba română! îi învăţ pe studenţi cât e de grozavă!

— Păi să ştii că e!... Eu nu mi-am dat seama până n-am stat atunci de vorbă, o noapte întreagă, cu profesorul Sextil Puşcariu!

— A fost şi el în Mişcare?

— Nu ştiu să fi fost! Dar la oameni ca el nici nu mai contează. Ştii ce mi-a spus: voi, mocanii, voi aţi lăţit Ţara, voi aţi făcut România Mare!... M-am tot gândit la vorba asta!... Mocanii au făcut România mare...

— Şi ce-a zis de Vlad Ţepeş?

— Da, cică era tot Şeitan şi el, întreg neamul Drăculeştilor se trăgeau din Săcele şi ei!

— Dar la Viena, la asediul Vienei, care Şeitan a fost?

— Tu ar trebui să ştii mai bine, ca profesor de istorie!

— În cărţi nu scrie de niciun Şeitan!...

— Undeva prin arhivele imperiale trebuie să scrie pentru ce l-a copleşit împăratul cu daruri şi decoraţii pe Vlad Şeitan! A făcut treabă bună atunci, la Viena!

— Şi azi, la New York, ce treabă fac Şeitanii?

— Încearcă şi ei...

— Văru' Niţă cu ce se ocupă?

— Du-te tu în ţară, fă treaba pe care ţi-am dat-o de făcut, şi după aceea stăm iar de vorbă, aici sau la Constanţa, şi-ţi răspund la toate întrebările.

— Numai una vă mai pun: despre George Patton.

— George Patton?…

— El v-a adus în America?… Pe mâna lui mergeţi şi azi?

— Eşti dracul gol, măi, nepoate! De unde ţi-a venit întrebarea asta?

— Veniţi la Constanţa cât mai curând şi am să vă răspund şi eu la toate întrebările!

— Numai una îţi mai pun!… Petre Ţuţea?

— Nu!… Simion Ghinea.

— Trebuia să-mi dau seama. Am început să mă ramolesc… Hai acasă!

XII

Deşi e cu baterii NASA şi zeci de butoane şi alte fiţe pe el, scaunul împărătesc mai trebuie ajutat din când în când ca să poată rula prin gazon. Aşa că mă postez în spate şi împing la tronul umblător cu şmecherii şi cu câte mai umblă nenea Dumitru ăsta, auzi la el, umblă acum să-l scoată el pe Ceauşescu din labele kaghebiste! Iar eu să-l ajut! Să-i fiu curier!… Aşa că vorbim mai departe fără să ne vedem feţele ce suntem, până vom ajunge în şosea, unde ne aşteaptă maşina.

— Băieţii de la Paris, când am vorbit cu ei, ţi-au găsit un singur defect, domnule Oane: că prea îi luai apărarea lui Ceauşescu… Asta mie însă mi-a convenit! Ca să te văd acum pornit aşa de tare împotriva lui!…

— Şi care-i baiul?

— Fă-mă să pricep… Dar nu în maşină, în maşină vom schimba subiectul. Care-i poziţia ta? Fă-mă să pricep, domnule!

Instalaţi în maşină, cu ajutorul şoferului despre care nenea Dumitru nu are de unde să ştie tot, aşa că el tace, eu continui însă discuţia ca să-i pun capăt:

— Să vă fac să pricepeţi?!… Cum vine aia să-l faci pe altul să priceapă ceva ce tu însuţi nu pricepi?

— Aha! Nici tu nu pricepi ce e cu tine?!… Interesant!

— Aşa că, dacă nu e nimănui cu supărare, am să trag puţin pe dreapta, până ajungem acasă.

— Cum adică ai să tragi pe dreapta?

— Adică o să încerc să trag un pui de somn!…

— Bună idee! Numai să poţi!…

De unde să pot?!… Ce-a naibii creatură de om mai sunt şi eu!… La asta încerc să mă gândesc, nederanjat de nimeni, făcându-mă că încerc să dorm!… Cum m-am pomenit eu, abia aterizat în toată Europa de Vest, în nesfârşitele discuţii despre situaţia din Ţară, dintr-odată contrazicându-i pe toţi care îl înjurau pe Ceauşescu! Şi toţi îl înjurau!… Aşa mi-a venit!

M-am pomenit luându-i apărarea şi inventându-i, uneori descoperindu-i chiar, adică reale, temeinice merite la care nu mă gândisem niciodată!… Cum a fostşi şocul, revelaţia pe care am avut-o, luciferică, în faţa soldatului sovietic eliberator din inima Vienei…

Aici, la New York auzindu-l la început pe nenea Dumitru înjurându-l şi el, m-am abţinut – deh, este fratele tatii, singura mea rudă din străinătate, am de stat la el câteva săptămâni şi am tot timpul ca să mă contrez cu el pe acest subiect, nu mă grăbesc! Pentru ca acum, când mi-a dezvăluit planul său de a-l salva pe Ceauşescu, chit că este nebunie curată, să mă răscolesc tot eu împotriva lui. A unchiului Dumitru şi a planului şi a lui Nicolae Ceauşescu. împotriva lor! Pomenindu-mă, din ce? critic şi adversar al Ceauşescului!… Cică contra mereu!… Oricum ai da-o!

Aşa era Socrate! mă ajunge de departe, de acasă, de peste ocean, consolatoare, observaţia mai veche a lui nea Petrache!… M-am războit cu toţi până acum: şi cu cei care-l laudă pe animal şi cu cei care-ivorcapulbietului bâlbă. Atotputernicul Ghelasse, cum îi zice, „codificat”, Florin Pucă, şi pseudonimul ăsta de cârciumă i-a plăcut şi autorului. Şi l-a băgat în Salonul *de reanimare*. *Eu* cum să-i

mai zic?... Vorba lui Ion, a lui naşu: „mă, pe ăsta am ajuns să-l înjurăm şi de tată!” Chiar! Cred că-i omul cel mai înjurat din istoria multimilenară a neamului românesc! Şi m-am găsit eu, Pizdelea Ion, să-i iau apărarea. Mai ales atunci când e înjurat mai tare!... Ăsta ce soi de perversiune o mai fi fiind?!

Deci, vere, până la urmă ce este în capul Iu’ matale? ...

Am scăpat şi eu în Occident, după atâţia ani de aşteptare, şi ştiu bine din comanda cui a fost atâta aşteptare, până am cam început să îmbătrânesc de tot, şi altceva nu găsesc mai bun de făcut decât să mă cert cu toată lumea şi să-i iau apărarea cui?!... Opressorelui!

...Ia să vedem cu binişorul, mai întâi de unde reacţia asta? Pentru care eu însumi nu eram pregătit, surprinzându-i pe toţi şi mai ales pe mine însumi! De ce mi-a venit mie să-i iau mereu apărarea în aceste aproape două luni de când călăresc Occidentul?!

— Nu mai înţeleg nimic, domnule profesor! Dumneavoastră, care în şedinţele de partid aţi spus nişte chestii de s-a auzit până aici, la Paris!... V-au citat mereu la „Europa liberă”, cum aţi demascat, cu cât curaj, cenzura din România! Şi dictatura introdusă în cultură de nişte analfabeţi!... „Decât în socialism cu o ţară ecologic distrusă, fără plaja de la Mamaia, mai bine în capitalism, dar cu ţara rămasă întreagă!”... Dumneavoastră aţi spus-o! Iar la Cluj, la colocviul naţional al epigramiştilor, aţi fost epocal! Le-aţi pus diagnosticul cel mai dur! (Pupa-m-ai în...) Şi mai adevărat!... Acum, de ce-l apăraţi?!... Nu mai înţelegem nimic! Nimic, nimic!

Nu-i nimic, o să pricep eu! Nici n-o să-mi fie greu să pricep! Mă cunosc foarte bine şi practic de câteva secole jocul ăsta, al priceperii şi perceperii de sine. Aşa că nu mi-a fost greu să mă pricep încă de la început, în Germania, cum de-am devenit aşa, peste noapte, graniţa trecând-o,

ţuţerul lui Ceauşescu… Ba chiar petreţuţerul lui Ceauşescu. Doar în ţară îl înjură atâţia şi nici nu mi-a trecut prin cap să-i contrazic! Taman aici m-am găsit s-o fac!

Şi pricep! mai întâi pricep că nu prea îmi vine – vom vedea altă dată de ce nu-mi vine ca ăstora, care au întins-o din Ţară, să le recunosc dreptul de a-l mai înjura tot ei pe Ceauşescu sau de a critica tot ce au lăsat în urmă…

Aţi plecat, să fiţi sănătoşi! Dar nu te strofoca să-l înjuri pe Ceauşescu mai tare decât noi, care-l răbdăm mai departe ceas de ceas, clipită de clipită! Aşa cum îl fac ei praf pe Ceauşescu, nouă nu ne mai rămâne nimic!… Aşteptaţi, fraţilor, să vedeţi ce-i punem noi în cârcă şi numai după, dacă aveţi cu ce şi mai rămâne loc, plusaţi şi voi!

În plus – şi asta mă deranjează, socratic, cel mai tare, toţi îl înjură prosteşte! Pentru lucruri de care nu se face nicicum vinovat, nu-s adevărate sau, şi mai grav, sunt aiurea înţelese, tembel interpretate. Niciunul din milioanele care-l înjură n-a înţeles esenţa răului pe care-l produce acest bezmetic!

Esenţa răului pe care-l produce acest… Şi care-i esenţa aia, măi, Cucuzelul mamii?!

Am altceva mai bun de lămurit acum!… Altă dată, când o să am timp o vom lămuri şi pe asta! Nu-i nicio grabă să mi-o ia careva înainte! Careva dintre nămeţii care-l înjură, îl blesteamă, îl spurcă cu tot ce le vine la gură, dar o fac strict prosteşte, fără argumente corecte, de-aceea mă şi amuză să-i înfund.

Ca pe domnul regizor care se dădea mare, la Düsseldorf, că Nicolae al nostru dusese România la Olimpiada de la Los Angeles din ordinul ruşilor! Olimpiada la care ţările socialiste, în frunte cu URSS, au refuzat să participe, ca să plătească astfel ofensa adusă Moscovei de americani, alţi nămeţi, care nu participaseră nici ei la

precedenta olimpiadă, de la Moscova iubită, întorcându-i lui Ivan spatele de dragul drepturilor omului, cu Zaharov în frunte şi alţi năimiţi… Dizidenţii mamii lor!

Auzi la ei, la idioţii de americani! Din cine să facă mare dizident! Din secătura de Zaharov! Şi din cauza lui să nu se mai ţină olimpiada! Cea de la Moscova! Cât pe ce!… Deci ţările socialiste, în replică, cantre ţaţete, nu s-au mai înscris nici ele la olimpiada americană, cu excepţia României, singura ţară comunistă care a ignorat boicotul moscovit şi şi-a văzut de treabă, trimiţându-i pe românaşii noştri să le sufle celorlalţi un purcoi de medalii olimpice.

Ah, nu, nici vorbă de aşa ceva! Domnul regizor ştie el precis că totul a fost un aranjament între Ceauşescu şi Brejnev! Un aranjament secret, doar se vede de la o poştă că-i un aranjament! România a mers la Los Angeles la olimpiadă cu OK-ul sovietic! Altfel cum?…

Am tăcut.

Domnul profesor – mi se adresează prostovanul de regizor, are altă părere sau mi se pare?

M-a provocat, nu-i aşa?! E vina lui, nu a mea. A trebuit să-i răspund. Neprovocat, neinvitat, n-aş fi făcut-o!

— Băi, proasto, îi zic eu domnului Ghiurcăcăcescu, păi dacă România n-ar fi participat la Olimpiada din Afherica, de la Los Angeles, aceea la care ţările socialiste au refuzat să participe, ar fi fost clar că ascultă ordinul Moscovei. România s-a dus la Olimpiadă totuşi, iar dumneavoastră consideraţi că acest gest a fost dictat tot de la Moscova. Vă cred. Sunteţi, probabil, mult mai bine informat decât mine sau mai perspicac. Dar haideţi să examinăm ipoteza, teoretică, că Ceauşescu n-ar asculta de Moscova şi vă întreb: cum trebuia să procedeze Ceauşescu pentru ca dumneavoastră, imbecil cum sunteţi din născătoarea mă-tii, să deduceţi că nu ascultă de Moscova? Ce trebuia să fi făcut altceva decât ceea ce a şi făcut? S-a dus la Olimpiadă! Dar spuneţi că nu e bine, că a făcut-o din

ordinul Moscovei! Eh, cum aţi fi procedat dumneavoastră dacă v-ar fi cerut Ceauşescu sfatul ori aţi fi fost în locul lui?

— Eu în locul lui? strâmbă din nas neisprăvitul. Se simte jignit nimicul din faţa mea!

— Aşa trebuie judecat orice om, încercând să te pui în locul lui. Eu mă pun chiar şi în locul lui Dumnezeu ca să pot pricepe că lumea asta, aşa cum este ea de rea, urâtă, nedreaptă, tembelă, absurdă şi împuţită, nici nu putea să fie mai bună şi mai frumoasă decât cea care este!... Şi tare mai este mişto de tot!...

De aceea e bine să fii perfect informat ca să-ţi poţi imagina corect ce înseamnă „să fii în locul lui”. Eu fac de mult exerciţiul ăsta şi aşa am ajuns la concluzia că toţi care îl înjură pe Ceauşescu, la fel ca şi toţi care îl laudă, sunt nişte imbecili, critică şi laudă fără niciun discernământ, fără nicio urmă de rigoare intelectuală! Nişte emoţionali guralivi şi isterici! Nişte malahişti! Nişte... Nişte!

Toate astea îmi veneau însă şi mai de departe... Din acea minunată, bărbătească noapte de mai când am plecat de acasă hotărât să nu mă întorc a casaţii me până n-am să mă dumiresc: o fac sau nu?

Am plecat de acasă pentru ca peripatetizând prin Bucureşti, dincolo de miezul nopţii şi de-al lucrurilor, să mă examinez pe toate părţile, mai întâi pe mine, apoi întreg contextul, ca să decid limpede lămurit dacă sunt sau nu în stare să scap lumea de el! Da, da! Să scap lumea de el! Să-i iau gâtul! Aţi auzit bine! îl termin, domnilor!

Locuiam pe Ana Ipătescu şi în fiecare zi din balconul meu se ivea ocazia să mântui lumea de un nebun, un monstru, o fiară! Mă gândeam tot mai mult, ce şi cum ar trebui făcut! Nu era deloc greu s-o fac! Numai să fiu în stare să mă hotărăsc! Sunt?... Eh, aceasta a fost întrebarea cu care m-am plimbat la braţ o noapte întreagă prin

Bucureştiul de altă dată! Privindu-ne mereu adânc în ochi, pierduţi unul în celălalt!

Mi-am făcut în noaptea aia, noapte de mai, fel şi fel de calcule şi, fără să fi ştiut ceva pe atunci despre nicadori şi ceilalţi camarazi, am ajuns la încheierea că da, fraţilor, sunt capabil să-mi dau viaţa – nu eram nici însurat, nici copii nu aveam, nu mi-a venit cine ştie cât de greu să mă hotărăsc şi la acest sacrificiu, atât de liniştitor, ca să scap neamul românesc, omenirea, întreaga planetă şi întreg sistemul solar, de pacostea fără de leac numită Nicolae Ceauşescu. I-am găsit eu leacul…

Iar toate astea le gândeam fără martori, adică fără să teatralizez, senin şi încordat totodată. Nu mă vedea nimeni cu cerni frământam eu creieraşii. Eram şi singur prin oraşul adormit, oraşul bucuriei, bucuriei altora când îi voi scăpa de el, Doamne, ce-or să se mai bucure şutii care acum dormeau duşi în banca lor. Meritau oare să mor eu pentru ei?!… Dar bineînţeles că n-o făceam pentru ei! Ci pentru mine! S-ar fi dus dracului de râpă tot ce aveam în mine dacă n-aş fi luat hotărârea de a-l „face” pe individ!

Ici-colo câte un ins somnambulic şi năuc, nesimţitor la clipa istorică de pe trotuarul cestălalt…

Da! Mi-a fost clar că, indiferent de ce s-ar întâmpla cu mine după, o fac. Nu-mi pasă!… Miza era să trec de la înjurătură, de la vorbe aşadar, la făptură, la făcătură, la faptă, la faptul că! Şi am trecut! Eu! Nu voi!

…Da, domnilor vituperatori vituperativi ai regimului ceauşist! Eu am trecut de la vorbe la fapte, căci faptă a fost să mă încordez din toate mădularele sufletului meu personal pentru a mă dumiri că se poate conta pe Bentosul până la capăt, până la gestul ultim, cel mai disperat şi lucid! Omul trebuie lichidat! Insul nu mai are ce căuta în fruntea Ţării!

Şi, cum singur nu se va da deoparte căci este de-o încăpăţânare fantastică, domnule, fără pereche, unică,

atunci nu ne rămâne altceva de făcut decât să recurgem la hotărârea mea. Rămâne oricând valabilă! Este decizia mea! Am luat-o! Puteţi conta pe ea!…

Ascultaţi la mine: din clipa asta Nicolae Ceauşescu este un om mort, săracul! Chestiune de zile, de ore! Voi hotărâţi! Eu sunt gata oricând! La orice oră! Când? Voi hotărâţi când!

…Când a fost asta?… Da, eram neînsurat, probabil în primăvara lui ’77, după cutremur, când supărarea noastră pe ce se întâmpla cu noi a fost mai mare ca oricând. Numai că, dragii moşului, planul nu se putea opri la atât. Viaţa merge înainte! Viaţa celor rămaşi în viaţă, deci nu a mea şi nici a răposatului, Dumnezeu să-l ierte! Viaţa voastră, a Ţării! Cum va fi ea după? După dispariţia lui nen’tu Ceaşcă!…

Abia aici m-am blocat!

Bunăoară, cine o să-i ia locul? Verdeţ? Mizil? Poate feciorsu?… Şi care va fi câştigul?… Şi dacă în locul lui vine ea, coana Leana?

Păi nu-i lichidai pe amândoi?

Să omor o femeie?… Eu nu mă gândeam şi la ea! N-a fost vorba aşa!

Şi dacă numai aşa, abia aşa ar fi cel mai bine, lichidându-i pe amândoi ţinându-se de mână ca doi porumbei?! Doi porumbei siamezi! N-ai s-o mai faci?

Păi, dacă-i aşa, cel mai bine ar fi să lichidăm tot Cepexul! Dacă nu chiar întreg CC al PCR, mai puţin membrii supleanţi, dintre care cunosc şi eu câţiva, oameni tare de ispravă!

Deci renunţi?

Nu renunţ, dar fă-mă să pricep ce va fi după! După tragica, zguduitoarea, nedreapta şi ireparabila dispariţie a marelui strateg!… Nu-i aşa că nu-mi poţi oferi nicio garanţie că va fi mai bine?

Mda, onorată şi iubită, mult iubită asistenţă! Cam aşa

s-au derulat dezbaterile din Parlamentul multicameral şeitănesc! Aţi trecut cumva şi dumneavoastră, maestre X, prin aceste Parlamentär! înainte de a vă pune coada pe spinare, lăsându-ne pe noi singuri cu Fiara cea mai neîmblânzită? După cum îl înjuraţi de tare şi de incontinent – şi nu este asta singura domniei voastre incontinenţă, nu-mi vine să vă întreb decât aşa: de ce, domnule, dacă îl urâţi aşa de tare, nu l-aţi împuşcat până acum?

— Nu putem, dom'le, pentru că suntem un popor de laşi!

— Păi de unde ştiţi că poporul român vrea să-l împuşte?

— Cum să nu vrea, domnule?!

— Nu puteţi fi aşa de sigur!… Ştiţi cum gândeşte poporul român: schimbarea domnilor, bucuria nebunilor!…

— Vai, măi, Ioane, dar tu scoţi şi morţii din sărite!

— Păi, domnule, eu dacă l-aş înjura pe unul cu atât nesaţ cu cât îl înjură domnul artist pe nen'tu Puiu, nu mi-aş mai găsi odihna până nu l-aş împuşca! Ori îl împuşti şi-l înjuri mai departe, e dreptul tău, ori, dacă nu eşti în stare să-l împuşti – şi aţi spus singur de ce: pe motiv de laşitate, la ce folos şi cu ce obraz să-l mai înjuri în continuare?!

— Înjură şi el ca tot omul! Ce atâta teorie?!

— Nu, dom'le! După ce constaţi că nu eşti în stare să-l împuşti – şi asta pentru că tu eşti laş, nu bietul popor care te-a scremut, dacă mai ai chef de înjurat atunci nu mai poţi înjura decât dimineaţa, când te uiţi în oglindă şi iar dai ochii cu acelaşi cur care se obrăzniceşte să-şi zică faţă, chip de om!…

De-au amuţit cu toţii şi am fost încă o dată un *trouble fête*, cum mi-a spus-o, cu ani în urmă, George Ivaşcu, că stricasem eu centenarul Tudor Arghezi dându-i peste bot bătrânului neruşinat şi vajnic paznic de farul mă-sii! Haimanaua de Geo!… Geo şi Bogza!… Haimanalele!…

Cui să explic eu la Paris şi-n tot Vestul sălbatic, în discuţii uşuratice, frivole, în care fiecare era preocupat să se audă pe sine, să apuce să-şi spună poezia deja recitată până atunci de zeci de ori, repetată la nesfârşit ca să se mai convingă o dată că deştept a mai fost fiul mă-sii când a plecat din Ţară şi a ales libertatea Occidentului, libertate de care nu prea ştie cum să profite altfel decât înjurându-l în perpetuitate pe bietul Nicalai?! cui să-i explic eu cum vine aia că eu, spre deosebire de ’mnealor, am trecut prin ceva care domniilor voastre vă este perfect necunoscut şi chiar imposibil de imaginat! Eu am mers cu înjurăturile mult mai departe decât feţele ce sunteţi, am forţat fapta înfăptuitoare, aşa că mi se face greaţă de înjurăturile voastre, nu v-aţi săturat să înjuraţi doar şi atât?!…

— Şi care-i fapta?

— Măcar asta, că atunci când am văzut că nu pot controla cu nimic ce va fi după, după istoricul asasinat, când m-am văzut obligat să renunţ, nu m-am întors la înjurături, m-am lecuit de ele şi am început să discut tot mai des cu victima, să nu-i mai vâr grenade pe gât, ci să-l cercetez, ce naiba are în tărtăcuţă?

— Şi? Ce-ai aflat?

— Ce am aflat?… Subiectul ăsta n-am cu cine să-l discut! Nici la Paris sau la Viena, nici aici la New York… Dar de-atunci, din clipa în care m-am ştiut capabil să-l termin, să-l lichidez, să-l ucid, ce mai?! iar cu mine întâmple-se orice! de atunci am intrat cu individul într-o anumită intimitate, de care el, fireşte, nu ştie nimic! Nu ştie, de exemplu, că este un om mort!… Numai eu ştiu asta şi numai de mine depinde!… Ceilalţi nu ştiu nimic şi-l înjură mai departe, iar eu, fireşte, nu mai pot suporta asta! Să-l ştiu înjurat de nişte amărâţi!

Niciunul n-ar fi în stare nici de cel mai neînsemnat gest cu care să arate măcar că vor să-l! Să-l termine, să-l lichideze, să-l ucidă, ce mai tura-vura! De-aceea mi-e

greaţă să-i aud înjurându-l! Ceauşescu este omul meu! Este omul meu mort oricând vrea muşchii mei şi imediat ce m-aş hotărî eu s-o fac!… Nu vă permit să-l tot înjuraţi! Ce mai aveţi cu el?! A terminat-o cu voi! E-al meu! Voi nu-l meritaţi!

…E vecin cam cu nebunia să gândeşti aşa! Iar eu nu gândesc propriu-zis aşa! Nu cujet aşa! Descopăr, abia acum, după discuţia cu nenea Dumitru, că s-ar putea să fi avut, neştiute până acum, aceste gânduri subterane, ca nişte ape care curg neştiute de nimeni pe sub scoarţa cerebelului, a pământului voiam să zic, şi afli de ele săpând fântâni, bunăoară, aşa cum sap eu în nămolul gândurilor mele şi dau de cu totul altceva sub mâzga lor neputincioasă!

Aşa se face că l-am contrat şi pe nenea Dumitru, spre nesfârşita mea mirare. Păi nu? Ce se bagă el de aici, din New

York, pe Ceauşescul nostru! Al meu?! Vrea să-l ajute, cică, după ce o viaţă întreagă i-a vrut capul?! Vrea să-l salveze, pe omul cel mai hulit de pe planeta asta?!

Dar informaţia cu Gorbaciov mă pune cel mai mult pe gânduri…

Gânduri de-astea vizibile!

Primul: chiar să-l iau în serios pe nenea Dumitru? Din scaunul său de paralitic neparalizat ca lumea, chiar le ştie el pe toate?!…

Păi dacă nici măcar lui nea Dumitru nu-mi vine să-i permit să-l salveze pe Nicolae de ruşi, de Gorbaciov şi de toţi unii ăia misterioşi care fac şi desfac tot ce este botez, nuntă sau înmormântare pe albastra noastră colivie, era să scriu colivă! oare cum îşi închipuie ei că am să le îngădui eu ruşilor să-l lichideze ei în locul meu pe Ceauşescu – PCR?!…

Nu, gaspadini dumneavoastră, jos lăbonţul de pe Ceauşescu! Ceauşescu îmi aparţine! Mie şi celor care

suferim zi de zi, ceas de ceas de pe urma existenţei sale!… Nici să-l înjuraţi nu vă mai pot da voie! Nu vă permit! Nu vă e destul, celavecilor, de câte sute de ani ne aburiţi şi ne beliţi?! Nu vedeţi că rezistăm, ba chiar a început să ne placă?! Aţi greşitadresa cu noi! Căutaţi alţi muşterii! Alţi tovarăşi de idei criminale!

…Dar cine ştie? Or mai fiind şi alte motive! Aş băga mana în foc că e aşa! Că e mai multe!…

XIII

Cine? Cine? Cine?

Cine l-a spânzurat pe taică-su, al lui Vasia, săracu'?… Da, al lui Vasia, de el e vorba!… M-a trezit din somn întrebarea aceasta, iar acum nu mai pot adormi la loc tot minunându-mă de mine, la ce să mă gândesc eu aici, la New York?! Nu la Vasia, măcar, ci tocmai la taică-su!… Să mă trezească din somn…

Nu-i greu de înţeles, am rămas în cap cu unii ăia, despre care nu avea niciun chef să-mi vorbească nenea Dumitru, iar la el acasă se fereşte să sufle măcar o vorbă! De frică?… Ştie şi nenea Dumitru ăsta ce-i frica?…

Nu există popor de eroi!… Parcă aşa a spus! Adică să nu ne pară atât de rău pentru jigodiile de care e plin şi neamul nostru. Neamul nostru cel românesc!… Dar şi neamul Şeitanilor? Şi al mocanilor?… Parcă îndoi-m-aş şi n-am cui!…

E şi el destul de ciudat nea Dumitru, nu-mi place ce-a zis de băieţii lui nea Victor! Nu mor eu de dragul lor, dar nici derbedei nu sunt!… Nu-i cheamă Şeitan, dar tot verii mei sunt! La fel de veri ca Niţă ăsta, ce-o fi învârtind el pe la Casa Albă?… Exagerez şi eu cu discreţia mea, oamenilor nu le place nici dacă nu-i întrebi nimic despre ei. Nici aşa, nici aşa nu le place!… Nu e greu să mi-i închipui, în genul lor pisălog şi indiscret, cât l-or fi enervat însă bunii mei veri pe nenea Dumitru… Parcă-i aud:

— Hai, nene Dumitre, zi-ne şi nouă cine sunt unii

ăştia de care tot vorbeşti?

— M-aţi auzit pe mine vorbind?…

— Nu vorbeşti pentru că te fereşti să vorbeşti despre unii ăştia! De ce te fereşti?

— Asta de unde aţi mai scos-o?

— Sunt chiar aşa de puternici, domnule?

— Cine, dom'le? Despre cine vorbiţi?

— Despre ei, nene, despre şmecherii ăştia care conduc lumea!

— Ce-i cu ei?

— Cine sunt, dom'le? Cine?

— Bush, Gorbaciov, Xiaoping – parcă aşa se scrie, Shamir, Mitterand…

— Hai, nene Dumitre, că ştii bine la cine ne referim! Nu ne lua de fraieri!… Mai ştim şi noi câte ceva!

— Ce ştiţi?

— Că ce nu se vede e mai adevărat decât ce se vede! … Ăştia-s figuranţii istoriei, nene! Şi Bush, şi Gorby, şi chiar Papa de la Roma!… Actori, cel mult! Pentru faţadă! Pentru luat ochii la fraieri de-alde noi!… Dar mata, pe mata nu te poate duce nimeni cu preşul! Nu te-a păcălit el Philby ăla, despre care au scris englezii că era genial, dar cu mata i s-a înfundat!… Le ştii pe toate, nene Dumitre, spune-ne şi nouă câte ceva din ce ştii! Să nu murim proşti! … Cine, dom'le, cine paştele mă-sii conduce lumea asta de-o conduce atât de prost?!

— Măi, nepoate, zău dacă te pricep!

— Adică mata, tocmai mata, n-ai fi auzit ce zic atâţia, că lumea e condusă din umbră, din culise, de adevăraţii ei conducători, nu de ăştia care-şi fac vizite protocolare, se îmbrăţişează, îşi dau mâna sau, dacă aşa e piesa, se iau şi la război, la păruială, dacă le vine ordin?!… N-ai auzit de ei?

— Am auzit şi eu povestea asta, când eram tânăr! Dar nici atunci n-am crezut-o!

— Oculta, nene Dumitre! Cum să nu crezi în oculta iudeo-masonică? Doar împotriva ei aţi luptat! V-aţi sacrificat! V-aţi martirizat! Unde-i centrul ei, sediul central? Nu-i aici, la New York? Unde naiba în altă parte? Că nu te-ai stabilit mata să trăieşti la New York de 30 de ani, aşa, din întâmplare?! Eşti pe urmele lor! îi supraveghez! pas cu pas!... Nu-ţi scapă nicio mişcare de-a lor!... Nu-i aşa?!... Unde-s?

— Aici, la New York, unde să fie?... Dacă vrei, îţi arăt şi clădirea, se vede de-aici!

— Care?

— Aia dreptunghiulară ca o cutie de chibrituri.

— Ăla nu-i sediul ONU?

— Ba da!... Pentru proşti!

— Râzi de noi, nene Dumitre!... Am făcut atâta drum din România până aici, ne-a costat şi-o groază de biştari, şi de ce crezi că am făcut-o? Ca să aflăm, dom'le, şi noi, pe ce lume trăim!... Ştiam că avem un unchi în America, nu unchiul Sam în persoană, ci unchiul Dumitru, care a ţinut vie în munţii României văpaia luptei anticomuniste până pe la începutul anilor '60! Aşa ceva, atâta forţă de rezistenţă n-a mai opus nimeni în faţa fiarei roşii, apocaliptice!... Numai noi, românii! Mocanii din Bran şi Sibiu! Eşti erou de legendă, în Muscel şi-n Făgăraş, nene Dumitre! Poporul te cântă în doine şi balade, ghicitori, eresuri... Nu eşti un fieştecine, iar noi, nepoţii tăi, atâta câştig vrem să avem de pe urma ta, te iertăm pentru câte am tras şi am pătimit că ne erai unchi, noi încă am mai avut puţin noroc că nu ne chema Şeitan, ca pe ceilalţi veri, săracii, câte uşi nu li s-au închis în nas, doar pentru că erau rude cu banditul de Dumitru Şeitan?!

— Sunt gata să mă răscumpăr, să mă plătesc pentru cât v-am făcut să suferiţi! How much?

— Nu vrem bani, nene Dumitre, vrem doar să ştim, să pricepem ce se întâmplă în lume! Câtă este întâmplarea şi

cât este de mare aranjamentul făcut între ei de marii mahări?... Am auzit că se ţine undeva un conclav, un conclav perpetuu, în care este reprezentată fiecare dintre marile religii ale lumii! E destul de probabil să fie aşa! Multe s-ar putea astfel explica mai bine!... Dumneata ce crezi?...

— Eu, cât îs eu de dus la biserică...

— Adică n-au niciun amestec liderii religioşi?... Nu sunt ei cei mai tari?... Adică Hitler n-a pierdut războiul mai ales din pricina Vaticanului şi, în general, pentru că n-a avut sprijinul nici unei religii? Ştiuse el ce ştiuse Bismark, marele cancelar, marele strateg, lăsându-şi lăsata cea din urmă către cei ce vor conduce mai departe Germania! Nu vă puneţi rău cu Dumnezeu şi nici cu slujitorii săi cei mai tari!... Normal că nu-i normal, nu-i întreg la minte cine se pune rău cu Dumnezeu! Cu o condiţie: să nu fie ateu! Dacă-i ateu...

— Măi, nepoate, dar rău mai bateţi câmpii amândoi! ...

— Dar a spus-o şi preşedintele Americii, ăla cu principiile de drept ale naţiunilor, a recunoscut-o el, preşedintele celei mai puternice ţări din lume!

— Ce a recunoscut?

— Că el, ditamai cum e, nu e cel mai tare din parcare!... Că-s alţii, bine tăinuiţi de ochii şi ştiinţa profanilor, care făcu-ţi şi dreguţi, taie şi spânzură în lumea asta! Fac istoria! Ei! nu poporul, nu masele! Şi nici măcar el, cât e el de preşedinte al Americii!

— Măi, nepoate...

— Şi ştii ce cred eu, eu şi frate-meu... De la tata le ştim pe toate!

— Mi-am închipuit eu! Ce bine-i semănaţi lui Victor!

— Eu cred că Wilson acela, cât era el de mare că era preşedintele Americii, nu era destul de mare ca să ştie cine sunt ăia, unii ăia... Ăia care-l făcuseră pe el preşedinte!

Ştia doar despre ei că există. Dar cine sunt, câţi şi care anume, neam!

— Şi dacă ditamai preşedintele nu-i cunoaşte, eu de unde, cum să-i ştiu?!

— Pentru că pe Wilson nici nu l-a interesat să afle! Dacă l-ar fi interesat, n-ar mai fi ajuns în vecii vecilor preşedintele Americii! în vreme ce dumneata, ei, bine, ştim şi noi cu ce te-ai ocupat!

— Cu ce, nepoate?

— Taman cu asta, să-i afli cine sunt, să le dai de urmă şi să-i supraveghez! cu atenţie! Că doar n-ai venit la New York de dragul zgârie-norilor! Laşi mata Piatra Craiului pentru etajul 70! Fiat…

Sarcină! Ai avut sarcină de partid!… Şi asta încă nu era destul ca să ajungi mata la New York, în centrul buricului, iar lui văru' Niţă, care cu ce e mai deştept ca mine ori ca frate-meu?! să-i aranjezi ploile să intre şi să iasă din Casa Albă când vrea!… Ce amestec are George Patton în toată povestea vieţii dumitale, nene Şeitane Dumitre?… Aşa-i că nu vrei să-mi spui nici cine sunt ceilalţi, din spatele sau de deasupra acelui legionar american de George Patton?

…Se vede bine cât l-au obosit pe nenea Dumitru atâtea şi atât de… de… tembele întrebări. Le-or fi pus feciorii lui nenea Victor?… Oricum, pe mine deja şi în mod sigur m-au obosit! întrebările! Le las pe toate fără niciun răspuns, pentru că e prea devreme, e şi atât de târziu, aşa că mă las şi pe mine să alunec în somnul ce mă cheamă ademenitor ca un răspuns, definitiv şi irevocabil, pe care-l voi căpăta la întrebarea cine, cine, Cine l-a împuşcat ori l-a spânzurat pe… şi pe… şi pe… şi…

XIV

La micul dejun – să mă omoare ăştia şi n-am să zic breakfast, luat numai cu nenea Dumitru, îi pun întrebarea care m-a căznit toată noaptea: de ce e supărat pe băieţii lui

nenea Victor, pe nepoţii săi de soră, tuşa Stanica, şi cei doi gemeni, Ion şi Gheorghe, că-n rest numai fete au avut, fac un efort să-mi aduc aminte fiecare cum se cheamă: Maria, Natalia, Tanţa, Ionica…

— Caraghioşii ăia? se miră nenea Dumitru. Poate că ai dreptate, n-ar trebui să fiu aşa de supărat!… Mi-au venit cu o teorie, sunt sigur că-i de la Victor, Dumnezeu să-l odihnească, dar niciodată nu ne-am înţeles… Un păgubos şi un prăpăstios!… Dar măcar puţină istorie putea să-i înveţe pe aiuriţii ăia… De fapt, ce meserie au, că n-am înţeles nimic de la ei!

— Cântă la Bucureşti în corul Operei!

— Asta în timpul liber! Seara!

— Nu, asta le e meseria, funcţia de bază!… Din asta trăiesc! Dar cu ce teorie au venit?

— Că de ce legionarii n-au omorât niciun comunist şi niciun evreu? De ce au omorât numai români, români de ispravă, ca Nicolae Iorga, Madgearu, Duca… Ce fel de naţionalişti au fost legionarii?!… Başca tâmpenia cu Iorga, pe care l-ar fi omorât Căpitanul în persoană!…

— Sunt ei cam ciudaţi, dar nu-s rău intenţionaţi. N-au prea făcut şcoală!… Nu i-a primit la Conservator, din pricina originii sociale…

— Din pricina mea?!… Dar pe tine cum de te-au primit?

— Când am dat eu examenul de admitere la facultate, în 1960, nu prea se mai ţinea seama de originea socială!…

— Măi, nepoate, totdeauna se găsesc motive şi scuze pentru nevolnici şi neputincioşi, pentru cele nefăcute!…

— Nimic nu scuză lipsa operei!

— Nimic nu scuză lipsa operei?… Păi sigur că-i aşa! Ce-i ăsta, un citat? De-al cui?

— Florin Pucă!… Uite, Florine, că te pomenesc şi la New York!

— Cine-i ăsta?

— Un prieten de-al lui domn profesor!

— Domn profesor?... Ah, Petre Ţuţea!... Să-ţi dau când pleci câteva costume să-i duci! Zici că avem aceeaşi talie! Mi-a plăcut mult şi povestea cu Cioran! E ţuţuian de-al nostru şi el! Asta nu se pierde cu una, cu două! Nici dacă ai vrea tu cu tot dinadinsul! Cum a vrut el!... Dar spune-mi, toate astea, ce-ai vorbit tu cu Cioran, de pildă, tu nu le scrii să le păstrezi undeva, să le publici mai târziu? E grozav cum s-a purtat cu tine Cioran şi tot ce ţi-a spus!... Ce-au zis băieţii? La Paris!

— Nu le-am povestit!

— Păcat! Eu mereu le-am spus că exagerează şi că Cioran nu e pierdut! Discuţia cu tine e cea mai bună dovadă!

— Mda, ar trebui s-o consemnez în scris... Poate că la fel ar trebui să fac şi cu dumneavoastră! Nu chiar tot ce am discutat... şi-i fac cu ochiul. I se luminează faţa de plăcere.

— Mare pehlivan eşti, măi, Oane!... De mic se vedea pe tine ce-o să ajungi!...

Ce-am ajuns?...

— Deci, mai povesteşte-mi o dată cum a zis Cioran de băieţii illa care merg la Petrache Ţuţea să-l îmbrace şi să-l scoată la plimbare în Cişmigiu? Studenţi, nu?

— A zis că aşa ceva la Paris şi în toată Europa occidentală ar II de neimaginat! Imposibil!

— Să-ţi vină acasă, cu rândul, în fiecare zi câte doi-trei studenţi care să te îmbrace, să te bărbierească, să-ţi facă cumpărăturile, să te scoată la plimbare şi să-ţi ţină de urât, şi toate astea de ce? Pentru că îl iubesc? Şi pentru ce îl iubesc, căci n-a scris nicio carte, n-a avut nicio funcţie publică?!... Nu l-au arătat nici la televiziune, nici ziarele nu scriu despre el!... Vezi, este teribil de puternică în România vorba de la om la om, faţă către faţă, ochi în ochi privindu-te, oralitatea – cum zici tu, structurile patriarhale de

comunicare, de preţuire a valorilor umane, pe o scară cu totul alta decât aici, în Occident!... Avea dreptate Cioran! O spunea cu plăcere, nu? Ce încântat trebuie să fi fost!

— Mi-a spus că pentru el este foarte limpede că în România şi, în general, în Europa de Răsărit tineretul este mult mai Interesant ca-n Occident!

— A spus-o? Bravo lui!...

— L-am încurajat să vină în România!

— Asta n-o mai cred, să se întoarcă în ţară! A spus-o el?

— I-am turnat şi eu o minciună, să vedem dacă ţine, şi a promis că vine!

— Ce minciună?

— Cu Petre Ţuţea! I-am spus că domn profesor a depus un manuscris la editură, la „Cartea Românească", dar nu prea are şanse de publicare!

— Cred şi eu!

— Dar că, dar că – şi asta e minciuna pe care i-am plasat-o, lucrurile ar sta cu totul altfel dacă îi scrie el, Cioran, o prefaţă şi vine şi la lansarea cărţii! Dacă le promitem asta, i-am zis, îl vor publica! Deci l-am lăsat să creadă că depinde de el să fie publicat Petre Ţuţea! De Cioran!... l-am dat astfel şi lui un motiv, un pretext să cedeze şi să vină în ţară măcar câteva zile! Ce Dumnezeu?!

— Good shut!... Bravo, domnule, eşti aproape machiavelic! Şi ce-a zis?

— L-am pus pe gânduri. N-a refuzat. Dar cel mai mult îl părea rău de domn profesor că s-a apucat de scris!... Petrache trebuia să rămână ce-a fost: cel mai fantastic... cum îi spune, causeur! Farmecul lui, nu ideile, farmecul, nu l-am mai întâlnit la nimeni, nici la Paris! Nici în Spania! Nici în America! Ăsta e atuul nostru, al românilor! Ştim să fim interesanţi când deschidem gura!... Avem şi-o limbă nemaipomenită! Dar e nemaipomenită când o vorbeşti, pierde teribil când o scrii! Ce să mai zic când o traduci?!...

— Ce-mi spui tu despre Cioran e foarte important! Vezi, nu reuşeşte să se lepede, să sară peste umbra lui!

— Aşa se pare!…

— Dar la Bucureşti, eşti sigur c-or să-l publice nerozii ăia pe Petrache? Ce carte a scris?

— *Cartea întrebărilor*! Aşa se cheamă!

— Fain titlu!

— Eu i l-am dat!

— Cum aşa?

— A vrut să-i spună *Problemele omului*. Mi-am adus aminte de-o discuţie cu dânsul, despre cuvântul grecesc *problema*, care însemna „întrebare", domn profesor ne-a spus asta şi nu am mai uitat niciodată!

— Ai memorie bună!

— V-am spus, numai dacă textul este în versuri! Versuri cu rimă, bineînţeles! şi iar am zâmbit amândoi, complice, bătându-ne joc de microfoanele de care este bucşită America toată.

— S-ar putea să-l publice! Am să le spun în ţară că Emil Cioran acceptă să vină în România cu condiţia să fie Ţuţea publicat!

— Au ei vreun interes să vină Cioran în ţară?

— Au, vor propagandă, sunt înnebuniţi că nicio personalitate importantă n-a mai aterizat la Bucureşti în ultimii ani!… Mă duc până la Ceauşescu dacă e nevoie! Şi chiar dacă nu-i nevoie, tot mă duc!

— Du-te, nepoate, du-te! Nu-i rău să te duci!…

Şi iarăşi stupidul joc de-a deştepţii cu pereţii casei, ei fraieri, noi deştepţii!… Mai deştepţi decât pereţii cei cu urechi minuscule, invizibile!

— Cum puteţi trăi aşa, cu teama că sunteţi mereu ascultaţi?! îl întrebasem eu pe nenea Dumitru când ne întorsesem la vorbă în poiana lui Iocan din inima lui New Jersey.

— Discut orice subiect, nu mi-e teamă să fiu ascultat

şi nici nu cred că sunt foarte ascultat! Aş putea să le caut şi să le scot din funcţiune toată aparatura! Dar i-aş avertiza astfel că mă ştiu urmărit!… Mă fac că nu ştiu nimic şi-mi văd de viaţa mea, de om care nu are nimic de ascuns. Şi aşa şi e! N-am nimic de ascuns decât… decât interesul meu pentru cine sunt şi cu ce se ocupă unii ăştia! … Ăia!… De fapt, din ce aflu despre ei nu mă interesează decât cele ce au legătură cu noi, cu Ţara!

— Totul pentru Ţară?

— Suntem demodaţi, ştiu, dar e şi prea târziu ca să mă schimb! Am trecut Atlanticul şi tot degeaba! Cerul s-a schimbat parcă, dar nu prea mult. În schimb, sufletul nu s-a schimbat, bătu-l-ar Dumnezeu să-l bată!… Nu s-a schimbat deloc şi nici nu îmbătrâneşte, măi, nepoate! Asta-i nenorocirea!

Sau norocul, s-a gândit Oane. Mai degrabă norocul! Dar ţinu în sine această părere, se simţea prea bine ca să întindă vorba cu subtilităţi de-astea, psiho-comportamentale! Preferă să se întindă el în iarba asta grozavă, fusese de curând tunsă şi adia uşor un iz de fân…

— Mi-aţi spus ieri în parc un lucru interesant!… se gândi Oane că mai degrabă acum, la micul dejun, s-ar potrivi. Bătrânul amuţi, mirat şi neînţelegând ce se petrece cu băiatul ăsta.

— Nu mi-aduc aminte!… şi se încruntă, precaut, dar Oane se feri să-i prindă privirea.

— Că treci Atlanticul şi cel mult cerul de deasupra ta se schimbă, dar sufletul ba!

— Aşa-i, dar nu cu toată lumea! suspină uşurat nenea Dumitru.

— Nu toată lumea are norocul ăsta!

— Noroc?

— Eu aşa cred!… Dar iarăşi parcă nu se potrivea să meargă mai departe. Prea. Căscă zgomotos şi fără nicio reţinere.

— Dormi bine la noi?

— Dorm, dar nu aşa de bine ca la Viena.

— La Viena?…

— Ştiţi unde am dormit?… Nici dacă vă las o sută de mii de ani să vă gândiţi n-o să ghiciţi!… Undeva unde am dormit şi eu în urmă cu o sută de ani!

— Tu?!

— Eu, partea cea mai bună din mine, în orice caz! şi zâmbi, aproape râzând, dând limpede de înţeles că glumesc. Zâmbi şi moşul, mai mult nu putea, căci încă nu-şi făcuse operaţia de deminare a şalelor.

— Asta ce năzdrăvănie de-a ta mai e?…

— Aţi fost şi dumneavoastră atunci, la Viena! Eram împreună!

— Când, măi, nepoate?… Măi, Oane, măi! Ce borş mănânci tu?

— Pe la 1890 şi ceva!… Când o fost catană bunicul!

— Tata?

— N-a făcut armata la Viena? Şapte ani de cătănie! Nu?

— Aşa-i! Dar ce legătură…

— Păi am dormit săptămâna trecută în cazarma unde a locuit şi bunicul o vreme!… Pe la 1900 şi!

— Dar tu eşti chiar dracu’ gol!…

— Am dormit nemaipomenit de bine!

— Ai dormit tu unde-a locuit tata?!… într-o cazarmă, deci… Eu am stat un an de zile la Viena şi nici nu m-am gândit să caut cazarma tatii!… Unde-i?

— Pe Arsenalstrasse!

— Da, unde a fost Arsenalul!… Mai erau cazărmi acolo şi-n ’50. Dar nici nu mi-a trecut prin cap… Bietul tata, Dumnezeu să-l odihnească, i-atâta vreme de când nu l-am mai pomenit!…

— Nu vă faceţi grijă, îi cap de pomelnic când merge mama la biserică!

— Tot aşa bisericoasă e? Bravo ei!... Şi ce-i acuma, hotel?

— Nu, au făcut din cazărmi locuinţe. O mătuşă de-a nevesti-mii locuieşte acolo!...

— Extraordinar, ce coincidenţă!... Şi tu de unde ai aflat de bunică-tu că a fost pe-acolo?

— Una din clădiri e muzeu şi depozit de arhivă! Nu mi-a fost greu, nu mi-a luat mai mult de o oră să găsesc! E lucru fără de pereche birocraţia chezaro-crăiasă!... A lăsat nişte arhive...

Merita să mint. Minţeam deci, onorata asistenţă! Iată însă, îl făcusem pur şi simplu fericit!

Căzuse parcă în transă, cu ochii arzând spre cine ştie ce amintiri de care nu mai ştiuse nimic de ani de zile. Am tăcut, nemişcat, să nu-l tulbur şi să mă pot şi eu bucura de asemenea privelişte! Chiar privelişte! Chipul uman ca privelişte, ca spectacol al naturii!... M-am încordat şi eu, exact ca la un spectacol, să nu-mi scape nimic. Fascinant mai poate fi!

— Chiar că suntem neamul dracului de oameni!... Auzi la el! Să scotocească arhivele Imperiului Habsburgic ca să afle în ce cazarmă a dormit Stan Şeitan când a fost catană la împăratu'!... Cu oameni ca tine...

— ...nu mai facem noi România mare!

— Asta-i vorba mamii! Aşa ne dojenea când făceam vreo prostie!... Uitasem şi de vorba asta!... Mă faci să-mi aduc aminte de atâtea lucruri uitate!... Deştept am fost când te-am chemat! Am fost al dracului de deştept! mai toarnă-mi un strop!

Nu-i vorbă, abia acum mă gândesc şi eu ceva mai apăsat la vorba asta, pe care eu n-o ştiu de la bunica, ci de la tata. Nu i-am dat niciodată prea mare atenţie!... Dar ce căuta ea în gura unei mame cu o liotă de copii, câţi a crescut bunica, başca şi ceva nepoţi! Ce vorbă ciudată! Şi câtă şcoală avea bunica?! Să creşti, copil, cu dojana, cu

ameninţarea că n-ai să fii în stare, în viaţa ceti stă dinainte, să faci România mare! E o chestie aici, am să mă mai gândesc eu!…

— Gândeşte-te bine la ce zicea Moşu, că nu există popor de eroi!

— Dar nici nu trăim la întâmplare! în dorul lelii!… Ştim ce e cu noi pe lumea asta şi la ce bun facem umbră pământului! Iar dacă insistaţi, ştim şi ce ne mână pe noi în luptă, căci o luptă-i viaţa, frăţioare, aşa că joacă-ţi meciul până la capăt, oricât de rău te-au cotonogit nenorociţii ăştia, numai să faulteze ştiu, cu dragoste de ea, cu dor…

— Care ea? Şi cine? Cine? Noi, românii?… Noi, Şeitanii?… Noi, mocanii?… Cine? Cine, nene Dumitre?

— Cine l-a spânzurat pe tatăl lui Vasia, săracu'? Şi cine l-a întpuşcat pe Nicolae Iorga, săracii de noi? Şi cine sunt ăia, unii ăia? Şi cine vrea şi cine nu vrea să se facă România mare?… Cine… cine a împiedicat-o pe ziarista aceea să-şi publice articolele despre românii de noi şi despre România? Cine au fost ăia?!

— Căci nu una, ci mai multe redacţii, toate la care s-a prezentat, i-au refuzat celebrei ziariste publicarea vreunui articol! Nu din pricina autoarei, o răsfăţată a marilor cotidiane americane până atunci, dar şi după aceea, când a continuat să scrie despre Vietnam, despre Orientul Apropiat, când de bine despre unii, când de rău despre alţii sau despre aceiaşi, numai despre români nu i-au acceptat bietei femei să scrie de bine!… Nu despre Ceauşescu, ci despre români! Nu despre românii din vremea lui Ceauşescu, cu care stătuse la taifas, ci despre românii de pe vremea lagărelor de concentrare şi de exterminare…

E timpul s-o caut, să nu plec înainte de a o vedea şi de a-i spune din partea lui Cioran, dar şi a mea, ce n-a mai auzit ea vreodată! Şi nici n-a văzut!

XV

— Nu-i ciudat c-o cheamă Roller?!

— Nu! Cum să fie ciudat că poartă un nume care i se potriveşte de minune?!

— Tocmai potriveala mi se pare ciudată, uimitoare! Coincidenţa! Roller!

— Coincidenţele nu se produc la întâmplare, oricui! Adevăratele coincidenţe nu sunt deloc uimitoare!... Nici mie nu mi se spune Cioran fără să mi se potrivească! Exact la fel cum i se potriveşte Roller Svetlanei! La fel mi se potriveşte şi mie numele!

— Vi se potriveşte?

— Bineînţeles!... La liceu am avut un coleg cam ţigănos, o fi fost chiar ţigan! Ştii cum l-au poreclit colegii ceilalţi: unii îi ziceau „Blondule”, alţii „Neamţule”. Dar mai ales „Blondu’”!... Iar la Răşinari, unde erau mai multe familii Bălan, toţi erau negri şi întunecaţi la piele!... Aşa ne-au zis şi nouă „Ciorani”... De blonzi şi spălăciţi ce suntem! O astfel de Roller este şi domnişoara asta, Svetlana Roller!...

— I-aţi povestit cine a fost Mihai Roller?

— Nu mai ţin minte!...

Dar ţinea bine minte ce era mai important. Ideile!... La fel şi eu, nu mai ţineam minte dacă această tovarăşă a vorbit cu Cioran pe franţuzeşte, aşa cum mi-ar fi şi mie mai uşor să ne conversăm. Dar ţineam bine minte ideile. Merita s-o caut! L-am rugat pe văru Niţă să stea lângă mine să mă ajute dacă va fi nevoie. Cu engleza mea, atât de manuală, la telefon mă descurc cel mai greu. Când naiba vor inventa americanii ăştia telefonul cu televizor, ca să te mai poţi ajuta şi cu mâinile când vorbeşti cu cineva englezeşte?! Ba încă şi americăneşte!

— Roller? Roller o cheamă? Svetlana Roller ai zis? s-a mirat şi văru Niţă

— De ce te miri? E un nume care i se potriveşte!

— E un nume cunoscut în America!... De unde ai

numărul ei de telefon?

— De la Cioran. Emil Cioran!

— E una din cele mai cunoscute ziariste.

— Câţi ani are? Uitasem să-l întreb pe Cioran.

— Nu ştiu! O cunosc din ce scrie pe la ziare! Sunt câţiva ani de când tot aud de ea!

— Lucruri bune, scrie bine. Cam prea deşteaptă pentru o femeie şi scrie numai aşa, ca să te miri cât poate să fie de deşteaptă o femeie! Nu-i genul meu!

— Eşti cam misogin, vere! De-aia nu te-ai însurat?

Tace văru' Niţă, aşteptând ca şi mine să vadă dacă răspunde cineva.

— Mai fă o dată numărul!

Ia el aparatul în mână, îi ţin sub ochi bileţelul pe care e scris numărul, şi degetele sale, toate cinci, bat cu pricepere claviatura aparatului. Cam boante degetele, aducându-mi aminte, pe neaşteptate, de mamă-sa, biaţa ţaţa Veta. Ar trebui să cer mai multe detalii şi despre ea, cum a murit. O să mă întrebe mama şi asta s-ar putea s-o intereseze mult mai mult decât ce-o să vorbesc eu cu Svetlana Roller. Dar uite că nu răspunde!

— Dacă n-ai nimic împotrivă, îi dau secretarei numărul s-o caute până o găseşte!… Ce să am împotrivă?… Deci o caută cineva care vine din partea lui Emil Cioran!… Aşa să-i spună? îţi cunoaşte numele?

— De unde?!…

— Ziariştii ăştia… Niciodată nu ştii ce ştiu şi ce nu ştiu!…

— Asta ştie foarte multe, dacă e aşa cum spunea Cioran.

— Ce spunea acest nemaipomenit de Cioran? Mie nu-mi place deloc Cioran, te avertizez!

I-am povestit vărului Niţă ce „spunea" Emil Cioran despre Svetlana Roller că i-a spus… I-a spus ea, Svetlana!

— Începe să-mi placă Cioran al tău!

La masă, văru Niţă m-a pus să-i povestesc şi lui tătâne-su.

Nenea Dumitru percută clar:

— Mi-ar plăcea să fiu cu tine când o să te vezi cu cucoana asta!

— Mă descurc eu şi singur, dacă nu-i trecută de 35 de ani!…

— Svetlana Roller… îşi căută nenea Dumitru prin memorie.

— Jamais couché avec! preciză văru Niţă care, se vede, ţinea contabilitatea casei.

— Mia, doamne!

— Mia? Care mie?

— De iepe, ale lui Bucur Şeitan!

— Ştii şi povestea asta?! se cruci nenea Dumitru.

— Care poveste? se miră văru Niţă de complicitatea neaşteptată dintre mine şi taică-su.

— Bucur Şeitan… Ştii cine îl cunoscuse, cine cumpărase de la el cai? Generalul Cantacuzino, Grănicerul!… Mai exact, taică-su! Uite-i fotografia acolo! îmi arătă nenea Dumitru spre peretele din spatele biroului, ticsit de poze înrămate, la fel înrămate, mai toate. Poza Căpitanului, mult mărită, o ţinea în sufragerie (uite că n-am să-i zic leaving!), deasupra şemineului, destul de aproape de colţul unde erau adunate câteva icoane, în jurul unei candele mari, împărăteşti.

— Cine-i Bucur Şeitan? insistă văru.

— Păi, încerc eu un răspuns, cred că era bunicul lui bunicu'! Nu?

— Cam aşa! Bunicul tatii!… Bunicul din Săcele. Celălalt era din Bran!…

— Din Răşinari ce neamuri avem?

— Păi nu-i numai maică-ta! Dar şi tata, când a luat-o pe maică-mea, pe bunică-ta, era foarte mulţumit că soacră-

sa, baba Cojoaie, se măritase ea la Bran, dar era din neamul Vidrighinilor, din Răşinari. Taica mare era tot din Săcele, din Satu Lung! Nu l-am apucat, a murit când tata era copil!…

Zâmbi amintirilor nenea Dumitru. M-am temut că văru Niţă va spune ceva nepotrivit şi-l va aduce pe moş iar cu picioarele la etajul 70, flat 195, avenue a nu ştiu câta… Am rămas înţeleşi să nu dau nimănui adresa, fără consimţământul lor. Au ei socotelile lor, americanii ăştia.

— Când eram în munţi, găseam neamuri prin toate satele, dar nu numai în partea ardelenească, între Săcele şi Sibiu, ci şi pe partea cealaltă, în Muscel, în Argeş, în Vâlcea… Odată, am tras la o gazdă din Boteni… Găzdoaia a bătrână şi cu moşul ei aveau chef de vorbă, din una în alta îmi spune că ea e din Săcele, nu mă rabdă inima şi-i spun şi eu cine sunt, la care nu zici că mă pomenesc cu baba că se repede la mine şi mă îmbrăţişează şi începe a boci: Dumitraş, Dumitraş, tu trebuia să fii băietul meu!… Ce băiet frumos aş fi avut!… Eram şi eu tânăr! N-aveam încă patruzeci de ani! Şi ca să-l lămurească pe moşu’ ei, îi zice: „Ai priceput, bărbate? Este băiatul lui Stan Şeitan, de care eu urma să fiu peţită, dar n-a vrut tata, Dumnezeu să-l ierte că mi-a fript Inima, zicea că-i prea departe la Dobrogea!… Că nu se poate trăi pe malul mării! Ce mult m-ar fi vrut leliţa Mărioara de noră!… Ce femeie, ce femeie a mai fost Şeitanca! Ajungeam şi eu într-un neam de oameni, nu… Bietul moş nu ştiu ce a înţeles, dar mie mi-a prins bine că am priceput că acolo voi avea gazdă de încredere oricând!… Şi chiar a fost o gazdă fără cusur!

— În Boteni, spuneţi?

— În Boteni, de Muscel!

— Mai rămâne un detaliu mic ca să fie o coincidenţă absolut deloc uimitoare!

— Care?

— Femeia aceea să fi fost mama lui Petre Ţuţea!

— Da’ ce, mama lui Petrache este din Săcele?

— Nu! E din Boteni!…

— N-am ştiut!… Sat de ispravă!… Judeţ de ispravă, Muscelul!

— L-a dat pe Petre Ţuţea!… Ce l-a mai lăudat Cioran!

— Ah, dar ne-am luat cu vorba şi am uitat de madam Roller asta, a lui Cioran. Când te vezi cu ea?

Abia a treia zi i-am dat de urmă. Vorbea o franţuzească de zile mari. Nu prea era născută şi crescută în America. Îţi sărea în ochi Europa din ea. Dacă aş fi întâlnit-o pe stradă m-aş fi mirat ca de-o vedenie. Era, într-adevăr, născută la Leningrad. Ba chiar la Petersburg! La Sankt-Petersburg! Şi, ce era mai important, sub 35. De ani! Cioran? Da, domnul Cioran era bine mersi ultima oară, acum două săptămâni când l-am văzut şi mi-a vorbit despre dumneavoastră! Dar din câte mi-a spus n-am prea înţeles că sunteţi atât de frumoasă! La naiba! Cum de i-a scăpat să mă avertizeze de lucrul cel mai important pe care mi-l puteţi spune, că mi-l spun ochii ăştia teribili! E complet alături de subiect tot ce mi-a spus bietul Cioran!

— Despre mine?! M-a ţinut minte acest domn fascinant?

— Cum să nu te ţină minte, femeie?! N-au trecut decât câteva luni de când l-ai lăsat să se privească în apele verzi ale ochilor tăi înneguraţi de mister şi de cearcănele acestea care îţi îmbătrânesc numai privirea, nu şi chipul de femeie la treizeci şi cinci de ani neîmpliniţi!… Să-i ţină minte şi să mă avertizeze! A ţinut minte doar ideile!… Un fel de flori presate pentru ierbar!… Vă credeam om serios, domnule Cioran!

— O lume interesantă în România!… Mi-ar fi plăcut să ştiu mai multe despre istoria românilor, s-o studiez propriu-zis… Asta e drama noastră, a ziariştilor, aflăm o mulţime de lucruri care te îndeamnă să aprofundezi, să te adânceşti în fiecare subiect, dar nu ai timp decât să mai

afli ceva interesant, dar despre alţi oameni, despre alte locuri!… Ne-ar trebui efectiv câteva vieţi!

— Eu mă îndoiesc că dumneavoastră sunteţi la prima dintre ele!… Aveţi cel puţin vreo cinci-şase vieţi pe care le-aţi trăit deja! Se vede din priviri! Aşa că n-aveţi de ce vă plânge!

— Aşa bătrână par?

— Nu sunteţi bătrână, sunteţi doar de multă vreme pe această planetă bezmetică! Se vede de cât colo că încercaţi să-i daţi mai mult sens, mai mult Dumnezeu, cum s-ar zice pe româneşte, limbă în care oamenii şi lucrurile se împart în două categorii: cu sau fără niciun Dumnezeu!

— Ce se întâmplă în România?

— Asta încerc şi eu să aflu şi de aceea am venit aici, la Neviorc, capitala lumii! Aici se hotărăşte soarta a tot ce mişcă pe planeta albastră care se zice că-i a noastră, dar de fapt nici până azi nu se ştie a cui este!… Fireşte, n-am să aflu eu, de la ce şi cine se află dincolo de aceste priviri care mă ţintuieşte locului, cercetându-mă, oprindu-se asupra mea, sunt privit de aceşti ochi sigur fără pereche pe lume, numai de-ar dura clipa, clipele acestea extraordinare în care eu însemn totuşi ceva pentru ce şi cine se află dincolo de aceste priviri care mă ţintuieşte locului, cercetându-mă, oprindu-se asupra mea, sunt privit de aceşti ochi sigur fără pereche pe lume, numai de-ar dura clipa, clipele acestea extraordinare în care eu, iată, însemn totuşi ceva pentru ce şi cine se află dincolo de aceste priviri care mă ţintuieşte locului, cercetându-mă, oprindu-se asupra mea…

— S-a întâmplat ceva?…

Tresar, ca unul prins asupra faptei… Ce-ar fi să-i spun adevărul?

— Domnul Cioran… Domnul Cioran nu m-a avertizat! …

Da, aşa cred că e cel mai bine.

— Mi-a povestit despre dumneavoastră, ce aţi făcut în România, ce articole aţi scris despre România, extraordinare, cum nu v-au fost publicate de marile ziare americane care până atunci vă publicaseră tot ce le-aţi dat şi vă cereau insistent să le mai daţi cât mai multe materiale!… Doar sunteţi una dintre cele mai importante semnături din America şi, deci, din lume! Şi atunci, care putea fi motivul pentru care v-au fost refuzate articolele despre România! Care? Care, domnule Cioran care le ştiţi pe toate?! Dar n-aţi ştiut să vă uitaţi în ochii aceştia… Să vă uitaţi şi să ţineţi minte ce-aţi văzut, nu ce-aţi auzit de la această femeie, nu-i vorbă, lucruri interesante aţi auzit, dar unde v-au fost ochii cu care să vă pierdeţi în ăştilalţi, ăştia, da, ochi, ochi de neuitat! Ci de uitat la ei la nesfârşit, aşa cum priveşti fără să te saturi unda călătoare a valului… Mai mult ce să vă zic?! Am venit total nepregătit la această întâlnire!…

— Poate mă faceţi să înţeleg…

— Am venit să stau de vorbă cu o femeie extrem de informată, de deşteaptă, una din minţile cele mai limpezi din New York şi din America şi din toată lumea, aşa i-am auzit pe toţi prezentându-vă, descriindu-vă, portretizându-vă, nişte caraghioşi şi bolovani, în frunte cu marele Cioran. Ăştia, niciunul nu v-a văzut privirea?

Cum de nu a rămas domnul Cioran fript până-n măduva ochilor de focul ce arde sub pleoapele grele de exasperarea pe care v-am pricinuit-o, stimată doamnă, poate este şi din pricina limbii franceze, dar eu nu pot discuta nimic cu… cu… îmi permiteţi să vă spun… că mai înainte de orice vreau să lămurim un lucru: eu aşa ochi n-am mai văzut!… Ce să mai vorbim despre altceva?! Eu n-am mai fost privit până acum de astfel de ochi!… îmi permiteţi să vă spun, pe româneşte traducând. Luminiţa… Ştiaţi că aşa vă sună numele pe româneşte?!… Şi că nu există româncă cu acest nume căreia să i se potrivească la

fel de bine?...

Niciodată nu mi s-a mai întâmplat să vorbesc aşa de mult despre altceva decât lucrul la care propriu-zis mă gândeam... l-am povestit eu despre Nicolae Iorga, despre ianuarie 1941, Iunie 1940 şi 1941, despre 1944, despre toate aiurelile de idei care mă puseseră pe drumuri până acolo, în America, la caféul de peste drum de „New York Times”, vreme de-un ceas mi-a turuit gura, habar nu mai am ce-am vorbit, bănuiesc, sigur ştiu numai atât, că n-am mai văzut niciodată ce vedeam acuma!... Şi-o Jale, o imensă jale că ochii ăştia, care mă privesc, în mod sigur nu spun şi ei despre mine la fel!...

Ea? Doamna, femeia din faţa mea? O nemaivăzută!... Iar eu?... Nenorocita de duzină!... Doi franci perechea!... Nici nu mă mir că se uită mai mult la ceas, sătulă de peisaj, de privelişte. Deci n-am s-o mai văd, nenicule!

— Sunt dezolată, dragă domnule, n-am ştiut despre ce este vorba, aş fi ales altă oră, poate că altă zi, de fapt! Sunt nevoită să mă grăbesc să prind altă întâlnire, de mult aranjată!...

— Nu, nu se face să te scuzi atâta! Din când în când mă mai uit şi eu în oglindă şi ştiu despre ce este vorba! Mâine-poimâine cincizeci de ani!... Nu ca prietenul sau soţul ori amantul dumneavoastră, măgarul! cine ştie cum o fi arătând! Te merită? Ştie ce ochi au pus pe el privirea cu care l-ai cântărit şi, faute de mieux, l-ai lăsat să-ţi intre în viaţă?! Să-ţi intre... Ochii ăştia care încă se mai uită la mine şi parcă aşteaptă ceva de la mine, desigur, e rândul meu să spun ceva despre întâlnirea noastră care, iată, nu s-a putut lungi peste o jumătate de ceas şi de viaţă! Mama ei de viaţă!...

— Pardon?

— Eu sunt foarte mulţumit că am putut totuşi să ne vedem! Mi-ar fi părut rău să plec şi să nu...

— Când plecaţi?

— Nu ştiu prea bine.

— Mâine, poimâine?

— Nu! mai…

— Atunci ne revedem mâine! Sau poimâine, mai sigur! Vă sun eu? O.K?

— O.K! Foarte OK!

Era prima oară când ziceam şi eu OK, ca tot nerodul! … [urasem să mor şi să nu rostesc vreodată sordida vocabulă… Draga de ea!…

XVI

Şi m-a sunat, domnule, m-a căutat! Ea m-a căutat şi mi-a dat şi un rendez-vous, chiar ăsta a fost cuvântul ei, pe franţuzeşte, restul pe englezeşte, dar am priceput perfect de bine ce noroc a dat peste mine, iar când a zis rendez-vous mi-a sunat în cap, prosteşte, dar ce bine mă simt de atunci! ca o promisiune mi-a sunat, o promisiune deja consumată, împlinită, astfel că între noi doi nu mai poate fi vorba de un meeting nenorocit, inodor, insipid şi incolor. Ci de un rendez-vous! Mademoiselle Svetlana!… Mademoiselle Luminiţa!… Miss Svetlana nu sună mai deloc! Nu sună bine! Nu se potriveşte!… Nu…

Prin noianul de gânduri cu care încerc să răspund problemei problemelor pentru mine: cum s-o dau gata pe mademoiselle, cum să fac să însemn pentru ea mai mult decât insul care vine din partea lui Emil Cioran şi, fireşte, pe Emil Cioran nu l-ar refuza nici preşedintele Americii, deci nu-l va refuza nici ea, chiar dacă, se vede bine, este Svetlana Svetlanelor din lumea asta, deodată, iată-l, şi gândul cel bun, îmi vine, de unde îmi vine? şi-mi dă peste cap toată strategia gândită de-acasă, tot scenariul acestui rendez-vous care sigur va fi hotărâtor, adică va fi oare ultimul şi eu mă voi întoarce în neantul din care Emil Cioran nu m-a putut scoate decât pentru câteva minute, consumate în cele două întâlniri pe care un noroc nesperat mi le-a pus la dispoziţie (Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi pune şi

în sac!), iar eu cine mi-s ca să am vreo şansă, fie ea şi ultima?!…

Dar cu ce, cu ce şi cum s-o dau gata eu pe femeia asta a cărei vestită inteligenţă este un biet şi neînsemnat apendice al ochilor ei, al privirilor ei din care şi trupul, cu ţoale cu tot, pare a fi un ecou, o reverberaţie materială, un cadru multicolor ÿ privirii, al ochilor ei chiar de nespus, imposibil de spus cât şi cum sunt, de frumoşi!… Frumoasă de nespus!…

Şi deodată – cum spuneam, din adâncul acestor ochi, ceva familiar mie mă întâmpină cu gândul cel bun şi naiba ştie cum vine vorba şi mă pomenesc, fără voia mea, povestindu-i de bunica mea, drăguţa, cum a murit cu gândul la americani!

Tii, cu ce încântare îmi cere detalii!… Dar nu despre bunica!…

Da, mai prinsese şi ea, în familie, de la bunici, acolo, la Petrograd, o mulţime de poveşti cu masa şi ceaşca cea vrăjită!… Credea? Şi începe să se laude cu bunicii ei. Şi-mi preciză, într-un sfârşit: totdeauna a fost aşa după un mare război!… Milioane de văduve, de orfani, de părinţi rămaşi fără bucuria copiilor… Spiritismul este unul din puţinele leacuri la atâta suferinţă!…

O contrazic! Bunica nu crezuse şi nu căzuse în spiritism nici măcar atunci când a primit de la Statul Major înştiinţarea că locotenentul Şeitan Dumitru a murit la datorie şi la Stalingrad! Nici vorbă să umble pe la mesele acelea!… Ca orice ţărancă adevărată – şi ca să fii ţăran adevărat e musai să fii româncă, am făcut-o eu atentă pe mademoiselle şi ea îmi zâmbi total de acord, bunica s-a îngrijit să-i pună lui nenea Dumitru o cruce în cimitir, cu numele şi data naşterii şi a morţii, dar nu la Constanţa, ci la Cartalu, acolo unde se născuse nenea Dumitru şi unde-şi născuse bunica toţi copiii, făcându-i apoi toate pomenirile, după datină, vreme de trei ani, până când ne-am trezit într-

o bună zi cu nenea Dumitru acasă!

Doamne, şi ce ochi a putut să facă de mari… Nu bunica, domnilor! Gagica!

— Tiens, tiens!

Îi plăcea, fermecată, povestea mea… Nu murise? Nu! Cum să moară nea Mitică?!…

Fusese în acest răstimp numai prizonier, la ruşi, undeva dincolo de cercul polar şi aveam să ne mirăm cu toţii, tot neamul, cutremuraţi, când nenea Dumitru ne-a povestit cum din toţi prizonierii, care suferiseră atroce, cumplit suferiseră de foame, el, cât era de mare şi de mare mâncău, se simţise toţi trei anii aceia sătul!

— Comment ça?! Za cern?

Păi ce de pomeni mai făcuse bunica!… Nu numai cele rânduite, la termen fix, ci zi de zi aproape, nu se îndura să aibă prea mult pe masă şi să nu trimită ceva la vecini, la alde Soşoiu, cu opt copii, aproape că nu fusese zi să nu le dea ceva de mâncare la vreunul din puradei sau la toată ciurda de copii! făcuse aşa dintotdeauna, dar după „moartea” lui nenea Dumitru cu o fervoare aparte, atrăgându-şi dojana familiei. „Îi înveţi rău aşa, mamă! Dumneata le porţi de grijă copiilor, iar ta-su, de gât cu măsa copiilor, îs toată ziua în cârciumă!”

Culmea e că bunica, din când în când, îi trimitea vecinului şi câte-o sticlă de vin, tot aşa, de sufletul lui Stan Şeitan şi-al lui Mitică…

„Şi acest teribil Mitică trăieşte aici, la New York?” s-a mirat domnişoara. „E un oraş interesant New York-ul ăsta!” hotărî tot ea, minunată de câte se petrec la doi paşi de fiecare dintre noi.

Ba mai mult, de multe ori, acolo, dincolo de cercul polar, lui nenea Dumitru îi mirosea a tămâie, îi venea un miros şi nu pricepea de unde, căci ceilalţi prizonieri nu simţeau nimic, iar el s-a mirat ce s-a mirat, dar nu cine ştie ce că numai lui îi miroase a tămâie, dar a ţinut minte şi de

mirat ce ne-am mai mirat noi toţi când ne-a povestit, pricepând şi noi că era, evident, mirosul de la tămâia pe care o ardea bunica atunci când făcea parastasul şi pomenile legiuite, la cimitir sau la biserică… La câteva mii de kilometri distanţă!… Eh? Ce ziceţi ce tămâie ardea bunica? Tămâie adusă de la Sfântul Munte!

Era încântată! Fascinată! îi venise ei rândul să se mire de de-ale bunică-mii! Se uita la mine fericită că stăm de vorbă!… Mizasem încă o dată pe bunica, tocmai aici, în inima Americii, şi iar câştigam! Săru-mâna, bunico!

Deci, daţi-vă seama, nemaipomenită doamnă, că bunicuţa aceea a mea, când să moară, tot regretul ei că părăseşte această lume şi l-a adunat într-un singur gând, într-o singură părere de rău: că nu va fi de faţă când vor veni americanii dumitale să ne scape de ruşi, de ruşii dumitale!…

Nu s-a supărat! A zâmbit şi mi-a făcut semn să găvăresc mai departe!… Dalşe!… Nici dorul de feciorul ei cel mai falnic, vestit spărgător de cazemate pe frontul de Est, n-a împins-o să apeleze la serviciile „mesei” aceleia, la moda, nebunia sau disperarea spiritismului! Dar dorul de americani, da, o făcuse să treacă acest Rubicon ai dreptei credinţe, păcătuind cum nu mai păcătuise de greu!

— Dar de unde atâta nădejde în americani?

— Cum de unde? De la „Vocea Americii”, de la BBC, de la „Europa liberă”!… Propaganda! Iat-o! mai tare decât religia! Oamenii i-au aşteptat pe americani mai ceva ca pe Mesia!

— Propaganda!… rosteşte uitându-se prin mine undeva departe, căutând noi înţelesuri, numai ei accesibile. Revine însă şi-mi zâmbeşte: A avut dreptate domnul Cioran în privinţa dumneavoastră!… Adicătelea?

L-am sunat să-i mulţumesc pentru carte şi m-a avertizat că a avut cu dumneavoastră „o discuţie revelatoare!”!… M-a sfătuit să nu mă calicesc la timpul ce-l

vom petrece stând de vorbă şi aflând unul de la altul lucruri fascinante, zile întregi fără să ne mai săturam de vorbele şi privirile noastre, ale celuilalt, dar şi ale sale, ale fiecăruia, bucurându-ne de bucuria cu care eşti ascultat de celălalt!

Deci mi-a pus Cioran o vorbă bună pe lângă marea doamnă a presei americane!... Să-şi facă timp şi pentru mine! Să nu se calicească! N-o să-i pară rău!... Şi ea, iată, deşi are pe seară o emisiune la TV, la NBC, nu se grăbeşte, s-a înşurubat comod în fotoliul ăsta încăpător, e pentru prima oară în viaţa mea când mă simt gelos, furios de gelos pe un fotoliu, căci, măgarul, pare că se simte bine cu povara care i-a încăput, dulce povară, între braţele-i hulpave, eu, am şi eu unul la fel, e o nebunie, domnule, ar trebui fotolii cu fotolii şi oameni cu oameni, să facem schimb, eu să trec în locul acelui parşiv de fotoliu, îşi depăşeşte condiţia de obiect nesimţitor, se vede clar că ştie ce face, iată, o... o pipăie, îmbrăţişată de tentaculele molatice, pluşate, odihnitoare, eu nu cred că aş îmbrăţişa-o la fel, ci aş ţine-o în aşa fel încât să-mi scald la nesfârşit privirile în hăul luminos şi liniştit al ochilor ei. Şi-i închide o clipă, două, adunându-şi gândurile, care?

— A avut dreptate domnul Cioran... mai spune o dată, zâmbind, dar nu mie, ci acelor gânduri. Hai, spune-mi-le!

— Ce mi-a povestit domnul Cioran despre dumneavoastră, nemaipomenită doamnă, este mult mai interesant!

— E adevărat că am fost teribil de surprinsă!... Şocată, chiar! Atunci l-am şi cunoscut pe domnul Cioran, adică eu am făcut în aşa fel ca să-i fiu prezentată şi să stau de vorbă, să-i cer părerea, părerea lui de român mai deştept decât tot Occidentul lor!

I-a scăpat acest „lor” şi nu s-a corectat! Cred că data trecută, la prima întâlnire, ar fi zis „al nostru”. Occidentul nostru... Occidentul lor! Nu al nostru! Noi! Noi doi!

Svetlana cu mine! Eu cu Svetlana!... She and Me! Semn bun? Desigur, şacal bătrân! Eşti pe drumul cel bun! Dă-i bice!

— Şi Cioran?

— S-a mirat foarte tare!... Dar nu mi-a dat un răspuns!

— Nu vi l-a dat atunci, pe loc!

— Nici mai târziu!

— Nici mai târziu?... Dar eu ce sunt?

A început să râdă. Şi încă cum să râdă! Tot aşa: nemaipomenit! Oare, nemaipomenită doamnă, tot ce faceţi faceţi nemaipomenit de? Nu, nu mă gândesc la prostii, la ce s-ar gândi cine m-ar auzi, ci mă gândesc cum arătaţi ieşind din baie încă cu prosopul în cap, ştergându-vă, uscându-vă părul. Dar e atât de palid să spun doar atât, părul, când e atât de nemaipomenit şi el!... Dacă voi avea parte vreodată să-l mângâi, să-mi rătăcesc puturoasele de deşte prin apa lor grea, a pletelor, n-am să mă mai satur uşor, cu una, cu două, ci de mult mai multe ori, de 14 ori! De paişpe ori!

— Chiar aşa, băi, Ioane?!

— De paişpe ori?

— De paişpe ori!

— Cu mâna ta?...

— De ce zâmbiţi?

— Mi-am adus aminte de-o întâmplare din armată!

— Se poate povesti?

— Sigur că se poate povesti, dar... altă dată!

— Am să vă aduc aminte! M-aţi făcut curioasă!

Deci ne vom mai vedea!... De enşpe *ori*?

— Dacă toţi românii ar fi ca dumneavoastră şi ca domnul Cioran...

— Să-l vedeţi pe domn Mitică... Dacă toţi românii ar fi ca nenea Dumitru... Unchiul meu!... Cel care a fost la ruşi prizonier...

— Dar chiar aş vrea să-l văd! Să-l cunosc! Trebuie să fie un om foarte interesant!…

— Cred că ar avea şi el un răspuns la problema care vă frământă!

— Oh, n-aş putea spune că mai sunt preocupată de povestea aceea! A fost, cândva! Acum am altele pe cap! Ce să fac? Aşa e în meseria de ziarist! Te aprinzi repede după un subiect, încerci să-l epuizezi, să-l întorci pe toate feţele, ca să poţi trece mai repede la alt subiect!

— E ca-n dragoste! mă pomenesc, hop şi eu, de la Durău, berbecul lui Dumnezeu!

— Oh, ar fi păcat să fie la fel! şi mă privi, zău că mă privi tristă, aproape mustrându-mă că aş putea fi aşa. Că aş putea să-i fac eu figura asta!…

— Eu sunt., statornic… încerc eu s-o dreg, statornic legat de câteva subiecte…

— Încercaţi să fiţi frivol şi nu prea vă prinde această mască! Subiectul e prea grav!

— Tocmai de aceea aş vrea să-l tratez în altă gamă!

— L-aţi trăit?

— Nu! Nu-s atât de bătrân!

— Eu l-am trăit! Prin părinţi, prin bunici mai ales!

— Au murit… acolo?

— Cam aşa ceva!… Tata zicea că semăn bine cu mama lui!… M-ar fi interesat să ştiu şi eu cum voi arăta peste câţiva ani! Dacă o să-i apuc!… O ştiu numai din poze! … Era mai tânără decât mine când au… au…

— Auschwitz?…

Auschwitz, nenorocitul!…

— Iartă-mă, dar mă simt, nu ştiu de ce, teribil de tulburată! Ridicul de tulburată! Nu mi s-a mai întâmplat!

— Dacă îţi vine să plângi, fă-o!

— Nu, n-am să plâng! Te rog să mă ierţi, cred că am… am literaturizat puţin!…

— Toţi marii scriitori au început ca ziarişti! Curaj!

A tăcut câteva clipe, cât să uităm că ne-am tutuit! Avea deci un punct sensibil, dar mi s-a făcut deodată silă de mine să profit de el, deşi doar pentru subiectul ăsta o căutasem! Holocaustul! Am făcut atâta drum pentru dumnealui!… A mai cerut un rând de vodcă, vodcă ea, eu visiki!

— Mda… Fac urât când mi-aduc aminte de bunici!… De părinţii tatii… Dumnezeu probabil ştie ce a fost în capul şi în inima celor ce au făcut-o! Eu nu vreau să ştiu! E ca şi când aş insista să constat eşecul lui Dumnezeu, gafa, greşeala, crima prin imprudenţă sau prin ce o fi fost, a lui Dumnezeu crimă, de au apărut pe faţa pământului asemenea oameni! Mi-e ruşine de ei! Şi mi-e milă de ei! Şi eu, marea ziaristă, şi cât sunt eu de evreică, n-am vrut pentru că n-am putut, n-am putut să scriu un rând despre holocaust! Despre nefericiţii care l-au provocat, l-au organizat, l-au gospodărit, iar unii mai câştigă şi azi bani de pe urma lui! N-am vrut şi n-am putut! E gestul meu de bună creştere faţă de Dumnezeu! Nu pot fi atât de nepoliticoasă faţă de Dumnezeu! Nu pot!

— Cine-săştia care câştigă bani, azi, de pe urma holocaustului? mi-a venit să întreb, dar am lăsat-o să continue.

— Dar am vrut să scriu despre cei care nu! Nu s-au… holocaustizat pe mâini!

— Holocaustizat?

— Aşa mi-a venit să spun!…

Tace şi îşi trage sufletul. Au venit şi paharele noastre, le ducem imediat la gură sorbind cu nesaţ.

— …Credeam că mi-a trecutsupărarea! Am fost supărată până la Dumnezeu! Cum, domnilor, să nu publicaţi articolele mele?! Am fost la faţa locului, am discutat cu autorităţile, cu evreii mei, i-am căutat şi pe unii care nu mai trăiesc în România, la Geneva am dat peste un rabin nemaipomenit, mi-a plâns pe umăr când i-am

povestit ce jale este în România, nu merită! nu merită! un asemenea popor! Tot ce am scris este foarte documentat! Din toate sursele posibile, verificat şi răsverificat! De ce să nu bată tobele şi pentru cei care au fost oameni?!

— La ce ziare aţi fost?

— La toate ziarele la care mai publicasem şi încă la câteva care aşteptau să mă îndur să le dau ceva de publicat!… Dacă aş fi scris un articol împotriva… împotriva lui Dumnezeu, m-ar fi publicat! Dar un articol despre România, un articol de bine despre români, asta, iată, nu se putea publica!… De ce, domnilor? De ce nu-mi daţi măcar un răspuns rezonabil, o explicaţie?!… De ce, domnule?…

…Cu ce răspuns v-a trimis maestrul Cioran? De ce nu mi-l spuneţi odată?!

Mă aplec peste masă şi, pe şoptite, aproape la ureche, crezându-mă că-i voi da răspunsul se apleacă şi ea spre mine, îi simt răsuflarea:

— Abia mă pot abţine să nu…

— Să nu ce?

— Să nu vă aplaud ori să vă îmbrăţişez!

Se dă înapoi, eu rămân aplecat, în aşteptarea verdictului, care iar se apropie privindu-mă cât nu visam eu de de aproape. Mamă, ce ochi!

— Te-ai hotărât? Alege!

Şi încep ca prostul să plescăi din palme, făcând pe interesantul, vita încălţată din mine! Mă invitase, oameni buni, s-o… s-o… Şi nu m-am prins!

Ce doamnă a putut să fie în clipele următoare, cele mai nefericite din viaţa mea! S-a uitat peste capul meu, mi-a arătat cu degetul la ce se uita, m-am întors, la ceasul mare din perete, care-i aducea aminte că a stat destul cu mine, avea un meeting cu alţii, cu America toată, rămâne să-i dau răspunsul data viitoare, acum nu mai are timp…

Ce răspuns să mai dai, dobitocule?!…

...Ne-am revenit fiecare în fotoliu, la distanţa care ne despărţise ca pe doi fraieri, ea pentru că-şi pierde timpul cu mine, iar eu pentru că a trebuit să vin până aici, la capătul lumii, ca să fiu cât n-am mai fost vreodată de... De fraier! Şi dobitoc! Huo!

XVII

L-am sunat şi pe Nené. Din nou. Promisese că o să aştepte telefonul meu. A răspuns imediat. Pândise telefonul şi ardea de nerăbdare să ne vedem. Nu! Nu voiam nici eu în oraş, ci la el acasă, să privesc de la el emisiunea Svetlanei. N-aveam chef de comentariile lui nenea Dumitru sau ale lui Niţă. Le spusesem şi lor de emisiune, dar nu mai aveam niciun chef de ei, ci, dacă n-o puteam urmări singur – prea mult nici nu mă interesa ce-o să spună, eram curios să văd ce se întâmplă cu privirea ei la televizor, dar măcar să fiu cu cineva care nu ştie că o cunosc...

Era a doua oară când mă vedeam cu Nené. Mai aveam atâtea de povestit!... Ce ciudat! N-am apucat eu să zic hai, salut! şi Nené s-a scuzat. M-a chemat acasă ca să nu piardă o emisiune TV! Am să-ţi arăt o femeie extraordinară!... După aceea ieşim la o bere dacă vrei!... N-am băut bere, ci eu tot whisky, tot whiskyul pe care-l avea. În casă, nu cine ştie cât, Nené vin. M-a tot întrebat de „femeie”! Adică de gagică! De Svetlana!... Nu-i aşa că ţi-a plăcut?

Am tot amânat un răspuns clar, mârâind şi... în cele din urmă, părând că sar de la una la cu totul alta, l-întreb:

— Dă-ţi mai aduci aminte de Monica? Ştiam bine că numele nu-i spune nimic. Care Monica? Fata aceea de la Cluj! Care Cluj?...

Când fusesem cu ei, Nené, Radu, Silviu, Giovanni şi, bine înţeles, Şerban! Am ajuns la Cluj dimineaţa, încă nu era şi Napoca, şi ne-am împrăştiat, adică eu m-am despărţit de ei, eram profesorul lor şi urma să locuiesc la

hotel, iar ei, studenţi, la cămin şi cantină, dar ne-am dat întâlnire seara, în colţ la Continental, să mergem să bem ceva de dorul Ardealului.

— Eh, cum vă simţiţi, băieţi?... Altă viaţă aici, la Cluj! Am văzut la cantină, domnule profesor, nişte fete, una cel puţin arăta nemaipomenit... ah... dar iată, ea e! Şi mi-au arătat-o pe Monica, se zărea de pe trotuarul de vizavi! Cu mersul ei!... S-au făcut unul pe altul atent că a apărut „aia" de la cantină, cu care ei schimbaseră şi câteva vorbe, au vrut chiar s-o invite să se cunoască, dar n-au îndrăznit! Şi ce întâmplare! Să o regăsească în îmbulzeala de pe Corso! Iat-o, traversează strada spre noi, priviţi-o cum calcă, domnule profesor! vine, vine zâmbind spre noi şi-mi aterizează mie în braţe!... Ce mutre au... Pasămite, îmi dădusem întâlnire tot acolo, normal, de unde să ştiu eu că derbedeii ăia... I-am lăsat mască pe toţi!

Nici dacă mi s-ar fi dat premiul Nobel nu le-aş fi impus atât de mult băieţilor, de care nu mă despărţeau atunci decât vreo cinci-şase ani! Când ne-am întors la Bucureşti, au împânzit facultatea cu povestea aceea, înflorind-o şi umflând-o de mai mare dragul! Monica de Monica, de la geologie. Cuminţenia pământului. Ce demonstraţie le făcusem!...

Ah, fata de la Cluj!... Da, da, da! Monica o chema?! Eh, ce-i cu ea? Arăta bine! Ce-ţi veni să...

— Îţi povestesc eu mai încolo! S-ar putea să aibă legătură cu tot ce se va întâmpla în seara asta! Dar Nené nu-mi dă nicio atenţie subînţelesurilor! Ce se va întâmpla în seara asta?... S-a întâmplat deja! Emisiunea care...

— Cum mai sunt studentele la Bucureşti?

— Am îmbătrânit, frăţioare!... Aici cum sunt?

— De Sanda mai ştii ceva?

— Nimic de bine!... Tu ai cam iubit-o!

— Aşa s-ar zice!

— Deci aşa e! Cum se zice sau cum e scris prin

sursele scrise! Altceva nu există!

— Nu simplifica atât de mult!…

— Nu mai mult decât doamna aceea de la televizor! Svetlana! Svetlana Roller?

— N-a simplificat, domnule, a fost radicală! Ceea ce este foarte rar la femei! Dacă poate fi numită femeie!

— Dar ce?

— E o zeiţă… Dar, vezi, cuvântul românesc zeiţă, suferă, din cauza lui – iţa… *Acum* îmi dau seama! Zeiţă, cosiţă, vulpiţă… Nu merge!

— E neologism, nu-i vina poporului român!

— E o zână, dar mai mult decât o zână, căci nu e numai frumoasă… S-o vezi în realitate cum arată! E o… zee! E foarte deşteaptă! Nu ştiu ce-a avut în seara asta?! Părea… Da, zee! Ăsta trebuia să fie femininul de la zeu! Cred că aşa s-a şi spus, la început de secolul 19! Ce departe mă simt aici, în America, de secolul 19!… Ce secol nemaipomenit!

— Da, nici Svetlana asta nu părea din secolul nostru!

— Perfect ai intuit-o! Dacă stai de vorbă cu ea cinci minute te simţi ca după un concert bun, cu mult Brahms!

— Nu se vor supăra ziariştii pentru ce a spus despre ei?

— Dar avea perfectă dreptate! Care ziarişti?… Că-s de toate felurile, de la ultima canalie, care, ai văzut, când omul se zbate între viaţă şi moarte lui nu-i trece prin minte să-i sară în ajutor, ci grija lui e să filmeze scena cât mai bine!… M-a pus pe gânduri însă povestea cu articolele alea pe care n-a vrut să i le publice niciun ziar din America!… Despre ce-o fi fost vorba în ele?…

Da, şi eu sunt curios să aflu de ce a mai pomenit de ele, dacă n-a spus ca lumea nici despre ce era vorba în acele articole şi nici despre ce ziare o cenzuraseră! Să-i spun eu lui Nene?… Mai aştept oleacă.

— Nici mie nu mi-a plăcut să umble aşa, cu jumătăţi

de măsură!

— Dar n-ai înţeles nimic! Nu-i vorba de nicio jumătate de măsură. Aici sunt alte reguli în America!

— De ce n-a dat numele ziarelor?

— Pentru că libertatea presei înseamnă şi libertatea de a nu publica ce nu-ţi place să publici!

— Şi biata femeie ce să facă atunci cu articolele ei, dacă nimeni nu vrea să i le publice?

— Teoretic, e simplu: scoţi pe cheltuiala ta o publicaţie, nimeni nu te opreşte să publici ce vrei în ea, căci este publicaţia ta! Nici ea nu-i poate opri pe directorii de ziar să aibă opinia lor!… Incompatibilă cu ideile ei, cu textele ei!… Asta, teoretic! Practic, toată lumea o cunoaşte că nu bate câmpii, dimpotrivă, tot ce scrie este impecabil ca documentaţie şi acoperire, cu mult bun simţ. Très sensé!

— E rusoaică?

— Mă-sa, cred! Taică-su, evreu!

— Roller?

— Roller!…

— O cunoşti? Văd că ştii multe despre ea!…

Nu mi-a răspuns. Am mai flecărit noi până mi-am făcut eu socoteala că a ajuns acasă şi am sunat-o! Ce mutră o să facă Nene?!… Aşa va pricepe de ce mi-a venit în minte Monica! El, Nené, el mă luase atunci în primire să-mi spună ce fete grozave văzuseră ei la Cluj, pe stradă şi mai ales la cantina studenţească… Ce coincidenţă, să încerce dintre toate fetele alea frumoase, alegând-o pe cea mai, să încerce s-o agaţe, fără succes, iar după câteva ceasuri s-o vadă venind la întâlnire, la întâlnirea ei, a frumoasei necunoscute, cu mine şi prin mine şi cu ei!… Nu răspunde nimeni la telefon! Cu cine o fi fiind şi unde?…

— Cu cine-i măritată? fac eu pe niznaiul.

— Cine?

Arăt spre ecranul de pe care a dispărut de mult

chipul ei.

— Svetlana?... E văduvă! L-am cunoscut binişor pe bărbatul ei! Era un tip!

— Nu mi s-a părut aşa de grozavă!

— S-o vezi pe viu!... E de pe altă planetă!

— Rămâne cum am spus, e din alt secol!

— Bine zis!... Vezi, o vezi prima oară şi nimereşti mai bine decât mine cuvântul potrivit.

— De Tudor Arghezi!

Râde şi Nené, aducându-şi aminte de anii aceia atât de faini! Faini că eram atât de tineri! De la Dumnezeu faini!...

Alunecăm iarăşi, în politică, în mizeria de acasă, eu, în mizeria din America, el! E multă mizerie şi pe aici, doar că-i alt gen de mizerie!... A noastră!... şi ezită, apoi continuă, a noastră, în ţară, încă mai are ceva eroic! Dar aici...

Nu e corect ce fac. Pun mâna pe telefon şi formez numărul! Al ei, fireşte! Nu are niciun haz să mă mai ascund, fie şi în glumă, glumă neroadă. Nu răspunde. Ştii pe cine sun? Dar nu aştept prea mult răspunsul, renunţia efectele ieftine, deja totul este penibil, nu se mai poate continua aşa: o sun pe Svetlana!... O cunosc bine!...

— Cum? Cum?

— O cunosc bine.

— Ah, asta-i chiar lovitură de teatru! De unde aşa coincidenţă?

— Coincidenţa este că tu o cunoşti!... Eu n-o cunosc deloc din întâmplare! Am fost trimis să-i iau urma şi s-o cunosc!

Nené mă priveşte uşor chiondorâş. Să-i iei urma?... Cine te-a trimis?

— Nu! Nu securitatea! Stai liniştit!...

— Dar cine?

— Emil Cioran! Şi-i povestesc lui Nené tot ce mi-a

spus bătrânelul de la Odeon, despre o americancă, ziaristă şi evreică, ziaristă de mare clasă, evreică la fel, care toată viaţa ei de ziaristă, de vreo cincisprezece ani, deci, a refuzat programatic să scrie vreun text, vreun articol, vreo aluzie să facă ori măcar o virgulă să pună despre Holocaust!

— De ce?

— Din politeţe! Aşa mi-a spus! Din bună creştere! Ca să nu-l pună pe Dumnezeu într-o situaţie jenantă!…

— Numai ea putea să dea acest răspuns!

Să-i spun că numai mie mi l-a dat?… Nu cumva am greşit faţă de intimitatea, viitoarea, sperata mea intimitate cu Svetlana, nu cumva am trădat-o povestindu-i lui Nene, care o mai şi cunoaşte şi habar nu avea de ce ea, Svetlana, care a scris despre toate subiectele fierbinţi ale acestui secol, n-a scris un rând măcar despre Holocaust!

— Continuă! Şi?…

— Dar la un moment dat află că în România a existat o ţară, în bună tovărăşie de arme cu Germania lui Hitler, care însă n-a marşat la invitaţia şi la insistenţele lui Hitler de a pune umărul la mătrăşirea unui popor!

— Mătrăşirea?

— Ai tu o traducere mai bună, pe româneşte, a soluţiei finale?… Dacă n-am ajuns s-o aplicăm, de-aia nu avem nici cuvântul românesc! Holocaust sună chiar frumos! Prea frumos pentru ce vrea să însemne!

— Lăsaţi, domnule profesor, parantezele astea şi spune, dom’le, ce e de spus! Ce-a făcut propriu-zis?

— A fost în România să se convingă că e chiar aşa…

— A fost în România? Când?

— Acum un an-doi! S-a convins, s-a documentat, a scris nişte articole despre acest acel popor de rahat şi s-a dus cu ele să le publice la cel mai cunoscut New York Times din America, unde publica în mod curent!…

— Şi a fost refuzată! Şi s-a mai dus la câteva, la

ziarele al căror nume nu l-a dat în seara asta, cu acele articole despre România!

— Putea să spună la televizor măcar că era vorba de România! De ce n-a făcut-o? Asta aş vrea s-o întreb! De ce, madame?!

— Eu te-aş sfătui să-i laşi pe oameni, aici, în America, să-ţi spună ei ce vor ei, nu ce vrei tu să afli! Şi o să afli mai multe aşa!... Că se vede de la o poştă cât de multe mai vrei tu să afli! Dar, iată, eu nu te întreb ce! Şi nici de ce!

— Domnule, n-am timp să aştept să pice para când e coaptă! Ci întind eu mâna şi o iau, chiar cu riscul de a nu fi coaptă bine şi de a mi se strepezi dinţii într-însa! Aşa că şi pe tine am să te întreb ce părere ai! Cine ştie, poate voi fi nevoit să plec mai devreme, pe neaşteptate, şi e păcat să fi făcut atâta drum fără să mă aleg cu nimic!

— Dar am înţeles că n-ai venit cu niciun scop, că a insistat unchiul tău să te revadă şi ai acceptat!

— Am acceptat sub imperiul inspiraţiei! Simţeam eu că aici, unde-i bătaia peştelui, nu se poate să nu dau şi eu puţin cu nasul!

— Şi ce-ai aflat? De la Svetlana ce-ai aflat?

— Nimic! Ea trebuie să afle de la mine de ce nu i-au publicat derbedeii ăia articolele!

— De ce?

— Pentru că toată presa din lume a primit acest bon de lucru: daţi în România! Daţi în Ceauşescu!... Mi-e foarte clar! l-am explicat şi lui Cioran! A fost de acord că există acest complot!

— Al presei?

— Presa face doar parte din complot! Din partea de execuţie! împreună cu cine? Cine dă ordine? Cine planifică? Asta nu mai ştiu!

— Dar vrei să afli!

— Deocamdată este destul de interesant că există acest complot!... Noi trăim acolo, la Bucureşti, cu

sentimentul că lumea ne-a uitat, ne-a abandonat de tot! Că nu prezentăm pentru nimeni vreun interes!... Mă simt mai bine să-mi dau seama că ai dracului de mulţi se interesează de noi!

— Cam ciudată reacţie!

— Bunicul meu din partea maică-mii, avea o vorbă: omul care n-are duşmani nu e nimic de capul lui!

— Adică vrei să-mi spui că ai şi tu duşmani, Ioane, tu?!

— Chiar! Ia să mă gândesc care ar fi?...

— S-aud şi eu!...

— Cam n-ar prea fi!

— Dar tu?

— Şi ele mie!...

— Cui îi eşti duşman?

— Încă n-am găsit unul pe care să-l duşmănesc! Nişte găinari!

— Nicileauşescu?

— Când am plecat din Bucureşti, da, cred că îl duşmăneam!... După două luni de Occident, încep să-mi reconsider sentimentele! Oricum, încerc să înţeleg cât de întemeiată este sau nu este întemeiată, oroarea mea faţă de el! De tot ce reprezintă el!... Ajunsesem în ţară să-l înjur şi de tată! Atât am fost de pornit împotriva lui!...

— Nu faci deosebirea între el, ca persoană, şi „tot ce reprezintă el”?

— Ca persoană de unde să-l cunosc eu?

— N-ar strica să-l cunoşti ca ins, ca individ, ca simplu cetăţean!

— Să-l cunosc?... Adică să ajung să stau cu el de vorbă aşa, omeneşte, cum stau cu tine?

— Eu cred că ar fi o experienţă interesantă pentru amândoi!

— Pentru amândoi?! Măi să fie! Unde vrea să ajungă Nené? Unde, prietene?

— Lasă tu grija mea şi vezi-ţi de tine!… Eu cred că nu ţi-ar strica deloc să-l cunoşti!…

— De ce?

— Eşti scriitor!… Eşti şi om de ştiinţă!… Eşti printre puţinii care ar putea depune, în faţa istoriei, o mărturie serioasă!

— Vorbeşti serios?

— Nu fac decât să-ţi aduc aminte adunarea aceea de partid, din Aula Universităţii, când am fost împreună, eu pentru prima şi ultima oară! Ai luat cuvântul, nu mai ţii minte?

— Cum să nu ţin minte?…

— Ce ţii minte?

— Cum am cerut să fie invitat Ceauşescu la o întâlnire cu organizaţia de partid din Universitate! Repetam propunerea făcută de Romul Munteanu cu un an mai înainte! Nu era ideea mea! Ne săturasem să ne plângem în faţa unor delegaţi de la centru de mâna a treia! Aşa le-a zis don Romul! A fost teribil! Să vină Ceauşescu să afle ce ne doare!

— Şi atunci, dacă ai vrut atunci, acum de ce nu mai vrei?

— Ce să vreau?

— Să te întâlneşti cu Ceauşescu!…

— Nu e destul să vreau!

— Domnule profesor, e foarte interesant tot ce mi-ai spus despre ţară, dar era încă şi mai interesant dacă mi-ai fi spus că te-ai întâlnit cu Ceauşescu, ai discutat cu el o oră şi ţi-a spus că aşa şi pe dincolo despre toate ideile tale! M-ar interesa şi pe mine părerea ta despre Ceauşescu, un Ceauşescu cu care ai stat de vorbă, nu cel de la TV!

— Dom’le, ce repede uitaţi de unde aţi plecat!

— Nu uit deloc, dar mi-au povestit mai mulţi, şi Dorin Tudorán, şi Dan Cristea, cum au fost primiţi la Ceauşescu şi au discutat cu el! Doar n-o fi Dumnezeu! Pe ei de ce i-a

primit?

— Păi, vere, i-a primit în grup! Au fost două grupuri! Unii de dreapta, protocroniştii, şi alţii de stânga, cominterniştii!… M-am băgat şi eu pe o listă, dar am fost tăiat!

— De cine?

— Nu ştiu de cine, dar m-a mirosit bine! îi făceam lui nentu Ceauşescu un program, dacă ajungeam la el, de se zguduia tot CC-ul!… Nu-i spuneam decât două-trei vorbe, o întrebare îi puneam!… Poate că-i mai bine că m-au tăiat de pe listă!… Nu mai eram eu acum aicea, la New York, să trăncănim despre Ceauşescu aşa, pe ne-ve!

— Ce l-ai fi întrebat?

— Doar atât: „Bă, musiu secretar general, dar cu Ion Dobre ce-ai avut?”

— Ion Dobre?

— Liderul grevei minerilor din ’77!… I-aş fi spus cam aşa: „Mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, eu lucrez la o carte, un roman, dar va fi mai mult decât un roman, va fi o carte despre cutremurul din ’77! Românii s-au purtat atunci extraordinar! Suntem un mare popor, domnule preşedinte, şi asta s-a văzut bine în acele clipe când arama se dă pe faţă dacă sub poleiala de aur este aramă coclită! Dar n-a fost aramă! Aur a ieşit la iveală din adâncul sufletului românesc! Aur, domnule preşedinte! Fireşte, dumneavoastră nu puteţi fi ocolit în tratarea acestui subiect! Aş fi fost extrem de parşiv! I-aş fi spus în continuare: V-aţi purtat ca un mare voievod! împărăteşte v-aţi purtat! Şi lucrul acesta aş vrea să se vadă bine din cartea mea!…

Aici poate că el m-ar fi întrerupt şi m-ar fi întrebat ce mama dracului mă împiedică să o scriu, de ce n-am scris-o încă?!

— Păi, ştiţi, tovarăşe secretar…

— Ah, n-ai condiţii! Dumneata eşti ăla care stai în

gazdă de… de câţi ani?

— De douăzeci de ani! Mulţi înainte! Şi? Ce te împiedică?… Vrei casă?

— Nu, tovarăşe secretar general, nu asta mă împiedică, deşi n-am nici casă şi nici bani! Dar nu în asta mă împiedic, ci în faptul că tot atunci, în ’77, mai prin vară, a mai fost şi o grevă în Valea Jiului, a minerilor. Nu vă supăra şi, aş putea să nu scriu nimic despre ea, despre ei, despre mineri, să nu-i amestec în carte, dar nu pot, n-am cum să nu scriu şi să nu vă întreb, deşi degeaba o scriu, căci nu mi-o publică nimeni, iar eu numai aici, în ţară vreau s-o public…

— Foarte frumos, tovarăşe scriitor! S-o citească tot românul!

— Şi să vă întrebe şi ei, aşa cum vă întreb eu acum, că doar pentru asta am venit şi eu la această consfătuire de lucru, ca să vă întreb de ce, domnule, de ce tovarăşe secretar general, de ce l-aţi omorât pe Ion Dobre? La Craiova, într-un accident de circulaţie simulat nedibace de băieţii cu ochi albaştri ca petliţele de la uniforma pe care n-o poartă! Căci meseria lor e să umble mai ales civil îmbrăcaţi! Omeneşte! Ca şi când ar fi oameni şi ei!…

— Am auzit şi eu povestea asta! Urâtă poveste! Dobre îl chema?

— Vărsarea de sânge!… Asta n-o pot ierta nici Iu’ tata!…

— Întrebarea este dacă el a ştiut! Şi mai ales dacă măcar acum ştie!… Vezi, ai încă un motiv! Nu eşti curios ce ţi-ar fi răspuns? Du-te, dom’le, şi întreabă-l!

— Şi cum să fac? Să-i dau un telefon?…

— Îi dai un telefon lui Silviu, vă vedeţi, îi spui în mare despre ce e vorba şi-l rogi… îl rogi?! îi ceri să te pună în legătură cu Cornel Pacoste!…

— Cornel Pacoste?… Care a condus şedinţa de partid în care Romul Munteanu l-a cerut pe Ceauşescu să vină şi

să audă cu urechile lui câte se petrec în ţară?! A fost al naibii de abil ca să ne convingă să renunţăm! Nu pot spune că nu mi-a plăcut individul!

— O să-ţi placă să staţi de vorbă la o cafea! îţi garantez eu!

— Şi el mă bagă la Ceauşescu? Să-l întreb eu pe Ceauşescu de moartea lui Dobre?!

— Nu! Asta e numai între tine şi Ceauşescu! Lui Pacoste îi spui deschjs despre ce este vorba!

— Adică?

— Că eşti cel mai important scriitor dintre scriitorii nepublicaţi şi că vrei să scrii şi despre Ceauşescu! Ceva care, tot aşa, va fi probabil nepublicabil în viitorul imediat, dar că... e de datoria ta să scrii şi ce va fi publicabil mult mai târziu!

— Când crezi că va fi publicabil? Cât de târziu?

— Foarte curând. Foarte!...

Şi pentru prima oară ne-am privit lung şi pe tăcute în ochi, rămânând aţintiţi unul la altul şi simţeam că-mi spune astfel lucruri extrem de importante, pe care nu le-a mai spus nimănui vreodată. Şi câtă tristeţe, dintr-odată, ca o jale, aproape că m-a speriat privirea lui Nene din clipele acelea. Le-am lăsat să se lungească atât cât va crede el de cuviinţă. Sau nevoie câtă va avea el de tăcerea noastră. Parcă aşa ne înţelegem cel mai bine. Şi înţelegeam că toată discuţia noastră, care mi se păruse cam frivolă şi dezlânată, trebuia s-o iau în serios. Foarte în serios! Că-i teribil de important să fac ce oi face şi să mă desluşesc cu fiara de Ceauşescu!... Or mai fi şi alte motive?...

Cum să nu-mi treacă prin cap nenea Dumitru?! Să se fi înţeles între ei?... Dar nu se cunosc!... Ori se cunosc şi au ascuns faţă de mine?!... Nimic nu mai era imposibil!... Ce greu mi-a fost să nu-i spun nimic lui Nené de nenea Dumitru!... De misiunea pe care mi-o pusese în braţe!”... A fost cât p-aci!... în ultima clipă mi-am adus aminte că totuşi

mă angajasem să păstrez secretul!... Gură spartă ce eşti!

Oare chiar să fie numai o pură coincidenţă că amândoi mă îndemnau spre acelaşi gest, spre acelaşi liman?... Să nu existe nicio altă explicaţie propriu-zisă?...

XVIII

E pentru tine, îmi spune văru Niţă.

Iau receptorul şi nu mă grăbesc să văd cine e. Nu cumva deranjez dacă vorbesc de faţă cu atâta lume? Să trec la alt aparat? Dar dacă văru Niţă mi l-a adus aici, înseamnă că pot vorbi nestingherit! Nu am nimic de ascuns, dar nici n-aş vrea, din cauza mea, să se curme discuţia, era atât de interesantă! Nenea Dumitru iar mă înţelege şi-mi face semn, plecându-şi pleoapele, că totul este în regulă, să fac cum îmi este mie cel mai bine.

— Daa!

— Eu sunt, Nené!

— De tine vorbeam!

— Cu cine?

— Cu unchi-meu şi cu nişte musafiri de-ai săi!

— Deranjez, deci!...

— Nu! Deloc!

— Poate că e mai bine!... Ai băut ceva?

— Am! Şi încă voi mai!

— Dacă tot vorbiţi despre mine, aş vrea să ştiu la ce o faceţi? La un coniac? La o bere?

— Astea se beau în Europa! Aici beam Jim Beam! Te cunoşti cu insul?

— Îl prefer pe Dănuţ! Pe Daniel's!... Ia încearcă-l! Cât ai băut?

— De asta m-ai sunat?

— Nu! Dar e exact ce-mi trebuie dacă ai băut ceva! Ceva mai mult, e şi mai bine! Dacă e rost să mai bei ceva, te-aş suna mai târziu!

— Tu crezi că aş putea pricepe ceva din ce-mi spui tu?...

— Hai să n-o lungim! Ai băut ceva?

— Of course!…

— M-ar interesa să ştiu cam peste cât timp ai să începi să vorbeşti franţuzeşte!…

— De ce?

— Aş vrea să schimbăm două vorbe, să-ţi pun o întrebare, de fapt, la care răspunsul este foarte scurt, dar prefer să mi-l dai după ce ai mai băut un pic, astfel ca răspunsul să fie cât mai prompt, cât mai natural! Să nu te gândeşti prea mult mai înainte de a mi-l da! Spontan!

— Întreabă-mă!

— Se vede clar că n-ai băut cine ştie ce!

— Eh, tu vezi efectul!… Dar de băut am băut ceva!…

— Cât?

— O juma’ de sticlă! Sticlă de cam trei sferturi!

— Poţi să mă suni când o termini?

— Nu! Sună-mă tu peste un ceas!

Peste un ceas eram deja la a doua sticlă şi Nene încă nu mă suna! Iar eu deja îi uitasem!

— E pentru tine, îmi spune văru Niţă.

Mă uit la el cu oarecare nedumerire. Exact aceeaşi scenă parcă am mai văzut-o eu, într-un film. Se joacă oare acelaşi film, din care nu mai ţin minte decât secvenţa asta, când văru Niţă mi-aduce telefonul ăsta fără fir să vorbesc cu cine mă deranjează la ora asta, aici, în mima New York-ului, a Americii, a lumii? Nici aici nu se poate bea liniştit o sticlă-două de Jim Beam fără să te aia la cap telefoanele?…

— Mda!

— Eu sunt, Nené!

— Nené Culianu plusez eu măreţ. Marele teacher!

— Ai terminat sticla?

— Care din ele? Prima sau a doua?

— Ah, perfect! Şi, cum te simţi?

— Ça va!

— Nemaipomenit!… Acum, ascultă-mă, frate Ioane,

ce am a te ruga şi te rog să nu-ţi baţi capul să înţelegi despre ce e vorba, o să-ţi explic eu când ne vedem! Cred că nici tu nu ai timp de pierdut la telefon!

— Bien sur!…

— Am să te rog ceva simplu!… Să încerci să-mi răspunzi la întrebare exact cum ai fi răspuns la şcoală, în clasele primare, când învăţătorul te punea să spui tabla înmulţirii sau alfabetul!

— Să încercăm!… Tu ce mă pui să spun?

— O poezie?… Ar merge?

— De ce nu?!

— Atunci, ca să fie mai scurt, spune-mi ca pe o poezie, repet: ca pe o poezie…

— Dacă e poezie cu rime, nicio problemă!

— Nu mă mai întrerupe, dacă vrei să scapi de mine, te rog să-mi spui, ca pe o poezie să-mi spui, al-fa-betul! Hai, repede, spune-mi-l! Nu te mai gândi! A, b, e…

— Alfabetul?

— Da, frate! Vreau să fac cu tine un test! Zi! A, bî, că…

— …d, e, f, g, h, i, j, k, 1, m, n, o, p, r, s, ş, t, ţ, u, v, x, y, zet! E

tot?

— Nu ştiu! Cred că da!

— Să-l mai spun o dată?…

— Nu!… Ba da! Hai, mai zi-l o dată!

— Un moment, că ţi-l spun acum fără greşeală: a a, a din a, b, e, d, e, f, g, h, i! din i, j, k, 1, m, n, o, q, p, r, s, ş, t, ţ, u, v, w, x, y, zet!… Acum e bine!…

— Eşti sigur?

— Absolut!

— Eşti sigur că în şcoala primară, atunci când ai învăţat alfabetul şi te punea doamna învăţătoare…

— Nu! Eu am avut învăţător! Domnul învăţător Zamfir! Să-i fie ţărâna uşoară!

— Şi când domnul Zamfir te punea să spui alfabetul…

— Pe mine? Asta era întrebare pentru milogi!

— Dar dacă te-ar fi pus, tu aşa ai fi spus alfabetul: a a, a din a?…

— Nu! Bien sur că nu!… Dar ce ai vrut să verifici?

— Dacă mai ştiu alfabetul!

— La ora asta?…

— E cea mai potrivită!… Nu ştiu dacă e potrivit să-ţi fac o vizită? Ard de nerăbdare să te văd! Unchiul tău doarme?…

— Bien sur că nu!

— Dar nu, e prea târziu! Păcat că-i prea târziu!… Neapărat să ne vedem mâine!… O să-ţi fac o mare bucurie! …

— Cum vrei!… Dacă vrei îţi spun şi tabla înmulţirii! Oferim servicii complete!

— Hai, pe mâine!…

— Mâine e acum!… Te rog să fii mai exact în exprimare!… Doar eşti american!… Numai eu îmi pot permite să aproximez liric…

— Bine, atunci aştept să mă suni când te scoli!

— Uite, aşa ne putem într-adevăr înţelege!

— Noapte bună?

— N-am nimic împotrivă! Şi pac! S-a-nchis!

— Ce-a fost asta?

— M-a pus să-i spun alfabetul! Pe de rost!

— Am văzut? Dar de ce?

— Mister!… A vrut să vină până aici să ne spună, probabil, de ce! Părea foarte bucuros!

— Că i-ai spus alfabetul?!

— Alt motiv… nu văd!

— Puteai să-l inviţi! Nu ne deranja!

— E trecut de unu! preciză, prudent, văru Niţă.

— Îl invit mâine?… Eu cred că am… am cam băut ceva! Ceva mai mult decât trebuie!… De unde să ştiu eu că

sticla aceea şi un sfert, era să fie mai nimic pe lângă ce-am băut a doua zi, pe seară, când Nene a venit să vadă unde stau, să-l cunoască pe nenea Dumitru şi pe văru' Niţă, Doamne, ce noapte a mai fost şi asta! Până la ziuă!

Iar alfabetul l-am mai spus de câteva ori! De *n* ori…

XIX

Părea, după juma de ceas, că nu prea mai au ce să-şi spună, era fiecare vizibil dezamăgit de celălalt!

Probabil că unde fusesem eu fără nicio reţinere când îi vorbisem fiecăruia de celălalt, lui nenea Dumitru despre Nené şi mai ales vice-versa! Venirea lui Niţă nu a schimbat cu nimic atmosfera atât de rarefiată! Dimpotrivă chiar! Picam de fraier în ochii tuturor! Nu mă zgârcisem cu superlativele! Cel mai grozav student pe care l-a avut Universitatea română după războiu!… Cel mai dur legionar, românul care a trecut prin cele mai teribile încercări!…

Se priveau unul pe altul compătimindu-mă fiecare în gând, cât pot să mă înşel de uşor!… Dar, oameni bine crescuţi, nu arătau nimic din toate astea, numai eu îi simţeam, cu nemaipomenitul meu simţ al nu ştiu câtelea, că nu va ieşi nimic dacă… dacă… dacă nu se întâmplă ceva.

Ce să se întâmple?… Ce-aş putea face să se întâmple? îmi aduc bine aminte că mă simţeam bun de luat la palme, vinovat şi prost, căci de vină eram, în mod clar, dar n-aş fi putut spune care era greşeala ce-o făcusem! Nu pregătisem ca lumea această întâlnire, dar nici n-aş fi putut spune cum ar fi trebuit să fie acest „ca lumea”!

Să fi fost într-o doară sau inspiraţia aşteptată când l-am întrebat pe Nené de alfabet, ce mai e şi cu povestea de aseară?!… Pe loc mi-am dat seama că iar gafez, fusese o aiureală şi îl mai puneam acum s-o şi povestească… Va deranja şi mai mult cu… Trebuia s-o fac uitată, povestea cu alfabetul lui Morse Dayan…

Nené a tăcut ce-a tăcut, apoi s-a hotărât să zică ceva,

să nu ocolească răspunsul. S-a oprit cu privirea undeva în dreapta, scrutând dincolo de sufragerie, unde un fel de glasvant întredeschis lăsa să se vadă că în încăperea aceea se afla un birou. L-a întrebat ceva pe Niţă, despre calculatorul din birou, nu mai ţin minte, căci n-am prea înţeles unii termeni. Şi eu, rămâne cum am spus: nu ţin minte decât dacă pricep!... Şi în materie de computere nu pricep nimic!...

— Vreţi să ne jucăm puţin? a întrebat Nené când a priceput că poate conta pe calculatorul vărului Niţă. Nu durează mult!

Nu i-a răspuns nimeni, fireşte. Gazdele din politeţe zâmbindu-i doar, fără să-l încurajeze. Iar eu de ofticat că nu găsesc de spus ceva care să încheie acest moment penibil şi să trecem la alt subiect. Care?

— Mai îmi spui o dată alfabetul? şi a scos din buzunar o hârtie împăturită cu grijă.

— Nu ştiu dacă am băut destul!... Şi nici nu pare că-i rost să mai beau!...

— Azi nu mai e nevoie decât să confirmi ce ai spus ieri seară. Şi citi după hârtie: a, b, e, d, e, f, g, h, i, j, k, 1, m, n, o, p, r, s, ş, t, ţ, u, v, x, y, z! îţi menţii răspunsul?

Unde voia să ajungă? Nenea Dumitru îşi lăsă asupra mea o privire grea de om care nu-şi mai poate permite, din cât de puţin i-a mai rămas de trăit, să-şi petreacă timpul cu cine se nimereşte.

— Puteţi băga pe calculator alfabetul şi echivalentul numericul fiecărei litere?... a – *unu*, b – *doi*, e – trei şi aşa mai departe?

Lui Niţă i-a spus şi Niţă nu ştia cum să reacţioneze. Duse mâna după pahar, ca să câştige timp şi privi spre taică-su, cerându-i voie sau părerea. Nené însă deja îi întinsese hârtia, pregătită de-acasă deci, şi văru Niţă nu mai avu ce face decât să se ridice, vizibil fără niciun chef, mitocăneşte de vizibil!

Poate că ar fi fost politicos ca Nené să meargă şi el în birou, la computer, dar nu! Nu se clinteşte şi dintr-odată m-am simţit ca în faţa unei scamatorii care ni se promitea astfel. De aceea l-a lăsat şi Nené pe văru Niţă să umble singur la computer! Să nu se spună că aşa şi pe dincolo, umblă cu şmecherii! El!

Cât păcăne Niţă la clapetele acelea abia auzite, nenea Dumitru strică şi el o mică politeţe, ţărăneşte şi autentic:

— Pe la Chicago ce mai e?

Întrebarea îl luminează de plăcere pe marele profesor Ioan Petru Culianu. Gata, nu mai eram la New York, ci undeva pe valea Tazlăului, adunaţi de întâmplare la aceeaşi masă într-un han de la răscrucea drumurilor. A prins nuanţa imediat Nené, amuzat de prăbuşirea distanţelor şi a anilor petrecuţi departe de casă.

— N-am mai fost din primăvară!… Când n-am cursuri plec din Chicago!

— Mie mi-a plăcut mai mult decât New York-ul, se justifică nenea Dumitru!… E un oraş mai… mai bărbătesc!

Văru Niţă se întoarse, cu treaba făcută, şi rămase în picioare, resemnat cu ce va urma. Nené însă nu se grăbea:

— Ce spuneţi dumneavoastră se potriveşte cu Chicago din anii ’60. De când n-aţi mai fost prin Chicago?

— S-ar putea să ai dreptate. De când n-am mai fost? îl întrebă pe fecior-su. Şi tot el răspunde: din ’68, din august ’68! De atunci!…

S-a înviorat nenea Dumitru oareşicât! Ce amintiri va fi având „de atunci’? îi dă o mână de ajutor lui Nené şi-l întreabă pe Niţă dacă a făcut treaba de la calculator. Răspunsul este numai o aplecare din cap, afirmativă. Aproape plictisit şi sastisit.

— Ce urmează acum, domnule profesor?

— Urmează să-i băgăm în ecuaţie pe cei patru mari genii ai copilăriei noastre. Ioane. Ţi-i mai aduci aminte?

Cei patru evanghelişti roşii!

— Marx, Engels, Lenin şi Stalin!

— Domnule, exprimă-te mai reverenţios, cu numele complet! Ia, zi! Karl…

— Karl Marx, Frederic…

— Spune, dom'le, pe nemţeşte, frumos: Friedrich, cu e şi h la sfârşit, Engels…

— Vladimir Ilici Lenin…

— Aşa!

— Şi tătucă Stalin, Iosif Visarionovici Stalin!

— Întocmai!… Ia faceţi suma, domnule Şeitan!

Niţă trecu iar în birou, cu un vag început de curiozitate. Nenea Dumitru se uita de-acum altfel la Nene, iar eu nu ştiam ce să cred că va urma. Căci va urma! începuse să se întâmple ceva! Slavă Domnului!

Mi-am turnat din nou în pahar, din sticla tot de Daniel's adusă de Nene. Merită toată încrederea cineva care ţi-aduce în casă aşa licoare! Se pare că-i cel mai bun din whiskyurile întâlnite!… Nu lipseşte decât Svetlana ca să simt că Alberica asta poate să fie ceva mai mult decât te-ai fi aşteptat.

— 715! proclamă neutru văru' Niţă. Ne-am uitat toţi trei la Nené. Ce-i cu 715 ăsta?

— Nu-i bun! Nu-i bun de nimic!… Ia să vedem, încă o dată, cum l-a chemat pe fiecare. Te rog!

L-aş fi repezit dacă am fi fost numai noi doi, dar aşa, fiind eu de vină pentru întâlnirea asta ratată, trebuia să fac orice pentru a atenua senzaţia de penibil. Ce se întâmplă cu Nené? îi fac totuşi jocul:

— Karl Marx, Friedrich Engels, Vladimir Ilici Lenin şi Iosif Vissarionovici…

— Halt! Aici e greşeala! Stalin nu era rus! N-are ce căuta Vissarionovici ăsta! Cum îl chema de fapt?

— Habar n-am!

— Djugaşvili! interveni nenea Dumitru, de parcă şi-ar

fi adus aminte numele unui coleg din şcoala primară.

— Sigur că da! Ia băgaţi-l pe Djugaşvili ăsta, în loc de Vissarionovici, să vedem ce iese?

Ezită văru' Niţă, are sentimentul că a picat de fraier, dar n-are încotro, e gazdă, N éné este invitatul meu ş.a.m.d. Se execută. Toţi trei punem mâna pe pahare şi sorbim încet. Nené cu cea mai mare siguranţă de sine. Ştie bine unde vrea să ajungă şi nu se îndoieşte câtuşi de puţin de reuşită. Siguranţa lui începe să-i placă şi lui nenea Dumitru. Mie încă nu. Dacă nu reuşeşte?

Ce să reuşească?

Văru' Niţă revine printre noi, ţinând în mână o foaie scoasă de la imprimanta calculatorului. Se aşază în fotoliu, ia paharul în mâna cealaltă şi soarbe prelung. Nu i-a aruncat nicio privire lui Nené, dar nici celorlalţi. A intrat în jocul lui Nené şi i-l duce mai departe. O privire circulară, pe la fiecare, să ne vadă ultima oară cum arătăm înainte de a afla ceea ce aflând nu vom mai avea cum să rămânem aceiaşi. Momentul va fi de neuitat?... Asta-l intrigă cel mai mult pe nenea Dumitru, îndemnându-l din priviri pe Niţă să nu se mai joace cu noi.

— Karl Marx, 96! Friedrich Engels, 139! Vladimir Ilici Lenin, 184!... Parcă ar fi la bursă! Cota marilor mangafale! Iosif Djugaşvili Stalin, 247!... Ce să însemne acest crescendo?

— Total? nenea Dumitru nu s-a mai putut abţine.

— Şase sute şaizeci şi şase! Şase, şase, şase! desenă văru' Niţă în aer coada îmbârligată a tizului nostru...

Am tăcut eu, Nené era invitatul meu, a tăcut şi Nené, îşi făcuse numărul şi nu mai avea nimic de adăugat, a tăcut şi văru'

Niţă, vorbise deja şi-şi consumase uimirea, singurul care se cuvenea să spună ceva era nenea Dumitru. îl aşteptam cu toţii, iar el îşi îngustase privirea cu care căuta de la unul la altul. Apoi întinse mâna după hârtia cu care

venise Niţă de la calculator şi o cercetă îndelung. Dădu peste cap tot ce mai avea în pahar şi-l fixă, îngândurat, pe Nené. Privi iar hârtia.

— Lipseşte din alfabet *q* şi *w*!

— Lipseşte şi! din *i*, *a*.! din *a*.

— Şi atunci?

— Niciun român, când e pus să spună alfabetul, nu-l zice cu *q* sau cu f. În orice caz, ca să nu fiu subiectiv, l-am pus aseară pe Ion să-mi spună alfabetul aşa cum i-a rămas în minte din şcoala primară!…

— Aha!

— Am greşit văzând în Ion un exponent al conştiinţei româneşti?… Şi, aţi văzut, azi la fel mi-a spus alfabetul, fără w! De altfel, w nici nu există ca sunet distinct în limba română. îl pronunţăm când ca v, când ca u. Vat *sau* uat. Oricum, am apelat la sursa cea mai potrivită. La un Şeitan!

Şi Nene le zâmbi angelic celor trei şeitani privindu-i pe fiecare, pe rând, dându-şi bine seama că se întâmpla ceva cu totul şi cu totul aparte.

— Dacă-i aşa, ce poate să însemne asta?

— Eu zic că nu e cazul să mai vorbim cu dacă! Sunt mai multe variante de alfabet chiar în lucrările savanţilor. Am acasă câteva dicţionare, le-am comparat şi nu prea există un alfabet standard!… Am înregistrat mai multe variante, fiecare variantă confirmată din surse diferite… Varianta lui Ion, care este şi varianta cu circulaţia orală cea mai răspândită, îl dă pe 666!…

— Aţi avut în vedere şi alfabetul din alte limbi?

— Bineînţeles!… Fiecare se apropie mai mult sau mai puţin! E o impresie stranie, de parcă bâjbâie toate limbile pământului să ne spună cine este Satan, cine este fiara apocaliptică, balaurul cu mai multe capete, dar niciuna nu reuşeşte să ne ofere alfabetul sau varianta de alfabet lămuritoare.

— Numai limba română!

— Exact!

— Unica variantă de alfabet care ne duce la şase, şase, şase este cea pe care mi-a spus-o aseară Ion. Ion Şeitan! Ioan Şeitan!

— Asta ar putea să însemne foarte multe lucruri! continuă nenea Dumitru, îngândurat de mulţimea răspunsurilor care se înghesuiau şi în mintea sa. îi făcu semn lui Niţă să mai desfacă o sticlă de Daniel's. Dumneavoastră, domnule profesor, ce ne propuneţi, ca interpretare?

— Eu nu mă grăbesc să pun concluzii! Mă străduiesc să mă conving şi pe mine că este vorba chiar de un semn! Că n-am forţat lucrurile ca să ajung la acest 6, 6, 6!...

— Dar cum v-a venit ideea?...

— Nu-i ideea mea!

— Dar a cui?

— A unui doctor din ţară! Din Medgidia!... I-a trimis o scrisoare lui Mircea Eliade, fuseseră colegi de liceu! Scrisoarea a ajuns chiar în ziua înmormântării lui Eliade. Doamna Eliade mi-a arătat-o, i-am cerut să-mi facă o copie, dar mi-a dat scrisoarea în original. Când am ajuns acasă şi am vrut s-o mai citesc o dată, am constatat că n-o mai aveam! Absolut inexplicabil!... Am încercat să refac calculul şi nu mi-a mai ieşit 6, 6, 6!... Cu această ocazie am aflat că lista alfabetului românesc prezintă mai multe variante! Nici în privinţa asta limba română încă nu s-a fixat!... Nu-i aşa, domnule profesor?

— Asta din pricina perfecţionismului nostru! Românesc! Mereu se trezeşte unul să fie mai breaz decât toţi ceilalţi de până la el!

— Dar, printre variante, a apărut şi una care ducea la 666! Am verificat-o prin Ioane al nostru şi cred că mai sunt câteva sute de mii de români care au în cap acelaşi alfabet românesc, capabil să ne descopere, ca pe o revelaţie, patrulaterul apocaliptic!... a, b, e, d, e, f, g, h, i, j, k, I, m,

n, o, p, r, s, ş, t, ţ, u, v, x, y, z... N-aţi avut nimic de obiectat când Ioane al nostru a spus alfabetul pe de rost, ca pe Tatăl nostru...

— Cineva din Medgidia?!... căzu pe gânduri nenea Dumitru.

— Doctor!

— Zici că i-a scris lui Mircea Eliade?...

— Din scrisoare se deducea limpede că se cunosc! Că se cunosc din anii aceia, ai tinereţii dumneavoastră!

— Şi cum ai pierdut-o?

— E singura hârtie pe care vreodată am pierdut-o! Dar n-am pierdut-o! A dispărut!... Ăsta este cuvântul!

— Sună-l pe Grigore, Ia Paris, îi spune nenea Dumitru lui Niţă şi acesta se execută pe loc, nu-i trebuie agenda de numere, le are pe toate în cap, iar noi, eu şi Nené, nu mai pricepem nimic. Ce l-a apucat pe bătrân?

— Grigore?... Parcă nu-i vocea ta!... Da, e la mine, l-am adus în America să vadă şi el Lumea Nouă!... Sentoarce prin Paris şi te anunţ eu să-l aştepţi la aeroport!... într-o săptămână, două! Am o întrebare, răspunsul îmi trebuie în seara asta: care dintre băieţi, medic, trăieşte la Medgidia?... Află şi numărul de telefon, dacă are, şi sună-mă în seara asta!... Uite, mai avem aici de terminat o sticlă de whisky, taman bine până mă suni tu să-mi dai răspunsul! Se poate?... Lasă, îţi povesteşte Oane... Cine-i Oane?... Nepotul meu, eu aşa îi zic! Eu nu-i spun „domnule profesor”! îmi acorzi acest privilegiu?... Am asistat la botezul său şi l-am văzut în puţa goală! Cum să-i zic „domn profesor”?!... Bine, îi transmit! Dar, hai, ocupă-te de ce te-am rugat!... Sună-mă oricum!... Hai, Doamne, ajută!... La Medgidia! Exact!...

Eh, asta da! După demonstraţia lui Nené, urmează numărul Şeitanului, al Şeitanului cei bătrân!... O zic cu voce tare, tuturor:

— Sunt greu bătrânii de urnit...

— Dar de-i porneşti sunt greu de-oprit!…

Zâmbeşte, aproape încurcat, bătrânul nostru. Iată, minunea s-a înfăptuit!… E alta seara şi noaptea care ne aşteaptă!…

— Ce vrei să faci, tată? mai cere, inutile desluşiri, văru Niţă.

— Sunt eu mai curios decât voi!… Punem pariu că-l vom găsi pe autorul scrisorii?

— Asta se cheamă deja miracol!… conchide Nené.

Şi miracolul se înfăptui. Peste mai puţin de un ceas, nenea Dumitru forma un număr de telefon, apăsase pe un buton şi se auzea în toată casa cum la celălalt capăt al firului, al firului nevăzut, la Medgidia, suna telefonul. O dată, de două ori, de trei ori… Te pomeneşti că tocmai acest mic detaliu…

— Alo? O voce, ceea ce se cheamă o voce bine educată.

— Domnul doctor Teodoru?

— Daa!

— Stimate domnule doctor, vă sun din partea unui prieten comun, de pe vremea tinereţii noastre…

— Am şi uitat că am fost tânăr cândva!

— Sunt convins că aveţi o memorie bună, în orice caz mai bună ca a noastră!…

— Cu cine am onoarea?

— Sunt un prieten al părintelui Vasile… Dar telefonul meu nu are nicio legătură cu dânsul. Vă deranjez pentru o întrebare doar.

— Vă rog!

— Domnule doctor, v-aş ruga să-mi aduceţi aminte un lucru pe care l-am ştiut bine, dar trăind de mult printre străini l-am uitat: alfabetul! Cum sună alfabetul în limba română?

— Alfabetul românesc?

— Exact!… Alfabetul românesc! Cel autentic

românesc! De la celălalt capăt nu se mai aude nimic, câteva secunde bune. Tace şi nenea Dumitru. În sfârşit:

— Notaţi, vă rog: a, bî, că, di, e, îl, gî, hî, i, jî, ka, îl, mî, nî, o, pî, rî, şi, şi, ti, şi, u, vî, ies, igrec, zet!…

Ne privim unul la altul toţi patru.

— Sunteţi grozav, domnule doctor!

— Am fost, domnule dragă! Am fost o generaţie grozavă! Da, grozavă generaţie! Dar vin altele şi mai şi!

— Să v-audă bunul Dumnezeu!… Cum de v-a venit ideea asta, domnule doctor?

— Într-o lună de stat la zarcă!… Cred că ştiţi ce-i aia! Mă plictiseam şi…

— Am auzit!… Eu n-am avut parte de ea!… Am stat mai mult prin străinătate!… O vreme pe la Vorkuta, pe urmă în ţară, mai apoi iarăşi departe, departe…

— Vorkuta?… Cu Nae Cojocaru?

— E vărul meu!

— Atunci ştiu cine sunteţi!… Ce mai faceţi?

— Uite, stau cu trei băieţi tineri lângă mine şi ne tot minunăm de alfabetul limbii române! Grozavă mai este limba asta românească!… Ne-aţi pus pe gânduri!

— Aş fi curios să ştiu ce gânduri!…

— Eh, tocmai despre asta va fi vorba în continuare, ne-ar fi plăcut mult să fiţi cu noi, să aflăm de la dumneavoastră care sunt gândurile cele mai potrivite…

— Eu atât m-am priceput, să ţin minte alfabetul! mai departe, să-i lăsăm pe ăştia mai tineri să dezlege înţelesurile!

— Domnule doctor, v-am sunat fără să am îngăduinţa dumneavoastră, dar n-aveam încotro. Sper că mă veţi ierta şi că nu v-am deranjat prea tare!

Nu face nimic. Contaţi pe plăcerea mea de a fi sunat şi a doua oară, ca să-mi spuneţi ce gândeşte generaţia tânără despre… despre alfabetul limbii române!…

Şi ce ne-am mai gândit şi ne-am răzgândit! Până spre

ziuă, când am ieşit să-l conduc pe Nené spre casă şi ne-am pomenit cântând pe avenue ies Deşteaptă-te române şi află că eşti neamul cel mai deştept!… Popor ales, ales dintre toate, să dea de pământ cu fiara apocaliptică!…

Căci aşa am căzut de acord între noi că ăsta este sensul cel mai important al semnului pe care ni-l face bunul Dumnezeu, mură-n gură, să priceapă şi ultimul nerod! Deci, ia spune copilaş, ai învăţat alfabetul limbii tătâne-tu şi-al mumei tale? Păi, dacă l-ai învăţat, ia spune-l! A, bî, că, şi răsuna Neviorcul de alfabetul limbii române răcnit de mine şi de Nené… E drept, mai mult de mine, Nené mă acompania, dar mai piano, pianissimo chiar, încercând să-mi pună surdină, cu ochii după polismenii de după colţ, care însă numai de noi nu aveau grijă, căci nu se arăta niciunul!…

Ai spus alfabetul, i-ai spus pe nume fiarei: Marx, Engels, Lenin şi Stalin!…

Mai exact, şi mă opream în faţa câte unui drogat care lingea zidurile zgârie-norilor americani, luminându-l, fiara cu nume împătrit se cheamă Karl Marx, Friedrich Engels, Vladimir Ilici Lenin, Iosif Djugaşvili Stalin!… Deci Ceauşescu, nu? Nu!

De ce?

Pentru că-i român! Şi noi, românii, când am învăţat alfabetul, deja ştim ce e de ştiut! Au ştiut-o şi ţăranii români analfabeţi care luptau în tranşeele primului război mondial, şi dintre toţi soldaţii de pe frontul de răsărit numai ţăranii noştri au refuzat să facă revoluţia lui Marx, Engels, Lenin şi Stalin! Djugaşvili Stalin! Detaliul ăsta este esenţial!… N-au vrut, domine, les paysans de Danube, să-l dea jos pe rege, de pe tron şi să-l scoată pe Iisus din altar! Au refuzat Marea Revoluţie Socialistă clocită de marii tartori Marx, Engels, Lenin şi Stalin! Pe toţi i-au păcălit marii guşteri, pe nemţi, pe bozgori, pe cehi, pe Ieşi, numai pe românaşii noştri, nu!…

Asta de la nea Petrache o ştiu!

Aşa analfabeţi cum erau, numai în limba lor era alfabetul corect!

Mă cocoţasem, pe brâul masiv al unei clădiri şi de acolo mă adresam lui Nené, auditoriul meu de cea mai înaltă calificare, de la care, pe lângă aplauze, mai primeam şi sugestii:

— Panait Istrati!… Zi-le de Panait Istrati!

Nici măcar pe intelectuali şi pe scriitori, care sunt cel mai uşor de păcălit şi de cumpărat, n-au reuşit să-i aiurească! Ca pe Henry Barbusse, Anatole France şi toţi caraghioşii din Occident care nu l-au crezut pe Panait Istrati, l-au făcut trădător şi vândut, ei, ei care primeau lunar de la Moscova banul cel mai murdar care a intrat în buzunarul cuiva!… Panait Istrati a fost primul occidental care a priceput că sub ce se vede rânjeşte chipul destrăbălat al Nefârtatelui!

— Legionarii! Nenea Dumitru! cerea publicul cuprins de delir.

— Nu mai zic de legionari! Ei au fost şi mai primii! Primul partid antibolşevic din lume! Primul partid anticomunist! Antidrăcesc!… Partidul Şeitanilor de ieri, de azi şi de mâine!… Am zis alfabetul şi l-am spus la cel mai mare fix, punct ochit, punct lovit în inima monstrului cu patru capete şi şase sute şaizeci şi şase de ochi otrăvitori!

— Partizanii! Partizanii din munţi!…

— Din munţi şi din toată Europa, singurii care au pus mâna pe armă şi s-au baricadat în munţi, inhaerentmontibus partizanii noştri, ca dacii de odinioară, daci propriu-zis, ultimii daci liberi! De zidul lor şi-a frânt cornul bestia panistorică, cu noi nu i-a mai mers!… Ne pare rău, imperiu al răului, dar noi te-am arătat primii cu degetul întins, demascator, spunându-ţi şi pe nume, spre ştiinţa tuturor, cu noi nu ţi-a mai mers, Belzebute, căci suntem neam de Şeitani, neamul dracului!… îs oamenii

dracului! Ăştia suntem noi, românii! Suntem românii dracului!…

Ce zici, Nené?

— Ai fost piramidal, domnule profesor!

— Da’ şi whisky-ul ăsta e nemaipomenit! îs curios cum aş fi spus alfabetul dacă aş fi băut vodcă?… O să încerc odată!

XX

Nenea Dumitru îşi aprinsese şi un trabuc gigantic, cum nu mai văzusem altul nici măcar în filme, în filme americane, of course!

— Coloana infinitului! ne-a avertizat văru Niţă, dar nu l-am priceput. Are să tragă din ea până mâine seară, adică, m-am dumirit eu mai spre ziuă, asta ar fi o mare ispravă la fumătorii de asemenea torpile, nenea Dumitru fiind unul din marii campioni de odinioară.

N-a mai fumat de ani de zile! se miră mai departe fecior-su. Ne-a oferit şi nouă câte una, orzul pe gâşte, a luat numai Nené, n-a aprins-o, ci doar să aibă ce amuşina din când în când, punctând scurgerea timpului cu acest reper atât de nou pentru mine.

Mie mi-a fost însă prea îndestulător să am parte de dulceaţa aspră de care se umplu toată casa din ce pufăia bătrânul caşalot. Atât, cu atât părea că-l atinsese the american life style şi asta cândva, cu ani în urmă. Deci fuma acum sărbătoreşte, de dragul nopţii ce se încingea, înşurubându-se pe îndelete în amintirea ei de neuitat, de pomina nepoţilor şi-a strănepoţilor, pecetluind-o cu mireasma definitivă a somptuoasei havane.

— Măi, nepoate, mai ai mulţi prieteni ca domnul profesor Culianu?

M-am întors spre Nene, ne-am privit cu tot dragul din lume şi i-am zis, am răspuns, arătând cu degetul mare răsturnat spre nenea Dumitru:

— Să-i vezi pe ceilalţi fraţi ai tatii! Pe nenea Ghiţă,

mai ales, cel mai al dracului dintre toţi Şeitanii!

Şi şi-au dat drumul amândoi, Nené şi nenea, lăsându-ne cu gura căscată şi pe mine, dar şi pe văru Niţă.

N-am, n-am cum să-mi mai aduc aminte, pas cu pas, vorbă cu vorbă, cum a fost cea mai cumplită, vreau să zic completă noapte, domnule Noica, din viaţa mea şi-a neamului nostru românesc!…

Frânturi doar, în rest – în completarea miresmei de trabuc – gustul de Daniel's, gust incredibil şi până ieri de mine neştiut, al perfecţiunii! N-aş fi gândit ca dintr-un lucru atât de grozav ca scotchul să se poată face, trecând oceanul, ceva încă şi mai şi! Da, merita lumea să facă şi acest experiment!… Şi whiskyul, bravul de el, să se facă şi mai whisky aici, în America! în Lumea Nouă! Merita tot efortul!

Inclusiv ăsta, al meu, de-am traversat oceanul ca să petrec aici, într-un zgârie-nor stupid, noaptea cea mai… cea mai românească şi punct! Noaptea cea mai… Nu a mea, a ta, a nu mai ştiu cui, ci românească. Românească în absolut! Şi cea mai! Am zis!… Deşi de vorbit au vorbit cei doi magnifici, eu mai mult am holbat ochii şi urechile, dar degeaba, au fost prea multe de ţinut minte! Toate! N-am reuşit!…

Eh, nu-i aşa că merita să trec gârla ca să vă pun faţă în faţă?! îmi venea să-i întreb, ascultându-i câte-şi mai ziceau nenea şi Nené, Nené şi nenea. Nenea Dumitru! N-am trăit degeaba dacă am ajuns să trăiesc şi clipa asta, de mine hotărâtă fără să visez măcar că va fi mai mult decât orice şi oricât m-aş fi căznit eu să imaginez!…

Şi vag, la un moment dat, sentimentul că am mai trăit cândva aceeaşi seară, noapte de acum, cu acelaşi scenariu, aceiaşi protagonişti, acelaşi text din când în când, atunci când reuşeam să ştiu, să fi ştiut deja de undeva, de la cine? de la… da, mai ales de la Petre Ţuţea! şi aşa mi-am adus aminte că mai păţisem eu ceva asemănător, pe alocuri

identic, când s-au întâlnit la mine acasă, tot aşa, la un ceas de taină şi de mine hotărât, Petre Ţuţea şi Radu, Radu Ruba, Radu Sergiu Ruba, drăguţii de ei, ce bine s-ar potrivi şi ei în careul ăsta, ăstălalt, da, ce-ar fi să-i trec şi pe ei patru prin proba alfabetului românesc?!… Şi tot aşa: ce şi-au mai tot spus atunci unul altuia, fericindu-se că sunt ce sunt fiecare şi amândoi la un loc, Ţuţea şi Ruba, nevindecabili şi în veci iremediabili români! Amin!

…Oare ce a fost mai năucitoare, de-o să-mi număr de acum zilele şi anii ce-or să mai treacă de la noaptea aia de ieri noapte, numai ăştia ăştilalţi fiindu-mi anii adevăraţi de viaţă? Scamatoria lui Nené? care ne-a pus să pipăim cum se naşte din te miri ce miracolul, la doi paşi, la două degete distanţă de nasul nostru, prăvălind asupră-ne o avalanşă de înţelesuri noi, nici măcar visate vreodată, binecuvântându-se unul pe altul cu nesaţ! Da, dom'le, e lucru limpede ca bună ziua, românii nu e numai deştepţi, cei mai deştepţi, ei mai e şi daţi dracului! Cei mai daţi! Şi dracului daţi, şi-n pizda mă-sii daţi! Dăruiţi! auzi ce alfabetul mamii lor să scornească!…

Sau nenea Dumitru, la optzeci de coţi ai lui, cât de prompt i-a percutat mintea şi din neant ni l-a adus la telefon pe năzdrăvanul ăla din Medgidia?!… Nici FBI plus CIA & Mossad şi cu Intelligence Service-ul lui Philby & comp. KGB la un loc n-ar fi dat de urma acelui doctor aşa, în doi timpi şi trei mişcări! Şi-auzi cum să-l ia, să-i ceară direct alfabetul! Ca pe o parolă! Fără alte strategii dealea colocviale.

Iar doctorul, ce grozăvenie de om va mai fi fiind şi ăsta, acest… acest Haralambie Teodoriu, gata! a intrat în Istorie! să priceapă şi el totul din întrebarea asta, făcând din ea chiar o parolă, magică, atotdezlegătoare de înţelesuri.

— Pot să dau şi eu un telefon?

N-am vrut să nu mă las nici eu mai prejos, deşi ar fi

putut aşa să pară, dar justamente atunci mi-am adus aminte de Ion. Nici n-aveam cum să nu-mi aduc aminte, să nu mă gândesc la Ion de vreme ce năprasnicul doctor Teodoru Haralambie este medic la Medgidia. Ioane, îl cunoşti? Şi am apăsat pe butonul acela care face ca vocea de la celălalt capăt al firului să se audă la fel de bine în toată încăperea. Vocea lui Ion.

— De unde vorbeşti?

— Din America, of course. Am dat aici peste oameni care îl cunosc bine pe doctorul Haralambie Teodoru. M-am gândit că nu se poate să nu-l cunoşti şi tu!

— Măi, cumnate, ia zi-mi tu ce bei acolo, ca să pricep eu de ce mă suni la ora asta! Ce marcă de visichi ai tu în pahar?

— Marca Dănuţ! A lui Daniel! E cea mai grozavă! îţi aduc şi ţie o sticlă-două dacă nu mă mai ţii atât de vorbă şi-mi spui ce ştii despre doctorul Haralambie!

— Măi, cumnăţele, trebuia să ajungi tu în America, tocmai la Neviorc, ca să afli că domn doctor Teodoru este cel mai fain doctor din Dobrogea?!…

— Adică?

— Când eu de câtă vreme îţi tot spun să mergem la el să-l cunoşti?! A fost în clasă, în cameră vreau să zic, cu domnul Ţuţea al tău! Colegi de pension!… Acum e la pensie!…

— Ioane, când ţi-e în drum, treci pe la dânsul şi spune-i că te-am sunat de aici, şi beţi împreună o sticlă de vin! Iar când mă întorc, primul lucru pe care-l facem e să-i trecem pragul!

— Deci te întorci, măi, cumnăţele? Că lumea pe aici a început să se îngrijoreze!

— Să nu-şi facă nimeni nicio nădejde! Mă întorc şi pre mulţi am să-i popesc şi eu! Să nu se bucure prea devreme că au scăpat de mine! m-am dat eu mare către toţi ascultătorii de pe cele două continente.

Ce mică-i lumea!… Şi le-am povestit şi celorlalţi, ce şi cum. Mică şi talmudică, a completat Nene. Şi a desluşit, pentru nepriceperea mea: deci tu ai avut ocazia, ai fost poftit cu Insistenţă să-l cunoşti pe acest domn Haralambie Teodoru, şi nu te-ai învrednicit să faci doi paşi până la dânsul, de la Constanţa la Medgidia. Nu merita atâta osteneală!… Şi ai venit mai uşor până la New York, ca abia aici să pricepi, după câteva mii bune de kilometri cu maşina şi avionul, ce comoară de om aveai acasă, în tindă!

— Ba mai mult! Am găsit răspunsul, domnule, răspunsul la una din marile întrebări care mă chinuie de ani de zile şi care m-au împins la acest drum pe care nu mai suportam să nu-l fac şi să aflu, pe urmele răului, ale Satanei, de unde vine atâta suferinţă pe capul nostru! Dar ca să aflu şi cine are vreo şansă să se ia de piept cu Nefârtatele!… Şi, când colo, răspunsul îl aveam acasă, la Medgidia Iu' Tanţa şi Costel!

— E chiar ca în Talmud! conchide Nene.

N-am priceput în ce fel lumea devenea astfel talmudică, dar iată că totuşi am ţinut minte vorba asta a lui domn profesor Culianu. Nici n-am mai cerut alte lămuriri, preocupat de ceea ce, pe neaşteptate, descopeream şi pricepeam abia atunci, ieri noapte, pentru prima oară, despre mine, mine însumi, nu altul!… De parcă într-adevăr fusese nevoie de atâta drum şi să ajung într-o lume atât de străină ca să mă pot privi ca lumea în oglindă şi ca să aflu ce se află în buzunarele mele.

— Să-l ai la nasul tău pe Haralambie Teodoru şi să pleci, în direcţia cealaltă, să-l cauţi făcând înconjurul lumii! Ai să ajungi de poveste, mă încurajă bunul meu prieten.

— Adevărul este altul! M-a bătut destul Dumnezeu o dată! Cu Ţuţea! Nici nu ştiu cât a fost de bine sau de rău pentru mine că l-am întâlnit. Căci nu mai ştiu de atunci cât sunt eu însumi în ce fac, şi cât sunt de… Petre Ţuţea! Chiar

când şi mai ales când fac câte ceva mai de Doamne, ajută! nu mă simt prea în largul meu, căci nu mai sunt integral eu însumi! Eu! De la un capăt la celălalt eu!…

— Ia te uită la Ioane al nostru!…

— De-aia m-am şi ferit să merg la Păltiniş, când m-a invitat cu o scrisorică însuşi marele Noica!… La fel m-am ferit şi de Steinhardt! Dacă cumva păţeam cu Noica ce-am păţit de la Petre Ţuţea?!… Şi dacă păţeam din nou şi cu Haralambie Teodoru ăsta?!… Mi-am dat seama ce calibru de om trebuie să fie! Eu prost nu sunt…

— N-a zis nimeni o prostie atât de mare!

— Dar aşa deştept cum sunt, să ştii că instinctele îmi funcţionează perfect! Şi am simţit că Petre Ţuţea mi-e destul! Destul cu asupra de măsură! Ca să mai rămână şi din mine însumi ceva! O iotă măcar! O ciozvârtă! Ehe, nu-i uşor să renunţi cât de cât la tine însuţi când ai avut norocul să te naşti Şeitan! Chiar şi cu riscul de-a rămâne prost! Prost, dar tu însuţi!… Prost prostul, dar e prostul nostru! E prostul de mine! Eu!

— Măi, Oane, Şeitane! Eu de mic te ştiu că ai fost mai al drăcuţului! Aşa că fii pe pace! Dacă ţi-a dat Dumnezeu norocul să te întâlneşti cu Petre Ţuţea, asta n-a însemnat că te-ai împuţinat ca Şeitan, ci te-ai făcut şi mai şi! Şi mai al dracului ca înainte!… Că ai fost destul de! încă de la început, când atârnai în curte, pe frânghie, izmenele lui taică-tu ca să semnalizezi cu partizanii din munţi!… Mai ţii minte?… Mereu m-am gândit la Lenuţa, ce ţi-a zis şi ce ţi-o fi făcut după plecarea mea! Ai?

— Deci ai refuzat să te întâlneşti cu Noica? mă luă şi Nené în primire. L-ai refuzat numai ca să nu te prindă şi să te subjuge cu vraja personalităţii sale?! Ca nu cumva să te cârmeşti după mintea şi simţirea lui?!

Mda, am recunoscut eu, dintr-odată morocănos. Făcusem o prostie chiar atât de mare? Oricum, eu am recunoscut-o. Mi-am mărturisit-o! Mi-am asumat-o! M-am

căit! Ce mai vreţi de la mine?

Atât i-a trebuit lui N éné să audă! Ioane, ai fost mai arhetipal ca oricând!… Eşti românul arhetipal, de când te-am întâlnit prima oară!… Un compliment mai teribil nu pot să-ţi fac!…

— Încearcă! Dau o bere…

— Căci înghite orice românul, inclusiv modele culturale cu nemiluita, cu ghiotura, până în clipa când simte că tot binele ăsta, venit de la alţii, toată dulceaţa asta când începe să-l facă să nu mai fie el însuşi, momentul ăsta se numeşte pe româneşte cuţitul a ajuns la os!… Şi asta românul n-o mai rabdă: atentatul la identitate!

Cam aşa ceva a zis marele profesor, stârnit de un detaliu biografic al Măndelului…

Ba a şi continuat, că aşa ar fi de-ai dracului ca mine toţi românii, în general vorbind! îs Şeitani aşadar!…

Ia te uită la ei!… Ar vrea ei!…

Aici am băgat şi eu, ce-am avut la îndemână: Nicio cultură, vere! a niciunui popor nu-i atât de obsedată de propria ei Identitate, de „specificul ei national”! Toţi marii români, care contează propriu-zis în istoria noastră, au dat cu gura sau cu barda ca să se păstreze această românie a noastră, mai presus de toate şi de orice şi de oricine punând stilul, acel „simte româneşte” pe care s-au bucurat când l-au descoperit chiar şi la veneticii pripăşiţi printre români, recunoscându-i că-s de-ai noştri şi unii dintre ei, mai breji, recunoscându-i nu după sânge, nu după cine a fost mă-sa ori ta-su, ci după puterea şi harul, de l-au avut, de-a se mlădia sufleteşte şi comportamental, însuşindu-şi stilul românesc! Firea noastră!

— Bravo! La Papu te gândeşti?!

Şi la atâţia!… Percepând-o şi pricepând-o şi supunându-i-te ei, României din tine, ca o regăsire, a ce a pus Dumnezeu la Facerea lumii mai de preţ în tine. Pricepând şi câtă româirromânie de-asta ai risipit fără să

dai prea multe parale pe ea, aşa e când nu e muncită de tine, ci de alţii, printre plăvani, cu sutele de ani şi de sudoare, săracii…

— Noroc cu coana intuiţie sau instinct o fi, aşa, ca o presimţire, ca-n vis sau ca o amintire din altă viaţă, dar nu a ta, cum că e ceva mai presus chiar şi de ţară, de neam, de moşie, de teritoriu, hectar cu hectar, metru cu metru pătrat, başca toată câtă istoric s-a jucat non-stop pe acest maidan naţional, inclusiv Duminica… Ceva mai adevărat decât toate astea la un loc şi înmulţite cu cât vrei tu!

— Nu se poate! Ce poate fi mai adevărat?

— Şi mai de preţ!

— Ce?

— Formula, vere, de nimeni depusă la OSIM, scârba asta de formulă sufletească, altfel cum să-i spun decât formulă, pe care mi, şi, i-o lăsară nouă, vouă, lor, le, ţi-o au lăsat-o părinţii din părinţi, aşadar ăst dar al României, exact cum ai zice darul beţiei, de a fi român, darul-harul României şi, mai exact spus, hatârul României, ce ni l-a făcut Dumnezeu, că fain a mai fost cu noi de nu ne-a făcut altceva!…

— Bine zici, nepoate! Ce ne făceam dacă Dumnezeu nu ne făcea români?!…

— Mda, e un mister, vere Ioane, de ce ne-a iubit Dumnezeu aşa de mult şi ne-a făcut români?!…

Nu mai stau să văd dacă văru Niţă mă cam ia la mişto, ci continui, să nu pierd firul: om-omenie, nebun-nebunie, beatbeţie, prost-prostie, român-românie, românie în sus, românie în jos, nu-i prea complicat, vere! Sau văru’ ăsta Niţă se face că nu pricepe?!…

Pleci tu din România, da, da, scris cu majusculă, dar iei cu tine toată România, substantiv comun, abstract, singularia tantum, adică unicat, România câtă ai adunat în suflet! Ca neică ăsta Mitică! Doamne, câtă românie de-asta năucă zace mută şi încordată în el!… Cred că dgcă-l

crestezi cu un cuţit nu curge din el picătură de sânge!… E tot numai cremene! Aşa pare! De Nené ce să mai zic?!… Că toate astea, de fapt, sunt cuvintele lui.

Cuvintele ale lui cu vorbele ale mele… Astea! mai mult nu m-am învrednicit să…

Ale lui le-am uitat exact-exact care au fost!… Dar ideile sunt ale lui, oricum le-aş povesti eu de răstălmăcite! Şi de răsuflate…

Dar m-au băgat şi pe mine în seamă când, confirmându-l pe Nené, le-am spus ghicitoarea mea de la seminar! Nu vă plictisesc?

De loc! Let's go!

— Se dau următoarele etnonime: bulgar, ungar, german, ceh, croat… De la aceste cuvinte avem numele de ţări Bulgaria, Ungaria, Germania, Cehia, Croaţia… Toate aceste cuvinte poartă accentul pe silaba antepenultimă, a treia de la coada cuvântului numărând: Bul-gária, Un-gária, Germania etc… în celelalte nume de ţări cu trei sau mai multe silabe, accentul se pune la fel, pe ultima silabă din rădăcina cuvântului: l-tália, Al-bánia, Spănia, Rúsia, Ánglia… Cu accentul pe rădăcina cuvântului deci!

Şi acum atenţie: numai când spui România, zăpăcita de ea, mereu sucită şi că ne-lumea de când lumea, accentul este pus boiereşte pe *i*, pe sufix! România, cu accent pe /! Care este explicaţia acestei ciudăţenii?

— Ei şi?! păru că mă întreabă numai din ochi, uşor batjocoritor, uşor ezitant, căci neprea-pricepând, văru' Niţă.

— Păi pui accentul pe sufix, se angajă imediat în dezbatere discipolul heliadesc. E vorba de numele Ţării. Întrebarea nu-i una oarecare!… Pui accentul pe sufix când zici România!… Ca la orice derivat cu sufixul – le: bărbat – bărbăţie, viteaz – vitejie, prost – prostie, român – românie! …

Perfect!…

Numai că acum *românie* nu mai este substantiv propriu, ci nume comun!

Comun şi mai cum?

Şi mai cum?…

Abstract sau concret?… Român – *românie*…

Abstract, interveni, prinsă în joc, şi Vocea Americii! Asta ce ar însemna?

Asta înseamnă că pe româneşte întâi s-a format cuvântul *românie* substantiv abstract, nume al însuşirii, denumire a norocului şi mai ales o ghinionului, a defectului de a fi român, şi abia apoi, când am ieşit din tihna plaiului şi-a codrului în politică, în lume, am zis *România*, denumirea geopolitică… A ţării! A spaţiului pipăit, calci pe el cu piciorul şi-i zici al meu!… Cum să fie mai al tău decât spaţiul celălalt, celestul, al României din suflet şi din ceruri!

— Pricep şi nu prea!

— Domnul profesor vrea să spună că mai întâi am dat un nume sufletului nostru etnic, etnicităţii noastre, pe care am considerat-o cea mai importantă, şi-abia apoi am dat un nume şi spaţiului geografic, material, atribuindu-i acestuia un bine meritat rol secundar!

Adică *România*, nume propriu, cu semnificaţie geografică şi politică, mai întâi a fost *România*, forma articulată a substantivului abstract *românie* –, *omenie-omenia*, *nebunie-nebunia*, *beţie-beţia*, *românie-românia*'… Românie din aceea ireductibilă şi naşparlie! Care nu-i nici mică, nici mare, ci întreagă, una. A doua nu mai există! Şi indivizibilă, căci e făcută dintr-o bucată! Nu-i înnădită! N-ai ce adăuga şi nici ce scade! Ca dintr-un ou! Oul primordial!… Adică înainte de a crea un stat, cu numele România, noi am avut grijă să ne facem rost de un suflet, de o stare sufletească, de o… o româneţe care, fiind numai a noastră, i-am spus, mai potrivit, românie…

— Româneţe? se miră iar nenea Dumitru

— Îi puteam spune şi aşa! *Frumos-frumuseţe*, *bătrânbătrâneţe*, *român-româneţe*… *Dar* sună prea sprinţar! E un cuvânt pe care nu-l poţi scrie cu majusculă, se potriveşte mai bine *românromânie*, scris când cu sânge, sânge din cel mai ordinar, când cu majusculă, ca nume, al însuşirii, al beteşugului de a fi român, bre, fii român, că tot n-ai încotro! Nu fi jigodie!…

Dar însemnând acelaşi acest imprescriptibil sentiment fără leac, feelingul mă-sii că ţara noastră, secretă, a românilor, patria noastră cea mai patrie decât România de la ONU şi cea mai greu de cotropit este felul, stilul nostru de a fi români şi nimic altceva! Pârlitul ăsta de suflet! Neisprăvitul! Nesfârşitul de el!

Nu pricepea nimic văru’ din românologisticăraia mea! Deh! *Margaritas ante portas*!

— Păi, vere, mă mai îndur eu o dată, atunci când Ştefan cel Mare bate palma cu turcii şi le închină lor Moldova, dar nu le dă decât un bir, nu le dă voie să-şi facă turcii nici casă, nici loc de închinăciune, nu le dă voie să se facă proprietari nici măcar pe o tarabă, pe-un chioşc ori dugheană, ce a urmărit Ştefan cel Mare şi Sfânt? A urmărit să salveze şi să apere mol-do-ve-ni-a moldovenilor în primul rând, oul, matca de la care toate atârnă, inclusiv Moldova, care nu mai face nici două parale când o ai sau când o recapeţi dacă între timp ţi-ai pierdut moldovenia, adică România ta de români nenorociţi ce sunteţi!… Şi sunt! Mi-s! Eu primul! Iată!

Vorbeam serios?… Aveam voie să torn toate balivernele astea pe care acum le gândeam prima oară?! Chiar le credeam? Măcar eu!…

Nenea Dumitru, uşor amuzat, uşor blocat de balivernele mele, căci baliverne sunt, îmi cere să fiu, să mă îndur să fiu mai desluşit… Cum adică, n-aţi înţeles?! mă oţărăsc eu, pezevenchi mai departe. Băteam câmpii chiar aşa de rău?! Nené? Tace Nené, dar eu insist zgâindu-mă

mai departe la el. Hai! Zi, dom'le, ce ai de zis. Nu mă supăr!... Nu mă supăr!

— Eh, domnule profesor, astea toate de ce nu ni le-ai spus atunci când eram alumni primăvăratici şi făceam seminarul de lingvistică cu domnul Ioane Şeitane, singurul nostru profesor pe care colegele noastre nu l-au văzut de două ori cu aceeaşi cravată!

— Şi nici voi de două ori cu aceeaşi colegă! fac eu precizarea pe care o aştepta nenea fratele lui taică-meu! Ce-i mai râd ochii! Ochii de Şeitan! Şeitanghioz!

— A trebuit să ajungi tocmai în America, domnule Ioane, ca s-o dai ca lumea pe românie!

— Voi n-aţi făcut la fel?!

— Dar eu tot nu m-am lămurit ce-i cu România asta, scânci văru Niţă. Fusese peste puterile sale să asiste ori să mai participe la atâta românologeală!... Ce vorbă!

— Pune literă mică, vere! Căci această românie nu-i o firmă, nu-i stat, nu-i teritoriu, nu-i armată, nu-i echipă de fotbal, chiar campioană mondială de-ar fi! Ci e de tot nepipăibilă! Deşi nu cade sub percepţia simţurilor, este un fel de a simţi! Numai al nostru!

— Sau, după caz, un fel de a nu simţi!

— Sigur că da! Bunica zicea că ardeleanul când e nesimţit apoi nimeni nu e mai nesimţit pe lumea asta! Există un fel de a fi nesimţit care-i numai al nostru sau din motive numai ale noastre!

— Vă rog, nu mai întrerupeţi, măcar până pricep şi eu!

— Deci, vere, această românie este un stil!... Avem, noi, vere Niţă, eu şi tu şi aşa mai departe, toţi românii luaţi la un loc, în absolut şi arhetipal, avem o sensibilitate proprie, a noastră numai, cârmită mai şui decât la alte neamuri, nu mai zic de popoare!

— Eu mă dau bătut!... Dar dacă dumneavoastră, care aţi fost elevul preferat al lui Mircea Eliade, spuneţi că

Oane al nostru nu bate câmpii…

— Domnul nostru profesor este poate prea direct, prea…

— Prea răspicat!

— Ăsta-i cuvântul!

— Şi Mircea Eliade ăsta de ce ar fi, vere, aşa de mare?

— Îţi spun eu, îţi spun ce-am aflat şi învăţat de la elevul său preferat: pentru că a ştiut, dom'le, ca nimeni altul, să citească în semnele lumii, ale omului, ale omenirii, şi din lectura asta extraşcolară s-a ales cu convingerea, cu înţelegerea exactă, matematic de exactă, a faptului că a avut norocul cel mai mare, că a tras la Loteria Fiinţei lozul cu premiul cel mai mare cu putinţă atunci când…

— Când ce?

— …când s-a născut român! Aşa-i?

Dar Nené e prea amuzat de lectura mea, de lecţiunea propusă, ca să mai spună şi el ceva! Se poate şi aşa, la urma urmelor! Hai să fim serioşi! Nu exagerez cine ştie ce! Şi împung văzduhul acuzator, spre acelaşi martor neputincios:

— *Ca om*, *cel mai interesant este să te naşti român*! L-am auzit eu pe dumnealui citându-l cu aceste cuvinte pe marele Heliad. Iar vorbele astea i le-a spus Mircea Eliade dumnealui aici de faţă – şi degetul meu trase o rafală lungă spre împricinat, i le-a spus Mircea Eliade după ce a mântuittot ce se putea cunoaşte despre om. Despre om! Ce sublim sună acest cuvânt!… De român, *ce* să mai zic?!…

Eh, vere?! Nici acum n-ai…

— Nici!

— Mă dau bătut!

— Să nu fie cu supărare, dar singurul lucru care mi-e clar este că nimic din ce v-am auzit n-aş putea să traduc pe înţelesul vreunuia de la Casa Albă, când mai merg şi eu pe

acolo şi mai dau de vreun cunoscut şi mă mai întreabă ce-ar putea să facă pentru mine sau chiar pentru noi, noi noi, românii! Eh, domnule profesor Culianu, cum să le traduc eu pe americăneşte deosebirea între *românie* şi *România*? …

— Într-un singur fel: învăţându-i limba română. Dar nu fără profesor! Şi împunse cu capul şi privirea spre mine.

— Atunci, vericule, dacă vrei să-i faci să priceapă ceva şi e bine că te gândeşti s-o faci, ia-o mai pe mintea lor plină de hamburgeri! Vreau să zic stomacul! Vorbeşte-le pe înţelesul maţului! Al maţului gros!

Şi m-am uitat la Nene, după aprobare sau măcar discretă încuviinţare. Dar nici el nu ştia unde vreau eu să ajung! De când aşteptam!…

— Păi vreau să-i spun vărului Niţă o poveste scurtă şi pe înţelesul oricui, cu care să-i pună la punct pe cei care se miră de românii ăştia că nu pier şi nu vor să piară de parcă ar pieri mai ştiu eu ce sculă!

— Eh, aşa ceva îmi trebuie, o poveste, o fabulă din care şi cel mai nătâng congresmen să priceapă că e, dom’le, ceva cu românii ăştia de nu mai scapă lumea de ei!

— Îţi dau o mie, nu una! O mie şi una de poveşti! Din care orice bolovan să priceapă că pentru planeta asta nu-i deloc ecologic să dispară românii! Căci românii e fără pereche!

— Una şi bună să-mi dai!

— Una, ultima, cea mai proaspătă, cu care m-am ales de curând, din restaurantele prin care voi m-aţi târât de-am crezut că fac gălbioare de scârbă! Mi se întorcea stomacul pe dos numai când citeam lista de bucate!… Nu la preţuri mă refer!

— Dar?

— Creier de dromader, cuib de păianjeni, borş de broască ţestoasă, râme prăjite, şerpi cu usturoi, şopârle în

aspic, creier de maimuţă, cu maimuţa decapitată în faţa ta, dacă vrei, pateu de şobolan, ca pe vremea Comunei din Paris, nări de cămilă, omletă cu gândaci, omizi cu cartofi natúr, pastramă de ratoni, fălci de buldog, toate aberaţiile lumii, numite mâncare tradiţională japoneză, chineză, coreeană, indiană, mexicană, portoricană… Şi românaşii de voi, care mai de care mai extaziat! Că cică ce rafinament!… Care, dom'le, să mănânci furnici macerate şi cozi de veveriţă?

— Şi ce-i cu asta?

— Păi nu vezi ce popoare nenorocite, hămesite de foame, nu le-a fost scârbă de nimic, n-au iertat nimic din tot ce mişcă pe planeta asta!… Bine că m-aţi dus pe-acolo să mă-ngreţoşez de moarte şi să mă mai bucur o dată că m-a născut Dumnezeu român şi m-a ferit să mănânc la mama acasă batracieni, moluşte, reptile, meduze, amoebe, fluturi, rozătoare, cai, măgari, pisici, lilieci…

— Iar nu pricep, insistă văru Niţă… Nu cumva se preface?

— Păi, zi-mi, vere, din animalele pe care le sacrifică şi le prepară bucătăria românească tradiţională, din care gătea bunica sau mama sau ţa' Veta, zi-mi dacă e vreun animal de care să spună cineva, adică o populaţie, un alt popor, să spună că-i este scârbă să mănânce ca românii! Care vietate să lipsească aşadar din bucătăria altui popor! Aşa cum spunem noi, românii, că ne-ar fi scârbă să mâncăm carne de câine sau de broască! Mâncăm noi aşa ceva? Mâncăm ríme sau lipitori? Mâncăm gândaci sau şobolani? Mâncăm?

— Nu! Şobolani nu mâncăm, dar mâncăm destul… căcat! Cum nu mai mănâncă alţii de mult şi cu atâta poftă ca noi, românii! se vor repezi să spună, ajunşi aici, câţiva lăbari când vor citi aceste rânduri!… Ce poţi face?! Nimeni nu-şi poate alege cititorii!… Lucrurile n-ar trebui lăsate aşa! Ar trebui să dau eu aprobare cui s-o cumpere, pe

biata carte! Nu toţi neisprăviţii! Şi mâncătorii de... Autenticii!

— Ce ai cu ei?

— Să-şi ia mâna de pe cartea mea! Puturoasele! Jos labele! Nu pentru voi am scris-o!... Uite-o, dom'le, săraca, cine să-i flendurească foile!... N-am scris-o pentru voi, haimanale nenorocite! Profanatori de monumente publice!

— Maestre!...

— Fără! Am zis! mai departe nu meritaţi s-o citiţi! Nu-i scrisă pentru voi! închideţi-o! Nu mai scriu un rând dacă ştiu că ajunge la voi s-o citească nişte hoituri ce sunteţi! Necrofagilor! N-am chef să ştiu c-o să fie citită aşa!

— Cum *aşa*, maestre? *Aşa* cum?

— Cu curul citiţi, nepricepând ce nu puteţi simţi şi gata să cârtiţi şi să vă bucuraţi voi că puteţi fi haioşi ori să păreţi aşa în ochii unor imbecili, făcând mişto de România voastră! Nici nu-i a voastră şi n-aveţi pic de aşa ceva! La drept vorbind! Nicio tangenţă! Miştocăriţi mai departe orice! Habar n-aveţi despre ce e vorba. Vă lipseşte organul, n-aveţi!

— Maestre, dar...

— Dar ce?

— N-a fost cu intenţie... Cu două rânduri mai sus, nici nu m-aş fi gândit să spun ce-am spus!... S-a ivit ocazia şi atâta tot! Veţi fi de acord cu mine, maestre, că când se vorbeşte de mâncare, de mâncat, mai ales că şi rimează, tot românul se gândeşte şi la... Ştiţi bine la ce!... Aşa-i vine pe limbă...

— Îi vine un că...

— Vedeţi?!... Păcat ar fi fost să ratez ocazia! A fost în favoarea textului, cred. Recitiţi-l! A curs astfel mai bine!...

— Lasă, domnule, textul! E treaba mea cum curge! Scrie dumneata altul, să curgă mai bine! Al meu lasă-l aşa împiedicat cum e şi nu mă mai citi mai departe! Nu-ţi dau

voie!

— Eh, cum să scriu eu?!... Nu mă compar, maestre, zău, sunteţi nedrept!... A fost aşa, în gând! mai mult în gând!... Nu ştiţi de glumă?... Că dacă ar fi să vorbim serios şi să măsurăm exact cât căcat, mă iertaţi, se mănâncă pe lumea asta, repartizat pe cap de locuitor, cine mai ştie cât de bine stăm?!... Numai că eu... eu nu mă bucur deloc. M-aş bucura să fie invers! Să mâncăm mai mult! Şi toţi! Aşa cum se obişnuieşte în toată lumea! în lumea bună mai ales!

— Ce vrei să spui?

— Că mâncăm prea puţin!

— Cine?

— Noi, românii!

— Ce?

— Căcat

— Mâncăm prea puţin căcat?... Ce-i ăsta? Un citat?

— Da, maestre, aşa se traduce, în cea mai pură şi mai autentică limbă românească, defectul nostru de-a face prea puţin caz de noi! De cât suntem noi de daţi în aia a mă-sii! Noi, românii! Facem prea puţin caz! Mâncăm prea puţin... De-aici şi imaginea noastră în lume...

— Mă, tu-ţi...

— Maestre! Nu mă-njura că... Până aici!

— Tu-ţi... tu-ţi baţi joc de mine şi crezi că nu mă prind!

— Aşa te vreau, maestre!

— Deci asta e părerea ta despre tot ce ai citit până aici, la pagina asta! Că eu mănânc...

— Nu, maestre! Nu numai dumneavoastră, ci şi onor cititorii ca mine, care citesc şi le place!... Le place ce mâncaţi! Ceilalţi, n-au decât să... Noi mergem mai departe! Ne place! Scrieţi mai departe! Mâncaţi, vreau să zic! Ne place!

— Ce vă place? Să mâncaţi şi voi?!... Nu numai eu!...

— Nu trebuie spus aşa de explicit!... Eu, oricum, mă

bucur că s-a găsit cine s-o facă! Cine să mănânce cât trebuie mâncat! Cât, la drept vorbind, meritǎm şi noi să se mănânce pe seama noastră, că, deh, aveţi perfectă dreptate, nu suntem nici pe departe ultimii, ci mai degrabă suntem primii! Nu totdeauna, desigur, dar destul de des!… Dar, oricum, am ieşit din subiect şi vă rog să mă iertaţi! E vina mea, chiar dacă am spus-o, cred, în gând!

— Care era subiectul?

— Ce mâncăm noi şi alţii nu mănâncă!…

— Că…

— În niciun caz! Toţi mâncăm! V-am mai spus! Alţii mult mai mult şi fără motive atât de minunate şi de întemeiate ca noi. Fără argumente! mai ales istorice!

— „Ce mâncăm noi şi alţii nu mănâncă?”… E o ghicitoare?

— Nu maestre, aţi spus-o chiar dumneavoastră foarte clar! Nimic din ce mâncăm noi nu lipseşte din meniul altora! Inclusiv şi în cantităţi mai mari, mă iertaţi, căcacăcartul zilnic!

— Bine!

— Fie! Nu mâncăm şobolani, dar ce e aşa de nemaipomenit?! mă aduce la realitate văru’ Niţă. Sunt mulţi care nu mănâncă, ca noi, carne de porc!… Musulmanii!

— Nu-i bun de nimic exemplul ăsta! Altul! veni porunca, demândarea părintească.

— Ioane vorbeşte de popoare, nu de religii!

— Vreau adică să spun doar atât, că suntem daţi în chizda mă-sii de aristocratici, de mofturoşi, de scârboşi la mâncare! De selectivi! Nu punem gura chiar aşa, pe orice! Unele nici să le atingem nu putem! Nouă ne e scârbă foarte des de ceea ce mănâncă alţii! Mie mereu aici, la New York şi-n tot Occidentul! Dar altora nu le e scârbă de nimic din ceea ce mâncăm noi! La Gogealia sau Cartalu, la Bran sau Nicoreşti!… Spuneţi-mi o mâncare românească

făcută dintr-o jivină sau buruiană de care străinilor le e scârbă să se atingă! Li se întoarce stomacul pe dos ca mie la restaurantul ăla madagascariot la care o să mă ducă Svetla… Mânca-i-aş sfecla… Mănânci ca să trăieşti, dar să trăieşti ca om, vere, nu ca dihanie omnihalitoare! Adică având despre tine o idee, un respect care nu se împacă cu a mânca orice! Cu acest panteism culinar! Eu nu mă pot contopi cu natura în halul ăsta!…

— Asta ne vine probabil de la daci! Au fost neamul cel mai postitor din antichitate!

— Nu posteau ei mai mult decât bunica!

— Sau decât Lenuţa! mă susţine, umflându-şi guşa, curcăneşte, nenea Mitică. Facem amândoi o echipă de toată cinstea! Mi-ar plăcea să mă lupt cu el, spate în spate, într-un film american, cu o puzderie de chinezioţi, ăia care ne-au servit şi fojgăiau la tot pasul prin restaurantul *Macao*. Dacă-mi mai adüc aminte acum, cred că i-am şi visat în noaptea aceea…

— Sigur că există o civilizaţie a mâncării!… Este o formă, dintre cele mai subtile şi mai importante, a culturii. Ai văzuţ la Lévi-Strauss… Dar e altceva, ştiu! Nu are nicio legătură cuie spui tu! E o altă perspectivă, dar cred că şi tu ai dreptate! Listă de animale pe care le pune în operă bucătăria românească este, probabil, cea mai restrictivă din lume! Cea mai succintă, mai generoasă! Generoasă cu bietele animaleLAsta spune cevaj Dar ţi-a spus numai ţie! Când ţi-a venit ideea asta?

— Zilele trecute, când am borât tot ce mâncasem la ciorile alea cu ochii oblici…

— Dacă mă gândesc, măi, Oane, la ce am mâncat eu la mama acasă, nici pomeneală de iepuri, broaşte, porumbei… Nici carne de ied, iar toate surorile mele nu puneau gura pe miel, de milă… De mila Mielului… şi nea Mitică puse majuscula, sfredelind spre bolţile cerului cu degetul arătător…

— Sau ciori! continuă tot nenea Dumitru, completându-se amuzat. Ciori-ciori! în viaţa mea n-am mâncat!

— Cine mănâncă ciori?

— La Vorkuta în lagăr, mâncau toţi, numai noi, românii, preferam să crăpăm de foame, dar ciori nu mâneam!… Ungurii erau meşteri mari să le prindă!… La gătit ciori nu ştiu însă cât se pricepeau! Ne-au poftit mereu să gustăm din gulaşul de cioară polară, dar n-am putut… Eh, la Vorkuta să ştii că cel mai bine neam înţeles cu ungurii! Cu ungurii din Budapesta! mai bine decât cu italienii!

— Bun, domnule Culianu! Dar care este semnificaţia nemaipomenită?

— Altceva ce se mai mânca prin lagărul de prizonieri de la Vorkuta, în gualgul sovietic? insist eu.

— Asiaticii mâncau, săracii, tot ce mişcă! Şi râme, şi viermi, şi gândaci! Şobolani, ce să mai zic?! Se băteau pe ei!… Ba chiar şi câinii de pază, care erau prea bătrâni şi trebuiau scoşi la reformă! îi mituiau pe celaveci şi încingeau un ospăţ… Nici nu se mai osteneau să ne invite, pe noi, românii… Ceilalţi, nemţii chiar…

— Semnificaţia? îşi reveni primul Nené.

— N-am să-l uit niciodată pe Kim, cu ce extaz ronţăia la oasele dulăului care, cu numai câteva luni mai înainte, îl tăvălise bine pe Kim, smulgându-i şi o bucată bună din fese!… Ai fi zis că bucăţica aia o căuta prin măruntaiele bietului câine, cumpărat pe banii lui Kim de la gardieni!… Ce mândru a fost mâncând ficatul şi inima bietului animal! Brr! Vă vine să credeţi?…

— Pare, continuă Nene, că suntem mai vechi, dar nu la nord de Dunăre, ci pe planetă! Cei mai vechi în interiorul conştiinţei umane! mai vechi şi, în consecinţă, mai aristocratici! Cu restricţii mai multe!… Liber acceptate!… Da, cred că e vorba şi de aşa ceva: de o

aristocraţie naturală a românilor, românească!… Observaţia este foarte interesantă! Mă bucur că a făcut-o domnul profesor!

— Deci pot să-l citez pe văru Oane la Casa Albă?

— Şi nu numai pe mine! Să le spui odată şi lor, ce-a zis Mircea Eliade, dacă or fi auzit de el!

— Ce a spus?

— Păi ce mi-a zis domnul Nené, cât de interesant este să te naşti român! Eliade dixit!

— O fi interesant să fii român, dar şi cât de păgubos?! Te-ai întrebat vreodată? preciză, mâhnit de aduceri aminte, muntele Omul în persoană.

— L-aţi cunoscut? Pe Mircea Eliade?…

Nenea Dumitru ezită să răspundă. Cum vine să eziţi?! Răspunsul e simplu de dat, de ce ezită? L-a cunoscut? Da sau ba!

— Nene Dumitre, am riscat eu, plusând, e adevărat că Mircea Eliade a fost trimis în lumea largă de Căpitan, cu o anumită misiune?

Ooh! Cât de urât s-a uitat la mine!… Ai băut cam mult, nepoate!… Dar cât de mult aş fi băut, căci băusem, tot am băgat de seamă că nu nenea Dumitru s-a grăbit să schimbe vorba, ci Nené al meu! Pe care eu mă aşteptam să-l văd cum sare, pe urma mea şi-a vorbelor mele, atât de aiurite şi de aiuritoare, să-l încolţească pe bătrânul şeitan cu întrebările. Păi ce, e de colo să-i dea cineva pe lumea asta misiune celui mai atoateştiutor muritor?… Ce misiune?

N-am insistat. Să fie ca ei, care ştiu mai multe decât mine. Iată, mai ştiu şi eu câte ceva, dar mai toate pe jumătate numai. Ca şi povestea cu generalul Patton. Nenea Dumitru o ştie până la capăt, toată. Mie de ce nu mi-o spune?… Mi-am turnat iarăşi, un Daniel’s mic, mic, şi cu el în mână am decretat:

— Eu nu plec din America până nu aflu răspuns la

toate întrebările!… Cartea întrebărilor mele! Şi-ale lui Petre Ţuţea.

— Nepoate, n-am eu bani să te ţin atât amar de ani în America!

Dar asta a fost mai spre ziuă. Până atunci eu şi văru Niţă ubia ne-am văzut de cei doi. Abia ne-am auzit…

Aşa că încerc, tot ce-au spus cei doi corifei ai Şcolii Americane de româno-genistică, tot ce-mi mai aduc şi eu aminte, să-mi notez, în vreodată vestitul meu caiet de note, iată-l, iată-lăi, plin de note şi notiţe de călătorie despre americălăii ăia care nu vin, numai whisky, toată ziua beau americanii whisky şi nu vin, nu vin, şi atunci eu vin, vin la ei, dar de găsit, iată, în loc de americani eu găsesc nişte pârliţi de români, mai pârliţi decât mine, cei mai pârliţi dintre toţi, adică cei mai români, unde să dau eu de ei?! Taman în inima Neviorcului!

Încep cu… cu însuşi Iisus! Da, aţi auzitbine! Iisus, comparaţia cu ciobănaşul din Mioriţa!… Nené a spus-o, că lucrează la o piesă de teatru, în care cei trei, Iisus, Socrate şi Ciobănaşul…

Mocan de-al nostru va fi fost, din Mărginime sau din Ţara Bârsei, că şi Ţara Vrancei e plină de mocani, un Şeitan deci, un Şeitan angelic?

…şi îi va amesteca bine pe toţi trei într-un singur personaj. De ce? Au, cei trei. Doamne, şi toţi trei, au aceeaşi reacţie dinaintea ticăloşiei omeneşti, când află ce li se pregăteşte. Au aceleaşi motive ca să nu se împotrivească! Dar care? Le-am uitat! Să-l mai întreb o dată, mâine, pe Nene… Deci, cele trei mari texte ale lumii: apologia lui Socrate, Evanghelia şi Mioriţa!… Şi e foarte posibil ca textul cel mai vechi să fie cel românesc!… Mai vechi şi decât limba română însăşi…

— Dacă nu zici ceva şi de Adam şi Eva, că vorbeau româneşte…

— Păi să ştii că vorbeau româneşte! Dar nu tot

timpul!… Numai în anumite împrejurări…

— Asta ce mai e?

— Este teoria domnului profesor despre apariţia limbajului!… Vedeţi, domnule profesor, n-am uitat-o!…

— Apariţia limbajului?!…

— Limba adamică, prima!… Adam a fost poliglot, domnilor! Vorbea toate limbile!… Dar le schimba în funcţie de împrejurări! Căci nicio limbă nu se potriveşte la toate!… Şi discuţia era să căutăm argumente pentru fiecare ipoteză în parte!… Când vorbea Adam ruseşte, când româneşte, când franţuzeşte… Ba, continuă Nené, am ajuns la nişte subtilităţi teribile!… Ne-am certat între noi care să fi fost limba în care îi făcea curte Adam, dar am căzut de acord cu toţii că în timp ce făceau dragoste, Adam şi Eva vorbeau limbi diferite!…

Văleu, văleu, în ce şuturi m-au luat privirile uncheşului!… Tu aşa ceva predai la ore?…

Ce era să zic? Am tăcut şi am făcut o mutră de-aia, spăsită rău!… La Bucureşti, ca şi la Chicago, cursurile se ţin în amfiteatru, dar se continuă, partea cea mai interesantă, într-un cadru restrâns, la Albina…

Albina?

Cafeneaua studenţească de pe Academiei…

Mari şolticari mai sunteţi!… Vă cam potriviţi!

Ne potrivim şi nu prea!…

Şi cu Cei trei cum rămâne? Cum îi face domnul profesor o apă şi-un pământ?

Ce nu prea ştie lumea este cât de mult îi admira Socrate pe nordici… Nordicii din Peninsula Balcanică!…

Pe traci?! Pe geto-dacii cei hiperborei?

Îi dispreţuia pe greci, pe atenienii leneviţi la înţelegere!…

Iar pe traci îi vedea ca pe nişte supermani!

Cam cum vorbeşte Ţuţea azi despre machidonţi! Despre ţânţari!… Românii absoluţi! Supraromâni!… Aşa

vorbea şi celălalt Petre Ţuţea la Atena, trei secole înainte de Iisus, despre traci, despre geţi. A recunoscut Nené: o ştia de la Mircea Eliade. Nu, n-o trecuse în text, ci era folclor, creaţie ştiinţifică orală, la cel mai înalt nivel de savanterie! Am tăcut, n-am zis nimic de mine c-o ştiam şi eu povestea asta nemaipovestită! De la cine?

Comportamentul grecului e atât de negrecesc, ca şi al lui Iisus, de tot ne-iudaic, ne-iudaizat, dovadă mulţimea de greci şi de iudei care au decis şi s-au bucurat de moartea celui mai bun dintre ei! Mocănaşul este, în schimb, atât de românesc în momentul când află ce planuri au nenorociţii ăia doi, încât se poate spune şi despre ceilalţi doi acelaşi lucru: au ştiut să moară ca nişte români! … Şi Socrate, şi Iisus! Nu greceşte, nici jidoveşte!…

Şi bunica!… îmi vine să adaug eu acum, când refac din note serbede tensiunea fantastică a acelei nopţi.

Îi aduc aminte lui nenea Dumitru de Dumitru celălalt, Bacu, a cărui fată, etnografă, a scris o carte despre cum se moare în Carpaţi. Din păcate, nu cunosc cartea. O cunoaşte însă Nene şi ne-o povesteşte pe scurt! Da, în Carpaţi se moare cu totul altfel decât în restul lumii. Şi aşa se şi trăieşte! Cum? Româneşte! Adică?…

De Iisus a mai pomenit şi nenea Dumitru, lăsându-l pe Nene, marele specialist în istoria religiilor, cu gura căscată:

— Bunica, mama tatii, de la Săcele, ne-a spus la un Paşti, la câţiva nepoţi, ca pe o taină ne-a spus-o că Dumnezeu i-a pedepsit cumplit pe cei ce l-au răstignit pe Domnul nostru Iisus. Le-a dat pedeapsa cea mai înfricoşătoare! Şi ne-a pus bunica pe noi să ghicim, să găsim cu mintea noastră de copii cam care ar fi pedeapsa cea mai mare, aşa cum se cuvine dată pentru crima cea mai urâtă! Ne-am bătut noi capul, încercând să imaginăm o moarte mai cumplită ca a lui Horea sau Ioan Vodă ori Doja. Nu, dragii mamii, a clătinat din cap cu blândeţe

bunica, pedeapsa a fost alta şi a fost chiar cea mai năprasnică pedeapsă: pe cei ce l-au ucis pe Domnul Iisus, Dumnezeu i-a pedepsit altfel… I-a pedepsit să nu mai moară niciodată! Să trăiască la nesfârşit! La nesfârşit să se cutremure de fapta lor!

Văru Niţă: I-a pedepsit să nu mai moară niciodată!… Mda!

Nené: Viaţa ca o pedeapsă!… La niciun popor nu e atât de viu trăită ideea, convingerea, senzaţia că viaţa e pedeapsă! Şi tot el:

— Dar e grozavă povestea asta!… De-ar fi ştiut Mircea Eliade de…

— Lasă-l pe Eliade! Bine că ai aflat-o tu!

— Îmi pică foarte bine mie!… Nu se putea, când ai creat un stil anumit de viaţă să nu ai şi o idee aparte, deosebită de a celorlalţi, despre moarte! Aici am intervenit şi eu, chipurile în specialitate, zicând că nu vor fi fiind prea multe limbile în care de la cuvântul moarte *să* ai un diminutiv: morticică. *Şi* nu ca să spui că-i o moarte mai mică, ci exact aşa cum diminutivezi pe mândră, *mândruţă*, *sau* bade, *bădişor*… *Ori* mamă, maică, *măicuţă*… *Aşa zic* românii şi morticică, ori temnicioară… Sau, *noicizez* eu mai departe, în câte limbi ale pământului se mai poate, domnule, muri de moarte bună?

Deci, să notez, întru searbădă neuitare a ăstui bloc-notes:

a) *Echivalenţa Iisus – Socrate – Ciobănaşul mioritic* (propusă de I.P. Culianu), Toţi trei refuză să se salveze de la moarte, spre a se împlini vrerea celorlalţi. Şi bag de la mine *l'autre c'est l'Enfer* („L'enfer, c'est les autres" – J.P. Sartre). Se potriveşte? Da! Ca contrast!

b) *Moartea la români*. Viaţa ca pedeapsă. Idee pe care românii o trăiesc mai viu decât alte popoare. De aceea şi ştiu să se bucure de ceea ce le oferă viaţa, de puţinul bine de care şi când au parte de el. Se mulţumesc

cu puţin şi sunt bucuroşi să descopere în orice farmecul vieţii. Din acelaşi motiv, românul nu pregetă prea mult dacă e să-şi dea viaţa! Numai să merite!

Da, aş fi putut azi-noapte să completez şi eu cu ceva discuţia, ajunsă la acest punct, a celor doi super-grei. La Paris, parcă, suedezul acela care ştia româneşte, şi mi-a vorbit şi el despre mămăliga care nu explodează şi m-a întrebat când cred eu că se vor urni vreodată românii? Cât naiba vor mai suporta? Chiar nu sunt în stare românii să înfrunte riscurile unei revolte?

— Care-s aceste riscuri? m-am oţărât eu.

— Moartea, în principal. Riscul să-ţi pierzi viaţa!

— Eh, domnule Nobel sau cum lumânaşterea mă-tii te-o fi chemând, pentru noi, amărâţii ăştia de români ce suntem, riscul este cu totul altul când te revolţi şi nu mai vrei căci nu mai poţi să suporţi!…

— Care este riscul? Care poate fi altul mai mare decât riscul de-a o mierli?!

— Riscul, sau mai bine zis lucrul de care se tem cel mai mult românii – şi e vorba, desigur, de românii arhetipali cum ar fi zis Nene Culianu de s-ar fi fost nimerit de faţă la această acea discuţie, lucrul de care se tem cel mai mult românii e să nu se întâmple să ia ei viaţa altcuiva! Românul rabdă şi amână, dacă se poate la nesfârşit, clipa, momentul răfuielii, de teamă sănti verse sângele *celuilalt*. Căci pentru român *Celălalt* nu este l’Enfer. Ci este partea cea mai frumoasă a lumii ăsteia!

…Ciudat a fost că răspunsul acesta nu-l aveam în cap dinainte, ci mi-a venit în minte în cadrul – pot spune aşa? în cadrul efortului meu de a înţelege sensul întrebării şi de a găsi răspunsul corect. Abia după ce i-am dat cioranului – adică acelui blond spălăcit de scandinav, răspunsul, m-am mirat singur cât de multă dreptate aveam! Păcat că n-am mai zis nimic ieri noapte, deşi n-ar fi fost prea mult sub nivelul desfătării de care am avut parte.

Numai că e vorba nu numai de dreptate, ci şi de greutate! Are multă greutate, atârnă greu în orice discuţie despre noi, amărâţii de români, faptul că toţi, şi nemţii R.D.G.-işti, şi polonezii, şi ungurii în ’56, şi cehii, până şi cehii, în 1968, au avut momentul, clipa, secunda lor de demnitate, de eroism anticomunist, numai noi, români şi laşi, nimic! Nicio tresărire! N-a mişcat niciunul în front!…

Şi se vedea bine că le venea să scuipe, scârbiţi, pe hoitul neputinţei noastre ancestrale!

Braavo, labelor! Zău că aşa le-am spus celor de la „Europa liberă”, doi erau, cu care mă nimerisem în casă la Geluţu, la München. Mă nimerisem şi nu prea, căci fusesem avertizat şi n-am avut nimic împotrivă nici ca ei să vină, nici ca eu să stau de vorbă cu ei, numai să ai grijă ce vorbeşti cu ei, că dacă zici ceva nasol de Ceauşescu, se află imediat la Bucureşti.

— Cum o să se afle?!… Doar n-au să mă înregistreze ca să mă dea pe post!

— Se mai poate şi altfel!…

Eu, băiat cuminte şi ascultător cum m-a făcut mama, n-am zis mai nimic, i-am lăsat pe ei să controleze jocul, discuţia vreau să zic, mulţumindu-mă, când aveam mingea, să fac un joc de pase la mijlocul terenului, ca-ntr-o miuţă, pe plajă, la Trei Papuci. Nu jucam pe goluri, aşa că nici la cotonoage nu dădeam. Mai domni nici că se putea să fim!

Laşi, care vasăzică!…

Ce făceau ăştia?! Mă puneau la încercare?!… Măi, juniorilor! Să nu vă pună dracu’ să mai spuneţi o dată! O dată, fie, vă iert! Mă fac că n-am auzit! Dar dacă…

Şi nu s-au abţinut, dom’le! Au mai zis-o o dată! A doua oară! Deci auzisem bine! Despre cine vorbiţi acolo?

— Despre laşitatea românilor!

— Laşitatea la români! a mai spus-o o dată şi celălalt, mai intelectual care vasăzică…

— Bravo, labelor!

— Domnu’ Gelu, nu-i permitem!

— Cui ce nu permiteţi, mă, nenăscuţilor?!

— Dumneavoastră nu vă permitem, oricât aţi fi de profesor!

— Mie să nu-mi spui profesor că te bag în pizdele mamii mă-tii! „Ai refuzat să-ţi fiu profesor, nenorocitule! Ai refuzat când ţi-am trimis din Ţară, prin Gelu… Celule, spune-mi, cui i-ai dat textul meu? Cui de la Europa *Grijaniei mamii lor*? *Nu* dumnealor? Zi, dom’le, ce te sfieşti?! Sau poate că m-ai minţit şi nu l-ai dat nimănui!… Lor le-ai dat, nu? Domnului Sorin şi domnului Alain în lăbuţă! Daa? Şi dumnealor ce paştele mamii voastre aţi făcut cu Istoria anticomunismului românesc?

— Istoria anticomunismului românesc?

— Dumneavoastră aţi scris-o?!

— Nu ne-a spus nimic domnul Gelu despre cine este autorul!… N-am ştiut că sunteţi dumneavoastră!

— Păi asta conta? Cine este autorul?!… Da, am semnat cu pseudonim, dar nu de frică, ci din sfială!… Am eu calculele mele, tembele şi de neînţeles pentru nişte labe ca voi!… Ce nu v-a convenit, mă, mă, derbedeilor, chiar nu vă convine că-n istoria anticomunismului mondial românii au scris capitolul cel mai?!

— Domnule profesor, haideţi să discutăm calm!

— Şi sistematic! Concret!

— Adică?

— Textul dumneavoastră a fost citit de toată lumea, a circulat prin toată redacţia! Părerile au fost…

— …au fost destul de împărţite! Au fost unii care…

— Dar cei mai mulţi au spus că textul este prea protocronist!

— Prea îi scoteaţi, domnule, pe români fără pereche de grozavi! Zău!…

— Ah, dar dacă e să-i scoţi pe români fără pereche de jigodii ce sunteţi, asta nu vă deranjează! Nu-i aşa?!… Păi

ce au făcut cehii în ’68, noi am făcut în ’64, iar ce-au făcut ungurii în ’56 sau polonezii cu nemţi cu tot, noi am făcut-o dinainte de ’50, în munţi! De ce ocoliţi la scârba aia de „Europa liberă” subiectul ăsta? Rezistenţa din munţi!… Cu arma în mână şi cu moartea răsuflându-ţi în ceafă… De ce nu vorbiţi nimic de anticomunismul legionar, de anticomunismul lui Panait Istrati?!… De ce nu povestiţi, mă, neisprăviţilor, cum armata română s-a opus, singură şi de capul ei, revărsării comuniste dincolo de graniţele Rusiei bolşevizate?! în 1918 la Praga şi la Viena, în 1919 la Budapesta, în 1954, la Berna…

— Şi ăsta nu-i protocronism?!

— Ba e protocronism dintr-acela, din cel mai fain!… Vă doare? Vă doare, mă, vă doare că nu suntem neam de jigodii?!

Îi durea, domnule! îi îmbolnăvea de gălbinare, cum i-am şi lăsat acolo şi am plecat să iau aer, că mă sufoca duhoarea de neom!

Dar, un moment! Toate astea au fost, tot aşa, mai spre ziuă, şi atunci, la München, în urmă cu o lună, ca şi azi-noapte, când discuţia noastră a alunecat pe subiectul ăsta, atotcuprinzător, cât suntem noi românii de daţi în paşte! mai pe la început însă pălăvrăgeala noastră a fost altfel, a fost mai exactă, mai matematică, plecând de la acel şase, şase, şase! Şi de la cele patru caiafe.

— Şi alfabetul? Ce rol a avut?

— Alfabetul, numai cel rostit de mine ne-a dus la rezultat… Adică aşa cum există alfabetul la nivel folcloric şi românesc… S-a dovedit astfel cum că numai pe româneşte se vede clar cine e fiara apocalipsei. Drept care românii noştri au simţit cel mai bine şi cei mai dintâi duhoarea bestială şi s-au pus, ciobăneşte, s-o fluiere ca la târlă sau să dea cu bâta în ea, jumulind-o bine, dar şi plătind, sărăcuţii de noi, preţul cel mai mare! Atunci când fiara a ajuns de-a pus şaua pe noi!… Dar nicio grijă, de

mâna noastră, pe limba noastră va pieri! Acesta este tâlcul!

Deci, despre ce a fost vorba mai întâi? Pe subiectul ăsta, al excelenţei româneşti în materie de anticomunism? Mai corect spus, şi ar fi trebuit să fac corectura asta încă de ieri noapte, nu de comunism şi de anticomunism e vorba, ci de antibolşevism!… Aş face eu această distincţie, măcar aşa, ca membru fraier şi fraierit al Partidului Comunist Român… Comunist, nu bolşevic!

— Şi când zici, vere, că a început anticomunismul românesc?…

Probabil că-n tranşeele primului război mondial, când ţăranii români au luptat alături de mujici, dar numai mujicii s-au lăsat prostiţi şi s-au lepădat de jurământul militar ca să declanşeze revoluţia, Marele Război împotriva Patriei din octombrie 1917!

Deci, scriu:

1. *Ţăranii la 1917 – 18, pe front*.

Ţăranii ăia care cu zece ani mai înainte se răsculaseră şi fuseseră beliţi de Rege şi de Armată, acum, când Ţara le era la greu, pentru Ţară, pentru Neam, au uitat, au iertat cei 11.000 (unşpe mii) de fraţi, taţi, unchi, veri, prieteni, megieşi şi ce-or mai fi fost ăia care s-au prăbuşit seceraţi sub gloanţele exploatatorilor, ale duşmanilor de clasă! Au uitat de toate astea ca să se poată zgâi mai bine, cu toţi creieraşii şi din toate fibrele chinuitului trup, la icoana României Mari!… Propaganda bolşevică n-a ţinut la niciun prostănac de valah, primitiv şi analfabet. De-aia, desigur, după *44, cei mai beliţi au fost ţăranii! Cu ei s-a început antibolşevismul în România şi pe tot mapamondul! Şi tot cu ei a început şi prigoana bolşevică!… Bine le-a făcut! De ţărani ce sunt!

Buuun!

2. *Legionarii. Corneliu Codreanu. Primul partid politic cu program şi motivare anticomunista*.

Antibolşevică! Aici nenea Dumitru a fost definitiv. Nene nu părea că prizează subiectul. Dar a ascultat fără să ridice nicio obiecţie. Le-a plăcut la toţi povestea mea cu legionarii deţinuţi la Suceava în 1944, cum au fost mutaţi la Alba-Iulia atunci când frontul s-a apropiat. Povestea mea am să i-o spun şi Svetlanei!… Svetlanei!… Ce ciudat că m-am gândit mereu la ea, toată noaptea, atunci când se spunea ceva mai deosebit părându-mi rău că nu e şi ea de faţă. Cu gândul la ea, la un moment dat, l-am somat pe nenea Dumitru cu aceeaşi întrebare la care deja îmi răspunseseră la fel Ţuţea, Ghinea şi părintele Vasile Boldeanu. Plus armeanul Malcasian, care mă însoţise la biserică şi fusese de faţă, confirmând.

— Legionarii n-au omorât niciun evreu!…

— De ce?

— Cum de ce?… Tu de ce n-ai omorât până acum niciun evreu?…

Nu, ăsta nu era răspunsul cel mai convingător. îl mai primisem de câteva ori: legionarii n-au omorât niciun evreu!… Lucrul ăsta trebuie şi el dovedit şi proclamat apoi în gura mare şi cât mai convingător. Dacă o fi adevărat însă… Aşa cum, deocamdată, se pare că stau totuşi lucrurile…

Numai că… Numai că… dacă se va dovedi că stau lucrurile în felul acesta, atunci va rezulta că împotriva legionarilor s-a montat o minciună la fel de criminală ca însăşi crima nesăvârşită. Ba chiar mult mai criminală. E obligatoriu să tragi această concluzie! Şi cine e dispus s-o accepte?… Să recunoască?… Ehehe! Păi le e uşor legionarilor să zică că nu!… Mult mai greu le va fi evreilor să recunoască că, mda, au cam inventat toate crimele acelea oribile!…

Da’ bravo mie!… Auzi ce să întreb şi eu?! De ce? De ce legionarii n-au omorât niciun evreu!?… Cum am putut să fiu atât de… de imbecil să întreb de ce!… Este

imbecilitatea altora care m-au împins să pun asemenea întrebare! în lumea asta în care unii au omorât evreii mai uşor şi mai mulţi ca muştele, cine-a vrut şi cine n-a vrut, tocmai legionarii să nu fi omorât niciunul?! Atât au fost de… Chiar! De ce?

Dar mă iau cu altele şi pierd rândul la lista Şeitanului.

3. *Budapesta*, *1919*. Prima confruntare deschisă a comunismului aflat în marş biruitor, cu reacţia de apărare a unui neam, a unei naţiuni. Noi am fost ăia. Se sufoca Europa occidentală de indignare că armata română a îndrăznit să iasă din front şi să pună mâna în chica bolşevicului. Mamă, ce corecţie le-am mai dat, de le-a ajuns pentru vreo douăzeci şi cinci de ani, să nu mai încerce alt export de revoluţie! Aici va fi să aduc aminte de generalul ăla român, nebunul, pe frontul de răsărit, în Moldova, când a aflat că regimentul de muscali cu care coopera a început revoluţia şi vor, după modelul petersburghez, să-l dea jos, să-l aresteze şi pe Rege, regele românilor, ba şi pe ofiţeri!… I-a dezarmat frumuşel domnul general pe tovarăşii rusnaci şi, dându-le jos pantalonii, le-a administrat la fiecare o corecţie cu centironul, după modelul latin de odinioară şi de totdeauna: qui *bene amat bene câştigat*! Literalmente i-a bătut la curul gol cu cureaua! Cur-cureaua!… Cum îl chema pe generalul ăla năzdrăvan?… De-aşa vremi se-nvredniciră cronicarii şi rapsozii. Adică colegii mei de odinioară!

Mai potoliseră românii o revoluţie socialistă din octombrie şi la Viena, sub mâna de fier a Maniului. Germania, Cehia, Polonia, Austria, Ungaria înnebuniseră toate să iasă în stradă şi să facă revoluţie.

Cum noi fuseserăm vaccinaţi de conul Leonida, nu ne-a plăcut ideea şi am pus mâna pe bagabonţi de i-am învăţat democraţia după bine simţitul *jus valachicum*, care spune că bătaia e ruptă din rai! Numai bătuţi bine la fund

ştiu bolşevicii să respecte legea morală! avea să decreteze, imperial, peste o jumătate de secol, Piotr Ivanovici Ţuţea.

Mi-am adus aminte! Generalul Poetaş! Ce nume?!

Dar şi ce eficientă şi memorabilă a putut fi, datorită lui, o bătaie la cur bine administrată! Unui regiment întreg de muscali, jumătate chiauni de beţi, probabil, jumătate mahmuri sleiţi de orice putere!... Oare?

4. *Panait Istrati*. Episodul arhicunoscut. A spus adevărul, primul intelectual de suprafaţă europeană care a înţeles ce se întâmplă în Maica Rusie şi nu l-a răbdat inima să tacă. Ori să se lase cumpărat să tacă, aşa cum s-au lăsat, plini de entuziasm militant, haimanalele de la Paris, Henri Barbusse & comp. Aragón et Elsa, pe care aveam mai târziu să-i găsim pe listele celor stipendiaţi de Kremlin ca să mintă cu talent şi convingător despre coborârea raiului pe pământul sovietic. A raiului roşu!... Secăturile! Şi, nota *bene*, Panait Istrati n-a fost legionar! Dar era român! Şi, în punctul esenţial, cardinal, nu putea să aibă altă poziţie. Aşa cum, din păcate, a avut-o Nicalai Titulescu!

...Domnule, dar ce băutura naibii şi bourbonul ăsta, cât am băutşi n-am nici pe dracu'! Dimpotrivă, mi-e capul atât de limpede, dureros de limpede se clatină pe umerii mei... Lista nu va fi deloc scurtă. Când Dumnezeu am avut timp s-o parcurgem pe toată?! La comentarii mă gândesc în primul rând. Atât de glorioase! Ele au făcut toţi banii! Dar de refăcut, refac eu, poate, lista de subiecte pentru examenul de admitere, dar nu şi comentariile! Adică sarea şi piperul! I'm sorry. N a-i vina mea. Atât pot! Şi tot ce pot voi da din mine. Dar mai mult?... De unde?

Dar ce-ar fi, după ce termin lista, să le-o înfăţişez celor doi, pe rând sau împreună, pentru adnotări şi completări? Şi le spun deschis şi cinstit ce am de gând să fac cu ea. S-o public, domnilor! Să deschid capul la proştii care se miră ca nămeţii că mămăliga românească nu mai

explodează! E-te fâs! Au explodat ei, cu întârziere de un veac!… Deci, punct şi de la capăt:

5. *Guvernul naţional*, făcut de legionari imediat după 23 August, în 1944. Tot aşa: primul guvern naţional împotriva ocupantului sovietic a fost unul românesc! Aici nenea Dumitru va trebui să fie mai clar, dacă-mi aduc eu bine aminte. A zis el ceva de-o misiune kamikaze, a unui „băiat" cu cămaşa verde, care a plecat să aterizeze cu avionul în Crimeea, la Yalta, exact în salonul unde cele trei mangafale hotărau pentru 50 de ani de infern roşu soarta României… I-a zis numele şi a povestit de întâmplarea nefericită şi neprevăzută, când hazardul s-a împotrivit şi totul a eşuat în uitare, într-un banal accident care, dacă nu se întâmpla, istoria ar fi fost alta decât cea plănuită între cele trei mari putori ale lumii: Stalin, Roosevelt şi Churchill.

Rusia, America şi Anglia! (*Putori* am zis! Nu *Puteri*! Nu-i greşeală de tipar: *putori*!…) Cele trei mari putori ale lumii!… Dar hazardul orb a stat în banca lui mai târziu, la Berna, în cincizeci şi cât? Când alţi trei băieţi au oprit maşina ambasadei române şi i-au cerut lui Şeţu, bietul Şeţu, servieta diplomat pe care o avea alături. N-a vrut s-o dea neîmpuşcat. Aşa că l-au cam împuşcat şi l-au luat preţiosul recipient spre a-l depune pe masa organelor competente franţuzeşti. Înăuntru: lista parlamentarilor francezi care, tot aşa, erau bine plătiţi de la Moscova, chiar mai bine decât Louis Aragón şi gaşca lui. Plătiţi ca, la momentul culminant, să voteze împotriva constituirii Pieţei Comune. Se alegea praful de planul Marshal şi de toată Uniunea Europeană de azi dacă Franţa zicea atunci niet!

Aşa însă, domnul procuror general al Franţei i-a chemat pe rând, pe toate jigodiile din Parlamentul Franţei şi de pe lista lui Şeţu şi cu lista pe masă le-a zis că el şi domnul preşedinte al Franţei nu cred nimic din toată povestea asta. Şi dovada cea mai bună că lista e falsă o va

constitui faptul că domnul deputat va vota *oui*, şi nu *niet*! Nu-i aşa? *Bien sur*, *mon président*! Şi uite aşa, pe mâna şi cu sacrificiul românaşilor noştri s-a făcut Piaţa Comună! De ce nu?!…

Buuun!

Dar mai înainte trebuie pomenită, în ordinea cronologică a lucrurilor, rezistenţa din munţi. Scriu, deci, după

6. *Berna*. *Şeţu*. *Piaţa comună*.

7. *Rezistenţa din munţi*. Subiectul este prea vast, aşa că trec mai departe. Atât de vast încât am putut şi eu lua parte la el! Doar nu?!

De aici încolo începe un capitol al naibii de delicat. Comuniştii. Comuniştii români care, fiind întâi români şi abia apoi, în plan secundar, comunişti, parte din ei, cel puţin, au fost mai mult antibolşevici decât comunişti. În 1964 Gheorghiu-Dej, în 1968 Ceuşescu, cu toate păcatele lor, au întors-o pe românie şi s-au împotrivit Fiarei… Subiectul acesta am încercat azi-noapte să-l bag în discuţie, dar n-am prea avut succes. Nu m-a susţinut nimeni. Am rămas cu el în braţe, singur pe peronul gării Băneasa. Mă înşel oare?… Puţină atenţie dacă mi s-ar fi dat, aş fi pomenit şi de monumentul ostaşului mojic şi nespălat! Singurul din toată Europa care a fost clintit de la locul lui într-un mod atât de ireverenţios şi de simbolic!… La Bucureşti. Numai la Bucureşti!… La presiunea exercitată în modul cel mai subliminar cu putinţă de alfabetul slăvitei noastre limbi româneşti!… Dumnezeule, ce alfabet!

Dar n-am prins rând. Discuţia a alunecat, cum spuneam, a celor doi, spre subiectul mai larg al excelenţei noastre româneşti în general, căutând acele semne care să-l confirme pe 666 că poate fi înţeles numai din ograda românească! Nenea Dumitru l-a pomenit la un moment dat şi pe Sextil Puşcariu, povestind ce-i mărturisea marele

profesor despre întâlnirea dintre Căpitan şi Lucian Blaga, întâmplată la el acasă, la Bran. Cât îi părea de rău marelui dialectolog că nu procedase ca atare, notându-şi în vreun fel ce s-a spus, la acea întâlnire, despre rostul nostru românesc pe acest pământ.

Despre asta s-a vorbit şi azi-noapte şi greşeala a fost aceeaşi: nu s-a notat, domnule, nu s-a înregistrat nimic. Cu şapte magnetofoane în casă şi şaptezeci de camere video, nu s-a gândit nimeni să tragă pe peliculă ceva măcar din spectacolul de idei, sunet şi lumină, care încă reverberează ecou nestins şi inextinctibil în creierii mei, în auzul minţii mele. Cu ce să te mai scuzi că pentru o mie şi ceva de ani n-am fost în stare să lăsăm vreun document, vreo dovadă scrisă că am existat şi noi pe acest pământ!…

— Boala românească, vere! eterna noastră nepăsare faţă de adeverinţe, chitanţe şi procese-verbale, prea ocupaţi, preocupaţi, pasionaţi de clipa trăită, să fie ca lumea trăită, consemnarea, să-ţi pierzi vremea la registratură, însemnând de fapt să-ţi trăieşti cu atât mai puţin clipa, clipa unică ce ni s-a dat!… Stricând-o!… Noaptea de ieri!…

— Dar n-ar fi ieşit cu totul searbădă şi nefirească dacă m-aş fi apucat eu, de deştept ce sunt, s-o înregistrez în vreun fel?! Aş fi stricat totul! Şi aş fi consemnat pentru eternitate întocmai cum s-a desfăşurat o şedinţă oarecare, de caraghioşi!… Aşa, s-a pierdut, e drept, dar ce minunat a fost! Aici, desigur, Heisenberg ăla are perfectă dreptate!

Şi-un gând neaşteptat: dar dacă vor fi funcţionat ca lumea microfoanele de care este atât de sigur nenea Dumitru că se află pretutindeni plantate în casa lui?! Aşadar, s-ar putea să existe undeva înregistrarea! Ce chestie! Iată partea cea bună a Răsăritului!

Şi-mi aduc aminte de domnul colonel de securitate care m-a căutat acasă să vadă cu ochii lui cine-i caraghiosul care-i scrie tovarăşului secretar general ca să-l

sfătuiască, tovărăşeşte, în cadrul democraţiei de partid, să-l cheme la o discuţie atotlămuritoare pe numitul Petre Ţuţea, poreclitul Socrate, zis şi profesor, dar nu a scris niciun rând, nicio foaie. Adică nu i s-a publicat, că de scris a scris vreo mie, dar i le-am confiscat noi şi acum, iată, un membrache oarecare de partid îi reclamă la tov. Ceauşescu avertizându-i pe ei, ditamai coloneii, că foile confiscate de la Petre Ţuţea aparţin patrimoniului naţional şi trebuie păstrate cu mare grijă, pentru a fi vreodată tipărite! Când? Când vom veni noi la putere! Care noi? Noi, românii! Noi, mocanii! Noi, şeitanii!

Fireşte că nu i-am răspuns eu chiar aşa, ci doar l-am făcut atent pe domnul colonel of Security că în situaţii de astea, când e să ştii exact care e valoarea unui text, n-ai voie să fii sigur de tine decât atunci când zici că textul e foarte bun! Dacă nu-ţi place însă, asta nu înseamnă mare lucru şi te sfieşti să iei vreo decizie, aruncând la coş texte scrise de altul, chiar duşman al poporului dacă-ţi este! Pui la păstrare, la arhivă, eventual la arhiva de stat, dacă-i unul despre care nu înţelegi de ce toată lumea îi spune domn profesor. Poate că tot aşa nu înţelegi nici de ce unii îşi cheltuiesc banii din leafa lor amărâtă de profesori (de data asta profesori cu acte în regulă), ca să se bată la maşină manuscrisele tremurat scrise de mâna damblagită a bătrânului reacţionar!

— Câte pagini v-au confiscat, domnule profesor?

— Vreo mie!

— Măgarii!

— De ce?!... Nu-s deloc măgari! Mi-au făcut cel mai mare serviciu! Le-am rescris în numai 300 de pagini! Prea mă lăbărţasem, ca o pomană ţigănească!

Bun! Cine ştie, cele o mie de pagini vor fi fiind undeva, aşteptând vremuri mai bune? Dar înregistrarea de ieri noapte unde aş putea-o găsi? O să-l întreb pe nenea Dumitru cu prima ocazie, dar, desigur, nu cu voce tare, ca

să se înregistreze şi întrebarea asta! Deocamdată, e destul dacă-i prezint lista pe care am făcut-o şi-i explic: este un rezumat a ceea ce s-a discutat azi-noapte. Subiectele! Ca să le dezvolt ulterior.

— Cu ce ocazie să le dezvolţi?

— Cu ocazia unei cărţi, mă gândesc! Mi se întâmplă prea multe lucruri interesante de când am venit aici ca să nu le consemnez în scris! N-am dreptul să procedez altfel. Am ţinut seamă şi de încurajarea dumneavoastră.

— Dar lipseşte de pe lista ta lucrul cel mai interesant care s-a spus!

— Care?

— Povestea aceea minunată cu boierul Racoviţă la Viena şi Frederic Lassalle! E nemaipomenită! Ne-ai dat gata pe toţi!

Aoleu! Deci aşa de mult am băut?... Nici vorbă să-mi mai aduc aminte că le-am spus povestea! I-o fi plăcut şi lui Nené? Dar n-aveam voie să uit chiar de tot! M-am rablagit! ...

Încerc s-o dreg: am trecut pe listă numai ceea ce s-ar putea să uit. Povestea în sine, în toată desfăşurarea ei fastuoasă, povestea cu boierul Racoviţă ot Nicoreşti n-am cum s-o uit, mi-o aduce aminte nevastă-mea ori de câte ori mă dau mare că sunt mocan, ba chiar şeitan! Că împăratul însuşi, cât era el de franţioşif, ştia şi se mira de Bucur Şeitan, ce oameni putea să aibă în colţul cel mai îndepărtat al chezaro-crăiei! Dar, probabil sau, mai bine zis, desigur, Luminăţia sa împăratul s-a minunat şi mai şi de străbunicul nevesti-mii, de boier Racoviţă dumnealui, ce lecţie să le dea el la toată Viena, cine, un şi jeun etdeja valach, ot Nicoreşti, Moldova – asta cum mai vine?! şi cui? Celei mai vechi şi mai autentice aristocraţii ariene să-i dea lecţii de boierie un berger des Carpathes!

— De mult n-am mai auzităe-o întâmplare atât de frumoasă!... Dar cum Dumnezeu de-a rămas doar o poveste

de familie? Asta ar trebui introdusă şi în manualele de şcoală! în abecedare!

— Să fie învăţată odată cu alfabetul! plusez eu.

— E o treabă ciudată şi cu alfabetul ăsta!... Ce părere ai? Acum, pe...

— Pe trezie?

— Dacă vrei?!

— Am băut cam mult!

— Ai băut lacom!... Te-am urmărit! La cât ai băut, putea să iasă mult mai rău. Văd că ţii la băutură bine, dar dacă începi să uiţi ce-ai făcut şi ce-ai spus, atunci nu mai e în regulă! înseamnă că ai depăşit un prag!... Nu te superi!

— Mă supăr eu, dar mă supăr pe mine!

— Poate că dacă nu beai nu ţi-ai fi spus povestea...

— ...din pădurea vieneză! Acolo a fost duelul!

— Grozav!

— Mă gândesc la un scenariu de film cu subiectul ăsta!

— Bună idee! Ar ieşi un film pe cinste!

Nene a fost însă de altă părere. Mai întâi literatură şi pe urmă filmul!... Tu poate că eşti prea aproape de subiect şi nu-ţi dai seama. A fost absolut premonitoriu ce s-a întâmplat atunci la Viena! Nu că era a doua oară când un român salva Viena, căci aşa se poate spune, că atunci, în 1864 – data exactă te rog să n-o uiţi, boier Racoviţă a salvat Viena, în ce avea ea mai de preţ: onoarea cavalerească, mai ceva de cum a salvat-o Şerban Vodă şi acel năzdrăvan de Şeitan, la 1683. Pentru ca în 1918 Viena să mai fie salvată o dată de Iuliu Maniu. Să nu-mi spui că eşti rudă şi cu Maniu!...

— Dacă e nevoie...

— Scrie un roman, deci, pe subiectul ăsta!

— Nu, să-l mai scrie alţii. Eu, dacă-mi ajută Dumnezeu, voi scrie un roman despre ce-am păţit în călătoria asta, călătorie pe lumea cealaltă, din care mă

întorc şi tare-s curios ce-o să mi se mai întâmple, mai ales pe tărâmul de pe care am plecat ca să ajung aici. Am trăit momente de mare literatură, cu coincidenţe teribile, cu oameni şi mai teribili! Tu eşti unul dintre ei! Te bag în carte! Ai ceva împotrivă?

— Un fel de memorialistică?

— Dacă vrei! Dar mult mai mult, căci, fără să inventez mai nimic, totul pare, este literatură, ficţiune! Tu n-ai avutsentimentul ăsta ieri noapte, când autorul ne-a făcut legătura cu doctorul Teodoru de la Medgidia?

— Autorul?

— Autorul romanului, al textului, literar în orice caz, la care scriu fără voia mea de când am plecat din ţară, dar mai ales din clipa când, în drum spre ţară, m-am oprit la Viena!… Ţi-am povestit doar cum s-au înlănţuit toate! mai rămâne un singur detaliu: povestea de dragoste, personajul feminin! Dar, iată, se pare că a apărut! Dacă iese ceva din cunoştinţa noastră comună cu Svetlana, atunci imitaţia de ficţiune este perfectă!

— Aici pot să adaug şi eu un capitol: cum se strică o veche şi frumoasă prietenie din pricina unei femei!

— Care prietenie?

— A noastră!

— Care femeie?

— Aceeaşi incredibilă Svetlana!

— Uite ce e! Stai de ani de zile în preajma ei şi nu i-ai făcut nimic!

— Şi vii tu şi-n două săptămâni o pui la pământ!

— O şacalesc, se zice, mai nou, la Bucureşti!

— Chiar şacal! Cum să mai rămânem prieteni?!

— Nu-i vina mea, e vina lui Cioran!

— Niciodată n-a fost pe gustul meu! Mama lui de…

— Ce să-ţi fac vere? Mocanii, când n-au ceva de împărţit, sunt mai uniţi între ei chiar şi decât… decât cine?

— Masonii!

— Ajungem şi la ei! Deocamdată mă gândesc cum ar fi să se scrie cât mai frumos capitolul Svetlana!

— I-ai spus că eşti însurat?

— Nici ea nu mi-a spus că-i văduvă!

— Auzi raţionament!

— Domnule, nu mă mai face pe mine vinovat! Eu nu sunt decât personajul! Nu eu am hotărât să vin în America, căci nu eu mi-am înţepat cauciucurile la un Oltcit prăpădit, ce-au avut cu el?! Dacă bozgoraşii din Viena mă lăsau în pace, eram acum în România, la Constanţa, pe plaja de la Trei Papuci, cu ochii după pescăruşi şi niciun gând pentru americanii care nu mai vin!... Uitasem de ei, uitasem de nenea Dumitru ăsta!...

— Nenorocit neam de oameni!

— Cine, bre?!

— Bozgoraşii tăi de la Viena!...

— Trianonul mamii lor!... Ce mă făceam fără ei?! Şi ce se făcea biata Svetlana?!... Eh, zi-mi şi mie, cum de mi-a telefonat neică Dumitru exact în minutele acelea, cu care am fost nevoit să-mi amân plecarea din pricina cauciucurilor ciuruite probabil de vreun bozgor revizionist căruia nu-i picase bine să vadă ce fain se poate face ocolul lumii într-un Oltcit oltenesc, de culoarea opincii care încă şi azi mai străluceşte tutelar peste clădirea Parlamentului iudapestan!...

Şi mirarea cea mai mare: cum de-a aflat nenea Dumitru de mine, când n-am mai avut nicio veste de la el vreme de 40 de ani aproape? Asta nu-i literatură? Şi nu literatură proastă!

— Şi cine-i autorul?

— Nici nu mă interesează! Nu vreau să-l supăr! Mi-a dat un rol destul de bun şi, ca-n filmele americane, abia aştept happy-endul!...

— Şi cam care happy-end te tentează?

— Unul din care să nu lipsească Svetlana! O salvez

dintr-un incendiu, o… o… O!

— Înseamnă că pe mine n-ai să mă mai vezi în ultimul capitol! Dacă ai să reuşeşti s-o… s-o şacaleşti pe Svetlana…

— Ce urât vorbeşti!

— Tu nu-nţelegi că-s vreo zece mii de ani de când o iubesc?!

— Bănuiesc că nu eşti singurul!

— Asta cam aşa e!

— Eh, o să vă consolaţi unul pe altul şi o să pricepeţi că *le berger des Carpathes* trebuia să-şi joace rolul până la capăt! Ce autor ar fi ratat sau ar fi tratat altfel acest moment? Sunt tare curios cum o să fie! Căci de… de… Uite, vezi, am nevoie aici de un supin de la a fi şi limba română nu mi-l poate oferi! Cum să zic altfel? Căci de… de… de flit, de întâmplat se va întâmpla ceea ce toţi cititorii aşteaptă cu înfrigurare să se întâmple!… Şi aşteaptă cu sufletul la gură, săracii! Şi le lasă gura apă, aşa-s de pofticioşi! Nu! Nu-i pot dezamăgi! Ei mă vor cu Svetlana în braţe! Şi, mă rog, în toate celelalte posturi posibile. Poziţii… Deductibile din prima!… Dacă ţii cu tot dinadinsul să nu se întâmple nimic, va trebui lor să te adresezi! Să le ceri cititorilor aprobarea! Cititorii mei, stăpânii mei!…

— Dacă discuţia asta face parte din romanul despre care vorbeşti, atunci poţi să-ţi iei adio de la Svetlana! Ai făcut o mare greşeală, ai dezvăluit ce va urma, obligându-l pe autor să facă orice cu tine, numai în braţele Svetlanei să nu ajungi cumva! Ca să dejoace aşteptările cititorului, nu de alta! De acord? E o regulă banală! O respectă orice începător!

— Da, s-ar putea să fi greşit! Dar poate că tu m-ai împins să greşesc şi asta nu-i decât o piedică, o intrigăraie în plus pe care o am de trecut până când voi pune lăbonţul pe dulcea Zveltlană! Scântei or să iasă! Nişte scene sexi ce

n-a mai văzut Hollywoodul vostru!… Mai tari ca-n Carnaval *la Constanţa'*.

— Nu ai dori să cunoşti şi alte americance? Măcar până va fi să fie Svetlana…

— Prietene!… Şi dacă află Svetlana?… E foarte probabil că a început şi ea să mă iubească. Nu vreau s-o fac să sufere aşa de repede! mai încolo! în volumul doi!

— Volumul doi?

— În România, la-ntors acasă, dar rana din pulpă deocamdată nu mă lasă!

— Ce să mai caute Svetlana în volumul doi?

— Păi va veni după mine, domnule! Probabil că va găsi ea un pretext, are destulă imaginaţie, dar motivul, real, cel adevărat, ăsta va fi: eu!… Me! *Va* veni în România! Deşi simt că altele vor fi întâmplările pentru care volumul doi va fi şi el interesant, mi se strânge inima că ar putea să fie al dracului de interesant! Abia atunci pe pielea mea interesant! Şi nu va mai fi atât de sigur cu happy-end!…

— Deci discuţia de ieri noapte va intra şi ea în roman?

— Va fi unul din momentele de culminaţie!

— De ce nu m-ai făcut atent?

— Abia atunci am priceput! Când toată petrecerea, adică tot ce s-a petrecut, a fost atât de literară, superior literară! Ca-n lumina unui fulger am revăzut tot ce mi s-a întâmplat şi mi-am dat seama că-i roman curat!… îl voi povesti, dar nu va fi memorialistică! Adică va fi, dar nimeni nu va crede că toate cele mi s-au întâmplat cu adevărat. Va trebui să le povestesc ca pe un roman! Să mă fac că-mi imaginez ceea ce de fapt mi s-a întâmplat propriu-zis! Nu ştiu cum voi face.

— Şi n-ai să bagi nimic de la tine?

— Până acum nu e nevoie. Poate de aici înainte. Eventual dacă n-o să-mi meargă treaba cu Svetlana. N-am s-o pot lăsa totuşi ne… ne… nefu…

— Hai sictir!

— …tută!

— Aşa, ţigăneşte!

— Fictiv, domnule! Nici aşa nu-mi dai voie?

— Nu! Nu pricepi că o iubesc?

— Da, pricep, dar pricep mai ales că eşti în postură sigură şi clasică de perdant! Niciun autor nu te-ar putea scoate la limanul dorit de tine. Zi-mi cum s-ar putea face ca Svetlana, între mine şi tine, să te aleagă pe tine? Ştie c-o iubeşti?

— Nenorocirea este că am fost foarte bun prieten cu soţul ei. Eram ca fraţii!

— Dar tu vrei s-o împingi pe Svetlana la un fel de incest! Sunt profund indignat!

— Cred că aşa simte şi ea! Dar la evrei se admite!

— Uite ce e: hai să lămureşti situaţia, caută să ai cu ea o discuţie, spune-i ce simţi, eu nu vreau să…

— Ah, ce simplu vezi tu lucrurile! Vezi să nu strici romanul! Fără adâncime psihologică…

— Putem băga şi o crimă pasională! Eu pe tine sau tu pe mine sau tu pe Svetlana! Ce zici?

— Dar de ce n-ar merge şi tu pe Svetlana?!

— Merge şi eu pe Svetlana, dar nu s-o omor, ci s-o… s-o… s-o şacalesc! Eu pe ea! Pe, am zis!

— Hai s-o lăsăm baltă! Nu mă mai amesteca în povestea cu Svetlana! Mă descurc eu singur!… în cazul ăsta eu ce rol mai am în romanul tău?

— Cel de până acum! E mult mai important!

— Care?

— Fără ajutorul tău, mare lucru nu pot afla şi înţelege despre cei care trag sforile acestei lumi!

— Ăsta-i subiectul romanului?

— Cam!

— Ce-ţi veni?

— Flerul! Am mirosit deja câteva lucruri extraordinar

de interesante şi de… de cumplite. Dacă se confirmă…

— De exemplu?

— Nu-ţi dau niciun exemplu!… E mai bine!

— Pari mult mai informat decât mine!

— Cine pare ăla sigur nu este! Nu sunt! Şi nici la capătul cărţii nu cred că voi fi mai bine informat decât tine. Decât dacă tu îmi vei spune tot ce ştii, ceea ce nu pot nici măcar visa!

— Şi ce ţi-aş putea spune eu din ce ştiu eu, iar tu nu ştii?

— De exemplu, dar e numai un simplu exemplu, dacă este adevărat că Mircea Eliade a avut ori şi-a asumat singur o anumită misiune în acest sens? Mai ales după război, venind în America.

— Unchiu-tu Dumitru ce ţi-a răspuns?

— Ai văzut şi tu!

— Da, a ocolit răspunsul!

— L-ai ajutat şi tu, recunoaşte!

— Am mari datorii de recunoştinţă faţă de Eliade. Nu-l pot lăsa în bătaia zvonurilor, cele mai multe nebuneşti!

— Bine, n-am să insist! Dar te avertizez că am citit foarte atent ce ai scris despre religie şi putere! Poate că mai atent decât ai fost tu când l-ai scris! E una dintre cele mai importante lecturi de care am avut parte în ultimii douăzeci de ani! Eh?

— Da, domnule! Ai fler!… Numai că atunci când ai un astfel de fler e păcat să te consumi scriind romane!

— Dar tu nu pricepi că altcineva îl scrie, nu eu! Eu sunt numai personajul, deocamdată principal! Şi-s tare curios să văd ce-o să mă coste asta!… Altminteri, nu-mi pasă, nu mă uit la preţ! Numai să merite, să fie pe gustul meu!

— Vorbeşte mai încet, să nu te audă!

— Cine?

— Autorul! Autorul... nostru!

— Ai dreptate!... Tac!

XXI

Nici Nené, nici nenea Dumitru nu pare dispus să-mi spună tot ce ştie. Şi fiecare ştie foarte multe. M-am plâns

Svetlanei, nu fără un oarecare calcul psihologic ticălos: s-o fac să simtă că am mai mare încredere în ea, că-mi este mai apropiată decât o rudă de sânge şi decât un vechi prieten. Mă port cu ea ca şi când s-a consumat de mult între noi doi acel lucru care dă, totuşi, temelia încrederii dintre un bărbat şi o femeie. Astfel că acel gingaş, minunat şi de amândoi jinduit lucru, încă neîmplinit, nu mai tensionează gesturile, privirile şi cuvintele noastre, vocea cu care le rostim mai ales.

Ehehe, se va întâmpla vreodată şi acea poznaşă trebuşoară (apud marele mehenghi din Humuleşti), nu se ştie când, poate mâine, poate peste un an, important este că am căzut de acord să se întâmple şi asta ne dă posibilitatea să ne purtăm ca şi când. Post factum! Post factum omne animalis... Aici ne aflăm. Într-un raport de calmă şi molcomă încredere unul în altul!

Unul în altul!... Ce vorbă frumoasă... Unul, adică eu, în altul, în alta! în cine? ghici Svetlana ce-i! Cine-i altul, alta? Nu? Nu pricepe frumoasa doamnă? îmi cere să fiu mai explicit? în ce privinţă? A vorbelor rostite sau a gândurilor care le însoţesc?... Tot nu-i destul? Vrei şi mai mult, mai explicit să fiu?... Păi numai arătându-ţi de-adevăratelea ce şi cum!... Reconstituind ce va fi să se întâmple!... Ţi-am spus doar! Viitorul nostru este deja trecut!... Vrei să reconstituim cum va fi fost să fie prima oară?! îţi mai aminteşti?! N-ai decât să vrei să fie acum prima oară! N-am nimic împotrivă! Dimpotrivă! Porunceşte numai!... Vorbeşte!

— Mi-ai vorbit despre cei care ţin sub ascultarea lor minunata noastră planetă!...

— Mda… Ia uite-i, dom’le, în cine să mă împiedic! în ăia pe care, cel mai probabil, eu i-am inventat! Păi ei să mă împiedice s-o şacalesc ca lumea pe… E absurd!

— Iar de gândit, la ce te-ai gândit? Cumva că şi eu i-aş putea şti cine sunt aceştia?

— Nu, m-am gândit la cu totul altceva… risc eu, pe un ton răstit, aproape bădărănesc, şi mă întreb ce s-ar întâmpla dacă i-aş spune cu totală sinceritate la ce mă gândeam. Hm! Numai ea să mă întrebe, să insiste puţin.

— La cu totul altceva?!… se miră mirabila femeie.

— De ce te miri?

— Pentru că atunci când spui una şi te gândeşti în altă parte înseamnă că te gândeai la ceva mult mai important! Şi ce poate fi mai important decât să ştii dacă există şi cine sunt aceia?!… Hai, zi-mi, la ce te gândeai, văd că asta aştepţi!

— Eh, da, aştept să-ţi pot spune tot ce-mi trece prin freză!

— Nu pricep nimic!

— Am un sentiment tare straniu. Îmi vine să mă port cu dumneata ca şi când ne-am cunoaşte de multă vreme, ca şi când între noi viaţa a întins toate punţile posibile între un bărbat şi o femeie, iar noi păşim liniştiţi pe aceste punţi, într-un sens şi în celălalt, în du-te-vino, dus-întors, comme le piston qui fait marcher la machine, mişcându-ne liberi şi uşuraţi de orice restricţii ce ar putea exista în calea sincerităţii.

— A unei sincerităţi totale?

— Probabil… Fireşte!

— Şi la ce ţi-ar trebui sinceritatea totală?

— A ta mai puţin. A mea mă interesează! Să pot fi sincer fără niciun rest! Să am cu cine!

— Nu eşti căsătorit?

Mâna lui Nené?…

— Sincer să fiu, sunt destul de căsătorit. Chiar foarte

căsătorit.

— Şi cu soţia ta nu te joci de-a sinceritatea?

— Ba da, îi spun tot ce-i trebuie să ştie!

— Memorabilă formulă: „tot ce-i trebuie să ştie”!…

— Aşa-i la noi, la români!

— M-ai omorât cu românii ăştia ai tăi!

— Ne depărtăm de subiect!

— Care-i subiectul?

— Noi doi!

— Nu există doi, există numai Unu! Tu ai spus-o!

— Unu plus unu, face unu! Despre asta e vorba! Despre momentul în care dialogul devine monolog! Abia aştept!

— Dialogul nostru?

— Bineînţeles!

— Spuneai, parcă, sau aşa am înţeles eu, că deja suntem acolo!

— Aşa simt eu! Tu?

— Nu simt… nu simt nimic!

— Te compătimesc! E nemaipomenit cât de bine mă simt! Am aşa, un dor de ceea ce se va întâmpla între noi cândva, dar dorul meu, lucru după care tânjesc, este starea de după!…

— Post coitum?

— Nu chiar!… Când va fi să fie, va fi aşa, ca o nebunie. Apoi, după câteva zile, luni sau ani de zile, va fi o aşezare a lucrurilor, post coitul va deveni respiraţie, ritm cosmic după care se rotesc în eter planeţii, şuierând adormitor.

— Ce te face să fii aşa încrezător?

— Credinţa în Dumnezeu!

— Dumnezeu ăsta le potriveşte nemaipomenit de bine! Nu se poate potrivească mai fainã decât asta, dintre noi doi!… E hotărâtă de însăşi cumătră istorie!… încă de

când ţi-ai luat inima în dinţi şi ai aterizat la Bucureşti să vezi cum arată o capitală europeană din care nemţii nu au reuşit să trimită la Auschwitz nici măcar o jumătate de evreu! Un sfert de kil!... O ciozvârtă măcar!... Păi ditamai Dumnezeu putea oare să ne lase nerăsplătiţi?! Şi iată-te!... Te-ai ivit din spuma valurilor! Dumnezeu s-a ţinut de cuvânt! Şi te-a răsplătit şi pe tine! Iată-mă-s!

— Dumneata vorbeşti aşa sau whiskyul pe care l-ai băut?... î) bei cu o viteză...

— E whiskyul vostru, american!

— Cum de n-a aranjat bunul Dumnezeu lucrurile în aşa fel încât să ne fi întâlnit încă de la Bucureşti?

— La Bucureşti?... La Bucureşti o să ne vedem noi şi acolo curând, curând! Dar când Svetlaneţea voastră a fost prima oară la Bucureşti, eu nu însemnam nimic! Acum, abia acum eu pot să mă intersectez cu tine şi să intru adânc, adânc să pătrund. În viaţa ta să pătrund, abia acum am dreptul şi se potriveşte, când fac cale inversă, de la Bucureşti la New York.

— Svetlaneţea voastră?...

— E abia începutul! Şi începutul ăsta abia acum este posibil, când, oarecum pe urmele tale, plec eu din Bucureşti ca să aflu unde, în ce capitală a lumii s-a hotărât asasinarea lui Nicolae Iorga, omul cel mai scriitoreţ din lume, iar răspunsul se pare că nu-l pot afla decât generalizând mapamondial: cine decide? Unde? Unde-şi are sediul guvernul mondial? Şi din cine este alcătuit? Şi ce ministere are? Şi prim-ministru cine-i? Cine-i preşedintele care l-a desemnat? Şi pe domnia sa, pe tovarăşul preşedinte, cine şi cum l-a ales să fie? Şi chiar este? Chiar există acest guvern mondial? Sau totul, în lumea asta, se desfăşoară la întâmplare, după vestitele legi obiective ale istoriei?... Nici urmă de guvern mondial!

— Abia acum îmi dau seama cât de preocupantă este ideea aceasta, a unui guvern mondial! Nu mă ocoleşte nici

pe mine întrebarea, nici pe prietenii mei, mai mult decât ar recunoaşte ei înşişi!… Şi ştii care-i adevărul? Problema lui Dumnezeu, dacă există sau nu, a trecut pe planul doi sau douăzeci, pentru mulţi, foarte mulţi oameni! Mult mai interesaţi sunt oamenii să ştie dacă există unii *ăia*, guvernul planetar, marea conspiraţie mondială!

— Împotriva cui această conspiraţie?

— Ar putea fi şi împotriva răului, a urâtului, a întâmplării oarbe, a nedeterminării!…

— Ar fi frumos să fie aşa, dar mă îndoiesc! Prea s-au ascuns, se ţin prea departe de ochii lumii ca să cred eu că lucrează pentru binele acestei lumi! Prea se ascund de mine!…

— „Prea se ascund de mine!…”

— Păi…

— De multe ori eşti nevoit să intervii cu forţa ca să faci bine cuiva!

— De acord! Religia însăşi a procedat aşa de nenumărate ori! mai puţin cea ortodoxă! Alo, am zis biserica ortodoxă!…

— Şi ce nu-ţi place? Ce te face neîncrezător?

— Ca să fiu sincer, chiar foarte sincer…

— Aşa a fost vorba!

— Da, am deviat prea mult de la subiect. Subiectul era altul, eram noi doi! Viitorul nostru!…

— Nu, mai întâi zi te rog foarte sincer ce nu-ţi place la guvernanţii ăştia mondiali şi pe urmă ne întoarcem la noi doi!

— Mda!… Păi nu-mi place, domnule, că ăştia s-au apucat să facă ordine pe toată planeta, iar unuia ca mine nu i se spune nimic! Nu i se atribuie niciun rol! Nu-s nici eu fiştecine!… Şi nu mă bagă nimeni în seamă!

— Dar poate că rolul pe care singur ţi l-ai luat le convine foarte bine şi ei te lasă să-l joci în continuare!

— Şi dacă mă supăr şi opresc jocul?

— Nu este exclus ca să le convină şi mai mult!…

Am răsuflat adânc şi am încercat apoi să pătrund cât mai adânc în lumina privirilor ei. Svetlanco, Svetlanco!…

— Hai, zi!

— Cred că discuţia nu mai poate continua fără să te sărut, să te îmbrăţişez şi să te sărut prelung…

— Nu sunt convinsă de…

Dar nici nu dă semne că s-ar opune. M-am ridicat şi am trecut lângă ea, pe canapea, mi-am mutat paharul în faţă, l-am mai dus o dată la gură şi i-am sorbit mai adânc parfumul, apoi m-am întors spre ea, m-am şters la gură cu dosul palmei şi am luat-o la sărutat potolit şi prelung, gospodăreşte, alunecându-i încet pe obraz, apoi pe gât în sus până la picioruşul urechii, l-am prins între dinţi uşor şi în felul ăsta schimbându-mi vocea, de nerecunoscut pentru orice microfon din America asta, şi, sigur fiind că întrebarea-mi va rămâne numai între noi doi, îndesându-mi cuvintele în ghiocul urechii stângi, am somat-o şoptit, cât am putut de încet şi de indistinct pentru restul lumii, cu guvernul mamii lor cu tot:

— Spune-mi, iubito, faci parte din… guvernul ăsta? Din administraţia planetei?

Şi mi-am continuat sărutul invers, pe acelaşi traseu, până am dat iar de miracolul gurii ei, părea că abia aşteaptă să nu poată, de a mea, să-mi dea vreun răspuns, lăsându-se cotropită, cotrobăită, copleşită, de data aceasta sărutând-o adânc şi puternic. Dar, gentilman, mâinile mi le-am ţinut acasă, aşa că a fost nevoie ca ea, într-un târziu, să mi le dezlege, abandonându-se lor şi mândrului stăpân.

Ca o plecăciune sau poate din pricina luminii năvalnice din ferestre, pleoapele şi le-a coborât, tremurătoare ca nişte aripi de fluture, şi aşa, nu cu ochii închişi, ci cu pleoapele trase pe ochi, s-a lăsat dezbrăcată, dar şi dezbrăcând-o îmbrăţişarea noastră şi sărutulprelungnus-au fost întrerupt, sărutându-

neşimaideparte fără saţ, cu acelaşi nesaţ şi atunci când trebuşoara aceea gingaşă în mai multe privinţi săvârşitu – s-a fără ca buzele noastre să se poată despărţi ori căuta mai departe cu mai puţină înfrigurare, abia după, post factum, dar nu imediat, ci cu greu, sfârşite, gurile noastre, post coitum, s-au reuşit depărta… izbăvite!

Ochii, mai departe ascunşi, palpitau sub pleoape! De ce s-a ascuns de privirile mele?… Sau, poate, mai corect, de ce m-a ascuns de privirile ei în tot acest răstimp care s-a scurs teribil de repede, nici n-am avut timp să…

Dar ce mai contează? E-al meu trupeanul ăsta – şi mă dau puţin în spate să-l pot cuprinde în toată splendoarea întregului, ah, de-aş putea cu gura ce pot cu privirea, s-o prind, s-o am întreagă!…

Ciudat sentiment, nu l-am avut niciodată, că aş vrea, că aş fi vrut s-o am între buze întreagă, din cap până-n picioare, Dumnezeule, ce mai picioare, ce şolduri viorii, violoncelii!…

Dar n-am încotro, n-am cum face altcum şi o iau iar la sărutat, din creştet până-n poate, o linie, de mine descoperită, nici ea n-a ştiut că are în alcătuirea ei acest traseu, de la ţâţa urechii pe gât în jos, umărul, apoi culcuşul de la subsuoară, curgând somnatec pe la umbra sânului ocol-rotocol spre coapsă, picurând sărut cu sărut toată vlaga din mine, până dau de încheietura genunchiului, dau roată în jurul acestuia rămânând cu ochii holbaţi spre… Doamne, năstruşnic mai eşti!… Tocmai unde ţi-ai găsit, sub ce poate de codru des să o răsări, iţind-o din întunericul înăuntrului visat, ca pe un luceafăr invers, aluniţa nălucitoare, sorbindu-mă irezistibil spre taina minunatei întâmplări cosmice care mi-a poposit în palme ca un porumbel, ca un puf de păpădie, şi se numeşte, draga de ea, Zveltana cea zveltă şi petruţă!

Nu-mi vine să-mi cred ochilor beliţi de încântare, îi închid, reuşesc să-i închid şi să mă dumiresc, iată, a

dispărut, am visat-o.

deci, sărăcan de mine, sigur că am visat-o, aşa ceva nu există, poftim, ca dovadă îi deschid la loc şi, Dumnezeule mare! dar e tot acolo şi aievea! Deci n-am visat-o, strălucind noptatic pe bolta îngemănată!…

Hai, hai, deschide-te, raiule! Pârâind sub fiinţă tare ca mărul ce-l desfaci cu mâinile amândouă înfipte-adâncân carne şi în vis… Dar îşi deschide ea, pe ai ei, ochii cei doi din zenitul trupeanului săgetându-mă molcom în creştetul capului şi mângâietor, de sub pleoapele străvezii eliberându-se depărtările din priviri. Mă apropii de ele indecis, căutându-mă în labirintul de lumini albăstrii, sau măcar un sens încercând să descifrez, un mesaj, în jocul de umbre şi sclipiri, din când în când fragmentat de coborârea şi ridicarea pleoapelor. Hai, vorbeşte tu prima, femeie fără pereche!

— Eh, acum, că suntem post factum, ce urmează?

— Ce să urmeze? încă o dată!…

— Încă o dată? De câte ori? You are crazy?!

— De paişpe ori!

— Bă, Ioane, chiar cu mâna ta?…

Mda, aşa sau pe aproape! Aşa ar putea să se desfăşoare momentul acela, mult aşteptatul deja, dacă ar fi să scriu eu propriu-zis tot ce va urma, şi n-ar fi rău deloc să se petreacă lucrurile chiar astăzi după amiază, când am să mă văd cu Svetlana…

M-a invitat la un club feminist. Feminist?!… Te sperie ideea? Nu mă sperie, doar că sper să nu abuzeze de mine iepotinele alea şi să mă facă poştă, ca pe Fănuş Neagu, când a fost luat ostatec de nişte deţinute de drept comun şi ţinut o iarnă întreagă pe-un ostrov, în balta Ialomiţei.

Îi spun Svetlanei povestea şi răspunsul îmi vine prompt: bine, n-am să spun nimănui că eşti român!… Eh, aşa mai merge…

Ajungem repede la ce mi s-a întâmplat aseară. Încerc

să-i povestesc povestea cu 666. Nu este prea impresionată. Nu cunoaşte textul. N-a citit niciodată Apocalipsa. A interesat-o numai viaţa lui Iisus, evangheliile. Dar am făcut-o curioasă şi când ajunge acasă primul lucru pe care-l va face va fi să citească utent Apocalipsa după Ioan. Nu vrei să te ajut? în ce fel? Să comentăm textul! Să-ţi descifrez înţelesurile! De unde le ştiu? De la marele profesor Ioan Petru Culianu!... A făcut aseară cele mai docte comentarii!...

Domnul Piter Coulianou?!... Sunteţi buni prieteni?!... Ce mică e lumea! se miră iar mirabila înfăţişare.

Nu-i mică, numai că aproape nimic nu se petrece la şi din întâmplare!...

Are Dumnezeu timp de tot ce se întâmplă?

Când nu e Dumnezeu să se ocupe de toate, au grijă alţii, substituiţii Domnului!

Cine sunt ăştia?

O privesc uşor depărtându-mă, invitând-o astfel să se lase privită şi cercetată adânc, până-n străfundurile sufletului, ale ochilor, ale minţii şi a tot ce mai are de oferit Celuilalt. Adică mie.

— Chiar nu ai nicio idee despre cei care s-au revoltat, cam asta s-a întâmplat, s-au revoltat împotriva acestui Dumnezeu care nu există, astfel că lumea aceasta bântuie cărările Universului fără niciun ţel, fără niciun plan, la întâmplare?! Aşa ceva nu poate fi suportat, astfel că atunci când, om deştept, puternic şi ambiţios, ajungi să-l descoperi pe Dumnezeu în toată splendoarea inexistenţei sale, n-ai cum să nu te gândeşti să pui ceva în locul rămas astfel liber. Care loc? Cum care loc? Locul de stăpân!... Stăpân al Lumii!

Încerc să fiu şi mai clar:

— Eu nu sunt împotriva acestui guvern mondial. Bineînţeles că sunt credincios. Ba sunt chiar ortodox de credincios! Dar nu mă mir că unii oameni – din toate

categoriile intelectuale, de la imbecil până la premiul Nobel, nu reuşesc să-L vadă, să-L găsească pe Dumnezeu! Iar unii dintre unii ăştia, probabil că cei mai dezamăgiţi dintre ei, disperaţi de lipsa de sens a lumii.

Încearcă ei să-i dea un înţeles, o coerenţă, o finalitate! Alta decât cea dumnezeiască! Elaborând aceste strategii planetare, despre care se tot vorbeşte! Eh, acesta este subiectul. Şi te întreb, atunci când ai scris acele vestite articole despre România, de nimeni publicate, căci marile cotidiane şi revistele americane te-au refuzat, într-un consens suspect…

— …şi fără nicio explicaţie!

— Şi tu, în replică, nu ai avut atunci sentimentul că toate acele publicaţii libere şi democratice ascultau astfel, supuse şi îndatorate, de un ordin, de un bon de lucru, de o sugestie discretă, dar imposibil să nu i te conformezi? Ţine de regula jocului, doar tu singur te-ai rugat să fii primit!

Şi mai clar: minunată doamnă! Nu ţi-ai pus întrebarea cine a decis să nu-ţi fie publicate articolele tale despre ţara aceea de fraieri în care niciun evreu nu a fost omorât, banditu', el dimpotrivă, acolo evreii, buni şi răi la un loc, şi-au găsit refugiu, citez: oază primitoare! Dar şi nemeritată!… Ţi-a fost oare clar sau măcar ca o bănuială ai avut cumva că este cineva, grup de persoane sau persoană? Şi nu te-a preocupat, ca ziaristă mare ce eşti, să afli cine? *Şi* de ce?

— Tocmai de aceea am ţinut să vorbesc cu domnul Cioran! Dar nu m-a interesat identitatea cenzorului, ci motivul! „De ce?"

— Ai dreptate, interesant este *de ce*! Dar asta din perspectivă strict românească. Ce au cu noi, dom'le, de vor să ne belească unii ăştia şi să mintă toată lumea?… Eşti, într-un fel, mai româncă decât mine!

— Cine ştie?

— Te pomeneşti!… Ai avea cu ce!

— Adică?

— Te raportezi mereu la aspectele globale, iar noi, românii, de când ne ştim, ţâşnim, dom'le, ţâşnim din naţional în universal! E un fel de sport, la noi. Sportul nostru naţional este să fim universali, mondiali. Şi înainte de a afla *de ce*, eu constat din asta că ei ăia există, iar dacă ei ăştia există la New York şi te împiedică pe tine să-ţi scrii reportajul despre România, concluzia nu este aceea că ar avea ceva special cu România, ci că obiectul activităţii lor este mapamondul!… Mă înţelegi?

— Nu prea!

— Dacă te-ar fi refuzat marile ziare bozgoreşti, aş fi înţeles de ce o fac şi cu ce se ocupă acei cenzori din Budapesta! Dar dacă cenzorii sunt la New York, iar România este la dracu-n praznic, eu pricep din asta că domnii ăştia se ocupă cu bunul mers al lucrurilor de pe toată această planetă! Nu te întreb dacă îi accepţi să existe! Ci doar dacă accepţi că ei există?!…

— Nu poţi să fii atât de sigur!

— La cine sau la ce te-ai gândit atunci când ai văzut că nu ţi se publică nimic din suita de articole?

— M-am gândit la nişte interese, nu la nişte persoane!

— Interese ale cui?

— Interesele pot fi şi de moment, de conjunctură! Nu înseamnă neapărat persoane, persoane cărora li s-a atribuit funcţia de a se ocupa permanent de interesele României! Sabotându-le! Nu prea ţine!

— Tu-mi ceri detalii! N-am de unde să ştiu cum arată fiara, monstrul din Loch Ness! Căci n-am stat faţă în faţă cu ea, fiara, s-o văd şi s-o scuip între ochi. Constat numai efectele şi niscai urme care pun mai înainte de orice chestiunea existenţei. îl simt că există, că grohăie de după tufiş, ori lasă pe pământ o dâră mirositoare… E destul să ştii că există! Atât vreau de la tine: l-ai simţit că există?

— Guvernul mondial?

— Zi-i aşa, cu acest eufemism!

— Mă pui pe gânduri.

— Doar nu sunt eu primul de la care afli că se bănuie şi se presupune şi se ştie chiar că lumea îşi închipuie că-şi imaginează etc, etc.

— Nu! Dar eşti primul om care pleacă de la el de acasă, rătăceşte o vară întreagă prin Europa, prin toate capitalele mal importante, pentru ca la sfârşit să aterizeze şi la New York, de ce? De cine trimis? De nimeni, de capul lui, zici tu şi eu te cred, ca să se lămurească dacă există sau nu unii ăia! Dar el bănuie, e aproape sigur că există acest guvern mondial!... Cred că ai fi foarte decepţionat dacă ţi s-ar putea dovedi că nu există!

Chiar! Ce-ar fi dacă n-ar fi?

— Am dreptate?... Ce-ai să te faci când vei afla că nu există guvernul mondial?

— Ce-am să fac? Nu voi avea încotro şi voi face eu guvernul ăla mondial!

— Cu tine prim-ministru?

— Nu ştiu!... Nu ştiu ce funcţie mi s-ar potrivi! Dar voi pune condiţii. Măcar una!

— Care?

— Să faci parte şi tu din guvernul acela!

— Pe ce post?

— De eminenţă azurie!... De unde ai ochii ăştia atât de albaştri?... Şi trupeanul ăsta?... E din naştere sau din body building?

— Din patinaj!... în copilărie!... La Leningrad!

— Ai avut o copilărie frumoasă?

— Am avut un tată nemaipomenit...

— N-aş vrea să mergem prea departe în direcţia asta! într-o discuţie despre tatăl tău! Aş vrea s-o evităm! Ori s-o amânăm...

— De ce?

— Vei face, vrând-nevrând, comparaţii, şi sunt sigur că aş ieşi în pierdere de teren!… Şi de imagine!

— Oh, dacă era să fac aceste comparaţii rămâneam fată mare!… Crezi în complexul lui Oedip? M-aş mira!

— De ce?

— Pari atât de… atât de normal!

— Şi de banal!

— Nu, nu! E ceva foarte rar un bărbat normal! Care te place de la prima privire, dar nu dă buzna, ci-ţi face curte, savant şi inspirat, câteodată! Neinspirat şi poticnit altă dată, dar tocmai atunci câştigând cel mai múlt!… Nu ştiu dacă am să mă îndrăgostesc de dumneata, ca persoană, ca animal – cum se zice aici, la New York, dar de plăcut îmi place tare mult că mă doreşti, teribil ce mă doreşti, zbârnâi tot! şi mai ai totuşi chef de atâta flecăreală cu mine!…

— Ah, dar mi se pare că nu ţi-am mai spus, ci doar m-am gândit să-ţi spun!

— Ce?

— Ceva care nu mă avantajează, dar este adevărul pur: mă simt atât de bine, atât de legat de dumneata, de parcă te-aş cunoaşte de mult şi am fi de multă vreme amanţi sau soţi, cu o viaţă sexuală – îmi dai voie să folosesc acest cuvânt atât de american?

— Pe româneşte cum ai spune?

— Pe româneşte, când doi se iubesc se spune că Ion vorbeşte cu Maria! Cu Svetlana! Vorbeşte şi el cu vreo fată? Da, cu Svetlana! Aşa se zice pe româneşte! Iar eu vorbesc cu tine exact cum am vorbi dacă am avea şi-o viaţa sexuală comună…

— „Viaţa sexuală comună”?! Ce oroare! Sau parodiezi cumva?!… Era să nu-mi dau seama!

— Mă simt ca şi când ne-am cunoaşte de multă vreme!

— Soţi sau amanţi?

— Nu are nici cea mai mică importanţă! E totuna! E ca şi când viaţa a întins între noi toate punţile lăsate de Dumnezeu între un bărbat şi o femeie! Astfel încât cel mai uşor ne este să fim sinceri, să nu ne ascundem nimic, să nu inventăm nimic! Ci doar să ne dăm drumul la vorbe, gesturi şi priviri, cât se vor pricepe, săracele de ele, să povestească ceva despre ceea ce simţim propriu-zis unul pentru altul!

— Am ajuns deja atât de departe!

— Am ajuns!… Dar ştii care-i paradoxul?

— Am priceput! Că ne purtăm aşa, ca şi când între noi, trupeşte vorbind, s-a consumat tot…

— Eh, „s-a consumat”?!

— Dar cum?

— Ca şi când între noi, trupeşte vorbind, nu mai e nimic de tăinuit!

— Să înţeleg din asta că nici nu mai e nevoie să se întâmple ceva între noi, trupeşte vorbind, căci am trecut deja de…

— Nu, nu! Nu mă fraieri făcându-te că nu înţelegi! Poate aşa ceva nu se trece decât până o faci din nou, la intervalul cel mai scurt cu putinţă! Cel puţin aşa e la noi, la români! Pauza este foarte mică! Nici nu e pauză propriu-zisă!

— De câte ori?… Iartă-mă, dar…

— Nu face nimic!

— …dar n-am glumit! Nu glumesc!

Şi distinsa doamnă, brusc severă, se apleacă puţin peste colţul de masă care ne despărţea şi mâna ei poposi direct pe pulpa piciorului meu drept, urcă în sus, netezindu-mi pliurile pantalonului, ajunse şi pe celălalt picior, zăbovi puţin la cumpăna dintre cele două versante brusc paralizate, ce naiba însemna toată aiureala asta?! Cred că m-aş fi simţit mai bine dacă mi-ar fi dat două palme!

— Monsieur, mais pourquoi provoquez-vous sans raison?

Chiar două perechi de palme!… Simt că m-am făcut alb, livid, ca-n cărţi şi cum n-am fost niciodată.

— Nu ştii ce-i asta?

De unde mama dracului să ştiu?

— Este un banc, o anecdotă de la curtea ţarului! A ţarinei Ecaterina! Aşa i-a vorbit unui tânăr ofiţer care, ţinându-i la o vânătoare scurta de samur s-o îmbrace, a sărutat-o pe gât. Sans raison, cum s-a convins imediat ţarina, făcând controlul… Văd că nu prea guşti umorul imperial!

— Nu mă supăr! De ce să mă supăr! Accept provocarea! Hai să mergem!… M-ai făcut tare curios să văd care-i rezonul tău!… Sper că merită! Să nu mă… Hai!

— Mda! Se pare că mi-am făcut-o cu mânuţa mea!

— Te dezvăţ eu! Nu cu mâna se face…

— Nu fi porc!

— Depinde de tine să fiu ce mă provoci tu să fiu!

— Mi-ar plăcea să fii… să fii… Dar nu te superi?

— Nu!

— Să fii cât mai… mai valah!

— Valah?!… Pentru asta mi-ar trebui să ştiu pe cine ţin în braţe? O rusoaică, o evreică sau o americancă?

— Descoperă tu asta!… De tine depinde să ne descoperi pe toate trei!… Putem merge. Aici e club. Nu avem nimic de plătit! Allons-y!

— Let’s go!

— Şi pe româneşte?

— Hai! Hai să ne haidem!…

— Hai!

XXII

M-a avertizat că e foarte posibil să întârzie, dar că nu este exclus să nu! Să nu întârzie! Aşa că eu să fiu la

întâlnire punctuai, cum am şi fost, iar întârzierea, iată, se apropie de o oră. O văd de departe, despicând mulţimea şi încercând să mai recupereze câteva secunde. Nu mă simţeam tocmai rău nici singur, făurind vedenii despre ce şi cum va fi să fie! Când o fi să ne hai-haidim împreună! Când?

Mă ridic în picioare şi ea, în loc să se aşeze în fotoliul ce i se cuvine după atâta alergătură, mă ia de mână, îmi pune în braţul celălalt plicul voluminos de hârtii şi, profitând că am mâinile ocupate, mă sărută, dom'le, mă sărută pe obraz, recompensă pentru răbdarea de-a o fi aşteptat? Nu ştiu de ce, dar mă sărută, zăbovind lipită de obrazul meu să-şi tragă răsuflarea. Am reuşit! îmi şopteşte la ureche şi abia acum pricep că nu i-a fost deloc uşor. Deşi nu mă avertizase! De ce?… De ce i-a fost aşa de greu?

Încerc să mă uit în plic, un plic mare şi mov, la hârtiile încopciate cu grijă. Mă opreşte. Nu aici! Hai să mergem de aici, te invit la mine, dacă nu ţi-e teamă.

— Teamă?

— Cred că sunt prima femeie din America acasă la care eşti Invitat! Nu?

— Da, şi eu, la fel cred, că eşti prima femeie din America cred, sunt sigur chiar! Şi punct Punctum!

— Prima femeie din America este doamna Bush!

— Aia e prima doamnă bucătăreasă! Tu eşti prima femeie! Şi subiectul ăsta aş vrea să-l considerăm închis. Eşti prima şi gata! Nu accept discuţii! Let's go! Hai!

— Hi?

— Pe româneşte am zis. „Hai!" Adică „să mergem". Hai! Let's go!

— Hai!

— „Hai să ne haidem!"

— Asta ce înseamnă?

— Ai să vezi tu ce înseamnă! Ia repetă: „Hai să ne…"

— Hai să ne…

— …„haidem”!
— …haidem!
— Bravo!

Dar n-a fost să fie!… Dacă, cumva, era să fie! Nu locuia departe, am mers pe jos, adică ea pe jos, iar eu plutind, abia atingând pământul, covorul moale, adică asfaltul dintr-odată uşor şi parfumat, cu Svetlana cea zveltă la braţ, dacă n-ar fi fost ea să mă ţină strâns, strâns, m-aş fi năpustit în slava cerului, ca un balon umflat cu heliu! Atât mă simţeam de uşor, de… Doamne, cu câtă dulceaţă îi simţeam sub bătaia inimii căldura braţului ei…

Şi deodată uluitorul sentiment că bătăile astea, atât de puternice, mai să-mi spargă pieptul, ale inimii mele, prin braţul ei ajung în venele şi arterele întregului ei dulce trupşean, şi o iau la cutreierat pe dinlăuntrul ei cu pulsaţia inimii mele şi pipăind-o mângâietor, celulă cu celulă, centimetru cu centimetru şi mai ales centimetrii aceia, ermetic paraleli şi fierbinţi, din care porneşte mişcarea despicată, de pendul dublu, a pasului ei cadenţat cu al meu, la fel şi cadenţa în care inima mea bate de-acum în trupul ei, intrat sub ascultarea fiziologiei mele, vibrând totdeolaltă cu al meu, ca un singur… ca o singură fiară, fiara aceea cu două inimi, la bête *à deux coeurs*… *Tot* împrejurul nord-new-yorkez îmi pare că intră şi el în rezonanţă cu nenorocita asta de inimă, cât de tare îmi bate, de vibrează… Ho, nebuno! Potoleşte-te!

…Am ajuns însă prea repede şi n-am înţeles prea bine ce se întâmplă! De ce era Svetlana mea aşteptată la uşa apartamentului de un poliţist şi de indivizii, unul mai mult în pijama, probabil vecini, gură-cască de pe palier?!… Toată lumea vorbea, vociferând unul la altul şi cu toţii la biată Svetlana. Rămân puţin deoparte, singur şi cu plicul în braţe, şi cu greu pricep câte ceva din americănească emoţionată a mahalagiilor ăstora din Mahatan (aşa se pronunţă). O crimă? Svetlana intră cu prudenţă în locuinţa

ei, poliţistul rămâne la uşă şi-i împiedică pe curioşi, deci şi pe mine, să pătrundă pe urma primei femei din America.

Dacă o să se audă dinlăuntru o rafală de armă automată, eu ce va trebui să fac?

Cum să-i arăt Svetlanei că pe mine poate conta că nu mă voi întinde cu burta la pământ şi mâinile la ceafă?

Un mocan la New York! Un şeitan! Ăsta-i cumva momentul astral, racoviţesc? Momentul meu vienez trăit în noua capitală a Lumii! E rândul meu! încerc să fac eu un pas dincolo de poliţist, şi primele cuvinte pe care i le adresez sunt pe franţuzeşte, o dau apoi pe engleza mea de pe plaja Trei Papuci, învăţată pe vremea când acolo îi aşteptam pe americani să debarce odată, dar nu reuşesc să scot de la sheriff decât un alt one *moment*, *please*. Deci, altă amânare!

Nu înţeleg nici vorbele, precipitate, pe care Svetlana le schimbă cu John Wayne, mă cheamă la ea, cu un gest în faţa căruia cedează autoritatea administraţiei americane, pătrund în locuinţa mult visată, cu jalea-n suflet, ce dracu' i-a apucat pe nenorociţii ăştia să-mi strice cea mai fainã seară, noapte poate, din viaţa mea?... Nu fac mulţi paşi ca să-mi dau seama că mă aflu într-o locuinţă întoarsă cu fundu-n sus!

— Îmi pare rău!... Deci era să fie şi n-a fost să fie... Iar?! Din cauza cui?

— Eu trebuie să merg la poliţie, hoţul a fost prins şi arestat. Vreau să asist la primul interogatoriu. Te caut acasă îndată ce termin. Deci, fii atent la ce-ţi spun: coboară, ia taxiul, dar nu lua primul taxi, nici al doilea, ci ia un taxi de care să fii sigur că nu te aşteaptă pe tine!

Începe să-mi placă şi povestea asta! Rămâne cu ochii la plicul din mâna mea. îl strâng mai tare la piept şi-i fac semn să n-aibă nicio grijă. Ai grijă! Primesc telefonul ei peste vreo trei ceasuri. E tot la poliţie. O să plece acasă în câteva minute! Aşteaptă că vin să te iau! Sar în primul taxi

şi sosesc! La care poliţie eşti?…

Ieşim din clădirea poliţiei exact cum ieşeam în urmă cu patru ore de la barul unde o aşteptasem vreme de un ceas, unul din ceasurile cele mai nerăbdătoare din viaţa mea. Mi-a trecut nerăbdarea. Deşi, dacă ne-ar face cineva o poză, suntem exact la fel: în dreapta ţin plicul şi de braţul stâng mi s-a atârnat ea, fără să mai fie nevoie să mă ancoreze, mi-a trecut orice urmă de zbor în paşii aproape târşâiţi pe asfaltul înnegurat.

— De ce ai mai luat plicul cu tine? îmi şuieră Svetlana, după primii paşi făcuţi în afara secţiei de Poliţie.

— Ai să vezi! Nu-ţi face griji!

Nu mai e lume multă pe stradă, facem câţiva zeci de paşi pe jos, până ne hotărâm să luăm un taxi care, în mod absolut sigur nu ne aşteaptă pe noi doi. Dacă n-ar fi ploaia asta, am fi mers pe jos poate, până acasă la Svetlana. Nu mergem mult şi-i cer taxiului să oprească puţin.

— Wait a moment!

Cobor, cobor numai eu, scot hârtiile din plic, rămân cu plicul sub braţ, şi cu mâinile mele, cele două, încep să rup, să mărunţesc hârtiile, preţioasele documente, Svetlana a rămas mască, încearcă, prin portiera deschisă, un palid şi leşinat *tu es fou*?! dar cine s-o ia în seamă, hârtiile, nici prea multe, nici puţine, le fac repede bucăţi-bucăţele şi le las să cadă în gura de canalizare, luate de şuvoiul de apă ce curge pe rigolă, din ploaia măruntă şi deasă, vădit mocănească! Complice deci! E la fix!

Cred că rareori mi-a fost dat până acum să fac o treabă mai bună ca asta. Ca o confirmare, din maşina care s-a oprit în spatele nostru coboară un ins, dar mă fac că nu-l văd nicicum, mă urc în taxi, biata femeie nu-i în stare decât de un *mais pourquoi*? mă întorc s-o iau în braţe, liniştitor, dar pe mine mă interesează individul care, iată, cum bănuiam, inspectează locul crimei, de care taxiul se depărtează, uşurat. Ploaia, drăguţa, a făcut o treabă

excelentă, nu mai e nimic de recuperat din preţioasele hârtii! Pe veci pierdute în măruntaiele marelui oraş!…

Băieţii, deştepţi foc, cei din maşină, nici nu se mai ostenesc să ardă gazul după noi, plicul îi interesa, iar acum plicul e gol, goluţ. Fac în aşa fel încât îl şi uit în taxi, pentru mai multă siguranţă, şi sus, la Svetlana, urcăm numai noi doi.

E supărată pe mine, dar nu vrea să-mi arate. Am dezamăgit-o şi cred că, în mintea ei, totul s-a terminat! E chiar de ea însăşi cel mai mult nemulţumită, cum de era cât pe ce să… să mi se dea cu totul mie! Un tembel care aruncă pe apa Sâmbetei hârtii pentru care ea a riscat totul ca să pună mâna pe ele şi să se hotărască, aici a fost greul, să se hotărască să le pună la dispoziţia unul caraghios. Se uită la acest terchea-berchea, venit de neunde, care era cât pe ce să-i strice viaţa!

— Măcar le-ai citit?

— Nu!…

— Nu?

— Nu.

Asta chiar că nu mai pricepe!

Iau de pe masă o foaie de hârtie, pix am eu, şi-i scriu, a Sa Zveltanesse, câteva rânduri, cam astea, dacă-mi aduc bine aminte: „am urcat la tine, prima femeie a Americii, cu o singură condiţie: să nu discutăm nimic despre documente. Stai liniştită!

Am aruncat în canal nişte hârtii oarecari. Cum crezi că m-aş putea despărţi de ceva ce tu mi-ai dat sau îmi vei mai da? Documentele sunt la loc sigur şi le vom citi împreună când vrei tu. Problema este ce vom face acum? Now!”

Ia hârtia în mână, Dumnezeule, dar nu mai e deloc aşa de… E chiar urâtă, o privesc fascinat de această metamorfoză şi mai ales de această alta, în faţa mea, cum, citind textul, se face tot mai frumoasă, se face la loc

frumoasă, mai sclipitoare chiar ca oricând, iat-o, a terminat de citit, ezită puţin, recitind biletul, iar apoi ochii ei se lasă asupră-mi, cu un drag nesfârşit. Ce bucurie i-am făcut!…

Prii! Ce-o fi în sufleţelul ei de şi-a preschimbat chipul atât de tare, regăsindu-şi-l propriu-zis! îi râd ochii în cap şi nu sendură să-mi zică o vorbă, prea mulţumită că mă poate iar privi cu Dumnezeu ştie ce sentimente, căci nu vrea, dom'le, să mi le spună şi mie! Hai! Zi-mi cât de tare mă iubeşti! Mă doreşti! Mă…

— Deci, domnul valah nu e chiar aşa de naiv!… Braavo!

Tac. Curios să văd cum o să mă răsplătească.

— Mă ajuţi să fac puţină ordine?

Împărăteşte! împărăteşte m-a plătit şi răsplătit! Cu cea mai frumoasă noapte petrecută în viaţa mea cu o femeie alături, singuri, într-un apartament din centrul centrului lumii. Târziu, după miezul nopţii, când am băut al doilea rând de cafele, m-am gândit chiar aşa, cu voce tare şi privind-o potolit în ochi, să-i citesc şi ce ea însăşi nu ştia că gândeşte, uitându-se la mine uşor obosită, dar cu aceeaşi mulţumire că mă are alături:

— Cred că în tot New York-ul, în clipa de faţă, nu se întâmplă ceva mai interesant! mai palpitant! mai pasionant!

Părea amuzată de entuziasmul meu. Dar a recunoscut imediat că ea însăşi este fascinată de revederea cu trecutul ei. O revedere integrală. La care mă ia martor şi confident, când aşezaţi pe canapea, cu un album de fotografii în braţe, când direct pe podea, turceşte, ea răsfoindu-şi trecutul şi din când în când mâna mea rămânând sprijinită de genunchiul ei sau braţul meu pe după umerii ei cei dalbi, bănuiesc.

Dacă nu ar fi fost spargerea de azi, nu şi-ar fi găsit niciodată timp să petreacă o noapte întreagă luând la

mână tot ce se adunase prin sertarele şi rafturile cochetului şi totuşi spaţiosului apartament. Hoţul? Cine e? Se va vedea zilele următoare, depinde de anchetă, cât va merge de repede.

Cum l-au prins?

A sunat cineva, anonim, la poliţie şi a anunţat că în apartamentul cunoscutei ziariste se află un spărgător. Telefon anonim? Pentru poliţie anonim, dar ea cam ştie cine a fost! Sunt mai mulţi, vreo doi-trei, în blocul de peste drum, care o urmăresc, inclusiv cu ocheane puternice, deh, nu e tot timpul cu fustă şi bluză pe ea, ca acum. De ce nu te îmbraci mai comod? Mie, când e să-mi fie mai comod, mă dezbrac! Nu mă îmbrac!

— Dezbracă-te atunci!

— Să mă dezbrac?

— Mai devreme sau mai târziu…

Am dat şi de-o poză de-a ei gol-goluţă de goală. Eram elevă, se scuză magnifica, ne-am pozat toate fetele, ca să ne demonstrăm nu ştiu ce prostii că nu le aveam în cap! Că ne-am emancipat de nu mai ştiu ce obsesii! 17 ani!… Tu ai avut vreodată 17 ani?

— La 17 ani făceam baie în mare mai ales în pielea goală, dar nu m-am gândit să-mi fac şi poze!

— Dacă nu-ţi place, dă-o încoace! Ce te mai uiţi atât la ea?!

— Te-ai schimbat mult

— Cred şi eu!

— Sau poate poza e înşelătoare, dar la 17 ani nu erai atât de… ca acum!

— Atât de… de cum?

— Ca să-mi dau bine seama de diferenţe, căci sunt mari diferenţe, poate că ar trebui… ar trebui să… să văd şi o fotografie mai recentă.

— Goală? Tot goală?

— Bineînţeles!

— Nu am aşa ceva! Poate că cei de peste drum să aibă câteva, dar nu cred că sunt foarte clare!… Din cauza perdelei!

Am pus mâna pe unul din aparatele de fotografiat, avea vreo duzină: să-ţi fac eu o poză mai ca lumea?

— Stai liniştit! Nu mai am ce să-mi demonstrez. Mă cunosc total şi definitiv! îmi dai fotografia?

I-am dat-o, fără să mă joc prea mult, deşi ocazia era excelentă. S-a ivit una şi mai bună când am ajutat-o să-şi strângă rufăria aruncată afară din şifonier. M-am trezit cu un fel de nimic în mână şi am întrebat-o ce e.

— Soţia ta nu poartă aşa ceva?

Chiloţi erau! Dar nu tetra, ci un fel de sfert de batistă de pus la costum! La buzunar! Era cât pe ce să-i cer, ca amintire. Dar nu mi-a plăcut că a pomenit-o pe nevastă-mea. Treaba ei ce chiloţi poartă!… în rest, totul a fost perfect. Când am plecat, la ziuă, chiar că ne cunoşteam de când lumea. Adică eu pe ea, cred că îmi povestise tot ce avea de ţinut minte în viaţa ei, interesantă viaţă, petrecută în două din marile metropole ale lumii: Leningrad şi New York. Deci Leningradul nu se compară cu Neviorcul! E mult mai frumos! După unii, nu rusnaci, ar fi cel mai frumos oraş din lume!…

Mă rog, la fel cred şi eu despre Constanţa, aşa că n-am insistat

Avea o mulţime de fotografii din copilăria petersburgheză, inclusiv pionieră, după care a urmat repatrierea în Israel, via New York, de unde n-a mai plecat. Poze şi de aici, inclusiv ca majoretă!…

S-ascuzat şi s-a explicat: a vrut să facă tot ce era americăneşte de făcut, doar alesese să-i fie patrie această ţară şi a vrut s-o cunoască şi s-o priceapă în tot ce-i aparţine, ca să-i poată aparţine cu luciditate şi în cunoştinţă de toate datele situaţiei noi. Inclusiv droguri! Nu mult, doar cât să ştie gustul păcatului.

Mă faci curios!

Nu merită!…

La plecare i-am spus că i-am furat ceva din casă şi i-aş cere voie să plec cu ce am furat. O fotografie?! a ghicit imediat. Fotografia aia? Adică cu ea goală. Nu! am protestat eu dezamăgit. Drept cine mă iei? Atunci păstreaz-o cu plăcere! şi s-a aplecat uşor, în uşă, să o sărut iar pe obraz. M-am executat, cu gândul la fotografie, ce uşurat mă simţeam că nu-mi cere să i-o arăt şi nici nu mă întreabă. I-am arătat-o eu câteva ore mai târziu lui Nene. Bineînţeles că nu ştia cine este în fotografie. Dar nu persoana mă interesa, ci locul unde. Nu-l recunoşti? Ba, parcă ar fi… De Bucureşti, e Bucureşti, dar unde? Calea Victoriei, parcă…

— Ai o lupă mai puternică?

Avea ceva chiar mai bun, un fel de proiector care mărea şi de o sută de ori dacă era nevoie. A mărit numai de 10 ori şi a fost destul ca să se vadă pe vitrina din fundal înscrisul celebru: CAPŞA!…

— Cine-i persoana?

Fac câţiva paşi plini de importanţă şi mister, întârziind răspunsul.

— Cine-i, dom’le?

— Toate la timpul lor. Deocamdată ştim mai mult decât am visat vreodată!

— Ştii tu, dar eu nu ştiu!

— Eu nu fac prea mare deosebire între ce ştiu eu şi ce ştii tu. Sunt gata să-mi deşert buzunarele şi să punem la un loc tot ce avem! Tot ce ştim! Când vei fi pregătit să faci şi tu la fel, anunţămă! La tine e problema!

Îl apucă râsul pe Nené. Probabil unde ştie el ce şi câtştie, faţă de mine care mă grozăvesc cu o fotografie de prin anii ’40, a unui ins necunoscut, pe Calea Victoriei, în Bucureşti. Cine ar putea fi necunoscutul ca să capete aşa de mare importanţă fotografia asta?! Şi râsul lui Nené

capătă un ton şi mai batjocoritor, de sus în jos mirându-se de cum îmi dau singur importanţă. Mi-e greu să rabd şi, călcându-mi pe inimă, îl întreb:

— Ce ai avea de spus dacă ai afla că persoana din fotografie este tatăl Svetlanei! Tatăl Svetlanei?! La Bucureşti, în 1.05.1940, cum scrie pe spatele fotografiei!…

— De la Svetlana ai fotografia?

— Bineînţeles. Numai că ea nu ştie unde este făcută fotografia şi nici eu nu i-am spus mai înainte de a fi foarte sigur.

Iar când o să-i spun, ea se va mira foarte tare, căci taică-su nu a suflat o vorbă despre România şi Bucureşti, cum că a fost vreodată pe acolo!… la măreşte şi mai mult fotografia să vedem ce avea în buzunarul de la haină. Se pare că avem un ziar!

Da, şi încă ce ziar! Se vede clar, primele litere şi celebrul stâlp de telegraf al „Universului”. Deci tatăl Svetlanei citea „Universul” pe Calea Victoriei, în 1940, iar draga de ea, Svetlana, habar nu are cât era taică-su de poliglot şi de glob-trotter!

— Eşti sigur că e taică-su?

— Sunt sigur că aşa mi-a spus Svetlana!

— Şi ce ar însemna asta?

— Numai Svetlana ne poate ajuta să înţelegem ce e de înţeles! Când o să-i spun unde a făcut fotografia şi în ce limbă este scris ziarul pe care taică-su îl poartă în buzunar… Până atunci poate că n-ar strica să facem câteva fotografii, câteva copii, s-ar putea să-mi ceară înapoi originalul.

— Aş păstra şi eu o copie, dacă…

— Bineînţeles că vei avea o copie şi tu! Aşa este cel mai bine. Ţi-am spus că eu pun la bătaie tot ce ştiu! Fereşte-te de lucrurile pe care numai tu le ştii! Scapă de ele cât mai rapid Viena!

Dar, ce e drept, nu i-am spus nimic lui Nene despre

hârtiile din plicul galben, rămase la mine şi în ce condiţii. Oricum, nu aveam nimic de ascuns decât pe termen scurt: să ascund ce ştiu până mi se va oferi prilejul de a spune în aşa fel încât să se afle, să se ştie de toată lumea tot ce ştiu şi eu! Mda! Cam despre asta e vorba în ceea ce mă priveşte!... E paza cea mai bună!

XXIII

Aşadar, la Zarcă, scris aşa, cu majusculă de acum înainte, s-a fost petrecut minunea! Şi daţi-vă seama, că Zarea asta de Aiud şi nenea Hărălamb ăsta de doctor Teodoru, se află la celălalt capăt, de primul capăt ţinând bine Sfântul Apostol Ioan Gură de Aur – ar merita şi Lui să i se spună aşa, tocmai acolo, în străvechiul Efes, la început de eră, în urmă cu aproape 2000 de ani, când a scris Apocalipsa şi a ştiut doar atâta, că întreitul semn al Răului va avea vreodată un înţeles, dar nu ştia nici el când, nici unde, şi nici ce înţeles anume, şi mai ales de cine decriptat!

Chiar Dumnezeu de i-ar fi cerut să vorbească mai desluşit, bietul om şi Sfânt Ioan, cât era el de vizionar, nu era şi a de toate ştiutor, aşa că n-a putut şi nici n-ar fi ştiut să spună ceva nici de Marx and his big bandul de şnapani, şi mai ales de Zarcă nu ştia nimic, măcar că tot într-o Zarcă se afla şi el când a scris, şi ăsta trebuie să fie un semn!... Zarcă la Zarcă trage!

Şi nici de unul Hărălamb n-avea de unde şti, ci doar l-o fi presimţit pe Hărălamb Teodoru al nostru, al nostru, căci nu era grec de neam, ci alt neam, hiperborean, de oameni cu ochi albaştri, cum îi avea şi învăţătorul, de li s-a părut atât de străin iudeilor noştri născuţi şi trăitori de când se ştiu cu căutătura ca antracitul şi smoala scoase din străfundurile pământului, întunericite.

Alţii însă privesc lumea prin albastrul cerului ce le-a coborât în lumina ochilor, de aceea, când îi vezi te şi duce gândul, primul gând, că sunt fiii Acestuia, ai Cerului, ai

Cerului Senin, aşa au fost şi ochii Mântuitorului şi ochi ca aceia se ştia în Iudeea şi-n toată Asia Mică a începutului de ev că sunt ceva obişnuit numai undeva departe, în munţii înalţi de dincolo de Istru, pe-al cărui mal sudic se termină o lume, lumea mediteraneană, trăitoare în jurul marelui lac şi în păcat, cu oameni oacheşi în priviri şi părul cârlionţat, aşa arăta şi Sfântul Apostol Ioan şi toţi ceilalţi din ceata de învăţăcei, numai El, învăţătorul, cu un cap mai înalt, azur în priviri şi pletele aurii curgându-i drepte, alungindu-i şi mai mult figura şi statura.

Pricepeau cu greu oamenii că învăţătorul ăsta nu era totuşi străin, cum îl arăta până şi mersul, pe toţi întâiul gând ducându-i la hiperboreii aceia din stirpea cărora, din când în când, coborau în ceată, trecând şi prin Iudeea, în drum spre Egipt, tineri preoţei, mlădii la trup şi fruntea descoperită, înseninându-le căutătura. Roiuri de copii îi însoţeau, spre mirarea părinţilor care nu înţelegeau ce se petrece cu odraslele lor de se bulucesc să privească şi să fie priviţi, atinşi cu vreo mângâiere ori vorbă neînţeleasă, dar limpede iubitoare, de nişte străini!

Ştia Sfântul Apostol Ioan de ţinuturile acelea îndepărtate, în care mulţi iudei şi alte neamuri mediteraneeâşi puneau o speranţă nemărturisită şi greu de înţeles. Poate din pricina zăpezilor de care se ştia că acea ţară are fericirea să fie an de an troienită, topirea lor făcând locurile acelea an de an mai curate, mai vii…

S-o fi gândit Sfântul Apostol & Profet la acei hiperborei că unul dintre ei va dezlega înţelesul lui 666, întinzând astfel un arc peste timp şi peste Mediterană şi astfel înscriind Zarea din Aiud în toponimia biblică, alături de Zarea originară, cea de la Padmos, unde camaradul Ioan fusese băgat şi El la izolare de restul lumii, să nu-l afle poporul muncit ce crede, ce iubeşte, ce ştie că va veni?!

…Şi pe neştiutul său camarad Hărălamb făcându-l în

veac de neuitat!

…Să fi visat doar, poate, căci de gândit limpede, desluşit, îi va fi fost imposibil…

Dar ce este zarea? a întrebat văru’ Niţă şi numai eu am ştiut să răspund: clădirea vechii închisori de la Aiud, o dărăpănătură lugubră şi pe jumătate inundată, cu ziduri groase de un metru, prin care nu se mai putea spune ceva nici prin morse, linişte ca în mormânt în fiecare carceră, una ocupată, alta ba, liberă, pentru ca izolarea să fie absolut totală, să nu mai ştie nici de ei, cei ce erau aici aduşi drept pedeapsă pentru un comportament „necorespunzător” – acesta era termenul, cu hrană şi mai împuţinată, la jumătate din nimicul ce li se dădea zilnic bieţilor celorlalţi încarceraţi. Dar mai rea decât foamea, decât înfometarea nesfârşită, era izolarea, era să rămâi singur cuc cu deznădejdea şi cu spaimele adunate în lungile nopţi de insomnii ori m şi mai lungile nopţi muncite în coşmaruri şi vedenii apocaliptice…

De bine, de rău, când simţi alături căldura, chiar dacă greu mirositoare, a altor nefericiţi, când te poţi privi cu ei în ochi ori să le asculţi nimicurile certurilor şi ţâfnelor zilnice, timpul e măcinat mai repede, pe nesimţite. Dar în Zarcă, de unul singur, la izolare, timpul se dilată monstruos şi nu mai vrea să se mişte, să se urnească de pe tine, strivit sub lăbărţarea lui stătută… începe să te doară peste tot şi mai ales în creieri te doare timpul când timpul nu mai are niciun stimulent ca să se mişte, ca să mişte, ca să treacă, să se petreacă ceva. Nimic!

Te simţi un bolovan năpădit de gânduri, dar nu poţi nimic altceva decât să fii spaţiu de depozitare a gândurilor, locul numai bun unde să zacă gânduri pe care nici nu le mai simţi că au vreo legătură cu tine, eşti în bătaia lor, fac tot ce vor cu tine, nici nu mai are înţeles să spui „eu”, eu sunt ele, gândurile şi atât.

Nici lumea lume nu mai există, nu mai contează că

există, pare o idee, o ipoteză insuficient demonstrată faptul că dincolo de zidurile umede şi întunecate ar mai exista ceva!

Bieţii oameni, decât să fie duşi în Zarcă ar fi preferat să fie scoşi din nou la anchetă, adică buşiţi bine de toţi pereţii, căci nu toate loviturile dor şi nici bătaia nu ţine toată ziua, clipă de clipă, aşa cum ţine, în Zarcă, nemaisfârşindu-se, singurătatea şi burniţa ceţoasă de gânduri, de amintiri a tot ceea ce nu ţi-e dat să mai vezi, să mai asculţi, să mai pipăi, căci există un timp ireversibil, care a luat cu el tot ce a fost frumos, şi un alt timp, un malac de timp care zace cu tine în celulă şi duhoarea lui lungeşte clipa trăită până la sfârşitul sfârşitului care aici te va prinde, singur în Zarcă, singur într-un univers care nu mai eşti sigur că există!

...O fi existând el, dar în altă parte, în altă stare a materiei, universuri paralele, al tău, închis şi izolat de toate, acesta fiind, universul celulei din Zarcă, cu ziduri groase de un metru, ca să te facă să pipăi ca lumea cât eşti de singur şi fără scăpare, căci pentru tine timpul s-a oprit. N-are cum să treacă prin zidurile astea!

Dar, vere, li s-a înfundat cu năzdrăvanul ăsta de Hărălamb! Izolare totală? Mâncare ca şi când nu? Adică, vreme de patru săptămâni nu voi avea cu cine schimba măcar o vorbă?... Păi asta te obligă să te gândeşti, frăţioare, să gândeşti, altceva nu poţi face, iar dacă scapi de povara conversaţiei, a ciripitului zilnic şi interminabil, apoi te poţi gândi, vere, la lucrurile alea, cele mai importante! Care?

Care putea fi gândul, adică întrebarea, întrebarea întrebărilor, alta decât cine? Cine, domnule, este şi ce urmăreşte? Cine?

Cine ne-a adus şi ne ţine în temniţa asta pe noi, iar pe cei de afară într-o temniţă şi mai mare, iar, dacă nu-i va opri nimeni, vor face din toată albastra şi azuria noastră

planetă o temniţă, o gherlă, o zarcă, din care nu răzbate nici măcar gândul sau privirea, încotro să răzbată? Spre înaltul cerului albastru, albastru ca privirea Mântuitorului. Nu le-a plăcut privirea Lui. Pic de ură sau de gând ascuns nu puteai citi în Ea.

Zarea? Numele de spaimă, cel mai, din spăimosul Aiud. Se pare că aveau o normă, să fie mereu ocupată Zarea, să nu fie sub 95% gradul de ocupare al Zărcii. Mai ceva ca la Athenée Palace! S-a reuşit, ani în şir, sută la sută. Dar exact spus, de aici li s-a tras, din locul hărăzit de *ei* să-i depărteze cel mai mult pe oameni de lumina şi dulceaţa Binelui, din locul unde se simţeau ei ăia cel mai tari, cei mai călare pe fiinţa, trupul, sufletul, mintea şi tot ce mai aveau, ca amintire şi simţire, nefericiţii ce mai îndrăzneau la Aiud, tocmai la Aiud, auzi, dumneata! să mişte în front! La Zarcă cu ei! pentru definitiva emasculare!

Dar au greşit, s-au păcălit singuri, căci printre cei vârâţi la Zarcă până la urmă s-a nimerit să se nimerească şi omul cel mai blând din tot Aiudul, blând şi îndatoritor cu toată lumea, inclusiv cu amărâţii de anchetatori sau temniceri… îl vor băga la izolare totală vreme de-o lună?

Vedeţi că vă paşte un diabet!…

Bruta tocmai ridicase vâna de bou să mai dea o dată, şi a dat.

Ce-ai spus?! S-a răstit ameninţător din spatele biroului tovarăşul colonel… Eu altceva te-am întrebat, criminalule! Şi vorbeşti numai ce te întreb eu!…

Ajunsese de pomina închisorilor socialiste… Sub ploaia de lovituri năprasnice dădea consultaţii medicale criminalilor care-l cafteau de-i săreau capacele!… Ehe, l-a ales bine Cine l-a ales să intre în tandem cu cine?!…

Diabetul? L-a făcut domnul colonel pe diabet şi l-a dus cu el în State, unde a obţinut viză pentru integrare de familie…

...Deci domnul colonel l-a trimis la izolare totală vreme de-o lună?!... Ce vă spuneam eu?! Ce-şi face Dracul cu gheara lui nici Dumnezeu nu mai poate desface!...

...Căci va fi mai ceva ca la mănăstire, unde singurătate e, e şi reculegere, dar nu chiar atâta câtă i se oferă lui în aceste patru săptămâni de Zarcă!

Şi de la primii paşi între păreţii umezi şi jilavi cum nici la Jilava însăşi nu erau de jilavi, domnul doctor Haralambie Teodoru se simţi în sihăstria unei peşteri retras, sus, în creierul munţilor, de unde se vede cel mai bine în văile îndepărtate unde lumea pătimeşte în zbucium şi durere.

Ce linişte, ce pace!... se miră năzdrăvanul de doctor! Cui să-i mulţumească pentru minunatele zile ce vor urma? Şi cum să le mulţumească mai potrivit decât dăruindu-se în tot acest răstimp încercării mai vechi, dar mereu neîmplinite, de a afla, de a pricepe cine sunt cei cărora ar trebui să le mulţumească pentru aceste de neuitat patru săptămâni de Zarcă!

Doar n-o să se oprească la Marin ţiganul, temnicerul nostru cel de toate zilele, şi tovarăşii săi! Nici măcar tovarăşul director Crăciun ori şeful său de la Bucureşti şi pe toată ţara, tov colonel Coler! Nici măcar pe procurorul de care a fost anchetat, clăpăug şi pistruiat, ori pe judecătorul cu nume schimbat, dar vorbind la fel de prost româneşte, nu se gândeşte să dea vina!...

Nişte amărâţi, sărmani şi aproape nevinovaţi argaţi ai întreitului şase! Ai întreitei cozi îmbârligate! Spre cine arată semnul ioanit? Spre ce înţeles? Care-i direcţia arătată? La cine să luăm aminte, izbăvitor? Cine este marele adversar? Cine a stârnit în om disperarea că viaţa e prea scurtă pentru cât ai vrea tu să apuci, să înhaţi, să înfuleci, să doseşti, să pângăreşti, să mozoleşti, să spurci cu mădularele-ţi coapte de bube şi puroiuri otrăvitoare şi atât de puturoase! Eh, da, este domnul Satanail, desigur,

dar cum să aflu prin cine îşi face aşa de bine lucrarea izmenită?

Pe mâna cui merge Fiara, încredinţându-şi ultima carte, asul din mânecă, măsluita carte cu care să zăpăcească minţile oamenilor, să le surpe sufletele, să le…?

Şi s-a apucat domnul doctor să caute de unul singur răspunsul propriu-zis, să-l desluşească, acel răspuns pe care cărţile prea Sfinte ni l-au dat de mult, dar cine să-l poată pricepe? Pentru asta îţi trebuie tihnă, vreme nemăsurată de nevoi şi obligaţii, şi mai e nevoie de hrană puţină, ca mintea să-ţi meargă pe deasupra celor trupeşti, uşoară şi limpezită. Şi pricepând Cine a avut grijă de el de-a ajuns la Zarcă, domnul doctor Teodoru Haralambie îşi făcu o cruce mare, mulţumind lui Dumnezeu pentru minunatul loc în care fusese adus.

Altminteri şi altundeva, şi mai ales în libertate dacă ar fi rămas, n-ar fi putut, din pricina timpului, a timpului liber insuficient şi a fojgăielii din jur, n-ar fi avut tihna şi uitarea de sine şi de toate pentru acele calcule ciudate de pe urma cărora să dea de înţelesul a vreme de două mii de ani neînţelesului număr 6 6 6!…

Da, acum poate să vină Măria Sa Vodă şi să-i ceară socoteală bătrânului sihastru, cu ce câştig de înţelepciune s-a ales din cei cincisprezece ani de pustnicie prin temniţele supraaglomerate cu duşmanii de clasă, de neam şi de speţă umană! A pus mâna pe numele Fiarei apocaliptice şi zilele Fiarei sunt de acum înainte numărate!

Dacă-i aşa cum zice Nené, adică neică Hărălamb ăsta cum zice dacă – şi eu îl cred, dar zic *dacă* pentru cei care nu sunt obligaţi să vină după mine, dacă-i aşa, dacă ăsta este înţelesul, atunci înseamnă că la data aceea, când Sfântul Evanghelist Ioan Gură de Aur şi El, ţine-L-ar Dumnezeu în toată cinstirea meritată, a dibuit semnul lui Belzebut, la data aceea pentru vizionarul apostol profet

semnul era nedezlegat, nu avea nici pe departe vreun înţeles, cine anume va fi să împlinească numărul şi numele Spurcăciunii. Era chiar cu neputinţă la data aceea să aibă vreun înţeles. Era prea devreme! Veacul împlinirii era încă departe!

Rămânea de neînţeles textul Sfintelor Scripturi în locul cel mai fierbinte, mai dureros şi mai cercetat dacă nu ne înduram noi, românii, să existăm!…

Căci, dacă mă gândesc mai bine… Da, domnule, cam pe atunci ne zămisleam şi noi… Cam pe vremea când scria Apocalipsia, când vedenia Fiarei îi zbuciuma nopţile, în ţinuturi hiperboree se împlinea altă minune, fără de care nu ar fi fost posibilă descifrarea tainicului mesaj: 666… Şi răpunerea Fiarei ce va să vină!…

Exact cu aceste cuvinte ar putea, ba chiar ar trebui, planeta toată să ni se adreseze: băi, românilor, nespălaţi şi împuţiţi şi cum mai sunteţi!… Vă mulţumim cu toţii că existaţi!…

Pricepând ei adică norocul ce le-a dat bunul Dumnezeu de-a se fi născut pe lumea asta şi neamul nostru românesc! Să ne naştem şi să existăm! Şi să funcţionăm la marele fix! Şi să modificăm alfabetul cel de pe vremea evangheliştilor şi altele cu câte am avut de-a face ca să dăm la iveală, cu completări numai pe româneşte valabile. alfabetulcelrevelatordeînţelesurialtminteri, prin alt grai decât cel românesc, imposibil de lămurit.

— Eu nu am niciun merit, a dat să se apere la un moment dat Nené.

— Ba, domnule profesor, dumneata ai descoperit a doua oară America, abia aşa se dovedeşte că America există! E ca-n legea Boyle-Mariot, aţi descoperit-o aproape simultan, aproape independent unul de altul! Plus testul ce l-ai făcut cu Oane al nostru, ajungând din mai multe părţi la acelaşi rezultat: 666 nu are înţeles decât din perspectivă românească!

— Numai că înţelesul, atât decaptivant şi de interesant pentru toată lumea de pe această planetă, nu are nimic românesc!

— Nu înţelesul este cel mai important!… Mă rog, pentru restul lumii, da! aşa e, dar pentru noi, românii, mult mai important este faptul practic că abia prin noi, prin români, s-a putut dezlega enigma cea mai înfiorătoare din câte i s-au propus omenirii! ghicitoarea cea mai îmbârligată, şarada cea mai provocatoare! Aşadar, când Sfântul Apostol Ioan Gură de Aur îl anunţa pe 666, noi, românii, nu prea eram! Nu eram gata! încă! încă ne mai coceam… Nici pârguiţi nu eram!

— Abia ne zămisleam!

— Altă coincidenţă!…

Dar Dumnezeu, Marele, ştia de noi! Ne programase până la detaliile numite şi ţ. Abia prin şi *ţ* alfabetul latin devenind românesc, adică a-toate-revelator.

— Ceea ce ne obligă să-i atribuim întregii perspective româneşti – şi asta înseamnă istorie românească şi viitor românesc – să-i atribuim un rol aparte în configurarea lumii de mâine! Ne obligă să ne revizuim ideile despre destinul nostru românesc!

— Să şi le revizuiască cine n-a avut credinţa în acest destin, cine n-a simţit că acest destin se pregăteşte să irumpă la vedere, în vitrina istoriei, spulberând netrebnicia în care se trăieşte pe această planetă, tot mai înstrăinată de propria-i menire! La o parte, gugumanilor şi fariseilor! Luaţi aminte la disperarea noastră, românească, disperarea că oamenii chiar sunt capabili să-l omoare la nesfârşit pe cel mai bun dintre ei! Ajungă-vă de câte ori aţi împroşcat cu sânge acest colţ de rai care ar trebui să fie planeta noastră cea învineţită, săraca, de câţi pumni peste ochi a luat, câte şuturi în gură, câţi au scuipat-o în faţă ori au borít de-a dreptul în capul ei! Ne-am săturat!

— Măi, vere Ioane! şi văru’ Niţă rămase cu ochii

aţintiţi asupră-mi. Ceva nu-i plăcea.

— Ce e, vere?

— Ori eu nu mai ştiu româneşte, de când am plecat din ţară, ori tu ai inventat un alt fel de a vorbi româneşte! Deloc nu te pot urmări în ultima vreme, parcă ţi-a luat minţile povestea asta cu 6, 6, 6!

— Ce nu-ţi convine?

— În primul rând entuziasmul tău nu-mi convine! Ai zice că a dat peste noi fericirea cea mai mare!

— Şi ce e rău în toată „povestea asta”?

— Aproape totul e rău şi nu-mi convine! Hai, nu discut dacă e sau nu e de luat în serios ipoteza acelui doctor!… Eu sunt mai pozitivist, dar nu fac caz de mine, te iau, vă iau în serios şi nu pun la îndoială nimic din ce spuneţi! Da, Şase sute şaizeci şi şase are înţeles numai prin limba română, prin români, prin noi!…

— Ai ceva împotrivă?

— Păi asta, fratele meu, ne bagă automat în prima linie a frontului! mai mult chiar, ne pune în situaţia de a îndeplini o misiune de sacrificiu!… Un fel de kamikaze, iar tu eşti fericit că asta vom fi! Că suntem deja! Jertfe, adică victime, sigure!

Ia te uită! De când am venit în America, niciodată n-a vorbit văru’ Niţă aşa de mult şi cu aşa avânt! Pare surprins şi nenea Dumitru, iar eu, ce să mai zic?! Mă salvează drăguţul de Nene, că eu, parcă îmi dăduse două palme prăpăditul acesta de Niţă.

— Cum adică „suntem deja”?

Tace văru’ Niţă, aşa cum îi este de obicei obiceiul! Ne priveşte pe rând, mai şi oftează, depăşit parcă de spectacolul prostiei noastre. A mele în orice caz! Numai nenea Dumitru pare să înţeleagă ceva şi nu se mai miră de nimic, îşi face de lucru cu un alt trabuc.

— Suntem, oftează văru’ Niţă, suntem, domnule profesor, şi nici măcar nu ne dăm seama.

— Ce suntem? mă oţărăsc eu.

— În linia întâi!

— Adică?

— Adică se trage în noi, domnule Oane, căpitane! Şi noi habar n-avem! Ne dăm mari, bătând toba cât suntem noi de daţi în mama dracului! Am fost, poate vreodată! Acum însă ne-au pus la zid şi nici măcar nu ne dăm seama!

Seamănă cu mă-sa văru' Niţă ăsta al meu, cu tuşica Vetuţa, e la fel de scundac şi nu cred că-i pică bine asta, când tată ţi-e un munte de om ca nenea Dumitru. Eu, că i-a nepot, şi-i semăn mai mult decât fecior-su! Câte complexe au ăştia mici la stat!… Iată-le, răbufnind acum atât de nestăpânite, împotriva mea! Ce vinovat sunt eu că am crescut „chiele lungă" ca toţi şeitanii autentici?

Scund şi rotofei, văru' Niţă numai văr n-ar zice cineva că-mi este! Nu mă prea înghite, abia acum îmi dau seama.

Schimb o privire cu Nené. Este şi el surprins, aşteaptă să continue atacul cine l-a început.

— Acum, dacă ai aruncat o vorbă, du-o până la capăt! îl îndeamnă părinteşte nenea Dumitru, părând a cunoaşte ce ar mai avea de spus Niţă, ca să fie mai desluşit.

— Mi se pare evident că *ceilalţi*, din… din structurile de comandă ale lui 666, lucrează de mult ca şi când ar şti de înţelesul întreitului şase!… Sunt zeci de ani, poate mai mult, de când noi suntem ţinta lor, a atacurilor lor! Nu vă daţi seama de asta?!

Cu ce voce îndurerată a ţipat la noi!…

— Şi nu atacuri de hărţuială! Ci de distrugere, de desfiinţare, cum nu se mai duce împotriva nimănui, a nici unui alt popor! Iar voi sunteţi fericiţi că ne-au ales pe noi să ne facă praf! Că suntem un popor ales! Un popor ales spre a fi… a fi… aneantizat, cum cred că ai spune tu, coane Ioane! Şi cu preţul ăsta, al dispariţiei noastre, se va mântui omenirea, căci nici 666 ăsta nu va fi să iasă de pe scenă

fără a face victime, fără a i se aduce jertfa cuvenită! La asta nu v-aţi gândit! Că avem o misiune teribilă, fantastică în ordinea universală a lucrurilor, avem misiunea de a ne jertfi, de a pieri!…

Se opreşte văru’ Niţă, parcă invitându-ne să-l contrazicem. Tăcem cu toţii!

— Mă rog, dacă aşa a hotărât Cel de Sus, facăjşe voia Lui. Dar măcar să nu fim atât de inconştienţi şi să exultănfde bucurie că vom pieri, vom dispărea. Şi nici măcar nu sunt sigur că ceilalţi ne vor pomeni cu recunoştinţă!… Că vor pricepe! Aaah! urlă, literalmente urlă văru’ Niţă, spre hazul lui taică-său şi spaima noastră. Aaah! M-am săturat de literatură!

Mă simt şi mai neajutorat, poate din pricina lui nenea Dumitru, amuzat mai departe de vorbele lui Niţă. De „poziţia” acestuia. Nené? Nici el nu pare jignit de răbufnirea lui văr Niţă! Nici măcar impresionat!… Pe mine însă…

— Uite că nu m-aş fi gândit şi greşeam foarte tare! acceptă Nené. Noi descoperim acum sensul lui 666 şi identificăm Fiara. Dar Fiara oare n-a ştiut până acum ce rol ni se atribuie nouă, românilor, în marele spectacol al acestui sfârşit de mileniu şi, foarte probabil, sfârşit de ev?

— Fii mai desluşit, vere Piter!

— Adică, tot ceea ce tu, vere Ioane, numeşti antiromânism, nu cumva sunt loviturile cu care ne agresează cei ce ştiu deja că prin noi se va lucra cel mai mult împotriva lor? Căci, sunt sigur, proiectul divin nu este bătut în cuie. N-ar fi… n-ar fi fair play din partea Lui… Dumnezeu mizează pe noi, pe români, îi dă sens enigmaticului 666 numai prin limba română! Ne-a ales deci pentru o misiune, dar asta nu înseamnă că sigur vom reuşi s-o ducem până la capăt!… Meciul e deschis oricărui rezultat, e pe bune! E meci adevărat, nu aranjat! în măsura în care El ne-a ales, ne-a şi expus loviturilor adversarului

Său. Iar aceste lovituri, ca să se declanşeze, nu a trebuit să-l aştepte pe doctorul Hărălamb. Loviturile astea se abat asupra noastră de când, de când credeţi că ne-au luat în vizor, domnule Niţă? De când ştiu ăia de noi?

— Nu ştiu, domnule Culianu, atâta istorie ca să mă pronunţ. Asta voi doi trebuie să ştiţi, făcu văru' Niţă spre mine şi Nené, cu o umbră de dispreţ, parcă. Eu, ce vă pot spune eu e că maşinăria asta, amabil numită antiromânism, funcţionează azi al dracului de bine!

— Semn că funcţionează de multă vreme!

— Cam aşa cred şi eu, vere Ioane!

— Dar tu, feciorul tatii, n-ai spus tot ce aveai de spus! Hai, deşartă-ţi tot amarul! Nu-i destul să ţipi, mai trebuie şi explicat de ce!

Se vede că nenea Dumitru îşi cunoştea bine marfa. Iar Niţă abia acum păru încurcat şi indecis. Oftă bătrâneşte, se apropia binişor de cincizeci de ani, la urma urmelor i se şi potrivea. Şi zise:

— Poate că exagerez şi eu!… Dar am… am văzut un raport tare ciudat despre România.

— Al cui? tună vocea paternă.

— AI CFR-ului!…

Eu fac o mutră, mutra cuvenită, de unde şi până unde CFR-ul la New York? Nené prinde mirarea mea şi-mi explică, adică „Council for Foreign Relations", prescurtat CFR, aşa-i zic românii din America, puţinii români care au auzit de CFR-ul ăsta mapamondial. Ce-i ăsta? Locul de unde se hotărăşte cam tot ce e mai important pentru America: începând cu alegerea preşedintelui şi terminând cu… cu…

— Ce fel de raport?

— Cam ciudat!… Despre situaţia bolnavilor de sida din România. Date statistice şi analiza lor.

— Bolnavi de sida în România? mă mir eu, avizat asupra subiectului, deci neîncrezător. Cred că suntem pe

ultimul loc din lume! Eu n-am auzit de niciun caz, deşi am mulţi prieteni doctori! Başca rude! Şi mai fac o precizare: suntem şi ţara cu cei mai puţini homosexuali! De unde şi până unde bolnavi de sida în România?!

— Care-i situaţia? şi nenea Dumitru în mod limpede, aşa cum pune întrebarea, se înţelege că n-a dat nicio para chioară pe siguranţa mea de sine! îl ia mult mai în serios pe fecior-su. E normal! N-am de ce să mă supăr.

— Statistica se referea la copii. Copiii bolnavi de sida din România! Sunt neaşteptat de mulţi! Adulţii sunt puţini, e foarte adevărat! mă confirmă văru' Niţă. Dar copiii, săracii, teribil de mulţi!

— Eh, cât de mulţi?

— Destul ca în România să fie cam jumătate din câţi copii bolnavi de sida se numără în toată Europa!

— Jumătate?

— Poate chiar mai mulţi!

— Jumătate din Europa?!

— Este raportul Pentagonului!

— Ce are Pentagonul cu copiii din România? mă mir eu, profesionist.

— Are, căci e vorba tot de arme! Arma biologică! Atac biologic! Asta e concluzia lor. Genocid declanşat! geno-cid!

— Din partea cui atacul ăsta?

— Asta nu se mai ştie!

— Vorbiţi serios?

— Nu pot să cred!… Sida în România?! Poate doar în ultima lună, de când am plecat eu!

— Sunt date confirmate şi de autorităţile de la Bucureşti, dar nu vor să le facă publice până nu identifică toate cauzele! I-au rugat şi pe cei de la CIA să fie discreţi. Mai au şi nu ştiu ce congres comunist şi nu vor să facă din asta un subiect de propagandă anti. Antiromânească şi anticomunistă!…

— Dar este cumplit! Ar fi cumplit!… Nu pot să cred!

Caut în privirile lui nenea Dumitru un semn de încurajare.

Aşa ceva nu e de crezut! Dar faţa bătrânului şeitan e de-acum o mască întunecată.

Aşadar, acum a aflat şi el, odată cu noi, teribila informaţie adusă de Niţă. De unde a adus-o? Unde îşi face veacul văru’ Niţă ăsta al nostru?… Nenea Dumitru ştie şi tocmai de aceea îl ia în serios până la spaima îngrijorată care i s-a aşternut pe chip, împietrindu-l. Nicio speranţă că s-ar îndoi.

Dar e cumplit!

Nici Nené nu pare dispus la vreun comentariu. În mintea lui se produce o rapidă reaşezare a gândurilor. Nu se aştepta la o asemenea veste. Dă impresia unei persoane încolţite. Pare afectat în mod personal de cele aflate. Mă agăţ, disperat, de văru’ Niţă. Am fost nedrept cu el.

— Vere, dar este… este cumplit!

— Am întrebat un specialist!… îmbolnăvirea de sida nu e ca o molimă, nu e contagioasă decât prin contact sexual sau prin injectare. La copii, numai prin injectare! Vă daţi seama ce înseamnă asta?

— Spune tu, noi de unde să ne dăm seama?!

— Înseamnă că îmbolnăvirea copiilor s-a făcut cu ajutorul unor complici, nu puţini, care au injectat copil cu copil, nu la întâmplare, cum ar face unul care ar turna otravă în bazinul de apă al oraşului!…

— Dar poate fi vorba şi de neglijenţa celor care sterilizează seringile! Ce-i în spitalele noastre!…

— Neglijenţa românească nu e mai mare decât cea belgiană, turcească sau ucraineană!… Dacă era vorba de neglijenţă, puteam fi mai departe pe locul întâi din Europa, dar urmaţi îndeaproape de alţii!… Statistic vorbind, prin legea numerelor mari, ai auzit de ea? când în Europa mai mult de jumătate din copiii bolnavi de sida se află într-o

singură ţară, oricare ar fi acea ţară, România sau Anglia, situaţia nu se poate explica prin jocul hazardului, ci prin gestul conştient, efectuat cu adresă pentru a se ajunge la acest rezultat! Prin mâna cuiva!

— A cui?

Întrebarea aceasta mi-a pus-o şi Svetlana, când i-am povestit, a doua zi. Evident că nu-şi închipuia că eu am răspunsul. Dacă lucrurile stau aşa – nu puteam s-o opresc să aibă rezervele ei faţă de calitatea informaţiilor deţinute de văru' Niţă – cu ce se ocupă? N-am ştiut să-i răspund – atunci antiromânismul acela de care tu îmi vorbeai şi eu nu prea te credeam devine ceva foarte… palpabil!

— Nici eu nu-mi închipuisem că ar putea să fie ceva atât de serios! De… adevărat!

Mi-ar fi plăcut să-i pot spune Svetlanei tot ce ştiam, discuţia din parc, avută cu nenea Dumitru, anumite bănuieli pe care le aveam şi nedumeriri legate de Nené. De n-ar fi fost fotografia aceea a lui taică-su, la Bucureşti, unde ea ştia foarte categorică că taică-su nu călcase vreodată! îmi spusese de taică-su, dar uitasem, în ce an a murit. Nu avea de ce să mă intereseze, atunci, în urmă cu o săptămână. Dar acum am nevoie de această informaţie, ca să pot croşeta mai departe întrebările, ipotezele, fanteziile şi neputinţa de a lega toate la un loc. O iau pe departe şi aflu, pentru a nu mai uita: 1977.

În 1977? Anul cutremurului. Când anume în 1977? în noiembrie. Vrei şi ziua? Nu! Hai, zi ce te frământă?

— Nu, mă gândeam aşa, fără voia mea, că 1977 este, pentru noi, românii, anul cutremurului!…

— Exact, mi-aduc aminte de cutremur!… Chiar!

Şi Svetlana rămâne privindu-mă îngândurată. I-am trezit nişte amintiri şi se miră şi ea însăşi de ceva, de ceva nou. O las să se gândească mai departe cu voce tare:

E ciudat!… Am uitat cât de ciudat s-a purtat tata atunci!… Ştia că va muri în câteva luni de zile… Dar

explicaţia asta nu e suficientă!… M-am mirat atunci, dar, după ce a murit, am uitat! Acum e prima oară când îmi aduc aminte şi mă gândesc din nou cu aceeaşi uimire la tata când a aflat de cutremurul din România…

Te ascult! Cum nu-ţi poţi imagina cu câtă atenţie!…

Era la spital, se pregătea pentru operaţie. M-a pus să-i aduc toate ziarele, să dau telefon la ambasadă, a amânat operaţia şi s-a interesat foarte grijuliu cum să depună o sumă de bani pentru victimele cutremurului. Nu cumva să moară în timpul operaţiei şi să nu mai apuce să trimită el banii aceia în România!… M-am mirat atunci, dar nu suficient ca să pricep de ce… De ce a trimis acei bani, prea mulţi pentru cât îşi putea permite… Uitasem! Ce ciudat!… Cum ţi-a venit să mă întrebi de tata, de cutremur? Domnule valah, dumneata îmi ascunzi ceva!

N-avea rost să lungesc pelteaua. Da, sigur că ascund, ascund fotografia pe care tu mi-ai dat voie să ţi-o iau!

— Ce fotografie? Unde-i?

— E acasă, nu m-am gândit c-o să vorbim acum despre ea.

— Eu am şi uitat-o! Ce fotografie?

— Ai uitat-o pentru că nici nu te-ai uitat să vezi ce fotografie ţi-am luat.

— Chiar!… Ziceai că nu-i fotografia mea întinsă leneşă pe canapea… Dar cum sunt? în costum de baie măcar?

— Nici măcar nu eşti tu în fotografie!

— Dar cine?

— Tap-tu! şi i-am tradus, neutru, pe franţuzeşte: ton père.

— Nu se poate! De ce ai făcut asta?

— Ba se poate! Şi-i povestesc toată povestea, toată tărăşenia, cu Capşa, cu ziarul „Univers”, tot Rămâne paf! Nu cumva m-am grăbit? Nu cumva era mai bine să-i spun toate astea „după”? Simt că am greşit grav şi greu

remediabil!… O bună bucată de vreme între noi nu va mai putea fi alt subiect decât taică-su!… Ceea ce mă dezavantajează teribil!

Într-adevăr. Mă urcă într-un taxi, mergem la ea acasă din nou, îmi pune în faţă alte fotografii, câteva sigur cu taică-su tânăr şi ferice pe uliţele micului Paris. E clar! O simt că se… se sufocă de gânduri şi întrebări. Mă scoate iar în oraş, în huiduma aia de parc, e atât de îngândurată încât o las să meargă înaintea mea cu un pas-doi.

— Eram convinsă că tata nu mi-a ascuns nimic! Că nu avea nimic de ascuns!…

— Încearcă să-ţi aduci aminte de câte ori şi ce anume aţi vorbit despre România.

— Numai atunci, în ’77, la cutremur. Da, a avut o purtare ciudată. Nu mi-a spus ce sumă a depus pentru colecta publică… Dar mi-am dat seama că este exagerat de mare!

— Cred că se poate afla de la ambasadă!

— Te rog să afli!… Dar atunci, cred că atunci am aflat prima oară despre români, cum s-au purtat cu evreii. Mi-a spus-o ca pe o explicaţie a interesului său brusc pentru soarta Bucureştiului.

— Îţi mai aduci aminte exact cuvintele?

— Nu… nu-mi aduc aminte… Doar ideea.

— Şi ea te-a pus pe drumuri, în ’86, să vii în România?

— Se vorbea mult despre nebuniile lui Ceauşescu, despre români ca despre ultimii oameni!… Citisem şi nişte… nişte pagini, nu cărţi chiar, de-ale lui Cioran… Eram şi după moartea soţului meu! Au fost mai multe… Până la urmă, din toate cele aflate, văzute ori auzite ori citite, e ciudat, dar s-au adunat la un loc mai ales cele ce îl confirmau pe tata, deşi eu nu urmărisem să-i dau dreptate ori să verific spusele lui. M-am trezit cu concluzia asta în braţe. Şi-am pus-o pe hârtie. Mai apoi, la Paris, am dat şi

de hârtiile acelea, din plicul galben… Parcă mă aşteptaseră pe mine, să dau de ele!

N-ar strica să-mi povestească vreodată mai în amănunt ce şi cum a fost la Bucureşti.

— Ar trebui să mai merg o dată la Bucureşti, să mă conving că fotografiile acelea sunt la Bucureşti făcute! Tu când pleci?

— Nu mai stau mult!… Mergem împreună, dacă vrei. Dar poţi fi sigură că nu m-am înşelat… Cred însă că ai putea să verifici. E aici la New York o bibliotecă românească. Orice album al Bucureştiului conţine fotografii cu Capşa şi cu Cercul Militar!

I-a convenit ideea, a rămas să mergem împreună în zilele următoare. Nu! Mâine chiar! Ceea ce am şi făcut. Revăzute în album, Svetlana a recunoscut locurile. Şi-a adus aminte chiar şi că mâncase la Capşa. Ţinea bine minte clădirea Cercului Militar, în fotografiile cu taică-su, aflate în plan îndepărtat, micşorate mult de dimensiunile 6/9 ale pozelor, Cercul Militar şi Capşa nu se remarcau prin nimic. Dar erau, evident, aceleaşi clădiri din album, fotografii somptuoase ca şi amintirea pe care le-o păstra Svetlana. Am mâncat foarte bine la Capşa! Ce? Am mâncat un creier „à la greque”, pe care, apoi, în zadar l-am căutat prin restaurantele greceşti din Grecia şi din toată America! … Şi-un muşchi de vacă cu un gust extraordinar!… Mi s-a explicat că-n România se face încă agricultură tradiţională, ecologică, cu găini care scurmă pământul după râme şi mai mult cu asta se hrănesc, căci mi-a pus şi un ou făcut ochi deasupra muşchiului. A fost absolut de neuitat! Să nu te miri că n-am uitat

Ni s-a făcut poftă şi am intrat în primul restaurant mal acătării. Am comandat, fireşte, un muşchi de vită cu ochi deasupra. Eu am mâncat tot, ea abia s-a atins, se simţea confirmată.

— Ce-ţi spuneam eu?!

Cine oare şi-o fi bătut joc de ea şi i-a turnat povestea cu agricultura ecologică? Cu cine ai fost la Capşa?

— Am fost cu un ziarist din Israel, care ştia bine româneşte, mi-a fost recomandat de New York Gazette, la care mă angajasem să public articolele despre România. Cunoştea multă lume în Bucureşti, scriitori, ziarişti, pictori. îi cunoscuse pe Cioran, pe Eliade... N-ar fi rău să-l sun în Israel!... Dacă mai trăieşte!... Iar la Capşa am fost cu câţiva din prietenii lui, din tinereţea petrecută la Bucureşti, în vremea războiului!... Scriitori. M-am simţit foarte bine în anturajul lor! Toţi vorbeau impecabil franţuzeşte!

— Îţi mai aduci aminte cine?

— Nu! Dar mi-am luat note şi cred că am numele tuturor cu care am stat de vorbă. Cel mai mult – şi e singurul nume pe care îl ţin minte, am stat de vorbă cu Oliver Lustig. îl cunoşti?

— Din vedere. Şi din scris!

— L-am citat şi eu foarte mult. Remarcabil om! Cu totul remarcabil! îl cunoşti?

— Pe ziaristul din Israel cum îl cheamă?

— Are, mi s-a explicat, un nume românesc: *Boldur*. Am pronunţat bine? Boldur David.

Boldur? Asta-i chiar culmea!...

— Ce e?

— Nimic!... Nothing!

— Deci, domnul meu valah, încep să-mi fac bagajele pentru Bucureşti!

— Ce speri să afli acolo?

— Mai întâi şi întâi vreau să aflu cum ecu copiii aceia, bolnavi de sida! Vreau să aflu a cui e mâna!...

Mi se face un fel de ruşine. Eu uitasem de ei!

XXIV

Ciudat a fost altceva în toată povestea cu cei trei de şase. Toată seara şi noaptea care a urmat am avut o atroce

părere de rău (ăsta-i cuvântul, *atroce*, făcându-mă literalmente să sufăr – nu cuvântul, ci părerea de rău) că nu e de faţă, cu noi, cu mine, Svetlana. Cu mine! Să audă şi să se minuneze şi ea de câte auzeam şi mă tot minunam de ce ne povestea nenea Dumitru şi de comentariile fantastice ale lui Culianu, marele profesor, marele savant, ce putea, Dumnezeule! să scoată din poveştile de adormit oameni în toată firea ale lui nenea Dumitru. Ce s-au mai putut plăcea unul pe altul!…

L-a înnebunit pe Nene povestea prizonieratului la Vorkuta, dincolo de cercul polar, până unde bătea mirosul tămâii cu care bunica sfinţea bucatele date de pomană, la parastas, întru iertarea păcatelor robului lui Dumnezeu Dumitru, mort neîmpărtăşit şi înmormântat necreştineşte. În hăul Rusiei roşii! Dincolo de cercul polar!

— Şi nu mi-a fost, nepoate, deloc foame, şi nici în greutate n-am pierdut ca ceilalţi, care ajunseseră ca nişte schelete, de-aia am reuşit să evadez şi să ajung şi în ţară! Singurul din tot grupul!…

Tot bunica, săraca, aşadar! Până unde să ajungă mâna el, lucrarea ei! Tocmai dincolo de cercul polar!…

— Trebuie să fi fost o personalitate extraordinară! conchide, erudit şi enciclopedic, academicul Nené.

— Ştia o mulţime de lucruri, şi-aduce aminte nenea Dumitru, într-o vară, nişte fete din mişcare, studente de-ale lui Guşti, au stat toată vara pe capul mamii să o ancheteze, ziceau ele, sociologic şi etnografic, completez eu în gând. Ne vedeam seara la masă şi numai de mama vorbeau, fascinate, vrăjite parcă, îndrăgostite de mama!… Au vrut să facă o carte, manuscrisul era la una din ele când a fost arestată! Se întunecă nenea Dumitru deodată! Şi lasă numele să-i scape ca un suspin: Nicoleta, sărăcuţa de ea!…

— Şi manuscrisul? mă însufleţesc eu, eficient. O carte despre bunica? Scrisă în urmă cu juma’ de veac?! Dar ar fi

extraordinar să dau de ea! Ce mi-e dat mie să aflu la New York!…

— A rămas la poliţie, la Siguranţă! L-au preluat Securitatea! Cine ştie ce au făcut cu el!… I-a vindecat odată – stai că-mi aduc aminte şi cum îi chema, Mo… Mo… Moşoigo, Moşoigo sau Moşoiu…

— Moşoigo, intervine doct Culianu.

— De unde ştii? Da, Moşoigo! se miră nenea Dumitru.

— *Lectio dificile* se cheamă asta în filologie. Dar n-am vrut să vă întrerup!…

— Erau din Cluj, el, continuă nenea Dumitru fără să priceapă ca lumea de unde a ştiut Nené că era Moşoigo, şi nu Moşoiu! E teribil domn profesor ăsta din Chicago, celălalt, din Cluj, era profesor la facultatea de medicină, avea nevastă tânără, veniseră la băi, la mare, trăseseră la domnu' Şolca – îl mai ţii minte?

Şi într-o seară, zor mare că-i moare nevasta! Să trimită pe cineva după un doctor! Era el mare profesor, dar se zăpăcise de spaimă că-şi pierde nevasta! S-a dus mama, locuiam peste drum, şi-n cinci minute a rezolvat-o, cu ceapă şi oţet, pusă pe burta femeii! Cât am «i stat la băi, n-am mai scăpat de Moşoigo.

Moşoigo, sigur, aşa-l chema, nu Moşoiu, venea la mama seară de seară s-o mai descoasă, de leacurile pe care le ştia!

Poveşti de-astea aş putea spune şi eu, o mie, despre maică-mea! Adevărată doftoroaie!… Sau, te pomeneşti, că de la bunica, de la soacră-sa le-a învăţat! Aşa o fi!

Mi-e uşor să-mi imaginez privirea cu care s-ar întoarce spre mine Svetlana, după asemenea cuvinte ale lui nenea Dumitru, să mă privească şi să-şi zică în gând că tot are noroc, norocul de-a-l cunoaşte pe nepotul bunică-mii! Eu sunt! Mandea!

— Şi la Vorkuta, unde erau prizonieri din toată Europa, noi eram cei mai… cei mai ai naibii!

— Nu nemţii?

— Nici vorbă! Erau disciplinaţi şi ca prizonieri, cum fuseseră şi ca soldaţi! Ce-i al lor e-al lor! Noi le-am dat cel mai mult de furcă ruşilor, acolo, în lagăr! Ce le mai făcea Nae Cojocaru!… Am auzit că mai trăieşte!… N-aveai voie să circuli prin lagăr, de la un pavilion la alt pavilion. Nae făcuse rost de un scaun cu spetează – o raritate, căci toată mobila era făcută din scândură de brad negeluită, şi umbla cu scaunul sub braţ pe unde voia. Ba-l dădea şi cu împrumut, la nevoie! zicea, cui îl lua la întrebări, că-i scaunul polcovnicului şi-l duce la reparat!… Atunci am văzut limpede că suntem un neam aparte noi, românii!…

— În ce fel?

— Lagărul ne-a adus pe toţi prizonierii la aceeaşi linie de plecare şi s-a văzut fiecare ce-i poate pielea… Ce înviere am făcut acolo, n-am să uit niciodată! Am sculat tot lagărul şi-a răsunat de cântecele noastre!… Am înroşit şi nişte ouă, nici azi nu ştiu cine a făcut rost de ele şi cum le-a înroşit, dar ne-am dus pe la fiecare pavilion şi le-am dat să le privească şi să le ţină în mână fiecare câteva clipe!… Plângeau şi-şi dădeau din mână în mână oul ca pe o… Ştii care a fost urmarea? Mereu se sinucidea câte unul! După învierea aceea făcută de noi nu s-a mai sinucis nimeni, cel puţin câteva luni, până am evadat noi!

Ah, ce i-ar fi plăcut şi Svetlanei poveştile de dincolo de cercul polar!… Din Rusia îngheţului veşnic!… Şi evadarea aceea, din care n-a scăpat teafăr, viu şi liber, decât nenea Dumitru!… Pasămite, pomenile maică-sii, ale bunicii, drăguţa de ea, i-au dat acele puteri pe care numai el le-a avut, de s-au trezit ai noştri, într-o dimineaţă, că le intră în casă un mort frumos, cu ochii vil, râzându-i în cap de parcă venea de la Cartalu, nu de la Vorkuta, de care, până atunci, nu auzise nimeni în toată Constanţa!… în toată România!

Vorkuta? Am întrebat-o pe Svetlana, din câtă

geografie a patriei sovietice apucase să înveţe, ca pionieră fruntaşă ce fusese la Leningrad, dacă îşi aminteşte de Vorkuta! Nu! Nici vorbă! Auzea de la mine pentru prima oară cuvântul!… Varkuta?…

Inevitabilul până la urmă s-a produs. Am dus-o pe Svetlana la ayatolah, să dea proba probei probelor! A vrut să stea de vorbă cu Niţă, despre povestea aceea urâtă cu copiii bolnavi de sida! Am avertizat-o că Niţă, foarte probabil, nu este dispus să dea amănunte. Fără consimţământul marelui rabin! Pe el trebuie să-l câştigi! Deşi câştigătorul adevărat se pare că voi fi eu. Interesul Svetlanei pentru subiectul „Sida în România” – şi se vedea că marea ziaristă nu-şi va găsi liniştea până nu-l va întoarce pe toate feţele, acest interes o va purta, negreşit, în România.

…Şi cine va avea grijă de ea prin Bucureşti şi prin ţară? Cine va fi şacalul? Ce zici de coincidenţa asta, iubite prietene Culianu? Hai şi tu cu noi în România!…

— Vezi, lupta devine inegală, nu mai e deloc corectă! Ştii bine că eu nu pot veni în ţară!

— Ce vină am eu?!…

— Nu ştiu dacă-ţi dai seama, dar ce faci tu înseamnă colaborare cu securitatea!

— Cum aşa?!

— Da, cu ajutorul securităţii şi mulţimită regimului, care mie nu-mi îngăduie să vin şi eu cu voi în ţară, tu rămâi singur în

Bucureşti cu Svetlana, s-o duci la Capşa, s-o plimbi la Şosea… S-o şacaleşti în voie!… Nu-i cusher!

— Şi ce propui?…

— Să jucăm corect!

— Adică?

— Adică, dacă nu reuşeşti să-ţi atingi mârşavul scop aici, în America, în cele câteva zile…

— …sau săptămâni!

— …câte mai ai de stat, jură că în România n-ai să mai încerci nimic!

— Şi dacă cumva mârşavul scop l-am atins deja?

— Mai va! Se vede cu ochiul liber că nu!

— De ce n-o întrebi?… Sau de ce nu mă întrebi pe mine?!

— Pe tine?… Poftim, te întreb!

— Ce?

— Dacă te-ai… te-ai culcat cu…?

— Cu cine?

— Hai… sifon! Hai, zi!

— Dom'le, asemenea întrebări nu se pun!… Oricât am fi noi doi de intimi!… Problema e să-ţi dai seama fără să întrebi! Nu e greu, ce naiba!

Domnule, dar era mult mai îndrăgostit decât îl crezusem eu! La naiba! Doar n-o să fiu pus în situaţia de-a alege între Nené şi Svetlana!

— Dar ştii ce-ar fi frumos să se întâmple?

— 7

— Cum ar fi cel mai frumos să se termine povestea asta?

— Cum? Dar de ce să se termine?!

— După regula când doi se ceartă, al treilea câştigă!

— Şi cine să fie al treilea?

— Cum cine? Moşu-tău Dumitru! N-ai văzut ce mult s-au plăcut?

— De plăcut sigur că s-au plăcut! Aşa cum, până la urmă, moşului i-a plăcut şi de tine!

— Şi vice-versa!…

Da, teribil ce s-au plăcut! Dar nu mi-aş fi închipuit că se plac în felul în care aş fi vrut să mă placă şi Svetlana pe mine. Nu numai eu pe ea!…

Am pierdut mult din discuţia în care s-au avântat cu nesaţ. N-am priceput americănească lor, dar am fost politicos şi m-am prefăcut că înţeleg ca să-i las să-şi spună

tot ce-şi puteau spune. Teribil de multe. A rămas să se mai vadă, să vină cu un reportofon şi să-i ia un interviu! Cu unchiul tău cred că aş putea face o carte nemaipomenită! … L-a cunoscut pe George Patton!

Da, puteam să ies în pierdere din pricina celor doi hodorogi: taică-su şi, acum, nenea Dumitru ăsta al meu!… Başca George Patton ăla!… Se adunau prea mulţi în jurul meu, de nu mă mai puteam simţi în doi, noi doi, eu şi ea, Svetlana!… Plus subiectele!… N-a fost destul holocaustul, acum a mai dat şi sida asta peste noi! Cum să trec de la sida la ce mă preocupa pe mine!… Ea cu sida în minte, eu cu… Vorba bancului: poţi să-i fluturi prin faţă şi un tramvai, el tot la… trebuşoara aia, atât de gingaşă în toate privinţele, se gândeşte! Dragul de Bulă!…

Am condus-o acasă şi numai de nenea Dumitru mi-a vorbit pe drum. M-a poftit sus, mi-a făcut o cafea şi m-a invitat să avem o discuţie serioasă, cu hârtia şi creionul în faţă, despre… despre sida! Da, dom'le, despre sida!…

Era evident că despre altceva nu va mai putea fi vorba! Săracul N éné, cum m-a privit când a văzut că plec s-o conduc acasă! Ce-ar fi să-l sun şi să-l chem şi pe el la această discuţie cu hârtia şi creionul în mână! O fi ajuns acasă? Nu, n-are nimic împotrivă, ideea nu-i rea! Nené este un om foarte bine informat! Să vină! Poţi să vii? Adică, mănânci calule ovăz? Alte explicaţii nu-i trebuiau şi cât ai zice *peşte* e la uşă. îi deschid eu, ca gazdă. S-a întâmplat ceva? mă cercetează încă de la primul pas făcut în incinta mult visată.

— Da, mă gândeam că în doi o să fie mai uşor, mai plăcut şi pentru ea!… Unde-s doi puterea creşte!…

— Hai şic…

— Eu singur se pare că nu mai fac faţă! Că nu sunt îndestulător! Eşti pregătit?… Are nişte pretenţii ciudate care mă depăşesc pe mine, pe mine un berger de Carpathes! N-am rafinamentul…

— Vrei să te-njur?!

— Dar ce vorbiţi voi acolo pe româneşte?... Am să vă înregistrez şi am să mă duc la domnul Şeitan să-mi traducă!...

— Nu te sfătuiesc!...

Nu m-a crezut Nené nici când i-am spus de sida! Vom discuta toţi trei, trecut de miezul nopţii, despre copiii bolnavi de sida din România? Sunteţi nebuni?!... Pe jumătate! Adică, dintre noi-doi, numai unul. Ea! Svetlana! ...

A revenit în living... ptiu, că mi-a scăpat fără să vreau! cu un platou de gustări şi trei căni mari de cafea...

— Cred că domnul profesor şi-a păstrat obiceiul nopţilor albe!...

— De Dostoievski!... Nu?

— Nu, nopţile albe, petrecute tot în trei, când trăia... soţul meu, mă pune Svetlana la curent că, de data asta, pe locul mortului, al soţului vreau să zic, aş fi taman eu!... Fain!

Şi a început să ne ia metodic, cu întrebări din ce în ce mai deştept puse. Aceleaşi pentru amândoi, iar fiecare răspuns separat. Încet, încet, din întrebările Svetlanei începeam să pricep, să percep pentru prima oară în viaţa mea că a fi ziarist este într-adevăr o profesie, un fel de a vedea lumea şi viaţa aparte, perfect valabil şi demn de a fi luat în seamă!... Şi demn de a fi trăit! Şi respectat!... Nu cumva, de fapt, era prima oară când întâlneam un ziarist?

— Şi cu antiromânismul cum e? E ceva serios, domnule profesor Ioan Petru Culianu?... Deci nu m-a crezut, nu m-a luat în serios. Se îndoieşte. Nici Nené nu are un aer prea convins.

— Nu ştiu ce să zic... E ceva ciudat cu insistenţa amicului nostru!... Şi mă priveşte înaltşi binevoitor. Ca pe un copil premiant. Ce ţi-a spus până acum despre antiromânismul ăsta al lui?...

Auzi cum vorbeşte!… Vor să mă bage la mijloc?

— Mai multe i-am spus eu! zise doamna, doamnă, ce mai? Mare Doamnă! Aha, pricepe şi Nené, povestea cu ziarele americane.

— Şi chiar aşa, nu ţi-au dat nicio explicaţie?

— Ba, cum să nu dea?! Au dat vina pe Ceauşescu, că, dacă publică ei lucruri atât de favorabile pentru români asta îi va conveni lui Ceauşescu, îi va spori prestigiul! Şi nimeni nu are acest interes!

— Interesant raţionament!…

— Seamănă perfect cu al românilor din Occident care lasă diaspora maghiară să-şi facă de cap, în ideea că dacă le-ai da peste mână revizioniştilor de hotare transilvane rişti să fii taxat drept „omul lui Ceauşescu”. Cu alte cuvinte, se face din Transilvania o problemă personală a lui Ceauşescu. Exact cum îi convine şi lui cel mai mult!… Ce-am păţit la Paris!… Cu cine crezi?

— Nu ştiu!…

Da, nu-i povestisem lui Nene despre întâlnirea cu Poghirc! Doar el îmi dăduse şi numărul de telefon de la Chicago Bulls!

— Cu domnu’ Cicerone!… I-am pus în mână cartea lui Mărtinaş, cu ceangăii, i-am povestit cum am scos-o şi i-am zis că acum e rândul vostru, al românilor din exil să faceţi caz de ea! Să le daţi peste zotcă la bozgorimea occidentală… Nu mi-a dat nicio speranţă! Şi mi-a explicat cât de dialectică se face mintea românaşilor când ajung ei pe malul Senei.

— M-au înnebunit şi pe mine în primii ani, până m-am obişnuit. La un moment dat mă gândeam să cercetez, ca pe o temă de seminar sau de licenţă, cum s-a produs această manipulare a creierilor de român în exil! începusem să pricep mecanismul acestei devieri schizofrenice de comportament…

Svetlana nu pricepea nimic şi ne-a cerut să nu mai

vorbim româneşte. Am dat-o pe franţuzeasca mea, iar când eu reuşeam să tac, era o plăcere să-i ascult pe cei doi francofonizând. Dar nici aşa Svetlana nu pricepea. Cum, românii din diasporă se abţin, de teamă să nu pară comunişti, iar maghiarii nu, nu au teamă că vor fi taxaţi astfel?! Cine să-i taxeze?…

Unguri de-ai lor!

Şi de ce să-i taxeze drept comunişti?

Dar nu-i taxează nimeni! Nimeni nu-i taxează pe unguri!

Dar pe cine?

Pe români!

Cine?

Alţi români!

Care?

— Eh, cam aici am ajuns şi eu cu cercetările, dar plecarea în America m-a… am abandonat…

— Şi care, despre care români este vorba?

— Care… care… nu prea mulţi, cam câte unul, doi în fiecare cerc mai larg, cum ar fi la cenaclul din Paris sau la biserica românească… Vreo doi-trei, nu mai mulţi, care se ocupă cu acuzatul altora! Acuzaţia de colaborare cu Ceauşescu, cu Bucureştiul, doar pentru că vrei să faci ceva bun pentru ţară!… îl cred pe domnul Poghirc, săracul! Toţi trebuie să dovedim, ajungând aici, în Occident mon amour că am rupt orice legătură cu interesele Ţării!… Cu interesele de azi!… M-am revoltat la început, i-am înjurat în faţă, şi lor li s-a părut că astfel confirmam bănuielile lor că… că am venit aici cu o misiune!

— Ce misiune? se bucură Svetlana că discuţia ar putea deveni mai exactă şi mai spectaculoasă!

— Când visam să ajung în Occident, încă din liceu, mă vedeam ţinând cursuri la Sorbona sau la Oxford despre matricea sufletească, despre stilul nostru de comportament, românesc… Simţeam că întemeindu-mă pe

el, adică pe firea mea, voi găsi răspuns, un răspuns mai bun decât al altora, la problemele care se ridică în faţa lumii, a omului. Simţeam că noi, românii, avem soluţia!…

— Care-i soluţia? se minună Svetlana, înnădăjduitoare. Tii, ce cuvânt!

— Dă-mi voie să-ţi ţin acest curs, aceste prelegeri, cam treizeci la număr – dar, dat fiind că auditorul este atât de… de… select, le putem reduce la vreo douăzeci! Şi la capătul lor va veni soluţia noastră, românească!

— Trés fa ciunt collegium!

— Ce-i asta? Ce înseamnă?

— O ştiu de la Graur!… Trei fac un colegiu, dintre care unul poate fi profesorul!

— Şi ceilalţi doi?

— Eu şi cu tine, alumni tomnatici…

Hm! Ce-şi închipuie domnul Ioan Petru Culianu?! Că scapă de mine aşa, cu una, cu două?

— Vezi, îşi începe IPC dizertaţia, aşa suntem noi românii, ca dumnealui!… De trei mii de ani, poate că deşi mai mulţi ani!

— Nu pricep!

— Adică el ştie bine cât ar fi de important ca o publicistă de talia, de forţa ta să fie câştigată de partea noastră, de partea cauzei!… Dar nu mă lasă să te cuceresc de partea noastră ca nu cumva să te cuceresc de tot!…

— Dar eu sunt de partea voastră, se făcu marea doamnă că nu pricepe. Şi întorcându-se la mine, zăbovi câteva clipe în ochii mei înainte de a mă întreba: i-ai spus de fotografia cu taică-meu la Bucureşti?

— Nu! Nu i-am spus! mă luă gura pe dinainte, spre nemulţumirea lui Nené. N-a avut săracul încotro şi-mi continuă jocul.

— Tatăl tău la Bucureşti? Când?

— În 1940!

— Nu mi-ai spus niciodată!

— Nici eu n-am ştiut! Noroc cu domnul valah!…

— Mare noroc ai avut că l-ai întâlnit!…

— Şi suntem abia la început!…

— Doamne, la ce să mă mai aştept?

— La ce nici măcar n-ai visat!…

— Uite ce e!…

Şi Svetlana ne privi pe rând, de la unul la altul, de mai multe ori, zâmbind amuzată: Mie nu-mi displace să-mi faceţi curte, doi bărbaţi aşa de faini, dar nu amândoi deodată şi niciunul în prezenţa celuilalt!… în trei nu putem decât să ne ţinem de lucruri serioase! Vă potoliţi?… Potolez-vous, odată! Altfel vă las singuri şi plec!

Mai târziu mi-a venit mie în minte ce ar fi fost potrivit să-i răspund. Dar atunci, pe loc, ne-a luat prin surprindere, pe amândoi, şi am tăcut, ba am mai şi roşit, ca nişte puştani!… Ca nişte proşti! Ca nişte…

— Gata! Ne-am…

— Donc!… Ce explicaţie găsiţi acestei urâte poveşti cu copiii bolnavi de sida? Fireşte, ce bănuiţi? Ipoteze!

— Ajungem oricum la aceeaşi explicaţie: antiromânismul domnului Şeitanoglu! De care face atâta caz! Şi tot nu face destul!… Nu e de ieri, de azi!

— Eu, dacă aş afla că în Israel cineva se ocupă de răspândirea sidei la copiii evrei, nu m-aş mulţumi cu explicaţia *antisemitism*! Al cui antisemitism? Pe banii cui? Cu riscul cui? Asta nu vă interesează?

— Asta-i treaba securităţii, a poliţiei. Eu, ca… ca filosof al culturii şi al istoriei… pot să zic aşa despre mine? l-am întrebat pe Nené.

— Merge! Aici la New York poţi să-ţi procuri şi o diplomă de filosof! O adeverinţă!

— Orice intelectual ceva mai răsărit, care a avut norocul să aibă un elev ca dumnealui – şi am împuns cu fruntea spre bărbătuşul adversar – este prin firea lucrurilor şi teoretician al culturii, al istoriei mai ales! Pe

mine, pe noi – căci şi dânsul este un filosof, ne preocupă fenomenul, apariţia lui pe scena istoriei. Ce face propriu-zis, sunt detalii, accidentale. Nu îmbolnăvirea de sida mă interesează, ci înverşunarea tenace şi consecventă împotriva noastră. împinsă până la povestea asta, atât de urâtă, cu sida!… Sordidă!

De ce, dom'le? Pen' ce? Pen' ce le-a trebuit şi Nicolae Iorga?… Aşa, ca să mă pună pe mine pe drumuri, până la capătul lumii!… îţi dai seama, Svetlana, iubire dulce, că dacă nu erau ei, Iorga dacă nu era şi n-o păţea aşa de nasol, eu nu te-aş mai fi cunoscut?… Să trăiască mă-ta, să trăiască mă-ta, mă-ta care te-a făcut!

— Că eu fără mă-ta. Că eu fără mă-ta, Nu te-aş mai fi cunoscut! bagă şi domnul profesor, colegial, nu mă lasă să mă fac numai eu de băcănie.

— Greşeala mea că am pus whiski pe masă! conchide, filosoafă, madame Svetla, mânca-ţi-aş sfecla!

— Din pricina dumneavoastră, madame, s-ar putea să-i iert până la urmă! Dacă-mi iese pasienţa!… Eu am toată bunăvoinţa!… Acum, cum le va fi norocul!… Cherchez la femme, oricum! Când ceva nu mai pricepeţi!… De exemplu, când nu mai pricepeţi de ce jumătate din copiii României sunt bolnavi de sida!… Hâc?!… Am… am spus o prostie?… Sigur că da, e vorba de jumătate din copiii Europei… Cherchez la femme! Şi veţi pricepe îndată comportamentul meu!… Căutaţi-o! Şi-o să vedeţi atunci ce femeie!… Abia aştept să-i iert! Căci n-am să-i iert decât after shave, când omne animalis triste!… Triste et generosus!

— Generosum!

— Nu, situaţia este de aşa natură, N éné, puiule, că nimeni nu mai poate să rămână neutru! Trebuie să te hotărăşti!… Radicalizează-te! Nu mai ţine ne-uter!… Până mă întorc eu de la… de-acolo unde şi regii merg pe jos, tu tradu-i ce-am spus şi mai ales tradu-i că Dumnezeu a făcut-

o în ciuda p… mele! Mă duc s-o ogoiesc puţin, săraca! Sluga mea cea credincioasă! Niciodată nu m-a trădat!… O voi răsplăti regeşte, cât de curând! Tradu-i şi asta!

Te pomeneşti!… Te pomeneşti c-o să-i traducă chiar! … Ce-ar fi?!… Şi când mă întorc în living să mă pomenesc cu ea că mă ia la rost, uitându-se fix la brăcinarul meu: Mais pourquoi *provoquezvous sans raison*, *mon capitaln*?! …

Sărăcuţa de ea, ce are cu tine cucoana asta de te oropseşte atât şi te mai şi bârfeşte!… Aşa, pe ne-ve!… Ehehe, când va vedea-o chiar!… Dar la gust s-o… Vrei s-o guşti?… Ilona, ia fă-i la doamna o salată!… Am să le-o povestesc… când mă-ntore în living, dacă se dă la mine, am s-o opresc cu un gest… aşa… şi-am să-i precizez: la noi, la români, anecdota primează!… Te-ai dezbrăcat prea devreme, va trebui să asculţi mai întâi minunata poveste a vestitelor surori Terente ot Cotnari de laşi, care făceau cea mai bună galbenă din toată Moldova…

Dar le-a făcut-o şi nenea Dragoş! S-o vezi la gust cum e… Bona! Ilooona!

Din oglindă se uită la mine o faţă uscată, cu pometi căzuţi, cutată adânc deasupra sprâncenelor vânjoase, numai ele par să mai aibă ceva vlagă în ele, sub bolta pustie… în sfârşit, îmi prind şi privirea, ruşinată şi disperată. Cât am băut?…

Pare că m-am trotilat prea repede!… Mi-o fi pus ceva în băutură?… Poate n-ar strica să mă răcoresc cu puţină apă rece pe faţă, pe pleoapele grele… Mă aplec şi… şi răstorn, pe neaşteptate, în chiuvetă bunătatea de Daniel’s! … Basca gustările cu somon fumé…

Încerc să mă îndrept, dar un nou val de entuziasm gastrointestinal mă îndoaie din mijloc, mai să mă bage cu capul în supa primordială ce umple deja chiuveta! Dacă mestecam bine, nu se înfunda! mă dumiresc eu, într-adevăr, cine n-ascultă de părinţi!… De când mă ştiu înghit

nemestecat!... De data asta mi s-a înfundat! Chiuveta! Svetlanei!... Caut pe jos, dar nu văd nimic să semene a pompă de desfundat chiuvetele în care a borít un... un amărât de... Las chiuveta şi mă adresez robinetului din cada de baie... Am grijă să nu mă aplec prea tare şi reuşesc să dau cu puţină apă rece pe faţa mea de faţă borâtă ce sunt!...

Mai dau o dată, mă clătesc şi în gură, doar fărâmele rămase printre dinţi... Ce-or fi făcând cei doi?... S-o fi auzit până la ei cum icneam din toţi bojocii?... îmi suflec mânecile şi intru încetişor în apă, în borhotul din adâncul fiinţei mele, cotrobăind acum în sinele meu să-i fac loc să se exprime liber în tubulatura de ţevi, canale şi haznale a marelui oraş, până în marea cea mare. Thalassa! Thalassa! ...

Dau la o parte nişte moliciuni care au blocat scurgerea chiuvetei, iar ciorba de burtă, a mea burtă, prinde să se prelingă, vidanjând, încet, dar sigur, chiuveta... Ce mai rămâne din revărsarea de mine însumi adun grămăjoară într-un pumn şi mă scutur scârbit de mine în hăul wc-ului... Clătesc bine chiuveta, mă clătesc şi pe mine în gură, iau din stativ o periuţă – una din vreo patru-cinci, oi fi nimerit-o pe cea cu pricina? şi mă dreg, dreg busuiocul, să nu mai put ca un... ca o... ca nişte... ah, ce scârbă ml se face de hoitul ăsta!...

Cu... cu curul ăsta de gură mai îmi umblă prin cap că aş putea-o săruta pe... pe creştina care mă aşteaptă dincolo de aceşti pereţi, îngrijorată că niciodată n-a mai păţit asemenea oroare, în casa ei, săraca, ce vină are ea că a fost om cu un... cu un... cu...

— Mon cher valach, te-ai purtat ca un negustor siberian, după ce şi-a vândut blănurile aduse la Moscova!... avea să-mi spună biata fată a doua zi, adică tot azi, pe la prânz, când am reuşit să fac ochi şi să mă dumiresc că aici am dormit, pe canapeaua din livingul mă-sii, ce naiba s-a

întâmplat cu mine?! Mesajul, imprimat pe-o casetă, nu spune mai mult, doar câteva sfaturi gospodăreşti. Unde-i cafeaua, pastilele pentru dureri de cap sau greţuri dacă… Inclusiv un număr de telefon la care să sun când voi fi în stare să-mi aduc aminte cum mă cheamă. Ioan Şeitan!… N-am uitat! Dar în rest, ce-a fos. până la *urmă az*-noapte, cum am ajuns să dorm sub acelaşi acoperiş cu ea şi să nu-i fac nimic – sau te pomeneşti că…

Îs ani buni de când n-am mai păţit aşa rupere totală de film…

Nimic nu mai ţin minte! Un duş, toată nădejdea e să fac un duş ca lumea, după care, ceva mai umanizat, să-l sun pe Nené…

Ca o mustrare mută, telefonul sună, sună îndurerându-mi auzul, doar, de când lumea, prietenul la nevoie se cunoaşte şi eu am nevoie de el, iar el nu vrea să-mi răspundă! Nené, Nené, frăţioare, unde eşti? Şi am deodată, ca o spaimă, orbindu-mi creierii, lumina atroce că s-ar putea să se fi întâmplat ceva, o nenorocire, altă explicaţie nu e posibilă pentru telefonul ăsta, sună de câteva minute bune şi nimeni nu răspunde, nici măcar robotul!…

Mă încordez din toate puterile căpăţânii mele, din cerul gurii, acolo unde oasele fac pat somptuos meduzei fleşcăite cu care m-am trezit din somn în loc de creieri, încerc s-o… s-o iţesc puţin, s-o învârtoşez, e prea fluidă, niciun gând nu reuşesc să-l… s-o… scrâşnesc din toate încheieturile feţei, să potolesc năvala de vedenii, şi gândul stupid, doar el, că n-am să-l mai văd niciodată pe Nené, nenorocitul de mine, nici măcar n-o să-mi pot aduce aminte de Nené, ultima oară când am stat de vorbă, despre ce, cum arăta?…

Am uitat cum a fost az-noapte când Nené a plecat şi m-a lăsat singur cu… cu acel nimeni ce-şi zice, din când în când, Ion… Ion Şeitan… Un nimenea, un zero, un zero cu

minus în faţă! Un… un boţ cu ochi ce te găseşti!… Un cârpă-n cur… Un rahat în ploaie… Un sfertul sfertului de om… Un…

Şi reuşesc, în fine, parcă nu se mai termina, să mă spăl pe creieri de gândul absurd, sigur că n-are niciun temei decât în aburii beţiei ce nu mi-au ieşit cu totul, mai fumegă puţin prin cotloanele creieraşilor mei, nevolnici, cum că Nené… Nené… dar mi-e nu ştiu cum să-mi precizez, în cuvinte, raţional, durerea ce-am resimţit-o brusc, ca pe o explicaţie a faptului că Nené nu-mi răspunde la telefon decât pentru că n-o s-o mai poată face niciodată. Mă scutur de gândul criminal care iar se dă la mine, zât, fir-ai al gurii mă-tii de fiară!… Zgura mă-tii!…

Abia spre seară mă sună Nené, de la Chicago. A trebuit să se întoarcă în viteza cea mai mare, i-a luat foc locuinţa! în absenţa lui?… Nimic nu e clar, deocamdată. Dacă e nevoie, ce zici, să vin la Chicago? Te descurci singur?… Cu ce să mă ajuţi?… De fapt, eu aveam nevoie de ajutorul tău, să-mi povestească ce-am făcut noaptea trecută. Parcă nu se cade să-l întreb la telefon. Te mai întorci la New York? Bineînţeles. Bine, te aştept!… Sper să nu plec în ţară fără să ne mai vedem!…

Svetlana n-a vrut nicicum să-mi povestească vreun detaliu despre… Subiectul pentru ea este închis. Eu, sigur, sunt neconsolat, chiar dacă îmi cer scuze şi ea mi le acordă. Sau invers: eu le prezint, scuzele, iar ea le acceptă. Dar nu reuşesc să aflu ce şi cum. Cât de rău m-am făcut de caterincă…

— Nimic interesant! mă pune, marea doamnă, la punct. Şi câtă dreptate are!…

Sunt atât de caraghios dând atâta importanţă reconstituirii clipelor de mizerie care au urmat momentului liric consumat în baie. Vag refac dialogul meu, mai departe, cu a doua sticlă de visiki, de ce-a mai scos-o?!

Eu? Tu ai cotrobăit pe unde nu era treaba ta să umbli

şi ai pus-o pe masă. Eram gazdă! Puteam să te opresc?!... De ce nu? Nu sunt chiar... Nici pe soţul meu nu l-aş fi oprit! Uiţi că m-am născut rusoaică?

— Nu-i rea ideea cu soţul!

— Care idee?

— Că ţi-aş putea fi soţ.

— Dar n-am spus asta!

— Dar te-ai gândit?

— Unde vrei să ajungi?

— Eu, aşa de tare nu m-am mai îmbătat decât o singură dată! Pricepi? O singură dată!

— Da, ştiu!

— Ce ştii?

— Ştiu şi când!

— Atunci când te-ai însurat sau, mă rog, când ţi-ai dat seama că eşti atât de îndrăgostit, că iubeşti atât de profund, încât n-ai încotro şi te vei însura! Nu?

— Eşti nemaipomenită!... înseamnă că... Şi te joci cu mine! Ca şoarecele cu pisica!...

— Nu-mi arde de joacă!...

— Mie însă...

— Văd şi eu că-ţi arde de joacă!... Mie nu! Nu!

— Ţie de ce îţi arde?

— Vrei să-ţi spun? Fără supărare?

— Fără!

— Îmi arde să-ţi ard vreo două perechi de palme!

— Bine, dar mi-am cerut scuze! mai cer o dată!... Dar palmele te rog să mi le dai! Şi-i întind bucile obrazului!...

— Ah, că te-ai îmbătat şi mi-ai făcut în baie ce mi-ai făcut, e omeneşte! Altceva e inuman în comportamentul tău!

Chiar aşa a zis: inuman în comportament... Eu!

— Continuă, te rog!

— Fără supărare?

— Fără!

— Mă şantajezi!… Şantaj sentimental!

— Şantaj? Cu ce?

— Tu ştii sau simţi, poate inconştient, că eu mă simt vinovată faţă de tine, românul Ion Şeitan!… Eşti unul dintre românii ăia despre care eu ştiu adevărul şi n-am putut, n-am reuşit să-l spun!…

— Dar ai încercat! Ai scris! Ţi-ai făcut datoria!

— Iar acum m-ai prins şi cu copilaşii aceia, bolnavi de sida! Ştii bine că de un subiect ca acesta nu voi fi în stare să mă eliberez până nu-l voi lucra până la capăt!…

— Şi eu ce vină am?

— Îmi eşti indispensabil!… Ba ai mai venit şi de la Paris ca să-mi aduci aminte că am cedat prea uşor şi am făcut jocul ticălos al unor directori de ziare care, la rândul lor, fac jocul altora, necunoscuţi de mine, cum necunoscut mi-e şi jocul lor, căci urmăresc ei un scop care mie îmi scapă şi n-am insistat prea mult, ca să-l înţeleg, mai ales că, din câte am putut înţelege, e clar că scopul este cam foarte ticălos!… Ai mai descoperit şi povestea cu tata, mister complet!… Ascultă, m-ai pus pe jar! Am insomnii, de când ai apărut în viaţa mea!

Dumnezeule! Unde va ajunge? îmi va cădea la picioare, scăldată în lacrimi şi cerându-mi s-o iert?… Sigur c-o s-o iert, numai să nu-mi facă mie scene de-astea!

— Dar nu pentru că eşti tu frumos şi irezistibil! Măcar că eşti un bărbat plăcut, mă rog, ai putea fi dacă ai sta în banca ta!… Dar insomnii am de la remuşcările mele! Nu trebuia să abandonez aşa uşor! Şi mă obligi să retrăiesc acel abandon şi mi se cam face ruşi-ne de mine! Aici m-ai adus şi, în principal, îţi mulţumesc! Dar asta nu-ţi dă dreptul să… Iartă-mă! Cred că am spus prea multe!

— Dar nu destul ca să pricep!…

— Poate că-i mai bine dacă nu s-a înţeles mare lucru!

— Frumoasă doamnă, eu ce vină am că din prima

clipă mi-a făcut mare plăcere să te privesc? Tu te-ai uitat vreodată în ochii tăi?...

Sigur că m-am bucurat la gândul că s-ar putea să vii cu mine în România!... Dar asta nu înseamnă că în felul ăsta voi fi şi eu unul dintre profitorii nenorocirii şi blestemăţiei care se petrece cu bieţii copii, bolnavi de sida! ...

— Eu nu mă pot elibera de gândul că ţi-a trecut prin cap să profiţi! Sau, mă rog, că ce ţi-a trecut prin cap...

— ...să te şacalesc!

— ...este un fel de a profita! Poate că nu-ţi dai seama! ... Dar ce înseamnă aia, să mă şacaleşti?

— De la *şacal*! A şacali!...

— Ah, să ştii că ţi se potriveşte! Şacal... Şacalule... Ţi se potriveşte mai bine decât Şeitan...

— Dar ştii tu ce înseamnă *Şeitan?"*... *Nu*-mi aduc aminte să fi discutat acest amănunt!...

— Te-am bârfit cu Piter... Numai că el credea că ţi se potriveşte! mai ales unchiului tău!...

— Hm, fac eu pe modestul... Orice român adevărat este un Şeitan... Cândva eram mai mulţi...

— Ce noroc pe mine să-i cunosc pe ultimii Şeitani!...

Şi-mi pune mâna pe braţ! Mi-ar părea aşa de bine dacă... dacă aş şti că vei uita tot ce ţi-am spus!

— Câţi ani ai?

— Pardon?

— Câţi ani ai? Ce vârstă aveţi, frumoasă doamnă? Sunteţi mai tânără decât mine young lady, în orice caz, nu?

— Degeaba sunt, dacă nu arăt a fi mai tânără!...

— Eu nu ştiu dacă aş fi în stare *acum* să te înţeleg. Fireşte, totul era altfel dacă ne-am fi întâlnit, să zicem, în 1969.

— Da, în 1969! Atunci am păţit ceva foarte interesant! Uitasem!... Pot să-ţi povestesc? M-ai făcut să-

mi aduc aminte!

— Înseamnă că n-ai să uiţi aşa de uşor ce ţi-am spus! Dar, atenţie! Nu sunt convinsă că am avut dreptate! Te ascult! 1969?... Eram încă rusoaică!...

— În 1969, în februarie, la Praga, un tânăr, Jan Palak, şi-a dat foc.

— În Piaţa Venceslav!

— Iar curând după aia, alt tânăr, nu din Praga, ci din restul Europei, a scris o piesă de teatru despre ultima noapte a lui Jan Palak, noaptea pe care el o hotărâse să-i fie ultima! Te plictiseşti?

— Nu vii cu alt şantaj?... Şacalule!

— A scris piesa într-o stare de veritabilă transă, să-i zicem inspiraţie, şi piesa i-a ieşit cum nici nu se aştepta el de bine! A tradus-o şi a aranjat s-o trimită în Occident. Câţiva prieteni, aşa, cam de talia intelectuală a lui Culianu, l-au asigurat că piesa va fi un mare succes!... Şi atunci, când s-o trimită, şi-a dat seama că n-ar putea suporta succesul piesei! Că-l va copleşi gândul că are el ceva de câştigat, bani şi faimă, nu de pe urma talentului cu care a scris piesa, ci de pe urma „subiectului”, a faptului că bietul Jan Palak n-a găsit ieşire mai cinstită decât cea pe care a ales-o, şi cu care, transformată în text literar, oricine poate da lovitura!... Că, deci, va profita şi el, nu numai ruşii, de pe urma sacrificiului, a martiriului liber acceptat de Jan Palak!... Şi...

— Şi n-ai mai trimis piesa?

— Ba da, am trimis-o, dar n-am mai semnat-o cu numele meu! Ci cu un pseudonim!

— William Shakespeare?

— Nu! John Valachus!...

— Chiar?

— Da! Am semnat-o *Ion Românul*...

— O piesă despre Jan Palak?!... N-am auzit de ea!

— Nici n-aveai cum!... N-a fost jucată!... N-am găsit

pe nimeni interesat de ea!

— Păi, la cine ai fost?

— Eu n-am fost la nimeni!… Prietenii mei s-au dus, Victor la Paris, Nené la New York!… Pe la edituri şi agenţii de teatru.

— Culianu?

— Da, el a mai şi tradus-o, pe franţuzeşte!

— Mă faci foarte curioasă!… Am să i-o cer lui Nené, cum îi tot spui tu! Eu îl ştiam, de la soţul meu, de John… Câteodată Johan… Uneori şi Piter… Asia, deci?

— Ce?

— N-ai putut să profiţi de pe urma morţii lui Jan Palak?!… Am înţeles bine?

— Eh, eram tânăr şi prost! M-am vindecat între timp!

— N-am nicio vină! Ţi-am mărturisit ce gânduri mi-au trecut prin freză, cum spui tu. N-am controlul gândurilor, iar acest gând, că profit de pe urma lui Jan Palak, m-a urmărit şi-n somn, deşi n-am niciun motiv să-l iau în serios, să mizez pe el!… Nu ştiu dacă se cheamă sinceritate ce-am făcut eu. Mai curând prostie! Te-ar aranja să-mi cer iertare?…

— Cere-mi orice!…

Am aşteptat să-mi zică asta, dar nu! N-a zis nimic. A tăcut şi mă privea cu drag… De data asta sunt sigur că nu fantazez! Cu drag mă privea! domnule, draga de ea! Dragostea mea! Daragaia maia!

XXV

— Fainã muiere!… Cred că e cea mai fainã doamnă care ne-a intrat în casă, de când ne-am mutat aici! Ce zici, Niţă?

— Întreabă-l pe Oane mai bine!

— Ţie nu ţi-a plăcut?

— Ba da! Ba da!

— A trebuit să vină domnu’ Oane ăsta tocmai de la Constanţa ca să ne intre-n casă aşa mândreţe de fată.

Ovreică, zici?

— Când ovreică… Când rusoaică… Când americancă. Jar ea, sută la sută franţuzoaică!

— Ehe, nu cunoşti franţuzoaicele!

— Vorbeşte o franceză!…

— Măi nepoate, important e că, în limba pe care o vorbeşte, nu spune prostii, nu se izmeneşte, ca alte muieri. Pe aici femeile cu bun simţ sunt lucru rar!… Parcă ar fi maică-ta!… M-a făcut de câteva ori să mă gândesc la Linica! la mai povesteşte-mi de maică-ta. Câţi ani are acum?

— A trecut de 60!

— Şi câţi nepoţi zici că i-ai făcut?

— Doi! Doi făcuţi de mine, cu nevastă-mea, iar altul, cel mare, luat de la orfelinat.

— Cum aşa?

— Tot nu reuşea nevastă-mea să rămână grea. Am înfiat un copil şi imediat după asta a făcut şi ea doi gemeni!

— Ce nume le-aţi pus?

— Bucur, băiatul cel mare, Ion şi Gheorghe cei mici.

— Deci nici tu n-ai fată!

— Nu m-am învrednicit!

— Şi nevastă-ta, moldoveanca, cum se împacă Linica cu ea.

— În cea mai bună tradiţie românească! De la Ion Creangă citire.

— Am şi eu un nepot de la Niţă…

Şi ceilalţi? Ceilalţi băieţi şi ţaţa Veta, săraca… Subiect tabu. Mi se face rău numai când mă gândesc.

— Unde-i acum?

— Pe unde umblă, mă, glob-trotterul nostru?

— Pe Amazon în sus!

— Umblă de nebun să ajungă la izvoarele Amazonului.

— Îi place la munte! Mocan, deh!

— Mocan şi nu prea!…

M-am uitat la Niţă şi n-am cerut explicaţii. Subiectul, cu mine de faţă, părea că trebuie ocolit. Aşa ar fi fost frumos din partea mea, chiar dacă nu pricepeam despre ce ar putea fi vorba. Trebuia s-o schimb, să mă întorc la Svetlana şi să le povestesc ce-am aflat despre taică-su. Ce şi cum! Au rămas ca la dentist. Când şi-au mai revenit, întrebările.

— O femeie atât de deşteaptă, cum de nu şi-a dat seama?!

— Nu avea din ce!… Şi ce şanse existau ca fotografia aceea să ajungă în mâna unuia ca mine?… Se pare că e singura greşeală săvârşită de taică-su! O greşeală infimă, dar greşeală!

— Ce poţi să faci?! Nu există crimă perfectă!

— Crimă să fie?

— Bun! Noi l-am descoperit pe „criminal”* – şi pun cuvenitele ghilimele, dar încă nu ştim ce crimă a săvârşit. Ce „crimă” ascunde!… De ce a ascuns trecerea prin România, ba chiar faptul că ştia româneşte?

— Ştia româneşte?

— Avea în buzunarul hainei „Universul”. Pe spatele fotografiei are trecută şi data: 1.05.1940…

— Întâi Mai!…

Nenea Dumitru îmi cere fotografia, fireşte că am una la mine, aşteptam să i-o arăt, îi mai ofer şi câteva detalii mărite, ale ziarului, cât se vedea din buzunar, ale înscrisurilor de pe clădirea Cercului Militar, ale personajelor… Cel din dreapta, cu ziarul, este tatăl Zvetlanei… ăla este.

— Omul ăsta n-a fost în trecere prin România! Omul acesta a trăit în România. Amândoi, de fapt!

— Vă luaţi după haine?

— Sigur că da! Aşa se îmbrăca lumea la Bucureşti, la

începutul războiului. Astea nu-s haine ruseşti, sovietice.

— Nu cumva discutaţi prea mult despre subiectul ăsta? Ne dojeneşte văru Niţă, singurul căruia Zveltaneţea Sa nu i-a spus mare lucru. Te cred şi eu, când, săracul de el, îi vine până la umăr. Iar ea a privit mereu pe deasupra lui, când la mine, când la taică-su. Ca la plecare, când am condus-o acasă, să se mire că eu semăn leit cu nenea Dumitru, eu, nu fecior-su!…

Care fecior continuă: O fi avut omul motivele lui, de familie, să ascundă că a trăit în România. Ce ne amestecăm noi?! Nu e corect ce faceţi! Nu e pe gustul şi pe obiceiurile americanilor!

— Eu văd lucrurile altfel… De ce ar ascunde de familie că a trăit în România, că ştia româneşte?!

— Plus cutremurul din ’77, când, aproape muribund, nu şi-a mai ascuns nişte sentimente aparte pentru România, de neînţeles pentru fiică-sa. De unde şi până unde atâta compasiune? O sută de mii de dolari?!

— Atât a trimis pentru sinistraţi?… Mai mult decât noi toţi la un loc!

— Care noi?

— Noi, băieţii din Mişcare aciuiţi în State…

— Deci un evreu v-a bătut pe toţi legionarii!…

— Şi asta nu cere o explicaţie?

— Un evreu care ascunde că a trăit ani de zile în România!… Dar face sinistraţilor din România o donaţie de o sută de mii de dolari. Dolari veritabili!

— Deci vine Oane al nostru la New York şi merge întins la cea mai fainã new-yorkeză din ultimii trei sute de ani, o ameţeşte cum n-a mai fost vreodată de ameţită…

— Eu?… Ea?…

— Se vede de ia o poştă!

Te pomeneşti!… Dă, Doamne!

— Şi mai descoperă despre tatăl fetei că a avut ceva foarte important de ascuns!… Ce zice duduia Svetlana de

povestea asta?

— Păi, se gândea să meargă în România, să vadă şi să scrie ce s-a întâmplat cu copiii bolnavi de sida. Pentru asta, văru Niţă e de vină! Cred că acum va merge negreşit, dar mai ales ca să dea de urmele şi explicaţia acestei fotografii.

— Şi profesorul Culianu?

— Se miră şi el. O cunoaşte pe Svetlana de mulţi ani. A fost coleg de catedră cu soţul ei.

— Pe taică-su l-a cunoscut?

— Cred că nu. În ’77, când domnul Roler, da’ nu Mihai, mai avea puţin de trăit, Culianu era în Italia, cred. În Europa, în orice caz.

— Mi s-a făcut şi mie chef de-o plimbare! Dar nu până în România, ci mai pe aproape. Vii cu mine, nepoate, sau ai altceva mai bun de făcut?

Ce poate fi mai bun decât un pui de somn în iarba verde de acasă?

— Vin! Dar nu pricep ce ar avea să-mi spună nenea Dumitru atât de secret despre Svetlana şi taică-su! Căci, pricep imediat, mă cheamă iar la un instructaj de zbor într-un luminiş tihnit din codrii New Yorkului.

Mă fulgeră deodată un gând: nu cumva nenea Dumitru l-a recunoscut pe cel din fotografie? Sau măcar pe unul dintre ei?! S-ar părea că au fost, nenea Dumitru şi tatăl Svetlanei, de-un leat… N-ar fi chiar aşa de extraordinar să se fi cunoscut. Cu chestia asta chiar că aş da-o gata pe Svetlaneţea Sa!… Ceea ce n-ar fi deloc prima oară. Şi atunci? De ce bat pasul pe loc şi nu mai avansez deloc?…

O tot dau gata mereu, dar treaba aceea, poznaşa de ea, nu mai apuc să zic că-i gata!… Scârba!… Scârba de limba română! Mereu mă face să simt cât sunt de nevolnic! De caraghios! De penibil!

Auzi la el, că a dat-o el gata!…

XXVI

— Nene Dumitre, pot să vă întreb şi eu ceva? căci doar, se ştie, atacul este cea mai bună apărare şi întrebarea este cel mai bun răspuns…

— Pentru asta te-am adus aici, ca să lămurim tot ce e de lămurit! Te ascult.

Nu-mi venea uşor, simţeam că e riscant pentru toată lumea, dar întrebarea mea nu era numai a mea şi mai era şi atât de veche!

— Hai, curaj!

— Eu, de fapt nu atât eu, ci din partea tuturor, şi-a lui tata, şi-a mamei, toţi din ţară, ai noştri, sunt miraţi de dumneavoastră, că n-aţi mai dat niciun semn de viaţă atâţia ani!

— Ai dreptate să mă întrebi! Ştiu şi eu?! Poate că am greşit, dar n-am vrut să vă fac vreun rău!

— Ce rău să ne faceţi?!… Nu sunteţi singurul român din America cu rude în România!…

Şi poc! în loc de răspuns nenea Dumitru mă plesni cu o privire urâtă, duşmănoasă şi obosită, apoi se încordă tot de trosniră încheieturile scaunului, închise ochii, răsuflarea i se iuţi şi trecură bune câteva clipe lungi, nesfârşite până se linişti vaierul respiraţiei… Dumnezeule, cu ce greşisem?!… Mulcomindu-se într-un sfârşit, împăcată cu amintirile, cu lumea asta atât de bună, bună ca vocea sa blândă, strident de blândă cu care a continuat, iertându-mă de toate:

— Măi, Oane, nici azi eu nu ştiu cum mi-a murit nevasta şi trei copii! Trei copilaşi!… Le ştiu eu pe toate, dar taman asta nu ştiu: a fost accident curat sau a fost mâna cuiva?… Ştiu eu a cui! oftează muntele, din toate mădularele, iar eu mă fac mic, mic, în dosul întrebărilor neroade cu care mă împopoţănasem. Norocul meu că nenea Dumitru privea pieziş, în partea cealaltă, pierdut în jocul undelor vesel la vale curgătoare…

— Nici până azi nu m-am putut dumiri!... icni tot malul. Mi-am zis că n-aveam voie să risc şi să vă amestec şi pe voi!... Am considerat că e mai prudent să se ştie că am rupt orice legătură cu voi, că nu-mi pasă de cei pe care i-am lăsat în Ţară!... Am avut mulţi duşmani! şi iar oftează, vădit supărat pe cine? Pe ce?... Tac mai departe, tac cât pot eu de tare. Într-un târziu:

— Ai auzit de Philby?

— Cred că da. N-a fost şeful contraspionajului englez şi, de fapt, era omul ruşilor?

— Ele!

El e? Cine? Duşmanul?!... Tace nenea Dumitru, tace prea prelung şi tac şi eu. Să nu mai spun vreo prostie. Să-l las neştiind că mai ştim şi noi câte ceva, la Constanţa, despre neisprăvitul cela... Deci nenea Dumitru se simte vinovat de moartea ţaţei Veta şi a băieţilor... Un subiect până acum mereu evitat. Pricep acum de ce... Dar Philby?! ... Dacă am priceput bine, ce-are Philby cu 'ţa Veta, săraca de ea!... Sună aproape comic, Philby şi ţaţa Veta!... Măgarul de mine, sufăr că n-am cu cine să mă buşească râsul!...

Încerc să mă stăpânesc gândindu-mă, din lac în puţ, la nenea Ghiţă, când a aflat că nenea Dumitru plătise bani grei ca să-şi aducă familionul în America. N-o avea bani să ne cumpere şi pe noi?!... Mă, nepoate, tare aş vrea să ştiu ce preţ ar pune comuniştii pe pielea mea!... Atât aş vrea! Nu să plec, dar să mă tocmesc niţel cu ei să nu pună un preţ prea mic să mă fac naibilea de ruşine!... Te pomeneşti că golanii ăştia m-ar da şi pe gratis!

— Ba eu cred că comuniştii ar fi în stare să plătească ei numai să scape de tine!... Dar cine să te vrea pe tine în America, hodorogule?!

Inspirat, îi povestesc şi lui nenea Dumitru. îi face bine să-i aduc aminte de frate-su mai mare. Zici că se ţine bine?...

Dar nu zic nimic despre ziua neuitată în tot neamul când ne-am strâns cu toţii să ne luăm rămas bun de la ţaţa Veta şi cei patru feciori ai Şeitanului, care plecau în America, după taică-su, care o cucerise deja şi ajunsese acolo mare sculă! Şi la câteva săptămâni, transmisă la „Europa liberă”, spre ştiinţa lui nenea Ghiţă care nu scăpa nicio iotă din ce minţeau amărâţii ăia, vestea, adevărată ca orice veste nenorocită, a morţii! A murit Veta, cu copii cu tot!... Au ars de vii!... Cum dracului mi-a mai venit să râd adineaori?!

— Era omul cel mai tare al ruşilor! Cel mai sus infiltrat!

Aha, Philby!

— I-a păcălit pe englezi de nu s-au văzut. Numai noi l-am mirosit şi l-am pus pe tavă americanilor!... Mai bine îl împuşcam noi, cu mâna noastră!

— Care noi?

— Noi, băieţii de la „Mircea”. Tu unde ai făcut liceul?

— La „Mircea”, bineînţeles!

— Eh, eram în Mişcare un grup de constănţeni, de la „Mircea”, băieţii de la Mircea, aşa ne spunea Căpitanul... Noi l-am priceput pe Philby, mizerabilul, cu ce se ocupa... Dar până să-l aresteze englezii – le venea greu, unor homosexuali, să aresteze alt homosexual, haimanaua a dispărut din Anglia ca să apară la Moscova, în Piaţa Roşie, la tribuna oficială, la 7 Noiembrie, cu grad de general KGB!... Nenorocitul!

Am dintr-odată sentimentul, feelingul englezesc pe care englezii nu l-au avut, dar eu îl am, că numai bombardându-l eu cu întrebările mele – pe alea neroade le-am pus deja, îl voi împiedica pe acest om bătrân, cu care sunt rudă, rudă apropiată, de sânge, şi trebuie să fac ceva ca să-l împiedic să-şi retrăiască durerea aceea, atroce, de care se vede bine că nu s-a vindecat deloc, vreodată!

Deci, nene Dumitre, unchiuleţule, încearcă să faci un

pas alături, depărtându-te de hăul durerii măcar cu răspunsul la această întrebare, poate că nu e cine ştie ce de capul ei, voi găsi eu altele mai apoi, mai bune, mai inspirate, care să te pună la loc pe linia dumitale de om puternic şi de plutire. Deci, te întreb:

— Dar cum v-aţi dat seama de Philby, că trăda?

— Povestea e lungă, nepoate!... Nu se putea să nu plătesc pentru ea şi pentru altele!... Şi se pare că am plătit!... Nu atât eu, ci alţii în locul meu! Adică exact aşa cum este cel mai cumplit, să plătească alţii, să plătească copiii pentru tine! Ce-i al lor e al lor: sunt buni psihologi!

— Cine? Cine sunt buni psihologi? Ei ăia?

— Când te întorci la Constanţa am să te trimit cu o scrisoare la un camarad. Şi ceva bani. La Puiu Traian!

— O scrisoare? Scurtă şi învăţată pe dinafară?... Doar dacă este în versuri! Versuri cu rimă!... Vi le fac eu! Este meseria mea!

Uite că l-am făcut să zâmbească!

— Ioane, dragă, nici pe tine n-am dreptul să te amestec în afacerile mele, care sunt atât de încurcate şi de primejdioase!... Dar, cum am putut constata – şi, nu ascund, cu mare plăcere am constatat, te-ai băgat tu singur, până peste cap în poveştile astea care nu sunt deloc poveşti!...

Te-aş sfătui eu să dai înapoi, însă ştiu că o fac degeaba.

Dar, dacă nu reuşesc să te conving să-ţi vezi de catedra ta şi de altceva să nu-ţi mai pese, aşa cum face orice om normal, atunci te voi ajuta altfel, nu numai pentru că îmi eşti nepot Ci pentru că suntem de aceeaşi parte a baricadei, tragem la acelaşi jug şi aceeaşi ţintă! Suntem conmilitoni!

— Camarazi!

— Ăsta-i cuvântul!... M-am gândit că ar fi bine pentru tine, ca să te poţi păzi mai bine – şi asta să-ţi fie prima

grijă: nu te expune! Imprudenţa nu e curaj! Eu am pierdut mult în viaţă din pricina acestei confuzii!… Nu mi-a venit să cred că ticăloşia este singurul lucru pe lumea asta care n-are margini, n-are limite!…

— Deci perfectul ticălos există!

— Nu ştiu ce vrei să spui, mie nu-mi mai merge mintea prea repede, dacă mi-o fi mers vreodată… Aşa că vreau să-ţi spun tot ce ştiu!…

Ţi-am ascuns unele lucruri, dar cred că nu e bine să cunoşti numai o parte, un sfert sau trei, din subiectul romanului în care ai intrat şi tu ca personaj, personaj episodic, dar pe umerii tăi s-ar putea să atârne încheierea, deznodământul. Parcă aşa se cheamă.

— Deznodământ, da.

De data asta mă dusese pe malul unui râu. În dreptul nostru apa avea o cădere, cam de un metru, şi huruia distorsionând toate înregistrările posibile. Asta era prudenţa, lecţia de curaj pe care mi-o dădea bătrânul bandit?

Şoferul şi maşina rămăseseră pe marginea şoselei, iar noi ne făceam că dăm la peşte. În faţa noastră, peste râu, unii chiar scoteau din când în când nişte fâţe, le măsurau şi le dădeau drumul în apă. Aşa se face pescuitul sportiv! Nu ca la noi, acolo, la Trei Papuci, înşirând pe aţă bieţii guvizi!

Mai prinde lumea chefali? Dar calcani?… Prinde de toate, ce era să-l amărăsc eu spunându-i ce-a mai rămas din ce a fost cândva marea noastră…

— Cel mai mult mi-e dor de aterină prăjită, cu mămăligă şi iaurt de oaie! Iaurt de la Blaju! mai e Blaju?

— Oale şi ulcele!

— Eh, dar până să ajungem acolo unde cu toţii ajungem, parcă nu te rabdă inima să-i laşi pe toţi nemernicii să te creadă prost!… Aşa că te-am adus aici ca să-ţi răspund la orice întrebare. Să-ţi răspund cu tot ce

ştiu.

— Păcat că nu pot folosi hârtia şi creionul! Să-mi notez! Nu prea am memorie!

— Bine. O să încerc să-ţi răspund în versuri!... Suntem chit?

— Aoleu, unchiule, iar m-ai băgat în buzunar!

— Ieşi de acolo şi întreabă!

Uşor de zis! Exact ce-i reproşam zilele trecute, în gând, cu gândul la zeci de întrebările care nu-şi găseau răspuns. Iar acum nu-mi mai vine în minte niciuna!

— Ca să înţelegi bine cum e cu Ceauşescu ăsta!... îmi dau seama că ai avut de ce să te miri!

— M-am crucit, nu mirat!... Un comandantlegionar preocupat de soarta lui Ceauşescu, îngrijorat să n-o păţească fiara de Ceauşescu prea rău!... Sigur că nu înţeleg!

— Domnule, omul ăsta ne-a pus deseori pe gânduri!... Pe mine în orice caz! Şi pe alţi camarazi!... Ai auzit de Viorel Trifa, Dumnezeu să-l odihnească!...

Da, auzisem ceva pe la „Europa liberă”. Şi pe la Bucureşti. Dar n-aş putea spune că mi-ar strica să verific. Legionar?

— Dintre cei mai importanţi! I s-a înscenat în 1984 un proces şi a fost expulzat din State pentru crime împotriva umanităţii! O ruşine pentru justiţia americană!... în fine! Nu de Sfinţia Sa e vorba, ci de Ceauşescu al vostru! Ştii ce-a făcut nebunul? Când bietul Viorel Trifa trebuia să părăsească America şi nu se găsea ţara care să primească un criminal ca el?!

— Dar ce crime făcuse?

— 1 s-au pus în seamă declaraţii şi activităţi antisemite! Din tinereţe, dinainte de război! Toate minciuni, invenţii murdare!

— Şi pentru asta l-au expulzat din America?

— Da!

— Şi unde l-au expulzat?

— Tocmai, că nu se oferea nicio ţară să-l primească. Niciuna afară de România!

— Cum România?!

— Da, Ceauşescu i-a transmis invitaţia să vină în România dacă America nu-l mai vrea!

— Asta chiar că n-o pot crede!… Cum, domnule, a fost atât de imbecil?! De idiot!

— De ce ar fi fost Ceauşescu imbecil şi idiot dacă…

— Dar nu de Ceauşescu e vorba, unchiule! Ci de bietul popă! Cum a fost atât de idiot şi n-a acceptat invitaţia?!

Dacă-i dădeam o palmă, cred că i-ar fi picat mult mai bine! Dar nu mi-am dat seama pe loc şi am continuat:

— La fel a refuzat şi Eliade, ca să moară ca un fraier printre străini, înconjurat de o mână de discipoli, când în România îl aşteptau zeci de mii de tineri să-i pună el la treabă! Marele savant!… S-a temut că nu mai ia premiul Nobel dacă se repatriază! Sau măcar dă o fugă până în România!…

— E invers, poate.

— Invers cum?

— Mircea Eliade să fi amânat să se întoarcă în Ţară până nu ia premiul Nobel!

— Nu, nene Dumitre! Nu cunoaşteţi subiectul! Bietul Eliade a tot vrut să se întoarcă, i-am văzut scrisorile către Paul Anghel, dar mereu a fost sfătuit, sfătuit cu subînţeles, să nu se mai întoarcă, nici măcar pentru o vizită de câteva zile sau ceasuri! N-a vrut madam Desde Monica! Şi alţii! Dar nu de capul ei, că n-a fost decât o sculă, de transmisie! O amărâtă de sindicalistă!… Dar cine era la celălalt capăt, cine a pus-o şi de ce, să-l ţină pe Eliade cât mai departe de noi, asta mult aş vrea să aflu!… Da, nene Dumitre, noi, acolo, în Ţară îi aşteptam pe alde Eliade şi Cioran ca pe Bunavestire!… Singur dintre noi Culianu care a reuşit să

fugă el, să ajungă el la cel pe care cu toţii îl aşteptam ca pe un tată regăsit… Să vină şi să ne înveţe ce avem de făcut! … Dacă ajung la Ceauşescu, asta am să-l întreb mai întâi, dacă e adevărat că l-a poftit pe Eliade în Ţară, să-i dea pe mână o şcoală de făcut academicieni!… Academicieni veritabili!

— Să nu te mire prea tare dacă-ţi va spune că da! l-a invitat.

— Şi pe Cioran la fel! L-au sfătuit, cine? să nu cumva să mai calce prin România că nu-l mai publică nimeni în tot Occidentul mamii lui de Occident! Şi-acum şi popa Viorel al dumitale! Pe ăsta cine l-a împiedicat să vină în România, să dea curs invitaţiei primite de la anticristul de Ceauşescu?! Că doar nu-l invita la demolat de biserici! De ce n-a venit? Pe ăsta cine, unchiule, l-a sfătuit, atât de tembeliceşte? Şi dumneata tot aşa, la fel ca ei! Nu sunteţi mai breaz! Vă ţineţi măreţi că nu vă mai întoarceţi în Ţară. Că sunteţi, vezi, Doamne, anticomunişti, nu colaboraţi cu comuniştii!… Ungurii văd că nu mai fac toată ziua, bună ziua, pe anticomuniştii!…

Atât de palid se făcuse că m-am speriat! Eu mă sufocam de indignare, dar infarctul o să-l facă altcineva! De ce? Cu ce-l lovisem aşa de dur?

— Eu, nepoate, eu l-am sfătuit pe Trifa să nu primească! N-am fost sigur că-i dau sfatul cel mai bun!…

— Vă rog să mă iertaţi!… Am cam sărit calul!

— Nu ştiu alţii ce motive au avut, continuă nenea Dumitru brusc pe tonul cel mai stăpânit, mai calm şi mai îngăduitor, dar motivele mele sunt perfect întemeiate!… Nu mă supăr că m-ai luat în tărbacă! Să stăm acum de vorbă exact pentru şi despre acele motive! Eu aici pot fi util Ţării, aici, în America, mult mai util ca în Ţară! Şi sunt util mai ales datorită lui văr-tu Niţă! Poate că ţi-ai dat seama!

— Deci Ceauşescu l-a invitat pe Viorel Trifa în

România!… şi-mi vine să pocnesc pe cineva!

— Asta e important, mult mai important decât ce a făcut Viorel Trifa! Şi mult mai important decât motivele pentru care

Viorel ăsta nu a acceptat! De fapt, nici nu a fost vorba de un refuz, ci de un calcul!

— Nu mai înţeleg nimic!

— Nici noi nu am înţeles nimic atunci când a venit invitaţia lui Ceauşescu! Numai la asta nu ne-am aşteptat! Comandantul studenţimii legionare să fie invitat de Ceauşescu să se întoarcă în Ţară! Şi când asta? Când americanii îl expulzau pe Viorel din SUA, învinuindu-l de toate relele!

— Spuneaţi că acuzaţiile erau nefondate!

— Absolut!

— Şi, atunci, care-i vina lui Ceauşescu?

— Niciuna! Dar problema era de ce? De ce făcea Ceauşescu asta?

— Şi aţi aflat?

— Noi nu!

— Dar cine?

— Tu! Tu poţi să afli!

Iarăşi eu?!… Şi, mă rog, ce era aşa de important pentru mine, pentru lumea asta mare, să ştiu şi să ştim de ce tovarăşul Nicolae Ceauşescu i-a oferit găzduire camaradului Viorel Trifa, nu numai legionar şi comandant legionar, dar şi episcop ortodox şi anticomunist!

— Este foarte important!… Căci, dacă se confirmă bănuiala mea, va trebui să facem totul ca să-l salvăm pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu al tău! Totul!

— Imposibil! Numai el ştie şi poate să facă totul! Iar voi nu faceţi totul decât pentru Ţară!

— Încearcă să nu mai glumeşti cât mai stăm aici de vorbă!… Nici eu n-am reuşit să fiu prea clar! Nu sunt în apele mele… M-ai scos din mână!

— Deci, nene Dumitre, aveţi o bănuială pe care eu urmează s-o verific îndată ce ajung în Ţară, când voi fi invitat de Ceauşescu la o partidă de şeptică sau de golf şi vom trăncăni vrute şi nevrute, astfel că eu o să-l pot trage de limbă ca să aflu ce? Că nu vreţi să-mi spuneţi care-i bănuiala aceea nemaipomenită a dumneavoastră!

— Nu e bănuiala mea, ci a lui Viorel, Dumnezeu să-l ierte!

— Bine, am să-l întreb atunci pe popa Viorel!... Unde-l găsesc? în rai, desigur, prima pe dreapta?

— Tu nu ştii un lucru! Că în Mişcare au acţionat şi oameni despre care nimeni n-a ştiut că sunt legionari! Numele lor n-a figurat în niciun document al Mişcării! în loc de nume, ei au fost înscrişi doar cu un număr de ordine şi o parolă!... Pe care numai ei o ştiau! Era mult mai util pentru mişcare aşa. Unii erau în anturajul regelui sau în serviciul lui Moruzov, alţii erau printre comunişti... Parola le oferea posibilitatea ca, după ce se termina cu persecuţiile antilegionare şi dacă ei voiau, puteau să fie recunoscuţi ca legionari!...

— Ingenioasă schemă!

— Când am ajuns noi la putere, în septembrie 1940, mulţi au venit, şi-au spus numărul şi parola, şi au fost astfel identificaţi şi recunoscuţi ca legionari. Dar cei mai mulţi au continuat să activeze clandestin, neştiuţi de nimeni că sunt, de fapt, legionari!

— Aha! Şi Ceauşescu ar fi fost unul dintre ei?!

— Aşa m-am gândit, împreună cu părintele Trifa, şi am ajuns la concluzia că dacă Ceauşescu o fi unul dintre aceia, numiţi „prietenii legionarilor" în *Cărticică*, atunci a făcut o mare greşeală invitându-l pe Viorelln România! Se dădea de gol! Tot ce se mai putea face ca să reparăm greşeala era ca Viorel să nu dea curs invitaţiei!... Invitaţia venise pe o linie discretă, neoficială! Nu ştiam de ea decât câţiva!

— Ştiţi ce s-ar fi întâmplat dacă părintele Trifa ar fi acceptat să se întoarcă în România?... Ceauşescu ar fi demolat mai puţine biserici! Poate că n-ar mai fi demolat Sfânta Vineri!

— Cred că i-a luat Dumnezeu minţile!... Aici, la New York, s-a aflat că intenţionează acum să demoleze şi templul mozaic, sinagoga de peste drum de biserică, de Sfânta Vineri! Cineva, cine? l-a sfătuit să le demoleze pe amândouă!... N-o face de capul lui! Cineva îl împinge să facă prostiile astea!

— Adică, după ce a demolat biserica românească, din raţiuni urbanistico-edilitare, nimeni nu se va îndoi că din aceleaşi raţiuni demolează şi sinagoga evreiască. Deci, ca să poată demola liniştit sinagoga şi să nu fie acuzat de antisemitism, Ceauşescu al dumneavoastră a demolat mai întâi biserica Sfânta Vineri!... Şi alte o sută de biserici româneşti!

— Nu-ţi spun că i-a luat Dumnezeu minţile?!

— Şi asta vă face să credeţi că e legionar?

— Legionarii n-au demolat şi nici n-au deteriorat măcar vreo sinagogă evreiască! Aşa cum nici vreun evreu n-au omorât!... între noi doi lucrul acesta nu-l mai repet!... Deci, cu asta trebuie să începi: spune-i să nu se atingă de templul coral! Şi de nicio sinagogă! Iar pe cel care l-a sfătuit să facă asta, musai să-l ia la întrebări, să afle de unde i-a venit ideea asta nesăbuită!... Cine l-a pus să-l împingă pe nebun la prostia asta? Nu cumva un evreu?

— Hai să ne decidem: Ceauşescu este legionar sau nebun?

— De nebun, e sigur nebun!

— Şi legionar?

— Uite ce e: noi am salvat din Ţară şi am adus în Occident catalogul cu parolele corpului de „prieteni ai legionarilor”. Când ne întoarcem acasă îţi dau să citeşti din *Cărticica şefului de cuib* ca să te lămureşti... Sunt în

catalog câteva sute, vreo două mii de parole... Fiecare cu un număr de ordine. Deci câteva mii de legionari care numai ei ştiau, fiecare şi atât, că este legionar!

— Tot nu înţeleg în ce fel se puteau face utili pentru Mişcare!

— Erau oameni care nu aveau nevoie de ordine şi circulare ca să acţioneze, ca să facă totul „pentru Ţară”!... Pentru o România românească!... Asta a fost nebunia noastră!... Parola avea rolul ca, atunci când ei considerau oportun, pentru ei sau pentru Mişcare, să li se recunoască vechimea, calitatea de legionar, să fie omologaţi ca atare! Să li se dea încrederea meritată! Nu răsplata!

Sau nu altă răsplată decât încrederea şi o misiune pe măsură!... La altceva nu jinduiau!

— Tot nu pricep!

— Nu mă simt nici eu pregătit pentru discuţia asta!...

De peste râu chiote de bucurie ne obligă să facem o scurtă pauză. Mda, frumoasă captură... Iar o să-i dea drumul în apă?! Iar, domnule, dar de data asta nu mi se mai pare o prostie... O frumuseţe de ştiucă!

— Uite, ia aminte mai întâi de toate la prigoana antilegionară, care a fost cumplită!... Regimul ne-a prigonit ca pe hoţii de cai! Comuniştii au fost copii nevinovaţi pe lângă Gavrilă Marinescu sau Armand Călinescu!... Ca să ne apărăm am constituit şi acest corp de legionari care nu apăreau pe nicio listă a membrilor! Liste care, mai devreme sau mai târziu, ştiam că ajungeau sau puteau uşor să ajungă în mâinile Siguranţei! Sau ale Securităţii, mai târziu! Şi n-am făcut un secret din existenţa acestui corp secret de legionari! De prieteni ai legionarilor! Asta i-a înnebunit pe Carol, pe Moruzov, pe Cristescu!... Şi mai târziu pe comunişti! Că n-au ştiut niciodată dacă cineva care nu apărea pe nicio listă de membri ai Mişcării este sau nu legionar! Erau înnebuniţi şi vedeau legionari peste tot!...

— Interesant!

— Apoi trebuie să te mai gândeşti că am fost, câţiva ani buni, foarte aproape ca Ţara, prin votul democratic al electoratului, să ne pună pe umeri povara guvernării!…

— Aţi avut-o în 1940, în septembrie!

— Da, dar nu în condiţiile preconizate de noi, de Căpitan! Or, când s-ar fi pus problema guvernării era nevoie de oameni, de oameni capabili şi devotaţi! Nu de oportunişti! Grupul de „prieteni”, identificabili fiecare după parolă, constituia o rezervă de cadre, cum spun comuniştii tăi, o rezervă de cadre extrem de utilă. Strategia de colaborare dintre Mişcare şi „prietenii” ei nu mi-e însă nici mie clară, a existat numai în mintea Căpitanului, n-a fost niciodată trecută pe hârtie!… N-a rămas decât catalogul de parole, cum îţi spuneam…

Ei, bine, o parolă din acest catalog a revenit de mai multe ori în discursurile lui Ceauşescu, inclusiv în cuvântările ţinute aici, când a fost în America. Dar de lucrul acesta ne-am dat seama abia acum câţiva ani!… Vărtu Niţă, cu computerele lui, a găsit-o!

— Deci Ceauşescu legionar!

— Nici chiar aşa!… Ultimii „prieteni” ai legionarilor au fost înregistraţi în 1938. Singur Căpitanul îi ştia şi cu mâna lui sunt scrise toate parolele din catalog. Era Ceauşescu în 1938 mult prea tânăr! După socotelile mele şi ale părintelui Trifa mai degrabă s-a întâmplat aşa: un prieten de-ăsta, de-al nostru, al legionarilor, i-a câştigat încrederea lui Ceauşescu – şi viceversa, astfel că i-a încredinţat parola! Şi asta odată cu ceva principii legionare, atât cât le-a putut Nicolae al vostru să le priceapă!… Dar e lucru cert că în programul său se află idei legionare! De la cine le-a luat Ceauşescu?

— Şi care sunt, mă rog, ideile astea?

— Mai întâi de toate, industrializarea cu orice preţ a României!…

— Aia pe care o înjurăm noi în Ţară de mama focului!

— Aia!…

— Numai Ţuţea n-o înjură!

— Programul, apoi, demografic, măcar că este atât de nerod aplicat!… Dar noi asta speram, ca la sfârşitul secolului…

— …România să treacă de 50.000.000 de suflete!…

— Suflete de români! Români români… Şi altele!… Care erau idei de circulaţie orală printre noi, căci un program de guvernare legionar n-am apucat să formulăm… I-am fi speriat şi mai tare!… Frica, frica de noi i-a făcut să ne urască atât!…

Aaah, asta ar trebui s-o ţin minte!…

— Aş fi în stare să pariez că cineva, dintre ai noştri, foarte probabil un „prieten”, i-a fost sau îi mai este în preajmă şi mai apucă, din când în când, să-i dea sfatul cel bun!… Ce s-a ales până la urmă din ideile astea, legionare, Dumnezeu cu mila!

— Industrializarea, nene Dumitre, este o idee comunistă! vorbim de ea ore în şir la toate orele de învăţământ politic!

— Comunistă este ideea de integrare a lui Valev! Când România trebuia să rămână în veci producătoare doar de porumb şi de cartofi! Ia interesează-te ce scandal a făcut Hruşciov când, crezând că-i vor face plăcere, i-au prezentat locomotivele electrice româneşti fabricate la Craiova!… Ceauşescu zice la tot ce face că este după preceptele comuniste, dar nici vorbă de aşa ceva!… E tare viclean!

— Dumneavoastră ce înţelegeţi prin comunism?

— Cum adică?

— Da! Când spuneţi că nici vorbă de comunism, de precepte comuniste în tot ce face Ceauşescu!

— Când spun aşa am în cap ceva ce voi, acolo, în România, n-o să vă intre în cap nici peste două mii de ani:

comunismul, şi numesc astfel realitatea istorică, nu fantasmele din capul lui Engels şi Marx, comunismul edificat de Lenin şi de Stalin, comunismul real, aici a fost conceput, pe Wall Street!... La întoarcere comand şoferului să trecem pe acolo, ca să ştii în ce partid eşti membru!...

— Adică?

— Adică, nicio legătură între ce s-a vrut aici, în Wall Street, şi ce bălmăjeşte la Bucureşti, bâlbâit şi agramat, Ceauşescu al nostru!

— Al nostru?

— Da, al nostru!

— Totnu pricep!

— Spuneai că la Bucureşti te vezi cu Petre Ţuţea şi că nu mai poate de deştept ce e! N-ai discutat niciodată cu el chestiunile astea?

— Ba da! Şi mi-a spus despre primul război mondial, inclusiv Marea Revoluţie din Octombrie Roşu, că a avut drept scop să lovească în lumea creştină, în fundamentele ei ortodoxe şi catolice, adică în Rusia şi Germania & Austria, şi să distrugă ultima aristocraţie ariană autentică, cea rusească!...

— Aşa spune Petre Ţuţea?

— Cam aşa!

— Apoi să ştii că e dat în paştele mă-sii de deştept! Păi, măi, nepoate, de ce nu-mi spui mai clar cine-mi eşti?!

— Adică?

— Discipolul lui Petre Ţuţea! învăţăcelul său cel harnic şi cuminte!...

— Încerc să fiu!

— Merită să reuşeşti!

— La Bucureşti lumea mă ştie că-s discipolul lui Graur!

— Alexandru Graur? Ovreiul care vă învaţă să vorbiţi corect româneşte?

— Mielul blând suge la două oi!...

— Să ştii că nădejdea mea cea mare la ovrei este!… La ovrei ca Graur ăsta! Ţine-te pe lângă el!

— Amurit, săracu'!

— Dumnezeu să-l odihnească!… E bine că l-ai avut mentor!…

— Maestru!

— Fie cum zici tu!… Aşa că între funcţia distructivă a comunismului, distructivă a sentimentului naţional şi creştinesc, şi ce face Niculăiţă Minciună la Bucureşti distanţa e foarte mare, este ca de pe Wall Street la Scorniceşti!

— Şi cu bisericile demolate cum rămâne?

— Întreabă-l, când o să vă vedeţi!… Câte biserici?

Mă uit pieziş, într-o parte, să nu-mi prindă privirea în care, mă tem, ar citi prea limpede mirarea mea: nenea Dumitru ăsta nu pare tot timpul zdravăn la cap! Ce-i în mintea lui? Că eu deja m-am şi văzut cu Ceauşescu, numai aşa pentru că lui i-a trecut prin ţăpţână că ar fi bine să mă văd! Să mă văd cu Ceauşescu!… Alo, dragă Mimi, când ne mai vedem şi noi?!…

Nu-i zdravăn! Decât dacă are vreo legătură cu ce mi-a spus Nené despre Cornel Pacoste…

— Nu sunt zdravăn, nepoate! Moartea mă caută pe acasă şi eu bat coclaurii Americii de Nord amăgindu-mă că fac şi dreg pentru Ţară, pentru neam! îs caraghios?… Ia, zi, că eşti om învăţat, cu multă carte: ce e cu noi? Cu generaţia mea?… Voi se pare că sunteţi o generaţie de oameni normali! Cu excepţia ta, cât bag eu de seamă!… Dar ceilalţi? Cum simt studenţii la Bucureşti?

Cum sunt studenţii?… Care studenţi? Ăia despre care i-am povestit lui Cioran la Paris şi l-am dat gata, l-am înnebunit de plăcere? Să ştii că şi Mircea Eliade are o mare încredere în tineretul din Răsărit!… Dar ce-mi spui dumneata despre studenţii de la Bucureşti întrece toate închipuirile!

— Eh, şi cum sunt studenţii de la Bucureşti?

Nu toţi, nu despre ei, în general, i-am vorbit lui Cioran, ci numai de grupul care l-au luat în arendă pe nea Petrache şi merg în fiecare zi câte doi, unul dimineaţa şi altul seara, de-l îmbracă şi-l dezbracă, îl plimbă prin Cişmigiu şi mai ales îşi iau notiţe, de câte le spune domn profesor, nu în versuri, nu în rime, ci în formule năprasnice, de li se face silă bieţilor copii să se mai întoarcă la facultate, să mă asculte pe alde mine şi alţii eiusdem farinae. De teapa mea! Nişte neică nimeni, fără gust, fără miros şi mai ales fără niciun haz, nicio noimă, după ce ai apucat să te dedulceşti la marele sporovăitor!… în toată România nu mai există decât un singur cuib de legionari! Pe Şipotul Fântânilor, la etajul 8. Dar adresa cea mai exactă este Cişmigiu, între orele 10 şi 13.

— Şi studenţii ăia, îi lasă Scuritatea?

— Vreo doi-trei, cine ştie? or fi de-ai lor! Nu e rău!

— Să nu fie toţi!

— Aşa că, dacă mă întrebaţi cum mai sunt studenţii în Bucureşti, pot să vă răspund că mulţi dintre ei, mulţi şi cei mai buni, nu-s zdraveni deloc!… Le lipseşte însă Căpitanul!

— Tu de ce nu te…

— Unchiule, mie-mi plac lucrurile făcute de unul singur!… Mi-ar fi plăcut să fiu haiduc!… Dar general de oşti, nu!

— De aia scrii?

— Nu scriu prea mult! Scrisul m-ar împiedica să trăiesc!… Am norocul că viaţa mea mă pune deseori în situaţii foarte literare. Ce-i drept, mă amestec şi eu, nu stau cu mâinile în sân. Mai schimb o virgulă, mai pun un apostrof… Literatura merită să fie trăită, nu scrisă!… Am scris câteva pagini frumoase împreună!… Am să le răsfoiesc toată viaţa mea!… Inclusiv întrebarea de adineaori, care mă pune pe gânduri şi aş reveni asupra ei.

La cererea cititorilor.

— Ce vrei să-ntrebi?

— Despre generaţia dumneavoastră!… Nemaipomenită!

— Ce?

— Spuneţi-mi, nene Dumitru, mai limpede: ce le-aţi făcut de v-au… sancţionat aşa de aspru. Mă gândesc la tuşa Veta…

— Nişte nenorociţi! Nici măcar n-au curajul să-mi rânjească în faţă!… Sau în spate! Să ştiu că ei sunt!…

— Aici mi se pare nemaipomenit ce aţi făcut dumneavoastră! Mă gândesc la camarazi. La nicadori în primul rând. Şi la Căpitan. Pot să continui?

— Te rog.

— O să vorbesc puţin mai literar, mai livresc!… De ani de zile mă visez conferenţiind despre noutatea pe care au adus-o legionarii în istoria universală!

— De unde şi până unde?!

— De când am stat de vorbă cu Petre Ţuţea şi alţi legionari şi, după ce m-am dumirit ce a fost cu ei, cu legionarii, mi-am dat seama că nu prea erau conştienţi de ceea ce fuseseră cu adevărat!

— Cum aşa?…

— Adică erau prea timoraţi şi prea preocupaţi să se disculpe, să răspundă la calomnii… Erau, şi sunt şi acum, atât la Bucureşti cât şi la Paris, prea preocupaţi, copleşiţi chiar de acuzaţiile care vi s-au tot adus, uitând cât aţi fost de nemaipomeniţi în istoria lumii, nu numai cea românească!

— Ia să vedem!

— Vedeţi, cât caz se face în toată lumea, spre exemplu, de gestul kamikaze! Despre mentalitatea, puterea de sacrificiu şi toate celelalte, ale unui kamikaze! … S-ar putea ca, peste mii de ani de istorie, Japonia cu atât să rămână în istoria lumii: cu ideea, gestul, noţiunea de

kamikaze... Pe toţi ne-au lăsat cu gura căscată de admiraţie!... Nu?... Cum a fostşi Mucius Scaevola, pentru romani!

— Aşa-i!

— Dar ce-au făcut nicadorii este cu mult mai grozav decât kamikadzii japonezi. Ce părere aveţi?

— Nu contează părerea mea! Pe-a ta vreau s-o aud! S-o auzim!

— Păi, onorat auditoriu, asasinatele politice nu au fost inventate de legionari!... Dar ale legionarilor nici n-au fost asasinate, ci execuţii! Propriu-zis au fost execuţii! Exemplare! Şi a lui Duca, şi a lui Armand Călinescu!... Amândoi se făcuseră vinovaţi faţă de Ţară, faţă de Neam! Cumplit de vinovăţii şi faţă de Dumnezeu!... Şi ca să se ştie că nu sunt asasini, nicadorii, după ce l-au executat pe Duca şi puteau să fugă, să se ascundă, ei s-au predat, mai întâi la Sinaia, poliţistului din gară, iar acesta a rupt-o la fugă, aşa că au fost nevoiţi băieţii să ia trenul până la Bucureşti ca să se predea!... De ce s-au predat? Tocmai ca să se ştie că nu sunt asasini! Că ei consideră legitim ce au făcut, chiar dacă nu legal! Dar legitim în mod sigur! Fiind vorba de legitimă apărare! Nu a lor, ci a Neamului!...

Nu prea merge... Sună fals, mult prea retoric!... Nu?

— Mai este ceva: asasinii obişnuiţi încearcă să omoare într-un moment în care li se oferă o şansă cât de mică de a scăpa neprinşi sau chiar neidentificaţi!... Te poţi apăra de ei păzindu-te bine, organizându-ţi un sistem de pază care să nu ofere nicio şansă agresorului de a se face nevăzut! De a scăpa! Dar cum să te aperi de cineva care nu e nicicum interesat să scape?!... Care, întâmplându-se să scape, cum s-a întâmplat cu asasinii lui Duca şi Călinescu, s-au dus ei singuri şi s-au predat, ca să se ştie că nu sunt asasini, că n-au comis o crimă!... Căci, în adâncul conştiinţei lor, se consideră şi sunt chiar, nu criminali, ci justiţiari.

— Dar poate că se află printre onor cititorii noştri şi persoane care nu pricep despre ce este vorba. Care nu ştiu prea multe despre I.G. Duca sau Armand Călinescu! îmi daţi voie să le dau?

— Ce?

— Informaţii suplimentare, absolut necesare ca să nu vorbim pereţilor!

— Ideea nu-i rea! Se vede profesorul din tine! Dă-le tot ce e de dat!

— Deci I.G. Duca, prim-ministru, desfiinţează mişcarea legionară şi…

— Nici vorbă! I.G. Duca n-a fost omorât pentru că ne-a persecutat!

— Dar n-am vrut asta să spun! Voiam s-o iau mai pe departe!

— Nu prea mai avem timp!

— O să lăsăm pe altă dată?

— Tu hotărăşti!

— Dacă e vreo grabă, eu n-aş vrea să plecăm de aici, unde vă pot pune orice întrebare, fără să mă lămuriţi cum a fost cu Philby. Cum l-aţi găbuit?

— Simplu. Eu şi Traian Puiu, fostul primar al Constanţei, pregăteam băieţii care erau paraşutaţi în Ţară. Cu diverse misiuni. Dar mai ales ca să-i sprijine pe cei din munţi. Era, în toată Europa, singura rezistenţă serioasă care li se făcea ruşilor, comunismului!… Şi Traian şi-a dat seama că atunci când paraşutarea se făcea pe cer senin, la locul unde era fixată de noi să se facă, băieţii erau luaţi ca din oală de Securitate!…

Când paraşutarea se făcea pe vreme rea, pe ceaţă, la întâmplare, iar nu la locul convenit, băieţii scăpau. Şi Traian – aici a greşit, i-a prezentat lui Philby concluziile sale, cu toată documentaţia. Rezulta clar că la Londra cineva trăda.

— Cu cine ai mai vorbit despre asta? l-a întrebat

angliţoiul.

— Cu nimeni, a minţit Traian. Şi m-a salvat astfel pe mine. Căci mai vorbise şi cu mine, şi-a dat seama imediat că a greşit cu Philby, dar era prea târziu. După câteva zile, Traian se trezea la Bucureşti, legat fedeleş în beciurile Securităţii. Numai că mai eram şi eu pe acolo, în Occident, adică la New York, aici, să trag concluziile cele mai evidente. Cu toate astea, puşlamaua le-a scăpat... Dar, oricum, ruşii nu mai aveau omul lor înşurubat la nivelul cel mai înalt al serviciilor occidentale... Asta nu le era uşor ruşilor să-mi ierte!... Aşa cum nu puteau să ierte nici întâmplarea de la Berna, cu şoferul ambasadei RPR, Aurel Seţu. Cunoşti episodul?

— A fost omorât de...!

— De mine!

— Cum aşa?

— Dacă nu-l omoram eu, îl omorau ruşii! îl omorau pentru geantă! Geanta pe care nu voia cu niciun chip să ne-o dea de bunăvoie! A trebuit să-l împuşc. Fără voia mea, mortal! Am vrut să-l rănesc numai!... L-au dus viu la spital... Mă tot întreb dacă nu cumva l-au ajutat la spital să moară...

Şi tace!

Aşteaptă cumva să-l întreb de geantă, ce mama dracului avea în ea de-a trebuit să-l omoare! Să-l omoare! ... Cine? Unchiul meu! Fratele tatii l-a omorât pe Aurel Şeţu!... Şi, după cum povesteşte, se pare că n-a fost prima oară în viaţa sa când s-a dat nicador!... Nicador şi nu prea... Ce va zice dacă-l voi întreba câţi bre, neică, ai ucis? câţi oameni?... Şi cum? Numai prin împuşcare?...

Cât ai fost de voinic, puteai să-i termini pe mulţi numai strângându-i de gât sau la peptul matale, cel larg şi păros, căci la pept iarăşi semănăm bine, parcă am fi de aceeaşi mamă făcuţii... Dar mama mea n-ar crede, nici în ruptul capului, că mătăluţă ai putut ucide! Un om!

Oameni! Câţi?

— Trebuia s-o fac!… Ştiam bine ce are în geantă: lista aceea cu toţi parlamentarii franţuji care primeau de la Moscova bani grei ca să voteze împotriva înfiinţării Pieţei Comune!… Mai erau câteva zile până la vot!… Informaţia despre geantă am primit-o de la ambasada română. Nici azi nu ştiu cine ne-a dat-o.

— O fi fost vreun prieten de-al legionarilor!

— Băieţii spun că atunci, cu lista în mână, când procurorul general al Franţei i-a invitat pe fiecare deputat şi i-a spus că el nu crede nimic din ce-i scris pe lista aia până nu se va vedea rezultatul votului!… Au votat nenorociţii ăia, abia aşa au votat, şantajaţi cu lista din geanta lui Seţu, abia aşa au votat pentru Franţa, pentru Europa, pentru civilizaţie, au votat aşa cum ar fi fost normal să voteze… Dar n-ar fi votat dacă…

…Dacă nu aveam eu un unchi pe lumea cealaltă, să facă ordine prin marile capitale!

…A trebuit să moară bietul Seţu pentru ca nenorociţii ăia să voteze ca lumea!… Băieţii zic că atunci, noi, românii, am salvat Occidentul! Ce-ar fi Occidentul azi dacă proiectul Pieţii Comune ar fi căzut?!… Stau şi mă întreb dacă nu cumva am greşit salvând ce nu merită sălvat!… Occidentul!… îl vezi şi tu!

— Vă consideraţi un nicador?

— Eu nicador? Cum să fiu nicador?! Nicadori au fost numai trei.

— Nu, cuvântul nicador trebuie folosit cu un alt înţeles, mai general. V-o spun eu ca specialist în cuvinte, în vorbe goale! *Nicador* trebuie să devină substantiv comun! Genul masculin, numărul, numărul cât mai plural şi cazul subiect, nu obiect al istoriei! Să facă pereche cu *kamikaze*.

Nicadori au mai fost şi decemvirii, când s-au dus toţi zece peste amărâtul de Stelescu, toţi zece ăia care fuseseră în acelaşi cuib de camarazi exasperaţi de trădarea

celui mai bun dintre ei, şi s-au simţit cu toţii vinovaţi de rătăcirea necamaradescului Stelescu…

Ar fi fost arhisuficient unul dintre ei şi un singur glonţ ca să ucidă pedepsitor şi eficient! Dar nu acesta le era scopul ultim!… Al nicadorilor decemviri faţă în faţă cu reacţiunea ocultă care pusese la cale, pe mâna Stelescului, vânzător de propriu-şi suflet, asasinarea laşă a Căpitanului…

Toţi zece s-au prezentat ca să apese pe trăgaciul revolver şi toţi zece predându-se apoi izbăviţi poliţiei, dând astfel omorului, prin jertfa lor, căci jertfă a fost – omorul ca jertfă de sine, dă-ţi seama, unchiule…

— …omorul ca jertfa de sine a asasinului?!…

— …o semnificaţie pe care omorul nu o mai avusese până atunci, o semnificaţie al cărei nume încă nu există în vreo limbă a pământului.

— …omorul ca jertfă de sine a asasinilor?!… La ce te-ai gândit?

— Păi se duc zece inşi peste Stelescu, în spital, unde amărâtul se ascunsese… Zece inşi cu un singur revolver, nu m-aş mira să fi avut un singur cartuş, un singur glonţ!

— Chiar aşa a fost!

— Şi după aia se duc toţi zece şi se predau la poliţie… Nu s-a ştiut niciodată cine a apăsat pe trăgaci!… Ei au susţinut că noi toţi l-am împuşcat, a fost camaradul nostru, camarazi din acelaşi cuib şi a trădat!… Ciudat mesaj, ciudată semnificaţie…

— Ca să vorbesc şi eu ca tine… adică ex cathedra, aş zice că băieţii aceia au vrut să se înţeleagă care sunt răspunderile sfinte ale camaraderiei!… Se simţeau vinovaţi pentru crima camaradului lor… Vinovaţi că nu l-au simţit pe nevolnic, că-i incapabil să ducă pe umeri povara camaraderiei…

— Decemvirii – alt cuvânt ce merită să-l facem substantiv comun, ne transmit un mesaj despre supremaţia

eticului! Nu a instinctului tău, personal, de dihor, de conservare şi de supravieţuire! Ci a celui comunitar, gentilic, naţional, etic, de neimaginat în lipsa amintitei supremaţii şi excelenţe a dumnezeiescului din tine! Fără aşa ceva nici nu merită să nu pierim! Ori să ne mai numim în vreun fel, români cu atât mai mult!

...Şi tot nicadori se cheamă că au fost şi cei care, după ce l-au executat pe criminalul fără egal, pe Armand Chioru de Călinescu, la Sfântul Elefterie pe pod, s-au dus de bunăvoie şi nesiliţi de nimeni, flăcăi cu toţii nenuntiţi, s-au dus, aşa cum nu fac ei vreodată criminalii criminali, ci numai de sentimentul onoarei şi al demnităţii faptei lor siliţi, s-au dus să se predea, la Casa Radio mai întâi, ca să dea Ţării de veste vestea că încă mai palpită pe undeva nădejdea şi credinţa în justiţie şi în Ţară! în justiţia legionară! Altă nădejde nu mai există!...

Aşa ceva, onorată asistenţă, vă conjur să pricepeţi că înseamnă să muţi, să extinzi categoria fantasticului, accesibilă imaginativ numai în ordinea fizică, materială a lumii, şi să zbori, de-un par exemplu, cu viteza gândului ori să hoinăreşti ubiquu pe toate cărările universului, s-o muţi pe cumătră categorie, pe fantasticul în opera lui Mircea Eliade, să-l muţi în planul moral, al sufletescului, al intensiunii noţiunii de om om! Înnobilând-o, futu-i mama ei de noţiune şi de om, mult peste ceea ce părea şi ştiam cu toţii că este deplinătatea ei, comportamentul evanghelic (nu, n-am spus christic!) al omului! Legionarii, prin nicadori, l-au depăşit! Şi prin toţi camarazii care nu s-au lepădat de Căpitan şi de Neam şi de însuşi domnul Iisus, măcar să fi cântat cocoşii şi-a şaptea mia oară! Ăştia, domnilor juraţi, au fost legionarii! Sfântul Apostol Petru (la nevoie, şi Pavel) au fost mici copii, pionieri începători şi ezitanţi, fofilându-se eficienţi şi umili printre neoamenii din jur, sfiindu-se că nu-s şi ei!

— Pe vremea când erai legionar, acuzat Simion

Ghinea, ce mama dracului făceai?

— Am fost legionar şi de-atunci legionar am rămas şi legionar o să mor, în vecii vecilor. Amin!

Nicador fiind aşadar numele concepţiei legionare, româneşti, despre dreptul de a lua viaţa altcuiva. Când, în ce împrejurări, cu ce condiţie şi în ce complex de cauze gestul înfricoşător, halucinant, de a lua viaţa cuiva, a unui om, nu mai este păcatul de neiertat al lui Cain?… Ci actul de luciditate al lui Abel, căci din Abel se trag nicadorii, legionarii legionari!

Din Abel, păstor mioritic, când pricepe Abel ce vrea să facă din nou Cain cel Hain şi gata! se rupe ceva în el şi nu-l mai poate îngădui şi-a paişpea miliarda oară să spurce frăţia lor de sânge şi de-o mamă! Şi abia acum, exact pe măsură ce mă ambalam, pricepând şi eu că, da, domnilor, acestea sunt crimele, aşa-zisele crime ale legionarilor, care l-au pus la zid pe frăţiorul trădător de neam, pe Duca sau Stelescu, pe Chioru cu Gavrilă al său, şi pe alţi câteva zeci de Câini, nici vorbă că pe toţi, nu credeţi, onorată asistenţă, că-i sosise şi nefârtatelui ceasul să dea socoteală?! Sau măcar sosise clipa astrală de deşteptare a lui Abel, sătul să fie la nesfârşit victima celui rău şi viclean! Oricât ţi-ar fi de frate!…

Căci Cain nu se mai mulţumeşte cu viaţa ta, ci vrea să piei cu neamul tău cu tot! E mult prea mult, şi-a zis Abel şi mintenaş s-a făcut nicador, legionar!… N-a prea avut de ales!… Vă e greu să pricepeţi?… Cred şi eu, cât de multe minciuni aţi înghiţit până azi! Bine v-au mai îndopat! Nu mai încape nicio fărâmă de adevăr în căpşorul vost'! Eh, unchiuleţule, ce le spun acasă, când mă întorc, nicadorilor din Ţară şi din mahalaua Cuza Vodă, care vor cu tot dinadinsul să mai existe? Sunt semne sau porunci că va fi iar nevoie de noi?

Şi gâfâiam de parcă urcasem Omul tot într-o fugă.

— Mai poţi?

— Nu mai! Sunt sfârşit di tăt! continuă matale! mai e nevoie, bre, de nicadori?

— Nepoate, dragă, pui întrebări al naibii de grele şi departe la dracu-n praznic de întrebările pe care le aşteptam eu de la tine!… Auzi la el: dreptul de a lua viaţa cuiva… Uite, îţi dau câteva mii de dolari şi caută pe cineva dispus să mă împuşte pentru banii ăştia sau mai mulţi. Îţi face Niţă cunoştinţă cu câţiva portoricani care din asta trăiesc!… Poţi să le dai câţi bani vrei tu, dar n-or să facă târgul!

— Cum aşa?

— Pe lângă bani mai trebuie să le dai o motivaţie!

— Adică?

— Să le demonstrezi că eu sunt un nenorocit de boşorog care m-am dat la nevastă-ta sau mi-ai împrumutat nişte bani şi nu vreau să ţi-i mai dau înapoi, deşi contul meu din bancă e de zece ori cât suma datorată…

— Ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Că nimeni nu omoară fără să fie încredinţat în sinea lui că face astfel dreptate!… Un act de justiţie! Nici măcar portoricanii!

— Adică nu e nimic deosebit în ce au făcut nicadorii legionari?… Eu aş fi zis că în gestul lor, nicadoresc, se află esenţa legionarismului!

— Gestul lor nicadoresc… îmi place cuvântul. Eşti mare meşter de cuvinte…

— Vorbe, nene Dumitre. Vorbe, nu cuvinte!

— Ce am făcut noi, la Berna, nu a fost gest nicadoresc!… Deşi, dacă geanta lui Seţu, de şofer şef de ambasadă şi de reţea KGB, ar fi fost goală şi n-ar fi conţinut lista de parlamentari franţuji pe care KGB îi agăţase de nas şi făcea cu ei ce voia, am fi păţit-o rău de tot dacă nu găseam lista.

— Şi de ce aţi riscat?

— Pentru că informaţia ne-a venit odată cu parola. Cu

una din parolele din Catalogul de care ţi-am vorbit.

— Unde se află acum Catalogul?

— Este cea mai proastă întrebare pe care puteai să mi-o pui!

— Nu voiam decât să ştiu dacă se poate verifica o parolă, dacă într-adevăr se află în catalog, cu numărul 22.

— Ce parolă?

— *Cine-i tânăr şi voinic*
Iese noaptea pe colnic
Fără par, fără pistoale
Numai cu palmele goale…

— A cui este parola asta?

— A mea!

— A mea… Cu ea m-aş înscrie în corpul de Prieteni ai legionarilor! Se mai fac înscrieri?

— Mare şolticar eşti, măi, Oane! Semeni bine cu mama, săraca! Să mergem!

— Nu am lămurit mai nimic!… E încă devreme!… Măcar cu e nicadorii! Vreau neapărat să pun în circulaţie internaţională cuvântul nicador. *Are şi* o sonoritate teribilă! Ni-ca-dor!… Are şi înţeles: ni, adică „nimic”, nu-i ca, ca dor… Ca *dorul nostru*… Nicadoru’. Fantastic *cuvânt*! Cu Duca ce-au avut?

— Duca a făcut atunci nişte greşeli uriaşe… Mai întâi că nu le permitea aromânilor, izgoniţi din Grecia pentru că se declarau aromâni, şi nu greci, nu le permitea să vină în Ţară, în Cadrilater. Stăteau bieţii machidoni pe cheiul din Salonic, să-şi bată joc de ei toţi grecoteii că, iată, ei se consideră ei români, dar guvernul român îi doare undeva de ei!… Şi câţi erau? Câteva sute… Asta-i una la mână!… Doi la mână: lui Duca i s-a cerut să accepte intrarea în Ţară, încetăţenirea deci, a trei sute de mii de…

— Trei sute de mii? Poate trei sute!

— Nu! Nu trei sute punct, ci trei sute de mii! După

alţii, ar fi fost vorba de şaizeci de mii de familii – ceea ce cam tot aia înseamnă!…

— I.G. Duca era atunci, la sfârşitul lui 1933, prim-ministru al României şi, mai trebuie precizat, onorată asistenţă de ignoranţi, România era datoare o mare sumă de bani către finanţa mondială şi nu putea să plătească nici măcar dobânda!

— Pentru cine trebuie precizat?

— Pentru telespectatori!… Aşa că, ca să i se amâne României plata datoriei, i s-a cerut să-i primească pe acei 300.000 de evrei!… Veniţi de prin Polonia; Rusia… Evrei, dar nu evrei şi atât, ci evrei care mai de care mai bolşevici, mai troţkişti şi mai internaţionalişti, alungaţi cu şuturi în cur din Germania şi Polonia de comunişti ce erau, nevindecabili şi puşi pe răsturnat, la comanda Moscovei, guvernele naţionale! Activişti ai Cominternului, ai Internaţionalei antinaţionale! Asta erau în primul rând! Şi abia apoi, în al paişpelea rând şi ultimul, erau evrei! Iar năpăstuit de soartă, de ghinionul de a se fi născut iudeu şi de antisemitism năpăstuit, niciunul, ca să zici să-ţi fie milă creştinească de ei, căci şi-o căutaseră cu lumânaşterea mamii lor de cominfernali ce erau!

Ăştia erau aşa zişii evrei cu care ne fericea şi de care se îngrijea, îngrijorată nevoie mare, marea finanţă occidentală! Trei sutare de mii de agenţi ai antiromânismului. Şi când spun antiromânism îi număr la români şi pe evreii pământeni – de care azi nu mai suflă nimeni o vorbă, alde Steinhardt şi Graur, care trăiau bine merci în România de câteva generaţii şi nu ar fi dat pentru nimic în lume apa Bahluiului pe râul Iordan şi nici Marea Neagră pe Marea Moartă cu manuscrise cu tot! Deci ăia trei sute de mii nu erau evrei, ci erau agenţi ai bolşevismului şi atât! Punct!

— Lucru de care s-a cam aflat, l-am aflat şi noi şi am decis că, dacă Duca va face ticăloşia asta, îl vom pedepsi,

ca pe un trădător de Ţară şi de Neam!

— Bine, dar datoria nu trebuia plătită?

— Era o datorie de care se făcuse responsabil guvernul, partidul liberal! Nu Ţara! Şi nici Neamul, neam de neamul nostru, pe care urma să-i coste Dumnezeu ştie câte necazuri de la cei 300.000 de venetici, niciunul pripăşit cu gânduri mai bune!

— 1 s-a comunicat şi lui Duca sentinţa tribunalului legionar?

— Bineînţeles! A fost trimis generalul Cantacuzino, Grănicerul! Şi i-a spus-o clar: „Măi, Gheorghiţă, să ştii că băieţii te împuşcă de-ţi merg fulgii dacă accepţi târgul cu nenorociţii ăia de masoni!” Ştia generalul că bietul Gheorghiţă Duca nu avea de ales. Era mason şi doar de aia ajunsese şi prim-ministru. Aşa că, la data cuvenită, a semnat, s-a întors acasă palid ca un mort ce era deja şi i-a spus soră-sii: mi-am semnat condamnarea la moarte!…

— Martor a fost Constantin Boceanu, marele boier!… Oare-şi dădea seama cât de corect se exprimase? Căci despre aşa ceva era vorba, despre o condamnare la moarte! O condamnare! Extrem de legitimă, chiar dacă nu legală!

— Sublinierea ta este foarte binevenită!

— Cei trei nicadori s-au prezentat la întâlnirea cu primul ministru, cu condamnatul la moarte, pe peronul gării Sinaia, unul dintre ei a scos revolverul şi l-a slobozit în pieptul plin de decoraţii al marelui om de stat. În câteva secunde, pe peron n-a mai rămas ţipenie de om, în afară de cei trei nicadori şi victima lor! Publicul, care asistase fără voia sa la execuţie, s-a făcut nevăzut în graba cea mai mare. Băieţii, era vreunul de la „Mircea”?…

— Nu!

— Băieţii au mai stat puţin, aşteptându-l pe şeful postului de poliţie. Gara Sinaia avea aşa ceva! Era gara în care cobora oricând însuşi regele României! Şi şeful

postului era la postul său, dar nu voia cu niciun chip să iasă, când a aflat ce s-a întâmplat! Aşa că băieţii s-au dus ei spre poliţai, să-l informeze ce şi cum au făcut!

— Să se predea!

— Când a văzut asta, domnul poliţai a rupt-o la fugă în direcţia în care mergeau pe peron, în pas cadenţat, şi cei trei camarazi. Nu l-au mai putut ajunge şi, atunci, cu primul tren, au plecat spre Bucureşti, au coborât în Gara de Nord şi aici, slavă Domnului, au avut cui să se predea! Ocazii de a se face nevăzuţi având însă cu carul! Nu s-au folosit de niciuna… Şi toţi trei, băieţi tineri, cu drag de viaţă…

— Ai omis un detaliu… Dintre cei trei nicadori, numai unul era înarmat…

— Numai unul?… Bravo! Care?

— Nu are importanţă!… Ceilalţi doi şi-au însoţit camaradul neînarmaţi, ca să dea greutate morală faptei lor! Ca să se ştie că nu fac o crimă, ci un act de justiţie! Şi ca să împărtăşească soarta camaradului lor…

— Care nu avea niciun merit deosebit şi nicio vină deosebită, ci doar se întâmpla a fi el şi nu altul, dintr-o mie posibili, executantul unei sentinţe, justă şi inevitabilă în virtutea unor adevăruri eterne! Prezenţa lor, a celor doi camarazi neînarmaţi, sublinia caracterul impersonal al gestului. Era un gest comunitar, naţional! Al neamului! Un gest *etnologic*!…

Oho-ho! nene Dumitre! Dar acest amănunt, şi el ascuns cu grijă atât de duşmanii legionarilor, cât şi de prostia aceloraşi legionari, care habar nu au să-şi pledeze cauza, este un gest fantastic! Care face şi mai mare distanţa, pe verticală, între nicadori şi kamikaze! între nicadori şi decemviri şi restul lumii!

— Ai dreptate!… Nu prea ne dăm seama ce-a fost de capul nostru!… Oamenii kamikaze, gesturi kamikaze, e plină presa de ei. Şi lumea! Chiar aseară i-a mai dat pe doi,

la televizor, din Palestina!

— Dar nicadorii sau deemvirii nu s-au mai ivit nici înainte de legionari, nici după! E un moment unic în istoria lumii şi este un moment unic şi eminamente românesc!… în ordinea morală, absolut fantastic!

— Tare sunt curios să văd dacă mai poţi adăuga ceva! mai zi!

— Că toată povestea asta ne arată ce înseamnă să fii *nicador'*. Repet – şi am făcut-o tare, de s-a auzit şi pe celălalt mal: *ni-cadoor*! De peste râu, americanii îmi zâmbesc şi-mi fac cu mâna. Se pare că au înţeles şi sunt de acord! Băieţi de treabă.

Ca şi Svetlana, peste vreo săptămână, două, când îi voi povesti şi ei ce soi ciudat de camarazi a mai avut şi neică nenea nea Mitică Dumitraş al meu. Iar ea, dânsa, nemaipomenita de ea:

— Nicador… Nicador? Nu-i cuvânt spaniol? Picador, matador, încununându-le, ca un nec *plus ultra*, nikadorii, cu k, kapa, ai domnului Şeitan! Mi-ar fi plăcut să scriu despre ei! Nikadori? Sună fain de tot. Mai există?

Să n-o iei la palme?! Aude acum două minute pentru prima oară cuvântul, *nicador*, şi cătai zice *peşte* se duce la cel mai mare fix în miezul înţelesului, găsindu-l sau inventându-l ca pe bună ziua? Cu câtă simplitate şi adresă…! Făcându-mă să pricep dureros de limpede şi încă o dată diferenţa dintre transpiraţia a care put ca o putoare de când mă ştiu şi inspiraţia zveltă şi uşoară, a altora, fără să mai şi asude, dacă, deh, Doamne, facă-se voia Ta, le-ai fost Tu hărăzit să facă în jurul lor, aidoma Ţie, atât de simplu, ca şi când ar respira, lumină, fiat, et fecit lux că se găsi Svetlana, din prima, să lumineze ea în văzul universului cuvântul cu care eu mă căzneam de ani de zile să-l explic plimbărindu-l prin bătătura casei, când el, iată, irumpe din nou în înaltul cerului universal! Fără voia şi ştirea mea nătângă! Lăsându-mă mocan la linie!…

Picador, nikador… Matador, nikador… Toreador, nikador… Păi sigur că da! Ca să vezi ce înseamnă, domnule, să faci parte din poporul ales?! ăla autenticul! Al inspiradorilor! Ce simple sunt toate pentru ei… Nike, nicador… Adică victoriador… Lor, deci, le aparţine viitorul! Soluţia izbăvitoare! Victoriadorii! Legionarii victoriadori!… Românii nikadori! Doamne, cumva bat câmpii cât de tare? …

Duzina, drăguţă, duzina te mănâncă! Ce mă tot strofolcesc atâta?!… Duzina, Ioane, şi nu te mânia căci n-ai pe cine!… Taci şi bucură-te de norocul de a nimeri şi tu când şi când în preajma celor aleşi de bunul Dumnezeu să-i poarte în lume lumina Luminăţiei Sale! Bucură-te şi ţine-ţi gura aia puturoasă! Ce mai vrei cu-a tale vorbe năclăite de sudoare?!… Mucles!

— Mai trebuie însă să le spui cât de tare i-a speriat pe marii corupţi şi trădători de Ţară ideea că legionarii au înfiinţat un tribunal care îi va judeca fără ca ei să-i mai poată cumpăra pe judecători, aşa cum erau învăţaţi s-o facă! Ideea că undeva, fără adresă, fără firmă şi frontispicii cu zeiţajustiţiei ţinând în mână, legată la ochi, cumpăna imparţialităţii, şi alte simboluri mincinoase, nişte tineri fără niciun cont în bancă, dar cu inima doldora de cele mai aprige avânturi, îi vor judeca pe toate marile caiafe, îi vor judeca pe toate părţile şi nu se vor juca deloc cu sentinţa pe care o vor da!…

Nu se vor încurca în niciunul dintre miile de subterfugii avocăţeşti care-l ajută pe cel cu bani destui să scape de orice răspundere în faţa legii, chiar şi atunci când sentinţa apucă să fie dată! Rămâne pe hârtie, iar executarea sentinţei la calendele greceşti!… Asta era justiţia românească!

But Justiţia legionară, care părea o joacă de copii, s-a arătat deodată că funcţionează. Mult mai bine decât cea oficială!… Asta a fost marea spaimă pe care am trezit-o

noi! Şi mai ales ideea de a începe curăţenia în Ţară de sus în jos! începând cu primul ministru!... Cu regele chiar! îţi dai seama că în România ar fi încetat politica să mai fie cea mai grasă afacere? îţi dai seama că în felul acesta ni i-am făcut duşmani pe toţi?... Toate partidele! Toate puşlamalele! Toţi aşa zişii oameni politici. Liderii!... Mai puţin Maniu şi Gheorghe Brătianu...

— Căpitanul le-a spus-o verde în faţă, în Parlament: imediat după victoria legionară obţinută în alegeri, în alegeri democratic ţinute, toţi delapidatorii banului public vor fi chemaţi să dea socoteală în faţa tribunalelor – tribunale legionare, se înţelege...

— Văd că cunoşti bine subiectul!... De unde-l cunoşti aşa de bine?... Nu ţi-a fost frică?

— Cine-i tânăr şi voinic iese noaptea pe colnic fără par, fără pistoale, numai cu palmele goale!...

— Bată-te Dumnezeu să te bată!... Hai acasă! Nu mai avem timp de pierdut! Treci şi împinge la şareta mea!... Atât mi-a mai rămas din toată herghelia lui străbunicu! Armăsarul de Ioane Şeitane!... Dii, căluţ!

Arma-sarul a spus?! Nu armă-sarul?... De ce?

— Şi ţine minte ce-ţi voi spune până la maşină! Că nu m-ai lăsat să-ţi vorbesc ca lumea! M-ai zăpăcit cu întrebările tale!... Şi mai încet puţin... Niţă a făcut o treabă grozavă! A aflat tot ce era de aflat!... Dar ce a aflat este cumplit!... Au căzut la pace în privinţa lui Ceauşescu. E ca şi semnată sentinţa. Mai rămâne să se întâlnească cele două caiafe... La cine mă refer?

— La Georgică şi la Mişa...

— Îţi merge mintea!... Se vor întâlni în curând ca să-şi dea oficial OK-ul. Dar hotărârile sunt deja luate. De comisiile mixte de mari experţi! Mari criminali! Trebuie neapărat să te întorci acasă!

— Păi nu mergem acasă acum?

— Da, mergem ca să începi să-ţi faci bagajele pentru

acasă! Pentru acăsică la tine! De care mi se face aşa un dor!…

— Mie, nu!

XXVII

Mie nu mi se face deloc dor!… Mai am atâtea altele de făcut la New York! îmi caut caietul, cu notele, adnotările făcute în avion, când mă plictiseam de moarte la ideea să mai întârzii câteva zile, cel mult o săptămână! la dracu-n praznic, la New York-ul mă-sii… în America! Au trecutânsă trei. Trei săptămâni! Nu zile!… Şi din ce mi-am notat atunci, fără să mă mai uit în carnet, ştiu bine că cel mai nefăcut rămâne ce nici măcar numi pusesem în cap să fac: s-o lucrez pe Svetlana! E trecută pe listă, fără să bănuiesc ce m-aşteaptă, săracu' de ea şi de mine, uite-o, cu menţiunea, în paranteză, Cioran. Cioran *şi* atât. Nici vorbă de…

Am să-l caut la Paris să-i dau raportul. Ce-o să se mai mire!… Cum o să reacţioneze dacă-i voi spune că… că ce? Că doar încă n-am… N-am reuşit să…! Să o! Poate în România, dacă va veni, aşa cum s-ar părea!

Ce-ar fi să plecăm de aici împreună, o escală la Paris, ca să-l vizităm împreună pe marele activist al deznădejdii noastre şi fără voie codoş al Zveltaneţei Sale?!… închiriem o maşină până la Viena, pe drum vom înnopta într-un motel germănesc… Nu, e prea stupid s-o începem în Germania! într-un motel!…

Ştiu eu unde ar fi cel mai, dar asta ar însemna să aştept, să aşteptăm – aşa, mamblegule! bagă pluralul! cel obişnuit, nu al majestăţii, ci, cel mult, al svetlaneţei sale, dar care mă include, ah, neapărat să mă includă, include-mă, femeie! Include-mă odată! Şi încă o dată! Că nu mai e chip să aşteptăm, aşa, să aşteptăm până la vară, leliţă Svetlană, Mamaia, lună plină, marea ca uleiul, iar peste umăr, dacă se va nimeri o noapte fără lună, ar fi şi mai fain aşa, fără, ca să ţi se vadă toate stelele de pe cer, spuzind

patul mişcător al nunţii noastre!... Mişcător molatec şi negru de atâta noapte!

Mda! mai sunt şi constănţenii din New York!... Exclus să mă întorc fără să-i văd... Mai este, iată, şi pişicherul de Radu.

DRP-ul! De ce oare s-a ferit Nené să ne vedem cu el? Nu mi-a spus-o clar, dar am simţit. Am simţit că nu vrea să se vadă cu Radu! Asta-i treaba lui Nené, eu am toate motivele să-l caut şi să nu plec din America fără să-l văd! Am să-i dau chiar acum telefon. Dacă e ordin, e ordin şi nu se discută! îmbarcaaa-rea! Dar, să ne înţelegem! nu înainte de a epuiza agenda!

— Mister Dumitru Radu Popa? mă miorlăi eu la telefon, să nu-mi recunoască prea uşor vocea.

— Hai, măi, Ioane! De când aştept să mă suni!

— Ştiai că-s aici?

— Cum era să nu ştiu?! Citesc şi eu ziarele, mă mai uit şi eu pe la televizor, măcar la buletinul de ştiri! La telejurnicu' nostru! Dar n-au anunţat cât vei mai sta! Cât?

Nu-mi dă voie să mai amânăm decât până mâine la prânz, când musai să ne vedem şi-mi alege el locul, dintre puţinele locuri pe care eu le cunosc. Este încă şi mai grăbit ca-n România, şi discuţia noastră se încheie neîncepută. Pe mâine!... Pe mâine, pe mâine, dar până la ce oră?... Căci mai sunt şi constănţenii şi mai ales Svetlana!... Nu răspunde la niciunul din telefoane... Dac-o găseam, ce i-aş fi spus totuşi?

Să-l sun pe Tauru, a rămas să-i convoace el pe toţi, pe toţi băieţii de la Mircea rezidenţiali în capitala lumii. Pe toţi tomitanii din Neviorc. De ce i s-o fi părut ciudată ideea mea?! N-aveţi şi voi o zi şi un loc în care să vă vedeţi o dată pe săptămână? Aşa cum aveam în Bucureşti, la „Dunărea", în fiecare duminică la ora 11?

— Nici măcar o dată pe an! a oftat Mitică. Mitică Ceabuca.

— Domnule, eu am venit aicea din ordinul tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu misiunea de a vă organiza. E prea multă debandadă în diaspora românească! Trebuie să începeţi prin a vă fixa o zi şi un loc pe lună – pentru început, pe urmă ridicăm frecvenţa la una pe săptămână, una mică, la botu' calului măcar, că pe urmă vedeţi voi dacă vă lungiţi sau o faceţi lată! Greu e să vă vedeţi, să vă întâlniţi, că nu-mi fac eu griji despre partea închinării de pahare ce o să iasă! Ce-o să urmeze!… Parcă mi-a fost gura poleită! Poleită cu sheet! *de*-al lor! Doamne, ce-a putut să iasă…

Imprudent şi nenea Dumitru! Când a aflat că mă întâlnesc cu băieţii de la Mircea, ce-a crezut el că sunt ăştia?! Lactovegetarieni!… Cine l-a pus să mă avertizeze că la New York n-ai unde să termini un chef! Dacă e nevoie, poţi să-i aduci aici pe băieţi! Pe băieţii de la Mircea! El i-a vrut! Nenea Dumitru! Tu l-aş voulu. George Dandin!

Îi sclipeau ochii de plăcere la ideea că i-aş putea umple casa cu derbedeii de la Trei Papuci. N-am avut încotro! Câte plăceri puteam eu să-i mai fac unchiului Sam al meu?… Numai lui văru' Niţă nu părea să-i surâdă ideea! Deh! Săracul! El n-a mai apucat să termine liceul la Mircea. Nu l-au mai primit în clasa a VIII-a. Din cauză de bandit de tată ce avea! Să fii constănţean şi să nu faci liceul la Mircea este ceva care te marchează pe toată viaţa!…

De fapt este invers!… Toate sunt, încep să fie, invers în capul meu de cum încerc să-mi aduc aminte ce-a fost până azi dimineaţă, mai spre la prânz, când s-au îndurat nenorociţii şi-au început s-o întindă fiecare pe la casa cui ne are! Numai eu am rămas la vatră şi încerc să-mi repar agenda, dată peste cap de filoxera de azi-noapte!… Mă uit în jur şi tare mă mir că nu văd pereţi dărâmaţi, uşi sărite din ţâţâni…

S-o luăm, aşadar, mai uşurel! A fost doar ziua mea cea mai lungă din America de Nord, New York City… La început, la început, pe la ora 12, a fost numai Radu… Radu mamii şi Dumitru Popa… Totul părea normal şi în spiritul legii! Ne-am întâlnit ca doi băieţi cuminţi şi de treabă, cum am fost cândva amândoi, în colţ la La Mamma.

Pupături, îmbrăţişări, plesne, hohotim şi nechezăm amândoi cât putem de tare, degeaba ne aud nămeţii care, în aglomeraţia aceea, fac loc în jurul nostru, ring încăpător pentru dezlănţuirea de pupături, îmbrăţişări, plesne şi alte ho-hohote. Când să intrăm în repriza a treia de pupături, îmbrăţişări, plesne şi alte minimi. Doamne, câţi ani au trecut şi ce şi-au mai bătut joc de noi amândoi, dar ne ferim s-o mărturisim, intervine să ne despartă, dar nu arbitru de ring, ci o muiere, cine naiba este şi ce vrea? Ne priveşte zâmbind şi cu ochii beliţi de mirare:

— Vai, vorbiţi româneşte?

— Nechezăm româneşte! îi răspunde Radu. Ni-ha-ha!

— Vai, de când n-am mai auzit pe cineva vorbind româneşte! Şi încă pe Broadway!

Nici nu mai ştiu de ce să mă mir mai tare! De muierea asta, destul de nostimă, sau de Radu al meu, cum de i-a venit să-i spună că nechezăm, harmăsarii de noi! Exact aşa cum îmi trecea şi mie prin minte că se întâmplă! Ni-ha-haaa! Ni-ha-haaa!…

— Îl aştept pe soţul meu, e tot român! Vai, dacă v-ar auzi şi el vorbind româneşte!

— I’m sorry, dragă doamnă, dar noi doi n-avem *time* de pierdut! *Time is vine*! Avem lucruri mai importante de făcut! Nu, frate Ioane?!

— Vai, Ion vă cheamă?!… Vai, ce frumos! Ion?

— Da!

— Mioara!

— Radu!

— Vai, ce întâmplare! Un minut dacă mai staţi… Radu

îmi face semn discret să nu accept. De ce?

— Doamnă, ştiţi cum e cu timpul la americani!

— Vai, dar noi suntem români!

— Am fost, doamnă! *I'm sorry'*. Am fost, e foarte adevărat, dar ne-am făcut bine! Ne-am lecuit! Vai, dar asta e! Şi să vă spun un secret: din fericire! Ne-am lecuit!

Biata femeie nu pricepe nimic! Eu, nici atât! Ce naiba se întâmplă. Hai! îmi face Radu semn.

— Vai, o clipă! Soţul meu a sosit! Uitaţi-l! E pe partea cealaltă! Un moment, să treacă strada!

— La revedere, doamnă!

— O clipă!… Miţule! Miţule! şi semne disperate spre trotuarul celălalt, aflat la vreo zece kilometri!

Miţule!… Să auzi strigându-se Miţule *pe* Broadway… Şi încă o dată, disperată, rănită de moarte, parcă, Miii-ţu-*le*! *Cine o* fi nefericitul miţ? Stai, domnule, să vedem despre ce e vorba!

— Ioane! îmi şuieră Radu la ureche. Să nu fie o înscenare! O provocare! Habar n-ai tu!

— Ce înscenare, domnule?!

— O diversiune!

— A cui, domnule?

— Mă mai întrebi a cui? 'Ş copil?!

Măi să fie! Ce-i cu mine? Ce-i cu Radu?

— Vai, Miţule, repede, repede! Dumnealor sunt români, Miţule, închipuie-ţi!

— Bună ziua!

— Soţul meu… Domnul Ion, închipuie-ţi, Ion îl cheamă, Miţule! Şi domnu' Radu!

— Domnul Ion? se miră Miţu şi se caută prin buzunare de… de revolver? Nu, de tocul de ochelari, şi-i pune pe nasul minuscul şi se holbează la mine:

— Ioan Şeitan?

Cu ochelarii pe nas, Miţu devine în numai câteva secunde Miţă Spăriosu!… Asta da, minune!… Poc! Poc! alte

îmbrăţişări, pupături, plesne, hohote şi nechezături harmăsăreşti! Spre uluirea Mioarei şi consternarea lui Radu, pe care nimic nu-l miră pe lumea asta! Ci numai îl nemulţumeşte. Le fac eu cunoştinţă: Mihai Spăriosu, camarad de muncă patriotică la Ciocârlia de Sus!

— Şi de corigenţă la sport!

— Exact, aşa ne-am cunoscut! Domnul Dumitru Radu Popa!

Care însă refuză să-i întindă Miţului mâna!... Le duce pe amândouă la spate:

— Hai, domnule, că e cusută cu aţă albă!

— Ce vreţi să spuneţi?

— Domnule, eu n-am nimic cu securitatea, n-am nimic împotrivă! Vă înţeleg foarte bine!... Dar există o limită, a bunului simţ, chiar şi pentru securitatea română!

— Domnule Radu, nu vă permit să-i vorbiţi aşa soţului meu!

— Dar poate că dânsul îmi permite!... îmi permiteţi?

— Aveţi noroc că sunteţi prietenul lui Ion! Chiar ţi-e prieten?

— Nu m-am îndoit niciodată!... Dar, Radule, ce-i nebunia cu... Ce ţi-a venit să te superi?!

— Nu m-am supărat, dar nu admit să fiu luat drept prost! Tu admiţi?

— Şi de ce trebuie să ţipi aşa de tare?

— Pentru că ăsta este singurul lucru pe care nu-l admit: să fiu luat drept prost! Şi iar ţipă, făcându-i pe americani să ne ia la ochi, câţiva s-au oprit să vadă despre ce e vorba! Chiar:

— Despre ce e vorba, domnule?

— Asta vreau şi eu să aflu: al cui telefon este urmărit de băieţii cu ochi albaştri? Al meu sau al tău? Al cui, Miţule?! De unde ai ştiut de întâlnirea mea cu domnul Ion, Miţule?!

— Nu vă permit, domnule! Numai eu am dreptul să-i

spun aşa soţului meu! Miţule! Şi ţipă, domnule, ca o fiară înjunghiată…

Speriaţi, trecătorii trec mai departe, risipindu-se din preajma noastră, numai unul, cu nişte ochelari negri, de soare, şi cu un rânjet în care îşi arată fasolea rară din gură şi gălbejită de tabac, rămâne la doi paşi de noi, ricanând satisfăcut. Ne oprim toţi patru, invitându-l, muteşte, să plimbe ursul. Radu i-o şi spune, pe americăneşte, traducând printr-o frază din care înţeleg numai pe *fuckyou*! *Ibi tvoi materii*.

— Ba pe-a mă-tii!… vine răspunsul, mai prompt ca pe Internet. Şi până să ne revenim, ne mai scapă un pumn: Jigodii de români! Nu vă puteţi întâlni fără să vă luaţi la ceartă, care e şi care nu e securist!… De-aia v-a adus Pacepa aici?

— Da’ cine eşti dumneata să…

— Sanchi! Domnul se face că nu mă mai cunoaşte!… Cred şi eu că nu-ţi convine, credeai că aici ţi se va pierde urma, stimabile Rr… Şi, întârziind să-i spună lui Radu pe nume, de unde i-l ştie? insul îşi scoate de pe nas ca pe o mască enormii ochelari, de după care apar ciupiturile de vărsat ale lui Clem, drăguţul! Clement Mârza!… Şi abia acum mă prind şi eu! Şi ne năpustim unul la altul, toţi cinci, într-un final apoteotic de îmbrăţişări, pupături, hohote, plesne, niii-ha-hauri şi lacrimi care mă podidesc fără voia mea. Într-un târziu, către Radu, iar el nu neagă, Banditule! Numai ţie putea să-ţi treacă prin freză aşa nostimadă!

— Nu ţi-a plăcut?

Cum să nu-mi placă?!… Iată, abia acum mi se face dor de Bucureşti, de-ntors acasă, să le povestesc şi celorlalţi, lui Mişco, lui Silviu, lui Bulă, la toţi, ce mi-a făcut şolticarul de Radu! Păi nu merita să-mi fie dor de el?!… Şi de Miţă, de Miţă chiar cel mai mult, nostimă mioară, de unde şi-o fi găsit-o, tot româncă, în puzderia asta de capre

anglo-saxone?

Mda! Mi-a făcut-o, domnul Dumitru Radu Popa, Popa, nu Popescu!… Şi parcă, până la urmă, l-am întrebat şi de Nené ce este cu ei doi, de nu se mai ţin aproape unul de altul?… Şi ce mi-a răspuns?…

Ciudat! Nu mai ţin minte decât că răspunsul nu a confirmat temerile mele, teama că unul dintre cei doi, ori Nené ori Radu, s-o fi făcut în vreun fel vinovat faţă de celălalt şi faţă de anii tinereţii noastre… M-am ales cu liniştea, dar nu mai ţin minte răspunsul, explicaţia din care mi-a rămas acest câştig, niciunul dintre ei n-a fost… N-a trădat! N-a încetat să fie el însuşi, cel de odinioară. Iată, la fel a rămas şi Miţă, şi Clem! Merita să trec oceanul măcar pentru întâlnirea noastră de pe Broadway!… Chiar! Se potriveşte că Radu a ales locul întâlnirii noastre aici, ca să pună în scenă, pe Broadway, living teatru dintre cele mai life, întâlnirea, revederea Şeitanului cu colegii săi de PCR! … Ce i-a mai plăcut lui nenea Dumitru să-l audă pe Radu povestind de şedinţele noastre de partid, de partid comunist, nevenindu-i să creadă şi mereu cercetându-mă, cu o privire repede aruncată, dacă confirm tot ce povestea, cu poze cu tot, Radu. Zăpăcitu!

— Chiar?

— Exact aşa a fost, nenică Mitică!

Căci până la urmă, spre seară, s-a făcut joncţiunea cu grupul de constănţeni pe care Bebe Tauru şi Mitică Ceabuca i-a adunat la *Gambrinus*, să mă revăd cu ei după câţi ani?… Ca mai spre după miezul nopţii, aproape toţi să afluim spre cel mai vechi lemebist din New York!… Aşa le-am făcut invitaţia. Toată seara s-au lăudat care mai de care că a făcut liceul la „Mircea”, profitând că venisem cu Radu şi ceilalţi „bucureşteni” şi aveau în faţa cui să se grozăvească ei cu ce va să zică să chiuleşti de la şcoală ca să cobori la mare, singur sau cu toată clasa!… Ca-ntr-un looping, căci după coborâş ne grăbeam să sărim în mare şi

ne simţeam luaţi de apele cerului şi ridicaţi în slava lumii ăsteia nemaipomenite! Hai să vă duc la cel mai bătrân constănţean din New York! le-am spus, când la Gambrinus într-adevăr nu mai era de stat. Ce-i aia lemebist? s-a mirat, enciclopedizant, Radu. Adică

LMB, i-a explicat Clem, care, ca orice dobrogean, ştia bine ce-i lipseşte din curriculum vitae. Şi făcându-se mai explicit: Liceul Mircea cel Bătrân! Din Constanţa!

— Mai ştiţi careva imnul liceului?

Ne-a făcut de râs nenea Dumitru, noi nici nu ştiam că a existat aşa ceva… Nene Dumitre, nu-mi mai aduc bine aminte tot ce a fost azi-noapte… Dar parcă aş zice că ne-aţi cântat ceva. Ce? Imnul liceului?…

— Da’ ce, a mai putut cânta cineva de tine?!

— De mine?! Dumnezeule, iar mi s-a ruptfilmul! Ce să însemne? Că am cântat şi eu, mai ales eu! Nu, nu prea îmi vine să cred… Ţin bine minte, la prânz, când m-am culcat, după ce a plecat şi ultimul dintre constănţeni, eram obosit, straşnic de obosit, nu beat! Deşi, fireşte, băut! Dar beat, nu! însă filmul, totuşi, iată, s-a rupt!…

— Cine te-a învăţat să bei?…

— De ce?

— Dar nici cu prietenii tăi nu mi-e ruşine!

Mă uit prin jur, toate par la locul lor. N-au spart şi n-au rupt nimic… E supărat nenea Dumitru pe ei?…

— Pe-al lui Nedelcu de unde l-ai scos?

Nedelcu?… Nu cunosc niciun Nedelcu! Nu m-am întâlnit ieri cu niciun Nedelcu! O colegă am avut la Mircea cu numele ăsta, dar coleg, bărbat, prieten, niciunul! Iar eu, ieri, nu m-am întâlnit decât cu băieţii de la Mircea, băieţi plini de viaţă şi de ani, vechiturile! Afară de Albany, toţi s-au trecut mai rău decât mine! Nu? Ce-au mai îmbătrânit, săracii! Ca nişte proşti!

Din oglindă primesc o confirmare densă, ţapănă. Totuşi, au şi americanii ceva bun, pe Jack Daniel’s ăsta!…

Iată, trezia mea are ceva aparte, mă face să mă simt bine în pielea mea şi pe picioarele mele. Cu un uşor neastâmpăr, parcă aş lua-o din nou de la capăt…

A fost şi un Nedelcu azi-noapte, zicea că e şi el tot din Cartalu!

Aşa da!… Sigur că da!

— Eu am insistat să vină!… Nici n-am crezut că-i adevărat când mi-a spus că e din Cartalu… E barman la Gambrinus. *El m-a* întrebat de Cartalu, i-a auzit mereu pe aide mă-sa şi ta-su vorbind de noi, de Şeitani, cică suntem şi puţin rude!… Prin alde Coja! Aşa-i? Şi-n clipa următoare pornesc să se desfacă, foindu-se încet, încetişor, să nu-mi strice tihna din bieţi creieraşii mei, scene tot mai clar legate din epopeea de azi-noapte! Ca nişte gheţuri, când pornesc primăvara zăpoarele… Vorkuta? I-aţi povestit ceva din Vorkuta! Au rămas toţi cu gura căscată!… Nu! Nu-mi spuneţi ce, lăsaţi-mă să-mi aduc eu aminte…

— Ai tu ambiţia asta?… Te crezi în stare?

Nene Dumitre, i-aţi făcut pe toţi băieţii să se simtă grozav!… Mi-aduc bine aminte acum. Mi-au şi spus-o câţiva, la plecare sau pe parcursul maratonului de azi-noapte. Punctul pe i I-a pus tot Radu, la un moment, în auzul tuturor. Deci şi al unchiului Dumitru.

— Cum, domnule, e posibil să existe la New York un astfel de ultraromân şi noi să nu ştim nimic?!… Şi toţi l-au susţinut zgomotos. Super! Hiper!

— A scris vo carte? am contrat eu şi l-am simţit pe nenea Dumitru că răsuflă uşurat, aruncându-mi o privire recunoscătoare şi mulţumită. Dacă nu este în fişierul bibliotecii unde eşti tu mare director, Radule, înseamnă că nici nu există, nenea Dumitru ăsta ot Cartalu!

— Să fii tu sănătos în câte fişiere e trecut domnul Şeitan!

— La fondul secret!

Iar cu Vorkuta e simplu acum să-mi aduc aminte cum

a fost! Eraţi la Vorkuta, ştiam povestea, le-aţi spus-o băieţilor de dragul vărului Nedelcu, om fi fiind veri, cum a scos paraşuta aia de Ana Pauker o fiţuică pentru prizonierii români şi acolo, la ştirile din ţară, a apărut povestea ţiganului primar comunist de la Cartalu, pe care nu l-a mai pătut răbda lumea şi, punând mână de la mână şi talpă lângă talpă, l-au stâlcit la un bal, l-au omorât, nenorocitul, tot satul, totnatul contribuind, care cu un ghiont, care cu un pumn mai în moalele capului sau numai un picior, dat mai mult la întâmplare, căci stinseseră lumina în salonul de bal, şi pe lângă tovarăşul primar, rămas la pământ, mai mult o baltă de sânge decât carne şi oase frânte, mulţi au ieşit de la bal şontorogiţi sau învineţiţi de ceilalţi, deh, se băgaseră prea în faţă ca să dea mai cu sete, au dat ei de dat, dar au mai şi încasat-o, nu de la adversar, ci de la con-militonil…

A căzut vina pe-ai lui Nedelcu, de ei a scris şi ziarul Anei Pauker, iar vestea, ajunsă astfel dincolo de cercul polar, a stârnit numai bucurie printre prizonieri, aşadar, cei de acasă nu se lasă nici ei încăleca şi de liftele bolşevice cu una, cu două. Şi ştiindu-l pe nenea Dumitru că e din Cartalu, au venit cu toţii la el să-l felicite şi să-i ceară amănunte despre primar – fusese, până au venit comuniştii, frizerul satului, un prăpădit, după s-a făcut fiară, dar mai ales despre fraţii Nedelcu l-au întrebat toţi. Şi nenea Dumitru atunci, în ’46, s-a lăudat că sunt verii lui, acolo, deci dincolo de cercul polar, s-a vorbit despre Cartalu şi fraţii Nedelcu!

Şi cuvintele astea, numele Cartalu şi Nedelcu, au răsunat mângâietor pentru prizonierii români. Dar şi pentru ceilalţi! Lupta cu fiara începuse! La Cartalu!… Ne-am uitat cu toţii la urmaşul new-yorkez al nedelculeştilor, emoţionat şi uimit el cel mai tare de ce-i era dat să audă fără să se fi pregătit câtuşi de puţin. Era şi cel mai treaz dintre noi. Atunci. Căci mai târziu, la plecare, era de

departe, s-ar fi văzut şi din avion că este, cel mai bine trotilat. „Vorkuta”? Atât mai putea spune. Exersa, se vedea bine, să nu uite acest cuvânt atât de nou pentru el şi deodată atât de important.

— Ce mică-i lumea! se mai miră o dată nenea Dumitru. O făcuse şi azi-noapte, după ce află de-ai lui Nedelcu, cei de-un leat cu el, cum i-a risipit viaţa prin toată lumea. A mai rămas careva la Cartalu?

Niciunul!

— Şi la Cartalu ce-i acum?... Cine mai trăieşte acolo?

— Moldoveni! I-a adus Ceauşescu să lucreze la CA.P.-uri!... în locul mocanilor împroprietăriţi de statul român în

Dobrogea, după 1880... Deveniţi chiaburi după 1944... Au plecat mai toţi la oraş, la Constanţa, la Bucureşti, mulţi s-au întors pe urmele părinţilor şi bunicilor, înapoi la Braşov sau Sibiu. Câţiva au ajuns, iată, şi-n America!... Asta şi fusese dilema ardelenilor la sfârşit de secol 19: unde să meargă să facă avere? în America sau în Dobrogea? Cei mai deştepţi au ales Dobrogea, care, oricum, era un fel, sau urma să fie, de California a României...

Dar cel mai mult le-a plăcut băieţilor, băieţilor de la Mircea, să afle de la nenea Dumitru cât au fost de daţi dracului prizonierii români! Puşi laolaltă grămadă cu toţi ceilalţi, de prin toată Europa antisovietică, în frunte cu nemţii, numai românii s-au arătat, pe timp de pace sau război, ca slujbaşi ori prizonieri, la fel de neascultători şi de hai-hui, incapabili să cânte în cor ori să bată fără greşeală pasul de front.

— Soldat Şeitan! unde ţi-e capul?!

Bineînţeles că nu aici, unde-mi sunt picioarele cadenţând pasul de marş, marş! Mă gândeam şi eu la un pas de tangou, tangou! Căci, fireşte, n-au lipsit nici amintirile din armată. Dumnezeule, zi-noapte-ziua de ieri şi de azi, face toţi banii de până acum! Măcar pentru atât şi

merita să trec gârla! S-o traversez!

Păcat că nu l-am putut face pe neică Mitică să povestească mai multe de-ale lui, din prizonierat, de după… Oare din cauza mea? Am fost exagerat de băgăcios, de acaparator al discuţiilor şi-al interesului comesenilor, până la saturaţia lor, la plictisul de moarte?! Spuneţi, fraţilor, am abuzat de voi cu obsesiile mele?… Vere Niţă, ia zi-mi, dom'le, ce-a fost azi-noapte, chiar dacă matale, singurul dintre toţi, ai venit acasă după noi, mult după miezul nopţii, iar la ora 6 te-ai scuzat, ţi-ai făcut duşul şi ai întins-o la birou, la Black & White House. Acolo, la Black House are văr-tu ofice-ul? s-au mirat câţiva, mai limpezi la bilă, părând din asta a se înţelege multe! Dar despre asta mai vorbim noi, altă dată. Acum, pe scurt, ce-a fost, vere? Ajută-mă să-mi aduc aminte! Ce-am făcut?

— A fost un one man show, aşa se cheamă pe americăneşte!… Mă rog, atât cât am văzut eu!

— „One man show"?… Să-mi pară rău că n-a fost şi Zveltă de faţă?… Sau mă făceam de râs şi faţă de ea? Zi-mi, dom'le, am fost chiar atât de penibil?

— Nepoate, nici nu ştiu ce-ar merita mai mult ca orice să ţin minte din tot ce-ai spus azi-noapte!… Mă rog, mai spre ziuă…

Îşi bate joc de mine moşul?

Îi râd ochii în cap… De mine îi râd sau chiar i-a plăcut?

— Luaţi-le pe rând! mă umilesc eu, modest şi curios să aflu cu ce piese din repertoriul meu de chef m-am produs în zi-noapte-ziua trecută!

— Ce mi-a plăcut cel mai mult? se consultă nenea Dumitru din priviri cu văru Niţă, acesta nici pe departe la fel de încântat de amintirea atât de proaspătă a lor, a mea total obnubilată. Parcă aşa se spune…

— Cam greu de ales… Dar, totuşi, străbunicul ăla al doamnei tale… A fostei şi moşu' nostru fără pereche, cu

mia lui de cai, dar boier Racoviţă…

— …scris cu ts, Racovit să…

— …aşa, al dumitale…

— …ot Nicoreşti! punctează iar Niţă.

— Asta mi-a plăcut şi mie! Boier Racovit să ot Nicoreşti… Abia acum am priceput ca lumea ce valoare are toată povestea!

Aşa deci!… Le-am turnat şi gogoaşa cu Racoviţă! Nu m-am putut abţine… înseamnă că am băut ceva!

— Cred că e mai fără de pereche şi decât moşu'! Brava lui!

— Asta cred că n-am zis-o eu! Sunt sigur! Oi fi băut eu, dar…

— Asta o zic eu! E teribilă povestea! Cel mai bine a înţeles-o ghizoroiul ăla de bibliotecă!

— Radu Popa?

— A făcut cele mai exacte comentarii!… I-a plăcut şi lui! Băiat deştept!…

— Are şi el un defect!… N-a făcut liceul la Mircea!

— M-ai omorât cu placa asta!

— Cred că un film cu subiectul ăsta… Dar cine să-l facă?!… Se poate face în România?

— Eu n-am prins-o! E povestea cu Frederic Lassalle?

— Frederic Lassalle, mare precursor al lui Karl Marx, Frederic Friedrich Engels, Vladimir Ilici Lenin şi Iosif Visarionovici Stalin!… E din gaşca lui 666!… Face parte din cooperativă!

— Nu se vor înghesui nici americanii să-l facă!… Cui să-i placă la Hollywood de dumnealui boier Racovit să ot Nicoreşti? Căci despre Racoviţă trebuie făcut filmul!

— Dacă s-ar putea povesti totul fără să ţii seamă de Lassalle că era evreu… Să conteze doar cât era de obraznic şi înfumurat şi fără urmă de ceea ce se cheamă spirit cavaleresc!…

— Nici că era socialist, de stânga, nu contează prea

mult! Vreau să zic la Hollywood că nu contează!

— Ba contează, că a vrut să se însoare cu fiica unui conte vienez! El, proletarul gentilom! Să intre în lumea bună a celui mai reacţionar şi mai anacronic imperiu european! La a cărui dispariţie se jurase să-şi dedice viaţa punând umărul… Sau, mă rog, ce e de pus, când ceri în căsătorie o jună contesă!

— Eu n-am prins nimic din povestea acestui Racoviţă! …

— Ai primit şi-ai dat la telefoane toată noaptea… M-ai cam bruiat, vere!

— Ai pierdut mult! Azi-noapte ai fi auzit altă poveste, cu alt Frederic Lassalle!…

— Atunci chiar că îmi pare rău. Dacă ştiam…

— Te-a sunat?… întreabă nenea Dumitru, zicându-i pe nume numai din priviri celui care a dat azi-noapte telefonul cel mai bizar. La ora patru! Când? mai întreabă nenea Dumitru. Iar Niţă, evitând să-i răspundă, se întoarce la Racoviţă al meu. Adică al nevesti-mii. Străbunic! Cerându-mi noi detalii. Nu prea îmi place să mă repet! Şi mai ales aşa, nestimulat. Profit, deci, că tot nu ştiam cum să mă apropii de Daniil sihastrul:

— Eu, despre subiectul ăsta nu pot spune nimic interesant dacă nu mă pun într-o anumită stare de lucru, cum zicea colegul meu Brâncuşi. Şi starea aceea, descopăr aici, la voi, mi-o dă cel mai bine Jack Daniel’s drăguţul. Un degetar numai!

— Nu ştiu dacă a mai rămas ceva…

— Cine caută găseşte…

— Deci?… Vreau s-ascult şi-a treia oară povestea domnului Lassalle! Ascult-o şi tu, Niţă, bineînţeles, numai dacă Oane ăsta mai are chef să ne-o spună ca azi-noapte!… Prima oară când ne-ai povestit-o să ştii că nu mi s-a părut cine ştie ce!

Pot eu să-mi refuz unchiuleţul care-mi pune dinainte

o sticlă aproape plină de poveşti fără pereche?!

— Deci?

— Deci domnul Frederic Lassalle, flăcău tomnatic, dar la modă în presa timpului şi printre intelectualii Europei de stânga şi de mâine, responsabil cu propaganda socialistă pe întreg vechiul continent… domnule, a dracului băutură, cum mi-a dat drumul la toate… Şi doar ce am băut?! Abia o duşcă… Abia m-am clătit în gură, să scap de uscăciune… S-a gândit şi el să scape de singurătatea burlăciei… Ce poate fi mai omeneşte? Mai ales că şi ochise o frumoasă şi, chiar dacă nu şi bogată, nu asta conta! fată de conte! Contesă, deci. Copilă una la părinţi, făcută mai la bătrâneţe de taică-su… De aceea şi era iubită de părinţi ca ochii din cap!…

Aşa că tovarăşul Lassalle, când s-a prezentat în peţit, s-a trezit în faţa unui moşneag, distins el şi elegant, os domnesc, imperial, sânge albastru, dar copleşit de anii senectuţii. Poate că nici mintea nu-i mai mergea ca altă dată, altfel cum să-ţi explici tu că a refuzat onoarea ce i-o făcea Lassalle, Frederic însuşi

Lassalle, reprezentant de frunte al noii clase în ascensiune, burghezia cu vederi comuniste, socialiste şi social-democratiste bine teoretizate în lucrări care circulau chiar şi dincolo de ocean, pe toată planeta, într-un început de planetizare sau globalizare ori mondializare cum se va numi ea! Onoarea de a-i cere să-i fie socru! Socru mic, e drept, dar socru!… Ce e? De ce mă priveşte aşa nenea Dumitru, parcă amuzat şi curios, în loc să-l plictisească auzind a două-treia oară aceeaşi această acea poveste minunată, acelaşi banc!… Ce e?

— Nimic! Te ascult!… Mai pune-ţi un degetar!

— Bogdaproste!… Aah!… Unde rămăsesem?… Unde-i baba să-i rup laba?…

— Unde-i baba să-i rup laba!… repetă visător şi înveselit nenea Dumitru.

— Ce-i asta, se miră la tot pasul văru Niţă. Dar stai puţin, vere! Tu nu ţi-ai luat notiţe la lecţia trecută?! Ce-ai păzit toată noaptea?

— Lasă-l acum, să ne spună până la capăt povestea lui Lassalle! Hai, nepoate! Deci bătrânul conte a refuzat să-şi dea fiica de soţie lui Lassalle…

— Tovarăşului Lassalle!… Care nici el nu era sau nu mai era vreun Făt-Frumos, ca să nu mai aibă nevoie de mers în peţit. Ce-o fi fost în mintea lui de a mers la sigur că nu va fi refuzat?! Miza, vezi bine, pe necesitatea istorică, care impunea gestul său, că ăsta este mersul inexorabil al istoriei! Lucru pe care însă bătrânul conte nu-l ştia! Şi nici nu-l pricepea! Şi refuzând oferta destinului, a Istoriei – scris cu majusculă, vechitura de aristocrat greşea, iar jocul greşeala aşteaptă, spre a o sancţiona!…

Se părea că sunt în formă!…

Şi Frederic Engels, pardon, Frederic Lassalle al nostru…

— Frederic sau Ferdinand?

— Ferdinand, domnule! Mereu îi încurc!… Ferdinand, deci, în faţa refuzului formulat de înalta societate vieneză, i-a cârpit, fratele meu, o pereche de palme bătrânului refuznic de s-a auzit în tot imperiul chesaro-crăiesc.

Şi mai ales s-a auzit că bătrânul conte, pălmuit astfel de fostul viitor ginere, a reacţionat ca la carte, cartea bunelor maniere cavalereşti, care ia în consideraţie şi asemenea situaţii: jignirea ce-i fusese adusă nu se putea stinge, anula, suspenda, estompa sau cum îţi vrea să-i ziceţi, decât prin duel! Aşa-i la aristocraţii ăştia! Una-două, un duel!

Numai că atins de neputinţele bătrâneţii, bietul conte pas de-a mai ţine în mâna-i tremurândă o spadă sau un revolver!…

Pentru asemenea situaţii, cavalerismul medieval, al lui Lancelot, Rolland, Ivanhoe, Don Quijote şi alţi Robin

Hoozi, prevede ca bătrânul jignit de moarte să-şi facă publică ofensa suferită de el şi, implicit, de tânără domniţă, apelând astfel la cavalerismul public, la acei indivizi de excepţie, de excepţie de excepţie, de care însă o societate nu se poate să ducă lipsă de persoane capabile să sufere pentru altul şi care să nu-i admită celui slab să fie la bunul plac al forţei bădărane, la cheremul mitocăniei.

Aşadar contele, după o cutumă veche de când lumea, lumea lor de conţi şi de baroni, şi-a făcut cunoscută în cercurile aristocratice, în lumea căreia îi aparţinea de şase secole, toată păţania cu infamul aparatcik. Ştiind bine astfel că cineva, un flăcău, prinţ, conte sau viconte, chevalier sans tâche et sans reproche, n-o să poată răbda ignobila palmă care a înroşit bătrânii şi venerabilii obraji ai contelui şi o să-l provoace la duel pe mitocanu'! Pe maţe-fripte! Ca să-l facă astfel să simtă pe pielea lui nesimţitoare că lumea în care a încercat să intre, a aristocraţiei de sânge vienez, este o lume alta, cu totul alta decât cea în care Dumnezeu îl pedepsise pe mitocan de se născuse şi trăise până atunci! Căci nici nu merita alta! După cum se vedea şi din reacţia sa atât de mizerabilă la refuzul bietului tată! Cum adică, un tată e pălmuit pentru că n-a acceptat să-şi dea fata, copila, după o secătură?!…

Abia că refuzul bătrânului conte se vădea astfel că fusese perfect întemeiat! îl mirosise bine pe marele precursor al socialismului ştiinţific că stă cam prost cu ceea ce nu are: caracterul! Obrazul!… îi lipsea! N-aveai ce pălmui! Deci altceva i se cuvenea, în replică, nu alte perechi de palme, ci, de la distanţă, să nu te murdăreşti atingându-l, o rană, o crestătură de spadă sau de glonţ! Fie ea şi mortală! Cine se oferă să-i apere onoarea contelui şi a aristocraţiei vieneze?…

Uşurel, uşurel, domnilor conţi şi viconţi brageloni, nu vă înghesuiţi, vă înţeleg indignarea, dar lupta, duelul cu secătura nu poate fi decât unu la unu! Deci, din puzderia

de prinţi, conţi şi baroni, nu e nevoie decât de unul singur! Unu! Care? Cine?

— Azi-noapte, îl asigură nenea Dumitru pe Niţă, care părea că se plictiseşte, a povestit mult mai scurt.

— Eram sub presiunea timpului! Nu i-aţi văzut ce indisciplinaţi erau? Să mai continui? Vere Niţă?

— Acum suntem între noi, nu-i nicio grabă…

— Am înţeles!… Trecem la partea a doua a filmului!… Lăsăm Viena să-şi caute în linişte şi pace cavalerul sortit să spele ruşinea acelor palme atât de nemeritate şi de inadmisibile, şi noi să poposim la Nicoreşti oleacă. O ţârâ. Un picuţ. O lecuţă! Cât să fim de faţă la plecarea de la moşie a spătarului sau biv vei vornic ce-o fi fost, dumnealui boier Racoviţă, os domnesc, mai degrabă ispravnic, anevoie care se lăsa scos din bârlogul său precum ursul şi urcat într-un rădvan comod şi măreţ, cu destinaţia Parigi. Ştiind ce-l aşteaptă prin Europa, transversală astfel de la un capăt până la celălalt, dar nu chiar prima oară, boierul şoldovan tocmai îşi întârzia plecarea cerând să-i mai încălzească o farfurie de borş de potroace, nimic nu-i cădea mai bine la lingurică acum, după petrecerea de despărţire din ajun, cu cioporul de prieteni veniţi toţi să-i ureze drum bun şi să-i dea ultimele sfaturi. Deh, o dată merge omul la Paris! Măcar o dată!…

— Eh, o ciorbă de potroace nu ne-ar fi stricat nici nouă!…

— E greşeala mea! Mie deja îmi plouă în gură!

— Mai ia un degetar!

— Iau, căci alt leac nu există! La mulţi ani frumoşi!

— Să fii sănătos!

— Aşa i-au spus şi oamenii de curte pe care-i avea boier Racoviţă la Nicoreşti. Nicoreşti de Tecuci, nu-ţi mai vine să te duci: să te întorci sănătos, măria ta. Şi măria sa, sănătos tun cum plecase, după vreo săptămână dejuga la Viena. Unde, toată lumea, nu vorbea decât despre cele

două palme perechi, încă mai răsunau! Şi mai ales ziarele! Scrise de forţele progresiste ale momentului istorie, adică forţe foarte anti-aristocratice.

Iată, glăsuiau acestea pe mai multe voci, se vede şi din asta că aristocraţia şi-a trăit traiul, agonizează, trebuie dată la o parte, cu forţa chiar, printr-o revoluţie. Condusă, în cel mai bun caz, de numitul Ferdinand însuşi Lassalle!

Anume, falimentul istoric al aristocraţiei de spadă se vădea prin împrejurarea, de tot caraghioslâcul, că niciun pui de conte sau de baron nu se oferea de dragul regulilor aristocratice, al deontologiei de prinţ sau de viconte, să-şi rişte pielea şi să-l provoace la duel pe moftangiu. Mai ales că moftangiul, aşa mic sau mare burghez cum era, i se dusese vestea că trage bine la ţintă! Deci ce face aristocraţia noastră? A intrat în grevă? De ce se face că plouă şi că nimeni n-a fost jignit şi umilit de perechea aceea de palme, atât de plebee, pe obrazul cel mai aristocratic din Viena imperială?!… Nu cumva aristocraţia noastră nu mai exista decât cu numele şi cu ifosele ei nesfârşite?!

Făceau pe tema asta gazetele ovreieşti un haz nebun! Turba toată lumea bună a imperiului, dar cu cea mai mare discreţie! Şi nimeni nu făcea pasul în faţă! Lucru care l-a mirat foarte pe dospitul boier valah! Cum adică, bietul părinte e luat la palme de cel care a vrut să-i fie ginere, şi nimeni nu-l pune la punct pe bagabont?! Nimeni nu se ridică să-i ia apărarea unui om bătrân?!

Mai e şi conte pe deasupra!… Aşa ceva la Ieşi n-ar fi cu putinţă!… Nici măcar la Bucureşti!…

— Ce-mi place e că ne spui acum cu totul altă poveste decât azi-noapte! Unde-i Cantemir?

— Cantemir? Care Cantemir?!

— Dimitrie Cantemir! Prinţul savant!

— Păi ce legătură are cu Frederic Ferinând Lassalle?

— Azi-noapte avea!

— Nu văd care!

— Poate din cauza degetarului! E prea mic! Pune-ţi ca lumea şi bea omeneşte! Ia un pahar mai zdravăn!

Cantemir?!…

— Dădeai citate din Descriptio Moldaviae! Nu? îi cere nenea Dumitru părerea şi lui Niţă.

— Nu-mi amintesc! N-am fost de faţă!

— Ai pierdut mult!

— Nici eu nu-mi aduc aminte!… Dar minţeăfn… însă voiam să lungesc clipa mea de intimitate cu dragul de Jack Spintecătorul… Auzi ce să-mi facă el azi-noapte!… Conexiunea! Nu deconectarea, ruperea filmului, de care am parte tot mai des după, ci, în toiul luptelor, conexiunea, legătura, asociaţia de idei şi de locatari care populau creieraşii mei fără să ştie unul de altul! Iată, a trebuit să trec oceanul (atenţie la pronunţie, o-ce-a-nul! chiar dacă celălalt e şi mai mare, mai ocean!), ca să descopăr că îşi făceau de cap în capul meu, iar eu habar n-aveam!

Asta înseamnă *in vino veritas*, nene Dumitre, nu e adevărul pe care-l ţii ascuns şi, din cauza băuturii, te scapi pe tine şi-l dai în vileag, împotriva voinţei tale, moleşită şi neputincioasă în faţa exigenţelor vinului! Care vin nu-i pentru toate nevoile pământului! Cine nu-i bărbat să nu pună mâna pe ulcica de vin că n-are ce să afle! Ce să afle de la el?! De la şinele şinei lui! Din sinea sinelui! Acela este adevărul pe care îl găseşti în vin! Adevărul care zace în tine şi n-ai habar! Te luminează bărdaca de vin! Sau sonda de visichi! Te-ajută să cobori în pivniţele sufletului tău! Să te descoperi! ăla-i adevărul adevărat aflat *în vino’*. ’.

— Ai fost foarte original…

— Nu sunt, nene Dumitre, original. Mai ales dacă mă pot sprijini ca lumea şi-ntr-o frapieră plină ochi! Nu inventez nimic! Ci doar descopăr ce am, ce se află, uitate sau neştiute, prin ungherele imensei mele hale craniene!

Piese dezarticulate, despre care, pe trezie, nu am habar care cu cine se potriveşte. Şi nici măcar că le am în inventar! Noroc că ne-a mai dat bunul Dumnezeu şi somnul, să ne mai deştepte… Când, scăpate de sub supravegherea doamnei „diriginte, coana raţiune, domnişoară bătrână şi ne a, bî, că, di, e, îl, u, ti, u, ti, a de nimeni, mereu cu ochii pe bieţii copii să nu mişte careva nici măcar în timpul recreaţiei, noroc c-o mai fură însă somnul şi rămânem fiecare de capul nostru… Fiecare bucăţică din puzderia de nimicuri care ne bântuie creieraşii…

Şi câteodată se izbesc de se potrivesc atât de bine încât mirarea mă ridică din pat, mă scoală din somn, scandalizat că până acum, pe trezie, n-am fost în stare să le las să se găsească una pe alta… Am astfel de vise…

Dar şi mai des descopăr adevărul în vin… Azi-noapte, în sticloanţa, o sticloanţă, două sticloanţe, două-trei, la un moment dat nu le-am mai putut număra câte au fost, de Jack Dempsey… Sau Daniel’s, zici?… N-am mai putut face deosebirea. Loviturile erau la fel de năprasnice, zguduindu-mi creieraşii, scuturându-i bine, până se aşezau fiecare găsindu-şi locul cel mai potrivit… Altul de aici înainte! Aşa m-am pomenit şi cu cei trei la un loc, pentru prima oară de când îi aveam în cap!… Şi pentru prima oară de când, la pagini diferite, enciclopediile îi pomenesc!

— Racoviţă al tău este trecut în enciclopedii?

— E trecut, dar nu la litera lui, ci la sfârşitul articolului consacrat lui, binecunoscutului FreFerdinand Lassalle. Dar nu toate enciclopediile catadicsesc să mai amintească şi de Racoviţă.

De Cantemir, nici atât. Decât, fireşte, la litera şi la locul său!… Numai eu, bag seamă, azi-noapte, cu ajutorul frăţesc şi dezinteresat al poporului american, reprezentat prin cel mai serios dintre fiii săi, prea numitul Jack Daniel, i-am pus pe cei trei împreună, Cantemir, Racoviţă şi

numitul Lassalle, aşa cum le şade cel mai bine. Să vedem, cine se încumetă să-i despartă?!

S-a găsit cine să încerce! Svetlana cea dulce!... A simţit ea cum toată noaptea am tânjit după dânsa clipă de clipă, ceas de ceas, de când nu ne-am mai văzut! Oare i-o fi fost şi ei dor? zice că a trecut numai întâmplător prin faţa buildingului şi, fără să ezite, dar poate că deranjează! a urcat.

Nu, nu ne deranjaţi, domniţă, se repede primul s-o asigure proprietarul vastului flat de apartament. Eu, chiriaş pripăşit şi trecător, nici nu mai contez. Şi nu te grăbi să pleci, dacă ai fi trecut ieri, ieri mai spre miezul nopţii, ar fi fost şi mai inspirată maşinăria de făcut paşi care ţi i-a îndreptat într-acoace! Doamne, ce maşinărie!... Dar nu-i degeaba nici azi! Spectacolul se reia, la cererea publicului!

— Nu pricep nimic!

Eu pricep însă, sau, mai exact spus, pricepe acest alter ego care se cheamă Jack Daniel'sul din mine, din priceperea mea ascuţitată, a cărei acuitate tinde ameţitor spre sută la sută, urcând cu fiecare gură de înţelepciune sorbită din încăpătorul potir de viaţă veşnică, aşa mă simt, nemuritor, un nemuritor care pricepe ce nu pot să înţeleagă muritorii din jur, pricep că deduşca Svetlana a venit aşa, neanunţată, cum nu se prea întâmplă la New Yorkul ăsta plin de telefoane bine ascultate, ca să nu dea telefon!... Deci, are ea de spus sau de făcut ceva foarte, foarte special, speşăl, cum zic americanii, încercând să imite pronunţia de la Nicoreşti. Ot! A bădiei Simion Racoviţă!...

— Lordul John, şi nenea Dumitru arată spre mine ca să nu se facă vreo confuzie, tocmai ne povestea un episod din viaţa lui Frederic Lassalle...

— Ferdinand Lassalle... Am auzit de el! Dar cred că era într-o altă viaţă! Ce-ţi veni? se miră la mine mirabila

muiere.

— Ferdinand?... Ferdinand?

— Ferdinand Lassalle!

— Nu i se potriveşte! Eu de Firfirică îl ştiu şi aşa rămâne!... Aşa chiar şi trebuia să-l... E prea târziu, la vârsta mea, să-l mai... Am trecut deja de jumătatea poveştii... Nu! Niciun Ferdinand!

— Eu zic că aşa ar fi politicos, să-i povesteşti şi Svetlanei, de la început, totul. Dacă are timp...

Nu, nu se grăbeşte. Dacă ziceţi că este interesant!... Let's go!

— Iarăşi trebuie să scurtez, să concentrez!...

— E cel mai greu! Vorba lui Caragiale: n-am avut timp s-o scriu mai scurtă, în mai puţine cuvinte!

— Să te văd! Ai tot timpul!

Ia te uită la bătrân, ce rafinamente pe capul lui! A patra oară!

— Frumoasă doamnă, încă din prima clipă când te-am zărit, nu mi-a venit a crede că eşti trăitoare pe acest continent şi-n anul acest plin de dizgraţie 1989!... Nu ţi se potriveşte nici leatul, nici continentul! Dacă ai mai avut o viaţă anterioară, viaţă de care sunt absolut sigur că au fost mai multe, precis una ţi-ai trăit-o la Viena, pe la mijlocul veacului trecut!... Nu merita acel secol ferice să treacă şi să-i lase locul cestuilalt! Atât de vulgar şi de socialist!... Dă-mi voie să văd dacă în palma dumitale, dă-mi-le pe amândouă, aaaşa! scrie ceva!?

Şi i le găbjesc cu delicateţe, dar ferm, lăsându-i pe toţi cu gura căscată... M-am lăcomit însă. Aşa cum i le ţin cu amândouă lăboanţele mele, cum să mai întind vreuna după pahar?!... Că numi vine, dar ce bine mi-ar pica încă o privire să arunc în fundul paharului... M-ar inspira mai mult? Categoric! Poftim!

Şi-i ridic palmele desfăcute de parcă aş vrea să i le miros, mişcare de care profită cu repeziciune o undă din

intimitatea ei epidermică şi mă năpădeşte năvalnică… O trag adânc în pieptumi de aramă, umflându-l cu nesaţ!

Mai clar, mai limpede, nici că se poate vedea:

Arsenal Strasse? Arsenal Strasse!… Bineînţeles! Acolo ai locuit, la Viena, într-un palat, teribil de vechi şi de aristocratic, erai contesă, frumoasă doamnă, junǎ contesă erai, dar cu slujitori destul de puţini. Veniturile bătrânului conte, tatăl dumitale, se împuţinaseră mult după zavera de la ’48!

— Bietul papă!

Strâns cu uşa de creditori, a luat în seamă şi varianta căsătoriei tale, iată, se vede bine, mai ales în palma mâinii stângi, erai unica sa fiică, alţi copii n-a mai avut, frumoasa contesă-mamă a murit la naşterea ta, Doamne, te adora bătrânul conte! i-a venit tare greu să ia în serios ideea de-a te mărita, de-a te pierde de lângă sine, chiar dacă era vorba de bani mulţi cu care se prezenta peţitorul.

Bani mulţi nu se câştigă însă într-un an-doi, aşa că junele pretendent la mâna Zvelteţei tale bătea binişor spre 40 de ani trecuţi. Cam ca mine… Iar tu, ce aveai? vreo 15 – 16!…

N-ar fi fost nici asta vreo piedică, dar pe lângă bani nu mai era nimic, niciun titlu, de baron măcar. Sau de valah. Şi jeune et deja valach?… Uite că nu era deloc june, iar de valah, nici vorbă!

— Trebuia să se mulţumească cu ce era: evreu! Nu? Parcă evreu a fost Lassalle!

— Of course, duducă!… Of course!… Dar nu e clar ce a contat mai mult pentru bătrânul conte: banii, anii, din care Lassalle avea destui, sau titlurile, pe care nu le avea! Cert este că i-a zis nix! Nixfaştein! *Niet*! *La care* refuz, bietul Lassalle ce putea să facă altceva, sărăcuţul de el, decât să-i ofere bătrânului conte o pereche de palme, jap, jap, şi pe-o parte şi pe cealaltă, din toţi rărunchii, de-a rămas toată Viena cu gura căscată! Aşa de tare au răsunat

obrajii contelui! îţi mai aduci aminte?

— Vag, vag de tot... Erai şi tu pe-atunci, trăindu-ţi o viaţă anterioară?... Citesc în ochii tăi că da!

— Bineînţeles!...

— Şi ce făceai la Viena?

— Eu poposeam la Viena, venind din Moldova. Direct din Descriptio Moldaviae! îmbrăcat boiereşte, în drum spre Paris. Şi la Viena trăgeam la nişte neamuri din Bucovina, care ţineau casă şi la Beci!

— La Beci? se miră văru Niţă.

— Aşa-i spuneau Vienei cronicarii, nu neapărat şi Cantemir!

— Îs curioasă dacă până la urmă am să pricep ceva!

— Cred că altfel ar trebui să te simţi, după părechea de palme cu care Lassalle i-a frăgezit obrajii contelui. Ţi-era tată! Ce resimţi? Curiozitate? Hai să fim oameni serioşi!

— Uitasem de bietul papă!

— Palmele să nu le uiţi!

— Chiar că le uitasem!

— Şi tu nu mai înţelegi nimic dintr-un asemenea gest! Eşti indignată, scumpă contesină! Şi cumplit de îndurerată! Iar taica contele la fel! Şi mai ales este indignată toată Viena!... O zi, două, trei, foc de indignată de mitocănia Fredericului. Eh, lasă că-l va provoca el cineva la duel şi-l va învăţa el minte pe narodnic, deşi ceea ce îi lipsea politrucului nu era mintea!...

Trecu însă o săptămână, două chiar, şi nu prea se ivea acel cine? care să spele ruşinea bătrânului conte! Şi a bătrânului continent, care a inventat cavaleria rusticană, castelană şi urbană la un loc! Era de-acum ruşinea întregii aristocraţii a Osterreichului, că nu reuşea să facă nimeni un pas înainte şi să-l provoace la duel pe obraznicul de pripas. 1

— Venitura ovreiască!...

Şi făcea, domnule, presa israelită o caterincă pe tema asta, că nu mai există nici aristocraţie, nici împărăţie!… Le-a luat apa! A sosit vremea republicii! A egalităţii şi a fraternităţii! Conţi, baroni, prinţi şi alte mofturi, iată-i că nu mai există decât cu numele şi cu blazonul! Te pişi pe el de titlu! Ăsta-i conte? Dai în el ca-ntr-un sac cu nisip şi nimeni nu se supără!…

— Nimeni în afară de junele valah!… Bănuiesc!

— Nu mai eram june!… Eram şi eu coptbine, destul de gros la trup şi de greoi la mers, ajuns la Viena vedeam încă o dată cât de nesănătoasă e mâncarea la noi, la Nicoreşti. Că-i multă, domnule! Nu ca la baronii ăştia moldoveni, din Ţara de Sus, ajunşi supuşi austrieci, nemţi adică, care cheamă atâta lume la masă şi zău dacă o să plece vreunul sătul. Eu în niciun caz! Deh, dacă aşa e moda apuseană!

De supărare, că eu sunt tare rău de foame! când aud povestea cu palmele bătrânului conte şi mai ales că nu se găseşte cine să-l tragă de urechi pe pehlivan, îmi sare ţandăra mai iute şi mă mir în gura mare şi în auzul cinstiţilor meseni şi al gazdelor, mă mir şi mă minunez că înghit ei cu toţii atâta ticăloşie şi nu li se face scârbă, nu li se apleacă!

Rumoare, comentarii, răspunsuri în doi peri, le e ruşine de ce se întâmplă, dar îşi caută şi scuze, ce fel de scuze, boieri dumneavoastră?! Un bătrân pălmuit este un bătrân pălmuit! Nu-i trebuie mai multe palme ca să nu le tolerezi, ca să nu-i poţi suporta privirea umilită!… Dumneavoastră, prea nobile feţe ce sunteţi, şi încă ce feţe! aţi fost vreodată pălmuiţi la vârsta de 65 de ani?… Eu aş face moarte de om, mor cu el de gât, pentru o pereche de palme!…

Şi peste ani, când boier Racoviţă – căci aşa mă chema, auzi la ea! ce idee, să mă bage şi pe mine în povestea asta! Nici nu m-am gândit vreodată s-o povestesc

aşa! Nu-i rău! Când boier Racoviţă se va reîncarna şi el, taman la sfârşit de secol, pentru cel următor, chiar aşa va face când va fi pălmuit, în plin tribunal, îşi va ţine promisiunea, în Viena Moldovei…

Deocamdată însă, în drum spre Paris, după ce cu greu gazdele l-au convins că e adevărat ce scriu gazetele evreieşti, de data asta gazetele nu mint, şi tot nu-i venea nicicum să creadă, boierul ista al nostru moldovean se înfurie şi îi întreabă pe toţi cei de faţă: eu n-aş putea să-l pohtesc pe musiu Frederică ăsta la un duel, două? Cât o fi fiind el de coate goale, maţe fripte de-al vostru, acum, după ce l-a atins atât de intim pe bătrânul conte, ceva s-a luat pe mâna-i puturoasă, o ţâră de nobleţe, aşa că nu mă înjosesc prea tare eu, vechi boier moldovenesc, dacă i le voi întoarce înzecit acestui Flendurică.

— Adică la ce duel vrei mătăluţă să-l provoci?

— Pardon! El mă provoacă pe mine!… Eu mi-aş fi văzut de drum dacă nu-mi ieşea în cale! Nu pot merge mai departe. Exact ca Făt-Frumos când dă peste fiara care mânca fecioare şi copii. Se opreşte şi o răpune! Altminteri am rămâne toţi de ruşâne şi ocară.

— Cu ce o răpui?

— Cu ce vrea pezevenchiul!

— El o să vrea să vă duelaţi cu pistolul!… Ai mai tras vreodată?

— Cu chistolul nu, dar cu flinta am tot ieşit la vânătoare! Şi nu m-am făcut de ruşine!

— Duel cu flinta?!… şi toţi mesenii izbucniră în râs, înecându-se şi tuşind de o glumă aşa de bună. Cine era acest boyar de Carpathes care se putea imagina cu flinta pe umăr hălăduind prin pădurea vieneză?… Ca un elefant rătăcit în magazinul de porţelanuri!…

— Eh, poate că nu-l voi nimeri, dar măcar să-l fac să tremure oleacă pe el cămeşa de frică, neisprăvitul!

— Da’ matale nu ţi-i frică?

— Mi-e! Cum să nu-mi?! Numai că la mine frica n-a fost niciodată mai mare decât ruşinea! I ruşâne, bre, conţi, prinţi şi baroni, domniile voastre! îi ruşâne mare să nu ridice nimeni mănuşă ticălosului… Ştiţi de ce-a avut curajul să hie atât de mitocan? Pentru că a fost sigur că niciunul dintre dumneavoastră – vreau să zâc de nepoţii şi fiii dumneavoastră, nevolnicii, niciunul, nu-i va cere socoteală pentru ignobila sa purtare!… Spurcăciunea!

Dumneavoastră nu simţiţi?! Că eu aşa simţ, că numai bunul Dumnezeu le-a aranjat aşa, să trec eu pe aici taman zilele astea, ca să-i încurc îndrăcitului socotelile!… E mâna lui Dumnezeu! O sunt! Nu-i prima oară! Fiţi pe pace, eu nu păţesc nimic şi-mi văd de drum mai departe! Numai să isprăvesc trebuşoara asta, că doar de-asta mi-s neam de ispravnic!

— Domnule valah, te rog să repeţi! N-am înţeles ce ai spus propriu-zis!

— Eu nu plec mai departe, în treaba me, până nu i se va răspunde, după cuviinţă, neobrăzatului… Asta am spus!

Şi dacă n-are cine s-o facă dintre dumneavoastră, boieri mari, o fac eu!…

Şi a făcut-o, domnule, cum nu se putea mai bine, punând capăt celui mai important capitol din istoria socialismului preştiinţific, dar şi el biruitor. La 31 august 1864…

A doua zi mi-am luat ziua bună de la gazde şi am plecat spre Paris… îţi mai aduci aminte? Ai venit cu venerabilul conte, tătâne-tu, să mă cunoaşteţi şi să-mi mulţumiţi… Erai olecuţă mai tinerică, dar tot atât de frăgezică-frăgezea că-ţi venea să bei apă din… din gura ta şi m-am speriat cât de tare a început să-mi ticăie ticăloasa de inimă… Şi m-am grăbit să plec, să nu mă înamorez eu prea tare de dumneata!… Că aveam pl atunşi o inimă di cârpă, bre, zău, aşe! Regret şi azi, şi câte vieţi oi mai avea, prostia de atunci a boierului Racoviţă ot Nicoreşti ce eram!

… N-am să mai repet azi greşeala de atunci! Jur!

— Abia aşa povestea este perfectă!… Dacă s-ar fi înfiripat ceva între boier şi juna contesă, abia aşa s-ar fi comentat anapoda… Deformând nobleţea gestului.

— Dar, unchiule, nu vedeţi că nu s-a comentat nicicum?! în Istorie a rămas Frederic Ferdinand Lassalle, cu inepţiile lui socialiste şi falimentare, iar despre Racoviţă, boierul, boier în tot ce făcea, abia se face o menţiune în coada biografiei lui Lassalle, aşa cum sunt pomeniţi sau nu, nu totdeauna, nebunii care au dat cu ciocanul în Pietà, sfărmându-i obrazul, ori au incendiat biblioteca din Alexandria…

Păi, domnilor, cum le spuneam şi azi-noapte băieţilor de la Mircea, în adevărata istorie a Omenirii, a Omului, gestul lui Racoviţă trebuie pomenit în cuvinte bătute în piatră sau în aramă…

Dar nu! Enciclopediile lumii strică hârtia pe malahistul de Lassalle, lăsând uitării momentul sublim creat de năzdrăvanul ot Nicoreşti de Galaţi. Păi este invers, domnule! Toată mizeria biografiei lui Lassalle nu are alt sens, în ordinea divină a lumii, a lucrurilor, decât acela de a prilejui gestul Racoviţeanului, momentul absolut sideral creat de el, deschizător de porţile cerului, ca să-l vedem pe Dumnezeu cum se bucură, din când în când, de asemenea fapte, zicându-şi că ele, fapte precum cea a boierului din Nicoreşti, îl fac să se răzgândească, din veac în veac, şi să nu-i mai pară rău că a lăsat pământul pe mâna oamenilor! A Omului!…

Pentru jesturi ca aşelea ne mai rabdă Dumnezeu şi nu dă cu flit în şandramaua universală, să ne facă praf şi pulbere! Pe toţi!… De jigodii ce suntem!

— Spune-mi, te-am auzit şi azi-noapte, şi pe tine, şi pe ceilalţi: ce înseamnă malahist?

— E… e un cuvânt cred numai al nostru, al băieţilor de la Mircea. E tot ce poate fi mai rău despre un bărbat în

ordinea morală şi mai ales a stilului… Malahist este mai ales stilul în care trăieşti… Malahistul nu încalcă niciodată legea penală, n-are atâta bărbăţie, dar nu pricepe că atâta nu-i destul ca să fii om! Este un sens foarte complex… Nu folosesc acest cuvânt decât în prezenţa altui lemebist! Numai noi îl ştim, constănţenii! Ceilalţi? Nişte… malahişti!

— Interesantăpovestel… Şiai dreptate! Enciclopediileartrebui să scrie despre Ferdinand Lassalle la litera *R* numai, la articolul dedicat, pe două pagini, acestui Racoviţă! Nemaipomenit!…

— Păcat că n-ai fost cu noi. Toată noaptea am tânjit după dumneata! După tine!

Şi toţi fac ochii mari, ciulindu-i spre scena, duet, unde eu ţin mai departe mâinile mâinişoare ale Julietei, care nu se mai îndură nici unele să se retragă sub pleoapele plecate cu sfială.

— Nu, nene Dumitre?! Ce bine ne-ar fi prins să fie şi dânsa cu noi şi să ne audă cum batem câmpii şi tobele Eclesiastului, cătând pricină evreului etern!

— Asta ce mai e?

— Nepoate, oricum ajungeam noi şi la evrei, dar eu nu mai ţin minte cum a fost cu Cantemir! L-ai pomenit…

— L-am pomenit, că aşa scrie Cantemir în *Descriptio Moldaviae*, despre boierii şi oştenii moldoveni: când, la mijloc de ev mediu, s-a inventat praful de puşcă şi flinta, au aflat şi ei, că doar nu erau coada Evropei, şi moldovenii şi-au cumpărat şi ei flinte ca să nu fie mai prejos ca leşii sau cazacii, dar vreo două-trei secole nu le-a venit să tragă cu ele decât la ţintă sau în jivine, la vânătoare. În oameni, nu! Cum să tragi în oameni cu flinta?

— De ce?

— Păi te poţi apăra de glonţul ucigaş slobozit spre pieptu-ţi de aramă?… Ai vreo şansă?…

— Nu pricep.

— Adversarului trebuie să-i laşi o şansă sau chiar mai

multe! Nu pui pariu cu cineva când ştii sigur că vei câştiga! Şi nu te iei la luptă, mai ales pe viaţă şi pe moarte, când ştii absolut sigur că nu vei pierde!... Aia nu mai e luptă! Luptă nu poate exista fără respect pentru adversar! Chiar dacă îl urăşti!

— Cred că mă bagi într-un domeniu care mi-e complet străin: psihologia masculă!... Masculă am spus, nu masculină, bărbătească, de care am avut parte destul de bună. Măcar prin bătrânul conte! mai exact spus viconte, căci aşa a fost porecla tatălui meu în Rusia: viconte!...

— Vezi!...

— Ciudat! în America nu şi-a putut-o păstra!...

— Dă-mi voie, domniţă vicontesă, să te lămuresc: toată noaptea, până la prânz, când a plecat ultimul mohican acasă, s-a vorbit, de fapt, despre un singur lucru: despre Constanţa! Despre constănţeni şi mai ales despre constănţenii de la Mircea!... Nepoate, jos pălăria! nu credeam că subiectul acesta poate să umple o noapte întreagă!

— Oi fi băut eu, dar despre altceva a fost vorba: despre malahiştii care au inventat praful de puşcă!

Moment în care, alt malahist, găseşte de cuviinţă să ne sune şi el de jos şi să ceară permisiunea de-a se zburătăci până la noi. Fireşte, nu putea fi decât DRP-ul! Ah, fain băiat! s-a bucurat nenea Dumitru! Doar, deh, Dumitru la Dumitru nu-şi scoate ochii! Ci trage unul la altul, preciză Radu când pricepe cu câtă plăcere îl întâmpină Şeitanul cel bătrân. Ai ochi de ghizoroi! domnule Radu. Adică? se miră numitul. Ghizoroi aţi spus? Adică ochi de şeitan! precizez eu şi Radu pricepe că-i nec plus ultra! Şi cu plecăciune:

— Stăpâne!

Svetlana nu pricepe imediat decât esenţialul, că se află în mijlocul ultimei cete de cavaleri ioaniţi, supravieţuitori ai Marii Involuţii din anul acela nenorocit

când s-a adus din Asia, mon amour, cea mai josnică invenţie a speţei umane!... Şi tocmai chinezii să ne-o facă!

— Frate Ioane, am vrut să te corectez şi azi-noapte, dar am zis că nu se face... Eraţi prea mulţi constănţeni şi începuseră̆ţi să fiţi periculoşi! Nu ştiu dacă s-a băgat de seamă!... Unu, Harry, cred că mi-a spus de o sută de ori, la ureche: de ce te ascunzi, domnul meu, că eşti evreu? Ţi-e frică?... De cine vă e frică, mă, nenorociţilor?!... Şi tot aşa m-a ţinut toată noaptea!...

— Harry?... Se îmbătase! Şi puţini oameni sunt mai proşti ca un evreu beat!

— Era evreu?

— Este evreu! Harry Lupu! Fostul meu instructor de pionieri! Şi care-i corectura?

— Domnule profesor, dacă nu mă înşel – şi în ziua de azi orice este posibil! chinezii, inventatorii prafului de puşcă, ştii la ce îl foloseau? La jocurile de artificii!... Numai scârbele de europeni, când le-au văzut, ochii le-au sclipit cu gândul la altă folosinţă.

— Dacă-i aşa, se potriveşte şi mai bine! Trebuia să mă faci atent.

— Cum aş putea face să pricep şi eu despre ce e vorba?!

— Mai întâi dă-mi voie să-l fac pe Radu să priceapă el despre ce este vorba! Eh, ce zici, Radule?...

— Eu o cunosc bine pe doamna Svetlana din scris şi de la TV... Sunt foarte onorat şi foarte... foarte...

— Mirat! Ce caută în casa unei căpetenii legionare?! Eu am adus-o, eu am agăţat-o! E bine? V-am rupt gura la toţi?...

— Sunt convins că glumeşti! Nu-i aşa, distinsă contesă?

— L-ai auzit, ţi-a zis contesă!

— Dacă vorbiţi numai româneşte...

— Domnul Radu, vestit pentru intuiţiile sale, ţi-a zis

contesă! Ce-ţi ziceam eu!… Vino cu mine la Viena să-ţi arăt palatul în care ai fost junǎ contesă când Mandea te-a salvat din ghearele Fiarei!

— Povestea cu Viena am auzit-o şi mi-a plăcut. Nu pricep cum e cu praful de puşcă!

— Aici domnul profesor a fost într-adevăr Columbian! I-a lăsat pe toţi cu mintea căscată! Păi, da, sigur că da, nici că se putea o invenţie mai mizerabilă, mai străină, mai adversară faţă de spiritul cavaleresc al Europei!… Spirital luptei drepte, voiniceşti!… Odată cu armele de foc se schimbă radical raportul de forţe între bărbatul bărbat, voinic voinic, şi stârpitura nevolnică!…

— Interesantă perspectivă!

— Dumnezeu, contesă ce-mi eşti, ne lăsase pe fiecare cu un grad de bărbăţie, de volnicie, care instituia o ierarhie, o rânduială, nu o inegalitate, ci o ierarhie întemeiată pe puterea, pe virtutea trupului, pe voinicie şi vitejie! Dar cine este mai voinic, de neînvins, Hercule sau nemernicul în mâna căruia se nimereşte un revolver? flintă?… Care pe care? Cine învinge?… Hercule, cu puterea lui dobândită de la Dumnezeu şi exersată în zeci de isprăvi eroice memorabile, sau malahistul, stârpitura – vezi Noapte de *Decembrie*, *dotată* de la Satanail cu un kalaşnikov? în istoria lumii, fraţilor, a spus aseară fratele Ioane! când apar armele de foc omenirea face un imens pas la stânga, în groapa cu rahat a Istooriei, înfundându-se până la gât!

— Bravo, domnule Radu, ai reprodus aproape cuvânt cu cuvânt cele spuse de fratele Ion azi-noapte! El nu-i capabil!… Ne-a povestit despre boier Racoviţă o versiune cu totul alta!

— Care? Care frate Ioane?

— Degeaba! Dacă-l pui să ţi-o reproducă, îi iese alta!

— Aşa suntem noi, românii. Producem numai unicate! Păcatul producţiei în serie aici s-a inventat, la voi! Noi îl

corectăm! La Dacia Piteşti! Singura uzină de automobile din lume care produce numai unicate!

— Păcat, domnule Şeitan, că nu aveţi în casă *Don Quijote*. E acolo o pagină…

— Domnule Radu, azi-noapte, binişor după miezul ei, al dumneaei, cred că nu mai avea nimeni chef să le citeşti dumneata din *Don Quijote*.

— Ah, deci aveţi cartea?

— Cum să n-o am! E cartea care ni se potriveşte cel mai bine, generaţiei mele! O am şi-n englezeşte!

— Mi-e tare ruşine, dar n-am citit decât o repovestire, un rezumat pentru copii, când eram în Rusia! …

— Îmi daţi voie să vă citesc miezul cărţii? Buricul buricului?

— Poftiţi! i-o întinde vărul Niţă, mai departe cel mai tăcut dintre noi. Acum, că veni şi Radu, mă bucuram că nu mai sunt eu cel mai vorbăreţ, mai guraliv şi de nimic.

— Contesă, te avertizez că Radu şi Nené au fost ani mulţi fraţi siamezi. Noroc cu voi, americanii, care le-aţi făcut operaţia de separare, în România ar fi fost imposibilă!… Frumos ar fi să pice şi el! Ştiţi ceva de Nené? Nimic…

— Până găsesc pagina, poate că ne face domnul profesor o cafea la care eu aş adăuga un strop de cognac… Am băut aici un cognac de care o să-mi aduc aminte toată viaţa…

— Cognac aş bea şi eu!

— Vezi cum renaşte contesa din tine?!…

— Uite, vă dau citatul, azi-noapte n-am putut decât să-l… să-l parafrazez inodor şi insipid. Linişte, vă rog. Din evanghelia Sfântului Miguel de Cervantes Saavedra citire: „Binecuvântate *veacuri acelea care erau lipsite de înfricoşătoarea furie a acestor drăceşti unelte ale artileriei, al căror născocitor socot şi sper că-şi va fi găsit în fundul*

iadului răsplata satanicei scorneli…

— …satanicei scorneli…

— *…prin care adat prilej oricărui braţ laş ori mişel să ia viaţa unui cavaler vrednic, care, fără să ştie nici cum, nici de unde, în toiul avântului şi al ardorii care-i înflăcărează şi-i însufleţeşte pe cei cu inima vitează, se pomeneşte cu o ghiulea rătăcită, şi ghiuleaua curmă şi pune capăt într-o clipită gândurilor şi vieţii celui care merita să se bucure de ea ani şi ani de zile*”.

— Parafraza ta de azi-noapte a fost mai…

— Încă puţin, domnilor: „*Şi aşa, când mă gândesc la asta, mai că-mi vine-a zice că mă doare sufletul că m-am făcut cavaler rătăcitor, îmbrăţişând această slujbă în vremuri atât de ticăloase ca acelea în care trăim, fiindcă, oricât aş fi eu de nepăsător faţă de orice primejdie, nu-mi vine totuşi deloc la socoteală gândul* – şi aici vă rog să fiţi atenţi – *gândul că un dram de praf de puşcă şi de plumb îmi poate răpi prilejul de-a ajunge vestit şi cunoscut de-o lume întreagă pentru vrednicia braţului meu şi ascuţişul spadei…*”

— Vrednicia braţului…

— Acest reper, vrednicia braţului, dispare odată cu apariţia flintei, a chistolului… Lamentaţia Don Quijotului de la Mancha n-are pereche decât în sfiala moldovenilor de a pune flinta pe adversari! De a trage în oameni!… Exact ca vechii chinezi!… Pe care Milescu i-a înţeles atât de bine… Tot moldovean şi el!… Şi singurul care i-a înţeles! El şi spătarul Paul Anghel!… Aşa că, unchiuleţule, nu te mai da tălică atât de rotund, că aţi fost o generaţie de Don Quijoţi şi de sacrificiu inutil!… Noi, românii de pretutindeni şi de dintotdeauna, toţi suntem nişte Don Quijoţi! Nişte ăia pe al căror scut sau carnet de membru scrie, în rime, ca să hie uşor de ţinut minte, că şine-i tânăr şi voinic iese noaptea pă colnic fără par, fără chistoale, numai cu palmili goali…

Moment de care Zveltă de ea profită, lăsându-mă chiar cu palmele goale!... Retrăgându-şi ambasadorii şi tăindu-mi tot avântul.

N-am încotro şi apelez din nou la recursul, celebrul recurs la metoda Jack şi Daniel's. Nu! Cafea nu beau! De ce să beau?!

— Ba ar trebui să bei!... Am înţeles că azi-noapte a fost cheful vostru! Nu s-a terminat?

— Îl înnădim! Aşa chefuim noi, românii: înnădit! Şi pe toate le facem aşa!... Suntem oameni dintr-o bucată! Singurul lucru pe care-l facem însă din mai multe bucăţi, înnădite, este... dragostea!... Şi cheful! Ştii cum vine aia să iubeşti înnădit?... Vezi că nu ştii, săraca de tine!... Mureai neînnădită dacă nu ajungeam eu pe aici!...

— À-propos, când e plecarea?...

— Când or să vrea băieţii!

— Care băieţi?

— Băieţii de la „Mircea"! Mâine ne întâlnim la Armeanu, la Berci acasă şi decidem! Adică ei decid, dacă mai plec înapoi!...

— Chiar, cine era ăla care tot zicea să rămâi că te ia la el acasă?

— Nu putea să fie decât Mişu Vlădescu!

— Ziceai că vrei să mergem împreună în România!

— Da! N-am glumit!... Dar ce? Nici tu n-ai glumit?!

— Nu numai că n-am glumit!... Dar nu-i nici de glumă!

— Văd'-eu că... că nu glumeşti!... Dar hai să... să terminăm şi povestea cu regele David, în vizită la Constanţa! La liceul „Mircea"... Mi-e teamă că dacă n-o mai povestesc o dată, am s-o uit!... Cine ştie când mă mai văd eu cu Dan Cautiş!... De la el a pornit!...

— Ba a pornit de la televizor! intervine nenea. De la intifada cu pietre, din Palestina.

— Aşa e, dar observaţia i-a aparţinut lui Dan! A fost

şef de promoţie la „Mircea”. Nu putea să spună decât ceva foarte deştept! Am avut aseară doi şefi de promoţie de la „Mircea”!… şi mă uit cu drag la nenea.

— Asta de unde-o mai ştii? se miră superdotatul.

— De la mama!

Dar cel mai tare se miră văru Niţă… Habar nu are că taică-su a fost cel mai deştept din tot liceul!

— Nu de mine-i vorbă acum, ci de regele David!

— Regele David?!… A făcut şi el liceul la „Mircea”?

— Nu a avut el norocul ăsta!… Pe care Dan l-a explicat foarte bine când i-a văzut pe palestinieni cum aruncau cu pietre şi a zis că uite, dom’le, din cauza asta nu-i pot suferi eu pe palestinieni. Când îi văd aruncând cu pietre, îmi aduc aminte de ţiganii din piaţa Chiliei!…

Pe scurt, scurt-circuit, ne-am adus aminte că-n Constanţa copilăriei noastre şi dintotdeauna, deci încă de pe vremea lui David, cu care întemeierea Tomisului a fost contemporană…

— …sau invers: David a fost contemporan cu întemeierea Tomisului!

— E mai vechi Tomisul! Fii pe pace!

— Dom’le, mă lăsaţi să vorbesc?!… Cui mai scoate o vorbă îi umplu paharul cu bere! Nu mai pupă picătură de Daniel’s Grasul!

— Chiar! Ce mai face Grasul?

— Dar Toni?

— Dom’le, opriţi-vă! Că altfel mă opresc eu şi vă dau pe toţi afară!… Unde am rămas, Dane?

— La ţiganii din piaţa Chiliei!

— Vă aduceţi aminte? Când ne băteam, la şcoală sau pe Valea Portului, ştiam bine unii despre alţii, cine pune şi cine nu pune mâna pe piatră atunci când simte că va pierde, că este bătut!… îi ocoleam ca pe leproşi!

— Mai ales ţiganii făceau aşa!…

— Ba erau şi de-ai noştri, românaşi get-beget?

— Cine?

— Vivi, bunăoară! Vivi Ciobotă!

— Păi tu îl pui la socoteală?! Să fim serioşi!…

— Nu mai pricep nimic, îşi frânge biata femeie mâinile dinaintea sfinxului cu rotile.

— Mai aşteaptă puţin!… Nepoate, mai organizat puţin! Aşa de dezlânat vorbeşti, de parcă ai bea bere, nu whisky!

— Şi încă ce visisiki!

— Da, dom'le, în Constanţa, de la întemeierea ei şi până recent, când s-au asfaltat străzile şi trotuarele, de au dispărut pietrele pe care să pui mâna la nevoie şi să dai în semenul tău cu care te-ai încins la luptă dreaptă, voinicească, dar, iată, adversarul tău e mai puternic, mai vânos, şi te biruie. Atunci, dacă eşti omom, te recunoşti învins, baţi în retragere şi-ţi vezi de treabă, rumegându-ţi senin înfrângerea… Dacă n-o poţi suporta, nu te recunoşti înfrânt, ci pui mâna pe o piatră, două, cu care spargi capul adversarului! Sau îi scoţi un ochi, dacă-l nimereşti mai bine! Iar cel mai bine unde e să-l nimereşti?…

— În frunte, între ochi, aşa cum l-a nimerit David pe Goliath!

— Aha!

— Deci iată ce am descoperit noi azi-noapte!… Dacă n-o fi o blasfemie!

— Amicus Plato, sed magis amica…

— Am descoperit-o, şi descoperirea ar trebui dată şi pe CNN-ul vostru, că după scara de valori practicată în mahalalele Tomisului, şi mai ales în curtea liceului Mircea, başca Valea Portului, chestia aia cu praştia, să pui mâna pe praştie şi să-i articulezi una la tărtăcuţă fraierului de Goliath care te invită la luptă dreaptă…

— Dom'le, copii fiind, praştie am avut fiecare dintre noi. Iar de bătut cu alţi băieţi, ca să vedem cine-i mai tare, ne-am bătut de atâtea ori! Ca chiorii! Dar s-a gândit careva

dintre noi să pună mâna pe praştie?!… V-aţi gândit, mă?

— Goliath e primul Don Quijote!

— E primul constănţean!

— Primul lemebist!

— Domnilor, propun să ne oprim aici!…

— Din cauza mea, că-s una dintre fiicele lui David?! Nu vă sfiiţi! Despre regele David s-a spus chiar în Knessetul jidovesc că a fost homosexual!… Ştiaţi?… Nu, asta n-o mai ştiam… Knessetul antisemit… Aşa că nu vă mai formalizaţi!… Rezist! Continuaţi! Ca şi când eu n-aş fi de faţă! Ce ziceaţi de David ăla? Care David?!…

— Eu zic să nu mai lungim vorba cu ce a fostaseară şi să vedem ce vânt te aduce pe matale printre noi, frumoasă strănepoată a psalmistului!

— Dar e păcat, domnule! Discuţiile de aseară ar trebui reconstituite! Inclusiv prostiile care s-au spus!

— Vezi, Radule! Aici e încă o dovadă a superiorităţii modelului de viaţă dâmboviţean!… Noi, când ne întâlneam la Silviu, pe Turda, sau la Nené, în piaţa Coşbuc, ori la mine, pe Ana Ipătescu, şi pălăvrăgeam până la ziuă, nu ne făceam griji să înregistrăm toate minunăţiile care se spuneau atunci, la 20 de ani!… Prin grija partidului, discuţiile erau înregistrate, cu tehnica cea mai bine pusă la punct, şi – ce era mai important, nici nu ştiai că eşti înregistrat, puteai să fii cât puteai tu de spontan, de sincer, de frust! La noi, la Bucureşti, verba nu prea volant, frăţioare, ci se acumulează, se cartează în dosărele exemplare, care, peste ani, se vor muta în Biblioteca Academiei şi se vor publica, la Opere Complete, ultimul volum, cel dedus din Arhivele Securităţii!… Fără ele nu se va mai putea edita nicio Opera Omnia de-a mea sau de-a ta!… Ehe, ce rol fantastic vor juca aceste arhive în istoria literaturii, a culturii române!… Habar n-aveţi voi cât de recunoscători le vom fi!…

— Da, nu ne-ar fi stricat să ne înregistreze şi pe noi

cineva, azi-noapte, dar tot aşa: fără să ştim!… Eh, condiţia asta e mai greu de îndeplinit!

— De ce?

— Dar ce, îţi închipui că o casă ca a domnului Şeitan e lăsată în afara circuitului academic!… Avem şi-n America o academie!… Chiar mai multe! Cu bibliotecă, cu arhivă, cu tot ce trebuie!…

— Fugi, dom'le! America-i America! auzi, nene Dumitre, ce gogoşi ne toarnă Radu mamii!

— Îs prea bătrân ca să mai interesez pe cineva! M-am retras din afaceri!… Cine-şi mai pierde vremea cu mine?!…

— Noi! răspunde sec strănepoata regelui poet.

— Eh, tocmai, frumoasă My Lady! Am impresia că ai ceva important de spus, iar băieţii ăştia, care încă nu s-au dezmeticit după nebunia de azi-noapte, nu te prea lasă să spui ceva!…

— Să gavarească! Gavarite, pajalusta!

— Spasiba!… E adevărat, dar mi se pare foarte importantă şi lecţiunea cea nouă pe care o propun dumnealor pasajului biblic, mitologic, al duelului David – Goliath… Vreau detalii! Deci Goliath e de fapt personajul pozitiv, pe care-l pierde l'oisive *jeunesse à tout asservie*…"

— „*Par délicatesse j'ai gâché mă vie*", a mai apucat să spună Goliath, doborât de glonţul ucigaş.

— Frumoasă doamnă, m-a pus şi pe mine pe gânduri fratele nostru, Ioan Gură de Aur! Şi când am ajuns acasă, după paranghelia de azi-noapte mai spre ziuă, aşa terminat cum plecasem, nu m-am putut culca până n-am recitit cronica meciului dintre F.C. David şi A.S. Goliath… îmi scăpaseră multe detalii… Ştiţi ce i-a zis Goliath lui David când l-a văzut că vine la luptă fără sabie, fără armură, numai cu o praştie?…

— Băi, i-a zis, nu fi malahizdroc…

— L-a zis „Ce vii, băi, Davidică, asupra mea cu praştie şi pietre? Au doară câine sunt eu?"

— Cartea regilor, 1, 17…

— Ciudată replică!

— Cam protocroneaţă! Anticipându-i pe moldovenii lui Cantemir şi pe constănţenii de la „Mircea” şi din alte mahalale tomitane.

— Ne-am bătut – eram copii, cu săbii şi suliţi improvizate, cu armuri de carton, dar era regulă sfântă să nu pui mâna pe piatră. Iar să tragi cu praştia asupra altcuiva, păi era chiar de neconceput! Cu praştia trăgeam după ciori, după vrăbii, după sticle goale puse ca ţintă! Foarte rar, cei mai zănateci, după câini vagabonzi! Mă recunosc în nedumerirea lui Goliath! / om *Goliath*!

— Vorbiţi prostii! David îl învinge pe Goliath prin forţa spiritului! Era mai inventiv, mai spiritualizat!

— Stai, bre, că nu David inventase praştia, ad-hoc! Ca să facă faţă luptei cu o brută! Bruta cunoştea ce-i aia praştie, dar nici nu s-a gândit că ar putea fi folosită într-o luptă între doi gentlemani!

— Şi Goliath nu era şi el tot evreu?

— Nu, fratele meu, era filistin! Adică strămoş al palestinienilor care azi aruncă cu pietre!

— În tancuri!…

— Domnule, unii spun că filistenii erau neam de pelasgi, adică de oameni veniţi la Ierusalim din nord, din nord de Dunăre şi de Carpaţi!…

— Asta ce aiureală mai e?

— Da’ şi Iisus! Ce credeţi c-a fost?!

— A fost stră-stră-strănepot de-al regelui David! Hai! Gata cu atâtea prostii! Văd că pe doamna o amuză totuşi!

— Salus reipublicae suprema lex!

— Iar Napoleon a spus foarte clar că unul ca David, care acţiona ca să-şi salveze ţara şi neamul, orice ar fi făcut, nu era ilegal ce făcea!

— Sau imoral!

— Dar elegant?…

— Hai, vere Ioane, lasă-te păgubaş şi nu mai ţine lumea în loc!

— Domnilor, intervenise Radu azi-noapte, într-un moment similar. Am asistat la un moment istoric măcar pentru noi, românii, şi asta graţie fratelui Ioan: reconcilierea peste veaeuri a Racoviţeştilor şi a Cantemireştilor!… Dar repetenţii de-azinoapte de unde să guste ei aşa ceva?!

— Stai, dom'le, că nu-i de colo să fii invitat la luptă dreaptă, să-ţi încerci puterile, care pe care, evitând astfel ca oastea de rând să se ciopârţească unii pe alţii!… Goliath a fost un tip fain, sau, în orice caz, n-a făcut decât să respecte regulile luptei voiniceşti, cele pomenite în toate basmele româneşti.

— Goliath e balaurul, vere Ioane!

— Şi ştii tu vreun basm în care Făt Frumos îl doboară pe balaur prin viclenie, prin evitarea luptei propriu-zise, aşa cum face David? David scoate revolverul, domnule! Asta face! Şi-şi împuşcă adversarul venit la întâlnire pregătit pentru o partidă de box! De scrimă! Şi numai azi-noapte m-am dumirit!…

Mă uit disperat la Svetlana. Doar n-o să înţeleagă cine ştie ce din aiureala asta!… Da, muiere fără de pereche, ştiu că porţi din când în când la gât steaua lui David… Ce părere ai, blândă Estera? Doar n-ai să te superi ca o gâsculiţă!

— Mă faci şi mai curioasă!… Neapărat voi trece şi prin Constanţa! Sper să mai dau de vreun Goliath!

— Ah, ultimul Goliath constănţean trăieşte la New York! Bebe Tauru!… Dacă veneai azi-noapte pe aici l-ai fi cunoscut.

— Cine? întreabă nenea Mitică, înveselit de amintirile cele mai proaspete.

— Cel care a traversat Harlemül pe jos, la miez de noapte, fără par, fără pistoale, numai cu palmele goale…

— Ce a făcut?!…

— Bebe, cascador şi constănţean, aterizat la New York, aflând că-n Harlem nu se poate circula pe jos dacă eşti alb, nici măcar ziua în amiaza mare, a pus pariu cu Albani, mi se pare, că se plimbă el o noapte întreagă prin Harlem, numai cu un pachet de ţigări în buzunar!

— Dac-o făcea, îl băgau în *Guiness Book*!

— Sau în Who's *who'*.

— Nu, de făcuta făcut-o! Chiar de mai multe ori! mă confirmă Radu. Am auzit şi eu, s-a auzit printre toţi românii, dar nu l-am cunoscut pe năzdrăvan până ieri! Chiar Goliath!

— Cartier de lorzi, Harlemül! A umblat Tauru o noapte întreagă, bunghindu-se în stânga şi-n dreapta…

— Unde-i baba să-i rup laba?

— Nu fi porc!…

Şi niciun negrotei nu s-a încumetat să facă un pas înainte şi să accepte provocarea. Dar nici nu s-a trezit Bebe luat la pietre ori la gloanţe!

— De unde evrei în Harlem?! ne dumireşte Svetlana pe toţi. Numai gentlemani!…

S-a supărat oare?…

— Te-ai supărat, aşa-i?

— Nici vorbă! Doar că m-ai făcut şi mai curioasă de cele ce le voi vedea în România, probabil şi la Constanţa! Rândul trecut înseamnă că n-am ştiut ce trebuie văzut în România! De data asta…

Şi vizionându-mi uimirea de pe chip, preciză: Curând! Zilele următoare!… Lăsându-mă cu gura căscată…

— Plecaţi în România? se dezmetici primul nenea Dumitru.

— De-asta am şi trecut, să vă dau această veste!

Şi scoase de unde naiba hârtia bine cunoscută a unui bilet de avion, împingând-o spre mine s-o amuşinez şi să nu mai pricep nimic. Eram o cantitate chiar aşa de

neglijabilă? Sau, de fapt, să mă bucur! Doar asta am vrut! Să mergem împreună în România. Numai că asta urma să hotărăsc eu când! Hai, cocoană, mai zi ceva ce ai de spus. Totul!

Nu se grăbeşte. Ne priveşte roată pe toţi. Se opreşte la mine. Alegerea nu-i rea.

— Tu ce ai de gând? Cât mai stai în America?

— Nu mai e sigur că mă întorcân România!… mă dau eu măreţ, îngroşându-mi vocea. Nu pare mirată. Nici măcar satisfacţia asta nu mi-o acordă.

— Cum aşa?! se miră, om dintr-o bucată, nenea Dumitru.

— Păi, o bolmojesc eu, le-am promis aseară băieţilor să ne vedem mâine şi să hotărască ei dacă mai mă întorc sau rămân aici…

— Ei te-au întrebat pe tine când au rămas aici?

— Tauru, da! Mi-a spus de la Bucureşti încă. La restaurantul Gării… Am dat unul peste altul la o ciorbă de burtă… Dimineaţa, pe la cinci-şase…

— Nepoate, lasă amintirile şi toate poveştile tale şi începe daţi fă bagajele! Te întorci pe la Paris! Dacă ai noroc, merge şi doamna Svetlana cu tine. Dar la Bucureşti, neapărat să-i fii gazdă bună.

— Da, pot merge şi eu prin Paris. Dacă nu deranjez…

— Treci prin Paris pentru că ai o treabă acolo!

— Eu… eu vedeam altfel lucrurile. Să ajung cu câteva zile înaintea ta şi să mă interesez de toate datele pe care ţi le pot face eu rost, ca să-ţi fie mai uşor…

— Care date?

— Despre copiii bolnavi de sida.

— Despre copiii bolnavi de sida?… Dar nu pentru ei m-au chemat ieri la „New York Gazette” şi mi-au pus în mână biletul de avion!… Da! N-am uitat de ei! Dar despre cu totul altceva e vorbă acum!

— Despre ce?

— Nu ştiu! De-aia şi plec! Să văd despre ce va fi vorba!…

Ba ştie! Dar prezenţa lui Radu o împiedică să vorbească. Toţi trei, Svetlana, nenea Dumitru şi văru’ Niţă se caută din priviri. De unde se ştiu ei înde ei că numai ei ştiu despre ce e vorba? Ba şi Radu ştie. Sau, în orice caz, înţelege. Cu ochii lui de ghizoroi.

— Deci… Deci… Deci…

Deci ce? Deci eu sunt cel mai prost?! Aşa se pare…

— Deci, mai zice Radu şi a paişpea oară, dacă e ce bănuiesc eu, mulţumescu-ţi, Doamne! şi Radu îşi face o cruce mare. Puţin a lipsit să n-o facă mai mare decât el, căci s-a aplecat mult când a fost să ducă mâna jos, în numele Fiului…

Iarăşi i-a mers mintea brici şi a priceput totul. Mie de ce oare îmi vine să mă fac că nu pricep şi să nu reacţionez?!…

Svetlana mai mult nu poate sta, a avut, şi aşa, destulă răbdare să-mi asculte balivernele înainte de a-şi lansa, cu atâta discreţie, bomba. Radu se oferă să o conducă până la un taxi, este şi el grăbit, brusc grăbit, poate trece să-mi aducă un mic pacheţel, cu tutun de pipă pentru cumnată-su. Dar de când fumează pipă caşalotul?! Şi o scrisorică mică, mică! Pentru Merişor.

— Dacă-i aşa mică, poate o învăţ pe de rost!

— N-ar fi rău deloc!

Rămâne ca până diseară să mă hotărăsc când plecăm, îmi zice Svetlana la uşă. A folosit pluralul… M-a inclus şi pe mine… Fără nicio bucurie însă. A mea… Ce se întâmplă cu mine? De unde inima rea cu care mă lasă Radu?... Radu şi Svetlana… El, dimpotrivă, brusc învăpăiat. La plecare, îmi dă un pumn în piept, prietenește:

— Ioane!… Clipa cea mult aşteptată!… Clipa aia…

Dar e prea emoţionat să continue. A înţeles tot ce era de înţeles din vorbele Svetlanei. Svetlana pare amuzată.

Cu un ochi. Cu celălalt, rezervat mie, mă soarbe nedecisă. Ce e cu mine? se întreabă şi ea. Vorbim diseară să-mi spui ce ai hotărât! E bine? E foarte bine. Pentru prima oară simţindu-mă uşurat că n-o mai am în preajmă!…

— Măi, nepoate, ce-i cu tine? mă ia în primire şi nenea Dumitru, când mă întorc în vasta sufragerie.

Nu ştiu ce să-i răspund.

— N-ai priceput ce caută frumoasa doamnă în vizită la Bucureşti?

— Corespondentă pe frontul de Est!… Am priceput… Vreţi să mă bucur?! Să mă Bucur Şeitan?…

— Ce-i al tău e-al tău! şi-mi face semn să ieşim în balcon, încăpător şi ăsta. Dar nu văd unde şi-ar fi putut ăia instala microfoanele…

— Haz de necaz, unchiule!

— Domnule profesor, dacă „New York Gazette” o trimite pe vestita Svetlana Roller la Bucureşti, asta înseamnă că în România, în următoarele zile sau săptămâni se vor petrece lucrurile cele mai interesante de pe planetă!… N-ai de gând să fii de faţă?!

— S-ar putea ca de aici, din America, să se vadă mai bine spectacolul!

— Dacă asta este alegerea ta, să fii spectator…

— Decât actor sau figurant…

— Arena nu-i numai pentru histrioni! Este şi pentru luptători! Tu alegi!

— O luptă-i viaţa, deci te luptă, cu dragoste de ea, cu dor!

— Băşcălia asta, cât m-am săturat de ea!… încă de pe băncile liceului!… Bravada de-a face haz de orice şi oricând!… Mâine-poimâine ai cincizeci de ani!

Tac. Ori l-am jignit eu, ori el pe mine. Dar n-am să-i arăt. Sau amândoi…

— Dacă într-adevăr ai înţeles ce urmează, n-ai voie să-ţi laşi familia singuri, la voia întâmplării, iar tu să

aştepţi la New York deznodământul!

Mai tac oleacă, dar degeaba.

— Nene Dumitre, nu reuşesc să-mi adun gândurile. Sunt şocat! Dă-mi un răgaz de câteva ceasuri, o noapte măcar să treacă şi eu să mă… Cam aşa ar trebui să-i răspund.

Mă simt golit de gânduri. Parcă am şi în gât un nod! Tsunami cel mare al Istoriei l-aud cum se rostogoleşte spre mine, vuind de dincolo de linia orizontului, ar trebui să fac ceva, mai am ceva timp, dar mi s-au scurs toate gândurile în tălpile picioarelor, ca nişte rădăcini… Vine! Cum să mă dau deoparte?! L-aştept dintotdeauna. Cu teama că s-ar putea să-mi sfârşesc zilele înainte ca el să se îndure Dumnezeu şi să-l slobozească, din veac în veac… Fac jocuri de cuvinte, dar nu ca să bravez, ci cu totul şi cu totul mecanic, încercând să câştig timp pentru gândurile celelalte, propriu-zisele, ale meleze! M-au abandonat…

Mă lasă-n neputinţa mea şi bat în retragere. Rămân singur sub Iove, dar parcă nu sunt eu, cu mine însumi… Şi brusc mă apucă o greaţă de tot ce-am băut şi azi, şi ieri… Şi de mine însumi!…

Mă simt îmbătrânit înainte de vreme şi ratat! îmbătrânit înainte de a confirma… Nu-şi mai pune sau nu e cazul să-şi mai pună nimeni vreo nădejde în mine!… Mă simt amintire, că numai aşa mai pâlpâie existenţa mea, ca o amintire de la o zi la alta mai ştearsă, mai palidă, mai inutilă… în mintea cui?…

Şi deodată, ca o izbitură, mă podideşte dorul de copii… Şi de nevastă… Şi de mamă, şi de tată… Şi de fraţi, şi de surori, şi de grădina cu flori…

Desigur, pentru ei sunt departe de-a fi vreodată o amintire inutilă… M-am gândit aşa de puţin la ei în toată excursia asta! Măcar că niciun frăncutsau o mărcuţă n-am putut cheltui pentru mine fără să-mi pară rău că n-o ţin pentru copii, să le mai cumpăr vreo trăsnaie din

Occidentul ăsta cu vitrine şi magazine atât de ticsite cu de toate. Toate felurile de whisky!…

— Mai bei?

S-a întors în balcon, fără să-i aud roţile filând pe pardoseala de gresie. Cu sticla în mână. Mă încearcă?

— Nu mai beau, şi pun paharul pe marginea lătăreaţă a balconului. Am băut prea mult…

— Ştii ce lipseşte din povestea ta cu Goliath?

— A mea?!… Eu nu fac decât s-o ţin minte.

— Bine, bine!… Atunci am să zic aşa: ţine minte şi de la mine ceva: respectul faţă de adversar!… E o noţiune, un sentiment fără de care nu poate exista onoare şi cavalerism!

— Respectul pentru adversarul învins!

— Exact! Asta este proba probelor!… Şi podoaba podoabelor!

— „Va lupta cu adversarul, îl va învinge, dar pe căile dreptăţii, ale moralei; nu prin laşitate sau minciună!”

— Bravo, nepoate!

— „Luptă şi nu fi niciodată mişel! Lasă pentru alţii căile infamiei. Decât să învingi printr-o infamie, mai bine să cazi luptând pe drumul onoarei”.

— Pentru asta îţi iert toate! De unde ai avut cărticica?

— De la domnul Grigore Malkasian!… Am cam învăţat-o pe dinafară. N-am să pot intra cu ea în ţară, să nu mi-o găsească la graniţă…

— Eu mă gândeam să-ţi dau una s-o duci acasă, la copii.

— Îmi pare rău… Vă rog să mă iertaţi…

— Nu prea am eu ce să iert la tine!… O să-ţi duc dorul, să ştii!

— Poate daţi o fugă în ţară, măcar după… evenimente!

— Care evenimente?

— Care?!... Debarcarea lui Ceauşescu şi ce-o să mai urmeze!

— Mai întâi trebuie să mă operez! M-am şi programat! Mi-aţi făcut o poftă de Constanţa şi de tinereţea... Abia aştept să hoinărim pe malul mării! îţi iei şi copiii cu tine! Voi veni negreşit!

— Atunci am să vă dau şi eu raportul! Despre tot ce-o să urmeze!

— Tot în versuri!...

— Bineînţeles!

— Cel mai curios o să fiu să aflu ce ai ales!

— Ce să aleg?

— După ce te întâlneşti cu băieţii de la Paris... Sunt câţiva care au altă părere decât a mea despre nen-tu Puiu... Cum îi zici tu! Cu totul alta! Cea de la Europa liberă... *Şi-ţi vor* face alte propuneri în legătură cu Ceauşescu! Cel mai mult să fii atent la ce-ţi va spune Mitică Bacu. Mergi pe mâna lui!

— Puteţi fi sigur de asta!

— Le mai spui o dată şi discuţiile ce le-ai avut cu mine. Nu omiţi nimic! La fel, din ce-ţi vor spune ei, să reţii totul! Şi la sfârşit, adică la faţa locului, te orientezi singur. Şi faci ce-i crede tu că-i mai bine pentru Neam!

— Pentru neam sau pentru neamuri?... Lor, neamurilor, ce mesaj le duc? Veniţi sau nu odată?

— Ţi-am spus: după operaţie!

— Nu dumneavoastră, unchiule! Ci americanii! mai vin sau whisky?

— Vin, măi, vin!

— Vin de Nicoreşti!

— Băbească!...

De fapt, ce s-a întâmplat propriu-zis de-au făcut-o pe Svetlana să-şi facă bagajele?!...

Nenea Dumitru se întoarce şi-l strigă pe văru’ Niţă. Apare cu o tavă încărcată de cafele. Ne dă fiecăruia câte o

stacană şi mă îndeamnă să ne apropiem noi doi cât mai mult de balustradă şi de rumoarea street-ului, depărtându-ne de tătâne-su şi de orice microfon posibil…

— Experţii şi-au încheiat treaba. În câteva zile Bush şi Gorbaciov se vor întâlni să bată palma!… Dacă mai stai mult pe aici, la întoarcere n-ai să mai vezi nicăieri, în toată România, vreun portret de-al lui Ceauşescu!

— Spune-mi, taică-tu, care e destul de departe ca să nu ne audă, mi-a dat un fel de misiune…

— Cunosc!

— Şi ce părere ai? Cât e de realistă?…

— Dacă-ţi iese, este realistă. Dacă nu-ţi iese…

— Cei de la Paris, care este poziţia lor?

— Două păreri, ca de obicei!… Una la Paris, alta la Versailles!… Tu alegi! Cei de la Paris îţi pot aranja să faci parte din echipa care va veni la putere!

— Au legionarii vreun control asupra ei?

— Nici vorbă! Dar, printr-o întâmplare, ei te pot ajuta să intri pe filieră. Să intri în structură. Să te infiltrezi!

— În ce calitate?

— În calitate de anticomunist! Figurezi pe nişte liste că eşti! Doar n-ai să fii fraier să refuzi!… La Paris ţi se va face legătura. Poţi să te gândeşti la vreun minister care ţi-ar plăcea şi te-ai pricepe să-l conduci! Sau altă funcţie… Directorul televiziunii, al „Scânteii”…

Măi să fie al…

— Deci mă sfătuieşti să merg pe mâna Parisului!

Nu-mi răspunde. Şi-l înţeleg de ce… Sorb adânc din cafea.

Filtru nenorocit. N-are niciun gust… Mie cafea turcească îmi trebuie, nu pişăreala asta. Îmi fac eu una şi, după câteva minute, mă întorc pe terasă. Mirosul de cafea-cafea ajunge la nenea Dumitru ca o veste bună.

— Dă-mi şi mie o ceaşcă!

— Am făcut pentru toată lumea!…

Dar lumea nu aşteaptă cafea de la mine, ci altceva, pentru altceva mă privesc amândoi nu tocmai nerăbdători, ci doar în aşteptare. Nu mai au mult de aşteptat. Cât să-mi beau ibricul de cafea din care torn în ceşcuţa mea de voiaj, cât un degetar de mică. E mai bătrână decât mine. Nenea Dumitru şi-a adus aminte de ea, a recunoscut-o. Era din serviciul de cafea al bunicii. Când îşi bea cafeaua de dimineaţă cu doamna Bădescu şi alte cucoane, punând la punct programul după care n-ar fi rău să se ţină bunul Dumnezeu ca să nu mai iasă – atâtea încurcături în lume.

Am luat-o pe domnişoara ceşcuţă cu mine prin Europa ca să-mi poarte noroc!…

Auzi la ei: ministru!… De-aia m-au tot cântărit ei la Paris pe toate feţele… Tare mult aş vrea să ştiu ce m-ar îndemna să fac domnul Bacu tot Dumitru, dar Bacu. E singurul motiv serios ca să mă întorc prin Paris… Să-i pun câteva întrebări… Mai e şi maşina lăsată la Viena, plină de tot felul de acareturi cu care să-i bucur acasă pe toţi că m-am întors. Mai puţin bananele, trebuie să iau altele…

Văru’ Niţă refuză cafeaua făcută de mine. Se simte bine la umbra filtrului, inodoră şi insipidă. Ultima picătură din ibric se scurge la nenea Dumitru. E timpul să închidem mustăria. Dacă tot nu e chip să mai stau la New York City încă vreo două-trei săptămâni, cât mi-ar fi tihnit mie… Da, chestia cu portretul tovarăşului… Ştie să fie pregnant văru ăsta al meu! Ştie multe!… Cu el n-am prea reuşit să stau de vorbă şi să aflu… Să aflu câte n-a vrut el să-mi spună…

— Aş avea totuşi n evoie de câteva lămuriri… bag eu, pregătind acordul final. Şi spun vorbele astea uitându-mă adânc în ochii lui nenea Dumitru, ochi de frate mai mare al tatălui meu, cerşindu-le să priceapă din adâncul alor mei cât de mare este nevoia mea de a şti tot ce ştie şi el… îmi cere să ies pe ring, la bătaie, ceea ce, iată, am acceptat… Fără să ezit şi fără niciun calcul. Aşa mi-e soiul şi n-am încotro. N-am adică niciun merit. Dar lui şi Iu’ văr-miu ăsta

de Niţă la ce le mai trebuie acum să ştie numai ei atâtea lucruri de care ei nu mai au atâta nevoie, numai pentru mine sunt bune la ceva, vital de bune, toate informaţiile pe care le-au adunat.

— Ce-i, nepoate? Zi! Nu lăsa nimic ne-zis!

— Eu accept, nene unchiuleţule, să-mi pun pielea la bătaie… Cu orice risc! Inclusiv acela de a-mi lăsa copiii orfani de minciunile mele!

— Riscul este destul de mare!

— Îl accept însă, nicio problemă, dar cu o condiţie… Am voie?

— Te ascult.

— Vreau ca eu să decid paşii ce trebuie făcuţi! Paşii mei! Step by step!

— Mi se pare logic!

— Vreau să ştiu că pasul greşit, pasul fatal, când va fi să-l fac…

— Dacă va fi să-l faci! Nu-i obligatoriu…

— …dacă îl voi face, da, să fie un pas de mine hotărât! Un pas pe care eu aleg să-l fac!… Eu, cu capul meu! în prostia mea! Să pierd şi să pier pe mâna mea!

— Adică pe piciorul tău! cedează vărul Niţă. Mă fac că n-aud. Băiat bun, până la urmă, şi Niţă al nostru. Încearcă şi el…

— Am acest drept?

— Până aici, sunt de partea ta!

— Or, ca să nu fac totuşi pasul greşit, căci n-aş preaş vrea să fac prea curând pasul fatal şi ultim, pentru asta am mare nevoie de informaţii, de informaţii cât mai multe! Mi-aţi dat prea puţine!…

Văru’ Niţă încearcă să facă un schimb de priviri şi de informaţii cu nenea taică-su, tuşind încetişor, dar mon oncle se simte tare, destul de sigur pe puterea minţii sale ca să trateze singur cu mine, aşa că nu-şi ia ochii dintr-ai mei şi mă îndeamnă cald, părintesc, patern, avuncular: îţi

dau, nepoate, tot ce vrei îţi dau! Şi calul, şi armele, şi veşmintele mele de mire, şi mergi cu bine, fătul meu!

Da, simţeam că mai trăisem eu cândva, desigur, în altă viaţă, exact aceeaşi această acea binecunoscută scenă, a plecării mele de acasă de sub ascultarea lui Verde împărat, într-o misie pentru care, din toţi fiii şi nepoţii şi slujitorii Mariei sale, numai Făt-Frumosul de mine mă dovedisem vrednic să mi se încredinţeze povara unor isprăvi fără pereche care mă aşteptau peste mări şi ţări, până hăt pe tărâmul celălalt!…

Ceştilalţi, veri şi fraţi, rămâneau acasă, cu raţele şi gâştele să le pască în zăvoi, iar eu plecam peste nouă mări şi ţări… Mă voi mai întoarce oare?… Şi asta numai eu pricepeam şi, desigur. Verde împărat.

— Hai, îndrăzneşte! mă îmbie Măria Sa.

— Mai întâi aş vrea, Prea Luminate, să ştiu de unde aveţi informaţiile pe care mi le-aţi dat! Nu vreau neapărat altele, dar voi să judec şi să cumpănesc cu mintea mea, cea de acum, iar nu cea de pe urmă, cât de mult pot să mă sprijin în ele!…

De data asta nenea Dumitru aruncă o privire liniştitoare, spre văru’ Niţă, nu mai mult de o clipită, după care se întoarce în hăul îngrijorării mele, limpezindu-mă:

— Domnule Oane, când mi-ai povestit-o, întâmplarea cu marea ziaristă şi doamnă, care nu şi-a putut publica articolele sale despre România, pe mine nu m-a mirat deloc… Eu cunosc şi mai bine, şi mai demult, pe americanul care, aflând de la taică-su cele mai frumoase şi mai incredibile poveşti de război, a vrut să facă un film despre ele. Şi deşi era şi este mai departe unul dintre scenarişti răsfăţaţi ai Hollywood-ului, de data asta, tot aşa, ca şi Svetlana ta, pentru prima şi unica oară, i s-a refuzat scenariul. Un scenariu despre ce a păţit taică-su, căzut prizonier la Câmpina, în 1943, după ce a bombardat rafinăriile din Ploieşti… Prizonier la români…

— *Prizonier în Carpaţi* se numea filmul! adaugă văru' Niţă, mereu cel mai bine şi mai exact informat.

— Păi ce să păţească, că n-au păţit nimic?!

— Of course… Ba dimpotrivă! Asta voia să spună şi filmul!

— Cunosc bine subiectul! Cum s-au purtat românii cu prizonierii!

— Cunoşti probabil de la taică-tu şi de la nen-tu Ghiţă, că au avut şi ei prizonieri ruşi la grădină, să muncească şi s-o ducă cum nu trăiseră ei de bine nicicând la sânul Mamei Rusia!

— Şi informaţiile vă vin deci de la acest inventator de filme? Iar eu, pe mâna lui să…

— Nu! Informaţiile nevin din această direcţie, a americanilor, nu mulţi la număr, dar cei mai de soi, piloţi sau urmaşi ai piloţilor căzuţi prizonieri la români, care ştiu cât de mare le-a fost norocul de au căzut prizonieri la români, la români, iar nu la nemţi, la bulgari sau sârbi.

— Au fost şi piloţi englezi!…

— Iată! Te-ai apropiat şi mai mult de răspuns! Eşti mulţumit?

— Deci din direcţia asta vin informaţiile!… Are vreo legătură cu George Patton?

— Cum de ţi-ai dat seama?… Ce zici, Niţă, de văr-tu Oane?

Aşadar… şi vorbele lui Niţă, întrerupt din când în când de-ale Şeitanului cel Bătrân, încerc să le aud şi să le pricep, dar nu mai sunt în stare să le dau vreo importanţă, nici măcar din politeţe. Curtea s-a edificat. îl pomenesc ei şi pe Eisenhower, căruia Patton i-a povestit cum au dus-o piloţii americani la Predeal… Şi că marele generalisim nici n-a vrut să creadă… Nu mă mir!… N-a putut să creadă că în acel război banditesc, de huligani, care a fost cel de-al doilea mondial şi cel mai urât, s-a putut întâmpla ce s-a întâmplat cu prizonierii ruşi sau anglo-americani în

România… România?… Unde vine ţara asta?… Dar până la urmă nu a avut încotro şi a trebuit să admită că se mai întâmplă şi asemenea minuni!… Aha! Deci s-a ştiut… Chiar la nivelul cel mai înalt!… Şi cu toate astea…

— Am avut mare noroc cu Patton, George Patton! Ce om!

— Cine? mârâi eu.

Şi repet, căci nu m-au înţeles: cine a avut acest mare şi nemaipomenit noroc?

— Noi!

— Care „noi”?

— Noi, românii!

Măi, nene Dumitrache… Şi pentru prima oară pipăi, dau de acest semn, semn mic, dar semn, nenorocitul, că nenea Dumitru nu e mereu capul limpede şi fără cusur! Aşa începe ramolismentul? Oare?

— Ce-i, nepoate?

— Păi nu noi, ci ei au avut noroc, nenicule! Noroc cu carul Ei, americanii. Că mi-ar fi părut mult mai bine ca George Patton ăsta să nu se fi băgat!… Şi să nu existe niciun fel de răsplată americănească pentru angelitatea noastră, călcată în picioare de restul Americii. Adică de America toată!… Meritau oare americanii să se prenumere printre ei un om ca George Patton, care să le spele obrazul neobrăzării şi al nepăsării faţă de noi, fraierii şi lunatecii de români… în infernul mondial ne-am găsit numai noi să trăim mai departe pe-un picior de plai, pe-o gură, două de Paradis! Cum să nu ne huiduie planeta toată?!

— Măi, Oane!

— Era mai bine ca Gică contra ăsta de George Patton să nu fi dat peste povestea de la Breaza şi Moreni, s-o fi uitat americanii cu totul, niciunul să nu mai sufle o vorbă sau măcar un gând, să lase să le fie totală, perfect unanimă nesimţirea! Nu pax! Ci nesimţire, unchiule! Nesimţirea americană!

— Greşeşti, vere Ioane! Introduci criterii morale la Hollywood! Acolo nu există decât comerţ! Afaceri!

— Adică, vrei să zici, nu ar fi avut public pentru un asemenea film în care Rambo III cade prizonier şi nici măcar nu mai încearcă să evadeze, de bine ce o ducea el la sanatoriul de recuperare postbelică de pe Cioplea?! Asta vrei să spui?

— Probabil!… Nu am date exacte despre scenariu. Dar cel mai firesc mi se pare că era ca românii să facă ei un asemenea film!

— Filme se fac despre evenimente extraordinare! Or, pentru noi nu era nimic extraordinar! Dovada că s-a şi uitat povestea acelor prizonieri anglo-americani şi saxoni. Pentru americani însă a fost ceva ce nu mai văzuse nici Parisul!… Ei n-aveau voie să uite!

— „Căci şi uitarea e scrisă-n legile-omeneşti!”

— Dacă uitau, treacă-meargă! Dar ei au făcut tot ce-au putut ca să se uite! Au provocat uitarea! Crimă prin omisiune, nene Iancule!

— Măi, nepoate! Pe cine te-ai supărat tu? Pe mine?

— Păi cum vine că e norocul nostru? De noroc aveam noi nevoie sau de nişte americani serioşi, normali, capabili să recunoască până la capăt ce datorii de recunoştinţă aveau faţă de români?!… Dacă n-au făcut-o ca lumea, mai bine era să n-o fi făcut deloc!… Dar ghinionul nostru cu acest Georgică!… Bag mâna-n foc că nu era american. S-a găsit el şi încă vreo doi-trei să ţină seama că domnul Dumitru Şeitan este din România… Că România asta există şi ea undeva, oricât ar vrea unii s-o facă mereu uitată – asta în cel mai bun caz!

— Nu reuşesc să pricep mare lucru. Tu?

Nu! Nici văru Niţă nu pricepe nimic de vreme ce tace.

— Stai, nene Dumitre, că e groasă rău!… Abia acum îmi dau seama, la plecare…

— Deh, mintea cea de pe urmă a românului!

— Americanii ăştia ai noştri au mai venit la noi o dată! Fără să-i aştepte nimeni! Musafiri nepoftiţi… Şi mai bine primiţi de cum i-am primit noi, în 1943, nici că se putea!… Şi-atunci de ce nu mai vin şi a doua oară? Taman acuma când îi aşteptăm?!

— Tu pricepi ceva? îşi cercetează nenea, retoric, feciorul. Feciorul cel încărunţit binişor şi cu burtică destul de bine bombată.

— De ce să nu priceapă?!… Ce mare noroc e acela că în loc să ne fie recunoscători toţi amărâţii ăştia de americani şi statui să-i ridice omeniei româneşti pentru tot ce au demonstrat românii când adversarul american, înfrânt, ajungea la cheremul lor, în loc să ne zică măcar Nixon, când a fost la Bucureşti, ori la Washington, când nea Nicu i-a întors vizita măcar un thank you very much, caraghioşi de români, care vă credeţi mai departe că trăiţi tot pe vremea lui Racoviţă and Cantemir bei, auzi la ei, românii ăştia, câtă atenţie şi prieteşug să arzite pentru cei care le bombardaseră oraşele, casele! Nu-s zdravéhi, daco-românii ăştia!… Cum să faci filme despre ei?! Le-au dat de toate prizonierilor! Până şi femei!

Şi în locul unui minim gest de recunoştinţă publică – renunţ la statuia libertăţii americane de a fi neom! se găsesc, domnule, vreo doi-trei americani, americani, dar nu prea americani, căci, uite, dom’le la ei! reacţionează normal şi le intră în paradigmă şi ideea de recunoştinţă! Thanksgiving’s day pentru fraierii planetei din Breaza şi Câmpina! Iar cel mai fraier eşti mata, nene Dumitre, îmi pare rău!…

— De ce, nepoate?

— Pentru că cum vine aia, neicusorule, că e norocul nostru că printre cele două sute cincizeci de milioane de americani, un sfert de miliard de creiere şi inimi goale, vide, pustii, s-au găsit totuşi vreo doi-trei, legionarul ăla de

George Patton şi urmaşii săi, nu mai mulţi, nevoiţi să se ascundă însă atunci când încearcă să se plătească de datoria cu care, fără voia noastră, nu noi v-am chemat, i-am încărcat pe americani în faţa lui Dumnezeu!

Eu şi uitasem de povestea asta cu americanii prizonieri în Carpaţi… Şi nimeni în România nu ar mai aştepta de la americani ceva, *în* temeiul acelor acele uitate întâmplări, poveşti, basme… Dar asta pentru că la noi, nenicule, funcţionează de mii de ani, nu de ieri, de azi, principiul fă binele şi uită-l! Altă mulţumire, mai mare, nici că se poate!

— Cred că le dai prea multă importanţă celor de la Hollywood! Ia-i aşa cum sunt şi cum lumea îi ştie că sunt!

— Asta fac şi eu: îi înţeleg! Comentez ce înţeleg!

— Şi ce ai înţeles?! Tot nu pricep!

— Păi ei, drăguţii de ei, dacă nu mă înşel, voiau un scenariu cu Rambo în Carpaţi făcând mişto de toată armata română, iar nu unul în care Superman se roagă de ţărani să-l ducă să se predea la armata română, la primitivii de români, sălbatici ei, dar buni la suflet de proşti ce sunt! Şi necivilizaţi!

Cei doi, căci nu aveam mai mulţi spectatori, se uită unul la altul. I-am pus pe ceva gânduri! Niscai!

— Vere Niţă, dacă ai ocazia, adu-le aminte la tot Congresul american de americani năuci şi analfabeţi, învaţă-i, domnule, istorie, să ştie, să afle că unui român îi datorează poporul nordamerican că sunt stăpâni în Alaska! … Ia închipuie-ţi şi pune-i şi pe ei să-şi imagineze puţin o Alaskă stăpânită mai departe de Moscova, cam cum ar arăta azi lumea dacă nu era mocanul acela, i-am uitat numele, că aşa uităm noi când facem un bine, dar mocan era, de-al nostru, care a aranjat, pe la 1900, să-i dea ţarului rus un milion de dolari pentru toată Alaska!… Un milion pentru Alaska toată! Au făcut vreodată americanii vreo afacere mai bună?! Vor numai afaceri la Hollywood?!

… Să facă atunci un film despre cea mai mare afacere din istoria Statelor!… Sta-le-ar în gât! De ce nu-l fac?… Se-mpiedică iar de un nume românesc?! Ce-au cu noi, domnule?

— Poţi să spui că nu are dreptate Oane ăsta al nostru? îşi consultă Matusalemul progenitura.

— E vreo stradă în Alaska care să-i poarte numele românesc?! Eu l-am uitat, căci nu-s american! Dar ei?

— Ai dreptate! se îndură şi văru Niţă. îl chema George Pomuţ!…

Ştiam, dar mă făcusem că am uitat!… Al dracului ce sunt!…

— Vere, cu dreptatea pe care o avem, într-un singur loc o să fim luaţi în seamă!

— La Judecata de apoi!

— Nu e rău nici atunci, conchide, cinic, Niţă, vărul celui care se uită acum la el şi se întreabă ce-a vrut exact să spună individul. Să-l înjure, măcar în gând, sau nu?

— Păcat că nu ne-ai spus toate astea azi-noapte, când erau atâţia să te audă!

— Nu am dreptate?

— Ba ai! Cu carul! Nici eu nu mi-am dat seama până acum!… Am îmbătrânit, nepoate, şi m-am prostit! Nu-i vina mea! Ai dreptate! Este norocul americanilor!…

Dar este cumplit!… Prizonierii americani să n-aibă voie să le povestească americanilor, Americii, deci lumii întregi, cât de oameni au fost cu ei românii! Toţi! De la Mareşalul Antonescu până la ultimul ţăran în ograda căruia pica din cer paraşutistul am erican, iar nea Ion şi Gheorghe al nostru îl poftea pe amereştean să împartă cu ai săi mămăliga ce tocmai o răsturnase din ceaun şi aburea acum ca o lună plină pe masa joasă cu trei picioare din întunericul colibei.

Chiar nu visez? se întreba Buffalo Bill, văzând că nici măcar câinii nu-l latră.

— Nene Dumitre, întâmplător cunosc bine subiectul! L-am studiat, când eram student, într-o anchetă dialectală în zona Câmpinei la Breaza, Moreni… Mi-au povestit ţăranii atunci vreo zece – cincisprezece Oscaruri despre debarcarea anglo-americană de la Ploieşti! Ţăranii ăia au fost halucinant de omenoşi!

— „Halucinant de omenoşi”!… repetă văr-miu Niţă, şi nu-mi dau seama dacă mă ia peste picior.

— Mârâi eu.

— Cum naiba s-ar traduce asta pe americăneşte? „Halucinant de omenoşi”.

— Aşa au fost românii şi în Rusia, în teritoriile ocupate!… Se băteau mujicii să-i ia în gazdă pe ofiţerii şi soldaţii noştri români, săracii. Să n-aibă de-a face cu nemţii! Stalin însuşi, prin ordin de front, i-a mulţumit generalului Avramescu şi profesorului Alexianu pentru felul cum se purtau românii, ca armată de ocupaţie, cum se purtau cu populaţia civilă!…

— Iar piloţii ăştia anglo-americani, unchiule, ştiai că decolaseră de la bază cu consemnul ca, în caz de să se predea armatei române, nu cumva nemţilor?… Ştiau bine şi rusnacul, şi angletele, şi amorocanul, că se poate conta pe omenia românească, pe străveche prostia bunătăţii noastre!

— De la Dromichete ni se trage!… Nu?

— S-au înţeles apoi toţi trei atât de bine la Yalta, cum să ne mulţumească! Cum să-şi achite nota de plată! Să nu ne rămână careva datori!

— Niţă! Dă drumul la casetofon şi înregistrează măcar restul! Ce va urma!

— Aşa, vere! Spectacolul meu de adio!… Că pe aici al dracului să fie cine mai calcă!… Auzi la ei! Se feresc să spună thank you, stupid Roumanian people!… Malahiştii!

— Şi n-ai băut nimic! se extaziază, din public, rândul din faţă.

— Nu, domnilor, n-am mai băut, tocmai ca să fiu mai eu însumi decât sunt propriu-zis, mintea cea de pe urmă, prin care să mă autodepăşesc!

— Frumos cuvânt! învaţă-l, Niţă!

— Mintea cea de a doua zi, mai spre seară, ăsta-i ceasul, când îmi trece mahmureala, mă regăsesc şi, în virtutea inerţiei, regăsirea care urcă în tine trece dincolo de pragul care se cheamă *eu*, descoperindu-mi super-eul! Am şi eu aşa ceva!…

De data asta însă, informaţia cu americanii, o fi şi vreun englez printre ei, vreo doi-trei cu toţii, nu mai mulţi, care ne ajută pe blat, cu mare fereală, ca să nu se afle cumva la Pentagon şi nici the great american people să nu afle că dosarul recunoştinţei americane faţă de cine or mai fi fiind şi românii ăştia nu este încă definitiv clasat, închis, uitat, anulat, ci mai pâlpâie, ilegal şi neconstituţional, în câteva inimi de americani incomplet americanizaţi, povestea, basmul cu scenariul acela de film avortat, chiuretat încă de-a doua zi, nu cumva să toate astea m-au dat gata!… Plec acasă liniştit!… Ştiu ce mai am de nădăjduit eu şi ai mei! Care de care mai fraier şi mai năuc! … Nimic!

— Şi? Te-ai regăsit, vere?…

Dar ce să priceapă blajinul şi corectul văr Niţă cum e să-ţi fie a doua zi după o băută zdravănă, cum a fost cea de ieri toată ziua şi toată noaptea, până mai adineauri?! Trage spre neamul Iu’ ţaţa Veta, săraca. N-are nicio vină, săracu’. Vinovat e nenea Dumitru că i-a fript inima bunicii şi n-a luat de nevastă o mocancă!… S-a însurat cu o cojancă, săracul!

— Vere Niţă, dacă-mi spuneaţi povestea asta de la bun început, nu mai pierdeam atâta vreme pe aici… Păi chestia asta cu prizonierii americani în România, cum au dus-o ei ca prizonieri în Carpaţi, şi cu americanii care vor s-o facă uitată şi o ascund cu tot ce pot, adică cu tot

Hollywood-ul lor străduindu-se să nu cumva să se afle că au rămas cuiva datori după un război în care au învins pe toţi, pe toată linia, doar era războiul lor mondial, păi povestea asta m-a luminat, vere, definitiv şi total. Ca o străfulgerare, ca o iluminare!... Măi, dar proşti am mai putut noi îi! în frunte cu biată bunica! Şi doar era femeie deşteaptă!

— Povara omeniei noastre!... N-avem de ales! Asta e crucea noastră, nepoate! Dromichete ne-a pus-o în cârcă! Greşesc?

— Dromichete?

— Sunt zeci de ani de când nu m-am mai gândit la el. Măi, Oane, măi, chiar că eşti dat dracului de Şeitan! Mă faci să-mi aduc aminte de-atâtea!...

— Abia aştept să ajung eu la Constanţa şi să merg la bunica, la cimitir, cu florile de rigoare, de data asta de la nea matale, iar eu să-i povestesc de-a fir a păr ce-am aflat de la feciorul ei favorit despre americani chiar la ei at home! De ce mai vin, nu mai vin, ci ţuică sau visichi ori coniac, dar nu vin, nicicum nu vin, dar de-acum mi-e totuna! M-am lecuit! Mă întorc acasă complet vindecat!... Aoleu! Când o să-i spun bunicăi povestea cu filmul!... Vai de sufleţelul ei acolo pe unde o fi hălăduind, fără odihnă, aşteptându-i. Pe cine?! Pe nişte...

— Eu zic să mai aştepţi până se va ţine întâlnirea la vârf! De gradul zero! Măsură încuviinţată şi de nenea taică-su, cu o plecăciune din tron dinaintea Istoriei! Iar amuşina în preajma noastră nesăţioasa Fiară!

— Vor aranja istoria planetei pentru încă 50 de ani, cel puţin!

— Cel mai mult mă îngrijorează că de data asta întâlnirea va fi numai între două persoane, două perechi de ochi şi de urechi! E periculos că se întâlnesc numai ei doi!

— Păi numai ei contează ce vor, ce spun... Asta e situaţia! Putem s-o schimbăm?... Văru' Oane am impresia

că are altă părere.

— Ce zici, nepoate? Nu mai zici nimic?

Ia uite la ei, domnule! Tac şi eu de două minute şi lor li se pare o veşnicie! Ce să zic? Despre ce? Despre întâlnirea dintre cei doi capi dei tutti capi? Măcar s-o facă cinstit, ca doi mafioţi, undeva pe un cheu pustiu, în nişte antrepozite dezafectate…

— Şi haitele alea două când zici că se întâlnesc, nenorociţii?

— Peste câteva săptămâni. La Malta!…

— La Malta?!…

— La Malta!

— Nu glumeşti?

— De ce aş face-o?!

— Vezi, nene Dumitre, că şi lor le place să se joace cu cuvintele!

— Yalta – Malta?

— Păi nu?

— Ale tale sunt mai subtile, mai isteţe!… Dar nu uita, este un timp ca să te joci şi este şi un timp când nu te mai poţi juca!…

— De pildă, acum?

— Exact! Iar în privinţa alegerii, să ştii că mai există şi a treia variantă: să nu te amesteci deloc! Nu faci nimic din ce ţi-am spus eu, nimic din ce-ţi vor spune băieţii de la Paris!… Hotărăşti tu!

— Păi cred că m-am hotărât… Plec cu primul avion.

La Paris sau la Viena?

— Ce să caut la Viena?

— Să-ţi recuperezi maşina.

— Nu e timp, nene Dumitre! Plec cu primul avion care ajunge cel mai repede la Bucureşti!

— Nu mai treci prin Paris, pe la băieţii de acolo?

— Vere Niţă, adversarul trebuie învins pe căile dreptăţii, ale moralei, nu pe căile infamiei!… Ce să caut eu

în guvernul ăla? Al lor! Al altora!

— Decât să învingi printr-o infamie, mai bine să cazi luptând pe drumul onoarei! mă susţine, încântat, nenea Dumitru.

— Ce-s astea? Citate?

— Exact!

— Din Don Quijote?

— Vere Niţă, îţi las o carte la unchiu', o pregătise pentru mine, dar să ţi-o dea ţie după ce plec eu! încearcă s-o înveţi pe dinafară, cum am învăţat-o şi eu! E uşor. Nu-i decât o cărticică…

— Măi, Ioane, te-ai gândit bine, vere?

Ce să-i răspund, când din privirea lui tătâne-su văd bine că l-am făcut fericit. Pot să plec şi eu liniştit. Plec, nene Dumitre! Plec!

— O să-mi fie dor de tine!…

— D-apoi mie?!

— Şi Svetlana?

Am uitat de ea!… Uitat-uitat!… Da, ar trebui s-o sun, bineînţeles că o sun şi ascultând semnalul telefonic mă minunez cât pot eu de tare, mă mir şi mă minunez că, iată, de două ceasuri de când a plecat creştina de aici, trăiesc eu la New York fără să mai am niciun gând pentru ea!… E prima oară în cele două săptămâni de când o cunosc!… Ce semn poate fi ăsta?… Nu, asta nu-i că am uitat!… Ci deduc astfel, mai concludent şi mai convingător decât orice, că vor urma zilele cele mai grele şi mai importante din viaţa mea. Şi nu numai a mea!

Nu răspunde. Bine, mai fac o dată numărul, să nu fi greşit cumva, cum sunt cu gândul de departe, departe de ea… La fel. Niciun răspuns.

— Nu poţi să pleci fără ea!

— Ba plec, vere! Mă duce valul, talazul, n-am încotro! Tsunami! Nu-l auzi?

— Deja a fost destul de doamnă şi nu s-a supărat pe

aiureala voastră, în care l-aţi băgat pe bietul rege David!… Nici mai mult, nici mai puţin decât însuşi biblicul David! Nu cred că i-a picat bine!

— Chiar evreii spun că nimeni nu e infailibil!

— Una e ce spui şi alta e ce simţi!

— E o femeie deşteaptă! Prea deşteaptă chiar! Nu are cum să se supere!

— Acum, că n-avem martori, când ajungi acasă, nepoate, mai citeşte o dată Biblia, că nu e chiar aşa cum te-ai trezit tu ieri noapte că ar fi!… în privinţa lui David şi…

— Dar cum e?

— Cum să fie Goliath un Don Quijote?

— Adică?

— Adică citeşte tu şi te vei lămuri, dar tot ce scrie la Biblie despre David şi luptele evreilor cu palestinienii!… Cum să-l compari pe David cu ţiganii tăi din piaţa Chitilei?!

— Credeţi că s-a supărat Svetlana?

— Nu s-o fi supărat, dar nu întinde nici tu coarda prea mult!

— Acum, dacă tot plec!…

— Nu poţi pleca fără să hotărâţi asta împreună… Aşa e civilizat!

— Ba pot să plec! Ca dovadă că plec! Plec!… Plec lămurit şi definitiv!

E grav! E negândit până acum de grav dacă pot eu să plec aşa! Sorbit de presimţirea unei catastrofe cumplite, dinaintea sau în hăul căreia eu nu-mi pot lăsa singuri copiii mei! Pe ai mei! Sunt ai mei! Sunt eu!… Sunt în mare primejdie!…

Şi nu-mi dau seama de asta în mod raţional! Ci în adâncul meu, acolo unde toate se adună rânduite de instinctele fundamentale, unde nu mă pot înşela nicicum ori amăgi, din acest adânc mi-a venit forţa care mă face să uit de Svetlana! Care mă face să-mi fac bagajele fără să mă

mai gândesc la ea. fără să mai aştept să ajung cu ea la vreo înţelegere, acum, când văru' Niţă m-a tras de mânecă, m-a scos din transă, şi mi-a adus aminte de ea, că mai există şi ea! Poftim, nu răspunde la telefon! Eu ce vină am? Alta decât că am aflat atâtea!…

Dar abia acum mă sparie întâlnirea celor două secături!…

Acum, după ce am aflat de americanii paraşutaţi de Dumnezeu pe-o gură de rai, cum li s-a cenzurat la Hollywood povestea mirobolantă. Deh! Depăşea imaginaţia americană. N-ar fi crezut-o nimeni! Cum adică? Cădeau cowboii noştri prizonieri şi în loc să scoată Colţul străbun, ei bâjbâiau prin buzunare după petecul de hârtie pe care era scrisă, spre a o citi când vor fi capturaţi, ultima lor dorinţă: *dacă nu mă predatzi la armata romană eu mă sinutshidl*… *Sau* cam aşa ceva!…

Tot Dumnezeu m-a fost paraşutat şi pe mine, aici, pe terasa asta, ca să pricep de câteva minute, abia acum să pricep ce n-am priceput de când mă ştiu, aşteptându-i întruna, ca fraierii, pe americani… Pe plaja de la Trei Papuci… Iar ei preferă Malta, că rimează cu Yalta!… Ce semiotică de două parale!… Nu-s zdraveni dacă se pretează la asemenea poezioare!…

Ce haz prostesc or fi făcut, nenorociţii, când au găsit rima! Şi pricep că haitele alea două au de aranjat între ei ceva chiar teribil de murdar, a avut dreptate nenea Dumitru, de vreme ce se feresc de a treia pereche de ochi şi de urechi! Deci n-o să fie cât de cât ca la Yalta, în trei, ci mult mai rău. În doi!

— Ştii de ce la comunişti celula de partid are cel puţin trei membri, iar nu doi?

— Nu!

— Pentru ca să nu se ştie cine te toarnă! Cine trădează!… în doi, dacă unul trădează, îşi dă seama celălalt cine a făcut-o! în trei, eşti mereu nesigur şi

temător!

— Da, e ca la pârţuri. îl tragi liniştit dacă eşti în trei sau mai mulţi!

— Asta ce mai e, vere Niţă?

— Subiectul unei comedii celebre de pe Broadway!... Am vrut să glumesc!

Probabil că-i prima oară în ultimii douăzeci de ani!... Vere, vere!... Tu-i Hollywood-ul mă-sii! auzi ce comedii fac ăştia pe vestitul lor Broadway!... Băi, vere, nu se poate! Du-mă şi pe mine s-o văd, s-o miros, că n-o să mă creadă nimeni când o să le spun ce vânt mai bate pe aici, pe la voi! în America! Cât de rău s-a împuţit treaba! Şi totul!... Auzi comedie!

— Asta înseamnă că nu le pasă de nimeni! Nici lui Bush, nici lui Gorbaciov! îşi asumă împreună tot ce va urma! se-ntunecă mai departe obrazul proaspăt bărbierit al Marelui Paralitic, nesimţitor la fleacurile comedianţilor din jur.

— Au căzut de acord să fie oricât de ticăloşi! Niciunul nu va avea de obiectat ceva faţă de celălalt!...

Deci se întâlnesc numai ei doi, ca să fie siguri că nimic din ce vor hotărî nu se va afla, nu va fi divulgat de celălalt! Şi nici contestat!

Şi ce secrete trebuie atât de bine păzite?! Să nu le afle nimeni-nimeni?! Are dreptate domnul Şeitan! Păi, frate Mişa Gorbaciov, unde paştele şi cristoşii mămicii tale ţi-este transparenţa şi glasnostiul mamii mă-tii?!... Ce crime puneţi voi la cale, nenorociţilor, de ţineţi aşa de tare să le ascundeţi?!... Că numai ticăloşia aplicată, făcută politică de stat, de state unite şi sovietice, laolaltă, se fereşte să nu i se afle planurile şi poftele! Aţi dat mâna, cutrelor, şi nu pentru a ne ferici, nu pentru binele pământului care vă rabdă, săracul, de vreme ce vă ascundeţi atât de bine! De toată lumea!

— Nu încerci s-o mai suni o dată? Poate te repezi să-i

laşi un bileţel, un mesaj… Nu-i vina ei că nu ştie ce-ai hotărât tu, atât de brusc schimbându-ţi planurile!

Bun! Nu-i vina ei, dar asta e ce-a decis soarta! Ce ne amestecăm? Mă rog, o fi fiind la cumpărături, ca tot omul, înainte de a pleca la drum! ung… Nu trebuie dramatizat, sunt de acord! Şi mai încerc o dată, mai spre seară acum, şi dau de ea! Nu are nimic de obiectat, nu se miră de nimic! Plecăm deci cu primul avion… Direct spre Bucureşti aş vrea, dar fie, facem o haltă în halta Paris!… E o.k! Nu-mi cere nicio explicaţie, niciun argument… Da, ştie, plecăm chiar mâine dimineaţă. Ne vedem la aeroport!…

Şi deodată răsuflu uşurat. Discuţia a fost atât de banală, de senină. Nu era deci vorba de nicio presimţire, de nicio catastrofa inevitabilă şi iminentă. Am dramatizat prosteşte… Mi-am făcut gânduri cu caru'! Prost cu caru' cum sunt! Meciul încă nu s-a jucat!… Nici măcar n-au intrat echipele pe teren! Nici porţile stadionului nu s-au deschis, pentru spectatori… Dacă mă grăbesc puţin, poate prind şi eu un loc! Unde? în tribună sau pe teren?…

Eh, nene Dumitre, cel mai curios sunt eu să văd care-mi va fi locul! Să văd ce voi alege! Oricum, de ales am ales echipa din care să *nu* fac parte… Am ales bine?… Am ales definitiv?… Abia aştept să văd ce am să fac!

Mai întâi la Paris ce-am să fac!… Oare de ce s-a bucurat aşa de tare unchiul neică nea Dumitru ăsta al meu când m-am dat eu mare şi tare că am să-i refuz, nici măcar pe cine refuzându-i neştiind?! Eu neştiind! Neică, ştie el, dar nu-mi spune şi mie, însă-i pare bine, fără să i-o arate şi lui văru' Niţă, îi pare prea bine dacă eu i-aş refuza!

Pe cine? Cine face listele, listele mai vechi, în care m-au înregistrat ei, care ei? pe mine, că-s sau c-aş fi eu anti, anticomunachele lui peşte! Dar şi listele mai noi, cu noi noii miniştri, auzi la ei, eu! Eu şi mai cine?

Tot ei le fac?…

Şi mă au şi pe mine în vizor?!… Drept pentru care

fapte?... Şi drept cine mă iau?

Deci echipa se face aici! La New York & Paris!... Şi de aici va veni... Echipa nord-occidentală! Vine! Cu americani, cu tot! Vin, deci, băieţii! Iar eu? Voi veni-voi cu ei odată?... Ar fi ceva, ca idee! Debarcarea din Normandia să mă includă! Ce-ai zice. bunică?

Să-mi dea ăştia şi mie o puşcă sau măcar un puşcoci, o praştie, ceva, o baionetă, cu care în mână, enfants de la Patrie, să sar în apa de la Trei Papuci până la piept de înaltă şi să strig şi eu, piţigăiat şi neauzit în vacarmul rafalelor, la atac! La arme!...

Deci vin americanii şi odată cu ei, iată, buni-bunicuţo, vine şi Oane al tău! Cu veşti de la Mitică, feciorul pe care matale l-ai odrăslit cu cel mai mare drag de Şeitanul cu care te-ai ales să-ţi petreci toată viaţa ta, chiar şi pe cea de văduvă, de bunică neprihănită ce-ai fost!... Ce zici, bunică? De ce oare nu-mi inspiră încredere tocmai detaliul ăsta, că s-au gândit, cine, cine s-a gândit la mine? La Mândelul! Bentea cârcăliul!

Da, l-am foarte înjurat eu şi mereu pe Nicalai von Scornitcheland şi tot sistemul lui, şi am făcut-o atât de deştept încât m-au aplaudat şi oamenii lui! Dar cât să fi priceput ei ăştilalţii din ce am vrut eu?! Nu cumva mă confundă?... Nu cumva n-au înţeles mai nimic din ce am vrut şi mai vreau şi o să tot vreau, întruna şi întotdeauna şi în vecii vecilor. Amin?!

Să nu-şi facă dumnealor iluzii şi să mă treacă pe un mai ştiu ce liste!... N-ar fi prima oară!... Veşnic neînţeles în manta singurătăţii mele!...

N-ar fi nici ei primii ticăloşi şi imbecili care mă cred de-al lor numai aşa, pentru că ştiu ei că am avut curajul să le spun în faţă comuniştilor cum merg lucrurile de prost!... Le-am spus, da! Am trimis şi memorii, memorii peste memorii, cu reclamaţii şi propuneri constructive, tovărăşeşti, la condica de sugestii de la Comitetul Central

al Partidului Comunist Român! Român, nu din România!…

Ba şi la CC. al „Europei Libere”, drăguţa de ea! Mi s-a dus buhul pe unde scurte! Pe unde neam de neamul meu n-a mai călcat, în afară de neicusoru Mitică! O ştiu bine şi nu mă prea mir! Cum ştiu şi ei că n-am scăpat nicio ocazie să mă răcoresc şi să dau din mine tot ce aveam de scuipat în obrazul neobrăzaţilor! De faţă cu lume cu cât mai multă, cu atât mai mare mi-a fost curajul!…

Iar al lor? Nu l-au avut pe bietul curaj decât după ce, ani de zile, au stropit cu devotament comunist prin şedinţele de partid sau pe la securitate, unde au turnat tot ce puteau turna, cu toată sinceritatea, doar – doar vor primi nenorocitul ăla de paşaport cu care au aterizat apoi la „Europa liberă” în poartă, alegând libertatea! Şi să te ţii curaj pe ei după aceea, de la distanţă, la fără frecvenţă şi pe unde scurte!… Ăştia au făcut listele?

Şi chiar au ăştia nevoie, pentru listele lor, pentru ce va fi să fie după, de unul, unii ca mine?! Mă ştiu ei, m-au cântărit ei destul de bine şi mă vor ei, pe listele lor, pe mine, aşa cum sunt eu de?! Păi, da, vere, l-am înjurat eu pe nen-tu Nicu şi de mamă, şi de tată, şi de fraţi, şi de surori, dar treaba cu omorul nu-mi place deloc!… Sunt eu pe lista lor, dar nu-mi arată şi mie cineva cine mai este pe tabel, deasupra mea şi dedesubt?… La stânga şi de-a dreapta mea!… Căci încep să am nişte bănuieli şi nu-mi place deloc!

Atât! Să văd lista şi voi pricepe cine a făcut-o şi dacă şi cât a greşit în privinţa mea! Şi vice-versa! Să-mi spună cine a făcut lista şi voi şti cu cine am fost băgat în echipă, pe acelaşi tabel! Tabelul lui Mândeleevul! Al eroilor cu valenţe anticomuniste, ba chiar şi anticeauşiste, că atât i-a dus mintea să priceapă şi m-au şi trecut pe tabelul lor! Fără să mă mai întrebe şi pe mine!… Eu anti-ceauşisto-comunist? îndoi-m-aş… Şi n-am cui!…

Prost prostu’, e lucru cert, dar i-al nostru!… Iar eu

dacă i-am sau i-aş fi spus în faţă, verde, româneşte, ce prostii face, e pentru că nu m-ar deranja deloc, ba dimpotrivă, ca tot de la el să aştept şi de la ai lui, haimanalele! să nu le mai facă! Pe prostii! Pe ticăloşii! Ei, el să nu le mai facă! Nici nu le-ar fi prea greu! Un dram de minte în plus!… O nimica toată!… O dată să apuc să stau de vorbă cu el! Cu fiara ceauşistă! Are mare dreptate nenea Dumitru al meu! Trebuie musai şi neapărat să-l văd, să-i vorbesc, să-l învăţ ce are de făcutelea! E vai de curul lui dacă nu mă ascultă! Dar nu cumva şi de al nostru?!… Asta-i problema! The question!

Dar ăştia, cu lista lor?! Ai cui sunt? Că pe ticăloşii din ţară, în frunte cu nen'su Nicu, îi ştiu ai cui sunt şi suntem! Proşti proştii şi ticăloşi ticăloşii, dar sunt, vere, ai noştri!… Asta cum s-o uit? Cum să n-o iau în calcul?!…

Şi cum să nu-mi aduc aminte, taman acum, în crucea nopţii mamii lor, că dorm toţi, în huiduma de building din jurul trupeanului meu, somn nerod şi fără Dumnezeu, în vreme ce eu, eu deodată, mare Dumnezeule! mi-aduc aminte şi mă umplu de supărare mirat că abia acum, la plecare şi fără martori îmi amintesc, în singurătatea nesomnului meu, aproape degeaba, căci nu mai am cum cui povesti măcar lui unchiuleţu' cel mai mult i s-ar fi potrivit să afle de neamţul ăla minunat, de care deodată mă trezesc cu el în braţe, amintindu-mi de el, fost aviator de elită, drăguţul, vulturul vulturilor din Luftwaffenhansa, ober campion la doborât avioane comuniste, sovietice, decorat de însuşi ghitleristul ăla de Hitler, cu mânuţa lui şi cu crucea cu diamante, o sută, câte unul pentru fiecare samaliot muscălesc transformat în coşciug zburător! Doamne, ce poveste frumoasă, cum de-am uitat să le-o spun şi lui Nené, ba chiar şi la Paris, Viena, pretutindeni, dar şi huidumelor de la Mircea măcar… Domnule, ce fain a mai putut să fie!… Şi ce fain ar fi fost dacă aş fi povestit de fiecare dată despre urmaşii lui Hitler cu ce se ocupă azi în

România! Câte ocazii am pierdut… Cum Dumnezeu de-am mereu uitat?! Chiar şi! a Stuttgart, când m-am revăzut cu dragul de Nicholas, neamţul cel mai român de pe planeta asta!… Păcat! Ce păcat, ce păcat! l-ar fi plăcut şi drăguţei de Geta!

Crucea cu diamante?! Abia de auzisem despre ea, şi nu toţi! Ne-a arătat-o şi nouă, după prima sticlă de whisky, să nu murim proşti. Cum să nu te aşterni chefului atunci când ai un superagarici printre noi?!… O sută de rusnaci? De Cikalovi şi Borişi Polevoi?!… De Gagarini?! Daţi de pământ cu ei?! Bravo, Fritzule, eşti de-al nostru!

Repeta, neîntrebat, că nu poate el să ne spună de ce, doar – doar vom fi curioşi să pricepem şi deci să-l întrebăm de ce, de ce vrea el să dea de băut şi de ce ne-a căutat nod în papură ca nu cumva să-l refuzăm, ci să-l îngăduim să ne dea de băut, ce vrea şi cât poate duce fiecare dintre noi! Drept pentru care ce? De ce? De ce dă de băut la toată lumea? Alle! Alle Leute!

Numai asta nu ne interesa pe noi, drept pentru care neam pus pe treabă şi nu i-am mai spus că nu era nevoie să insiste atât, dar el insista mai departe, nu care cumva să nu-l susţinem în clipele atât de greu de suportat de unul singur ale succesului în afaceri! Şi încă ce succes!

Dar noi, ai dracului de români ce eram, nu-l întreba niciunul ce! Care fusese succesul! Ci ne vedeam de treaba noastră, la care ne poftise şi nu voiam să-l dezamăgim! Că la mâncare şi băuturică, românaşii de noi, las dacă ne-a întrece cineva! Nu suportăm să fim poftiţi de prea multe ori! Numai la muncă nu ne prea punem noi mintea cu toţi nebunii! Nebunii de nemţi! auzi la el: ce vrem să bem şi cât ne ţine cureaua!… La discreţie! Ăsta da, chiar Oktoberfest! Bitte schön, Kameraden, ce beţi?

Iar noi, mereu americanizând, într-un glas, clamants în deşertul din gâtlejurile noastre, whisky! Şi glasul whisky se făcu! Din cel mai bun care se putea găsi pe atunci la

shopul de la hotel *Nord*, adică Chivas! Regal, of course! Că de Daniel'se încă nici nu auzisem măcar!…

Şi ne-a pus la fiecare o sticlă în faţă, şi astfel înarmaţi, până în dinţi, am pornit cu toţii în pas de chef, chef! Direcţia Stalingrad! Spre a nu mai repeta greşelile trecutului!

Formaţia de spărgători de cazemate şi de pahare, farfurii şi sticle gol-golite era completă: Toni, Grasu, Romică, Carp, Chioru, Alecu, Doru, Nelu… Dar norocul nostru a fost un doctor, nu din Medgidia, ci din Mangalia! Văru Bilă! Aurică fără frică!… Aur, cu prenumele său de alcov!

Norocul nostru – ghinionul neamţului! Că noi, care nu beam prima oară cu tovarăşul neamţ, singuri nu ne-am fi prins despre ce cu totul altceva era vorba, altceva decât că neamţul, care dintotdeauna ne plăcuse că făcuse tot războiul al 2-lea mondial numai pe frontul de Est, împotriva bolşevicilor de comunişti, altfel nici nu l-am fi băgat noi în seamă şi în echipă, iar când vorbea de Antonescu se scula în picioare, aşa că nu ne păsa prea mult, chiar deloc, ce învârte el de câţiva ani buni prin România socialistă, dădea acum de băut, şi nu era prima oară, bucuros, de data asta mai bucuros ca oricând de afacerea grozavă pe care o făcuse! Wonderful! Wunderlich!

Ce afacere făcuse? Cu cine? Treaba lui! Noi suntem băieţi discreţii să fie sănătos şi să mai facă! Adorăm colaborarea în interes reciproc cu orice ţară din Occident! Hai noroc şi la mai mare! De mai multe ori, până când marele blond de pe Rin am Main a vrut cu tot dinadinsul să facem cu toţii, doi câte doi, un bruderschlafen Sie Deutsch? Iar el, aici a fost greşeala, lipsa de inspiraţie tipic nemţească, de-au pierdut atâtea războaie, l-a pus dracul pe neamţ şi l-a ales tovarăş taman pe vărul doctor, băutor tenace şi tăcut până atunci, stătea mai retras de noi, în banca lui, nu se băgase deloc în vorbă şi-şi lucra sticla în

modul cel mai profesionalist cu putinţă: era deja la a doua.

Ne-o luase binişor înainte la toţi şi nu se vedea nici urmă din avansul luat. Oare ăsta să fi fost motivul că numai el s-a prins cu cine are de-a face, lăsându-ne pe toţi cu gura bujbé de admiraţie şi ruşinaţi până-n ziua de azi de câtă dreptate a avut! auziţi numa! mai întâi alemanul:

— Herr doktor! Eu cu dumneata vreau să fac un Bruderschaft! Du bist mein Kamerad!

— Tu cu mine camarad? s-a lepădat mangaliotul cu trufie, de la înălţimea sticlei de whisky cu care ne-o luase la toţi înainte şi mai ales hipermenschului nietzschean, care se vedea bine că obişnuia să se îmbete mai mult decât băuse.

— Jawohl! Eşti camaradul meu! Toţi sunteţi la mine camarazi! Eu am mulţi camarazi rumänische! încă de pe vremea războiului! Voi nici nu aţi auzit de Agarici şi de camarazii săi! Sunt camarazii mei! Am luptat împreună împotriva comuniştilor! împotriva lui Stalin! Săracii la ei, asta nu înţeles eu, de ce comuniştii voştri aţi băgat la ei în puşcărie?!

— Comuniştii noştri? mârâi litoralul românesc.

Noi ne-am dat seama că parcă se pregăteşte ceva, fără să pricepem ce-ar putea să fie, dar neamţul, nimic! Radia mai departe fără nicio variaţie de tensiune:

— Eu respect şi azi ce-am jurat mein-führerului meu! Noi, germanii, am fost primii anti-comunişti din istorie!... Mein Führer! Şi luă poziţia de drepţi! Sărim şi noi, câţiva dintre noi în poziţia cunoscută, Heil *Fritz'*. Căci Fritz îl chema, încremeniţi în ascultare. Fritzul ne-a luat în serios şi a continuat:

— Toţi anticomuniştii sunt camarazii mei! Şi goli cu voinicie ce mai avea, mai nimic, pe fundul paharului.

Ca să simplifice lucrurile, tomitanul din Mangalia lucra fără pahar, cu sticla ţinută ferm de gâtu-i feciorelnic. Ca pe o bâtă, nu cumva pocni-va pe cineva cu ea în

modelele capului?

— Şi de-aia, japiţă ce eşti, le vinzi la comunişti sculele tale nenorocite de băgat la bulău anti-comuniştii?

Şi din nou mă minunez singur, în singurătatea imensului building şi a nesomnului meu, cât de clar, domnule, îmi revin şi-mi răsună în minte cuvintele de atunci, neuitate, minunatele:

— Cioară blondă!… Aşa i-a zis la un moment dat, când vulturul Lufthansei a dat să zică iar ceva de bolşevicii pe care-i înfruntase el, în război, făcându-i praf pe toţi Cikalovii.

— Mă piş pe diamantele tale!… Şi scuipă gros la câţiva milimetri de bombeul pantofilor Salamander nemţeşti, perfect lustruiţi, de-am îngheţat cu toţii. Noi, românii…

Dar afacerea încheiată de neamţălău şi de imbecilii de noi, cam asta era şi abia acum ne luminam şi noi! Vânduse, nenorocitul, pentru securitatea din fiecare judeţ al României socialiste, iar în muncipiul Bucureşti trei, câte una instalaţie electronică mobilă, încape şi-ntr-un Trabant, o bijuterie, pentru ascultat de la orice distanţă, din stradă sau din parcul de peste drum, tot ce se vorbeşte în casă şi împotriva regimului comunist! Dincolo de ferestrele degeaba bine închise, cu draperii cu tot! Inclusiv în baie! La W.C! E-n zadar, copile! Nu te mai poţi ascunde nicăieri! …

Nemţii ăştia de anglo-americani şi occidentali anticomunişti ascultă tot ce vor! Şi, dacă plăteşti bine, îţi vând tot şi te vând tot!… Indiferent cui! Inclusiv aparate pentru securitate cu care, drăguţa de ea, să-i asculte şi să-i ştie bine cine sunt disidenţă şi alţi duşmani ai societăţii socialiste multilateral dezvoltate! Fraierii care, după ce închid bine ferestrele, cu jaluzele cu tot, îşi închipuie că e destul ca să-şi poată ei deschide gura şi sufletul visând cu glas tare câtva fi de fain când vor veni americanii? Cu

nemţi cu tot! Dar mai vin? Vin, dom’le, vin! E lucru sigur! Deja au venit! Sunt peste drum şi ne ascultă! în auzul întregii securităţi anti-occidentale şi anti-americane! Ascultă tot! Sst! Şi vorbiţi mai clar şi voi! Se înregistrează! …

Noi nu dădusem prea mare atenţie cioranului când, pe la mijlocul băutei, s-a scăpat şi ne-a povestit el, neîntrebat de nimeni, ce afacere strălucită sărbătorea acuma împreună cu noi! Vânduse la Bucureşti mai multe Trabanturi de-alea decât în toate ţările comuniste luate la un loc! îţi dai dumneata seama cât sunt de mulţi anticomuniştii în România?! Minunată ţară e România!

— Băi, cioară blondă! Tu chiar nu-ţi dai seama cât eşti de nenorocit?! Păi tu, pe banii luaţi de la comuniştii tăi, comuniştii tăi, nu ai noştri, şi cu care vrei să plăteşti sticlele astea, dar nu şi pe ale mele, ţi-ai vândut nu numai aparatele alea nenorocite de nenorocit oamenii cei mai oameni, dar tu ţi-ai vândut şi camarazii, anticomuniştii tăi, cu führer cu tot, de secătură ce eşti! Baracudă nenorocită! …

— Meine Kameraden…

— Carecamarazii mă-tiidejarlăteutonă?! Scârbă occidentală! Ai tu habar ce-i aia camarad?

— Voi, voi sunteţi camarazii…

— Sictir, putoare apuseană! Numai comerţ aveţi în cap! Te doare-n cur că toţi ăştia care suntem aici şi bem cu o jigodie ca tine vom fi mâine primii pe care securitatea ne va asculta tot ce vorbim în casă! Ne va asculta cu sculele tale! Deja ne-ascultă, poate!… Şi pe noi, şi pe Agarici, şi pe toţi ăia care au luptat şi mai luptă încă ca proştii împotriva ruşilor, a comuniştilor! Pe toţi i-ai dat pe mâna securităţii, a comuniştilor!… Băi, labelor! Voi nu vă daţi seama cu cine beţi?!

Ba abia atunci! Şi ne uitam unul la altul, prostiţi de câtă dreptate avea căpăţânosul!

— Bitte schön, un bruderschaft şi să ne împăcăm!

— Cu mine?! Nici beat mort! Uite banii pentru două sticle, partea mea! Nemţeşte! mai ia, să fie trei! Şi nouă, celorlalţi, care nu mai puteam de plăcere şi de câtă dreptate avea bilosul în ţăpţână aia cu care pricepuse numai el ce era mai interesant de priceput, păi se compară malahistul ăsta cu Agarici?! îl ştiu bine pe domnul Agarici, de când a ieşit de la bulău! Suntem vecini!... Agarici ai spus, mă, Fritzlandăule?! Unde gura mă-tii ţi-e anticomunismul vostru occidental?! Curve nenorocite!

Îl ascultasem şi noi pe nemţotei, dar nu mă prinsesem nici eu măcar că nu prea era în regulă să-şi arate crucea lui de 14.000 de carate, dobândită pe frontul anticomunist din Crimeea, Stalingrad, Cavcaz, în 1941 – 45, şi să practice negustoria nenorocită, criminală, pe care o făcea în 1984, vânzând securităţii comuniste, KGB-ului din toate ţările bolşevizate, aparatură ultraoccidentală şi ultraperformantă de găbuit disidenţii anticomunişti şi alţi fraieri ultrapro-occidentalişti.

Şi-un gând sinistru: nu cumva ăsta era şi rostul disidenţilor, neştiut de fraieri, de fraierii de disidenţii lui peşte: să-i ajute pe americani să-şi vândă la comunişti marfa, tehnica super-sofisticată de aflat ce gânduri anti-comuniste le bântuie prin tărtăcuţă la actualii şi viitorii disidenţi, plus toţi anticomuniştii membri de partid şi de sindicat ce eram cu toţii, fraierii de noi! Ne punea la zid Occidentul, drăguţul! Occidentul după care tânjeam însetaţi şi înfometaţi de valorile democraţiei! Ale comerţului liber!... Na-vă! Săturaţi-vă de libertatea de circulaţie a mărfurilor! Tu-i liberteaua mamii lor!...

Şi nu cumva un fraier dintr-ăsta eram şi eu, din nou, acum?...

De-aia mi-am amintit minunata poveste? Se potrivea din nou, acum? Ce semn îmi faci, mărite Doamne? iţindu-mi-o, din noianul de amintiri taman pe asta, minunata, atât

de uitată şi de neuitat?

Auzi la ei, eu ministru!... Marele ministru!... Prim vice-prim fraier!... Mă ştiu ei atât de nerod ca să accept cu încântare?... De ce? De ce să accept? Din anticomunism?... Al cui anticomunism? Al americanilor? Care s-au hotărât în fine să vină?! Căci vin, fratele meu, e clar! Vor veni! Veni-vor! Vin! îmi vine să cânt: Vin-vin-vin ameee-ri cânii!...

E lucru hotărât! Au trimis-o şi pe Svetlana, urgentisim, să fie de faţă la faţa locului şi să filmeze tot blitz-show-ul!... Numai că cum vine aia că vin americanii prin înţelegere prealabilă (şi prea labilă! Labagiii!) cu ruşii înşişi! Unde le mai e anticomunismul?! împotriva cui mai vin americanii acum?! Căci vin, de venit, dar de ce? Zău că de ce? de vreme ce o fac în bara-bara cu Kremlinul?! S-a dus tot hazul!...

Deci îi ruşii lasă pe americani să pună ei pe cine vor în guvernul de maimuţoi de la Bucureşti! Lista e la Bush şi la Mitterand! Altă scârbă!... Iar Mandea, fraier şi mereu fraierit, poponeţ pe lista mamii lor! Exact la fel cum americanii i-au lăsat pe ruşi în 1944... Şi n-a fost deloc hazliu... Bietul Maniu!... Rezistaţi, i-a spus Averrel Harriman! Faceţi opoziţie, cât mai armată, în munţi, împotriva ruşilor, a comuniştilor!... Şi vom interveni! Vom veni! Dar avem nevoie de un pretext! De un motiv! De câteva mii, zeci, sute de mii de victime ale bestiei roşii, ale fiarei comuniste, abia aşa putem interveni!... După ce veţi umple Aiudul şi Sighetul!...

Iar când Malaxa i-a trimis la hotel o fătucă de 19 ani neîmpliniţi, să-i oblojească neputinţele masculineşti, şi l-a fost întrebat pe înaltul emisar transoceanic ce mesaj de răspuns are pentru Malaxa, cutra anglo-saxonă, obligat să fie sincer mai departe cum fusese toată noaptea de sincer, căci, fireşte, nu i se sculase, iar asta n-ai cum s-o parezi diplomatic ori s-o maschezi, că n-ai ce masca, bagajele, i-a spus! Să-şi facă domnul Malaxa bagajele şi, adică, s-o

întindă, să nu-i mai aştepte pe americani ca fraierul de Maniu, Mihalache & comp., un popor întreg, de năuci, pentru care, în lumea asta de bandiţi, cuvântul încearcă mai departe să rămână cuvânt! Sărăcanul!... Mi-au promis! ... N-ai auzit? I-au promis domnului Maniu!... Vin! Dacă au zis şi americanii că vin, vin, dom'le! îs oamenii de cuvânt! Vin! Ce mai?! Vin!

O dată vin eu, good, ia paidu, spasiba! iar după 50 de ani, vii şi tu! Yes, yes, I'm comming! O dată eu, o dată tu! Una mie, una ţie! One for me, one for you! Ca-ntre bandiţi când îşi împart monetarul: two for me, two for you!... Ce părere ai nenică Mitică?! Ce fel de debarcarea cui mamii ei de debarcare va mai fi şi aia fără niciun rus de faţă s-o ia la fugă?! Pierzându-şi şi ceas, şi izmene, şi palton!... Şi împotriva cui debarcare?! A noastră?...

Cam a noastră, nene!... Nene, nene, ce tare-mi vine să te scol din somn şi să te zgâlţâi bine cu o singură întrebare: ce legătură are, bre, George Patton al dumitale şi al nostru, cu debarcarea asta de mâine-poimâine? De două parale!...

Cum, dom'le, să vină că vin americanii, dar nu ca să-i gonească pe ruscaleţi, ci pentru că aşa s-au înţeles ei taman cu ruşii?!... Păi pe cine or să mai facă praf americanii când vor veni în România şi n-or să dea peste picior de rus nu mai e la Bucureşti?!... I-au gonit, cine? comuniştii, în 1958!... împotriva cui mai vin americanii acum, în toamna lui 1989?! împotriva cui, nene? Nene Dumitre... Mamă, mamă...

E, e, domnule, doamnelor şi domnilor, e ceva în neregulă... Păcat însă că mă simt deja plin ochi de gânduri... îi închid pe amândoi... Nu mai suport să-mi mai vină vreunul... M-au buşit destul... Dacă nu mă opresc şi nu adorm, e lucrul cel mai sănătos de pe lumea asta, să adorm cât mai repede s-o putea, s-ar putea s-o păţesc şi să dau pe de lături de atâtea gânduri! Sau în clocot!...

Numai aşa, adormind, pot scăpa de gânduri, de insomnia care simt e, a mă pândeşte, pe undeva, numai închizând bine ochii, să se facă un întuneric cum nu s-a mai văzut, mă scap de ea şi de... Ho! mai e şi mâine zi! O să mă gândesc mâine mai departe, departe, în avion... La toate astea!... Şi altele... Câte s-au mai adunat! Numai să nu le uit dacă adorm acum ce bine ar fi... Să le fi notat pe hârtie?...

Dar nu, e prea evident, prea logic, ca să uit şi să nu pot reconstitui raţionamentul, e atât de frapant de neaşteptat şi de adevărat, n-am cum să-l uitărisesc, şi cum să pierd mirarea, numai ea să nu mă împiedice să adorm dracului odată, stupefacţia mea, numai a mea în toată lumea asta mare, că americanii, dă-ţi peste gură! nu mai au de ce să vină şi totuşi vin, gândul ăsta poate să rămână deocamdată aşa, până mâine, când am să-l întorc mâine pe toate feţele mamii lui, nenorocitul! Voi ce mama dracului aveţi împotrivă?! Vreţi să pricepeţi împotriva cui vin? Bine că vin! Deocamdată, şadap şi potolez-vous odată! De două ori... De trei... Patru... Cinci... Opt... O...

XXVIII

Şi adorm, încercând să mă prefac că nu ştiu ce va urma... Dar mai ales încordându-mă tot, dar nu prea tare, să nu mă trezesc cumva şi din nou să pierd visul pe la mijloc sau – şi mai probabil, exact când să se poată spune că au venit, domnule, slavă Domnului! Au venit!... S-a anunţat şi la radio şi mai ales la megafoanele de pe Carol şi de pe Republicii, pe unde se afla deja jumătate de oraş să manifesteze la ziua comuniştilor, de 7 noiembrie sau 1 Mai, nu prea mi-e clar decât că lumea s-a lăsat de defilare, tablouri şi lozinci le-au abandonat pe traseul dinspre tribuna oficială, de la Sala Sporturilor, şi au cârmit-o la dreapta, spre Piaţa Ovidiu, spre faleza de la Cazinou, tot oraşul, în frunte cu ştăbărimea toată, prefect, primar, şi femei, femei o mulţime, îmbrăcate interbelic de pitoresc şi

de elegant, ca-n la belle époque mai exact, cu pălării şi umbrele de soare şi cu multe, multe volănaşe, eşarfe, funduliţe şi panglicuţe multicolore, inclusiv la jartiere, sunt sigur, măcar că nu se văd de sub crinolinele albazurii, fin de siede.

Pe ici-colo şi câte un joben bej ori monoclu, lavaliere, papioane, ceasuri de buzunar, întreaga recuzită de figuranţi ai teatrului, i-a scos primăria costumaţi frumos, ca-n *My fair lady*, să le facă impresie bună puşcaşilor marini, din marina călăreaţă americană, când vor debarca, să se simtă bine, ca acasă, at home, la New, Orléans sau York, aici la Trei Papuci.

Iar eu din nou nu puteam să plec de acasă să-i văd pe băieţii ăia atât de faini din celebra infanterie marină, cum vor debarca ei mai ceva ca-n Normandia, la Cazino desigur, acolo este locul cel mai frumos din oraş. Nici în lumea toată, cât am văzut-o eu, nu sunt multe locuri la fel de frumoase. Acolo vor fi şi oficialităţile, tot protocolul, cu spectacolul de operetă şi de estradă… bere, mititei… Va fi acolo şi domnul Zaharia, directorul liceului Mircea, are figura cea mai distinsă din tot sud-estul Europei, tot mocan şi tot din Cartalu, l-au scos special din închisoarea de la Tataia, să ţină discursul de bun venit bravilor puşcaşi marini…

Nimeni nu ştie că eu i-am scris discursul, nici nu aş vrea să se ştie, dar mi-ar părea rău să rămân din nou acasă şi să nu fiu de faţă, aşa cum am păţit de fiecare dată când am dat să visez cum vin americanii, de data asta e lucru sigur, voi visa până la capăt, şi pentru ultima oară de data asta este aievea, nu mai e vis, american vis, ci au anunţat şi la radio, a trecut şi nea Ghiţă pe la noi, el e parcă, e iar tot în poartă, cu un cap deasupra, văzându-se deasupra gardului ca un răsărit de soare, ca o veste, a venit iar să ne ia pe malul mării, au anunţat şi la Vocea Americii că azi se face, gata! s-a făcut, a început deja şi de pe faleza

Cazinoului se vede cel mai bine, haideţi odată, nici acum nu vă mişcaţi mai repede?! se miră nenea Gheorghe, iar eu iar nu-mi găsesc costumul de baie…

„Nu mai facem noi România Mare cu alde voi!” l-aud pe nenea Gheorghe, semn că nu mă mai aşteaptă şi toţi pleacă odată cu el lăsându-mă iarăşi singur!

…Nici de data asta n-am să ajung să dau de veste sentinelei de la 9 Cavalerie că vin americanii, nu cumva să se puşte între ei, şi era ultima oară când aveam ocazia să fac ce trebuie, altă dată n-am să mai visez debarcarea de la Trei Papuci… Ciudat cât de bine ştiu că e ultima oară când îi mai văd pe americani cum debarcă la Constanţa, călcând greoi în nisipul uşor cu bocancii din care apa se revarsă şiroaie, au fost nevoiţi să sară din bărcile lor pneumatice în apa înaltă până la piept, bărcile au rămas pe mâna copiilor pe care debarcarea i-a surprins scăldându-se în mare, între cele două diguri, este locul cel mai bun pentru debarcare, deşi, după câte vapoare se văd la orizont, înnegrindu-l, debarcarea se face şi la Mamaia, la Eforie, pe tot litoralul…

Mda, data viitoare va fi la Otopeni, e mai simplu, îi înţeleg, dar nu-i la fel de frumos! S-au prostit şi americanii ăştia de americani!

O iau la fugă, în jos, pe scările de la „Zorile”, încerc din fugă să mă dezbrac de pantaloni, să rămân numai în slip, să le pot ieşi americanilor înainte, să le ţin barca să poată ei coborî uşor, uşurel, ea sy boy, hai, my friends, să nu vi se ude muniţia, armele pe care le ţin deasupra capului, dar degeaba! Valurile mari se sparg în ceafa marinarilor din vestita cavalerie marină, de ce oare nu se saltă odată cu valul ca să nu li se ude puşca lor de puşcaşi marini, dar cine ştie?! Poate că sunt puşti antiacvatice, ca şi ceasurile de la mâna lor, toţi cu mânecile suflecate şi nu le pasă că ceasul le intră în apă… E antiacvatic şi waterproof… Ca şi ei… Puşcaşii americani…

Pe plajă însă nimeni nu *se* prinde de venirea americanilor, îşi văd ciudaţii ăştia de constănţeni mai sunt, nu ştiu decât de plaja lor, joacă fiecare mai departe table, cărţi sau fotbal ori voley, iar când mingea scapă şi se nimereşte în picioarele americanilor atunci nici ei, americanii, n-o bagă nici ei în seamă, ca nişte roboţi lunateci, băi, huidumelor! E istorie ce se întâmplă sub nasul vostru! Au debarcat americanii! mai ceva ca pe lună! … Băi, ciudaţilor! Ia uite la ei! N-au ochi decât pentru zaruri şi după minge, altceva nu mai văd cum vin americanii, debarcă, băi! Tembeli mai sunteţi!… Băi Sonică! Lălăule! Giricule! Mocule! Mustaţă! Băi, Şaiule! Jijo, fir-ai al… E tot liceul!

Nici nu mă aud! De parcă americanii ăştia ar debarca a mia oară, iar ei s-au cam săturat, sastisiţi să-i vadă în fiecare vineri, la ora 11, cum ară plaja cu bocancii lor, lăsând pete mari de catran în nisip, surpând castelele ridicate de copii, *don't tangere meos*… *e şi* asta adevărat, ăştia joacă fotbal aici, pe plaja asta, de trei mii de ani, iar table de la facerea lumii! Au fumat aici atâta istorie că li s-a aplecat şi li se împăişpe lor de cine-s ăştia? Americani?… Jamais couché *avec*! *Au fost* la Troia? N-au fost!… Şi-acum ce vor? Să debarce?…

Aici au mai debarcat ei şi perşii lui Darius, şi mongolii lui David, vikingii, Cleopatra, Cezar, Ovidiu… Să debarce şi ei şi să treacă pe la muzeu, să li se dea un bon de ordine!… înaintea lor la rând sunt moldovenii, iar mai înainte sunt machidonţii lui Gică Hagi, uite-l, acolo, ce corect loveşte mingea cu stângul, cu dreptul mai prost, dar nu-i el de vină! Aşa au fost timpurile! Le-a interzis, ruşii, machidonilor să mai facă ceva cu dreapta, cu dreptul! Au omorât nu ştiu câţi portari cu dreptul când au tras, din careul mic! Şi Gică, şi Dobay… Dobay e antrenorul lui Gică… Poate de-acum înainte, că au venit americanii, or să-i dea voie şi lui Gică să tragă la poartă cu dreptul…

Zici că au venit?!…

Eh, după ce se înregistrează la muzeu şi la primărie, pot să vină şi ei înapoi, la un fotbal pe plajă, ăsta-i adevăratul fotbal, în picioarele goale, ei nu-i nevoie să se descalţe dacă altfel nu pot decât cu bocancii pe ei, suntem obişnuiţi, aşa jucau fotbal pe plajă şi ruşii, numai în bocanci şi cu balalaica la spate, e dreptul fiecăruia să-şi aleagă arma cu care să dueleze, dar noi aşa suntem învăţaţi, fără bocanci, fără cotonoage, numai cu palmele goale, vă rog să ne scuzaţi, noi aşa jucăm, noi, constănţenii de noi! încă de pe vremea lui Sarsailă ăla de Xerxes… Dacă le convine!…

Dacă nu, să ne lase în pace şi să elibereze ringul! Nu vezi că nămetele ăsta profită de neatenţia mea şi mă face marţ, domnule! Marţ! Eşti cu ghină! Hai, te rog, fă paşi de-aici! N-ai să mă obligi dumneata să-i băgăm de seamă cum debarcă!… Chestii de-astea le-am fumat până acum de zeci de ori! Ştii şi dumneata asta, dar te prefaci că nu ştii! Fii, dom’le, pe bune! Măcar aici, pe plajă, să nu umbli cu goange de-astea de malahist mai eşti! Vin americanii?!… Treaba lor! Eu nu i-am aşteptat, ca alţii! Pe mine, Nae Creţu, să mă deranjezi când or să vină americancele!… Americanca-a-a!… Unde-i baba să-i rup laba?!… Până atunci să nu-mi spargi mie limonăzi! Suntem pe plajă, ce mama dracului să te ia cu ei cu tot! Nu la piaţă! Nu mai ai nimic sfânt?! Sau vrei să te dăm afară de pe plajă cu şuturi în cur?! Cât eşti tu de lemebist! Malahistule! Poate vrei să-ţi anulăm buletinul de Constanţa?! Să te văd atunci!

— Băi, Nae, tu eşti?!… El este! Nae!

Au, trebuie să recunoseşi să fac paşi, mai departe, au dreptate şi ei! La câţi au mai debarcat pe aici, stricându-le joaca! Miuţa la două porţi mici… Da! mai bine ar fi să se ţină la Otopeni de-acum înainte! Aici nu mai ţine!… Ne facem de râs! Bucureştenii îs altfel, nu-s ca constănţenii de noi! Ei ştiu să se bucure, bucureştenii, şi să aplaude, să

ovaţioneze, să se minuneze de orice, bucureştenii. l-au arătat-o şi lui Nixon! Praf l-au făcut! Ce l-au mai aplaudat! …

Pe când aici, pe plajă, în costum de baie sau unii, mai constănţeni, chiar în costumul lui Adam Clisi, pe dig, printre pietre, feriţi de ochii copiilor şi-ai fetelor, cum vine aia să aplauzi în pielea goală?!… Pe plajă nu se poate aplauda! E ca-n biserică!… Nu, nu! Debarcarea trebuie mutată în altă parte! Pe altă planetă! Cu confetti, focuri de artificii… Unde lumea nu are ceva mai bun de făcut!

Dar când joci table sau fotbal de mii de ani, cum să mai fi atent, să te laşi de joc şi să-i aplauzi pe ăştia cum calcă-n bocanci apa mării şi nisipul vechi de la începutul lumii, iar când mingea scapă şi se nimereşte în picioarele lor, atunci nici americanii n-o bagă în seamă nici ei, e dreptul lor, să fim cinstiţi, e dreptul lor să mărşăluiască mai departe, ca nişte roboţi lunateci, fără să-i bage-n seamă, poate că nici nu-i zăresc, pe cei de pe plajă, or fi având motivele lor să treacă, ciudaţi mai sunt, nepăsători chiar şi pe lângă gaşca de fete, îs toată clasa acolo, tot liceul, şi Mela, şi Mili, Ana, Geta, Otilia toată, Gabi, Tania, Petruţa, Bigita şi ea, ce de girls, iar ei, play-boyi ăştia de americani mărşăluiesc mai departe, pe alături, prin nisipul adânc şi fierbinte, cu ochii lipiţi de malul înalt pe care primii puşcaşi l-au şi urcat pe jumătate, lăsând în urmă, fără păs, hectarele de piele goală… Nu se poate!

A trebuit să mă opresc. Mai are vreun rost să cobor? îmi strâng cureaua la loc. Degeaba am desfăcut-o! Iarăşi nu am pe mine chiloţii de plajă… Oare aşa trebuie? Aşa e mai bine? Să se facă toată lumea că nu-i vede ca să nu le strice planul, să-i poată lăsa astfel să-i atace prin surprindere pe cei de la regiment, regimentul din mahalaua noastră, unde şi-a făcut şi tata armata, la călăraşi cu schimbul, te pomeneşti că asta şi urmăresc, să ia cu asalt regimentul 9 Cavalerie, asta urmăresc, e

regimentul cel mai de lângă plajă, pe cine alţii să-i atace americanii acum, la ultima lor debarcare! Căci am deodată un sentiment ciudat, ca o informaţie secretă pe care o deţin, nu spun de unde, că visul acesta de care deja m-am plictisit, îl visez acum cam pentru ultima oară… Şi-l visez aşa de aiurea, aiurea-n tramvai debarcă şi americanii ăştia! în loc să debarce la Tataia şi să atace acolo unde sunt închişi ai noştri. Victor Smatoc, Nelu Ionescu, Radu Roşculeţ, doctor Balaban, Haim, doctor Weisz, tatăl lui Peter, era şi Peter pe plajă… Marilena, Iana, Gelu, Gelu Baloş toţi…

Ar trebui să ies din apă, aşa cum am mai făcut-o până acum şi să o iau la goană în sus, urcând malul într-o gonetă, care ajunge mai repede sus, înaintea americanilor, la sentinela din poarta regimentului, cu greu, tot mai greu, împiedicându-mă de mulţimea puşcaşilor, sunt din ce în ce mai mulţi, ca la un miting, două, căci mai e şi mulţimea puhoi de constănţeni care coboară pe plajă, vin de la Cazino, de pe faleză, de unde au aplaudat, te pomeneşti, debarcarea, iar acum au venit să facă o baie în mare şi nici ei, domnule, nu-i bagă în seamă pe americani, ia uite la ei, cât mai pot ăştia să fie de constănţenii dracului, daţi în aia măsii de constănţeni mai sunt, domnule, nici că-i pasă, ai dracului, nici că-i doare, cât îi ziua lor de mare, pe sub zboruri de cocoare, zac şi se prăjesc la soare, li se-mpaişpe-n gura mare de Nixon, de debarcare, câte plaja lor de mare cu ochii după picioare de gagici, de fată mare, cu un cuţit de vânătoare atârnat la cingătoare, în gură cu o scobitoare… Cei mai tare din parcare…

Abia când se izbesc unii de alţii, pardon ai noştri, în sorry americanii, şi pas de marş, marş! Mărşăluiesc nămeţii mai departe… Nici de data asta n-am cum să ajung şi să-i dau de veste sentinelei că vin americanii, vin! Nu cumva să tragă în ei…

Şi era ultima ocazie, altă dată n-am să mai visez

debarcarea de la Trei Papuci, or s-o mute de aici, n-am cum să mai fiu de faţă când vor veni a enşpea oară americanii, eu am făcut tot ce-am putut, nu pot, de unul singur, să fac mai mult… N-are rost! mai bine mă scol, e mai cinstit, şi dau drumul la televizor să văd acolo debarcarea… Niciodată nu mi-a ieşit ca lumea visul ăsta, nici măcar acum, când puteam să-l duc pentru prima oară până la capăt şi tot nimic! Nimic interesant!… Chiar au debarcat americanii? Chiar au venit?…

Aş putea foarte bine să aflu dacă, trezindu-mă din somn, ăsta nu mai e somn., şi dând drumul la televizor, la buletinul de ştiri, trebuie ei să spună ceva, aşa că mă scutur bine de marea toată şi de plaja de pe mine, mă dau jos din pat, încetişor, ăsta nu-i patul meu, ezit o clipă, las naibii televizorul, aha, este în altă cameră, doar n-o să scol acum toată casa cu debarcarea lui peşte, mai bine mă duc mai departe în bucătărie după un pahar de apă din frigider… Rece… Rece…

XXIX

E prima mea noapte de insomnie în America şi-n toată mi peri-plimbăreala asta pe jumătate de emisferă nordică… Era eu cât pe ce să adorm, ba chiar am şi, dar m-a trezit un gând, de-ăla de-al meu, care se iţeşte nedorit de nimeni în somn şi mă trezeşte…

Nu-i un gând din ajun, de peste zi, ci din toiul nopţii şi al şerpăriei de gânduri care rămân să se frământe mai departe, după ce adorm, se foiesc fără ştirea şi participarea mea, dar din când în când, în somn – cum vă spuneam, îmi fată mintea un gând nou-nouţ, care schimbă radical raportul de forţe dintre speranţe şi spaime, un gând a toate şi clar văzător, iar lumina sau bezna care se face de la acest gând, ca un ghiont zdravăn, mă trezeşte şi din somnul cel mai adânc. Eu abia aţipisem şi m-am trezit ruşinat. Cât putusem să fiu de caraghios! De penibil!…

Ce-i aia, domnule, să plec direct la Bucureşti, să nu

mai trec nici măcar prin Viena să-mi recuperez maşina, ca şi când la Bucureşti aş avea din prima clipă ceva extrem de important de făcut?! Başca vreo două-trei maşini aş mai avea, aşteptându-mă cu motoarele pornite! Iar eu, iată, mă gândesc la ce voi face imediat ce voi ajunge la Bucureşti şi nu-mi trece prin cap nimic atât de important de făcut încât să reclame graba cu care voi ateriza la Bucale, sărind Parisul şi Viena! Ce-o să le zic acasă, la aeroport, că m-am întors fără maşină?!… Cum să le explic fără să le par, aşa cum chiar mie însumi îmi, nesfârşit de ridicol. Monumental de ridicol! în loc de machină, de maşinuţa mea şi bagaje, că m-am întors cu avionul şi cu Svetlana!…

Evident, la aeroport va trebui să o prezint tuturor, s-o ducem în alai acasă şi abia apoi să-i caut, căutăm, un hotel! Altminteri, să coborâm din avion ca doi necunoscuţi nu se poate, încă!… M-aş simţi îngrozitor de prost faţă de Svetlana… Şi toţi vor deduce că de-aia nici n-am mai trecut pe la Viena, ca s-o însoţesc în avion pe această straniu de frumoasă muiere!… Pe care dacă m-aş opri la Viena şi de acolo cu maşina până în ţară, ajunşi la Bucureşti aş putea-o duce creştineşte mai înainte de orice pe ea să se instaleze elegant şi civilizat la un hotel, la Chelemen, şi aşa mai departe, fără nicio complicaţie… Alta decât că Nelu, bărbat fatal, o să-i facă curte din prima clipă!…

Cu maşina n-am oră fixă de ajuns acasă… Şi nici vreo explicaţie de dat celorlalţi, chiar şi doamnei mele, chiar dacă ea ar fi ultima care m-ar întreba ce este cu cucoana asta de care atârn ca un căţel în lesă?!

Sau chiar de la Paris! Şi mai şi! Coborâm pe Orly, stau de vorbă o după amiază întreagă cu Dumitru Bacu, iau o maşină, o rent a car de-aia de-a lor şi-n două zile şi două nopţi de vis, de neuitat, suntem la Viena! apoi iar la drum, până la Bucureşti, vreo alte două zile… Şi iar două nopţi, desigur… Mereu împreună, împreună împreună!… E mult mai altceva decât cele şapte-opt ore de avion! Cu

şaptezeci de perechi de ochi în jur, şi atât!

Şi de aici nemilosul ping-pong! Păi, sigur, vere, încep să descopăr motive noi ca să mă ţin mai departe după fundul Svetlanei, cel subliniat apăsat şi primul pe lista cu tot ce mai am de făcut!… Cauţi pretexte, neamule, ca să dezertezi, ăsta-i cuvântul! Dezertez! Mă doare-n bigă de vorbele mari, ţară, neam şi… Ce mai?! Fiica Esterei şi-a Salomeei mi-a sucit de tot minţile din capul care, oricum ar bate vântul, el se întoarce nerod şi răspicat spre aceeaşi priveliştea aceea din ochii ei… Cutremurat de ce ar mai putea vedea când va fi să vadă tot! Căci asta-i boala de care zac acum şi mă zvârcolesc în pat, nu mă pot întoarce acasă până nu văd tot ce este de văzut la muierea asta atât de altfel decât toate pe care le-am cunoscut vreodată!… Cunoscut şi imaginat deopotrivă!…

Şi cu toate astea este atât de evident şi că fac o prostie cât mine de mare plecând mâine dimineaţă direct la Bucureşti, unde voi ajunge spre seară, aşteptat la aeroport de toţi ai mei, căci nu am cum să nu-i anunţ, s-a angajat s-o facă nenea Dumitru, iar eu nu am cum să-l opresc! Deci mă *vo*: aştepta toţi la Otopeni, iar eu voi coborî măreţ, sub braţ cu un geamantănaş uşurel, de-l bate vântul, şi cu frumoasa americancă la ce’şlaltbraţ! Prea norocosul! Iar bietul nostru Oltcit, al nostru, nu al meu, abandonat la Viena, plin de banane, cafea, lego, păpuşi, cravate, pantofi, ciorapi, cămăşi şi tot felul de hăineturi, ciocolată, bomboane, halva, marţipan, ananas, scorţişoară şi toate colonialele lumii, să se bucure şi biată mama de tot ce n-a mai văzut ea de cincizeci de ani! De când au venit ruşii!

Am dreptul să mă întorc cu mâna goală şi fără maşină? Fără El Zorab?!… Nu-s nebun? Cum de mi-a trecut prin cap aşa ceva, absolut de neînţeles la Bucureşti! … Da, de-o lună şi jumătate, de când stau pe aici, prin Vest, m-am dumirit şi eu, la faţa locului, ce mare valoare

mai are şi-o biată tinichea pe patru roţi, indiferent ce marcă ar avea!... Pe aici la toţi li se pare că maşina nu-i decât nişte fiare... Dar treaba asta nu ţine să le-o povesteşti celor de acasă, care ştiu bine cât de greu a fost să ne facem proprietari de automobil nou-nouţ!... Copiii i-au dat şi un nume, o aşteaptă ca pe martora aventurii mele... Fără ea „m-aş întoarce numai pe jumătate!... Pe sfert!...

Cum să mă dau eu mare grande de Occident şi de Oltcit, lăsându-mi-l la voia întâmplării într-o parcare vieneză şi nenorocită... N-am avut timp, James Bondul de mine, să-mi mai iau maşina! Asta, da! Ştiu că are să-i placă unui singur ins, lui însuşi Bilă de Aurel! Parcă-l văd, baracudă, ai stil!... M-ai topit!... Ai lăsat ditamai maşina la Viena numai ca să n-o laşi pe criminala asta să intre singură în Bucureşti!... Dar merita, fratele meu! Aşa picioare, care să înceapă de la umeri, nu s-au mai văzut dinainte de război!... Priveşte-o cum calcă!

Este evidenttotuşi că nu se poate aşa!... Nu potmerge mâine, de fapt azi, căci e trecut de miezul nopţii, direcţia Bucureşti! O să văd la aeroport cum pot ajunge cel mai rapid Viena la Paris!... La Paris!... Gata! Am hotărât!... Reuşesc să mă împac cu gândul că nu voi mai dormi în noaptea asta, doar jocul de-a nu pricepe exact cât de mult gândesc şi scornesc la gânduri cu care să mă păcălesc ca să nu fac ceea ce trebuie, ci ceea ce i-ar place cărnii, o simt cum vibrează la gândul celor patru nopţi care ar urma, cel puţin patru, nu de insomnie năucă, ci cu Svetlana, de la un capăt la celălalt al Europei, brăzdând-o! Arând-o adânc! Gospodăreşte!...

Jocul ăsta nu-l pot opri, îl las să continue, ping! de-un perete, pong! de celălalt, în capul meu, poate că i-aş putea pune capăt dacă m-aş duce în sufragerie să iau o carte sau să mă las în voia televizorului şi să scap de gânduri...

M-ar simţi însă şi i-aş trezi, să vadă ce-i cu mine de

nu dorm… Nu sunt singurul! Aud telefonul… Iar la o oră atât de… şi iar îi răspunde, deloc surprins, acelaşi Niţă!… Nu pricep ce vorbeşte, nici măcar dacă o fi vorbind pe româneşte! Prin pereţi răzbate numai ecoul unui glas omenesc!… îl las să se stingă şi mă ridic din pat. Ştiu că acum nu deranjez pe nimeni… Nu mai e nimeni în sufragerie, deşi lumina a lăsat-o aprinsă văr-Niţă. Îmi dau seama că este în camera în care nu doarme nici nenea Mitică. Vorbesc între ei şi, iarăşi, nu pricep despre ce! La ora asta?!… Cât? Trei şi ceva!… Mai degrabă patru. Clar, însă, distinctă, porunca moşului:

Scoală-l pe Oane!… De ce? Ne-am înţeles aseară să fiu sculat abia la ora 6!… Ce s-a întâmplat? Telefonul? De la cine a fost?

— De la George Patton!… îmi răspunde văru’ Niţă, deloc mirat să mă găsească în living.

E ceva în aer care mă împiedică să mă ating de televizor!… Nu apuc să întreb ce mai vrea la ora asta bătrâna fantomă, că vărul meu îmi şi face semn să-l urmez afară, în balconul larg deschis sub cerul new-yorkez… Aha!

— Ai avut dreptate aseară, că trebuie să mergi direct la Bucureşti! Fără nicio întârziere!… îţi funcţionează bine instinctele!

— Asta ţi-a spus la telefon?

— Asta mi-a spus tata!… La telefon mi s-a spus exact ce-mi doream cel mai mult să nu-mi spună nimeni vreodată!

— Eşti sigur că ştie ce-ţi spune? Că nu bate câmpii?

— Mai sigur ca de mine însumi!

— Asta nu înseamnă cine ştie ce!

— E bine că-ţi arde de glume!… Sunt curios ce-ai să mai glumeşti când vei afla că la Malta, vere, cele două cutre, cum le-ai spus tu, se întâlnesc ca să bată palma – ascultă-mă bine, ce au decis: americanii îi dau mână liberă lui Gorbaciov în România, să facă ce vrea cu Ceauşescu şi

cu România… Ba îl vor şi ajuta. Ca s-o facă bine de tot! Ce?

— Şi de ce nu mi-ai spus asta în casă?!… De vreme ce ai aflat la telefon că aşa şi pe dincolo… De ce a trebuit să ne mai ferim şi să ieşim în balcon?!

— La telefon mi-a spus, pentru cine ne-ar fi ascultat, cu totul altceva: un număr de telefon la care să sun.

— Şi n-ai sunat!

— Nici nu era nevoie. Din numărul ăla de telefon numai primele două cifre mă interesau, le vezi? Şi-mi arată un carneţel, pe care-l ţine în mână. Iată ce scrie în dreptul lui 36, la pagina 36… E de-acum o pagină istorică, să n-o uiţi cumva.

— Cum să uit ce scrie la pagina 36?!… Ce scrie?

— „NATO nu are nimic de obiectat dacă trupele tratatului de la Varşovia vor intra în România, să facă ordine”. Uite: „trupele tratatului de la Varşovia”.

— Adică ruşii! Ruşii?

— Cam da!

— Şi carneţelul ăsta ce naiba este cu el?

— Sunt toate variantele pe care negociatorii celor două supraputeri le-au luat în discuţie, pentru a se opri în final la una singură. Au decis să bată-n cuie pagina 36… Varianta trei-şase!… îţi place?

— Nu-mi place că se repetă! Nişte amărâţi! Aşa au făcut şi-n < ’68, şi-n ’56… O ţin una şi bună!… Mână liberă Moscovei!

— Precum vezi!

— Şi taică-tu ce zice?

— Că ai avut dreptate să te grăbeşti să ajungi în ţară până diseară!

— Diseară?… Ştiu eu?!

În cadrul uşii apare şi nenea. Îmi prezintă, tăcut, condoleanţe, aşa mă priveşte de parcă, iar eu le accept la fel, în tăcere. Bărbăteşte! Deci ruşii? Nu americanii! Când? Când, vere?

— După Malta! Până la sfârşitul anului ruşii vor defila în piaţa Victoriei şi vă vor întreba unde le e statuia!

— Nouă ne-ar fi convenit aşa, mai spre primăvară!... Să fie toată ţara înflorită de fericire!... Râul, ramul...

— Se pare că altfel nu-l pot da jos pe Ceauşescu! se explică, atoate – înţelegător, văr-Niţă ăsta al nostru.

— Mda! Mămăliga românească!

— Ba se poate şi altfel! tună nenea Dumitraş, înfruntându-l pe consilierul lui peşte de la Departamentul de Stat sluj în faţa ruşilor.

— Fă tu ce-am vorbit noi doi! îmi porunceşte Măria Sa, uitându-se crunt la mine pe sub sprâncene. Nu pot să-l dea jos pe

Ceauşescu decât aşa?!... Dar Ceauşescu?... Poate că se dă el singur la o parte!... Şi-i lasă pe toţi cu buza umflată!... Pe toţi! Cu Malta mamii lor cu tot!

Aşa, moşule!

— Nepoate, ai rolul cel mai important! La tine-i cheia!... Şi numai tu ştii! Nimeni nu te ştie că tu ştii cel mai bine ce trebuie făcut! Ce se va face chiar! Hai, zboară! Strică-le petrecerea!

— Ce petrecere? se miră văru-Niţă, brusc de nimica ştiutor!

— Banchetul ăsta mondial pe care l-au pregătit că se împlinesc 200 de ani de când au pornit ei să cucerească lumea! îs nebuni buni de împuşcat! Le plac coincidenţele, cifrele rotunde: 1789 – 1989!... Yalta-Malta!... Fac rebus cu noi! Ia te uită!...

— Măi, nepoate! Măi, Oane! Măi, Şeitane! Măi, mocane!... şi ochii-i râd, ca nişte sori gemeni, unde-s doi puterea creşte, încălzindu-mă până în străfunduleţul sufleţăului meu.

— Fă-le-o! Grijania mamii lor!

— Dacă-i poruncă împărătească!

— Aşa te vreau!...

— Cum? se roagă de tată fecior-su, să priceapă şi el ceva. O iotă! Nu-l aude.

— Rupe-le gura şi dă-le peste puturoasele lor de mâini!

— Alo! Domnu'! Despre ce este vorba?! se încontrează generaţia succesoare.

— Îţi spun eu!... O să afli tu! Din manualele de istorie!... Măi, Oane, Oane al nostru!... Măi, eu te-am cântărit pe toate feţele!... Habar n-ai tu cât sunt de sigur că ai să reuşeşti!... E atât de simplu!... Să ne grăbim să prinzi bilet de avion! Asta ar mai lipsi, să nu găseşti!... S-au mai văzut cazuri în istorie!... Niţă, băiete, dă telefon să fim siguri de bilet!

— De bilete!... Două!... Până la Paris... La Paris, da!

— Ziceai că...

— Am zis că eu hotărăsc fiecare pas! Unul la Paris, altul la Viena, al treilea la Bucureşti...

— Şi Svetlana?

— Şi Svetlana! Două bilete am zis!

— Te-ai gândit bine?

— M-am!

— Poate că ai dreptate!... mă priveşte nenea Dumitraşcu lung şi cu tot dragul. Se vede de la o mailă ce mult i-ar fi plăcut să fie el în pielea mea... îi scapără tălpile şi podul palmelor îl mănâncă... Să străbaţi toată Europa cu Svetlana în portbagaj! în buzunar! Care buzunar? De la piept, nu fi porc!... îmi transferă mie sau încearcă, tot avântul aşteptărilor sale şi mă ţine îndelung, nici mie nu-mi vine să mă trag din strânsoarea ancestrală a mâinilor şeitane, căuş protector, le ştiu bine, sunt mâinile tatii: nene Dumitre, aştept vestea că v-aţi operat, ora şi ziua la care să vă aştept la Otopeni, precum şi porunca ce mâncare să vă pregătească nevastă-mea. Face nişte ciorbe!...

— Măi, Oane, pentru o ciorbă de oase cu zeamă de varză fac moarte de om! Să ştii că vin!

În maşină, spre aeroport, văru Niţă iar nu înţelege din ce este taică-su atât de bucuros de cele ce vor urma:

— Nenea Dumitru mi-a dat mură-n gură tot ce am de făcut la Bucureşti… Numai eu să fiu în stare…

— Ce anume?

— Dacă reuşesc, e numai meritul lui taică-tu! Dacă ratez şi ne trezim cu ruşii pe cap, este vina mea şi nenorocul nostru românesc!

— Aşa încearcă tata, acum, la bătrâneţe, să schimbe mersul istoriei cu mâna altuia!

— Şi ce? E puţin?

— De ce n-a făcut-o el la tinereţe?!

— Pentru că n-a avut un unchi care să-i deschidă ochii!

Aşa cum îmi deschid eu acum ochii şi braţele în care mi se va arunca oare Svetlana? Uite-o! îmi iau rămas bun de la Niţă în maşină, nu are rost să mă ducă până la scara avionului, parcările sunt atât de aglomerate, lasă, vere! Mă descurc eu cu Svetlana! Sunt sigur că am să mă descurc!

O văd, e la intrarea B, opreşte aici, uite-o cum mă aşteaptă de cuminte, cu bagajele adunate grămăjoară, singurică în furnicarul de oameni, delicată şi neclintită în viermuiala de huidume, ca un reper, reper de fapt, dar numai al subsemnatului, sute, mii, zeci de mii de oameni se vălmăşesc în jurul ei, dar dintre care niciunul nu-i este perechea de ea aşteptată, căci, iat-o, aşteaptă ea pe cineva, iar acela, aşteptatul, nu e niciunul dintre voi, go home! milioane de bolovani anglo-americani ce sunteţi, ci eu mi-s! Singurul care i se potriveşte! Singurul şacal care o şi mă merită!

Te pomeneşti că a avut dreptate bătrânul profet! Iată, pentru ce urmează să fac eu pentru istoria planetară a globului nostru universal şi mapamondial este un semn, domnule, un semn de reuşită, semn de la bunul şi atoateştiutorul Dumnezeu, că mă aşteaptă, ea pe mine,

femeia sigur cea mai frumoasă din capitala lumii! Din lume, deci! Precum Cleopatra pe Cezar!…

Las din mână bagajele, claie peste grămadă cu ale ei, amuşinându-se fericite, iar ea, aidoma, îmi cade în braţe, nevăzându-ne amândoi după o noapte de nesomn la fel de lungă. Simt că a luat hotărârea cea fără de întoarcere… Chiar să fie adevărat că îmi cade în braţe?! Eşti a mea? Sunt al tău? Cine al cui şi care pe care?… Să vedem dacă se lasă sărutată şi cum! Atunci voi avea răspunsurile toate! în clar!

— Hello, Svet! It's me!

Dumnezeule, ce buze! Ce obraz! Ce…

— Ai, ai, ai, Ivanuşca! Milâi moi! Maladeţ moi!

Dumnezeule, mare! Ruseşte? Mă ia pe ruseşte? Ce semn e…

— Daragoi moi!

Ce înseamnă asta, Doamne?!

— Boje moi, Vanea! Boje moi, Ivanuşca! Liubimâi moi!

XXX

Mi-am revenit abia când am dat să dau bagajele şi m-au dat ei de-o parte să asist neputincios cum mi le batjocoresc, de parcă veneam din Columbia. Expresia îi aparţine Svetlanei, care m-a luat de braţ să vadă împuţiţii ăia de vameşi cât suntem noi doi de împreună globe-trotteri. Drept care, după ce le-au terminat pe ale mele, s-au apucat şi de bagajele ei! Căci, evident, în ale mele nu au găsit nici fir de cocaină.

— Nu, nu căutăm cocaină!

— Dar ce căutaţi?

— Facem un control de rutină!

— La amândoi?

— Scuzaţi-mă, nu fac decât să aplic legea! Aţi mai călătorit, nu?!

— De sute de ori! Şi este acum prima oară când plec

din America şi sunt percheziţionată!

— Va fi, probabil, şi ultima oară!... Computerul nostru, absolut la întâmplare, alege, la fiecare decolare, un bilet de avion al cărui posesor să fie bine percheziţionat! A doua oară n-are să mai cadă tot pe dumneavoastră alegerea computerului. Vă garantez!

— Cunosc şi eu această regulă! Tocmai de-aia v-am întrebat şi vă mai întreb: computerul ne-a desemnat *pe amândoi*?

Computerul desemnează biletul înţeleg, unul singur, la întâmplare! Dar dacă ne faceţi percheziţie la amândoi asta înseamnă că nu mai e din întâmplare.

— Nu sunteţi împreună?

— Pentru computer, nu! Pentru dumneavoastră, da!

— Şi care-i deosebirea?

— Deosebirea este că am voie să deduc că nu computerul, ci dumneavoastră sau vreun şef al dumneavoastră a decis să mă percheziţionaţi! Nu mă supăr, dar vreau să ştiu de ce!

— Pentru că legea ne dă voie!

— Dragă darling, intervin eu, nu-ţi face griji pentru mine! Sunt obişnuit!... Păi ce control mi s-a făcut mie la Otopeni şi nu au găsit şutii absolut nimic!... E.O.K., my lords, faceţi-vă jobul! Doar de-aia vă plăteşte cetăţeanul american! Prea onorabilul contribuabil nord-american!

Numai că la Otopeni nu prea m-au pus să scot haina! Să-mi dau jos pantalonii? Nu mă deranja deloc să plec cu această ultimă amintire. Dimpotrivă! Dar nu mi-au dat nici pantalonii jos şi nici această satisfacţie: m-au lăsat cu ei pe mine. M-au pipăit doar, pe lungul coapselor, al picioarelor, nu vedeţi că mă gâdil?! Ce mama dracului căutaţi?

— Nu ţi-ai dat seama? se miră diva. Doamne, şi cum se mai miră de fain! Dar m-am făcut că nu dau importanţă nici întrebării, şi nici răspunsului, pasionat nevoie mare de priveliştea de pe hublou. Mă aflam într-un PAN AM, deci

teritoriu american, aşa că nu puteam fi deloc sigur că pot vorbi neînregistrat! Abia la Paris, în avionul TAROM pentru Bucureşti, după ce iar am fost cu aceeaşi grijă puricaţi, de data asta de vameşii franţuji, deci NATO funcţiona de minune împotriva tratatului de la Varşovia, iar Svet pricepea că nu e de glumă, s-a mirat şi ea: ce mama dracului căutau ăştia în bagajele noastre?

— Nu ţi-ai dat seama? fac eu acum pe miratul.

— Plicul galben?

— Plicul galben, *of course*!

— Ce-ai făcut cu el?

— Este în drum spre Bucureşti! Via avia!

— Ai apucat măcar să te uiţi pe hârtii?

— Când?... Doar nu era să le citesc azi-noapte cu tine în cameră, în pat, în braţe!

— Ivanuşca!

— Sau poate că ai fi preferat!

— Dar unde-s hârtiile? Cui le-ai lăsat?

— Draga mea, dacă am reuşit eu, la Otopeni, când am plecat din ţară, să scot un teanc de hârtii de două ori mai voluminos fără să mă găbuiască băieţii de la secure, care nu-s deloc începători, crezi că mă lăsam eu prins de uteciştii de la CIA şi FBI, care făceau pe James Bonzii cu mine la aeroport, mai ales caraghioşii ăia de la Paris-Orly!

— Ce hârtii ai scos din România? Nu mi-ai spus nimic! Cum le-ai scos?... Unde-s acum?

— Sunt la doamna Monica, la „Europa liberă”. împreună cu cererea mea de intrare în noul guvern al României, cel care va fi instalat după căderea lui Ceauşescu!

— Căderea lui leauşescu?!

— Doar pentru asta vii în România, ca s-o filmezi, eventual s-o şi comentezi pentru oricare din ziarele americane! De data asta toate ziarele vor să te publice! E un subiect unanim gras! Unanim aşteptat!

— Te înşeli! Nu pentru Ceauşescu vin eu în România!

— Ştiu, vii pentru mine, dar asta nu se pune la socoteală! Şi pentru copiii aceia bolnavi de Sida!

— Vin pentru tata!

— Frumos gest! Copiii din ziua de azi n-ar fi în stare!

— Te-ai uitat pe hârtiile acelea? Unde sunt? Le-ai citit?

— Vag! Sunt scrise mai ales în nemţeşte. Şi eu nu ştiu nemţeşte nici măcar cum se spune „danke schön”!

— Şi unde-s acum?

— Hârtiile?

— Dar ce altceva?

— Sunt în… şi am făcut un semn cu degetul mare în jos, spre pântecele aeronavei prezidenţiale, unde ne înghesuiseră bagajele. Le citim la Bucale!

— Bucale!

— Bukarest!

— Cum de nu le-au găsit la controlul vamal?

— La două controale! Dă-ţi tu seama, soro!

— Cu atât mai mult! Unde-s?

— Le-am pus acolo unde au fost şi foile mele atunci când controlul vamal de la Otopeni nu le-a prea găsit! Doar nu era să le găsească nămeţii de pe coasta de Est sau cei de pe Rive Gauche!

— Ah, domnule Şeitan, îţi cam meriţi numele!

— Hmm! Nu mă cheamă aşa!

— Dar cum?

M-am aplecat la ureche şi i-am spus cum mă cheamă! Şi am adăugat: să rămână numai între noi doi! Sst! Nu repeta numele meu cu voce tare! Ţine-l în gând! E secretul nostru!

— Bun, te cheamă altfel, putea să te cheme şi Ivan Ivanovici, dar cine eşti?

— Ah, sunt autorul! Autorul cărţii!… Mi-eşti prea dragă ca să nu-ţi spun! Numai că, fii atentă! Eu nu scriu

decât ce mi se întâmplă! Nimic nu pun de la mine, nu depinde de mine!

— De ce?

— Am încercat şi a ieşit mult mai rău!... M-am lăsat păgubaş! Mă bag şi eu pe ici, colo, chestiuni de detaliu, fleacuri, chestii de expresivitate, de sintaxă... Cum ar fi modelul de chiloţi pe care îi porţi, dacă va fi să ţi-i scot vreodată! Nu eu hotărăsc cum şi când!

— Dar cine?

— Tu! Eşti de capul tău în ce te priveşte! Faci numai ce vrei! Şi ce poţi!

— Deci nu ştii ce e cu tata! Ce caută el în toată povestea asta!...

— Sunt la fel de surprins şi de curios ca şi tine!

— Păi ce fel de autor mai eşti? Nu inventezi nimic?

— Viaţa bate romanul! Şi deseori îl bate la cur mai ales. Este, viaţa, mult mai frumoasă decât mi-aş fi putut eu permite să-mi doresc! Păi ce, puteam eu să-mi închipui că ai putea fi atât de frumoasă?!... Era vai de capul tău să fi arătat tu aşa cum te-aş fi putut eu imagina! Duzina! Te mânca duzina! Eşti mult, mult mai frumoasă şi mai altfel decât mi-aş fi putut eu permite să-mi doresc! Să-mi imaginez!... Aşa că nu mă mai bag! S-ar putea să ies în pierdere!... Dacă era după mine, nu ieşea cine ştie ce! Dar aşa, n-a ieşit rău! N-ai ieşit deloc rău!

— Eşti mulţumit?

— Cum să nu fiu?!

— Şi mai departe?

— Mai departe, am eu semnele mele, va fi trăsnet! Nu ne lasă el, bunul Dumnezeu, la mijlocul drumului!

— Boje moi, Ivanuşca! De unde ai apărut în viaţa mea?!

— Mi-ai luat vorba din gură!... Pune-o la loc!...

— Ţi-o pun la loc! Ţoc-ţoc! Nu-i rău de loc!... Mulţumescu-ţi, Doamne!

— Mergi mai departe?
— Facă-se voia Ta!
— Atunci, hai!
— Hai să ce?
— Hai să ne haidem!...

Svetlana a spus-o! Nu eu!... Dumnezeule mare! Ce uşor învaţă româneşte!

Nota bene!

Această carte a fost scrisă după următoarele reguli de folosire a literelor *a* şi *î*;

— Se scrie cu „î” la începutul şi sfârşitul cuvintelor: în *între*, *coborî*, *hotărî*, etc. în cuvintele derivate şi compuse, acest i se păstrează: *neîncălzit*, *bineînţeles*, *coborâre*, *hotărât* etc.

Se scrie cu „î” atunci când acest sunet este în alternanţă fonetică cu „i”: *tânăr – tineri*, *cuvânt – cuvinte*, *sfânt – sfinţi*, *vând – vinde*, *vână – vine*.

Se scrie cu „î” în cuvintele provenite prin derivare, de la un cuvânt cu care legătura de înţeles nu mai este uşor de recunoscut: *a urî*, *urât*, *urâcios*, *urâţenie*; *vână*, *vânăt*, *vânătă; amari*, *amărât*.

Se scrie cu „î” în formele flexionare ale verbelor care se termină în „î”: *coborî*, *coborâse*, *coborând* etc.

Regulile de mai sus asigură unitatea formelor din paradigma aceluiaşi cuvânt de bază.

— Se scrie cu „a” în interiorul cuvintelor, *român*, *cânta*, *când*, *pâine* etc., cu excepţia situaţiilor enumerate mai sus.

Prin aplicarea principiului etimologic, se scrie cu „a” la început de cuvânt în *înger* şi *îndrea*, şi cu „î” în interiorul cuvintelor *dânsul*, *râde*, *râpă*, *râu*, *sân* (parte a corpului omenesc), *virtute*, *vârtos*.

Cuprins

I 5
ÎI 10

III 13
IV 30
V 38
VI 46
VII 57
VIII 64
IX 85
X 97
XI 114
XII 137
XIII 148
XIV 153
XV 162
XVI 171
XVII 180
XVIII 192
XIX 197
XX 209
XXI 253
XXII 268
XXIII 278
XXIV 297
XXV 318
XXVI 323
XXVII 355
XXVIII 432
XXIX 439
XXX 448